الملخص في شرح كتاب التوحيد

กิตาบุตเตาฮีด เล่ม 2

แปลและเรียบเรียงโดย

อาจารย์อับดุลฆอนี บุญมาเลิศ

อาจารย์ยะห์ยา หัสการบัญชา

อันดับที่ 460-468 ปีที่ 87

รอญับ 1439 - รอบีอุลเอาวัล 1439

เมษายน - ธันวาคม 2561

เอกสารอัลอิศลาหฺ ไม่มีวางจำหน่าย

หากประสงค์จะรับโปรดสมัครเป็นสมาชิก

เสียค่าบำรุง 100 บาท

ค่าสมัคร 20บาท

ชื่อหนังสือ : กิตาบุตเตาฮีด เล่ม 2

ชื่อหนังสือภาษาอาหรับ : كِتَابُ التَّوْحِيْدِ

ผู้เขียน : เชค ดร.ซอและห์ อิบนุ เฟาซาน อิบนิอับดิลลาฮฺ อัลเฟาซาน

แปลและเรียบเรียง : อาจารย์ อับดุลฆอนี บุญมาเลิศ

: อาจารย์ ยะห์ยา หัสการบัญชา

พิมพ์ครั้งที่ : 1

จำนวนพิมพ์ : 7,000 เล่ม

: ซุลกอดะห์ 1439 / 1 สิงหาคม 2561

หมายเลข ISBN : 978-616-92787-3-3

เจ้าของลิขสิทธิ์และผู้จัดพิมพ์ : **อัลอิศลาหฺสมาคม**

60/1 ริมคลองบางกอกน้อย

แขวงอรุณอมรินทร์เขตบางกอกน้อย

กรุงเทพมหานคร 10700

โทรศัพท์: 024346625-6,0898159528

โทรสาร : 024346626

Website : www.al_alislahsamakom.com

พิมพ์ที่ โรงพิมพ์พิทักษ์การพิมพ์

527/77 ปากซอยจรัญสนิทวงศ์ แขวงบางขุนศรี เขตบางกอกน้อย

กรุงเทพมหานคร 10700

โทร 02 411 2765 , 02 864 5874

Email : sk_kp@hotmail.com

จุดเด่นต่าง ๆของตำรากิตาบุตเตาฮีด

1. มีการหยิบยกหลักฐานจากอัลกุรอานและฮะดีษของท่านนบีมุฮัมมัดรวมถึงคำกล่าวของบรรดาปราชญ์ชาวสลัฟมาเป็นแหล่งอ้างอิงข้อมูลและเนื้อหาของตำราตลอดทั้งเล่ม

2. มีการเรียบเรียงตำราที่ดีและนำเสนอเนื้อหาข้อมูลในแต่ละบทได้อย่างละเอียดถี่ถ้วน

3. เรียบเรียงเนื้อหาของตำราเล่มนี้ตามความสำคัญในเรื่องหลักการยึดมั่นของอิสลาม โดยนำเสนอเรื่องที่สำคัญมากที่สุดก่อนแล้วจึงทยอยไปหาเรื่องที่สำคัญรองลงไปตามลำดับ

4. ปิดท้ายในแต่ละบทด้วยประเด็นต่างๆที่สำคัญ ซึ่งมันก็คือสาระสำคัญของเนื้อหาในบทนั้นๆรวมถึงประโยชน์ต่างๆที่ได้รับจากตัวบทหลักฐานที่ระบุไว้ในเนื้อหาของบทนั้นๆด้วยเช่นกัน

5. เรียงลำดับประเด็นต่างๆในแต่ละบทตามลำดับของตัวบทหลักฐานที่นำมาอ้างอิงในบทนั้นๆ

6. นำคำกล่าวของบรรดาปราชญ์อาวุโสมาอ้างอิงในตำราเล่มนี้อย่างมากมาย อาทิ เช่น อิมามอัลบะฆ่อวีย์,ชัยคุ้ลอิสลาม อิบนุ ตัยมียะฮฺ, อิมามอัซซะฮะบีย์, อิมามอิบนุลก็อยยิม เป็นต้น

7. โดยภาพรวมแล้วแนวทางการเรียบเรียงตำรากิตาบุตเตาฮีดของอิมามมุฮัมมัด บิน อับดุลวะฮาบนั้นมีความคล้ายคลึงกับแนวทางการเรียบเรียงตำราศ่อเหี๊ยะหฺของท่านอิมามอัลบุคอรีย์ ทั้งในด้านการแบ่งหมวดหมู่เนื้อหาและบทต่างๆของตำรา รวมถึงการระบุประวัติของบุคคลสำคัญที่นำมากล่าวในแต่ละบทโดยสังเขป

8.ตำราเล่มนี้เป็นกระจกที่สะท้อนให้เห็นถึงแก่นแท้และแนวทางการเผยแผ่อิสลามของท่านชัยคฺมุฮัมมัด บิน อับดุลวะฮาบ ว่าท่านได้เผยแผ่และเชิญชวนผู้คนไปสู่อิสลามอันบริสุทธิ์ที่ตั้งอยู่บนคำสอนของอัลกุรอานและซุนนะฮฺตามแนวทางของท่านนบีมุฮัมมัด ﷺ

สรุปจากตำรา อินายะตุ้ลอุละมาอฺ บิกิตาบิตเตาฮีด
แต่งโดย อับดุลอิลาฮฺ อัชชาเยียะอฺ หน้าที่ 35

คำชมเชยของบรรดาปราชญ์ต่อตำรากิตาบุตเตาฮีด

ตำรากิตาบุตเตาฮีดนี้ได้รับคำชมเชยและการตอบรับที่ดีอย่างมากมายจากบรรดาปราชญ์อาวุโสทั้งในยุคของท่านชัยคฺมุฮัมมัด บิน อับดุลวะฮาบ เรื่อยมาจนถึงปราชญ์อาวุโสในยุคปัจจุบัน อาทิ เช่น

- **ชัยคฺสุลัยมาน บิน อับดุลลอฮฺ บิน มุฮัมมัด บิน อับดุลวะฮาบ** (หนึ่งในปราชญ์อาวุโสที่เป็นทายาทของชัยคฺมุฮัมมัด บิน อับดุลวะฮาบ)ได้กล่าวว่า "ตำราเล่มนี้เป็นตำราที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัวที่ไม่เหมือนใคร ไม่ว่าจะปราชญ์ในยุคก่อนหน้าหรือยุคหลังจากท่าน" (ดูตำราตัยซีรุลอะซีซิ้ลหะมีด หน้าที่ 24)

- **และบรรดาปราชญ์อาวุโสมากมาย**ต่างก็แนะนำบรรดามุสลิมให้ทำการท่องจำตำราเล่มนี้ อาทิเช่น **ชัยคฺอับดุรเราะหฺมาน อัสสะอฺดีย์** (หนึ่งในปราชญ์อาวุโสผู้ล่วงลับ) (ดูตำราอัลฟะตาวา อัสสะอฺดียะฮฺ หน้าที่ 38)

- **ชัยคฺอับดุลอะซีซ บินบาซ** (หนึ่งในปราชญ์อาวุโสปัจจุบันผู้ล่วงลับ)ได้ส่งเสริมบรรดามุสลิมท่องจำตำรากิตาบุตเตาฮีด โดยท่านได้กล่าวว่า "ฉันขอแนะนำสั่งเสียพี่น้องเหล่านักศึกษา

ว่าพวกท่านจงให้ความสำคัญต่ออัลกุรอานและซุนนะฮฺ ด้วยการให้ความสำคัญเอาใจใส่กับตำราต่างๆในด้านหลักยึดมั่นอิสลาม (อะกีดะฮฺ)รวมถึงท่องจำคำสอนจากตำราเหล่านั้นเท่าที่มีความสามารถ เพราะตำราเหล่านี้คือพื้นฐานและบทสรุปขององค์ความรู้ต่างๆที่มาจากอัลกุรอานและซุนนะฮฺ เช่น ตำรากิตาบุตเตาฮีด ที่เรียบเรียงโดยชัยคฺมุฮัมมัด บิน อับดุลวะฮาบ" (ดูตำราอินายะตุ้ลอุละมาอฺ บิกิตาบิตเตาฮีด หน้าที่ 42)

- **ชัยคฺศอลิหฺ อัลเฟาซาน** (หนึ่งในปราชญ์อาวุโสยุคปัจจุบัน)ได้กล่าวว่า "ตำรากิตาบุตเตาฮีดถือเป็นหนึ่งในตำราที่ยิ่งใหญ่ของชัยคฺมุฮัมมัด บิน อับดุลวะฮาบ" และท่านกล่าวอีกว่า "ตำราเล่มนี้ถือเป็นหนึ่งในตำราด้านหลักวิชาเตาฮีดที่ทรงคุณค่าอย่างยิ่ง เพราะตำราเล่มนี้ถูกเรียบเรียงขึ้นตามคำสอนที่มาจากอัลกุรอานและซุนนะฮฺ" (ดูตำราอิอานะตุลมุสตะฟีด ชัรหฺ กิตาบิตเตาฮีด หน้าที่ 12 และ18)

- **ชัยคฺมุกบิล อัลวาดิอีย์** (หนึ่งในปราชญ์อาวุโสยุคปัจจุบันผู้ล่วงลับ)ได้กล่าวว่า "หนึ่งในตำราอันทรงคุณค่าที่บรรดามุสลิมไม่สามารถจะมองข้างไปได้เลยก็คือ ตำราฟัตหุ้ลมะญีด และตำรากิตาบุตเตาฮีด ที่เรียบเรียงโดยชัยคฺมุฮัมมัด บิน อับดุลวะฮาบ" (ดูตำราอัลมุกตะเราะหฺ ฟี อัจวิบะฮฺ บะอฺฎิ อัสอิละติ้ลมุศฏ็อลาหฺ หน้าที่ 138)

สารบัญ

بِسۡمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحۡمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

ด้วยพระนามของอัลลอฮฺ ผู้ทรงกรุณาปรานี ผู้ทรงเมตตาเสมอ

คำนำ

มวลการสรรเสริญเป็นของอัลลอฮฺ ﷾ ผู้ทรงอภิบาลแห่งสากลโลก ขอพระองค์ทรงประทานพร ความศานติสุข ความเมตตาแด่นบีมุฮัมมัด ﷺ วงศ์วานของท่าน สาวกของท่านและบรรดาผู้ที่ดำเนินตามแนวทางของท่านเหล่านั้นจนถึงวันกิยามะฮฺ

เตาฮีด หรือ เอกภาพของอัลลอฮฺ ﷾ เป็นหลักสำคัญของการศรัทธา เพราะว่ามีความเกี่ยวข้องกับการยอมรับและการยืนยันว่าอัลลอฮฺ ﷾ ทรงเป็นพระเจ้าองค์เดียว พระองค์เป็นผู้ทรงสร้างฟ้าทั้งหลายและโลกนี้ บรรดามนุษย์และสรรพสิ่งทั้งปวง พระองค์เป็นผู้ทรงบริหาร เป็นผู้ทรงประทานริซกี ผู้ทรงประทานชีวิต ผู้ทรงให้สิ้นชีวิต ผู้ทรงอำนาจเหนือทุกสิ่ง ไม่มีสิ่งใดเสมอเหมือนพระองค์ พระองค์เป็นผู้ทรงได้ยิน เป็นผู้ทรงเห็น พระองค์ไม่ทรงพึ่งพิงผู้ใด แต่ทุกสิ่งต้องพึ่งพิงพระองค์ ด้วยการเป็นพระเจ้าของพระองค์ จึงจำเป็นที่ปวงบ่าวของพระองค์จะต้องเชื่อมั่นศรัทธาต่อพระองค์อย่างแน่นแฟ้น ปราศจากความคลางแคลงใจในการเป็นพระเจ้าของพระองค์ แสดงออกด้วยการปฏิบัติอิบาดะฮฺต่อพระองค์เพียงองค์เดียว

ด้วยความสำคัญของเตาฮีด นักวิชาการได้แจกแจงรายละเอียดด้วยการแบ่งเตาฮีดออกเป็น 3 ประเภทคือ

1. เตาฮีดอัรรุบูบียะฮฺ หมายถึง การศรัทธาว่า พระองค์อัลลอฮฺ ﷻ องค์เดียว เป็นพระเจ้าผู้ทรงสร้าง ผู้ทรงบริหาร ผู้ทรงประทานชีวิต ผู้ทรงให้สิ้นชีวิต ผู้ทรงอำนาจเหนือทุกสิ่ง

2.เตาฮีดอัสมาอฺวัสสิฟาต หมายถึง การศรัทธาว่า พระองค์อัลลอฮฺ ﷻ องค์เดียวทรงมีพระนามที่ดีงามและมีคุณลักษณะที่สูงส่งสรรพสิ่งทั้งหลายไม่มีนามและลักษณะเสมอเหมือนพระองค์

3.เตาฮีดอุลูฮียะฮฺ หรือ เตาฮีดอิบาดะฮฺ หมายถึง พระองค์อัลลอฮฺ ﷻ เป็นผู้ทรงได้รับการเคารพอิบาดะฮฺเพียงองค์เดียว

เนื่องจากเตาฮีดอุลูฮียะฮฺ หรือเตาฮีดอิบาดะฮฺ มีความเกี่ยวพันกับการเคารพภักดีต่ออัลลอฮฺ ﷻ องค์เดียว แต่มุสลิมส่วนหนึ่งในยุคต่าง ๆ ได้เคารพสักการะต่อสิ่งอื่นควบคู่กับการเคารพอิบาดะฮฺต่ออัลลอฮฺ ﷻ เชคมุฮัมมัด อิบนิอับดิลวะฮาบ ตระหนักถึงอันตรายดังกล่าวนี้ ท่านจึงได้เรียบเรียงหนังสือชื่อ “กิตาบุตเตาฮีด” ขึ้น โดยย้ำความสำคัญถึงการปฏิบัติอิบาดะฮฺต่ออัลลอฮฺ ﷻ องค์เดียว และผลเสียของการตั้งสิ่งหนึ่งสิ่งใดเป็นภาคี (ชิริก) ในฐานะพระเจ้าคู่เคียงอัลลอฮฺ ﷻ

ด้วยการที่หนังสือ “กิตาบุตเตาฮีดเล่ม 1” เรียบเรียงขึ้นด้วย

ถ้อยคำสั้น ๆ อัดแน่นด้วยหลักฐานจากตัวบทของคัมภีร์ อัลกุรอาน และซุนนะฮฺ จึงมีความยากที่นักศึกษาและประชาชนทั่วไปจะอ่านได้อย่างเข้าใจ จึงทำให้นักวิชาการผู้มีชื่อเสียงหลายท่าน ได้ทำหน้าที่อธิบายและขยายความ เพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจได้ง่าย นักวิชาการสำคัญที่ทำการอธิบาย คือ เชคสุลัยมาน อิบุอับดิลลาฮฺ อิบนิมุฮัมมัด อิบนิอับดิลวะฮาบ เสียชีวิต ฮ.ศ. 1233 ในหนังสือ "ตัยซีรุลอะซีซิลฮะมีด" เชคอับดุรเราะห์มาน อิบนุหะซัน อาลุเชค เสียชีวิต ฮ.ศ. 1258 ในหนังสือชื่อ "ฟัตหุ้ลมะญีด" หนึ่งในนักวิชาการสมัยปัจจุบัน ที่มีส่วนอธิบายความกิตาบุตเตาฮีดเช่นกัน คือ เชค ดร. ซอและห์ อิบนุเฟาซาน อิบนิอับดิลลาฮฺ อัลเฟาซาน ซึ่งอาจารย์อับดุลฆอนี บุญมาเลิศ ได้แปลออกเป็นภาษาไทยและได้ทำการเผยแพร่ไปตั้งแต่ปี พ.ศ.2557 ได้รับการตอบรับจากท่านสมาชิกและสถาบันการศึกษาและผู้สนใจอย่าล้นหลามและได้ทวงถามถึง กิตาบุตเตาฮีดเล่ม 2 ว่าเมื่อไรสมาคมจะจัดพิมพ์เผยแพร่ เนื่องจากเนื้อหาและการถ่ายทอดสำนวนภาษาให้ถูกต้องและเข้าใจง่ายจึงต้องใช้เวลาพอสมควรสำหรับการตรวจสอบเรียบเรียงสำนวน ได้รับความกรุณาจากอาจารย์ยะห์ยา หัสการบัญชา นักศึกษาปริญญาเอกจากมหาวิทยาลัยอัลมะดีนะห์และนักวิชาการของอัลอิศลาหฺสมาคมตลอดจนผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาช่วยขัดเกลาสำนวน ทั้งนี้เพื่อเป็นการเผยแพร่ความรู้ให้แก่นักศึกษาและผู้สนใจ

อันจะทำให้มีความเข้าใจถึงความสำคัญของเตาฮีด และอันตรายของชิริกเพิ่มมากขึ้น ในการนี้ อัล-อิศลาหฺ สมาคม ได้จัดพิมพ์เผยแพร่โดยนับเป็นเอกสารอันดับสำหรับปี 2561 เป็น 3 เล่ม รวมเป็น 9 อันดับ คือ

อันดับที่ 460-462 เมษายน-มิถุนายน 2561

อันดับที่ 463-465 กรกฎาคม-กันยายน 2561

และอันดับที่ 466-468 ตุลาคม-ธันวาคม 2561

สุดท้ายนี้ คณะกรรมการอำนวยการอัล-อิศลาหฺ สมาคมขอดุอาอฺต่อพระองค์อัลลอฮฺ ﷻ ได้ทรงตอบแทนคุณงามความดีในกุศลเจตนาแก่ผู้เขียนหนังสือ ผู้แปล ผู้ตรวจทาน ผู้สนับสนุนค่าจัดพิมพ์ตลอดจนผู้มีส่วนร่วมในการจัดพิมพ์ทุกท่าน และหวังว่าท่านสมาชิกและผู้อ่านทุกท่านจะได้รับประโยชน์จากหนังสือเล่มนี้

والســـلام عليكم ورحمة الله وبركاته

คณะกรรมการอำนวยการ อัล-อิศลาหฺ สมาคม

ซุลกอดะห์ 1439 / 1 สิงหาคม 2561

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

ด้วยพระนามของอัลลอฮฺ ผู้ทรงกรุณาปรานี ผู้ทรงเมตตาเสมอ

คำแนะนำ

หนังสือ "กิตาบุตเตาฮีด" ฉบับนี้ อัล-อิศลาหฺ สมาคม ใช้เวลานานในการจัดพิมพ์เนื้อเรื่องมาก มีภาษาอาหรับจากอายะฮฺอัลกุรอ่านและฮะดีษเป็นหลักฐานประกอบจำนวนมาก และจัดพิมพ์เป็นเอกสารรวมถึง 3 เล่ม ทำให้ต้องใช้เวลาในการพิมพ์และตรวจสอบมากกว่าเอกสารอันดับที่ผ่านมา อัล-อิศลาหฺ สมาคม ต้องขออภัยท่านสมาชิกและผู้สนใจในความล่าช้าในครั้งนี้ด้วย

เนื่องจาก "กิตาบุตเตาฮีด" เป็นหนังสือที่นักเรียนนักศึกษาที่เรียนด้านศาสนาสามารถใช้เป็นคู่มือในการเรียนวิชาเตาฮีดจึงมีคำอธิบายศัพท์ในอายะฮฺอัลกุรอ่านและฮะดีษจำนวนมาก ผู้จัดทำเจตนาที่จะให้เป็นประโยชน์ทั้งนักเรียนนักศึกษาและสมาชิกทั่วไป จึงตีกรอบในส่วนของการอธิบายคำศัพท์สำหรับนักเรียนนักศึกษาไว้ เพื่อท่านสมาชิกหรือผู้อ่านทั่วไปจะไม่เบื่อหน่ายในการอ่าน สามารถที่จะข้ามไปโดยไม่ต้องกังวลกับการอ่านส่วนที่ตีกรอบนี้

อัลอิศลาฮฺสมาคม หวังว่าท่านสมาชิกและพี่น้องมุสลิม จะได้รับประโยชน์จาก "กิตาบุตเตาฮีด" ฉบับนี้ อินชาอัลลอฮฺ

والسلام عليكم ورحمة الله وبركاته

คณะกรรมการอำนวยการ อัล-อิศลาหฺ สมาคม

العقيدة الإسلامية
หลักเชื่อมั่นของอิสลาม

ประวัติของผู้เรียบเรียงหนังสือ อัตเตาฮีด(التوحيد) โดยย่อ

ชื่อของท่านและเชื้อสาย

ท่านมีชื่อว่า เชค มุฮัมหมัด บิน อับดุลวาฮาบ บินสุลัยมาน บิน อาลี จากตระกูลมุชริฟ เป็นเผ่าหนึ่งของบนีตะมีมที่โด่งดัง และอยู่แนวหน้าในการเรียกร้องเชิญชวนสู่อิสลามตามแบบชาวสลัฟในแถบนัจญ์ดฺและที่อื่นๆ

การเจริญวัยและการศึกษา

ท่านเกิดที่ตำบล "อุยัยนะฮฺ" อยู่ใกล้เคียงกับกรุงริยาฎ นครหลวงของประเทศซาอุดิอาราเบียในปีฮิจเราะฮฺศักราชที่ 1115 ท่านได้ท่องจำอัลกุรอ่านตั้งแต่ยังเป็นเด็ก ขณะเดียวกันนั้นท่านก็เรียนรู้วิชาการศาสนาจากบิดาของท่าน ซึ่งเป็นผู้พิพากษาของตำบล "อุยัยนะฮฺ" และจากคนอื่นๆ ผู้เป็นอาจารย์ที่มีชื่อเสียงโด่งดังในขณะนั้น จากบรรดาอุละมาอฺของเมืองนัจญ์ดฺ-มะดีนะฮฺ-อ๊ะหฺซาอฺ และบัศเราะฮฺ ท่านจึงมีความรู้อย่างกว้างขวาง ทำให้ท่านได้เป็นผู้ทำหน้าที่เผยแพร่สาส์นแห่งอิสลามอันเป็นศิริมงคลนี้ ซึ่งในขณะนั้นเป็นช่วงเวลาที่เต็มไปด้วยการกระทำที่นอกศาสนบัญญัติ และมีการเชื่อตามสิ่งเหลวไหล ตลอดจนการสักการะ(อิบาดะฮฺ)ต่อกุบู๊ร ต้นไม้ และ

ก้อนหิน ฯลฯ ดังนั้น ท่านเชค มุฮัมหมัด บิน อับดุลวาฮาบ จึงได้ลุกขึ้นทำการเรียกร้องให้มีการแก้ไข ฟื้นฟูหลักอะกีดะฮฺขึ้นใหม่ และเรียกร้องให้มีการอิบาดะฮฺต่ออัลลอฮฺ ﷻ เพียงองค์เดียวด้วยความบริสุทธิ์ใจ ท่านได้เขียนหนังสือหลายเล่มด้วยกัน ที่มีชื่อเสียงที่สุดคือหนังสือเกี่ยวกับหลักเตาฮีด (كتاب التوحيد) ซึ่งได้รับการให้ความสนใจตอบรับอย่างมากมายจากบรรดานักวิชาการและนักศึกษา ในการเรียนและการอธิบายเป็นหนังสือที่มีความหมายลึกซึ้ง มีประโยชน์อย่างใหญ่หลวง ขออัลลอฮฺ ﷻ ทรงให้เราและท่านทั้งหลายได้รับประโยชน์อย่างมหาศาลด้วยเทอญ

ท่านได้ใช้ชีวิตของท่านทั้งชีวิตในการเป็นครู และทำหน้าที่เชิญชวนสู่อัลลอฮฺ ﷻ ด้วยการใช้ให้ทำความดี ห้ามปรามมิให้ทำความชั่ว จนถึงวันที่ท่านเสียชีวิตที่เมือง "ดัรอียะฮฺ" ใกล้กับกรุงริยาฎ ปีฮิจเราะฮฺศักราชที่ 1206 มีนักวิชาการหลายท่านและบรรดานักเผยแพร่ศาสนามากมายเป็นลูกศิษย์ ขออัลลอฮฺ ﷻ ทรงตอบแทนผลบุญอันยิ่งใหญ่ให้แก่ท่าน และทรงให้สวนสวรรค์เป็นที่พำนักแก่ท่านด้วยเถิด

وصلى الله على نبينا محمد و آله وصحبه

بَابُ

مَا جَاءَ فِي النُّشْرَةِ

เรื่อง : อันนุชเราะฮฺ

(การรักษาปัดเป่าผู้ป่วยที่ถูกคาถาเวทมนตร์)

عَنْ جَابِرٍ أَنَّ النَّبِيّ ﷺ سُئِلَ عَنِ النُّشْرَةِ فَقَالَ : ((هِيَ مِنْ عَمَلِ الشَّيْطَانِ)) بِسَنَدٍ جَيِّدٍ، رَوَاهُ أَحْمَدُ وَأَبُوْ دَاوُدَ ، وَقَالَ : سُئِلَ أَحْمَدُ عَنْهَا فَقَالَ : ابْنُ مَسْعُودٍ يَكْرَهُ هَذَا كُلَّهُ

ความหมาย

มีรายงานจากญาบิรว่าแท้จริง ท่านนบี ﷺ ถูกถามถึงเรื่อง การรักษาปัดเป่าผู้ป่วยที่เวทมนตร์คาถา(โดยใช้ไสยศาสตร์ในการรักษา) ท่านตอบว่า : "มันคือการกระทำของชัยฏอน" บันทึกโดยอิมามอะหฺมัดและอบูดาวูด ด้วยสายรายงานที่ดี และท่านอบูดาวูดได้กล่าวว่าเมื่ออิมามอะหฺมัดได้ถูกถามถึงเรื่อง การรักษาปัดเป่าผู้ป่วยที่โดนอาคมหรือต้องมนต์(โดยใช้ไสยศาสตร์ในการรักษา) ท่านตอบว่า : ท่านอิบนุมัสอู๊ดสั่งห้าม การกระทำทุกอย่างในเรื่องนี้

ความเหมาะสมของเรื่องนี้ กับตำรากิตาบุตเตาฮีด

หลังจากผู้เรียบเรียงได้กล่าวถึงข้อตัดสินของการทำเวทมนตร์(ไสยศาสตร์)และการทำนาย(โหราศาสตร์)ไปในบทก่อนหน้านี้แล้ว ในบทนี้ผู้เรียบเรียงจึงได้กล่าวถึงเรื่องการรักษาปัดเป่าผู้ป่วยที่ถูกเวทมนตร์คาถา เพราะการรักษาบางวิธีนั้นเป็นแนวทางของชัยฏอน และนักไสยศาสตร์ ซึ่งถือว่าเป็นสิ่งที่ขัดแย้งและตรงข้ามกับเตาฮีด (หลักการให้เอกภาพต่ออัลลอฮฺ)

อธิบายคำศัพท์

النشرةُ	"อันนุชเราะฮฺ" เป็นวิธีหนึ่งของการรักษาด้วยการ เป่าให้แก่ผู้ป่วยที่คิดว่าโดนไสยศาสตร์ เพื่อให้ผู้ป่วยพ้นจากการโดนเวทมนต์ และคาถาอาคมที่เข้าครอบงำ
سُئِلَ عَنِ النشرةِ	ถูกถามถึงเรื่อง นุชเราะฮฺ (การรักษา) ที่ พวกญาฮิลียะฮฺทำกันโดยใช้เวทมนตร์เสกเป่า
هِيَ مِنْ عملِ الشيطانِ	มันเป็นการกระทำของชัยฏอน เพราะพวกเขารักษาผู้ป่วยที่โดนไสยศาสตร์ ด้วยการนำไสยศาสตร์ในรูปแบบต่าง ๆเข้ามารักษา โดยอาศัยชัยฏอนเป็นตัวช่วย

يكرَهُ هذا كلَّهُ	เกลียดการกระทำทุกอย่างในเรื่องเช่นนี้ (หมายถึงการรักษาปัดเป่าผู้ป่วยที่โดนอาคมหรือต้องมนต์โดยใช้ไสยศาสตร์ในการรักษา)

ความหมายของฮะดีษโดยสรุป

ท่านร่อซูล ﷺ ได้ถูกซักถามเกี่ยวกับเรื่องการรักษาผู้ป่วยที่โดนเวทมนตร์ด้วยวิธีการที่พวกญาฮิลียะฮฺทำกันว่ามีข้อชี้ขาดอย่างไร ? ท่านร่อซูล ﷺ ตอบว่า : การทำอย่างนั้นเป็นการงานของชัยฏอน ซึ่งเป็นการทำชิริก(การตั้งภาคี)ต่ออัลลอฮฺ

ความเหมาะสมของฮะดีษบทนี้ต่อเนื้อเรื่อง

ฮะดีษนี้ชี้แจงว่า ห้ามรักษาปัดเป่าผู้ป่วยที่ถูกเวทมนตร์ โดยใช้ไสยศาสตร์ในการรักษา เพราะถือว่าเป็นการงานของชัยฏอน และเป็นการตามแบบอย่างที่พวกญาฮิลียะฮฺกระทำกัน

สิ่งที่ได้รับจากฮะดีษ

1.ห้ามทำนุชเราะฮฺแบบเดียวกับที่พวกญาฮิลียะฮฺทำ เพราะเป็นเวทมนตร์ และถือว่าเป็นการกุฟุร

2.มีคำสั่งใช้จากบัญญัติศาสนาสั่งให้ถามผู้รู้ในสิ่งที่ไม่รู้แน่ชัด

ว่าข้อตัดสินของมันคืออะไร เพื่อป้องกันตัวเองให้ออกห่างจากสิ่งที่ต้องห้าม

และมีอีกรายงานหนึ่งที่ว่า

وفِي البُخَارِيّ عَنْ قَتَادَةَ: قُلْتُ لِابْنِ الْمُسَيَّبِ : رَجُلٌ بِهِ طِبٌّ أَوْ يُؤَخَّذُ عَنْ امْرَأَتِهِ، أَيُحَلُّ عَنْهُ أَوْ يُنَشَّرُ ؟ قَالَ: لاَ بَأْسَ بِهِ إِنَّمَا يُرِيدُونَ بِهِ الإِصْلاَحَ ،فَأَمَّا مَا يَنْفَعُ النَّاسَ فَلَمْ يُنْهَ عَنْهُ.

ความหมาย

และมีบันทึกอยู่ในศ่อเฮียะหฺ อัลบุคอรี จากเกาะตาดะฮฺว่า ฉันได้พูดกับอิบนุมุซัยยิบว่า : มีคนหนึ่งถูกทำเสน่ห์(มนตร์รัก)หรือมนตร์ชัง จนไม่สามารถอยู่ร่วมกับภรรยาได้นั้น จะทำการแก้หรือรักษาเขาด้วยมนตร์ได้ไหม ? เขาตอบว่าไม่เป็นไร เพราะพวกเขาต้องการทำเพื่อบำบัดและแก้ไข เพราะแท้จริงสิ่งที่เป็นประโยชน์แก่ผู้คนนั้น ไม่ถือเป็นสิ่งที่ต้องห้าม

وَرُوِىَ عَنْ الحسَنِ أنه قَال : لاَ يَحِلُّ السِّحْرَ إِلاَّ سَاحِرٌ.

และมีรายงานอ้างว่าท่านอัลฮะซันได้บอกว่า : เวทมนตร์จะไม่มีทางถูกแก้ได้ นอกจากด้วยฝีมือของนักไสยศาสตร์เท่านั้น

قَالَ ابْنُ القيِّمِ : النُشْرَةُ حَلُّ السِّحْرِ عَن المَسْحُورِ – وَهِىَ نَوْعَانٌ

อิบนุก็อยยิมบอกว่า : (النشرة) อันนุชเราะฮฺ คือ การแก้เวทมนตร์ให้หมดไปจากผู้ที่ถูกเวทมนตร์ ซึ่งมีอยู่สองวิธี

วิธีที่หนึ่ง : แก้ไขโดยใช้เวทมนตร์หรือไสยศาสตร์เช่นเดียวกับที่ถูกทำ ซึ่งเป็นการกระทำของพวกชัยฏอน และวิธีนี้ก็เข้าข่ายกับคำกล่าวที่ท่านอัลฮะซันบอก โดยที่ผู้รักษาและคนที่ถูกรักษาต้องเซ่นไหว้ชัยฏอนตามสิ่งที่มันชอบ แล้วมันจึงจะคลายไสยศาสตร์เวทมนตร์ออกให้ ทำให้ผู้ป่วยหายเป็นปกติ ซึ่งศาสนาไม่อนุญาตให้กระทำการรักษาด้วยวิธีนี้

วิธีที่สอง : การทำนุชเราะฮฺรักษา โดยใช้การขอดุอาอฺและการอ่านขอความคุ้มครองร่วมกับการใช้ยาต่าง ๆ ในการรักษา พร้อมการอ่านดุอาอฺที่ถูกต้องตามหลักศาสนา ซึ่งการรักษาด้วยวิธีนี้เป็นที่อนุญาตให้กระทำได้

ประวัติผู้รายงาน

قتادَة เกาะตาดะฮฺ บิน ดิอามะฮฺ อัสสะดูซียฺ อัลบะเศาะรียฺ เป็นนักรายงานที่น่าเชื่อถือ เป็นผู้หนึ่งที่มีความจำแม่นยำที่สุดในหมู่ของตาบิอูน เสียชีวิตประมาณปีฮิจเราะฮฺศักราชที่ 110 เศษ

อธิบายคำศัพท์

بِهِ طِبٌّ	(ชายที่)ถูกทำเสน่ห์ หมายถึงการทำให้รัก หรือ เครื่องมือที่ทำให้คนอื่นรัก(ต้องมนตร์รัก) โดยสำนวนนี้ طِبٌّ หมายถึงเวทมนตร์
يُؤَخِّذُ	มีความหมายว่าเขาถูกต้องมนตร์ ขลังทำให้เขาไม่มีความต้องการที่จะมีเพศสัมพันธ์กับภรรยาของเขา
لا بأسَ بِهِ	อนุญาตให้รักษาด้วยวิธีที่ไม่ถูกต้อง ได้เนื่องจากมีวัตถุประสงค์ที่ดีและ ขจัดภัยอันตราย
لا يحلُّ السحرَ إلاَّ ساحرٌ	ไม่มีผู้แก้หรือรักษาได้ นอกจากผู้ที่รู้เรื่องไสยศาสตร์หรือเวทมนตร์เท่านั้น

ความหมายของรายงานทั้งสองเรื่องโดยสรุป

สอี๊ด บินอัลมุซัยยิบ ได้ถูกถามถึงข้อชี้ขาดของเรื่องการทำนุชเราะฮฺ ท่านตอบว่าทำได้ เพราะดูจากเป้าหมายที่กระทำเพื่อจะแก้ไขให้เกิดประโยชน์ และขจัดภยันตรายให้หมดไป ซึ่งเรื่องเช่นนั้นไม่ห้ามอยู่แล้ว และเป้าหมายของเขา คือการทำนุชเราะฮที่ไม่ผิด

หลักศาสนา เช่นการเป่าด้วยพระนามของอัลลอฮฺ ﷻ และอายะฮฺใน อัลกุรอาน

ส่วนคำกล่าวของท่านอัลฮะซัน ที่บอกว่าห้ามทำนุชเราะฮฺ เนื่องจากว่าเวทมนตร์หรือไสยศาสตร์นั้นจะไม่มีใครสามารถแก้ได้ นอกจากผู้มีความรู้เรื่องไสยศาสตร์เท่านั้น ตรงนี้สามารถมองได้ว่า การรักษาที่ท่านอัลฮะซันหมายถึงนั้นคือการรักษาในแบบที่ศาสนา ไม่อนุญาต นั่นก็คือการรักษาผู้ที่โดนไสยศาสตร์ด้วยการใช้ ไสยศาสตร์มารักษา เพราะมันคือการกระทำของชัยฏอน

และในประเด็นนี้ จากคำอธิบายของท่านอิบนุลก็อยยิม สามารถสรุปได้ว่า

อนุญาตให้รักษาผู้ถูกเวทมนตร์,ทำเสน่ห์ ด้วยยาที่ถูกต้องตาม หลักศาสนา และการอ่านอัลกุรอ่านเป่าไปที่ผู้ป่วยได้

ส่วนการรักษาที่ใช้เวทมนตร์ไสยศาสตร์เช่นเดียวกับที่ถูกทำ นั้นเป็นสิ่งที่ต้องห้าม วัลลอฮฺ อะอฺลัม

ความเหมาะสมของเรื่องนี้ กับบทว่าด้วยการทำนุชเราะฮฺ (การรักษาปัดเป่าผู้ป่วยที่โดนคาถาเวทมนตร์)

ในเรื่องนี้บอกถึงรายละเอียดต่างๆและข้อชี้ขาดของการทำ นุชเราะฮฺ พร้อมชี้แจงให้ทราบถึงการทำนุชเราะฮฺแบบที่อนุญาตให้ ทำได้ และแบบที่ไม่อนุญาตให้ทำ

بَابُ
مَا جَاءَ فِي التَّطيُّرِ
เรื่อง : การถือโชคลาง(อัฏฏ็ะฏ็อยยุร)

อัลลอฮฺทรงตรัสเกี่ยวกับเรื่องนี้ว่า

﴿ فَإِذَا جَآءَتۡهُمُ ٱلۡحَسَنَةُ قَالُواْ لَنَا هَٰذِهِۦۖ وَإِن تُصِبۡهُمۡ سَيِّئَةٞ يَطَّيَّرُواْ بِمُوسَىٰ وَمَن مَّعَهُۥٓۗ أَلَآ إِنَّمَا طَٰٓئِرُهُمۡ عِندَ ٱللَّهِ وَلَٰكِنَّ أَكۡثَرَهُمۡ لَا يَعۡلَمُونَ ١٣١ ﴾

(الأعراف: ١٣١)

ความหมาย

"ครั้นเมื่อความดีได้มายังพวกเขา พวกเขาก็กล่าวว่า นี่คือสิทธิ์ของเรา และหากความชั่วใด ๆประสบแก่พวกเขาก็ถือนบีมูซากับพรรคพวกที่อยู่กับเขาเป็นลางร้าย พึงรู้เถิดว่า ที่จริงลางร้ายของพวกเขานั้นอยู่ที่อัลลอฮฺต่างหากแต่ทว่าส่วนมากของพวกเขาไม่รู้" (อัลอะอฺรอฟ 7: 131)

และอัลลอฮฺตรัสอีกว่า

﴿ قَالُواْ طَٰٓئِرُكُم مَّعَكُمۡ أَئِن ذُكِّرۡتُمۚ بَلۡ أَنتُمۡ قَوۡمٞ مُّسۡرِفُونَ ﴾

(يس: ١٩)

ความหมาย

"พวกเขา(ศาสนฑูต) กล่าวว่า ลางร้ายของพวกท่านอยู่กับพวกท่านนั่นเองพวกท่านได้ถูกตักเตือนมาก่อนแล้วมิใช่หรือ ? หาเป็นเช่นนั้นไม่พวกท่านเป็นหมู่ชนผู้ฝ่าฝืนต่างหาก"

(ยาซีน 36 : 19)

ความเหมาะสมของเรื่องนี้ กับกิตาบุตเตาฮีด

เนื่องจากการเชื่อเรื่องโชคลางร้ายนั้น เป็นการตั้งภาคีชนิดหนึ่งต่ออัลลอฮฺ ﷻ และเป็นสิ่งที่ขัดกับหลักเตาฮีด หรือทำให้ความสมบูรณ์ของหลักเตาฮีดต้องบกพร่อง ด้วยเหตุนี้ผู้เรียบเรียงจึงนำบทนี้มากล่าวไว้ในตำราเล่มนี้เพื่อเป็นการตักเตือนและป้องกันให้พ้นจากเรื่องนี้

อธิบายคำศัพท์

ما جاءَ فِي التطيرِ	เกี่ยวกับโทษที่ถูกวางไว้ในเรื่องการเชื่อลางร้ายจากนกและคำว่า(التَّطَيُّرُ) อัฏฏะฏ็อยยุรฺ เป็นรากศัพท์ของคำว่า(تَطَيَّرَ) เดิมมาจากนก ในที่นี้คือการถือลางร้ายกับสิ่งใดก็ตามที่พบเห็นหรือได้ยิน
أَلاَ	เป็นคำที่ใช้ในการเตือน

إنَّما	เป็นคำที่ใช้เพื่อชี้เฉพาะเจาะจง(กับคำที่ตามมา)
طَائِرُهُم	สิ่งที่เกิดขึ้นแก่พวกเขาและถูกกำหนดให้พวกเขา ประสบกับมัน
عِندَ الله	แท้จริงลางร้ายของพวกเขานั้นอยู่ที่อัลลอฮฺต่างหาก เนื่องจากสาเหตุที่พวกเขาปฏิเสธต่อหลักฐานต่างๆของอัลลอฮฺและปฏิเสธต่อบรรดาศาสนทูตของพระองค์
لا يعلمُونَ	อัลลอฮฺทรงบอกลักษณะของพวกเขาส่วนมากว่าโง่เขลาและไม่รู้
طَائِرُكُمْ	โชคลาภของพวกท่านและสิ่งเลวร้ายที่ประสบกับพวกท่าน
معكمْ	ด้วยสาเหตุการกระทำของพวกท่าน และการปฏิเสธศรัทธาตลอดจนการฝ่าฝืนของพวกท่านต่อผู้ที่มาสั่งสอน
أَإِنْ ذُكِّرتم	อันเนื่องมาจากที่เราได้เตือนพวกท่านแล้ว แต่พวกท่านกลับโต้แย้งเราด้วยคำพูดของพวกท่านว่า {إِنَّا تَطَيَّرْنَا بِكُمْ ۝١٨} "พวกเราถือว่าพวกท่านเป็นลางร้ายของพวกเรา..."

بَل أنتم قومٌ مسرفون ความเคยชินของพวกท่านนั้น คือการฝ่าฝืนการทรยศ ด้วยเหตุนั้น จึงเกิดเหตุร้ายขึ้น และคำว่า (السرف) “อัสสรอฟ” แปลว่า ความเสียหาย ซึ่งก็คือ การฝ่าฝืนอย่างเลยเถิดซึ่งออกนอกกรอบสัจธรรมคำสอนของศาสนา

ความหมายของทั้งสองอายะฮฺโดยสรุป

อายะฮฺที่หนึ่ง (อัลอะอฺรอฟ 7: 131)

ในขณะที่ เกิดสภาวะข้าวยากหมากแพงและความแห้งแล้งแก่พวกฟิรเอาน์ พวกเขาได้พูดว่า : ที่เกิดกับพวกเราเช่นนี้ เพราะมูซากับพวกพ้องของเขาเป็นตัวก่อลางร้าย อัลลอฮฺ ﷻ จึงได้ตอบโต้พวกเขาว่า ที่เกิดเหตุการณ์เช่นนั้นกับพวกเขา ถือเป็นกำหนดของอัลลอฮฺ ﷻ อันเนื่องจากพวกเขาปฏิเสธศรัทธา และทรงบอกลักษณะของพวกเขาส่วนมากว่าโง่เขลาเบาปัญญา ไม่มีความรู้ ถ้าพวกเขาเข้าใจและใช้ปัญญาไตร่ตรองดูก็จะรู้ว่า ท่านนบีมูซานั้นมาพร้อมกับคุณงามความดี ความเป็นศิริมงคลและความสำเร็จสำหรับผู้ที่ศรัทธาและปฏิบัติตามเขา

อายะฮฺที่สอง (ยาซีน 36 : 19)

อัลลอฮฺ ﷻ ทรงตอบโต้ผู้ปฏิเสธศาสนทูตแล้วได้รับภัยพิบัติ แล้วอ้างว่าสาเหตุเกิดจากบรรดาศาสนทูต อัลลอฮฺ ﷻ จึงได้แจ้งให้รู้ว่า สาเหตุของภัยพิบัตินี้เกิดเพราะตัวของพวกเขาเอง จากการกระทำและการปฏิเสธศรัทธาของพวกเขา มิใช่เกิดจากศาสนทูตดังที่พวกเขากล่าวอ้าง และสิ่งที่พวกเขาจะต้องทำนั้นก็คือการยอมรับคำสอนจากศาสนทูต เพื่อความอยู่รอดปลอดภัยของพวกเขาจากภัยพิบัติ แต่พวกเขากลับเป็นผู้ที่ดื้อดึงและฝ่าฝืน ด้วยเหตุดังกล่าวนั้นจึงเกิดลางร้ายและภัยพิบัติแก่พวกเขา

ความเหมาะสมของอายะฮฺทั้งสองกับเนื้อเรื่อง

อัลลอฮฺ ﷻ ได้ทรงตรัสถึงการเชื่อลางร้ายว่าเป็นการกระทำของพวกญาฮิลียะฮฺ และบรรดาผู้ตั้งภาคีต่อพระองค์(มุชริก) และพระองค์ได้ทรงประณามและโกรธกริ้วพวกเขา

สิ่งที่ได้รับจากอายะฮฺทั้งสอง

1. การเชื่อเรื่องลางร้ายนั้นเป็นการกระทำของพวกญาฮิลียะฮฺและพวกมุชริก

2.ยืนยันว่าเรื่องกอฎอ และกอดัรมีจริงโดยจำเป็นต้องศรัทธา (ต้องศรัทธาและยอมรับต่อกำหนดสภาวการณ์ของอัลลอฮฺอย่างแท้จริง)

3.ภัยพิบัตินั้นเกิดขึ้นเนื่องจากการฝ่าฝืนและการทำชั่ว

4.ในอายะฮฺที่หนึ่ง ประณามความโง่เขลาเบาปัญญา เพราะมันเป็นพฤติกรรมที่นำไปสู่การทำชิริก(การตั้งภาคีต่ออัลลอฮฺ)

5.ในอายะฮฺที่สองบอกถึง ความจำเป็นในการน้อมรับคำตักเตือน เพราะการไม่ยอมรับคำตักเตือนนั้นเป็นคุณลักษณะหนึ่งของผู้ปฏิเสธศรัทธา

6.สิ่งที่ศาสนทูตนำมานั้น เป็นคุณความดี และความจำเริญแก่ผู้ที่ศรัทธาและปฏิบัติตาม

มีรายงานจากท่านนบี ﷺ ว่า

عَنْ أَبِى هُرَيْرَةَ -رَضِىَ اللَّهُ عَنْهُ- عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ : ((لاَ عَدْوَى وَ لاَ طِيَرَةَ وَ لاَ هَامَةَ وَ لاَ صَفَرَ))

[رواه البخارى ومسلم]

ความหมาย

มีรายงานจากอบีฮุรอยเราะฮฺ رضي الله عنه ว่า :"แท้จริงท่านร่อซูล ﷺ ได้กล่าวว่า : "ไม่มีโรคระบาด ไม่มีลางร้าย ไม่มีนกเค้าแมว และไม่มีเดือนศ่อฟัร"

(บันทึกโดย อัลบุคอรี และมุสลิม)

زَادَ مُسلِمٌ ((ولاَ نَوْءَ وَلاَ غُولَ))

ท่านมุสลิมได้รายงานเพิ่มอีกว่า: "ไม่มีจักรราศี และไม่มีปีศาจ"

อธิบายคำศัพท์

لا عَدْوَى	คำว่า (العدوى) "อัลอัดวา" เป็นคำนามมาจากคำว่า (الإعداء) "อัลเอียะดาอฺ" แปลว่าการแพร่ระบาดของโรคจากผู้ป่วยไปยังผู้อื่น และสิ่งฮะดีษปฏิเสธนั้นคือความเชื่อของพวกญาฮิลียะฮฺที่เชื่อถือและหวาดกลัวว่าโรคร้ายนั้นมีการระบาดได้ด้วยตัวของมันเอง มิใช่ด้วยการกำหนดของอัลลอฮฺ ﷻ
ولا طِيَرَةَ	คำว่า (الطيرة) "อัฏฏิยะเราะฮฺ" แปลว่าการเชื่อลางร้ายที่มาจากสิ่งต่าง ๆ เช่น นก, ชื่อ, คำพูด, บุคคลและปรากฏการณ์ที่แปลกประหลาดและคำว่า (لا) "ลา" ที่ใช้ในการปฏิเสธในประโยคนี้ เป็นได้ทั้ง(نافية) "นาฟียะฮฺ" (ปฏิเสธ) และ (ناهية) "นาฮียะฮฺ" (ห้าม) โดยคำที่เป็น"นาฟียะฮฺ"(ให้ความหมายในเชิงปฏิเสธ)จะให้ความหมายที่ลึกซึ้งกว่าคำที่เป็น "นาฟียะฮฺ"(ให้ความหมายในเชิงห้าม)

وَلا هَامَةَ	“อัลฮามะฮฺ”แปลว่า : นกเค้าแมว ซึ่งพวกเขาเคยกลัวลางร้ายจากนกชนิดนี้ ฮะดีษบทนี้จึงมาขจัดและลบล้างความเชื่อนั้น
ولا صَفَرَ	บางรายงานบอกว่าคือโรคหนึ่งที่เกิดในท้องมนุษย์หรือสัตว์เลี้ยงที่รุนแรงยิ่งกว่าโรคระบาด ฮะดีษบทนี้จึงมาขจัดความเชื่อในเรื่องนั้นและมีบางรายงานบอกว่า คือ เดือนศ่อฟัร ซึ่งพวกเขาเคยเชื่อถือลางร้ายของเดือนนี้ ฮะดีษบทนี้จึงมาลบล้างความเชื่อนั้น
ولا نَوْءَ	การพยากรณ์ตามจักรราศี(อ่านรายละเอียดในบทว่าด้วยจักราศี)
ولا غُولَ	คำว่า (**الغول**) “อัลโฆล” นั้น เป็นชื่อเรียกญิน หรือชัยฏอนชนิดหนึ่ง พวกเขาอ้างกันว่ามันจะล่อหลอกให้พวกเขาหลงทางได้และตายในที่สุด ดังนั้นฮะดีษบทนี้จึงมาลบล้างความเชื่อดังกล่าวนั้น พร้อมแจ้งให้ทราบว่ามันไม่สามารถทำให้ใครพลัดหลงในการเดินทางหรือทำให้ใครตายได้

ความหมายของฮะดีษโดยสรุป

ท่านร่อซูล ﷺ ได้ปฏิเสธสิ่งที่พวกญาฮิลียะฮฺเชื่อถือ ว่าเป็นความเชื่อที่ไม่ถูกต้อง เช่นการถือลางร้ายกับนกบางประเภท หรือบางเดือน หรือดวงดาวต่าง ๆ ตลอดจนพวกญินกับชัยฏอนบางตน ซึ่งพวกเขามีความเชื่อว่าความพินาศล่มจมหรืออันตรายต่าง ๆนั้นมาจากพวกเหล่านี้ และเช่นเดียวกันพวกเขาก็มีความเชื่อว่าโรคระบาดนั้นเกิดจากพื้นที่ๆมีเชื้อโรคอยู่แล้วมันก็แพร่ระบาดไปที่อื่นได้ด้วยตัวของมันเอง

ดังนั้นอัลลอฮฺ ﷻ จึงได้โต้ตอบและลบล้างความเชื่อที่เหลวไหลทั้งหมดนี้แล้วทดแทนด้วยการปลูกฝังการมอบหมายต่ออัลลอฮฺ ﷻ และหลักศรัทธาของเตาฮีด(การให้เอกภาพต่ออัลลอฮฺ)อันบริสุทธิ์

ความเหมาะสมของฮะดีษบทนี้ต่อเนื้อเรื่อง

ฮะดีษนี้ชี้ให้เห็นว่าความเชื่อเรื่องลางร้ายนั้นเป็นเรื่องที่งมงายและมันเป็นความเชื่อแบบพวกญาฮิลียะฮฺ(ยุคก่อนหน้าที่ท่านนบีจะได้รับแต่งตั้งให้เป็นศาสนทูตและเผยแผ่อิสลาม)

สิ่งที่ได้รับจากฮะดีษ

1.การลบล้างความเชื่อเรื่องลางร้าย

2.การลบล้างความเชื่อของพวกญาฮิลียะฮฺ ที่เชื่อว่าโรคต่าง ๆ นั้นระบาดได้ด้วยตัวของมันเอง มิใช่ด้วยการกำหนดของอัลลอฮฺ ﷻ

3.ลบล้างความเชื่อเรื่องลางร้ายจากนกเค้าแมวและเดือนศ่อฟัร

4.การลบล้างความเชื่อเกี่ยวกับเรื่องโหราศาสตร์ (ความเชื่อว่าดวงดาวต่างๆมีผลกระทบต่อเหตุการณ์และสิ่งต่าง ๆที่เกิดขึ้น)

5.การลบล้างความเชื่อของพวกญาฮิลียะฮฺเกี่ยวกับปีศาจ (ความเชื่อว่าพวกญินและชัยฏอนมีอำนาจทำให้คนเดินทางพลัดหลงและเสียชีวิต)

6.จำเป็นต้องมอบหมายต่ออัลลอฮฺ ﷻ และยึดมั่นอยู่กับพระองค์

7.วิธีหนึ่งที่ยืนยันถึงการมีเตาฮีด(ให้เอกภาพต่ออัลลอฮฺ)อย่างแท้จริงคือ คือการระวังตนให้พ้นจากสื่อต่าง ๆ ที่จะนำพาไปสู่การทำชิริก

8.การลบล้างความเชื่อของคนบางกลุ่มที่เชื่อเรื่องลางร้ายจากสีต่างๆ เช่นสีดำ หรือสีแดง หรือตัวเลขบางตัว หรือชื่อต่างๆ หรือคนบางคน รวมทั้งโรคระบาดจากผู้ป่วย

และมีบันทึกอยู่ในบุคอรีและมุสลิมที่ว่า

وَلَهُما عَنْ أَنَسٍ رَضِىَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : عَنْ النَّبِيّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ : ((لاَ عَدْوَى وَ لاَ طِيَرَةَ وَيُعْجِبُنِى الْفَأْلُ)) وَمَا الْفَأْلُ قَالَ : ((الْكَلِمَةُ الطَّيِّبَةُ))

ความหมาย

" และมีรายงานจากอนัส ﷺ ว่า : ท่านร่อซูล ﷺ กล่าวว่า "ไม่มีโรคระบาด ไม่มีความเชื่อเรื่องลางร้าย แต่ฉันชอบลางดี พวกเขาถามว่า : แล้วลางดีนั้นคืออะไร ? ท่านตอบว่า : คำพูดที่ดี ๆ"

อธิบายคำศัพท์

الفأْلُ	"อัลฟะลุ" อักษร "ฮัมซะฮฺ" อยู่ตรงกลาง เป็นคำที่มีความหมายที่ดี และตรงข้ามกับคำว่า (الطيرة) "อัฏฏิยะเราะฮฺ" ที่มีแต่เรื่องไม่ดี
الكلمةُ الطيبة	คำพูดที่ดี เช่น คนที่กำลังป่วยอยู่แล้วได้ยินคนอื่น เรียกเขาว่า "ท่านผู้มีสุขภาพดี" ก็ทำให้คนป่วยนั้นมีกำลังใจและมีความหวังที่จะหายจากการเจ็บป่วยได้

ความเหมาะสมของฮะดีษบทนี้ต่อเนื้อเรื่อง

เป็นการแจ้งให้ทราบว่า คำพูดที่ดี ๆ (الفأل) นั้น มิใช่เป็นลางร้าย (الطيرة) ที่ต้องห้าม

สิ่งที่ได้รับจากฮะดีษ

1.คำพูดที่ดี(อัลฟะลุ)นั้นมิใช่ลางร้าย(อัฏฏิยะเราะฮฺ)ที่ต้องห้าม

2.อธิบายความหมายของคำว่า (الفأل)หมายถึงคำพูดที่ดี

3.มีบัญญัติให้มีการคิดในแง่ดีต่ออัลลอฮฺ ﷻ เสมอ และห้ามคิดในแง่ร้ายต่อพระองค์

ข้อแตกต่างระหว่าง (الفأل) "อัลฟะลุ" กับ (الطيرة) "อัฏฏิยะเราะฮฺ"

1.(الفأل) อัลฟะลุนั้น เป็นเรื่องที่ดี

2.(الفأل) อัลฟะลุนั้น เป็นการคิดในแง่ดีต่ออัลลอฮฺ ﷻ และบ่าวนั้นถูกใช้ให้คิดในแง่ดีต่ออัลลอฮฺ ﷻ

3.(الطيرة) อัฏฏิยะเราะฮฺนั้น เป็นเรื่องที่ไม่ดีทั้งหมด

4.(الطيرة) อัฏฏิยะเราะฮฺนั้น เป็นการคิดในแง่ร้ายต่ออัลลอฮฺ ﷻ ซึ่งบ่าวนั้นถูกห้ามมิให้มีการคิดในแง่ร้ายต่ออัลลอฮฺ ﷻ

มีอีกรายงานหนึ่งว่า

ولأَبِي داوُدَ بِسنَدٍ صَحِيْحٍ عَنْ عُرْوَةَ بْنِ عَامِرٍ، قَالَ : ذُكِرَتْ

الطِّيَرَةُ عِنْدَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ :((أَحْسَنُهَا الْفَأْلُ ، وَ لاَ تَرُدُّ مُسْلِمًا ، فَإِذَا رَأَى أَحَدُكُمْ مَا يَكْرَهُ فَلْيَقُلْ ، اللَّهُمَّ لاَ يَأْتِي بِالْحَسَنَاتِ إِلاَّ أَنْتَ ، وَ لاَ يَدْفَعُ السَّيِّئَاتِ إِلاَّ أَنْتَ وَلاَ حَوْلَ وَلاَ قُوَّةَ إِلاَّ بِكَ))

ความหมาย

"และมีรายงานของอบูดาวูด ด้วยสายรายงานที่ถูกต้อง จากอุรวะฮฺ บิน อามิรว่า : มีการกล่าวคำว่า "ลางร้าย (อัฏฏิยะเราะฮฺ)" ต่อหน้าท่านร่อซูล ﷺ "ท่านจึงบอกว่า ความเชื่อเรื่องลางที่ดีก็คือ อัลฟะอฺลุ และซึ่งอัลฟะลุนั้น ไม่ทำให้มุสลิมคนใดล้มเลิกเจตนารมณ์ และหากว่าคนในพวกเจ้าเห็นสิ่งที่ไม่สบายใจก็จงกล่าวว่า : โอ้อัลลอฮฺ ไม่มีผู้ใดให้ความดีต่าง ๆได้นอกจากพระองค์เท่านั้น และไม่มีผู้ใดที่จะป้องกันความไม่ดีได้นอกจากพระองค์เท่านั้นและไม่มีพลังหรืออำนาจใด ๆนอกจากพลังอำนาจของพระองค์เท่านั้น"

ประวัติผู้รายงาน

عروةَ คือ อุรวะฮฺ บินอามิร อัลกุร่อชียฺ บางรายงานบอกว่า อัลญุฮะนีย อัลมักกียฺ โดยท่านอิบนุหิบบานได้กล่าวถึงท่านอุรวะฮฺไว้ในตำราของท่านเล่มหนึ่งที่ชื่ออัษษิกอต(ตำราเล่มหนึ่งของอิบนุหิบบานที่รวบรวมรายชื่อนักรายงานฮะดีษที่มีความน่าเชื่อถือ)

อธิบายคำศัพท์

ولا تردُّ مسلما	ไม่ทำให้มุสลิมคนใดเลิกล้มความตั้งใจ หรือลังเล ซึ่งต่างกับ คนกาฟิร(ผู้ปฏิเสธศรัทธา)
لا يأتى بالحسناتِ...إلخ	หมายถึงเรื่องลางร้าย(อัฏฏิยะเราะฮฺ) นั้นจะไม่นำมาซึ่งความดีและไม่สามารถป้องกันความชั่วร้ายได้
ولا حول	(الحول)“อัลเฮาลฺ” คือการเปลี่ยนแปลง และ เคลื่อนย้ายจากสภาพหนึ่งไปสู่อีกสภาพหนึ่ง
ولا قوة	ไม่มีพลังใดๆในเรื่องดังกล่าวนั้น
إلاَّ بِكَ	นอกจากอัลลอฮฺเพียงพระองค์เดียว

ความหมายของฮะดีษโดยสรุป

ผู้รายงานฮะดีษได้กล่าวให้ทราบว่า เรื่องลางร้าย(อัฏฏิยะเราะฮฺ)นั้นได้ถูกกล่าวขึ้นมาต่อหน้าท่านนบี ﷺ เพื่อให้ท่านบอกข้อชี้ขาดของมันและสิ่งที่ถูกเชื่ออยู่ในขณะนั้น ท่านนบี ﷺ จึงได้ลบล้างเรื่องลางร้าย(อัฏฏิยะเราะฮฺ) และท่านนบีก็แจ้งให้ทราบว่า ความเชื่อในเรื่องโชคลางมีสองอย่างคือลางดีและลางร้าย โดยลางดีนั้นเป็นส่วนหนึ่งของลางร้าย แต่ว่ามัน(ลางดี)เป็นเรื่องที่ดีกว่าลางร้าย

และท่านได้บอกว่าลางร้ายนั้นมันจะไม่สามารถเปลี่ยนแปลงหรือเลิกล้มความตั้งใจของมุสลิมคนใดคนหนึ่งได้ เนื่องจากว่ามุสลิมนั้นมีความศรัทธาว่าไม่มีอันตรายหรือประโยชน์ใดๆนอกจากที่อัลลอฮฺ ﷻ ได้ทรงกำหนดเท่านั้น แต่มันสามารถเปลี่ยนใจคนมุชริก(คนตั้งภาคีต่ออัลลอฮฺ)ได้ เพราะเขาเชื่อเรื่องนี้อยู่แล้ว จากนั้นท่านได้ แนะนำวิธีการหนึ่งที่สามารถป้องกันความเชื่อเรื่องลางร้ายได้ นั่นก็คือกล่าวดุอาอฺที่ระบุในฮะดีษซึ่งเป็นดุอาที่มีความหมายทำให้จิตใจผูกพันอยู่กับอัลลอฮฺ ﷻ เพียงองค์เดียว ว่าพระองค์เพียงองค์เดียวเท่านั้นคือผู้ทรงพลังอำนาจในการให้สิ่งที่เป็นประโยชน์และป้องกันภัยอันตรายได้

ความเหมาะสมของฮะดีษบทนี้ต่อเนื้อเรื่อง

ในฮะดีษบทนี้มีการลบล้างความเชื่อเรื่องลางร้าย (อัฏฏิยะเราะฮฺ) และบอกให้ทราบถึงสิ่งที่เป็นเครื่องป้องกันลางร้าย และบอกให้ทราบว่าเรื่องลางดี การพูดดี(อัลฟะลุ)นั้นเป็นเพียงเรื่องเดียวที่ได้รับการยกเว้นในเรื่องลักษณะนี้

สิ่งที่ได้รับจากฮะดีษ

1.การลบล้างความเชื่อเรื่องลางร้าย(อัฏฏิยะเราะฮฺ) และบอกสิ่งที่จะใช้ในการป้องกันจากลางร้าย นั่นก็คือการอ่านดุอาอฺและการกล่าวรำลึกถึงอัลลอฮฺ

2.ความคิดเรื่องลางร้ายที่ผุดขึ้นมาในใจนั้นไม่เป็นอันตราย โดยอัลลอฮฺ ﷾ จะทรงขจัดให้หมดด้วยการมอบหมายต่อพระองค์

3.อัลฟะลุ(ลางดี) และอัฏฏิยะเราะฮฺ(ลางร้าย) เป็นความเชื่อเรื่องโชคลาง แต่อัลฟะอฺลุนั้นเป็นสิ่งที่ดี

4.จำเป็นต้องมอบหมายต่ออัลลอฮฺ ﷾ และมีความมั่นใจว่าไม่มีพลังอำนาจใดๆ(ที่จะให้คุณให้โทษ)นอกจากพลังอำนาจของอัลลอฮฺเพียงพระองค์เดียวเท่านั้น

และอีกรายงานหนึ่งบอกให้รู้ว่าความเชื่อเรื่องลางร้ายนั้น เป็นการตั้งภาคีต่ออัลลอฮฺชนิดหนึ่ง

وَعَن ابْنِ مَسْعُودٍ مَرفُوعاً:((الطِّيَرَةُ شِرْكٌ ، الطِّيَرَةُ شِرْكٌ ، وَمَا مِنَّا إِلاَّ وَلَكِنَّ اللَّهَ يُذْهِبُهُ بِالتَّوَكُّلِ))رواهُ أبُو داوُدَ والتِّرْمِذِيُّ وَصَحَّحَهُ،وجَعَل آخِرَه مِنْ قَوْلِ ابْنِ مَسْعُوْدٍ

ความหมาย

และมีรายงานของอิบนุมัสอู๊ด เป็นฮะดีษมัรฟัวะอฺว่า : “เรื่องลางร้าย นั้นเป็นการตั้งภาคีต่ออัลลอฮฺ เรื่องลางร้ายนั้นเป็นการตั้งภาคีต่ออัลลอฮฺ และไม่มีใครในหมู่พวกเราที่ไม่เชื่อเรื่องลางร้าย ซึ่งผุดขึ้นมาในจิตใจ แต่อัลลอฮฺ ﷾ จะทรงทำให้มันหมดไปด้วยการมอบหมาย ต่อพระองค์” รายงาน

โดยอบูดาวูดและอัตติรมีซียฺ และอัตติรมิซียฺได้บอกว่าเป็นฮะดีษที่เศาะเหี๊ยะฮฺถูกต้อง และบอกว่าช่วงท้ายของรายงานเป็นคำพูดของอิบนุมัสอู๊ดเอง

หมายเหตุ ฮะดีษมัรฟัวะอฺ คือฮะดีษประเภทหนึ่งที่มีการอ้างอิงว่าสายรายงานของฮะดีษสืบไปถึงท่านนบี

อธิบายคำศัพท์

الطيرةُ شركٌ	เรื่องลางร้ายนั้นเป็นการตั้งภาคีต่ออัลลอฮฺ (ชิริก) ชนิดหนึ่งเพราะเป็นความเชื่อที่จิตใจผูกพันอยู่กับสิ่งอื่นที่ไม่ใช่อัลลอฮ
وَما مِنَّا إلاَّ	หมายถึง เราทุกคนไม่มีใครที่รอดพ้นจากความเชื่อเรื่องลางร้ายที่อาจจะผุดขึ้นมาในใจได้
يُذْهِبُهُ بالتَّوكُّلِ	คือการมอบหมายต่ออัลลอฮฺ เพียงพระองค์เดียวใน เรื่องให้ประโยชน์หรือป้องกันภยันตราย จะเป็นวิธีที่ทำให้ลางร้ายที่ผุดขึ้นมาในใจนั้นหายไป

ความหมายของฮะดีษโดยสรุป

ท่านนบี ﷺ ได้ย้ำเตือนเรื่องลางร้ายนี้ไว้หลายๆครั้งเพื่อที่จะให้คำสอนของท่านฝังอยู่ในหัวใจว่าความเชื่อเรื่องลางร้ายนั้นเป็นการตั้งภาคีต่ออัลลอฮฺ(ชิริก) อันเนื่องมาจากเป็นการผูกพันจิตใจอยู่กับสิ่งอื่นจากอัลลอฮฺ ﷻ และเป็นการคิดในแง่ร้ายต่อพระองค์

ความเหมาะสมของฮะดีษบทนี้ต่อเนื้อเรื่อง

ฮะดีษบทนี้ชี้ให้เห็นว่าความเชื่อเรื่องลางร้ายนั้นเป็นการตั้งภาคีต่ออัลลอฮฺ(ชิริก)

สิ่งที่ได้รับจากฮะดีษ

1.อัฏฏิยะเราะฮฺเป็นชิริก เพราะเป็นการผูกพันจิตใจอยู่กับสิ่งอื่นจากอัลลอฮฺ ﷻ

2.มีบทบัญญัติศาสนาให้กล่าวย้ำประเด็นต่างๆที่สำคัญเพื่อช่วยให้ผู้ฟังจำขึ้นใจ

3.อัลลอฮฺ ﷻ จะทรงช่วยขจัดเรื่องลางร้ายให้หมดไปด้วยการมอบหมายต่อพระองค์ ดังนั้นคนที่มีความคิดเรื่องลางร้ายผุดขึ้นมาในใจ แล้วเขาก็มอบหมายต่ออัลลอฮฺ และไม่หันไปใส่ใจลางร้ายที่ได้ผุดขึ้นมาในใจของเขาอีก ในกรณีนี้ลางร้ายจะไม่สามารถทำอันตรายใดๆ ต่อเขาได้

และมีฮะดีษที่กล่าวถึงเรื่องนี้อีกสองบทคือ :

ฮะดีษที่ 1

وَلأَحْمَدَ مِنْ حَديْثِ ابْنِ عَمْرٍو: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : ((مَنْ رَدَّتْهُ الطِّيَرَةُ مِنْ حَاجَتِهِ فَقَدْ أَشْرَكَ)) قَالُوا : يَا رَسُولَ اللَّهِ مَا كَفَّارَةُ ذَلِكَ ؟ قَالَ : ((أَنْ يَقُولَ : اللَّهُمَّ لاَ خَيْرَ إِلاَّ خَيْرُكَ،وَلاَ طَيْرَ إِلاَّ طَيْرُكَ،وَلاَ إِلَهَ غَيْرُكَ))

ความหมาย

"และมีรายงานของอิมามอะหฺมัด จากฮะดีษของ อิบนุอัมรฺ ว่า "ผู้ใดที่ลางร้ายได้ทำให้เขาต้องล้มเลิก ไม่ทำธุระของเขาให้เสร็จ ก็เท่ากับว่าเขาได้ตั้งภาคี บรรดาศ่อฮาบะฮฺได้กล่าวว่า: ท่านร่อซูลุลลอฮฺครับ มีวิธีไหนบ้างที่จะขจัดเรื่องดังกล่าวนั้นได้? ท่านตอบว่า : การกล่าวดุอาอฺว่า : โอ้อัลลอฮฺ ไม่มีความดีใด ๆ นอกจากความดีของพระองค์, ไม่มีลางร้ายใด ๆ นอกจากลางร้ายที่พระองค์ทรงกำหนด และไม่มีพระเจ้าอื่นใดนอกจากพระองค์

ฮะดีษที่ 2

وَلَهُ منْ حَدِيْثِ الْفضلِ بْنِ عَبَّاسٍ :
((إِنَّمَا الطِّيَرَةُ مَا أَمْضَاكَ أَوْ رَدَّكَ))

ความหมาย

“และมีรายงานของอิมามอะหฺมัดจากฮะดีษของอัลฟัฎลฺ บุตรของอับบาสว่า : “แท้จริงลางร้ายนั้นคือสิ่งที่ทำให้ท่านทำ (ภารกิจใดภารกิจหนึ่ง)ต่อไปหรือยับยั้งท่านให้เลิกทำ”

ประวัติผู้รายงาน

ابن عمرو คือท่านอับดุลลอฮฺ อิบนุอัมรฺ อิบนุลอาศ ﵄ เป็นหนึ่งในบรรดาเศาะฮาบะฮฺชั้นแนวหน้าที่รายงานฮะดีษมากมายจากท่านนบี

الفضلُ คืออัลฟัฎล์ อิบนุอับบาส อิบนุอับดิลมุฏฏอลิบ เป็นลูกของลุงท่านนบี ﷺ

อธิบายคำศัพท์

فَقَدْ أشركَ	แน่นอนเขาผู้นั้นได้ตั้งภาคีต่ออัลลอฮฺ เพราะเขาไม่ได้ มอบหมายต่ออัลลอฮฺ ﷻ อย่างแท้จริง เนื่องจากเขายังวอกแวกอยู่กับสิ่งอื่นนอกจากอัลลอฮฺ ﷻ
كفارةُ ذلِكَ	สิ่งที่จะมาช่วยขจัดความเชื่อเรื่องลางร้าย
لا إله غيرُكَ	ไม่มีพระเจ้าองค์ใดที่ถูกเคารพสักการะอย่างแท้จริง นอกจากพระองค์ท่าน

إِنما الطيرةُ	คือลางร้ายที่ต้องห้าม
ما أمْضاكَ	คือสิ่งที่ทำให้ท่านทำในสิ่งที่ตั้งใจต่อไป
أوردَّكَ	หรือขัดขวางยับยั้งให้เลิกทำ

ความหมายของทั้งสองฮะดีษโดยสรุป

สำหรับลางร้ายที่ที่ถือเป็นการตั้งภาคีต่ออัลลอฮฺและศาสนาได้สั่งห้ามมันนั้น ท่านร่อซูล ﷺ ได้บอกให้ทราบถึงตัวตนที่แท้จริงและลักษณะของมันว่า คือสิ่งที่ส่งผลทำให้คนๆหนึ่งทำในสิ่งที่เขาต้องการจะทำมันต่อไปหรือไม่ก็ส่งผลทำให้เขาต้องเลิกทำ ดังนั้นถ้าหากว่าคนๆหนึ่งที่ตั้งใจจะเดินทางแล้วมีลางร้าย หรือลางสังหรณ์ใดที่เข้ามามีอิทธิพลทำให้เขาต้องยกเลิกการเดินทางนั้น เท่ากับว่าเขาได้เข้าสู่การตั้งภาคีต่ออัลลอฮฺ(ทำชิริก)แล้ว ซึ่งทำให้เขาหลุดออกจากการมอบหมายต่ออัลลอฮฺ ﷻ และเปิดทางให้ความวิตกกังวลเข้ามาหาตัวเอง

และจากฮะดีษบทนี้ทำให้เราเข้าใจได้ว่า ใครก็ตามที่เรื่องลางร้ายมิได้มีอิทธิพลทำให้เขาเลิกล้มทำในสิ่งที่เขาตั้งใจไว้แล้ว ลางร้ายนั้นก็จะไม่สามารถทำอันตรายใดๆกับเขาได้ จากนั้นท่านร่อซูล ﷺ ก็ได้บอกวิธีป้องกันลางร้ายด้วยการขอดุอาอฺซึ่งในดุอาอฺนั้นมีการมอบ

หมายต่ออัลลอฮฺ และมีความบริสุทธิ์ใจต่อพระองค์ ในการทำอิบาดะฮฺ(ศาสนกิจ)

ความเหมาะสมของฮะดีษทั้งสองบทนี้ต่อเนื้อเรื่อง

ทั้งสองฮะดีษนั้นได้ระบุข้อเท็จจริงของลางร้ายที่เป็นการตั้งภาคีต่ออัลลอฮฺ

สิ่งที่ได้รับจากฮะดีษทั้งสอง

1.การเชื่อเรื่องลางร้ายนั้นเป็นการตั้งภาคีต่ออัลลอฮฺ(ชิริก)

2.ตัวตนที่แท้จริงและลักษณะของลางร้ายที่เป็นการตั้งภาคีต่ออัลลอฮฺ(ชิริก)นั้น คือสิ่งที่มีผลทำให้คนๆหนึ่งดำเนินกิจการหนึ่งไปตามลางร้ายที่มีอิทธิพลกับจิตใจเขา ไม่ว่ามันจะส่งผลให้เขาทำต่อหรือเลิกทำ

3. ลางสังหรณ์ใดก็ตามที่ไม่สามารถเปลี่ยนแปลงความตั้งใจของมนุษย์ได้ สิ่งนั้นถือว่าไม่ใช่ลางร้าย

4.รู้จักดุอาที่ช่วยป้องกันเรื่องลางร้ายได้ และรู้ถึงความสำคัญของดุอาอฺบทนี้ต่อมุสลิม

بَابُ
مَا جَاءَ فِي التنجِيمِ
เรื่อง : เกี่ยวกับโหราศาสตร์

قَالَ البُخَارِيُّ فِي صَحِيْحِهِ : قَالَ قَتَادَةُ : (خَلَقَ اللهُ هَذِهِ النُّجُوْمَ لِثَلاَثٍ زِيْنَةً للسَّمَاءِ ، وَرُجُوْماً للشَّيَاطِيْنِ ، وَعَلاَمَاتٍ يُهْتَدَى بِهَا، فَمَنْ تَأَوَّلَ فِيْهَا غَيْرَ ذَلِكَ فقد أَخْطأ وَأَضاعَ نَصِيْبَهُ وَتَكَلَّفَ مَا لاَ عِلْمَ لَهُ بِهِ .) انتهى

ความหมาย

ท่านอิมามบุคอรีย์ได้กล่าวไว้ในหนังสือ ศ่อเฮียะ อัลบุคอรีย์ว่า : ท่านเกาะตาดะฮฺได้กล่าวว่า : "อัลลอฮฺ ได้ทรงสร้างดวงดาวทั้งหลายขึ้นมาเพื่อจุดประสงค์สามประการคือ 1.เพื่อประดับท้องฟ้าให้มีความสวยงาม 2. เพื่อเป็นอาวุธขับไล่บรรดาชัยฏอน และ3. เพื่อเป็นเครื่องหมายบอกทิศทาง ดังนั้นผู้ใดที่นำเรื่องดวงดาว ไปใช้ในทางอื่น นอกจากจุดประสงค์ 3 ประการดังกล่าวแล้ว แน่นอนว่าเขาได้ทำผิดและได้ทำให้ประโยชน์ที่เขาจะได้รับสูญหายไป และพยายามเข้าไปทำในเรื่องที่เขาไม่มีความรู้"

ความเกี่ยวเนื่องกันระหว่างบทนี้ กับกิตาบุตเตาฮีด

การใช้ประโยชน์จากการดูดวงดาวนอกจาก 3 ประการข้างต้น นับว่าเป็นสิ่งที่ผิดเพราะเป็นการส่อถึงการแอบอ้างว่ามีความรู้ในสิ่งเร้นลับร่วมกับอัลลอฮฺ ﷻ และความเชื่อว่าตำแหน่งโคจรของดวงดาวมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงเหตุการณ์ต่างๆบนโลกนี้ถือเป็นเรื่องเท็จและงมงาย เพราะเป็นการเชื่อและผูกพันกับสิ่งอื่นนอกจากอัลลอฮฺ ซึ่งสิ่งที่กล่าวมาทั้งหมดนี้ถือเป็นการค้านกับหลักเตาฮีด ด้วยเหตุนี้ผู้เรียบเรียงจึงเห็นสมควรที่จะจัดเรื่องนี้เป็นบทเรียนหนึ่งในตำราเล่มนี้ เพื่อแจ้งให้ทราบถึงสิ่งที่ต้องห้ามและสิ่งที่อนุญาต เพื่อที่มุสลิมจะได้มีความเข้าใจที่ถูกต้องในเรื่องดังกล่าวนั้น

อธิบายคำศัพท์

ما جاءَ فِي التنجيمِ — บทที่ว่าด้วยสิ่งที่อนุญาต และไม่อนุญาตเกี่ยวกับเรื่องดวงดาว ซึ่งรวมถึงการประณามข้อห้ามต่างๆในบางเรื่องของการใช้ดวงดาว ตลอดจนการลงโทษในการกระทำดังกล่าว

และคำว่า (التنجيم) “อัตตันญีม” คือ ความเชื่อว่าตำแหน่งโคจรของดวงดาวทั้งหลายนั้นส่งผลต่อเหตุการณ์ต่างๆบนโลก

التنجيم	(อัตตันญีม=โหรศาสตร์)คือ วิชาที่ว่าด้วยการพยากรณ์โดยอาศัยดาราศาสตร์เป็นหลัก
قال البخاريُّ فى صحيحه	อิมามบุคอรีย์ได้กล่าวอธิบายเสริมในตำราเศาะเหี๊ยะฮฺบุคอรีย์ของท่าน
خَلَقَ اللهُ النجومَ لثلاثٍ	สาเหตุของการสร้างดวงดาวสามประการนี้ได้มาจากอัลกุรอาน โดยที่อัลลอฮฺได้ทรงกล่าวถึงสาเหตุที่พระองค์ ทรงสร้างดวงดาวไว้ 3ประการด้วยกัน
زينةً للسماءِ	ประดับท้องฟ้าให้สวยงาม ดังที่ดำรัสของอัลลอฮฺ ﷻ ในซูเราะฮฺมุลกฺ 67: 5 ที่ว่า ﴿وَلَقَدْ زَيَّنَّا ٱلسَّمَآءَ ٱلدُّنْيَا بِمَصَٰبِيحَ﴾ **ความหมาย “และแน่นอนเราได้ประดับท้องฟ้าของโลกนี้ด้วยดวงดาวเป็นแสงประทีป”**
ورجوما للشياطين	เป็นอาวุธขับไล่ชัยฏอนดังดำรัสของอัลลอฮฺ ﷻ ในซูเราะฮฺมุลกฺ 67:5 ที่ว่า ﴿وَجَعَلْنَٰهَا رُجُومًا لِّلشَّيَٰطِينِ وَأَعْتَدْنَا لَهُمْ عَذَابَ ٱلسَّعِيرِ﴾

ความหมาย “และเราได้ทำให้มันเป็นอาวุธไล่ชัยฏอน”

وعلامات — คือ เป็นเครื่องหมายชี้ทิศทาง ที่ตั้งของ เมือง และ อื่นๆ

يُهتدى بها — คือที่ผู้คนทั้งหลายใช้เป็นที่สังเกตในการเดินทาง ดังดำรัสในซูเราะฮฺอันอาม 6:97 ที่ว่า :

﴿وَهُوَ ٱلَّذِى جَعَلَ لَكُمُ ٱلنُّجُومَ لِتَهْتَدُواْ بِهَا فِى ظُلُمَٰتِ ٱلْبَرِّ وَٱلْبَحْرِ ۗ قَدْ فَصَّلْنَا ٱلْءَايَٰتِ لِقَوْمٍ يَعْلَمُونَ﴾

ความหมาย “และพระองค์ก็คือผู้ที่ทรงทำให้ดวงดาวทั้งหลายนั้นอุบัติขึ้น เพื่อพวกเจ้าจะได้รับการชี้นำด้วยดวงดาวเหล่านั้นทั้งในความมืดมิด บนบกและในท้องทะเล แน่นอนเราได้แจกแจงโองการทั้งหลาย ไว้แล้วสำหรับกลุ่มชนที่รู้”

فمن تأوَّل فيها غيرَ ذلِكَ — ใครที่อ้างอิงเกี่ยวกับดวงดาวในเรื่องอื่น ที่อัลลอฮฺ ﷻ มิได้ทรงบอกไว้ในสาเหตุของการสร้างดวงดาวทั้งสามประการนี้เท่ากับเขาได้แอบอ้างความรู้ในเรื่องเร้นลับ

فَقد أخطأ	แน่นอนเขาได้ทำผิดในการพูดเรื่องที่เกี่ยวกับสิ่งเร้นลับ
وأضاعَ نصيبهُ	เขาใช้เวลาของเขาหมดไปโดยเปล่าประโยชน์ เพราะมัวแต่พะวงอยู่กับสิ่งที่ไร้ประโยชน์แถมยังก่อให้เกิดโทษอีกด้วย

ความหมายของเรื่องโดยสรุป

ท่านเกาะตาดะฮฺ ได้กล่าวถึงเหตุผลที่อัลลอฮฺ سبحانه وتعالى ทรงสร้างดวงดาวต่าง ๆขึ้นมา (ดังที่อัลลอฮฺ سبحانه وتعالى ทรงตรัสไว้ในคัมภีร์อัลกุรอาน) เพื่อเป็นการตอบโต้กลุ่มบุคคลที่อยู่ในสมัยของเขาที่มีความเชื่อมั่นในเรื่องของดวงดาวที่ผิดเพี้ยนไปจากวัตถุประสงค์ที่อัลลอฮฺ سبحانه وتعالى ทรงสร้างดวงดาวขึ้นมา ซึ่งกลุ่มบุคคลเหล่านี้ได้พูดในเรื่องที่พวกเขาไม่มีความรู้ในเรื่องนั้นและใช้ชีวิตของพวกเขาหมดไปกับสิ่งที่เป็นพิษภัยต่อตัวของพวกเขา และยังก้าวเข้าไปยุ่งในสิ่งที่เกินความสามารถของพวกเขาที่จะหยั่งรู้ได้ ซึ่งนี่คือพฤติกรรมของคนที่พยายามแสวงหาสัจธรรมจากแนวทางอื่นๆที่ไม่ได้ตั้งอยู่บนพื้นฐานของอัลกุรอานและแบบอย่างของท่านนบี

ความเกี่ยวเนื่องกันระหว่างคำพูดของท่านเกาะตาดะฮฺ กับเนื้อหาของบทนี้

ในคำพูดของท่านเกาะตาดะฮฺในประเด็นนี้บอกถึงเหตุผลของการที่ดวงดาวต่าง ๆถูกสร้างขึ้นมา(ตามที่อัลลอฮฺ ﷻ ทรงแจ้งไว้ในคัมภีร์ของพระองค์) เพื่อเป็นการตอบโต้ผู้อ้างอิงเรื่องดวงดาวในประเด็นต่างๆที่ขัดแย้งกับเหตุผลที่อัลลอฮฺ ﷻ ได้ทรงบอกไว้

สิ่งที่ได้รับจากเรื่องนี้

1. ชี้แจงเหตุผลที่ดวงดาวบนท้องฟ้าถูกสร้างขึ้นมา ตามที่อัลกุรอานได้บอกไว้

2. ตอบโต้ผู้ที่อ้างว่าดวงดาวนั้นถูกสร้างขึ้นมาด้วยวัตถุประสงค์อื่นๆนอกจากที่อัลลอฮฺ ﷻได้ทรงบอกไว้

3. จำเป็นต้องหันกลับสู่คัมภีร์ของอัลลอฮฺ ﷻ(อัลกุรอาน) เพื่อแยกความจริงออกจากความเท็จ

4. ใครที่มุ่งแสวงหาสัจธรรมจากแนวทางอื่นที่ไม่ใช่แนวทางที่ตั้งมั่นอยู่บนพื้นฐานของอัลกุรอานและแบบอย่างของท่านนบีแล้ว ถือว่าเขาได้พลัดพรากจากความถูกต้อง และสูญเสียเวลาของเขา อีกทั้งยังก้าวเข้าไปยุ่งในสิ่งที่เกินความสามารถของเขาที่จะหยั่งรู้ได้

وَكَرِهَ قَتَادَةُ تَعَلُّمَ مَنَازِلَ الْقَمَرِ ، وَلَمْ يُرَخِّصْ فِيْهِ ابْنُ عُيَيْنَةَ

ذَكَرَ حَرْبُ عَنْهُمَا،وَرَخَّصَ فِي تَعَلَّمِ الْمَنَازِلِ أَحْمَدُ و إِسْحَاقُ

และท่านเกาะตาดะฮฺนั้นเห็นว่าการเรียนรู้เรื่องจักรราศี (การโคจร)ของดวงจันทร์นั้นเป็นเรื่องที่ควรหลีกเลี่ยง ส่วนท่านอิบนุอุยัยนะฮฺนั้นไม่อนุญาตให้เรียนรู้เลย โดยท่านฮัรบฺได้รายงานทัศนะของท่านทั้งสองในประเด็นนี้ ส่วนอิมามอะหฺมัดและท่านอิสหากนั้น อนุญาตให้เรียนรู้ได้เกี่ยวกับจักรราศี หรือตำแหน่งการโคจรของดวงจันทร์ได้

ประวัติบุคคล

ابنُ عيينةَ คือ ท่านซุฟยาน บิน อุยัยนะฮฺ

حرب คือ ท่านฮัรบฺ อัลกิรมานีย์ หนึ่งในสาวกผู้ใกล้ชิดของอิมามอะหฺมัด

أحمد คือ ท่านอิมามอะหฺมัด บิน ฮัมบัล

إسحاقُ คือ ท่านอิสหาก บิน รอฮะวัยฮฺ

อธิบายคำศัพท์

منازل القمرِ ตำแหน่งต่าง ๆ ของดวงจันทร์ในแต่ละคืนซึ่งมีอยู่ 28 ตำแหน่ง และเป็นที่ทราบกันดีว่าเป็นความรู้เรื่องเดือนแขนงหนึ่งทางดาราศาสตร์

เป้าหมายในการนำเสนอทัศนะของชาวสลัฟในประเด็นนี้

เพื่อชี้แจงให้ทราบถึงประเด็นที่บรรดานักวิชาการมีความเห็นไม่ตรงกันในข้อตัดสินของการศึกษาเรื่องตำแหน่งของดวงจันทร์ เรียกเป็นภาษาอาหรับว่า (علمُ التسيير) ซึ่งมีเป้าหมายเพื่อใช้อ้างอิงในการชี้ทิศทางของกิ๊บละฮฺ(ทิศที่ตั้งของกะอฺบะฮฺ) และเพื่อใช้อ้างอิงในการบอกเวลาละหมาด ตลอดจนใช้อ้างอิงในการบอกฤดูกาลต่าง ๆ ซึ่งตรงนี้บ่งบอก ให้เรารู้ถึงความอันตรายของวิชาโหราศาสตร์ เพราะขนาดว่าการศึกษาดาราศาสตร์ในเรื่องนี้ที่ไม่ถือเป็นข้อห้ามอย่างเด็ดขาดจากนักวิชาการ แต่พวกเขาก็ยังขัดแย้งและถกกัน เพราะมันอาจจะเป็นสื่อที่นำไปสู่ศาสตร์ที่ต้องห้ามได้ แล้วนับประสาอะไรกับการเรียนรู้เรื่องโหราศาสตร์ (علم التأثير) ที่เป็นสิ่งที่ต้องห้ามและถือเป็นการหลงผิดอันชัดแจ้งอยู่แล้วว่าจะร้ายแรงและมีโทษมหันต์ขนาดไหน

عن أَبِي مُوسَى قَالَ : قَالَ رسول الله صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
:((ثَلاَثَةٌ لاَ يَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ : مُدْمِنُ خَمْرٍ ،وَقَاطِعُ الرَحِمِ ،
وَمُصَدِّقٌ بِالسِّحْرِ)) رَوَاهُ أَحْمَدوَابنُ حبَّان فِي صحيحهِ

ความหมาย

และมีรายงานว่าท่านอบูมูซากล่าวว่า : ท่านร่อซูล ﷺ ได้กล่าวว่า : "บุคคลสามจำพวกที่จะไม่ได้เข้าสวรรค์ : คือคนที่ติด

สุราเรื้อรัง ผู้ที่ตัดสัมพันธ์ทางเครือญาติ และคนที่เชื่อถือเรื่องไสยศาสตร์”

(บันทึกโดยอะหฺมัดและอิบนุฮิบบานในหนังสือศ่อเฮียะหฺของเขา)

ประวัติบุคคล

أَبِى موسى คือ อบูมูซา อัลอัชอารีย์ ท่านมีชื่อจริงว่า อับดุลลอฮฺ บิน กอยสฺ เป็นเศาะฮาบะฮฺผู้มีชื่อเสียงและเป็นที่นับถือ ท่านเสียชีวิตที่เมืองกูฟะฮฺ ปีฮิจญ์เราะฮฺศักราชที่ 50

อธิบายคำศัพท์

لاَ يَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ	พวกเขาจะไม่ได้เข้าสวรรค์
مُدْمِنُ اْلخَمْرِ	ผู้ติดสุราเรื้อรัง
قَاطِعُ الرَحِمِ	ผู้ตัดสัมพันธ์เครือญาติ
مُصَدِّقٌ بِالسِّحْرِ	ผู้ที่เชื่อในเรื่องไสยศาสตร์ซึ่งเป็นชนิดหนึ่งของเรื่องโหราศาสตร์ ดังที่ระบุในฮะดีษที่ว่า ((مَنِ اقْتَبَسَ شُعْبَةً مِنَ النُّجُومِ فَقَد اقْتَبَسَ شُعْبَةً مِنَ السِّحْرِ)) ***ความหมาย “ใครที่เรียนรู้แขนงหนึ่งของเรื่องดวงดาว(เรื่องโหราศาสตร์) แน่นอน***

เขาได้เรียนรู้แล้วถึงแขนงหนึ่งของเรื่องไสยศาสตร์"

ความหมายของฮะดีษโดยสรุป

ท่านนบี ﷺ ได้เตือนให้ระวังกลุ่มบุคคลสามจำพวกจากบรรดาผู้ฝ่าฝืนที่จะไม่ได้เข้าสวรรค์

หนึ่ง : คนที่ติดของมึนเมาเรื้อรังจนกระทั่งตายไปโดยไม่ได้กลับกลับเนื้อกลับตัว(เตาบะฮฺ)

สอง : คนที่มิได้เชื่อมสัมพันธ์ทางเครือญาติตามคำสอนที่ศาสนาสั่งใช้

สาม : คนที่ยังเลื่อมใสศรัทธากับเรื่องไสยศาสตร์ทุกประเภทและหนึ่งในนั้นได้แก่เรื่องโหราศาสตร์

ความเกี่ยวเนื่องกันระหว่างฮะดีษบทนี้กับเนื้อหาในบทนี้

ในฮะดีษบทนี้มีการคาดโทษแก่คนที่ยังหลงเชื่อเรื่องไสยศาสตร์ และโหราศาสตร์ก็เป็นส่วนหนึ่งของมัน ซึ่งเป็นเนื้อเรื่องของบทนี้

สิ่งที่ได้รับจากฮะดีษ

1. โหราศาสตร์เป็นอวิชาที่ศาสนาสั่งห้าม โดยมันถือเป็นบาปใหญ่ และเป็นส่วนหนึ่งของไสยศาสตร์ ซึ่งใครที่เชื่อเรื่องอวิชาเหล่านี้ เขาจะไม่ได้เข้าสวรรค์

2. ห้ามเสพย์สิ่งมึนเมา โดยมีการคาดโทษอย่างรุนแรงสำหรับผู้ที่ตายในสภาพที่เขายังมิได้เลิกจากการเสพย์มัน

3. จำเป็นต้องเชื่อมสัมพันธ์ทางเครือญาติ และห้ามตัดสัมพันธ์

4. จำเป็นต้องไม่เชื่อเรื่องไสยศาสตร์ทุกชนิด

قال رسول الله صلى الله عليه وسلم:

"إن الإيمان ليخلق في جوف أحدكم كما يخلق الثوب

فاسألوا الله تعالى أن يجدد الإيمان في قلوبكم"

ท่านรอซูล ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะซัลลัม กล่าวว่า

"แท้จริง การอีมานนั้นจะเสื่อมสลายไปจากหัวใจของคนหนึ่งคนใดในหมู่พวกท่านเหมือนกับเสื้อผ้าที่ขาดวิ่น

ดังนั้น พวกท่านจงขอต่ออัลลอฮฺตะอาลาให้ทรงซ่อมแซมการอีมานในหัวใจของพวกท่านเถิด"

بَابُ
ماَ جاَءَ فى الإستسقاءِ بالأنْوَاءِ
เรื่อง : บทว่าด้วยเรื่องการขอฝนจากดวงดาว

และอัลลอฮฺ ﷻ ทรงตรัสว่า

﴿وَتَجْعَلُوْنَ رِزْقَكُمْ أَنَّكُمْ تُكَذِّبُوْنَ ﴾ (الواقعة : ٨٢)

ความหมาย

“และทั้ง ๆ ที่พระองค์ทรงประทานปัจจัยยังชีพแก่พวกเจ้า พวกเจ้าก็ยังคงปฏิเสธศรัทธาต่ออัลลอฮฺ กระนั้นหรือ”

(อัลวากิอะฮฺ:82)

ความเกี่ยวเนื่องกันระหว่างบทนี้ กับกิตาบุตเตาฮีด

การมีความเชื่อมั่นในเรื่องจักรราศีต่าง ๆ ว่า มีอิทธิพลทำให้ฝนตกลงมาได้นั้นถือว่าเป็นการตั้งภาคีต่ออัลลอฮฺและเป็นบาปใหญ่ เช่นเดียวกับการที่มีความเชื่อว่าผู้ที่ตายไปแล้วหรือคนที่มิได้อยู่ต่อหน้าสามารถให้คุณให้โทษได้ ส่วนการไม่เชื่อมั่นว่าดวงดาวนั้นมีอิทธิพลทำให้ฝนตกลงมาได้ แต่ก็เชื่อว่าดวงดาวเป็นสาเหตุที่ทำให้ฝนตกลงมาก็ยังนับว่าเป็นชิริกเล็ก(การตั้งภาคีต่ออัลลอฮฺในรูปแบบ

หนึ่ง) ดังนั้นผู้เรียบเรียงจึงเห็นสมควรที่จะนำบทนี้มากล่าวไว้ในตำราเตาฮีดเล่มนี้ เพื่อเตือนให้ระวังและหลีกห่างจากเรื่องนี้(การขอฝนจากดวงดาว)

อธิบายคำศัพท์

مَاجَاءَ	มีการระบุถึงการคาดโทษ
فِي الإستسقَاء	ขอให้ฝนตกลงมา
بالأنواء	เป็นคำพหูพจน์ของคำว่า (**نوء**) คือตำแหน่งต่าง ๆ ของดวงจันทร์ในแต่ละคืนโดยมีทั้งหมด 28 ตำแหน่งด้วยกัน ดังคำตรัสของอัลลอฮฺ ﷻ ในซูเราะฮฺ ยาซีน36: 39 ว่า ﴿ وَٱلْقَمَرَ قَدَّرْنَـٰهُ مَنَازِلَ ﴾ ﴿٣٩﴾ (يس : ٣٩) **"และดวงจันทร์นั้น เราได้กำหนดให้มันโคจรตามตำแหน่ง ......"** (ยาซีน : 39) และคำๆนี้ยังหมายถึง ตำแหน่งต่าง ๆ ของดวงดาวที่มีทั้งหมด 28 ดวง โดยดวงดาวของแต่ละราศีจะหายไปหนึ่งดวงในทุกๆสิบสามวัน(ประมาณช่วงกลางเดือน) จากนั้นดวงดาวของอีกราศีหนึ่งก็จะปรากฏขึ้นมา

ทางทิศตะวันออกโดยยึดตามการขึ้นและตกของดวงจันทร์ที่โคจรตามตำแหน่งของมัน (ตามข้างขึ้นข้ามแรมของดวงจันทร์) และมันจะเป็นเช่นนี้ในไปเรื่อยๆจนกระทั่งครบจักรราศีทั้งหมด 28 ดวงในรอบปีตามการนับปีแบบจันทรคติ(ใช้ดวงจันทร์เป็นการกำหนดปี) ซึ่งชาวอาหรับโบราณในยุคญาฮิลียะฮฺมีความเชื่อกันว่าเมื่อดาวของราศีหนึ่งมันลับหายไปและดาวของราศีใหม่ปรากฏขึ้นจะทำให้ฝนตกได้โดยที่พวกเขามักพูดกันว่า (مُطِرْنَا بنوءِ كَذَا) "เราได้รับน้ำฝน เพราะว่าราศีนั้น"

وَتَجْعَلُون رزقَكُمْ และทั้งนี้พระองค์ทรงประทานปัจจัยยังชีพแก่พวกท่าน ซึ่งนับเป็นความโปรดปรานจากอัลลอฮฺ ﷻ ที่ได้ให้น้ำฝนลงมา และพวกเจ้ายังปฏิเสธศรัทธาต่ออัลลอฮฺกระนั้นหรือ

أَنَّكُمْ تكذِّبُونَ โดยการที่พวกเจ้าเชื่อว่าความโปรดปรานนั้นมาจากดวงดาวต่างๆ โดยพวกท่านพูดว่า "เราได้รับน้ำฝนจากตำแหน่งของดวงดาวนั้นดวงดาวนี้" ซึ่งเป็นการพูดโกหก

ความหมายของอายะฮฺโดยสรุป

อัลลอฮฺ ﷻ ทรงตำหนิพวกมุชริก(พวกตั้งภาคีต่ออัลลอฮฺ)ที่พวกเขาได้ปฏิเสธความโปรดปรานของพระองค์ โดยเชื่อว่าการที่มีฝนตกนั้นมีอิทธิพลจากดวงดาว โดยพระองค์ทรงแจ้งว่าการเชื่ออย่างนั้นเป็นการโกหกอย่างแน่นอน เพราะว่าฝนที่ตกลงมานั้นเป็นเพราะความกรุณาและความโปรดปรานของอัลลอฮฺ ﷻ ซึ่งสิ่งทุกสร้างนั้นไม่ได้มีส่วนร่วมหรือส่วนเกี่ยวข้องใดๆทั้งสิ้นในเรื่องนี้เลย

ความเกี่ยวเนื่องกันระหว่างอายะฮฺนี้ กับเนื้อเรื่องของบทนี้

อัลลอฮฺ ﷻ ทรงปฏิเสธว่าไม่มีสิ่งใดทำให้ฝนตกลงมาได้นอกจากพระองค์เท่านั้น ส่วนความเชื่อที่ว่าจักรราศี (หมู่ดวงดาวทั้ง 12 หมู่) หรือดาวต่าง ๆ เป็นสิ่งที่ทำให้ฝนตกลงมานั้นคือความเชื่อที่งมงาย

สิ่งที่ได้รับจากอายะฮฺ

1. ลบล้างความเชื่อที่ว่าจักรราศี (หมู่ดวงดาวทั้ง 12 หมู่) นั้นเป็นสิ่งที่ทำให้ฝนตก

2. ความเชื่อที่ว่าจักรราศี(หมู่ดวงดาวทั้ง 12 หมู่)ทำให้ฝนตกนั้นเป็นความเชื่อที่งมงาย

3. จำเป็นต้องขอบคุณอัลลอฮฺ ﷻ ในความโปรดปรานของพระองค์ และจำเป็นต้องเชื่อว่าฝนที่ตกนั้น เป็นความโปรดปรานและคุณงามความดีของพระองค์

وَعَنْ أَبِى مَالك الأَشْعَرِيّ – رضِىَ اللهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُوْلَ اللهِ صلى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّم قَالَ :((أَرْبَعٌ فِى أُمَّتِى منْ أَمْرِ الْجَّاهِلِيَّةِ لاَ يَتْرُكُونَهُنَّ : الْفَخْرُ بِالأَحْسَابِ ،وَ الطَّعْنُ فِى الأَنْسَابِ ، والإِسْتِسْقَاءُ بِالنُّجُوْمِ ،وَالنِّيَاحَةُ عَلَى الْمَيِّتِ، وَقَالَ : ((النَّائِحَةُ إِذَا لَمْ تَتُبْ قَبْلَ مَوْتِهَا ، تُقَامُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَعَلَيْهَا سِرْبَالٌ مِنْ قَطْرَانٍ ، وَدِرْعٌ مِنْ جَرَبٍ)) رَوَاهُ مُسْلِمٌ

ความหมาย

มีรายงานจากท่านอบูมาลิก อัลอัชอะรีย์ – รอฎิยัลลอฮุอันฮุว่า : “แท้จริงท่านร่อซูล ﷺ ได้กล่าวว่า : “เรื่องสี่อย่างที่เป็นเรื่องในยุคของพวกญาฮิลียะฮฺซึ่งยังคงมีอยู่ในประชาชาติของฉันโดยที่พวกเขายังไม่เลิกรามันคือ : การเชิดชูวงศ์ตระกูล การเหยียดหยามในเรื่องสกุลเชื้อชาติ การขอฝนจากหมู่ดาว และการร้องไห้ฟูมฟายต่อการตายของญาติ” และท่านได้กล่าวอีกว่า : “หญิงที่ร้องไห้ฟูมฟายและไม่สำนึกผิดก่อนที่นางจะตาย ในวันกิยามะฮฺร่างของนางจะถูกทำให้ฟื้นคืนชีพโดยถูกราดด้วยทองเหลืองที่หลอมละลายคล้าย ๆกับเสื้อเกราะ เมื่อถูกไฟไหม้ผิวหนังของนางจะมีสภาพพุฟอง จนทำให้เน่าเฟะ”

ประวัติบุคคล

أَبِى مَالِكٍ ชื่อจริงของท่านคือ อัลฮาริษ บินอัลฮาริษ อัลอัชอะรีย์ ท่านเป็นชาวเมืองชามและเป็นเศาะฮาบะฮฺของท่านร่อซูล ﷺ

อธิบายคำศัพท์

مِنْ أَمْرِ الجَاهِلِيَّةِ	จุดประสงค์ของคำว่า "อัลญาฮิลียะฮฺ" ในที่นี้หมายถึงยุคก่อนที่ท่าน นบี ﷺ จะได้รับการแต่งตั้ง สาเหตุที่เรียกว่าเป็นพวกญาฮิลียะฮฺ เนื่องจากพวกเขาใช้ชีวิตอยู่ในความหลงผิดและงมงาย และการกระทำทุกอย่างที่ไม่ตรงกับคำสอน และแนวทางของท่านร่อซูล ﷺ ก็ถือเป็นการกระทำแบบญาฮิลียะฮฺ
لا يتركُونَهُنَّ	พวกเขายังไม่เลิกรามัน คือเป็นเรื่องที่ประชาชาตินี้ยังคงทำกันอยู่ โดยไม่ว่าเขาจะรู้ว่าสิ่งนั้นเป็นสิ่งที่ต้องห้ามหรือไม่รู้ก็ตาม
الفخرُ بِالأحسابِ	การเชิดชูวงศ์ตระกูลและบรรพบุรุษหรือผลงานของพวกเขา
والطعنُ فِي الأنسَابِ	การเหยียดหยามในเรื่องเชื้อชาติ

การขอฝนจากดวงดาว

والإِسْتِسْقَاءُ بِالنُّجُوْمِ	การเชื่อว่าฝนตกนั้นเกิดจากดวงดาวหรือ(หมู่ดวงดาวทั้ง 12 หมู่)
وَالنِّيَاحَةُ	การร้องไห้ฟูมฟายเนื่องจากสูญเสียญาติ
تُقَامُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ	การให้นางฟื้นคืนชีพจากหลุมศพของนางในวันแห่งการชำระและตอบแทน
سِرْبَالٌ مِنْ قَطْرَانٍ	เสื้อที่ทำจากทองเหลืองที่หลอมละลาย
دِرْعٌ	เสื้อเกราะ(สงคราม)
مِنْ جَرَبٍ	โรคผิวหนัง

ความหมายของฮะดีษโดยสรุป

ท่านนบี ﷺ ได้บอกว่าประชาชาตินี้จะยังคงกระทำสิ่งที่เป็นการฝ่าฝืน(บาป) 4 อย่าง ซึ่งเป็นการกระทำที่มีมาตั้งแต่ในยุคญาฮิลียะฮฺ คือ

1. การเชิดชูวงศ์ตระกูลและบรรดาบรรพบุรุษทั้งที่ความเป็นจริงแล้วผู้ที่มีเกียรติที่สุดคือผู้ที่มีความตักวา

2. การเหยียดหยามเชื้อสาย

3. การเชื่อว่าน้ำฝนที่ตกลงมามีสาเหตุจากดวงดาวต่าง ๆ หรือจักรราศี

4. การร้องไห้ฟูมฟาย และคร่ำครวญถึงผู้ตาย จากนั้นท่านนบี ﷺ ได้บอกถึงบทลงโทษของการกระทำอย่างสุดท้ายว่า ใครที่ยังคงทำเรื่องนั้นอยู่โดยไม่เลิกรา เขาจะฟื้นชีพในวันกิยามะฮฺในสภาพถูกหุ้มห่อร่างกายด้วยทองเหลืองหลอมเหลวเสมือนกับว่าเขานั้นสวมใส่เสื้อเกราะอยู่ เพื่อที่จะให้ไฟไหม้ลุกท่วมตัวตัวและให้ทองเหลืองนั้นหลอมเหลวติดอยู่กับร่างกายของเขา และส่งกลิ่นเหม็นไหม้คลุ้งไปทั่ว

ความเกี่ยวเนื่องกันระหว่างฮะดีษบทนี้กับเนื้อหาในบทนี้

ฮะดีษนี้เป็นหลักฐานยืนยันว่า ห้ามขอฝนกับดวงดาว เพราะมันคือพฤติกรรมของกลุ่มชนในยุคญาฮิลียะฮฺ

สิ่งที่ได้รับจากฮะดีษ

1.ห้ามการขอฝนจากดวงดาว เพราะเป็นการกระทำของกลุ่มชนในยุคญาฮิลียะฮฺ

2.สิ่งที่เป็นการกระทำในยุคญาฮิลียะฮฺนั้น ยังมีผู้คนที่ไม่ละทิ้งมันทั้งหมด

3.กิจการและการกระทำของกลุ่มชนในยุคญาฮิลียะฮฺ ถือเป็นสิ่งที่ถูกตำหนิในศาสนาอิสลาม

4.ห้ามเลียนแบบพฤติกรรมของกลุ่มชนในยุคญาฮิลียะฮฺ

5.ห้ามเชิดชูวงศ์ตระกูล เพราะเป็นการกระทำของพวกญาฮิลียะฮฺ

6.ห้ามเหยียดหยามและสร้างความเสื่อมเสียให้แก่วงศ์ตระกูล

7.ห้ามร้องไห้ฟูมฟายเมื่อมีคนตาย เพราะการกระทำดังกล่าวถือเป็นบาปใหญ่

8.การกลับเนื้อกลับตัว(เตาบะฮฺ)นั้นเป็นการลบล้างบาปได้แม้ว่าบาปนั้นจะใหญ่สักเพียงใด

9.บางครั้งมุสลิมก็ยังคงมีพฤติกรรมของพวกญาฮิลียะฮฺอยู่ แต่ก็ยังไม่ถึงขั้นเป็นผู้ปฏิเสธศรัทธา(กาฟิร)

ولهُمَا عَنْ زَيْدِ بْنِ خَالِدٍ الْجُهَنِيِّ أَنَّهُ قَالَ : صَلَّى لَنَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ صَلاَةَ الصُّبْحِ بِالْحُدَيْبِيَةِ عَلَى إِثْرِ سَمَاءٍ كَانَتْ مِنْ اللَّيْلِ ، فَلَمَّا انْصَرَفَ أَقْبَلَ عَلَى النَّاسِ فَقَالَ :((أَتَدْرُونَ مَاذَا قَالَ رَبُّكُمْ ؟)) قَالُوا : اللَّهُ وَرَسُولُهُ أَعْلَمُ قَالَ :((أَصْبَحَ مِنْ عِبَادِى مُؤْمِنٌ بِى وَكَافِرٌ، فَأَمَّا مَنْ قَالَ مُطِرْنَا بِفَضْلِ اللهِ وَرَحْمَتِهِ، فَذَلِكَ مُؤْمِنٌ بِى وَكَافِرٌ بِالْكَوْكَبِ ، وَأَمَّا مَنْ قَالَ مُطِرْنَا بِنَوْءِ كَذَا وَكَذَا ، فَذَلِكَ كَافِرٌ بِى وَمُؤْمِنٌ بِالْكَوْكَبِ))

มีรายงานโดยอิมามบุคอรีย์และมุสลิม จากท่านซัยดฺ บินคอลิด อัลญุฮะนีย์ ว่า : ท่านนบี ﷺ ได้เป็นอิมามนำพวกเราละหมาดศุบฮฺ ที่อัลหุดัยบียะฮฺโดยที่แห่งนั้นยังมีร่องรอยของน้ำฝนที่ได้ตกลงมาในตอนกลางคืน เมื่อเสร็จจากการละหมาด ท่านก็หันหน้ากลับมาที่ผู้คนแล้วพูดขึ้นว่า "พวกท่านรู้หรือไม่ว่า พระเจ้าของพวกท่านตรัสว่าอย่างไร?" พวกเขาตอบว่า : อัลลอฮฺ และร่อซูลของพระองค์เท่านั้นที่รู้ ท่านนบีกล่าวว่า "พระเจ้าได้ตรัสว่า รุ่งเช้าวันนี้บรรดาปวงบ่าวของฉันมีทั้งผู้ที่ศรัทธาและไม่ศรัทธาต่อฉัน โดยผู้ที่พูดว่าเราได้รับน้ำฝนด้วยพระเมตตาและกรุณาของอัลลอฮฺ เขาคือผู้ที่ศรัทธาต่อฉันและปฏิเสธศรัทธาต่อดวงดาว ส่วนคนที่บอกว่าเราได้น้ำฝนเนื่องจากดวงดาวนั้นดวงดาวนี้ เขาคือผู้ที่ไม่ศรัทธาต่อฉัน แต่ศรัทธาต่อดวงดาวต่าง ๆ"

และมีฮะดีษอีกบทหนึ่งรายงานโดยท่านอิมามบุคคอรีย์และมุสลิม จากฮะดีษของท่านอิบนุอับบาสในความหมายเดียวกันนี้ โดยมีข้อความเพิ่มเติมอีกว่า : บางคนในหมู่พวกเขาพูดว่า :เป็นเพราะดาวดวงนั้น ดาวดวงนี้จริงๆ (ที่ทำให้ฝนตก) ด้วยเหตุนี้อัลลอฮฺ ﷻ จึงได้ประทานอายะฮฺนี้ลงมา

﴿فَلَآ أُقْسِمُ بِمَوَٰقِعِ ٱلنُّجُومِ ﴾ ﴿٧٥﴾ إلى قوله ﴿وَتَجْعَلُونَ رِزْقَكُمْ أَنَّكُمْ تُكَذِّبُونَ ﴾ ﴿٨٢﴾ (سورة الواقعة : ٧٥-٨٢)

ความว่า “**ข้า (อัลลอฮฺ)ได้สาบานด้วยตำแหน่งต่าง ๆของดวงดาว” จนกระทั่งถึงอายะห์ที่ว่า“และทั้ง ๆที่พระองค์ทรงประทานปัจจัยยังชีพแก่พวกเจ้า พวกเจ้าก็ยังคงปฏิเสธศรัทธาต่ออัลลอฮฺกระนั้นหรือ**” (อัลวากิอะฮฺ : 75-82)

ประวัติบุคคล

زيدِ بنِ خَالدٍ คือ ซัยดฺ บุตรของคอลิด อัลญุฮะนียฺ อัลมะดะนีย์ เป็นศ่อฮาบะฮฺที่มีชื่อเสียงโด่งดัง

อธิบายคำศัพท์

صَلَّى لَنَا	แปลว่าท่านร่อซูลได้เป็นอิมามนำพวกเราละหมาด
الْحُدَيْبِيَةِ	ชื่อของตำบลแห่งหนึ่ง โดยเป็นชื่อที่ถูกเรียกเนื่องจากบ่อน้ำที่อยู่ที่นั่น โดยตำบลแห่งนี้อยู่ไม่ไกลจากนครมักกะฮฺ ซึ่งปัจจุบันเรียกตำบลแห่งนี้ว่า “อัชชุมัยซีย์”
إثر	หมายถึงร่องรอยของสิ่งหนึ่ง

سماءٍ	หมายถึงน้ำฝน โดยเรียกเช่นนั้นเพราะมันตกลงมาจากฟ้า และคำว่าฟ้าก็คือทุกสิ่งทุกอย่างที่อยู่เบื้องบน
مِنَ الليلِ	ฝนที่ตกลงมาในค่ำคืนที่ผ่านมา
فلمَّا انصرفَ	เมื่อเสร็จจากละหมาด ท่านได้หันไปหาผู้คนทั้งหลายที่ละหมาดตามท่าน(มะอฺมูม)
أَتدرُوْن؟	ท่านทั้งหลายทราบไหม(เป็นการถามเพื่อให้คนตั้งใจฟังสิ่งที่กำลังจะพูดต่อจากนั้น)
من عبادى	จากบรรดาบ่าวของฉัน(มวลมนุษยชาติ)
وكافرٌ	การกุฟุรเล็กๆ หมายถึงเนรคุณ
مُطِرْنَا بِنَوْءِ كَذَا وَكَذَا	ฝนที่ตกลงมานั้นมีอิทธิพลมาจากดาวดวงนั้น ดาวดวงนี้
فَلاَ أُقسمُ	คือการสาบานของอัลลอฮฺ ﷻ ซึ่งพระองค์ทรงสามารถ เลือกสาบานกับสิ่งใดก็ได้จากบรรดาสิ่งถูกสร้างของพระองค์
بمواقع النجومِ	ตำแหน่งการขึ้นและการตกของดวงดาว (ข้างขึ้น ข้างแรม)

ความหมายของฮะดีษโดยสรุป

ผู้รายงานฮะดีษได้บอกถึงสิ่งที่ท่านนบีได้ชี้แนะแก่บรรดาผู้ศรัทธาเมื่อยามฝนตก และสิ่งที่สมควรกล่าวในขณะนั้น โดยท่านนบี ﷺ ได้กล่าวไว้ในฮะดีษกุดซีย์ซึ่งมีรายงานว่า ในขณะที่พระองค์ทรงให้ความโปรดปรานต่อมนุษย์ทั้งหลาย ด้วยการประทานน้ำฝนลงมาเพื่อเป็นปัจจัยยังชีพแก่พวกเขา จากนั้นพวกเขาก็แบ่งออกเป็นสองพวก พวกหนึ่งยอมรับว่าน้ำฝนเป็นความโปรดปรานที่มาจากอัลลอฮฺ ﷻ พร้อมกับขอบคุณพระองค์ แต่อีกพวกหนึ่งเนรคุณไม่ยอมรับว่าน้ำฝนเป็นความโปรดปรานที่มาจากพระองค์โดยกล่าวว่าว่าน้ำฝนที่ได้รับนั้น มีอิทธิพลมาจากดวงดาวที่ขึ้นหรือตก ทำให้มีน้ำฝนตกลงมา และทรงเรียกการกระทำของคนพวกแรกว่าเป็นความเชื่อมั่นศรัทธา และการกระทำของคนอีกพวกหนึ่งว่าเป็นการเนรคุณ และในอีกสายรายงานหนึ่งที่รายงานจากท่านอิบนุอับบาส กล่าวว่า อายะฮฺต่างๆเหล่านี้ หมายถึงอายะฮฺที่ว่า

﴿فَلَآ أُقۡسِمُ بِمَوَٰقِعِ ٱلنُّجُومِ﴾

(الواقعة: ٧٥)

ความว่า **“ข้า (อัลลอฮฺ) ขอสาบานด้วยตำแหน่งต่าง ๆของดวงดาว”** (อัลวากิอะฮฺ:75)

และอายะฮฺต่อจากนั้นได้ถูกประทานลงมาเพื่อลบล้างความเชื่อว่าน้ำฝนที่ตกลงมานั้นมีสาเหตุและอิทธิพลมาจากดวงดาว

ความเกี่ยวเนื่องระหว่างฮะดีษนี้กับเนื้อหาในบทนี้

ฮะดีษนี้ได้ห้ามความเชื่อว่าฝนที่ตกลงมานั้นเป็นเพราะอิทธิพลของดวงดาว และเรียกความเชื่อเช่นนี้ว่าเป็นการกุฟุร (เนรคุณ)และการโกหก

สิ่งที่ได้รับจากฮะดีษ

1.ห้ามเชื่อว่าฝนที่ตกลงมานั้นเป็นอิทธิพลมาจากดวงดาว และการเชื่อเช่นนี้เป็นการเนรคุณต่อความโปรดปรานอัลลอฮฺ

2.มีบัญญัติให้สั่งสอนและตักเตือนผู้คน ในสิ่งที่จะทำให้การศรัทธาของพวกเขาบกพร่องและสั่นคลอน

3.จำเป็นต้องขอบคุณอัลลอฮฺ ﷻ และสำนึกในความโปรดปรานของพระองค์ และไม่อนุญาตให้เชื่อว่าความโปรดปรานนั้นมาจากสิ่งอื่น

4.วิธีการสอนของท่านร่อซูลโดยการถาม-ตอบ เพราะจะทำให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ

5.เมื่อผู้ใดถูกถามแล้วเขาไม่สามารถตอบได้ ก็จะต้องให้ผู้ที่มีความรู้เป็นผู้ตอบ

6.การบอกลักษณะของอัลลอฮฺ ﷻว่า ทรงมีคุณความดีและความเมตตา

7.การกุฟุรเล็ก(การเนรคุณต่อความโปรดปรานของอัลลอฮฺ โดยไม่ได้ถึงขั้นปฏิเสธศรัทธาต่อพระองค์)ไม่ทำให้สิ้นสภาพจากการเป็นมุสลิม

إذا وقعت الفتن فتمسك بالسنة والزمْ الصمت

ولا تخض فيما لا يعنيك وما أشكل عليك

فرده إلى الله ورسوله وقف وقل " الله أعلم "

เมื่อฟิตนะฮฺใดๆเกิดขึ้น ท่านก็จงยึดมั่นตามซุนนะฮฺ จงนิ่งเงียบเสีย และอย่าได้สนใจต่อสิ่งที่ไม่มีความหมายต่อท่าน และสิ่งที่ท่านสงสัย ท่านจงกลับไปหา(สิ่งที่เป็นคำสอนของ)อัลลอฮฺและร่อซู้ลของพระองค์ หยุดเพียงเท่านี้ และจงกล่าวว่า "อัลลอฮฺนั้นรู้ดีที่สุด"

بابُ قَوْلِهِ تعالى

บทที่ว่าด้วยดำรัสของอัลลอฮฺ ﷻ เรื่องความรักต่ออัลลอฮฺอย่างสมบูรณ์

وَقَوْلِهِ تعالى﴿ وَمِنَ ٱلنَّاسِ مَن يَتَّخِذُ مِن دُونِ ٱللَّهِ أَندَادًا يُحِبُّونَهُمْ كَحُبِّ ٱللَّهِ ۖ وَٱلَّذِينَ ءَامَنُوٓا۟ أَشَدُّ حُبًّا لِّلَّهِ ۗ وَلَوْ يَرَى ٱلَّذِينَ ظَلَمُوٓا۟ إِذْ يَرَوْنَ ٱلْعَذَابَ أَنَّ ٱلْقُوَّةَ لِلَّهِ جَمِيعًا وَأَنَّ ٱللَّهَ شَدِيدُ ٱلْعَذَابِ ﴾ ١٦٥

(البقرة : ١٦٥)

ความหมาย

“และในหมู่มนุษย์นั้น มีผู้ที่ยึดถือบรรดาภาคีอื่นจากอัลลอฮฺ ซึ่งพวกเขารักภาคีเหล่านั้น เช่นเดียวกับที่รักอัลลอฮฺ แต่บรรดาผู้ศรัทธานั้น เป็นผู้ที่รักอัลลอฮฺยิ่งกว่า และหากบรรดาผู้อธรรมได้ตระหนัก ขณะที่พวกเขาได้เห็นการลงโทษ(ในวันกิยามะฮฺ) แท้จริงพลังอำนาจทั้งมวลเป็นของอัลลอฮฺ และแท้จริงอัลลอฮฺนั้นเป็นผู้ทรงลงโทษที่รุนแรง”

(อัลบะกอเราะฮฺ : 165)

ความเกี่ยวเนื่องกันระหว่างเนื้อหาของบทนี้กับกิตาบุตเตาฮีด

ความรักอัลลอฮฺถือได้ว่าเป็นพื้นฐานของศาสนาอิสลาม ดังนั้น หากว่าผู้ใดที่มีความรักต่ออัลลอฮฺอย่างสมบูรณ์ ศาสนาของเขาก็สมบูรณ์ด้วย และหากความรักของเขาที่มีต่ออัลลอฮฺบกพร่อง เตาฮีด (การให้เอกภาพต่ออัลลอฮฺ)และศาสนาของเขาก็บกพร่องด้วย ด้วยเหตุนี้ชัยคฺผู้เรียบเรียงจึงได้นำเสนอบทนี้ไว้ในกิตาบุตเตาฮีด

อธิบายคำศัพท์

أندادًا	สิ่งต่างๆที่ถูกนำขึ้นมาตั้งเป็นภาคีเสมอเหมือนอัลลอฮฺและนำมาเทียบเคียงกับพระองค์
يحبونَهُمْ كحُبِّ الله	พวกเขาเหล่านั้นรักและเทิดทูนบรรดาภาคีของพวกเขาเท่าเทียมกับการรักอัลลอฮฺ
والذِين آمنوا أَشَدَّ حبًا للهِ	และบรรดาผู้ศรัทธานั้นรักอัลลอฮฺมากยิ่งกว่าที่บรรดาผู้ตั้งภาคีรักอัลลอฮฺ และบางทัศนะของนักอรรถาธิบายอัลกุรอานบอกว่า บรรดาผู้ศรัทธานั้นรักอัลลอฮฺมากยิ่งกว่าที่บรรดาผู้ตั้งภาคีรักบรรดาภาคีของพวกเขา

ความหมายของอายะฮฺนี้โดยสรุป

อัลลอฮฺ ﷻ ได้ตรัสถึงสภาพของบรรดามุชริกีน(ผู้ตั้งภาคี) ในโลกนี้(ดุนยา) และการลงโทษที่พวกเขาจะได้รับในโลกหน้า (อาคิเราะฮฺ) อันเนื่องจากพวกเขาได้นำสิ่งอื่นมาเป็นภาคีต่อพระองค์ โดยพวกเขาจะให้ความรักและเทิดทูนต่อภาคีเหล่านั้นเสมอเหมือนที่ให้กับพระองค์ และอัลลอฮฺ ﷻ ได้กล่าวถึงสภาพของบรรดาผู้ศรัทธาว่าพวกเขานั้นมีความรักต่ออัลลอฮฺ ﷻ ด้วยความบริสุทธิ์ใจ เช่นเดียวกับที่พวกเขาได้เคารพบูชาพระองค์ด้วยความบริสุทธิ์ใจ

สิ่งที่ได้รับจากอายะฮฺนี้

1.ผู้ใดที่มอบความรักให้กับบรรดาภาคี เท่าเทียมกับที่รักอัลลอฮฺ ﷻ เขาคือผู้ทำชิริกใหญ่(ตั้งภาคีอันใหญ่หลวง)

2.ผู้ตั้งภาคี(มุชริก)บางคนรักอัลลอฮฺ ﷻ อย่างมากมาย แต่ความรักนั้นไม่มีประโยชน์อะไรเลย นอกจากพวกเขาจะรักอัลลอฮฺ ﷻ เพียงพระองค์เดียวด้วยความบริสุทธิ์ใจเท่านั้น

และอัลลอฮฺ ﷻ ตรัสว่า

﴿قُلْ إِن كَانَ ءَابَآؤُكُمْ وَأَبْنَآؤُكُمْ وَإِخْوَٰنُكُمْ وَأَزْوَٰجُكُمْ وَعَشِيرَتُكُمْ وَأَمْوَٰلٌ ٱقْتَرَفْتُمُوهَا وَتِجَٰرَةٌ تَخْشَوْنَ كَسَادَهَا وَمَسَٰكِنُ تَرْضَوْنَهَآ أَحَبَّ إِلَيْكُم مِّنَ ٱللَّهِ وَرَسُولِهِۦ وَجِهَادٍ

فِى سَبِيلِهِۦ فَتَرَبَّصُوا۟ حَتَّىٰ يَأْتِىَ ٱللَّهُ بِأَمْرِهِۦ ۗ وَٱللَّهُ لَا يَهْدِى ٱلْقَوْمَ ٱلْفَٰسِقِينَ ﴿٢٤﴾

ความหมาย

"จงกล่าวเถิด (มุฮัมมัด) ว่า หากบรรดาบิดาของพวกเจ้า และบรรดาลูก ๆ ของพวกเจ้า และบรรดาพี่น้องของพวกเจ้า และบรรดาคู่ครองของพวกเจ้า และบรรดาญาติของพวกเจ้า และบรรดาทรัพย์สมบัติที่พวกเจ้าแสวงหาไว้ และสินค้าที่พวกเจ้ากลัวว่าจะจำหน่ายมันไม่ออก และบรรดาที่อยู่อาศัยที่พวกเจ้าพึงพอใจมันนั้น เป็นที่รักใคร่แก่พวกเจ้ายิ่งกว่าอัลลอฮฺ และร่อซูลของพระองค์ และการต่อสู้ในหนทางของพระองค์แล้วไซร้ ก็จงรอคอยกันเถิดจนกว่าอัลลอฮฺจะทรงนำมาซึ่งการลงโทษของพระองค์ และอัลลอฮฺนั้นจะไม่ทรงนำทางแก่กลุ่มชนที่ละเมิด"

(อัตเตาบะฮฺ 9 : 24)

อธิบายคำศัพท์

عشيرتُكُم	บรรดาญาติใกล้ชิดของพวกท่าน
اقتر فتمُوهَا	สิ่งที่พวกท่านแสวงหามันหรือสะสมมัน
كسادَها	การชะงักหรือซบเซาลง (เนื่องจากเลยเวลาที่จะค้าขายมัน)

ومساكن	ที่พักอาศัย
ترضَونَها	ที่อยู่อาศัยที่พวกท่านพึงพอใจ
أحب إليكم	หากสิ่งต่างๆเหล่านี้เป็นที่รักชื่นชอบแก่พวกท่านมากยิ่งกว่าอัลลอฮฺ ﷻ และร่อซูลของพระองค์ รวมถึงการต่อสู้ในหนทางของพระองค์(ญิฮาด)
فتربَّصُوا	จงรอคอยและเตรียมรับการลงโทษจากอัลลอฮฺ ﷻที่จะมาประสบแก่พวกท่าน

ความหมายของอายะฮฺโดยสรุป

อัลลอฮฺ ﷻ ทรงให้ท่านร่อซูลทำการคาดโทษแก่ผู้ที่ยังมีความรักในสิ่งต่างๆตามที่ระบุในอายะฮฺนั้นมากยิ่งกว่ารักอัลลอฮฺ ﷻ และร่อซูลของพระองค์ หรือมากยิ่งกว่าที่จะปฏิบัติในสิ่งที่พระองค์ได้ทรงใช้ให้กระทำ ซึ่งเป็นการงานที่พระองค์ทรงชื่นชอบและทรงโปรดปราน เช่น การอพยพและการต่อสู้ในหนทางของพระองค์เป็นต้น ดังนั้นอัลลอฮฺ ﷻ ทรงเริ่มด้วยกับการกล่าวถึงบรรดาพ่อแม่, บรรดาลูก ๆ, บรรดาพี่น้อง และบรรดาเพื่อนสนิทหรือคนอื่น ๆ ดังนั้นผู้ใดที่อ้างว่ารักอัลลอฮฺ ﷻ แต่เขากลับมีความรักต่อสิ่งต่าง ๆ มากกว่าการรักอัลลอฮฺ ﷻ เขาคือผู้ที่โกหก และจงเตรียมตัวรอการลงโทษจากพระองค์

ความเกี่ยวเนื่องกันระหว่างอายะฮฺนี้ ต่อเนื้อเรื่องในบทนี้

ในอายะฮฺนี้บอกให้รู้ว่าจำเป็นที่จะต้องให้ความรักต่ออัลลอฮฺ ﷻ และสิ่งที่พระองค์ทรงรักเหนือความรักที่มีต่อสิ่งอื่นๆ

สิ่งที่ได้รับจากอายะฮฺ

1.จำเป็นที่จะต้องมีความรักต่ออัลลอฮฺ ﷻ และสิ่งที่พระองค์ทรงรักด้วย

2.จำเป็นต้องมีความรักต่อท่านนบี ﷺ

3.อัลลอฮฺทรงคาดโทษผู้ที่มีลักษณะ 8 ประการที่ถูกระบุไว้ในอายะฮฺนี้ หรือมีความรักในสิ่งอื่นมากกว่าศาสนาอิสลาม

และดังฮะดีษที่ว่า

عنْ أَنَسٍ أَنَّ رَسُول الله ﷺ قَالَ: ((لاَ يُؤْمِنُ أَحَدُكُمْ حَتَّى أَكُوْنَ أَحَبَّ إِلَيْهِ منْ وَلَدِهِ وَوَالِدِهِ وَالنَّاسِ أَجْمَعِيْن))

أخرج ه البخارى ومسلم

ความหมาย

"มีรายงานจากท่านอนัสว่า : แท้จริงท่านร่อซูล ﷺ ได้กล่าวว่า : "คนหนึ่งคนใดในหมู่พวกท่านนั้นจะยังไม่ศรัทธา (อย่างสมบูรณ์) จนกว่าฉันจะเป็นที่รักสำหรับเขามากกว่าลูกและบิดาของเขาและบรรดาผู้คนทั้งปวง"

(บันทึกโดย อิมามบุคอรีและมุสลิม)

อธิบายคำศัพท์

لاَ يُؤْمِنُ أَحَدُكُمْ	คนหนึ่งคนใดในหมู่พวกท่านจะยังไม่ศรัทธาโดยสมบูรณ์
حَتَّى أَكُوْنَ أَحَبَّ إِلَيْهِ	จนกว่าฉันจะเป็นที่รักยิ่งแก่เขา
وَالنَّاسِ أَجْمَعِيْنَ	และผู้คนทั้งปวง

ความหมายของฮะดีษโดยสรุป

ท่านร่อซูล ﷺ ได้แจ้งให้ทราบว่า คนหนึ่งคนใดจะยังไม่ศรัทธาอย่างสมบูรณ์ และได้รับการรับรองว่าได้เข้าสวนสวรรค์ จนกว่าเขาผู้นั้นจะรักท่านร่อซูล ﷺ มากกว่ามนุษย์คนอื่นคนใด แม้จะเป็นคนที่ใกล้ชิดที่สุดหรือคนอื่นๆก็ตาม เพราะจะเป็นสาเหตุที่ทำให้คนๆนั้นได้รับความผาสุกในโลกหน้าตลอดไป และจะเป็นเหตุให้เขาได้รับการชี้นำรวมถึงได้รับการปกป้องคุ้มครองให้พ้นจากความหลงผิด และการมอบความรักต่อท่านร่อซูล ﷺก็คือการภักดีต่อท่านและปฏิบัติตามสิ่งที่ท่านใช้พร้อมกับยึดถือคำพูดของท่านเหนือกว่าคำพูดของบรรดาสิ่งถูกสร้างทั้งหมดของอัลลอฮฺ

ความเกี่ยวเนื่องระหว่างฮะดีษบทนี้กับเนื้อหาในบทนี้

ในฮะดีษบทนี้เป็นหลักฐานยืนยันว่า จำเป็นต้องมอบความ

รักให้ท่านร่อซูล ﷺ มากกว่าสิ่งถูกสร้างทั้งหมดของอัลลอฮฺ และการมอบความรักให้ท่านร่อซูล ﷺ เหนือทุกสรรพสิ่งที่อัลลอฮฺทรงสร้างนั้นยังเป็นเงื่อนไขหนึ่งที่ทำให้ความศรัทธา(อีมาน)ของคนๆนั้นสมบูรณ์อีกด้วย

สิ่งที่ได้รับจากฮะดีษ

1.จำเป็นต้องรักท่านร่อซูล ﷺ และจะต้องรักท่านให้มากกว่าสิ่งถูกสร้างทั้งหมดของอัลลอฮฺ

2.การงานทั้งหลายนั้นเป็นส่วนหนึ่งของการศรัทธา และผู้ใดก็ตามที่ไม่รักท่านร่อซูลฯ ﷺ เขาก็ไม่ใช่ผู้ศรัทธาอย่างสมบูรณ์

3.การปฏิเสธศรัทธาในที่นี้มิได้หมายถึงการสิ้นสภาพจากการเป็นมุสลิม แต่หมายถึงการมีความศรัทธา(อีมาน)ที่บกพร่อง

4.การศรัทธาที่แท้จริงนั้น จำเป็นจะต้องแสดงออกด้วยการกระทำ

وَلهُماَ عَنْهُ ، قَالَ رَسُولُ اللهِ ﷺ: ((ثَلاَثٌ مَنْ كُنَّ فِيهِ وَجَدَ بِهِنَّ حَلاَوَةَ الإِيمَانِ أَنْ يَكُونَ اللهِ وَرَسُولُهُ أَحَبَّ إِلَيْهِ مِمَّا سِوَاهُمَا وَأَنْ يُحِبَّ الْمَرْءَ لاَ يُحِبُّهُ إِلاّ للهِ ، وَأَنْ يَكْرَهَ أَنْ يَعُودَ فِي الْكُفْرِ بَعْدَ إِذْ أَنْقَذَهُ اللهُ مِنْهُ ، كَمَا يَكْرَهُ أَنْ يُلْقَى فِي النَّارِ))

ความหมาย

"มีฮะดีษบทหนึ่งที่บันทึกโดยอิมามบุคอรีย์และมุสลิม รายงานจากท่านอนัสว่า : ท่านร่อซูล ﷺ ได้กล่าวว่า : "คุณลักษณะสามประการหากผู้ใดมีคุณลักษณะเช่นนั้นในตัวของเขา เขาจะได้พบกับความหอมหวานของการศรัทธา คือ 1.การที่เขารักอัลลอฮฺและศาสนทูตของพระองค์มากกว่าสิ่งอื่นใด 2.การที่เขารักใครสักคนเพื่ออัลลอฮฺ 3.การที่เขารังเกียจที่จะกลับไป ปฏิเสธศรัทธาหลังจากที่อัลลอฮฺทรงชี้นำเขาให้รอดพ้นจากมัน เสมือนกับที่เขารังเกียจที่จะถูกโยนลงไปในเปลวเพลิงของนรก"

وفِي رِوَايَةٍ :((لاَ يَجِدُ أَحَدٌ حَلاَوَةَ الإِيْمَانَ حَتَّى ...)) إلَى أَخِرِهِ

และในอีกรายงานหนึ่งว่า : "คนหนึ่งคนใดจะยังไม่พบกับความหอมหวานของการศรัทธาจนกว่า.........." **จนจบฮะดีษ**

อธิบายคำศัพท์

وَلهُماَ عَنْهُ	ฮะดีษที่บันทึกโดยอิมามบุคอรียฺและ มุสลิม ซึ่งรายงานจากท่านอนัส
ثَلاَثٌ مَنْ كُنَّ فِيهِ	ลักษณะสามประการหากผู้ใดพบในตัวเขา
وَجَدَ بِهِنَّ حَلاَوَةَ الإِيمَانِ	เขาก็จะพบกับความหอมหวานของ

	ความศรัทธา(อีมาน)ด้วยการมีความอิ่มเอิบทางใจ และมีหัวใจที่เป็นสุข
أَحَبَّ إِلَيْهِ	เป็นที่รักยิ่งแก่เขา
مِمَّا سِوَاهُمَا	ความรักของมนุษย์นอกเหนือจากอัลลอฮฺและร่อซูลจากสิ่งที่คนทั้งหลายชื่นชอบตามปกติวิสัย เช่นการรักลูก ความรักฉันท์สามีภรรยา ฯลฯ
أَنْ يُحِبَّ الْمَرْءَ	การที่มนุษย์มีความรักต่อบุคคลหนึ่งบุคคลใดเนื่องจากความศรัทธาของเขาและการเคารพภักดีของเขาต่ออัลลอฮฺ
لاَ يُحِبُّهُ إِلاّ لله	การรักกันเพื่ออัลลอฮฺ เนื่องจากเขาผู้นั้นมีความเชื่อมั่นศรัทธาและดำรงตนอยู่ในหนทางของอัลลอฮฺ
أَنْ يَعُودَ فِي الْكُفْرِ	การกลับไปสู่สภาพที่ปฏิเสธศรัทธา
كَمَا يَكْرَهُ أَنْ يُلْقَى فِي النَّارِ	เขารังเกียจสองสิ่งอย่างเท่าเทียมกัน คือรังเกียจ ที่จะกลับ ไปสู่การปฏิเสธศรัทธา และที่จะถูกโยนลงไปในไฟนรก
وفِي رِوَايَةٍ	และอีกสายรายงานหนึ่ง คือฮะดีษที่รายงานโดยอิมามบุคอรีย์

ความหมายของฮะดีษโดยสรุป

ท่านนบี ﷺ ได้แจ้งให้ทราบว่าคนมุสลิมคนใด ที่มีคุณลักษณะสามประการต่อไปนี้ครบถ้วน ได้แก่ 1.การให้ความรักต่ออัลลอฮฺ ﷻ และร่อซูลของพระองค์อยู่เหนือความรักสิ่งอื่นใดทั้งสิ้นไม่ว่าจะเป็นครอบครัวหรือทรัพย์สมบัติใด ๆ 2.จะรักใครคนหนึ่งก็เนื่องจากเขามีความศรัทธา(อีมาน)และภักดีต่ออัลลอฮฺ ﷻ มิใช่รักเพื่อหวังผลประโยชน์ทางโลกนี้(ดุนยา) 3.รังเกียจที่จะกลับไปสู่การเป็นกุฟุร เหมือนกับการที่เขารังเกียจที่จะถูกโยนลงในเปลวไฟนรก ใครที่มีลักษณะครบสามประการนี้ เขาก็จะได้พบกับความหอมหวานของการศรัทธา และเขาจะมีความซาบซึ้งในการปฏิบัติและอดทนต่อความยากลำบากเพื่อแสวงหาความพอพระทัยจากอัลลอฮฺ

ความเกี่ยวเนื่องกันระหว่างฮะดีษบทนี้กับเนื้อหาในบทนี้

ในฮะดีษบทนี้กล่าวถึงความประเสริฐของการรักอัลลอฮฺ ﷻ และร่อซูลของพระองค์ มากกว่าสิ่งอื่นใด

สิ่งที่ได้รับจากฮะดีษ

1.ความประเสริฐของการรักอัลลอฮฺ ﷻ และร่อซูลของพระองค์มากกว่าสิ่งอื่นใดทั้งหมด

2.ความประเสริฐของการรักใครสักคนโดยเพื่ออัลลอฮฺ ﷻ

3.ผู้ศรัทธานั้นจะรักอัลลอฮฺ ﷻ ด้วยความรักอันบริสุทธิ์

4.ผู้ใดที่มีลักษณะสามประการตามที่ฮะดีษบอกไว้ เขาคือคนที่ดียิ่งกว่าคนที่ขาดลักษณะที่ว่านั้น แม้ว่าผู้ที่มีลักษณะนั้นจะเคยเป็นการฟิรมาก่อนแล้วจากนั้นเขาก็เข้ารับอิสลาม หรือเขาเป็นผู้ที่เคยทำบาปแล้วสำนึกผิดและกลับตัวจากการทำบาปนั้นๆ

5.มีคำสั่งใช้จากบทบัญญัติอิสลามให้รังเกียจการปฏิเสธศรัทธาและผู้ปฏิเสธศรัทธา เพราะว่าใครก็ตามที่รังเกียจสิ่งใด เขาย่อมจะต้องรังเกียจที่ตัวเองจะมีคุณลักษณะแบบนั้นด้วยเช่นกัน

وَعَنْ ابْنِ عَبَّاس رَضِىَ اللهُ عَنْهُماَ قَالَ :(مَنْ أَحَبَّ فِى اللهِ ، وَأَبْغَضَ فِى اللهِ ،وَوَالَى فِى اللهِ ، وَعَادَى فِى اللهِ ، فَإِنَّمَا تُنَالُ وَلاَيَة اللهِ بِذَلِكَ ، وَلَنْ يَجِدَ عَبْدٌ طعمَ الإِيْمَانِ وَإِنْ كَثُرَتْ صَلاَتُهُ وَصَوْمُهُ حتَّى يَكُون كذلك ، وَقَدْ صَارَت عَامَةُ مُؤَاخَاةِ النَّاسِ عَلَى أَمْرِ الدُّنْيَا ، وَذَلِكَ لاَيُجْدِى عَلَى أَهْلِهِ شَيْئًا) رَوَاهُ ابنُ جريرٍ

ความหมาย

มีรายงานจากท่านอิบนุอับบาส รอฎิยัลลอฮุอันฮุมาว่า :

“ใครที่รักเพื่ออัลลอฮฺ โกรธเพื่ออัลลอฮฺ ช่วยเหลือเพื่ออัลลอฮฺ เป็นศัตรูเพื่ออัลลอฮฺ ความช่วยเหลือของอัลลอฮฺก็จะ

เกิดขึ้นเนื่องจากคุณลักษณะดังกล่าว และบ่าวคนหนึ่งจะยังมิได้ลิ้มรสชาติของความศรัทธา แม้ว่าเขาจะเคยทำละหมาด และถือศีลอดมากเพียงใดก็ตาม จนกว่าเขาจะมีคุณลักษณะข้างต้น และแท้จริงแล้วคนทั่วไปนั้นมักจะนับเป็นพี่เป็นน้องกันอันเนื่องมาจากผล ประโยชน์ในโลกนี้(ดุนยา) ซึ่งมันจะไม่ก่อประโยชน์ใด ๆให้แก่เขา”

(บันทึกโดย อิบนุญะรีร)

قَالَ ابْنُ عَبَّاسٍ فِي قَوْلِهِ تَعَالَى :﴿وَتَقَطَّعَتْ بِهِمُ ٱلْأَسْبَابُ ﴾
(البقرة : ١٦٦) قَالَ : المَوَدَّة.

ความหมาย

ท่านอิบนุอับบาส ได้อธิบายความหมายในพระดำรัสของอัลลอฮฺ ﷻ ที่ว่า “แล้วอัลอัสบาบก็ขาดสะบั้นลง” อัลอัสบาบ คือ ความรักบนผลประโยชน์แห่งดุนยาและเมื่อผลประโยชน์หมดไป ความรักก็หมดไปด้วย

อธิบายคำศัพท์

مَنْ أَحَبَّ فِي اللهِ	ผู้ใดที่รักเพื่ออัลลอฮฺ หมายถึงผู้ใดที่รักบรรดาผู้ศรัทธาเนื่องจากความศรัทธาของพวกเขาที่มีต่ออัลลอฮฺ

وَوَالَى فِي اللهِ	ช่วยเหลือเพื่ออัลลอฮฺ หมายถึงผู้ใดที่สนับสนุนบรรดาผู้ศรัทธาด้วยการช่วยเหลือ,สนับสนุนและให้เกียรติพวกเขา
وَأَبْغَضَ فِي اللهِ	โกรธและเกลียดเพื่ออัลลอฮฺ หมายถึงรังเกียจบรรดาผู้ปฏิเสธศรัทธาหรือคนชั่วที่ฝ่าฝืนต่ออัลลอฮฺ
وَعَادَى فِي اللهِ	เป็นศัตรูเพื่ออัลลอฮฺ หมายถึง แสดงออกการเป็นศัตรูกับผู้ปฏิเสธศรัทธาด้วยการกระทำ เช่น การต่อต้านพวกเขา และไม่ยุ่งเกี่ยวกับพวกเขา
وَلاَيَة الله	คือ การช่วยเหลือและความรักของอัลลอฮฺที่มีแก่บ่าวของพระองค์
طعمَ الإِيْمَانِ	ได้ลิ้มรสของการศรัทธา และมีความสุขเมื่อศรัทธา
مُؤَاخَاةِ النَّاسِ	การนับเป็นพี่เป็นน้องกัน และมีความรักซึ่งกันและกัน
عَلَى أَمْرِ الدُّنْيَا	เนื่องจากโลกนี้(ดุนยา) ดังนั้นพวกเขาจึงชอบและรักกันเพราะโลกนี้และผลประโยชน์ต่างๆ ในนั้น

وَذَلِكَ	คือการนับเป็นพี่เป็นน้องกันด้วยผลประโยชน์ของโลกนี้(ดุนยา)
لاَيُجْدِى عَلَى أَهْلِهِ شَيْئاً	ไม่ก่อให้เกิดประโยชน์ใดๆแก่เขา มิหนำซ้ำยังก่อให้เกิดโทษแก่เขาอีกด้วย

ความหมายโดยสรุปสำหรับคำกล่าวของท่านอิบนุอับบาสในเรื่องนี้

อิบนุอับบาส รอฎิยัลลอฮุอันฮุมา ได้ระบุถึงสาเหตุต่างๆที่จะทำให้บ่าวของอัลลอฮฺ ﷻ ได้รับความรักและการช่วยเหลือจากพระองค์ โดยที่บ่าวคนนั้นจะต้องมีความรักต่อผู้ที่อัลลอฮฺทรงรัก โกรธผู้ที่พระองค์ทรงโกรธ โดยเขาจะต้องแสดงออกความรักอย่างเปิดเผยต่อบรรดาผู้ศรัทธา ด้วยการช่วยเหลือสนับสนุนพวกเขา และต้องแสดงความโกรธออกมาต่อบรรดาคนชั่ว ด้วยการตัดสัมพันธ์กับพวกเขาและต่อต้านแนวทางของพวกเขา และท่านอิบนุอับบาสยังระบุอีกว่าผู้ที่ไม่มีลักษณะข้างต้นนั้น เขาจะยังไม่ได้รับรสชาติของการศรัทธา (อีมาน)อย่างแท้จริง แม้ว่าเขาผู้นั้นจะละหมาด และถือศีลอดมาก หรือทำอิบาดะฮฺอื่นๆมากก็ตาม จากนั้นท่านอิบนุอับบาสก็ได้เล่าต่อไปอีกว่า สถานการณ์จริงในยุคของท่านนั้นตรงกันข้ามกับคำสอนศาสนาในประเด็นนี้ เพราะมนุษย์จะรักและเกียดกันด้วยเรื่องของโลก

นี้(ดุนยา) ซึ่งความรักบนพื้นฐานแบบนี้ไม่มีประโยชน์ มิหนำซ้ำยังเป็นโทษแก่พวกเขาเสียอีก และท่านก็อธิบายอายะฮฺนี้ว่า "ความรักใคร่ของพวกเขาที่เคยมีต่อกันในโลกดุนยานี้มันจะขาดสะบั้นลงในวันกิยามะฮฺ และสิ่งที่พวกเขาหวังว่าจะเกิดประโยชน์แก่พวกเขา มันกลับไม่ให้สิ่งใดแก่พวกเขาเลย และต่างฝ่ายต่างประกาศไม่เกี่ยวข้องซึ่งกันและกัน อันเนื่องจากความรักที่พวกเขาเคยมีให้กันนั้นเป็นความรักเพื่อสิ่งอื่น หรือเป้าหมายอื่นที่มิใช่ความรักเพื่ออัลลอฮฺ"

ความเกี่ยวเนื่องกันระหว่างคำกล่าวของท่านอิบนุอับบาสกับเนื้อหาในบทนี้

ในคำกล่าวของท่านอิบนุอับบาสได้บอกว่าวิธีการที่บ่าวของอัลลอฮฺจะได้รับความรัก และการช่วยเหลือจากพระองค์นั้นมี เงื่อนไขสองข้อ คือ

1.ต้องรักบรรดาผู้ซึ่งเป็นที่รักของอัลลอฮฺ และโกรธศัตรูของพระองค์ด้วยใจจริง

2.ต้องแสดงความรักต่อผู้ซึ่งเป็นที่รักของอัลลอฮฺ ﷻ อย่างชัดเจน ด้วยการช่วยเหลือและสนับสนุนพวกเขา พร้อมทั้งแสดงความโกรธต่อศัตรูของพระองค์ด้วยการปลีกตัวออกห่างจากพวกเขา

ประโยชน์ที่ได้รับจากคำกล่าวนี้ของท่านอิบนุอับบาส

1.บอกถึงสาเหตุต่างๆที่บ่าวจะได้รับความรักและการช่วยเหลือจากอัลลอฮฺ

2.ยืนยันว่าความรักนั้นเป็นหนึ่งในคุณลักษณะของอัลลอฮฺ ﷻ โดยเป็นความรักที่มีลักษณะที่คู่ควรกับความยิ่งใหญ่ของพระองค์

3.มีคำสั่งใช้จากบทบัญญัติอิสลามให้รักกันเพื่ออัลลอฮฺ ﷻ และโกรธกันเพื่ออัลลอฮฺ ﷻ และการทำความดีต่างๆแม้ว่าจะมีความประเสริฐมากมายเพียงใด มันก็จะไม่เกิดประโยชน์หากปราศจากความรักเพื่ออัลลอฮฺและโกรธกันเพื่ออัลลอฮฺ

4.มีคำสั่งใช้จากบทบัญญัติอิสลามให้ช่วยเหลือสนับสนุนผู้ศรัทธา และแสดงการต่อต้านบรรดาผู้ปฏิเสธศรัทธา

5.บอกให้รู้ว่าการรักกันและโกรธเกลียดกันเพื่ออัลลอฮฺนั้นเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ได้รับความหอมหวานแห่งการศรัทธา

6.ประณามการรักกันและโกรธเกลียดกันในเรื่องของโลกนี้ (ดุนยา) และเตือนให้รู้ถึงบั้นปลายอันเลวร้ายของพฤติกรรมเช่นนี้

عشرة في الجنة: عن عبد الرحمن بن عوف رضي الله عنه، قال: قال رسول الله صلى الله عليه وسلم: أبو بكر في الجنة، وعمر في الجنة، وعثمان في الجنة، وعليٌّ في الجنة، وطلحة في الجنة، والزبير في الجنة، وعبد الرحمن بن عوف في الجنة، وسعد في الجنة، وسعيد في الجنة، وأبو عبيدة بن الجرّاح في الجنة.

สิบท่านที่ได้รับแจ้งข่าวดีให้เป็นชาวสวรรค์ ..
รายงานจากอับดุรเราะฮฺมาน บิน เอ้าฟฺ กล่าวว่า
ท่านร่อซู้ล ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะซัลลัม กล่าวว่า
“อบูบักรฺนั้นอยู่ในสวรรค์
อุมัร (บินค็อฏฏ้อบ) อยู่ในสวรรค์
อุษมาน (บินอัฟฟาน) อยู่ในสวรรค์
อลี (บินอบีฏอลิบ) ก็อยู่ในสวรรค์
ฏ้อลฮะฮฺ (บินอุบัยดิลลาฮฺ) ก็อยู่ในสวรรค์
ซุเบร (บินเอาวาม) ก็อยู่ในสวรรค์
อับดุรเราะฮฺมาน บิน เอ้าฟฺ ก็อยู่ในสวรรค์
ซะอดฺ (บินอบีวักก้อศ) ก็อยู่ในสวรรค์
ซะอี้ด (บินเซด) นั้นอยู่ในสวรรค์
และอบูอุบัยดะฮฺ บินญัรรอฮฺก็อยู่ในสวรรค์”

بابُ قَوْلِهِ تعالى
บทว่าด้วยดำรัสของอัลลอฮฺ ﷻ
เรื่องข่มขู่ของชัยฏอน

﴿إِنَّمَا ذَٰلِكُمُ ٱلشَّيۡطَٰنُ يُخَوِّفُ أَوۡلِيَآءَهُۥ فَلَا تَخَافُوهُمۡ وَخَافُونِ إِن كُنتُم مُّؤۡمِنِينَ ١٧٥﴾

(آل عمران : ١٧٥)

ความหมาย

"แท้จริงชัยฏอนนั้นมันขมขู่ได้เฉพาะผู้ที่ปฏิบัติตามมันเท่านั้น ดังนั้นพวกเจ้าอย่าได้กลัวพวกมัน และจงกลัวข้าเถิด หากพวกเจ้าเป็นผู้ศรัทธา" (อาละอิมรอน 3:175)

ความเกี่ยวเนื่องกันระหว่างบทนี้กับกิตาบุตเตาฮีด

เนื่องจากความเกรงกลัวนั้นถือเป็นหนึ่งในศาสนกิจ(อิบาดะฮฺ) ทั้งหมดที่จำเป็นจะต้องกระทำด้วยความบริสุทธิ์ใจต่ออัลลอฮฺ ﷻ ผู้เรียบเรียงจึงเตือนให้ทราบในบทนี้ว่าความบริสุทธิ์ใจต่ออัลลอฮฺนั้นเป็นสิ่งที่จำเป็น

อธิบายคำศัพท์

إِنَّمَا	แท้จริง(เป็นคำที่ใช้เพื่อชี้เฉพาะเจาะจง)
الشَيْطَانُ	เป็นนามเฉพาะใช้เรียกอิบลีสที่โดนสาปแช่ง
يخَوِّفُ أولياءَهُ	มันจะทำการข่มขมขู่พวกท่านโดยอาศัยบรรดาพลพรรคของมันและทำให้พวกท่านคิดว่าพวกมันมีพลังอำนาจร้ายแรง
فلا تَخَافُوْهم	ดังนั้นพวกท่านอย่ากลัวคำขู่ของพวกมัน
وخَافُوْن	และพวกท่านทั้งหลายจงเกรงกลัวฉัน (อัลลอฮฺ) โดย อย่าได้ฝ่าฝืนคำสั่งของฉัน (อัลลอฮฺ)
إن كُنْتُم مؤمنين	หากพวกท่านเป็นผู้ศรัทธา หมายความว่า ความเกรงกลัวอัลลอฮฺมากกว่ามนุษย์นั้นถือเป็นการศรัทธา

ความหมายของอายะฮฺนี้โดยสรุป

อัลลอฮฺ ﷻ ทรงแจ้งให้ทราบว่าหนึ่งในอุบายของชัยฏอนคือมันจะใช้พลพรรคและสาวกของมันข่มขู่ผู้ศรัทธามิให้ต่อต้านพวกมัน และไม่ส่งเสริมให้ทำความดี และยุยงให้ทำความชั่ว

และพระองค์ทรงห้ามเราไม่ให้กลัวพวกมัน และให้กลัวอัลลอฮฺ

เพียงผู้เดียว และนี่คือเป้าหมายของการศรัทธา ดังนั้นหากบ่าวมีอีมาน(ความศรัทธา)ที่เข้มแข็ง ความกลัวของเขาต่อชัยฏอนและพลพรรคของมันก็จะหมดไป และเมื่อใดที่อีมาน(ความศรัทธา)ของเขาอ่อนแอลง ความกลัวของเขาต่อชัยฏอนและพลพรรคของมันก็จะเพิ่มขึ้น

สิ่งที่ได้จากอายะฮฺ

1. ความกลัวนั้นเป็นอิบาดะฮฺ(ศาสนกิจ,การเคารพบูชาอัลลอฮฺ)อย่างหนึ่ง ดังนั้นจำเป็นต้องมีความกลัวต่ออัลลอฮฺ ﷻ

2. การเกรงกลัวสิ่งอื่นมากกว่ากลัวอัลลอฮฺ ﷻ ถือเป็นการทำชิริก เช่น การกลัวพวกเจว็ดหรือพระเจ้าจอมปลอมว่าจะนำพาสิ่งไม่ดีมาประสบ

3. เตือนให้ระวังกลอุบายของชัยฏอน

ดำรัสของพระองค์อัลลอฮฺ ﷻ

﴿وَمِنَ ٱلنَّاسِ مَن يَقُولُ ءَامَنَّا بِٱللَّهِ فَإِذَآ أُوذِىَ فِى ٱللَّهِ جَعَلَ فِتْنَةَ ٱلنَّاسِ كَعَذَابِ ٱللَّهِ ۖ وَلَئِن جَآءَ نَصْرٌ مِّن رَّبِّكَ لَيَقُولُنَّ إِنَّا كُنَّا مَعَكُمْ ۚ أَوَلَيْسَ ٱللَّهُ بِأَعْلَمَ بِمَا فِى صُدُورِ ٱلْعَٰلَمِينَ ١٠﴾ (العنكبوت : ١٠)

ความว่า

"และในหมู่มนุษย์นั้นมีผู้กล่าวว่า เราศรัทธาต่ออัลลอฮฺ ครั้นเมื่อเขาถูกทำร้ายในทางของอัลลอฮฺ เขาก็ถือว่าการทำร้ายของมนุษย์ประหนึ่งการลงโทษของอัลลอฮฺ และเมื่อความช่วยเหลือจากพระเจ้าของเจ้ามาถึงแน่นอน พวกเขาจะกล่าวว่า แท้จริงเราจะร่วมกับพวกท่าน และมิใช่อัลลอฮฺ เป็นผู้ทรงรู้ยิ่งในสิ่งที่มีอยู่ในหัวอกของประชาชาติทั้งหลายดอกหรือ"

(อัลอังกะบูต 29:10)

อธิบายคำศัพท์

ومن الناس	มนุษย์บางพวก
مَنْ يَقُوْلُ آمَنَّا بِاللهِ	จะมีผู้ที่กล่าวว่า "ฉันศรัทธาต่ออัลลอฮฺแล้ว"
أُوْذِىَ فِى الله	ครั้นเมื่อเขาถูกทำร้ายในหนทางของอัลลอฮฺ
فِتْنَة النَّاسِ	การทำร้ายและก่อความวุ่นวายต่อเพื่อนมนุษย์
كَعَذَابِ الله	ประหนึ่งว่าเป็นการลงโทษของอัลลอฮฺ เนื่องจากเขายึดมั่นในหลักการของศาสนา
نصرمن ربك	ความช่วยเหลือจากพระเจ้าของเจ้าด้วยชัยชนะและทรัพย์เชลย

إنا كنا منكم	แท้จริงเราจะร่วมอยู่กับพวกท่าน หมายความว่าพวกเราอยู่กับพวกท่านในเรื่องศาสนา ดังนั้นพวกท่านได้โปรดให้เรามีส่วนร่วมในส่วนแบ่งในทรัพย์เชลยด้วย
بِمَا فِيْ صُدُوْرِ الْعَالَمِيْنَ	อัลลอฮฺทรงรอบรู้สิ่งที่อยู่ในจิตใจของพวกเขา ถึงการมีศรัทธาหรือการกลับกลอก

ความหมายอายะฮฺโดยสรุป

อัลลอฮฺ ﷻ ทรงบอกว่าผู้ที่มีความศรัทธาไม่ลึกซึ้ง เมื่อเขาโดนทำร้ายหรือได้รับอันตรายจากพวกกุฟฟาร(ปฏิเสธศรัทธา) เขาก็จะเอาเรื่องนี้มาเป็นข้ออ้างที่ทำให้เขาหลบหนีหรือละทิ้งออกจากของศาสนาไป ประหนึ่งว่าการโดนทำร้ายนั้นเทียบเท่ากับการลงโทษของอัลลอฮฺ ﷻ ครั้นเมื่ออัลลอฮฺ ﷻ ได้ทรงช่วยกองกำลังและบรรดาผู้ใกล้ชิดของพระองค์ เขากลับพูดว่า " แท้จริงฉันเป็นพวกเดียวกับพวกท่าน ทั้ง ๆ ที่อัลลอฮฺ ﷻ นั้นทรงรู้ดียิ่งถึงการกลับกลอกที่ซ่อนอยู่ในหัวใจของเขา"

ความเกี่ยวเนื่องกันระหว่างอายะฮนี้กับบทนี้

อายะฮฺนี้ทำให้ทราบว่าใครที่ยึดมั่นในศาสนา แล้วกลัวว่าการ

อีมาน(ศรัทธา)ของเขาจะเป็นสาเหตุที่ทำให้เขาถูกคนอื่นทำร้าย ความกลัวชนิดนี้ถือว่าเป็นความกลัวสิ่งอื่นมากกว่าอัลลอฮฺซึ่งบ่งบอกว่าเขาเป็นเป็นคนที่มีอีมาน(ศรัทธา)ที่อ่อนแอ

สิ่งที่ได้จากอายะฮฺ

1.ความกลัวว่าหากมีความศรัทธาต่ออัลลอฮฺแล้วจะถูกพวกกุฟฟารฺ(ปฏิเสธศรัทธา)ทำร้าย ถือว่าความกลัวประเภทนี้คือการกลัวสิ่งอื่นมากกว่าอัลลอฮฺ ﷻ

2.จำเป็นต้องอดทนต่ออันตรายที่เกิดขึ้นเมื่ออยู่ในหนทางของอัลลอฮฺ ﷻ

3.ความคิดแบบลับกลอก ถือเป็นความคิดที่ต่ำช้า

4.ยืนยันว่าอัลลอฮฺ ﷻ ทรงมีความรอบรู้

﴿إِنَّمَا يَعْمُرُ مَسَٰجِدَ ٱللَّهِ مَنْ ءَامَنَ بِٱللَّهِ وَٱلْيَوْمِ ٱلْءَاخِرِ وَأَقَامَ ٱلصَّلَوٰةَ وَءَاتَى ٱلزَّكَوٰةَ وَلَمْ يَخْشَ إِلَّا ٱللَّهَ ۖ فَعَسَىٰٓ أُو۟لَٰٓئِكَ أَن يَكُونُوا۟ مِنَ ٱلْمُهْتَدِينَ ﴿١٨﴾﴾ (التوبة:١٨)

ความหมาย

"แท้จริงผู้ที่จะบูรณะบรรดามัสยิดของอัลลอฮฺ นั้น คือผู้ที่ศรัทธาต่ออัลลอฮฺ และวันปรโลก และดำรงไว้ซึ่งการละหมาด จ่ายซะกาต และเขามิได้กลัวผู้ใดนอกจากอัลลอฮฺ

เท่านั้น หวังว่าชนเหล่านั้นจะเป็นหนึ่งในบรรดาผู้ที่ได้รับทางนำ” (อัตเตาบะฮฺ 9:18)

อธิบายคำศัพท์

إنما يعمرُ مساجدَ الله	คือการบูรณะบรรดามัสยิดของอัลลอฮฺด้วยการทำอิบาดะฮฺและการเชื่อฟัง
مَنْ آمَنَ باللهِ	คือผู้ที่ศรัทธาต่ออัลลอฮฺทั้งในด้านการศรัทธาและในด้านการปฏิบัติ
ولم يخشَ إلا الله	คำว่า الخشيةُ คือความหวาดกลัวและเกรงขาม ส่วนเป้าหมายของ الخشيةُ ในที่นี้คือ ความเกรงกลัวต่อความยิ่งใหญ่ของอัลลอฮฺด้วยการเคารพบูชาและภักดีเชื่อฟังพระองค์ ส่วนความกลัวที่เป็นความกลัวแบบธรรมชาติ เช่น กลัวภยันตรายต่าง ๆ ในโลกนี้ถือว่าเป็นเรื่องปกติที่เกิดขึ้นได้กับมนุษย์แทบจะทุกคน ซึ่งมนุษย์สมควรที่จะต้องมอบหมายในเรื่องดังกล่าวให้เป็นเรื่องของการกำหนดสภาวะและการจัดสรรของอัลลอฮฺเท่านั้น
أولئك	บรรดาคนที่มีลักษณะดังกล่าวในอายะฮฺอัลกุรอาน

فعسى أن يكونوا مِنَ المهتدِين	ดังนั้นจึงหวังว่าบรรดาผู้ที่มีคุณลักษณะตามที่ระบุไว้ในอายะฮฺอัลกุรอานนั้นว่าพวกเหล่านั้นคือผู้ที่ได้รับทางนำ

ความหมายของอายะฮฺโดยสรุป

เมื่ออัลลอฮฺ ﷻ ทรงปฏิเสธการดูแลรักษาบรรดามัสยิดของพวกมุชริกีนในอายะฮฺก่อนหน้านี้ (อัตเตาบะฮฺอายะฮฺที่17) พระองค์ได้ทรงยืนยันในอายะฮฺนี้ ถึงการดูแลรักษาบรรดามัสยิดโดยบรรดาผู้ศรัทธาที่มีความศรัทธาในหัวใจอย่างแท้จริงควบคู่กับการทำ

อิบาดะฮฺ(เคารพบูชา)ต่ออัลลอฮฺ ﷻ ซึ่งพวกเขาได้ดำรงการละหมาดอย่างถูกต้องตามรุก่น(องค์ประกอบหลัก)และวาญิบ(ข้อบังคับ)ตลอดจนที่เป็นซุนนะฮฺ(สิ่งที่สมควรกระทำ)ต่าง ๆ อย่างสม่ำเสมอ และพวกเขาก็จ่ายซะกาต(บริจาคทาน)ให้แก่ผู้ที่สมควรได้รับ โดยที่พวกเขามีความยำเกรงและเกรงกลัวต่ออัลลอฮฺ ﷻ อย่างแท้จริง

ความเกี่ยวเนื่องกันระหว่างอายะฮฺนี้กับเนื้อหาของบท

ในอายะฮฺนี้บอกให้ทราบว่าการมีความยำเกรงและเกรงกลัว(ต่ออัลลอฮฺ)ด้วยใจจริงนั้นถือเป็นเรื่องที่จำเป็นอย่างยิ่ง เพราะความ

เกรงกลัวอัลลอฮฺถือเป็นพื้นฐานของการทำอิบาดะฮฺ(เคารพบูชา) อัลลอฮฺ ﷻ แต่เพียงผู้เดียว

สิ่งที่ได้รับจากอายะฮฺ

1. จำเป็นต้องมีความเกรงกลัวต่ออัลลอฮฺ ﷻ แต่เพียงผู้เดียวด้วยใจจริง

2. งานใดที่มีชิริก(การตั้งภาคีต่ออัลลอฮฺ)ปะปนอยู่ด้วย ถือว่างานนั้นไร้ประโยชน์

3. การบูรณะ,ดูแลรักษามัสยิดในที่นี้คือ การทำอิบาดะฮฺ (เคารพบูชาต่ออัลลอฮฺ) ไม่ใช่เพียงแค่การบูรณะอาคารตามนัยยะของอายะห์นี้

4. ส่งเสริมให้บูรณะ, ดูแลรักษามัสยิด ทั้งแง่ของรูปธรรมและนามธรรม(ในแง่ของรูปธรรมคือด้วยการบูรณะซ่อมแซมตัวอาคารมัสยิด และในแง่ของนามธรรมคือ ด้วยการเคารพบูชาและเชื่อฟังภักดีต่ออัลลอฮฺ)

عن أَبِي سَعِيْدٍ – رَضِيَ اللهُ عَنْهُ – مَرْفُوْعًا :((إِنَّ مِنْ ضَعْفِ الْيَقِيْنِ أَنْ تُرْضِيَ النَّاسَ بِسَخَطِ اللهِ ،وَأَنْ تَحْمَدَهُمْ عَلَى رِزْقِ اللهِ ، وَأَنْ تَذُمَّهُمْ عَلَى مَالَمْ يُؤْتِكَ اللهُ ،إِنَّ رِزْقَ اللهِ لاَ يَجُرُّهُ حِرْصُ حَرِيْصٍ،وَلاَ يَرُدُّهُ كَرَاهِيَّةُ كَارِهٍ))

ความหมาย

มีฮะดีษบทหนึ่งที่รายงานจากท่านอบูสะอีด ﷺ เป็นฮะดีษมัรฟัวะอฺว่า “แท้จริงส่วนหนึ่งจากการมีอีมาน(ศรัทธา)ที่บกพร่อง (ไม่สมบูรณ์)นั้นคือการทำให้มนุษย์พอใจด้วยเรื่องที่ทำให้อัลลอฮฺทรงโกรธกริ้ว และการที่ท่านชมเชยพวกเขาในปัจจัยยังชีพที่มาจากอัลลอฮฺ(ทั้งที่ความจริงแล้วท่านต้องชมเชย,สรรเสริญพระองค์) และการที่ท่านตำหนิพวกเขาในสิ่งที่อัลลอฮฺมิได้ประทานมันให้แก่ท่าน เพราะแท้จริงปัจจัย(ริสกฺ) ของอัลลอฮฺ นั้น ความพยายามของใครก็ไม่สามารถนำมาให้ได้ (ใครก็ไม่สามารถให้ได้แม้ว่าจะพยายามให้สักเท่าไหร่)และความไม่พอใจของใครก็ไม่สามารถขัดขวางมันได้(และใครก็ไม่สามารถขัดขวางได้แม้ว่าจะรังเกียจสักเท่าไหร่)”

อธิบายคำศัพท์

ضَعْفِ	อ่อนแอ บกพร่อง
الْيَقِيْنِ	ความศรัทธาที่สมบูรณ์
تُرْضِيَ النَّاسَ بِسَخَطِ اللهِ	คือคำนึงถึงความพึงพอใจของคนมากยิ่งกว่าความพึงพอใจของอัลลอฮฺ
وَأَنْ تَحْمَدَهُمْ عَلَى رِزْقِ اللهِ	ท่านขอบคุณและชมเชยพวกเขาต่อ

ริสกีที่อัลลอฮฺทรงประทานให้แก่เขา โดยหลงลืมว่าสิ่งนั้นคือความเมตตาที่มาจากอัลลอฮฺที่ท่านจะต้องขอบคุณ,สรรเสริญพระองค์

وَأَنْ تَذُمَّهُمْ عَلَى مَالَمْ يُؤْتِكَ اللهُ

คือเมื่อท่านขอสิ่งหนึ่งสิ่งใดจากพวกเขา แล้วพวกเขาไม่ให้สิ่งนั้นกับท่าน ท่านก็จะตำหนิพวกเขา (โดยหลงลืมไปว่าทั้งๆที่จริงแล้ว ผู้ที่ยับยั้งและไม่ให้ของสิ่งนั้นกับท่านก็คืออัลลอฮฺไม่ใช่พวกเขา เพราะปัจจัย(ริสกี)นั้นเป็นกรรมสิทธิ์ของอัลลอฮฺแต่เพียงผู้เดียว ซึ่งพระองค์จะให้หรือไม่ให้ใครก็ได้ตามที่พระองค์ทรงประสงค์ โดยมีพื้นฐานมาจากความรอบรู้ของพระองค์ว่าใครสมควรได้รับปัจจัย (ริสกี) ด้วยเหตุผลใด และใครไม่สมควรได้รับปัจจัย(ริสกี)ด้วยเหตุผลใด)

ความหมายของฮะดีษโดยสรุป

ท่านนบี ﷺ ได้ชี้แจงไว้ในฮะดีษบทนี้ว่าสิ่งหนึ่งที่มุสลิมจำเป็นจะต้องมี นั่นก็คือควาไว้วางใจต่ออัลลอฮฺ ﷻ และการมอบ

หมายต่อพระองค์ และความเชื่อมั่นว่าทุกสิ่งนั้นเกิดขึ้นโดยการควบคุมดูแลและพระประสงค์ของพระองค์ และจากสาเหตุดังกล่าวนั้น เมื่ออัลลอฮฺ ﷻ ทรงมีพระประสงค์แล้ว พระองค์ก็ทรงจัดลำดับขั้นตอนของเหตุและผลในสิ่งที่พระองค์ทรงต้องการให้เกิดขึ้น และหากพระองค์ไม่พึงประสงค์ พระองค์ก็จะทรงยับยั้งมิให้สิ่งนั้นเกิดขึ้น ดังนั้นสิ่งใดก็ตามจะเกิดหรือไม่เกิดนั้นก็ขึ้นอยู่กับพระประสงค์ของอัลลอฮฺ ﷻ ดังนั้นพระองค์คือผู้ทรงคู่ควรได้รับการชมเชย,สรรเสริญทั้งในยามสุขหรือทุกข์ ทั้งในยามเดือดร้อนหรือสุขสบาย โดยพฤติกรรมทั้งหมดนี้คือการมีความศรัทธาที่สมบูรณ์

ส่วนผู้ที่ความคิดจิตใจของเขาผูกพันอยู่กับผู้คน และเงื่อนไขต่างๆที่มนุษย์พึงพอใจ โดยเมื่อใดก็ตามที่เขาได้รับสิ่งที่ดีจากผู้คน เขาก็จะยกย่องผู้คนเหล่านั้น แต่เมื่อใดที่ไม่สมหวังเขาก็จะประณามและตำหนิพวกเขา ซึ่งพฤติกรรมนี้เป็นการบ่งบอกว่าความอีมาน (ศรัทธา)ของเขานั้นอ่อนแอและการมอบหมายต่ออัลลอฮฺ ﷻ ของเขานั้นบกพร่อง จากนั้นท่านนบี ﷺ ได้กล่าวย้ำและชี้แจงในตอนท้ายของฮะดีษว่า การได้รับสิ่งใดหรือไม่ได้นั้นจะเป็นไปตามพระประสงค์ของอัลลอฮฺ ﷻ และความรอบรู้ของพระองค์ ไม่ได้ขึ้นอยู่กับความพยายามของมนุษย์หรือความไม่ชอบของใครทั้งสิ้น

ความเกี่ยวเนื่องของฮะดีษบทนี้กับเนื้อหาในบท

ฮะดีษบทนี้บอกให้ทราบว่า จิตใจของมนุษย์นั้นจำเป็นจะต้องผูกพันอยู่กับอัลลอฮฺ ﷻ ทั้งในการประสบกับสิ่งที่ดีหรือสิ่งที่ไม่ดี รวมถึงจำเป็นจะต้องมีความเกรงกลัวอัลลอฮฺและนอบน้อมต่อพระองค์เพียงผู้เดียว โดยไม่หันไปยกย่อง,ชมเชยหรือประณาม,ต่อว่าผู้อื่นในทุกครั้งที่สมหวังหรือผิดหวัง

สิ่งที่ได้รับจากฮะดีษ

1. จำเป็นจะต้องมอบหมายต่ออัลลอฮฺ ﷻ และจำเป็นจะต้องนอบน้อมต่อพระองค์ และขอริสกีจากพระองค์เช่นเดียวกัน

2. ฮะดีษนี้ได้ยืนยันเรื่องของกำหนดสภาวะทั้งดีและร้าย

3. ห้ามยึดมั่นอยู่กับการกระทำและเงื่อนไขเพียงอย่างเดียว (ต้องมอบหมายต่ออัลลอฮฺด้วย)

4.ให้ยึดถือว่าความพึงพอใจของอัลลอฮฺ ﷻ ต้องมาก่อนความพึงพอใจของมนุษย์

และในฮะดีษอีกบทที่ว่า

عَنْ عَائِشَةَ رضى الله عنها قَالَتْ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ :((مَنِ الْتَمَسَ رِضَى اللَّهِ بِسَخَطِ النَّاسِ ، رَضِيَ الله عَنْهُ ، وَأَرْضَى النَّاسَ عَنْهُ ، وَمَنِ الْتَمَسَ رِضَا

النَّاسِ بِسَخَطِ اللَّهِ ، سَخَطَ اللَّهُ عَلَيْهِ ، وَأَسْخَطَ عليه الناس)) رواه ابن حبان فى صحيحه

ความหมาย

มีรายงานจากท่านหญิงอาอิชะฮฺ ﵂ แจ้งว่า ท่านร่อซูล ﷺ ได้กล่าวว่า "ผู้ใดที่แสวงหาความพึงพอใจของอัลลอฮฺด้วยเรื่องที่ทำให้มนุษย์โกรธ อัลลอฮฺทรงพอพระทัยเขาแล้ว และทรงทำให้มนุษย์พึงพอใจเขาด้วย และผู้ใดที่แสวงหาความพึงใจของมนุษย์ด้วยเรื่องที่ทำให้อัลลอฮฺทรงโกรธ อัลลอฮฺทรงโกรธกริ้วเขาแล้ว และทรงทำให้มนุษย์ทั้งหลายโกรธเขาด้วย" บันทึกโดยท่านอิบนุหิบบาน ในตำราเศาะเหี้ยะฮฺของเขา

อธิบายคำศัพท์

الْتَمَسَ	แสวงหา

ความหมายของฮะดีษโดยสรุป

ท่านร่อซูล ﷺ ได้บอกถึงแนวทางที่ทำให้ได้รับความพอพระทัยของอัลลอฮฺและความพอใจของมนุษย์ และแนวทางที่นำไปสู่ความโกรธกริ้วของอัลลอฮฺและความโกรธของมนุษย์ เนื่องจากความรู้ของมนุษย์นั้นมีขีดจำกัดเกินกว่าจะรอบรู้ถึงผลลัพธ์ของเรื่องราวต่างๆที่จะเกิดขึ้นในอนาคต รวมทั้งมนุษย์สามารถถูกครอบงำด้วย

ปัจจัยต่างๆมากมาย เป็นเหตุให้ในบางครั้งความต้องการของเขาก็ไม่สอดคล้องกับสิ่งที่ศาสนาบัญญัติ ทั้งๆที่สิ่งนั้นเป็นสิ่งมีประโยชน์กับเขาทั้งในปัจจุบันและอนาคต ซึ่งตรงนี้ถือเป็นการจำแนกระหว่างจุดยืนของผู้ศรัทธาที่แท้จริงกับผู้ศรัทธาที่อ่อนแอ ดังนั้นผู้ศรัทธาที่แท้จริงจะต้องให้น้ำหนักความพอพระทัยของอัลลอฮฺมากกว่าความพึงพอใจของมนุษย์ โดยเขาจะต้องดำเนินตามบัญญัติของอัลลอฮฺอย่างสม่ำเสมอโดยไม่ต้องไปคำนึงถึงคำตำหนิของใครหน้าไหนก็ตาม แล้วอัลลอฮฺก็จะทรงปกป้องคุ้มครองเขา เพราะว่าเขาเป็นผู้ที่ยำเกรงต่ออัลลอฮฺ ดังที่อัลลอฮฺตรัสว่า

﴿وَمَن يَتَّقِ اللَّهَ يَجْعَل لَّهُ مَخْرَجًا﴾ (الطلاق : ٢)

ความว่า "และผู้ใดที่ยำเกรงต่ออัลลอฮฺ พระองค์จะทรงทำให้เขามีทางออก" (อัฏฏ่อล๊าก:2)

ส่วนผู้ที่การศรัทธาของเขาอ่อนแอนั้น เขาจะให้น้ำหนักความพึงพอใจของมนุษย์เหนือความพึงพอพระทัยของอัลลอฮฺ โดยเขาจะพยายามทำตามความต้องการของผู้คนถึงแม้ว่าเรื่องนั้นจะไม่ตรงกับบทบัญญัติของอัลลอฮฺก็ตาม สรุปว่า เขากลัวผู้คนและไม่เกรงกลัวอัลลอฮฺ ซึ่งในที่สุดผู้คนก็จะประณามเขา และพวกเขาก็ไม่สามารถที่จะคุ้มครองเขาให้รอดพ้นจากการลงโทษของอัลลอฮฺได้เลย ด้วยเหตุนี้เขาคือผู้ที่ทำให้ตนเองและผู้อื่นได้รับความเดือดร้อนโดยการฝ่าฝืนต่อพระองค์

ความเกี่ยวเนื่องกันระหว่างฮะดีษบทนี้กับเนื้อหาของบท

จำเป็นจะต้องกลัวอัลลอฮฺและให้ความพอพระทัยของพระองค์อยู่เหนือความพอใจของสิ่งถูกสร้างต่างๆของพระองค์(หนึ่งในนั้นคือมนุษย์)

สิ่งที่ได้รับจากฮะดีษ

1. จำเป็นจะต้องมีความเกรงกลัวต่ออัลลอฮฺ และจำเป็นจะต้องให้ความพอพระทัยของอัลลอฮฺอยู่เหนือความพอใจของสิ่งถูกสร้างทั้งหมดของพระองค์

2. แจ้งให้ทราบถึงโทษของผู้ที่ให้ความพอใจของมนุษย์อยู่เหนือความพอพระทัยของอัลลอฮฺ

3. จำเป็นจะต้องมอบหมายต่ออัลลอฮฺพร้อมทั้งมีจิตใจที่ยึดเหนี่ยวและผูกพันต่อพระองค์

4. บอกถึงผลดีของการให้ความพอพระทัยของอัลลอฮฺอยู่เหนือความพอใจของผู้อื่นที่ไม่ใช่พระองค์ และผลเสียของการให้ความพอใจของมนุษย์อยู่เหนือความพอพระทัยของอัลลอฮฺ

5. หัวใจของมนุษย์นั้นอยู่ในอุ้งพระหัตถ์ของอัลลอฮฺผู้ทรงสูงส่ง

بابُ قَوْلِهِ تعالى

บทที่ว่าด้วยดำรัสของอัลลอฮฺ ﷻ เรื่องการมอบหมายต่ออัลลอฮฺ

قَوْلِ اللهِ تَعَالَى : ﴿وَعَلَى ٱللَّهِ فَتَوَكَّلُوٓاْ إِن كُنتُم مُّؤْمِنِينَ ﴿٢٣﴾﴾

(المائدة : ٢٣)

ความหมาย

“และพวกท่านจงมอบหมายต่ออัลลอฮฺเถิดหากพวกท่านเป็นผู้ศรัทธา” (อัลมาอิดะฮฺ 5: 23)

ความเกี่ยวเนื่องกันระหว่างบทนี้กับกิตาบุตเตาฮีด

ในบทนี้ผู้เรียบเรียงมีความต้องการแจ้งให้ทราบว่า การมอบหมายนั้นเป็นสิ่งที่จำเป็น(ฟัรฎู)ที่บ่าวจะต้องมีให้กับอัลลอฮฺ ﷻ ด้วยความบริสุทธิ์ใจ เพราะการมอบหมายต่ออัลลอฮฺนั้นถือเป็นหนึ่งในสิ่งที่ประเสริฐที่สุดของการทำอิบาดะฮฺและเป็นหลักการให้เอกภาพขั้นสูงสุดอีกด้วย

อธิบายคำศัพท์

وَعَلَى اللهِ	(การมอบหมาย)ต่ออัลลอฮฺ มิใช่ต่อผู้อื่น
فَتَوَكَّلُوا	พวกท่านจงยึดมั่นต่ออัลลอฮฺเพียงองค์เดียว และ มอบหมายกิจการของพวกท่านต่อพระองค์

ความหมายของอายะฮฺนี้โดยสรุป

อัลลอฮฺ ﷻ ได้ทรงกล่าวถึง ท่านนบีมูซา عليه السلام ที่ท่านได้สั่งให้พวกพ้องของท่านเข้าสู่แผ่นดินอันศักสิทธิ์ ซึ่งเป็นแผ่นดินที่อัลลอฮฺ ﷻ ได้ทรงกำหนดให้แก่พวกเขา และท่านได้สั่งห้ามพวกเขาอย่าได้เปลี่ยนศาสนาและผินหลังเพราะเกรงกลัวศัตรู แต่พวกเขาต้องก้าวเดินต่อไปโดยไม่กลัวเกรงเหล่าศัตรู และการมอบหมายการมีชัยชนะเหนือศัตรูให้เป็นกรรมสิทธิ์ของอัลลอฮฺ ﷻ โดยพวกเขาจะต้องมีความเชื่อมั่นต่อสัญญาของอัลลอฮฺ ﷻ ที่ให้แก่พวกเขาหากพวกเขาเป็นผู้ศรัทธา

สิ่งที่ได้รับจากอายะฮฺ

1. จำเป็นต้องตะวักกัล (มอบหมาย) ต่ออัลลอฮฺ ﷻ เพียงองค์เดียว และการมอบหมายต่อสิ่งอื่นนอกจากอัลลอฮฺ ﷻ นั้นถือเป็นการทำชิริก(การตั้งภาคีต่ออัลลอฮฺ) เพราะการมอบหมายนั้นเป็นรูปแบบหนึ่งของอิบาดะฮฺ(การเคารพบูชาอัลลอฮฺ)

2. การมอบหมายต่ออัลลอฮฺ ﷻ เป็นเงื่อนไขหนึ่งของการมีอีมาน(ศรัทธา)ที่ถูกต้อง และ อีมาน(ความศรัทธา)จะหมดไปถ้าขาดการมอบหมายต่ออัลลอฮฺ

และอีกดำรัสของอัลลอฮฺที่ว่า

وَقَوْلِهِ :﴿ إِنَّمَا ٱلْمُؤْمِنُونَ ٱلَّذِينَ إِذَا ذُكِرَ ٱللَّهُ وَجِلَتْ قُلُوبُهُمْ وَإِذَا تُلِيَتْ عَلَيْهِمْ ءَايَٰتُهُۥ زَادَتْهُمْ إِيمَٰنًا وَعَلَىٰ رَبِّهِمْ يَتَوَكَّلُونَ ۝٢ ﴾ (الأنفال:٢)

ความหมาย

"แท้จริงบรรดาผู้ที่ศรัทธานั้น คือผู้ที่เมื่อพระนามของอัลลอฮฺถูกกล่าวขึ้นแล้วหัวใจของพวกเขาก็หวั่นเกรง และเมื่อบรรดาอายะฮฺของพระองค์ถูกอ่านแก่พวกเขา อายะฮฺเหล่านั้นก็เพิ่มพูน ความศรัทธาแก่พวกเขา และพวกพวกเขาก็มอบหมายต่อพระผู้อภิบาลของพวกเขา" (อัลอันฟาล 8 : 2)

อธิบายคำศัพท์

وَجِلَتْ قُلُوْبُهُمْ	หัวใจของพวกเขาก็หวั่นเกรง(เกรงกลัว) อัลลอฮฺ ﷻ
وَعَلَى رَبِّهِمْ	และแด่พระเจ้าของพวกเขาเท่านั้นหมายถึง พระผู้เป็นเจ้าของพวกเขามิใช่ผู้อื่น

يَتَوَكَّلُوْن	พวกเขามอบหมายกันหมายถึงมอบหมายการงานแด่อัลลอฮฺโดยพวกเขามีความเกรงกลัว และมีความหวัง ณ ที่อัลลอฮฺเท่านั้น

ความหมายของอายะฮฺนี้โดยสรุป

อัลลอฮฺ ﷻ ได้ทรงบอกลักษณะของบรรดาผู้ศรัทธาที่มีความศรัทธาอย่างแท้จริงว่าพวกเขามีคุณลักษณะอันยิ่งใหญ่สามประการคือ

1. ความเกรงกลัวอัลลอฮฺ ﷻ ในขณะที่มีการรำลึกถึงพระองค์ ดังนั้นพวกเขาก็จะกระทำตามคำสั่งใช้ต่าง ๆ ของพระองค์และละทิ้งสิ่งต้องห้ามทั้งหลาย

2. การศรัทธาของพวกเขาที่เพิ่มขึ้น เมื่อที่ได้ยินการอ่านดำรัสของพระองค์

3. การมอบหมายกิจการต่างๆแด่พระองค์ และพึ่งพาพระองค์เพียงองค์เดียว

ความเกี่ยวเนื่องของอายะฮฺนี้กับเนื้อหาของบท

อายะฮฺนี้ได้บอกให้ทราบว่าการมอบหมายต่ออัลลอฮฺ ﷻ เป็นคุณลักษณะหนึ่งของบรรดาผู้ศรัทธา

สิ่งที่ได้รับจากอายะฮฺ

1. การตะวักกัล(มอบหมาย)ต่ออัลลอฮฺ ﷻ เป็นคุณลักษณะหนึ่งของบรรดาผู้ศรัทธา

2. การศรัทธานั้นมีทั้งเพิ่มและลด มันจะเพิ่มขึ้นเมื่อมีการรำลึกถึงอัลลอฮฺ และลดลงด้วยการฝ่าฝืนต่อพระองค์

3. การศรัทธาต่ออัลลอฮฺ ﷻ นั้นนำมาซึ่งการมอบหมายต่ออัลลอฮฺ ﷻ เพียงองค์เดียว

4. คุณลักษณะหนึ่งของบรรดาผู้ศรัทธา คือความนอบน้อมถ่อมตนต่ออัลลอฮฺ ﷻ

และดำรัสของอัลลอฮฺที่ว่า

وَقَوْلِهِ : ﴿يَـٰٓأَيُّهَا ٱلنَّبِيُّ حَسْبُكَ ٱللَّهُ وَمَنِ ٱتَّبَعَكَ مِنَ ٱلْمُؤْمِنِينَ ﴿٦٤﴾﴾ (الأنفال :٦٤)

ความหมาย

"โอ้นบีเอ๋ย อัลลอฮฺนั้นทรงเป็นที่เพียงพอแล้วแก่เจ้าและบรรดาผู้ที่ศรัทธาตามเจ้า" (อัลอันฟาล 8: 64)

وَقَوْلِهِ : ﴿وَمَن يَتَوَكَّلْ عَلَى ٱللَّهِ فَهُوَ حَسْبُهُۥٓ ۚ ٣﴾ (الطلاق: ٣)

ความหมาย

"และผู้ใดที่มอบหมายต่ออัลลอฮฺแล้ว พระองค์ก็เป็นที่เพียงพอแล้วสำหรับเขา" (อัฏเฏาะลาก 65 : 3)

อธิบายคำศัพท์

حَسبُكَ اللهُ	หมายความว่า อัลลอฮฺ คือพระเจ้าที่แท้จริงเพียงองค์เดียวเท่านั้น ก็พอแล้วสำหรับบรรดาผู้ติดตามท่าน
فهوحسبُهُ	ดังนั้นสำหรับเขา อัลลอฮฺคือพระเจ้าที่แท้จริงเพียงองค์เดียวเท่านั้นที่เขาต้องการ(โดยไม่ต้องเสาะแสวงหาพระเจ้าอื่นใดอีกต่อไปแล้ว)

ความหมายทั้งสองอายะฮฺโดยสรุป

อัลลอฮฺ ﷻ ทรงบอกแก่นบีของพระองค์และประชาชาติของท่านว่าพระองค์เพียงผู้เดียวถือเป็นที่เพียงพอต่อพวกเขาแล้ว ดังนั้นการมอบหมายของพวกเขาและความปรารถนาในความสำเร็จของพวกเขาอยู่ที่พระองค์เพียงผู้เดียวเท่านั้น ดังเช่นที่อัลลอฮฺ ﷻ ได้

ทรงทำให้การงานทุกอย่างมีผลตอบแทนฉันใด พระองค์ก็ทรงทำให้ความพอเพียงต่อพระองค์เป็นผลตอบแทนของการมอบหมายต่อพระองค์ฉันนั้น ดังนั้นผู้ใดที่มอบหมายแด่พระองค์ พระองค์ก็จะทรงปกป้องคุ้มครองเขา

ความเกี่ยวเนื่องกันระหว่างทั้งสองอายะฮฺกับบทนี้

ทั้งสองอายะฮฺนี้เป็นหลักฐานยืนยันว่าจำเป็นต้องมอบหมายต่ออัลลอฮฺ ﷻ เพราะพระองค์เท่านั้นเป็นที่เพียงพอแล้วสำหรับผู้ที่มอบหมายต่อพระองค์ในทุกๆอย่าง

สิ่งที่ได้จากทั้งสองอายะฮฺนี้

1. จำเป็นต้องมอบหมายต่ออัลลอฮฺ ﷻ เพราะการมอบหมายเป็นชนิดหนึ่งของอิบาดะฮฺ(การเคารพบูชาอัลลอฮฺ)

2. เป็นการบ่งบอกเกี่ยวกับคุณค่า และผลดีของการมอบหมายต่ออัลลอฮฺ ตลอดจนเป็นสาเหตุของการได้รับสิทธิประโยชน์และการคุ้มครอง(จากอัลลอฮฺ)ให้รอดพ้นจากสิ่งไม่ดี

3. การตอบแทนนั้นขึ้นอยู่กับการกระทำ

และยังมีรายงานจากฮะดีษต่างๆดังต่อไปนี้

وَعَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ – رَضِىَ الله عَنْهُمَا – قَالَ :(حَسْبُنَا اللهُ

وَنِعْمَ الْوَكِيْلُ) قَالَهَا إِبْرَهِيْمُ – عَلَيْهِ السَّلاَمُ –حِيْنَ أُلْقِىَ فِى النَارِ

ความหมาย

และมีฮะดีษบทหนึ่งที่รายงานจากท่านอิบนุอับบาส รอฎิยัลลอฮุอันฮุมา โดยท่านได้กล่าวว่า

"อัลลอฮฺ เป็นที่เพียงพอแล้วสำหรับเราและพระองค์ทรงเป็นผู้ได้รับมอบหมายที่ดีที่สุด" ซึ่งท่านนบีอิบรอฮีม ﷺ ได้พูดประโยคนี้ขณะที่ท่านกำลังถูกโยนเข้าไปในกองไฟ"

وقَالَهَا مُحَمَّدٌ حِيْنَ قَالُوالَهُ ﴿ إِنَّ ٱلنَّاسَ قَدْ جَمَعُواْ لَكُمْ فَٱخْشَوْهُمْ فَزَادَهُمْ إِيمَٰنًا وَقَالُواْ حَسْبُنَا ٱللَّهُ وَنِعْمَ ٱلْوَكِيلُ ١٧٣ ﴾

(آل عمران : ١٧٣)

ความหมาย

และท่านนบีมุฮัมมัด ﷺ ได้กล่าวประโยคนี้ ขณะที่พวกนั้นได้มาบอกแก่ท่านว่า "แท้จริงบรรดาผู้คนทั้งหลายได้รวมตัวกันเพื่อมากำจัดพวกท่าน ฉะนั้นพวกท่านจงกลัวพวกเขาเถิด แต่(คำพูดนี้)กลับยิ่งเพิ่มความศรัทธามั่นให้พวกเขา (ท่านนบีและเศาะหาบะฮฺ) และพวกเขาได้กล่าวว่า อัลลอฮฺทรงเป็นผู้ที่พอเพียงแก่เราแล้ว และพระองค์ทรงเป็นผู้ได้รับมอบหมายที่ดีเยี่ยม"

อธิบายคำศัพท์

حَسبُنَا الله	อัลลอฮฺนั้นเป็นผู้ที่พอเพียงแก่เราหมายความว่าอัลลอฮฺ ทรงเป็นที่เพียงพอแก่เรา เราจึงไม่ต้องมอบหมายต่อใครอีกแล้ว นอกจากพระองค์เท่านั้น
نِعْمَ	แปลว่าดียิ่ง ดีเลิศ ดีเยี่ยม ประเสริฐยิ่ง
الوَكِيْلُ	ผู้ที่ได้รับการมอบหมาย
نِعْم الوَكِيْلُ	ผู้ได้รับมอบหมายที่ดีเยี่ยม (หมายความถึงพระองค์ อัลลอฮฺ)

ความหมายของคำพูดท่านอิบนุอับบาสโดยสรุป

ท่านอับดุลลอฮฺ บิน อับบาส รอฎิยัลลอฮุอันฮุมา ได้รายงานว่า คำกล่าวยิ่งใหญ่ที่ว่า "ฮัสบุนัลลอฮุว่าเนี๊ยะอฺมัลว่ากีล" ซึ่งผู้ใกล้ชิดอัลลอฮฺ ﷻ ทั้งสองคือ ท่านนบีอิบรอฮีมและท่านนบีมุฮัมมัด อะลัยฮิมัซซอลาตุวัสลาม ได้กล่าวประโยคนี้ในสถานการณ์อันคับขันทั้งสองเหตุการณ์ ที่ทั้งสองท่านได้เผชิญหน้ากับพวกพ้องของท่านทั้งสอง ก็คือ ขณะที่ท่านนบีอิบรอฮีม عليه السلام ได้เรียกร้อง เชิญชวนให้พวกของตนให้ไปสู่การเคารพอิบาดะฮฺต่ออัลลอฮฺ ﷻ แต่พวกเขาปฏิเสธ ท่านนบีอิบรอฮีม عليه السلام จึงได้ทำลายเทวรูปของพวกเขา

จึงเป็นเหตุให้พวกเขาได้รวบรวมท่อนฟืนแล้วจุดไฟขึ้นและโยน ท่านนบีอิบรอฮีม ﷺ เข้าไปในกองไฟนั้นโดยใช้เครื่องยิงเข้าไป ท่านอิบรอฮีม ﷻ จึงเปล่งวาจา ประโยคนี้ออกมา("อัลลอฮฺทรงเป็นผู้ที่พอเพียงแก่เราแล้ว และพระองค์ทรงเป็นผู้ได้รับมอบหมายที่ดีเยี่ยม") จากนั้นอัลลอฮฺ ﷻ ก็ทรงตรัสกับไฟนั้นว่า

قُلْنَا يَٰنَارُ كُونِى بَرْدًا وَسَلَٰمًا عَلَىٰٓ إِبْرَٰهِيمَ ﴿٦٩﴾

(الأنبياء :٦٩)

ความหมาย

"ไฟเอ๋ย จงเย็นและให้ความปลอดภัยแก่อิบรอฮีมเถิด"

(อัลอัมบิยาอฺ 21: 69)

และขณะที่พวกกุเรชได้ส่งคนไปบอกข่าวแก่ท่านนบีมุฮัมมัด ﷺ เพื่อเป็นการข่มขวัญว่า "พวกเราได้รวมตัวกันเพื่อยกกองกำลังมากวาดล้างท่านและพรรคพวกของท่าน เพื่อถอนรากถอนโคนให้หมดสิ้น เมื่อได้ฟังเช่นนั้นท่านนบี ﷺ จึงได้พูดในขณะนั้นด้วยประโยคอันยิ่งใหญ่ว่า "ฮัสบุนัลลอฮุว่า เนี๊ยะอฺมัลว่ากีล (อัลลอฮฺทรงเป็นผู้ที่พอเพียงแก่เราแล้ว และพระองค์ทรงเป็นผู้ได้รับมอบหมายที่ดีเยี่ยม)"

แล้วพระองค์ทรงบันดาลให้ท่านนบีและเศาะหาบะฮฺพ้นภัย ดังดำรัสในซูเราะฮฺอาละอิมรอน อายะฮฺที่ 174

﴿فَٱنقَلَبُواْ بِنِعۡمَةٖ مِّنَ ٱللَّهِ وَفَضۡلٖ لَّمۡ يَمۡسَسۡهُمۡ سُوٓءٞ ﴾ ﴿١٧٤﴾

(آل عمران : ١٧٤)

ความหมาย

“แล้วพวกเขาได้กลับมาพร้อมกับความกรุณาจากอัลลอฮฺ และความโปรดปราน (จากพระองค์) โดยมิได้มีอันตรายใด ๆ ประสบแก่พวกเขาเลย...” (อาละอิมรอน 3:174)

ความเกี่ยวเนื่องกันระหว่าง คำพูดของท่านอิบนุอับบาสกับบทนี้

ในคำพูดของท่านอิบนุอับบาสนี้ได้บ่งชี้ว่า ประโยคที่ว่า حَسْبُنَا ٱللَّهُ وَنِعْمَ ٱلْوَكِيلُ ถือเป็นประโยคแห่งการมอบหมายและยึดมั่นในอัลลอฮฺ ﷻ และเป็นประโยคที่ใช้ได้ในสภาวะคับขันทุกข์ร้อน ซึ่งเป็นสิ่งที่ชี้ให้มีการมอบหมายต่ออัลลอฮฺ ﷻ ในการขจัดภัยและให้รอดพ้นจากภยันตรายของฝ่ายศัตรู

สิ่งที่ได้รับจากคำพูดของท่านอิบนุอับบาส

1.คุณค่าของประโยคนี้ และสมควรที่จะกล่าวประโยคนี้ในสภาวะคับขันและทุกข์ยาก

2.การมอบหมายนั้นเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้ได้รับความดี

และรอดพ้นจากความชั่วร้ายทั้งในดุนยา(โลกนี้)และอาคิเราะฮฺ(โลกหน้า)

3.ความศรัทธานั้นมีเพิ่มและมีลด

4.บางครั้งสิ่งที่มนุษย์ไม่ชอบนั้นอาจเป็นความดีแก่เขาก็ได้

قال ابن قيم رحمه الله تعالى:

"كلما كان العبد حسن الظن بالله وحسن الرجاء

له صادق التوكل عليه: فإن الله لا يخيب أمله فيه البتة

فإنه سبحانه لا يخيب أمل آمل ولا يضيع عمل عامل "

อิบนุ กอยยิม รอฮิมะฮุลลอฮฺ กล่าวว่า
"ทุกครั้งที่บ่าวคนหนึ่งคิดดีต่ออัลลอฮฺ
และมอบหมายต่อพระองค์อย่างแท้จริงแล้ว
แท้จริง อัลลอฮฺนั้นจะไม่ทรงให้ความหวังที่แน่วแน่ของเขาล้มเหลว
และแท้จริง พระองค์นั้นไม่ทรงทำลายความหวังของผู้ที่มีหวัง
และไม่ทรงลดทอนการงานของผู้ที่กระทำ"

بابُ قَوْلِ اللهِ تَعَالَى

เรื่อง ดำรัสของอัลลอฮฺ ﷻ ที่ว่าด้วยความประมาทที่ทำให้ไม่กลัวการลงโทษของอัลลอฮฺ

พระองค์อัลลอฮฺได้ตรัสเกี่ยวกับเรื่องการไม่กลัวการลงโทษของอัลลอฮฺในอัลกุรอานและอัลฮะดีษไว้ดังนี้

قَوْلِ اللهِ تَعَالَى : ﴿أَفَأَمِنُوا۟ مَكْرَ ٱللَّهِ ۚ فَلَا يَأْمَنُ مَكْرَ ٱللَّهِ إِلَّا ٱلْقَوْمُ ٱلْخَٰسِرُونَ ﴿٩٩﴾﴾

(الأعراف : ٩٩)

"แล้วพวกเขาปลอดภัยจากอุบายของอัลลอฮฺกระนั้นหรือ ไม่มีผู้ใดมั่นใจว่าจะรอดพ้นจากอุบายของอัลลอฮฺ นอกจากกลุ่มชนที่ขาดทุนเท่านั้น" (อัลอะอฺรอฟ 7: 99)

وَقَوْلِهِ : ﴿ قَالَ وَمَن يَقْنَطُ مِن رَّحْمَةِ رَبِّهِۦٓ إِلَّا ٱلضَّآلُّونَ ﴾

(الحجر : ٥٦)

และคำตรัสของพระองค์มีความว่า

“และจะไม่มีผู้ใดที่สิ้นหวังในพระเมตตาของพระเจ้าของเขา นอกจากพวกหลงผิด” (อัลฮิจรฺ 15:56

ความเกี่ยวเนื่องระหว่างบทนี้กับกิตาบุตเตาฮีด

ในบทนี้ผู้เรียบเรียงมีวัตถุประสงค์เพื่อแจ้งให้ทราบว่า การไม่กลัวเกรงแผนการณ์ลงโทษของอัลลอฮฺ ﷻ และสิ้นหวังจากความโปรดปรานของพระองค์เป็นหนึ่งในบาปที่ใหญ่หลวง และทั้งสองเรื่องนั้นทำให้หลักการเตาฮีด(ให้เอกภาพต่ออัลลอฮฺ)ขาดความสมบูรณ์ เพราะเป็นสิ่งที่จำเป็นสำหรับคนมุอฺมิน(ผู้ศรัทธา)ซึ่งต้องมีทั้งสองสิ่งด้วยกัน นั่นก็คือ ความกลัวเกรงและความหวัง

อธิบายคำศัพท์

مكرُ اللهِ	อุบายของอัลลอฮฺคือการประทานความโปรดปรานของพระองค์ให้แก่บ่าวอย่างต่อเนื่องทั้ง ๆ ที่บ่าวผู้นั้นยังฝ่าฝืนดื้อดึงอยู่ จนกระทั่งถึงเวลาแห่งการลงโทษพระองค์ก็จะทรงลงโทษอย่างรุนแรง
الخاسرون	กลุ่มชนที่ขาดทุนคือบรรดาผู้ที่พินาศซึ่งถูกอัลลอฮฺลงโทษ
يقنطُ	ความหมดหวัง,ความท้อแท้ใจ
الضالون	พวกหลงผิดคือบรรดาผู้หลงจากแนวทางที่ถูกต้อง

ความหมายทั้งสองอายะฮฺโดยสรุป

อัลลอฮฺ ﷻ ได้ทรงกล่าวถึงสภาพของชาวเมืองที่ไม่เชื่อถือบรรดาศาสนทูตว่า สิ่งที่ทำให้พวกเขายังคงฝ่าฝืนอยู่ คือการนิ่งนอนใจจากการที่อัลลอฮฺยังคงให้ทุกสิ่งแก่เขาอย่างต่อเนื่อง โดยที่พวกเขาไม่เกรงกลัวพระองค์ และไม่นึกถึงแผนการลงโทษของอัลลอฮฺ ﷻ โดยคิดว่ามันจะไม่เกิดขึ้น และนี่คือสภาพของพวกที่พินาศล่มจม และในอายะฮฺที่สองอัลลอฮฺ ﷻ ได้ทรงตรัสถึงผู้ใกล้ชิดของพระองค์ คือ ท่านนบีอิบรอฮีม عليه السلام ในขณะที่ มะลาอิกะฮฺมาแจ้งข่าวดีแก่ท่านว่าท่านจะได้บุตรชายชื่อ อิสหาก ซึ่งท่านรู้สึกว่าจะเป็นไปไม่ได้เพราะท่านอายุมากแล้ว ดังนั้นมะลาอิกะฮฺจึงบอกแก่ท่านว่า “... ดังนั้นท่านอย่าอยู่ในหมู่ผู้สิ้นหวัง” (อัลฮิจรฺ15: 55) โดยท่านได้ตอบเหล่ามะลาอิกะฮฺว่า เปล่าเลยท่านมิได้สิ้นหวัง แต่ที่พูดเช่นนั้นเนื่องจากความประหลาดใจ

สิ่งที่ได้รับจากทั้งสองอายะฮฺ

1. ในอายะฮฺที่หนึ่ง เป็นการตักเตือนให้ระวังความประมาทต่อการลงโทษของอัลลอฮฺ ﷻ ซึ่งการกระทำดังกล่าว ถือได้ว่าเขาผู้นั้นได้ทำหนึ่งในบาปอันใหญ่หลวง

2. ในอายะฮฺที่สอง เป็นการเตือนให้ระวังการสิ้นหวังในพระเมตตาของอัลลอฮฺ ﷻ เนื่องจากการกระทำดังกล่าวเป็นหนึ่งในบาปอันใหญ่หลวง

3. ในอายะฮฺทั้งสองนั้นบอกให้รู้ว่าจำเป็นอย่างยิ่งที่คนมุอฺมิน (ผู้ศรัทธา) จะต้องมีทั้งสองสิ่ง คือ มีความกลัวและมุ่งหวังพระเมตตาจากอัลลอฮฺ ﷻ อย่างเท่าเทียมกัน เพราะการมีความหวังมากเกินไปก็จะทำให้ประมาทต่อการลงโทษของอัลลอฮฺ และการมีความกลัวมากเกินไปก็จะทำให้สิ้นหวังต่อความเมตตาของอัลลอฮฺ

4. ทั้งความกลัวและความมุ่งหวังนั้น เป็นส่วนหนึ่งของการทำอิบาดะฮฺที่จำเป็นจะต้องมีความบริสุทธิ์ใจต่ออัลลอฮฺ ﷻ เพียงผู้เดียว โดยไม่มีภาคีใดทั้งสิ้น

ฮะดีษที่ 1

وَعَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ – رضى الله عنهما – أَنَّ رسولَ اللهِ سُئِلَ عَنِ الْكَبَائِرِ فَقَالَ :((الشِّرْكُ بِاللهِ ، والْيَأْسُ مِنْ رَوْحِ اللهِ ، والأَمْنُ مِنْ مَكْرِ اللهِ))

ความหมาย

มีรายงานจากท่าน อิบนุอับบาส ร่อฎิยัลลอฮุอันฮุมา ว่า แท้จริงท่านร่อซูลลุลลอฮฺ ﷺ ได้ถูกถามถึงเรื่องบาปใหญ่ต่าง ๆ ท่านกล่าวว่า "การตั้งภาคีต่ออัลลอฮฺ ,การสิ้นหวังในความโปรดปรานของอัลลอฮฺ , และความประมาทโดยไม่กลัวการลงโทษจากอัลลอฮฺ

ฮะดีษที่ 2

وَعنْ ابنِ مَسْعُوْد قَالَ :((أَكْبَرُ الْكَبَائِرِ الإِشْرَاكُ بِاللهِ ، والأمنُ مِنْ مَكْرِ الله ، وَالقُنُوْطُ مِنْ رَحْمَةِ اللهِ ، وَالْيَأْسُ مِنْ رَوْحِ اللهِ)) رَوَاهُ عَبْدُ الرزَّاقِ

ความหมาย

มีรายงานจาก อิบนุมัสอู๊ดว่า "สิ่งที่เป็นบาปใหญ่ที่สุด คือการตั้งภาคีต่อ อัลลอฮฺ การไม่กลัวการลงโทษจากอัลลอฮฺ การสิ้นหวังในความเมตตาของอัลลอฮฺ การสิ้นหวังในความโปรดปรานของอัลลอฮฺ *(บันทึกรายงานโดยอับดุรร่อซาก)*

อธิบายคำศัพท์

الْكَبَائِرِ	แปลว่า บาปทั้งหมดที่อัลลอฮฺ ทรงคาดโทษผู้ที่ทำว่าจะตกนรก หรือจะโดนสาปแช่ง หรือจะได้รับความโกรธ กริ้วหรือจะโดนลงโทษ หรือทำให้การอีมาน(ศรัทธา)ไม่สมบูรณ์หรือมีการลงโทษ ในดุนยา(โลกนี้)
الشِّرْكُ بِاللهِ	การตั้งภาคีต่ออัลลอฮฺ ในด้านการบริหารจัดการ กิจการงานของพระองค์และการอิบาดะฮฺ(ทำความเคารพบูชา)ต่อพระองค์

الْيَأْسُ	แปลว่าความสิ้นหวัง
وَالْيَأْسُ مِنْ رَوْحِ اللهِ	การหมดหวังและสิ้นหวังในความโปรดปรานของอัลลอฮฺ
مِنْ مَكْرِ الله	แผนการลงโทษของอัลลอฮฺโดยปล่อยให้เขาหลงระเริง และส่งการลงโทษลงมาหลังจากนั้น

ความหมายของฮะดีษโดยสรุป

ท่านร่อซูล ﷺ ได้บอกในฮะดีษนี้ว่า บาปใหญ่ต่าง ๆ นั้นคือการนำภาคีขึ้นมาเทียบเคียงกับอัลลอฮฺ ﷻ ในด้านกิจการงานของพระองค์(รุบูบียะฮฺ) และการอิบาดะห์(เคารพบูชา)ต่อพระองค์ สาเหตุที่เริ่มเรื่องนี้ก่อนเพราะการตั้งภาคีต่ออัลลอฮฺ ﷻ เป็นบาปใหญ่ที่สุด ตลอดจนการสิ้นหวังท้อแท้จากอัลลอฮฺ เพราะมันเป็นการนึกคิดที่มีอคติต่ออัลลอฮฺ ﷻ และไม่รู้ซึ้งถึงความเมตตาของพระองค์ รวมถึงเป็นการนิ่งนอนใจจากการที่พระองค์ยังคงชะลอการลงโทษด้วยการได้รับความโปรดปรานอย่างต่อเนื่อง ครั้นเมื่อถึงเวลาพระองค์ก็จะทรงลงโทษอย่างฉับพลัน และในฮะดีษนี้ก็มิได้เป็นการจำกัดบาปใหญ่ทั้งหมดเอาไว้เพียงเท่านี้ เพราะเรื่องบาปใหญ่ที่อยู่นอกเหนือจากฮะดีษบทนี้ยังมีอีกมาก หากแต่ว่าเป็นการแจ้งให้

ทราบถึงหนึ่งในบาปที่ใหญ่ที่สุด ดังคำกล่าวของท่านอิบนุ มัสอู๊ดที่ผู้เรียบเรียงกิตาบุตเตาฮีดได้นำมาแจ้งให้ทราบ

ความเหมาะสมของฮะดีษกับเรื่องนี้

ฮะดีษนี้บอกให้ทราบว่า ความประมาทที่ทำให้ไม่กลัวการลงโทษของอัลลอฮฺ ﷻ และการสิ้นหวังจากความโปรดปรานจากอัลลอฮฺ ﷻ นั้นเป็นหนึ่งในบาปใหญ่

สิ่งที่ได้รับจากฮะดีษ

1.การตั้งภาคีต่ออัลลอฮฺ ﷻ นั้น เป็นความผิดที่ยิ่งใหญ่ที่สุดและเป็นบาปใหญ่ที่สุด

2.มีข้อห้ามไม่ให้ประมาทและนิ่งนอนใจจากการลงโทษของอัลลอฮฺ ﷻ และห้ามสิ้นหวังจากพระเมตตาของอัลลอฮฺ ﷻ ดังเช่นพวกมุรญิอะฮฺและพวกค่อวาริจ เพราะบาปทั้งสองนั้นเป็นส่วนหนึ่งจากบาปที่ใหญ่ที่สุด

3.จำเป็นต่อปวงบ่าวที่ จะต้องมีความกลัวและความหวังที่ทัดเทียมกัน โดยที่เมื่อเขาเกิดความกลัวแล้วก็จะต้องไม่สิ้นหวัง และเมื่อเขามีความหวังก็จะต้องไม่ประมาทหรือนิ่งนอนใจ

أشرف الأمور علم التوحيد ..

قال تعالى ((شهد الله أنه لا إله إلا هو والملائكة وأولوا العلم قائماً بالقسط لا إله إلا هو العزيز الحكيم))

وفي هذا دليل على أن أشرف الأمور علم التوحيد

لأن الله شهد به بنفسه وأشهد عليه خواص خلقه

สิ่งที่มีเกียรติที่สุดคือ การรู้ซึ้งในการให้เอกภาพต่ออัลลอฮฺ ..
อัลลอฮฺตะอาลา กล่าวว่า ((อัลลอฮฺทรงยืนยันว่า
แท้จริงไม่มีผู้ที่ควรได้รับการเคารพสักการะใดๆ
นอกจากพระองค์เท่านั้น
และมลาอิกะฮฺ และผู้ที่มีความรู้ที่ดำรงไว้ซึ่งความยุติธรรมนั้น
ก็ยืนยันด้วยว่าไม่มีผู้ที่ควรเคารพสักการะใดๆนอกจากพระองค์
ผู้ทรงเดชานุภาพ ผู้ทรงปรีชาญาณเท่านั้น))
และสิ่งนี้คือหลักฐานยืนยันว่าสิ่งที่มีเกียรติที่สุดคือ
ความรู้ในการในเอกภาพต่ออัลลอฮฺ
เนื่องจากอัลลอฮฺได้ทรงยืนยันด้วยพระองค์เอง
และเหล่าสิ่งถูกสร้างผู้ประเสริฐของพระองค์ก็ยืนยันเช่นกัน

بابُ
مِنَ الإِيْمانِ بِاللهِ الصَّبْرُ عَلى أَقْدارِ اللهِ
เรื่อง การอดทนต่อกำหนดสภาวะการณ์ต่าง ๆ ของอัลลอฮฺเป็นส่วนหนึ่งของการศรัทธาต่อพระองค์

ดังดำรัสของอัลลอฮฺ ﷻ ที่ว่า

قَوْلِ اللهِ تَعَالَى : ﴿ وَمَن يُؤْمِنۢ بِٱللَّهِ يَهْدِ قَلْبَهُۥۚ ﴿١١﴾ ﴾

(التغابن: ١١)

ความหมาย

“...**และผู้ใดศรัทธาต่ออัลลอฮฺ พระองค์จะทรงชี้นำหัวใจของเขา (สู่แนวทางที่ถูกต้อง)**...” (อัตตะฆอบุน 64:11)

قَالَ عَلْقَمَةُ :((هُوَالرَّجُلُ تُصِيْبُهُ المُصِيْبَةُ فَيَعْلَمُ أَنَّهَا مِنْ عِنْدِ اللهِ فَيَرْضَى وَيُسَلِّمُ))

ท่านอัลกอมะฮฺ ได้กล่าวว่า หมายถึง “คนที่ประสบ

เคราะห์กรรม แล้วเขาทราบว่ามาจากอัลลอฮฺ ﷻ ดังนั้นเขาก็พอใจและยอมจำนน"

ประวัติผู้รายงาน

عَلقمة คือ อัลกอมะฮฺ บิน ก็อยส บิน อับดิลลาฮฺ บิน อัลกอมะฮฺ เกิดในยุคของท่านนบี ﷺ เขาเป็นหนึ่งในตาบิอูนระดับอาวุโสและเป็นผู้รู้และผู้รายงานที่มีน้ำหนักมากในยุคนั้น เสียชีวิตในปีฮิจญ์เราะฮฺศักราชที่ 60

ความเกี่ยวเนื่องกันระหว่างบทนี้กับกิตาบุตเตาฮีด

ผู้เรียบเรียงมีจุดมุ่งหมายในเรื่องนี้ เพื่อเป็นการแจ้งให้ทราบว่าการอดทนต่อกฎสภาวะต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น และห้ามแสดงความไม่พอใจในเรื่องนั้นเป็นสิ่งที่จำเป็น เพราะการกระทำเช่นนั้นเป็นการทำให้หลักการเตาฮีด(ให้เอกภาพต่ออัลลอฮฺ)ไม่สมบูรณ์

อธิบายคำศัพท์

الإِيْمَانُ	ในด้านภาษา หมายถึง ความเชื่อที่เปี่ยมไปด้วยความมั่นใจแน่วแน่กับสิ่งที่รับรู้มา และในด้านบัญญัติ หมายถึง การกล่าวด้วยวาจา

	เชื่อมั่นด้วยหัวใจ พร้อมการกระทำด้วยร่างกาย
الصبرُ	ในด้านภาษา หมายถึง การระงับและงดเว้น และในทางบทบัญญัติ หมายถึง การระงับจิตใจให้พ้นจากความอ่อนไหว และวาจาให้พ้นจากการโอดครวญ ตีโพยตีพาย และร่างกายจากการกระทำที่ไม่เหมาะสมและขาดสติ
وَمَنْ يُؤْمِنُ بِاللهِ	และผู้ใดที่ศรัทธาต่ออัลลอฮฺ หมายถึง ใครที่ศรัทธาต่ออัลลอฮฺ โดยเชื่อมั่นว่าสิ่งที่เกิดขึ้นนั้นเป็นไปด้วยการกำหนดสภาวะของพระองค์และกล่าวว่า "อินนาลิลลาฮฺ วะอินนา อิลัยฮิ รอญิอูน" (แท้จริงเรานั้นเป็นกรรมสิทธิ์ของอัลลอฮฺ และแท้จริงเรานั้นก็จะต้องกลับคืนสู่พระองค์)
يَهْدِ قَلْبَهُ	พระองค์ทรงเปิดใจพวกเขา และพระองค์จะทรงชี้นำเขาสู่ทางที่ถูกต้องเพื่อที่เขาจะได้มีความอดทนต่อสิ่งที่เกิดขึ้น

ความหมายของอายะฮฺโดยสรุป

ในอายะฮฺนี้ อัลลอฮฺ ﷻ ได้ทรงบอกว่า ใครที่โดนการทดสอบอย่างหนึ่งอย่างใด แล้วเขายอมรับว่าเป็นกำหนดของอัลลอฮฺ แล้วเขาก็อดทนและหวังในการตอบแทนจากพระองค์ รวมถึงยอมจำนนต่อกำหนดของพระองค์ที่เกิดขึ้น อัลลอฮฺ ﷻ จะทรงเปิดใจและชี้นำเขาให้มีความศรัทธาที่แท้จริง และพระองค์จะทรงทดแทนสิ่งที่ดีกว่าให้แก่เขาจากสิ่งที่เขาสูญเสียไป

ความเกี่ยวเนื่องกันระหว่างอายะฮฺนี้กับเนื้อเรื่องของบท

ในอายะฮฺนี้เป็นหลักฐานบ่งชี้ถึงคุณค่าและความประเสริฐของการอดทนต่อกำหนดสภาวะการณ์ต่าง ๆของอัลลอฮฺ ﷻ

สิ่งที่ได้รับจากอายะฮฺ

1. คุณค่าและความประเสริฐของการอดทนต่อกำหนดสภาวะการณ์ต่าง ๆ ของอัลลอฮฺที่เจ็บปวด เช่น ความทุกข์ยาก ความสูญเสีย หรือเคราะห์กรรมต่างๆ

2. การงานต่าง ๆ นั้นเป็นส่วนหนึ่งของการอีมาน(ศรัทธา)

3. การอดทนนั้นเป็นสาเหตุหนึ่งที่จะทำให้ได้รับทางนำ

4. การฮิดายะฮฺ(ชี้นำแนวทางที่ถูกต้อง)นั้นเป็นผลบุญตอบแทนแก่ผู้อดทน

وَفِي صَحِيحِ مُسْلِمٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ :((اثْنَتَانِ فِي النَّاسِ هُمَا بِهِمْ كُفْرٌ ، الطَّعْنُ فِي النَّسَبِ ،وَالنِّيَاحَةُ عَلَى الْمَيِّتِ))

ความหมาย

และในตำราศ่อเฮียะหฺมุสลิม จาก อบูฮุรอยเราะฮฺ ﵁ กล่าวว่า แท้จริงท่านร่อซูล ﷺ ได้กล่าวว่า "สองประการที่มีอยู่ในหมู่มนุษย์ ซึ่งมันเป็นการกระทำของพวกปฏิเสธศรัทธา คือ การดูหมิ่นวงศ์ตระกูล และการร้องตีโพยตีพายหรือคร่ำครวญอันเนื่องจากความตาย"

อธิบายคำศัพท์

هُمَا	คือสองอย่างนั้น
بِهِمْ كُفْرٌ	ที่เป็นการกระทำของพวกปฏิเสธศรัทธา
الطَّعْنُ فِي النَّسَبِ	คือการตำหนิและเหยียดหยามเชื้อสายวงศ์ตระกูล
وَالنِّيَاحَةُ عَلَى الْمَيِّتِ	คือการร้องตีโพยตีพายหรือคร่ำครวญเนื่องจากการตาย เพราะการกระทำเช่นนั้นถือว่าเป็นการแสดงความไม่พอใจต่อการกำหนดที่เกิดขึ้น และมุสลิมผู้ใดที่กระทำสิ่ง

หนึ่งสิ่งใดในสองสิ่งนี้ ไม่ได้หมายความว่าเขาคือกาฟิร(ผู้ปฏิเสธศรัทธา)และสิ้นสภาพจากการเป็นมุสลิม แต่ทว่ามันหมายถึงกุฟุร(การปฏิเสธ)ที่แปลว่าเนรคุณต่ออัลลอฮฺ นั่นเอง

ความหมายของฮะดีษโดยสรุป

ท่านนบี ﷺ ได้บอกให้ทราบว่า การกระทำสองประการของพวกปฏิเสธศรัทธาที่ถือว่าเป็นการกระทำที่เนรคุณต่ออัลลอฮฺจะอยู่ในตัวมนุษย์ทุกคนนอกจากผู้ที่อัลลอฮฺ ﷻ ทรงประสงค์ให้เขารอดพ้นเท่านั้น การเนรคุณทั้งสองประการนั้นคือ

ประการที่หนึ่ง การตำหนิและการดูหมิ่นวงศ์ตระกูล

ประการที่สอง การตีโพยตีพายในขณะที่เกิดภัยพิบัติและบททดสอบ ด้วยความไม่ยอมรับต่อกำหนดของอัลลอฮฺ

ซึ่งการกระทำทั้งสองชนิดนี้ไม่ทำให้สิ้นสภาพจากการเป็นมุสลิม แต่เป็นการกระทำที่เนรคุณต่ออัลลอฮฺ

ความเกี่ยวเนื่องระหว่างฮะดีษบทนี้กับเนื้อหาของบท

ในฮะดีษบทนี้มีหลักฐานห้ามการคร่ำครวญหรือรำพึงรำพันต่อผู้ตาย เนื่องจากการกระทำเช่นนั้นเป็นการแสดงความโกรธและไม่พอใจต่อสิ่งที่อัลลอฮฺทรงกำหนดและเป็นการขาดความอดทน

สิ่งที่ได้รับจากฮะดีษ

1.ห้ามตีโพยตีพายและคร่ำครวญเมื่อมีการตายเกิดขึ้น เพราะการกระทำดังกล่าวเป็นลักษณะของการเนรคุณต่ออัลลอฮฺและเป็นบาปใหญ่

2.จำเป็นต้องอดทนกับสิ่งที่มาประสบ

3.การกุฟุรนั้นยังมีบางประเภทที่ยังไม่ทำให้ตกศาสนา

4.ห้ามตำหนิและเหยียดหยามในเรื่องวงศ์ตระกูล

มีฮะดีษที่บันทึกโดยอิมามบุคอรีย์และมุสลิม โดยรายงานจากท่านอิบนุมัสอู๊ด ﵁ ซึ่งเป็นฮะดีษมัรฟัวะอฺ(ฮะดีษที่มีสายรายงานไปสิ้นสุดที่ท่านนบี) ว่า

وَلَهُمَا عَنِ ابْنِ مَسْعُوْدٍ ﵁ مَرْفُوْعًا :((لَيْسَ مِنَّا مَنْ ضَرَبَ الْخُدُوْدَ وَشَقَّ الْجُيُوْبِ وَدَعَا بِدَعْوَى الجَاهِلِيَةِ))

ความหมาย

“ไม่ใช่(แนวทาง)พวกเรา คนที่ทำร้ายตัวเองโดยการตีหน้า ฉีกเสื้อผ้าและส่งเสียงโวยวายแบบชนในยุคญาฮิลียะฮฺ (ยุคก่อนหน้าที่ท่านนบีจะได้รับการแต่งตั้งให้เป็นศาสนทูต)”

อธิบายคำศัพท์

لَيْسَ مِنَّا	ไม่ใช่พวกของเรา ซึ่งเป็นการคาดโทษ
مَنْ ضَرَبَ الْخُدُوْدَ	ผู้ที่ตบตีแก้มของตนเองซึ่งรวมถึงใบหน้า หรือ ส่วนอื่นๆด้วยเช่นเดียวกัน
وَشَقَّ الْجُيُوْبِ	ฉีกเสื้อผ้า
دَعْوَى الجَاهِلِيَة	การโวยวายรำพึงรำพันเมื่อมีญาติพี่น้องเสียชีวิตและสาปแช่งตัวเองเหมือนการกระทำของพวกญาฮิลียะฮฺ

ความหมายของฮะดีษโดยสรุป

ท่านร่อซูล ﷺ ได้คาดโทษผู้ที่กระทำอย่างหนึ่งอย่างใดจากหลายอย่างที่มีทั้งการแสดงความโกรธและไม่พอใจต่อพระเจ้า การไม่อดทนในสิ่งที่ต้องอดทน การทำร้ายร่างกายตนเองด้วยการตบหน้า การทำลายทรัพย์สินด้วยการฉีกเสื้อผ้า และการพูดจาสาปแช่งรวม ทั้งกล่าวหาอัลลอฮฺ ﷻ อย่างไม่เป็นธรรม

ความเกี่ยวเนื่องระหว่างฮะดีษบทนี้กับเนื้อหาในบท

ฮะดีษบทนี้มีหลักฐานยืนยันว่า ห้ามแสดงความไม่พอใจต่อการกำหนดสภาวะการณ์ของอัลลอฮฺ ﷻ ทั้งคำพูดและการกระทำและถือว่าการกระทำเช่นนั้นเป็นบาปใหญ่

สิ่งที่ได้รับจากฮะดีษ

1. ห้ามแสดงความไม่พอใจต่อกำหนดสภาวะการณ์ของอัลลอฮฺ ﷻ ทั้งการพูดและการกระทำ และถือว่าการทำเช่นนั้นเป็นบาปใหญ่

2. จำเป็นต้องมีความอดทนขณะที่มีสิ่งที่ไม่ดี,บททดสอบต่างๆ เข้ามาประสบในชีวิตของเรา

3.จำเป็นต้องต่อต้านการกระทำแบบญาฮิลียะฮฺ เนื่องจากเป็นคำสั่งใช้ที่มาจากบทบัญญัติอิสลาม

وَعَنْ أنسٍ – رضِيَ اللهُ عَنْهُ – أَنَّ رَسُوْلَ الله قَالَ :((إِنَّ عِظَمَ الْجَزَاءِ مَعَ عِظَمِ الْبَلاَءِ وَإِنَّ اللَّهَ تَعَالَى إِذَا أَحَبَّ قَوْمًا ابْتَلاهُمْ فَمَنْ رَضِيَ فَلَهُ الرِّضَا وَمَنْ سَخِطَ فَلَهُ السَّخَطُ)) حسَّنَه التِّرْمِذِيُّ

ความหมาย

มีรายงานจากท่านอนัส ﵁ ว่า "แท้จริงท่านร่อซูล ﷺ ได้กล่าวว่า "แท้จริงผลตอบแทนที่ยิ่งใหญ่นั้นจะมาพร้อมกับการทดสอบที่ยิ่งใหญ่ และแท้จริงอัลลอฮฺ ตะอาลา นั้น เมื่อพระองค์ทรงรักกลุ่มชนใดแล้วพระองค์จะทรงทดสอบพวกเขา ดังนั้นผู้ใดที่พึงพอใจ เขาก็จะได้รับความพึงพอใจ(จากอัลลอฮฺ) และผู้ใดที่กริ้วโกรธ เขาก็จะได้รับความโกรธกริ้ว(จากอัลลอฮฺ)"

(บันทึกโดยอิมามอัตติรมีซียฺ และท่านบอกว่าเป็นฮะดีษหะซัน)

อธิบายคำศัพท์

عِظَمَ الْجَزَاءِ مَعَ عِظَمِ الْبَلاَءِ	หมายถึง ผู้ใดที่บททดสอบของเขาหนักหน่วงเขาก็จะได้รับรางวัลตอบแทนที่ยิ่งใหญ่
فَمَنْ رَضِىَ	ดังนั้นผู้ใดที่พึงพอใจและยอมรับบททดสอบที่อัลลอฮฺ ทรงกำหนดให้มันมาประสบกับเขา
فَلَهُ الرِّضَا	เขาจะได้รับความพึงพอใจจากอัลลอฮฺ เป็นผลตอบแทนที่คุ้มค่า
وَمَنْ سَخِطَ	และผู้ใดที่กริ้วโกรธแสดงความรังเกียจหรือไม่พอใจ
فَلَهُ السَّخَطُ	เขาจะได้รับความโกรธกริ้วจากอัลลอฮฺ เช่นกัน

ความหมายของฮะดีษโดยสรุป

ท่านนบี ﷺ แจ้งให้ทราบว่า ผลบุญอันยิ่งใหญ่และมหาศาลนั้นจะมาพร้อมกับการทดสอบที่จะเกิดขึ้นแก่บ่าวในดุนยา(โลกนี้) และเมื่อใดที่อัลลอฮฺ ﷻ ทรงรักบ่าวของพระองค์นั้น พระองค์ก็จะทรงทดสอบเขา หากบ่าวคนนั้นมีความพึงพอใจต่อกำหนดที่อัลลอฮฺ ﷻ ทรงให้เกิดแก่เขา โดยหวังผลบุญและคิดดีต่อพระองค์เสมอ

พระองค์ก็ทรงพอพระทัยเขาและตอบแทนผลบุญให้แก่เขา แต่ถ้าหากเขาแสดงความไม่พอใจต่อกำหนดของอัลลอฮฺ ﷻ และโกรธเคืองกับสิ่งที่เกิดขึ้น อัลลอฮฺ ﷻ ก็ทรงโกรธเขาและจะทรงลงโทษเขา

ความเกี่ยวเนื่องกันระหว่างฮะดีษบทนี้กับเนื้อเรื่องของบท

ฮะดีษบทนี้ได้ระบุถึงสัญญาณที่บ่งบอกถึงความรักของอัลลอฮฺ ﷻ ที่มีต่อบ่าวของพระองค์ และแจ้งให้ทราบถึงเหตุผลซ่อนเร้นที่พระองค์ทรงทดสอบเขาด้วยสิ่งที่เขาไม่ชอบ

สิ่งที่ได้รับจากฮะดีษ

1.เป็นการแจ้งให้ทราบถึงสัญญาณที่บ่งบอกถึงความรักของอัลลอฮฺที่มีต่อบ่าวของพระองค์ เพราะบ่าวคนใดที่อัลลอฮฺทรงรักมาก พระองค์ก็จะทรงทดสอบเขามาก

2.เป็นการยืนยันและบอกให้ทราบถึงคุณลักษณะของอัลลอฮฺ ﷻ ว่า พระองค์ทรงมีความรัก ความพอพระทัย ทรงมีความกริ้ว ซึ่งเป็นคุณลักษณะที่เหมาะสม และยิ่งใหญ่คู่ควรกับพระองค์

3.เป็นการยืนยืนถึงเหตุผลซ่อนเร้น(หิกมะฮฺ)จากการกระทำของพระองค์

4.การตอบแทนนั้นขึ้นอยู่กับการกระทำ

5.ส่งเสริมให้มีการอดทนต่อบททดสอบและสิ่งเลวร้ายต่างๆ ที่มาประสบ

6.บางครั้งมนุษย์นั้นไม่พอใจในสิ่งที่มาประสบแก่เขา ซึ่งในบางครั้งสิ่งนั้นก็เป็นสิ่งดีแก่เขา

และอีกฮะดีษที่รายงานจากท่านอนัส ﷺ

وَقَالَ :((إِذَا أَرَادَ اللهُ بِعَبْدِهِ الخَيْرَ عَجَّلَ لهُ الْعُقُوْبَةَ فِي الدُّنْيَا ، وَإِذاأَرَادَ اللهُ بِعَبْدِهِ الشَّرَّ أَمْسكَ عَنْهُ بِذَنْبِهِ حَتَّى يُوَافِيَ بِه يَوْمَ القِيَامَةِ))

ความหมาย

ท่านร่อซูล ﷺ ได้กล่าวว่า "เมื่ออัลลอฮฺ ทรงประสงค์ให้เกิดความดีแก่บ่าว พระองค์ก็ทรงรีบทำการชำระโทษให้แก่เขาในโลกดุนยานี้ และเมื่อพระองค์ทรงประสงค์ให้บ่าวของพระองค์มีความชั่วอยู่ ก็จะทรงประวิงการลงโทษเขาจากบาปที่เขาได้ก่อเอาไว้ก่อน เพื่อว่าเขาจะได้รับการลงโทษในวันกิยามะฮฺ"

อธิบายคำศัพท์

عَجَّلَ لهُ الْعُقُوْبَةَ فِي الدُّنْيَا พระองค์ก็จะทรงรีบชำระโทษของเขาในดุนยา(โลกนี้)โดยให้เขาประสบกับบบท

	ทดสอบต่างๆเนื่องจากเขามีความผิดบาป เพื่อทำให้เขาบริสุทธิ์จากความผิดนั้น
أَمْسكَ عَنْهُ بِذَنْبِهِ	พระองค์จะทรงประวิงเวลาและงดเว้นจากการชำระโทษต่อความผิดของเขาในโลกนี้
يُوَافِيْ بِهِ يَوْمِ القِيَامَةِ	ในวันกิยามะห์เขาจะโดนลงโทษอย่าง ครบถ้วน (เนื่องจากในดุนยามิได้ถูกชำระโทษเลย)

ความหมายของฮะดีษโดยสรุป

ท่านร่อซูล ﷺ ได้บอกใน ฮะดีษบทนี้ถึงเครื่องหมายหรือสัญลักษณ์ที่บ่งบอกว่าอัลลอฮฺ ﷻ ทรงต้องการให้บ่าวของพระองค์ได้รับความดี ก็คือ การที่พระองค์ทรงชำระโทษของบ่าวของพระองค์ในโลกดุนยา(โลกนี้) จนกระทั่งเขาได้ตายจากดุนยาไปในสภาพที่ไม่มีบาปติดตัว เพราะผู้ใดที่ถูกลงโทษเนื่องจากการทำความผิดของเขาในโลกนี้แล้ว การสอบสวนของเขาก็จะเบาลงในวันกิยามะฮฺ ส่วนเครื่องหมายหรือสัญลักษณ์ที่บ่งบอกว่าอัลลอฮฺ ﷻ ทรงต้องการให้บ่าวของพระองค์ไม่ได้รับความดีก็คือ พระองค์ยังไม่ทรงชำระโทษของเขาในดุนยา(โลกนี้) แต่เขาจะได้รับการลงโทษจากพระองค์ในวันกิยามะฮฺอย่างสาสม

ความเกี่ยวเนื่องกันระหว่างฮะดีษบทนี้กับเนื้อหาของบท

ฮะดีษบทนี้ มีการส่งเสริมให้มีความอดทนต่อภัยพิบัติและบททดสอบต่างๆที่ได้รับ และให้มีความพึงพอใจต่อกฎสภาวะที่เกิดขึ้น

สิ่งต่าง ๆที่ได้รับจากฮะดีษ

1. ยืนยันถึงความประสงค์ดีของอัลลอฮฺ سبحانه وتعالى แก่บ่าวของพระองค์คือ การที่พระองค์ทรงรีบชำระบาปของเขาในดุนยา(โลกนี้)

2. ยืนยันถึงความประสงค์ของพระองค์ที่จะไม่ให้เขาได้รับโทษในดุนยา แต่จะให้เขาไปรับโทษในอาคิเราะฮฺ(โลกหน้า)

3. เป็นการเตือนให้ระวังว่าการมีความสุขสบายโดยตลอด อาจจะเป็นสัญญาณที่ไม่ดีที่จะเกิดขึ้นในวันกิยามะฮฺ

4. การเตือนให้คิดในแง่ดีต่ออัลลอฮฺ سبحانه وتعالى และมีความหวังจากพระองค์ในบททดสอบและภัยพิบัติต่างๆที่เกิดขึ้นแก่เขา

5. บางครั้งมนุษย์นั้นรังเกียจสิ่งหนึ่งสิ่งใดทั้ง ๆ ที่มันเป็นความดีแก่เขา หรือชอบสิ่งใดสิ่งหนึ่งทั้งๆที่สิ่งนั้นจะเป็นภัยแก่เขา(เนื่องจากความไม่รู้ของพวกเขา)

6. ส่งเสริมให้มีความอดทนต่อบททดสอบและภัยพิบัติต่างๆ

من وصايا السلف .. قال صالح الدمشقي لابنه:

" يا بني، إذا مرّ بك يوم وليلة قد سلم فيهما دينك، وجسمك

ومالك، وعيالك فأكثر الشكر لله تعالى

فكم من مسلوب دينه، ومنزوع ملكه، ومهتوك ستره

ومقصوم ظهره في ذلك اليوم، وأنت في عافية "

ส่วนหนึ่งจากคำสั่งเสียของชาวซะลัฟ ..

ท่านศอลิฮฺ อัดดะมิชกีย์ ได้กล่าวแก่บุตรชายของท่านว่า

"โอ้ลูกเอ๋ย หากมีคราใดที่วันหนึ่งและคืนหนึ่งผ่านพ้นไป

โดยที่ศาสนาของเจ้า ร่างกายของเจ้า ทรัพย์สินของเจ้า

และครอบครัวของเจ้านั้นปลอดภัยดี

เจ้าก็จงชุกู้รต่ออัลลอฮฺให้มากๆเถิด

กี่มากน้อยแล้วที่ศาสนาของคนหนึ่งๆถูกริดรอน

ทรัพย์สินของเขาถูกยึดกลับ ความลับของเขาถูกเปิดเผย

และเขาก็ถูกมุศีบะฮฺ(บททดสอบ)ในวันนั้น

ในขณะที่เจ้านั้นปลอดภัยดี"

بَابُ

مَا جَاءَ فِي الرِّيَاء

บทว่าด้วย เรื่องการโอ้อวด

ดำรัสของอัลลอฮฺ ﷻ

قَوْلِ اللهِ تَعَالَى: ﴿ قُلْ إِنَّمَآ أَنَا۠ بَشَرٌ مِّثْلُكُمْ يُوحَىٰٓ إِلَيَّ أَنَّمَآ إِلَٰهُكُمْ إِلَٰهٌ وَٰحِدٌ ۖ فَمَن كَانَ يَرْجُوا۟ لِقَآءَ رَبِّهِۦ فَلْيَعْمَلْ عَمَلًا صَٰلِحًا وَلَا يُشْرِكْ بِعِبَادَةِ رَبِّهِۦٓ أَحَدًۢا ﴿١١٠﴾ ﴾

ความหมาย

"จงกล่าวเถิด (มุฮัมมัด) แท้จริงฉันเป็นเพียงสามัญชนคนหนึ่งเยี่ยงพวกท่าน มีวะฮียฺแก่ฉันว่า แท้จริงพระเจ้าของพวกท่านนั้นคือพระเจ้าองค์เดียว ดังนั้น ผู้ใดหวังที่จะพบพระผู้เป็นเจ้าของเขาก็ให้เขาประกอบการงานที่ดี และอย่าตั้งผู้ใดเป็นภาคีในการเคารพภักดีต่อพระผู้เป็นเจ้าของเขาเลย"

(อัลกะฮฺฟฺ 18: 110)

ความเกี่ยวเนื่องกันระหว่างบทนี้กับกิตาบุตเตาฮีด

การโอ้อวดนั้น เป็นสิ่งที่ทำให้หลักเตาฮีดบกพร่อง และทำให้

การงาน(การทำความดี)นั้นเป็นโมฆะ ผู้แต่งตำราจึงได้นำบทนี้เข้ามาเป็นส่วนหนึ่งในตำรากิตาบุตเตาฮีด เพื่อเตือนให้ระวังถึงอันตรายของการโอ้อวด

อธิบายคำศัพท์

ريَاءُ	การมีเจตนาในการโอ้อวดที่จะให้ผู้คนเห็นการทำงานหนึ่งงานใดของเขา
قل	มุฮัมมัดเอ๋ย เจ้าจงกล่าวแก่ผู้คนทั้งหลายเถิด
أنا بشرُ مثلُكُم	ฉันเป็นมนุษย์เหมือนพวกท่าน (ไม่ใช่พระเจ้าผู้ถูกเคารพบูชาแต่ประการใด)
أنما إلهُكُم إلهٌ واحدٌ	พระเจ้าของพวกท่านที่แท้จริง ที่ฉันเรียกร้องพวกท่านให้ทำอิบาดะห์ต่อพระองค์เพียงองค์เดียวโดยไม่มีภาคีใดๆสำหรับพระองค์
يرجو لقاء رَبَّه	ผู้ที่หวังและปรารถนาที่จะพบกับพระองค์ ตรงนี้เป็นการเตือนให้เกรงกลัวการลงโทษของพระองค์ และปลุกใจให้มีความมุ่งหวังที่จะได้มองเห็นพระองค์ในโลกหน้า
عملاً صالحًا	การงานที่ดี หมายถึง การงานที่ถูกต้องตรงตามบทบัญญัติของอัลลอฮฺ และกระทำขึ้นมาเพื่อแสวงหาความพอพระทัยจากพระองค์

ولايشرك بعبادَةِ ربَّه أحدًا	เขาจะต้องไม่เอาสิ่งหนึ่งสิ่งใดหรือผู้หนึ่งผู้ใดเป็นภาคีร่วมกับพระองค์ในการเคารพบูชาพระองค์ รวมทั้งต้องไม่ทำความดีโดยมีเจตนาโอ้อวดผู้อื่น

ความหมายโดยสรุป

อัลลอฮฺ ﷻ ได้ทรงสั่งใช้นบีของพระองค์ให้ประกาศแก่ผู้คนทั้งหลายว่า ท่านนั้นคือสามัญชนเช่นเดียวกับพวกเขา มิได้เป็นพระเจ้าแต่ประการใด แท้จริงหน้าที่ของท่านคือ การประกาศเชิญชวนสิ่งที่ได้รับ (วะฮียฺ) จากอัลลอฮฺ ﷻ ให้มาประกาศว่า พระเจ้าที่แท้จริงนั้นมีเพียงองค์เดียว คืออัลลอฮฺ ﷻ ไม่อนุญาตให้ตั้งภาคีโดยการนำผู้หนึ่งผู้ใดมาเป็นหุ้นส่วนกับพระองค์ในการทำอิบาดะฮฺ (เคารพบูชาอัลลอฮฺ) และทุกชีวิตนั้นต้องกลับไปสู่พระองค์ในวันกิยามะฮฺ ดังนั้นผู้ที่ใดหวังการรอดพ้นจากการลงโทษในวันกิยามะฮฺ เขาจะต้องเตรียมพร้อมเพื่อพระองค์ด้วยการกระทำงานที่บริสุทธิ์ปราศจากการทำชิริก(ตั้งภาคี) และที่เป็นการกระทำที่ถูกต้องตรงตามหลักบัญญัติของอัลลอฮฺ ﷻ เท่านั้น

ความเกี่ยวเนื่องกันระหว่างอายะฮฺนี้กับเนื้อหาของบท

ในอายะฮฺนี้มีการบ่งชี้ว่าต้องมีความบริสุทธิ์ใจในการทำงานเพื่ออัลลอฮฺ โดยปราศจากการตั้งภาคีต่อพระองค์(ชิริก) ซึ่งส่วนหนึ่งของการตั้งภาคีต่ออัลลอฮฺนั้น ก็คือ การโอ้อวด

สิ่งต่าง ๆที่ได้รับจากอายะฮฺ

1.รากฐานของศาสนา คือ การให้เอกภาพต่ออัลลอฮฺ ﷻ ด้วยการทำอิบาดะฮฺ(ทำการเคารพบูชาอัลลอฮฺ)

2.การโอ้อวดนั้นเป็นชิริก(การตั้งภาคีต่ออัลลฮฺ)ชนิดหนึ่ง

3.การตั้งภาคีของเหล่าผู้ตั้งภาคีนั้นส่วนใหญ่อยู่ที่การทำอิบาดะฮฺ

4.ไม่อนุญาตให้มีการเคารพภักดีผู้ใดพร้อมกับการเคารพภักดีต่ออัลลอฮฺ ﷻ ไม่ว่าจะเป็นเทวรูป บรรดานบี บรรดาคนดีมีคุณธรรม(ศอและฮฺ) หรืออื่น ๆ

และจากฮะดีษบทหนึ่ง

وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ – رضِىَ اللهُ عنه – مَرْفُوْعًا:((قَالَ اللهُ تَعَالَى : أَنَا أَغْنَى الشُّرَكَاءِ عَنِ الشِّرْكِ ، مَنْ عَمِلَ عَمَلاً أَشْرَكَ مَعِى فِيْهِ غَيْرِى تَرَكْتُهُ وَشِرْكَهُ)) رَوَاهُ مُسْلِمُ

ความหมาย

รายงานจากอบูฮุรอยเราะฮฺ ﷺ เป็นฮะดีษมัรฟัวะอฺว่า “อัลลอฮฺ ตะอาลาได้ตรัสว่า ข้าไม่ต้องการหุ้นส่วนใดมามีส่วนร่วม(ตั้งภาคี) ผู้ใดที่ทำงานหนึ่งงานใดแล้วให้ผู้อื่นมามีส่วนร่วมกับข้าในงานนั้น ข้าจะทอดทิ้งเขาไว้กับภาคีของเขา”

(บันทึกโดย มุสลิม)

อธิบายคำศัพท์

أَنَا أَغْنَى الشُّرَكَاءَ عَنِ الشِّرْكِ ข้าไม่ต้องการให้มีหุ้นส่วนใดๆมาเป็นภาคีร่วมกับข้า(ข้าคือพระเจ้าองค์เดียวเท่านั้น)

مَنْ عَمِلَ عَمَلاً اَشْرَكَ مَعِي فِيْهِ غَيْرِي ใครที่ทำงานใดแล้วตั้งภาคีร่วมกับข้าในงานนั้นแล้ว

تَرَكْتُهُ وَشِرْكَهُ ข้าจะไม่รับการงานของเขา แล้วข้าจะทอดทิ้งเขาให้อยู่กับภาคีของเขา

ความหมายของฮะดีษโดยสรุป

ท่านนบี ﷺ ได้บอกถึงสิ่งที่ได้รับรายงานมาจากพระผู้เป็น

เจ้า หรือที่เรียกว่าฮะดีษกุดซีย์ ว่า พระองค์นั้นจะไม่ทรงรับการงานที่มีหุ้นส่วนหรือภาคีใดปะปนอยู่ เช่น การโอ้อวดหรืออื่น ๆ เพราะพระองค์นั้นจะไม่ทรงรับนอกจากการงานที่มีความบริสุทธิ์เพื่อพระองค์เท่านั้น

ความเกี่ยวเนื่องกันระหว่างฮะดีษบทนี้กับเนื้อหาในบท

ฮะดีษนี้ชี้ให้เห็นว่าอัลลอฮฺจะไม่ทรงรับการงานที่มีการโอ้อวดหรือการตั้งภาคีในรูปแบบอื่นๆแอบแฝงอยู่

สิ่งต่าง ๆที่ได้รับจากฮะดีษ

1.การเตือนให้ระวังการทำชิริกทุกประเภท เพราะมันเป็นตัวการที่ทำให้การงานเป็นโมฆะและไม่ถูกตอบรับจากอัลลอฮฺ

2.จำเป็นต้องให้งานที่ทำนั้นเป็นการงานที่บริสุทธิ์ปราศจากการตั้งภาคีต่ออัลลอฮฺไม่ว่าจะด้วยรูปแบบใดก็ตาม

3.บอกถึงลักษณะของอัลลอฮฺ ﷻ ว่าทรงพอเพียง ไม่พึ่งพาใคร (الغنى)

4.บอกถึงลักษณะของอัลลอฮฺ ﷻ ว่าทรงพูด (الكلام)

وَعَنْ أَبِى سَعِيْدٍ – رضى الله عنه – مَرْفُوْعًا :((أَلاَ أُخْبِرُكُمْ بِمَا هُوَ أَخْوَفُ عَلَيْكُمْ عِنْدِى منَ الْمَسِيْحِ الدَّجَّالِ ؟))

قَالُوْا : بَلَى، قَالَ :((الشِّرْكُ الْخَفِيُّ ، يَقُوْمُ الرَّجُلُ فَيُصَلِّي فَيَزَيِّنُ صَلاَتَهُ لِمَا يَرَى مِنْ نَظَرِ رَجُلٍ)) رَوَاهُ أَحْمَدُ

ความหมาย

รายงานจากท่านอบูสะอีด ﵁ เป็นฮะดีษมัรฟัวะอฺ ว่า "ฉันจะบอกพวกท่านให้เอาไหมถึงสิ่งที่น่ากลัวที่สุดในหมู่ของพวกท่านยิ่งกว่ามะเซียะฮุดั๊จญาล ? พวกเขากล่าวว่า ครับ ท่านร่อสูลจึงกล่าวว่า "อัชชิรกุลค่อฟียฺ" (การตั้งภาคีแบบซ่อนเร้น) คือการที่บุคคลหนึ่งได้ยืนขึ้นละหมาดด้วยอริยาบทที่สวยงามในการละหมาดนั้น เพราะเขาเห็นคนอื่นกำลังมองเขาอยู่"

(บันทึกโดยอิมามอะหฺมัด)

อธิบายคำศัพท์

أَخْوَفُ	น่ากลัวยิ่งกว่า
الْمَسِيْحِ	ตัวมหาภัยที่ยิ่งใหญ่ สาเหตุที่เรียกมันว่า "มะเซียะฮฺ" นั้น เนื่องจากดวงตาข้างหนึ่งของมันบอดสนิท หรือเนื่องจากมันสามารถเดินทางด้วยความรวดเร็ว
الدَّجَّالِ	จอมโกหก
الشِّرْكُ الْخَفِي	เรียกการทำชิริกแบบซ่อนเร้น (เพราะคนที่

	มีชิริกค่อฟียฺนั้น) เขาได้แสดงการกระทำของเขาว่าทำเพื่ออัลลอฮฺ แต่ภายในใจเขามีเจตนาในการทำงานนั้นเพื่อสิ่งอื่นจากอัลลอฮฺ
فَيَزَيِّنُ صَلاَتَهُ	ดังนั้นเขาจึงทำให้การละหมาดของเขาสวยงาม และดูดี
لِمَا يَرَى مِنْ نَظَرِ رَجُلٍ	เพราะเห็นว่าคนอื่นกำลังมองเขาอยู่ หมายความว่าเขาต้องการให้บุคคลอื่นเห็นเขาละหมาดได้สวยงามซึ่งถือเป็นการโอ้อวด

ความหมายของฮะดีษโดยสรุป

ครั้งหนึ่งเหล่าศ่อฮาบะฮฺกำลังพูดคุยเรื่องของมะเซียะฮฺอั๊ดดัจญาลด้วยความเกรงกลัวมัน แต่ท่านนบี ﷺ ได้บอกว่ายังมีสิ่งที่น่ากลัวยิ่งกว่ามหันตภัยร้ายของมะเซียะฮฺอั๊ดดัจญาลอีก นั่นก็คือการโอ้อวด หมายถึง การตั้งภาคีโดยมีเจตนากระทำออกมาให้ผู้คนได้เห็น และท่านนบีได้อธิบายว่า การโอ้อวดนั้นก็คือการกระทำที่แสดงออกมาอย่างดีราวกับว่ากระทำเพื่ออัลลอฮฺ ﷻ เพราะเห็นคนอื่นกำลังจ้องมองอยู่

ความเกี่ยวเนื่องกันระหว่างฮะดีษบทนี้กับบทเรียน

ฮะดีษบทนี้ เป็นการเตือนให้ระมัดระวังเรื่องการโอ้อวด พร้อมทั้งยังได้อธิบายและขยายความเกี่ยวกับรายละเอียดของการโอ้อวดอีกด้วย

สิ่งต่าง ๆที่ได้รับจากฮะดีษ

1. ในฮะดีษบทนี้ บ่งบอกถึงเป็นความห่วงใยของท่านนบี ﷺ ที่มีต่อประชาชาติของท่าน โดยการตักเตือนสั่งสอนของท่านแก่พวกเขา

2. การโอ้อวดนั้นเป็นสิ่งที่บรรดาคนดีมีคุณธรรม(ศอและหฺ) กลัวมากที่สุดยิ่งกว่ามหันตภัยร้ายของดัั๊จญาล จอมโกหก

3. เตือนประชาชาติของท่านให้ระวังเรื่องการโอ้อวดและการทำชิริก(ตั้งภาคีต่ออัลลอฮฺ)โดยทั่วไปทั้งหมด

إذا أردت الثبات حتى الممات راقب الله في الخلوق

เมื่อท่านต้องการความยืนหยัดมั่นคง(ในศาสนา)
จนกระทั่งตายแล้ว ก็จงพิจารณาดูสิ่งถูกสร้างเถิด

بابُ
مِنَ الشِّرْكِ إِرَادَةِ الْإِنْسَانِ بِعَمَلِهِ الدُّنْيَا
บทว่าด้วย เรื่องการทำงานเพื่อจุดมุ่งหมายของโลกนี้(ดุนยา)เพียงอย่างเดียว ถือเป็นส่วนหนึ่งของการทำชิริก(ตั้งภาคี)

ดังดำรัสของอัลลอฮฺ ตะอาลา ที่ว่า

وقول الله تعالى :﴿ مَن كَانَ يُرِيدُ ٱلْحَيَوٰةَ ٱلدُّنْيَا وَزِينَتَهَا نُوَفِّ إِلَيْهِمْ أَعْمَٰلَهُمْ فِيهَا وَهُمْ فِيهَا لَا يُبْخَسُونَ ﴿١٥﴾ ﴾

ความหมาย

"ผู้ใดมีความปรารถนา การมีชีวิตอยู่ในโลกนี้และความเพริศแพร้วของมัน เราจะตอบแทนให้พวกเขา อย่างครบครันซึ่งการงานของพวกเขาในโลกนี้เท่านั้น และพวกเขาจะไม่ถูกริดรอนในการงานนั้นแต่อย่างใด" (ฮูด 11: 15)

และในอายะฮฺถัดมาพระองค์ทรงตรัสว่า

الآيةُ الثانيةُ قَوْلُهُ تعالى :﴿ أُوْلَٰٓئِكَ ٱلَّذِينَ لَيْسَ لَهُمْ فِى ٱلْءَاخِرَةِ إِلَّا ٱلنَّارُ ۖ وَحَبِطَ مَا صَنَعُوا۟ فِيهَا وَبَٰطِلٌ مَّا كَانُوا۟ يَعْمَلُونَ ﴾

ความหมาย

"ชนเหล่านั้น พวกเขาจะไม่ได้รับการตอบแทนอันใดในโลกอาคิเราะฮฺ นอกจากไฟนรก และสิ่งที่พวกเขาได้ปฏิบัติไว้ในโลกดุนยาก็จะไร้ผล และสิ่งที่พวกเขาได้กระทำไว้ก็จะสูญเปล่าไป" (ฮูด 11:16)

ความเกี่ยวเนื่องกันระหว่างบทนี้กับกิตาบุตเตาฮีด

ในเนื้อหาของบทนี้บอกให้ทราบว่า การทำงานเพื่อหวังสิ่งตอบแทนเพียงแค่ในโลกนี้(ดุนยา)อย่างเดียวถือว่าเป็นการตั้งภาคี(ชิริก)ชนิดหนึ่ง ซึ่งมีผลทำให้หลักการเตาฮีด(การให้เอกภาพต่ออัลลอฮฺ)ขาดความสมบูรณ์ และมีผลทำให้การงานนั้นเป็นโมฆะและไม่ถูกตอบรับ ณ ที่อัลลอฮฺ และพฤติกรรมในบทนี้ เป็นพฤติกรรมที่แตกต่างออกไปจากพฤติกรรมของบทก่อนหน้านี้ เนื่องจากในบทนี้กล่าวถึงพฤติกรรมของบุคคลที่ทำงานโดยมีเจตนาเพื่อแสวงหาผลประโยชน์ต่างๆในโลกนี้ ส่วนบทก่อนหน้านี้ กล่าวถึงพฤติกรรมของคนที่โอ้อวดที่ทำงานเพื่อหวังเพียงแค่ได้รับคำชมเชย,ยกย่องเท่านั้น

อธิบายคำศัพท์

يريدُ الحياَ الدنيا وزِينتَهَا มีความต้องการทำงานเพื่อหวังผลประโยชน์ตอบแทนในโลกนี้(ดุนยา)และความเพริดแพร้วของมัน

نوفِّ إليهم	เราจะตอบแทนให้เขาอย่างครบถ้วน ด้วยการประทานทรัพย์สิน บริวารและลูกหลานให้แก่เขาเพียงแค่ในโลกนี้เท่านั้น
لاَ يُبْخَسُون	ไม่ถูกริดรอน
ليسَ لهم فِي الآخِرَةِ إلاَّ النارُ	ในโลกหน้า(อาคิเราะฮฺ)เขาจะได้รับการลงโทษในไฟนรก เพราะเขาทำงานต่างๆ เพียงแค่หวังผลตอบแทนในโลกนี้(ดุนยา) เท่านั้น
وحبطَ	เสียหาย, เป็นโมฆะ
ما صَنَعُوا فِيْها	สิ่งที่เขาทำเพื่อผลประโยชน์ในโลกนี้(ดุนยา) เท่านั้น

ความหมายทั้งสองอายะฮฺโดยสรุป

แท้จริงใครก็ตามที่โลกนี้(ดุนยา)เป็นความปรารถนาและเป้าหมายสูงสุดสำหรับเขา และมีจุดประสงค์ในการทำงานเพื่อผลประโยชน์ในโลกนี้(ดุนยา)เพียงอย่างเดียว โดยไม่คิดถึงเรื่องของโลกหน้า(อาคิเราะฮฺ) อัลลอฮฺ ﷻ จะทรงตอบแทนเขาในดุนยานี้ตามที่พระองค์ทรงประสงค์

ดังที่พระองค์ทรงตรัสในอายะฮฺถัดไปว่า

﴿مَّن كَانَ يُرِيدُ ٱلۡعَاجِلَةَ عَجَّلۡنَا لَهُۥ فِيهَا مَا نَشَآءُ لِمَن نُّرِيدُ ﴿١٨﴾﴾

ความหมาย

"ผู้ใดปรารถนาชีวิตชั่วคราว (ในโลกนี้) เราก็จะเร่งให้เขาได้รับมัน ตามที่เราประสงค์แก่ผู้ที่เราปรารถนา......"

(อัลอิสรออฺ 17:18)

ความเกี่ยวเนื่องกันระหว่างสองอายะฮฺนี้กับเนื้อหาในบท

ทั้งสองอายะฮฺได้บอกถึงข้อชี้ขาดของผู้ทำงานของเขาเพื่อโลกดุนยา ว่าเขาจะได้รับผลตอบแทนในโลกนี้(ดุนยา)อย่างไร และในโลกหน้า(อาคิเราะฮฺ)ว่าเขาจะได้รับผลการตอบแทนอย่างไร

สิ่งต่าง ๆที่ได้รับจากสองอายะฮฺนี้

1. ทั้งสองอายะฮฺนั้นบอกให้รู้ว่า การตั้งภาคี(ชิริก)ทำให้การงานต่างๆเสียหายและสูญเปล่า และผู้ที่ปรารถนาเพียงผลตอบแทนในดุนยาและความเพริศแพร้วของมันนั้น อัลลอฮฺจะทรงทำให้การงานนั้นสูญเปล่าเป็นโมฆะ

2.ทั้งสองอายะฮฺนั้นบอกให้รู้ว่า บางครั้งผู้ปฏิเสธศรัทธา (กาฟิร)ที่แสวงผลตอบแทนในโลกนี้(ดุนยา)ด้วยการทำงานต่าง ๆ ของเขาในโลกนี้(ดุนยา) อัลลอฮฺ ﷻ ก็จะทรงให้เขาได้รับผลประโยชน์ตอบแทนตามที่เขาปราถนา แต่ในโลกหน้า(อาคิเราะฮฺ)นั้นเขาจะไม่ได้รับรางวัลตอบแทนใดๆจากพระองค์เลย

3.ทั้งสองอายะฮฺย้ำเตือนอย่างหนักแน่น ให้ระวังในเรื่องของการทำงานที่มีเป้าหมายเพื่อผลประโยชน์ในโลกนี้(ดุนยา)โดยเอาการงานของโลกหน้า(งานศาสนา)มาบังหน้า

4.ทั้งสองอายะฮฺนี้ส่งเสริมให้มีเป้าหมายในการทำงานเพื่อผลประโยชน์ในโลกหน้า(อาคิเราะฮฺ) ด้วยการทำความดี

فِي الصَّحِيْح عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ – رَضِيَ اللّهُ عَنْهُ – قال : قَالَ رَسُوْلُ اللهِ :((تَعِسَ عَبْدُ الدِّينَارِ، تَعِسَ عَبْدُ الدِّرْهَمِ ،تَعِسَ عَبْدُ الْخَمِيصَةِ، تَعِسَ عَبْدُ الْخَمِيْلَةِ ، إِنْ أُعْطِيَ رَضِيَ وَإِنْ لَمْ يُعْطَ سَخِطَ تَعِسَ وَانْتَكَسَ وَإِذَا شِيكَ فَلاَ انْتَقَشَ طُوبَى لِعَبْدٍ آخِذٍ بِعِنَانِ فَرَسِهِ فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَشْعَثَ رَأْسُهُ مُغْبَرَّةٍ قَدَمَاهُ إِنْ كَانَ فِي الْحِرَاسَةِ كَانَ فِي الْحِرَاسَةِ وَإِنْ كَانَ فِي السَّاقَةِ كَانَ فِي السَّاقَةِ إِنْ اسْتَأْذَنَ لَمْ يُؤْذَنْ لَهُ وَإِنْ شَفَعَ لَمْ يُشَفَّعْ))

ความหมาย

มีรายงานจากท่านอบูฮุรอยเราะฮฺ ﵁ ว่าท่านร่อซูลุลลอฮฺ ﷺ ได้กล่าวว่า "ความหายนะจงประสบแด่ทาสแห่งทองและเงิน ความหายนะประสบแด่ทาสของผ้าไหม และขนสัตว์ ความวิบัติจงประสบแด่ทาสของเสื้อคลุม หากเขาได้รับเขาตามเจตนารมณ์ของเขา เขาก็จะพึงพอใจ แต่ถ้าหากเขาไม่สมหวัง เขาก็โกรธแสดงอาการไม่พึงพอใจ เมื่อเขาถูกเสี้ยนหนามตำ เขาก็ไม่สามารถเอาออกได้ด้วยตนเอง สวรรค์เท่านั้นเป็นของบ่าวคนหนึ่งที่จูงม้าของเขาไปในหนทางของอัลลอฮฺ ﷻ ผมบนศีรษะของเขายุ่ง เท้าทั้งสองเปื้อนฝุ่น ถ้าเขาถูกจัดให้อยู่ในตำแหน่งลาดตระเวนยาม เขาก็ทำหน้าที่อยู่ในการลาดตระเวนยาม ถ้าเขาถูกจัดให้อยู่ในกองกำลังแนวหลังของทหาร เขาก็ทำหน้าที่อยู่ในกองกำลังแนวหลังของทัพนั้น ถ้าหากเขาขออนุญาตเข้าพบกับแม่ทัพเขาก็จะไม่ได้รับการอนุญาตให้ (เพราะยศต่ำ) และถ้าเขาขอความช่วยเหลือเขาก็ไม่ได้รับการตอบรับ(เนื่องจากไม่มีเส้นสาย)"

(บันทึกโดยอิมามบุคอรีย์)

อธิบายคำศัพท์

فِي الصَّحِيْح	ตามที่ปรากฏในศ่อเฮียะหฺอิมามบุคอรีย์

تَعِسَ	พินาศแล้ว
الْخَمِيصَةِ	เสื้อทอจากไหมหรือขนสัตว์มีลาย เป็นเครื่องแต่งกายของคนในสมัยโบราณ
الْخَمِيْلَةِ	ผ้าคลุม , เสื้อคลุม
انْتَكَسَ	พินาศและกระวนกระวาย
شِيكَ	โดนเสี้ยนหนามตำ
فَلاَ انْتَقَشَ	เขาไม่สามารถเอาออกเองได้ ต้องอาศัยผู้อื่นช่วยเอาออก
طُوبَى	เป็นชื่อหนึ่งของสวนสวรรค์หรือต้นไม้ในสวรรค์
عِنَانِ	สายของบังเหียน
فِى سَبِيلِ اللَّهِ	การต่อสู้ในหนทางของอัลลอฮฺกับพวกปฏิเสธศรัทธา
أَشْعَثَ رَأْسُهُ	ผมบนศรีษะของเขายุ่ง ในขณะทำการต่อสู้
مُغْبَرَّةٍ قَدَمَ	เท้าทั้งสองของเขามีแต่ฝุ่นดินเปรอะเปื้อนไปหมด
الْحِرَاسَةِ	ตรวจเวรยามในกองทัพอย่างไม่ขาดตกบกพร่อง

فِي السَّاقَةِ	อยู่ในทัพหลัง โดยเขาจะทุ่มเทตัวของเขาให้เป็นประโยชน์ในการต่อสู้
إِنْ اسْتَأْذَنَ	ขออนุญาตเข้าพบ เมื่อเขาต้องการเข้าพบแม่ทัพผู้บังคับบัญชา
لَمْ يُؤْذَنْ لَهُ	ไม่ได้รับอนุญาตให้เข้าพบ เพราะยศตำแหน่งต่ำและไม่เป็นที่รู้จักในหมู่ผู้คน เนื่องจากว่าเขามิได้มีเจตนาในการกระทำของเขาเพื่อดุนยาและไม่ได้มีเจตนาประจบบรรดาผู้นำ
وَإِنْ شَفَعَ	หากเขาจะขอความช่วยเหลือใดจากผู้บังคับบัญชาในการปัดเป่าความทุกข์ร้อนของผู้อื่นและเป็นสิ่งที่อัลลอฮฺและร่อซูลทรงรัก
لَمْ يُشَفَّعْ	การขอของเขาไม่ได้รับการอนุญาตจากหมู่ผู้บังคับบัญชา เนื่องจากไม่มีเส้นสาย

ความหมายของฮะดีษโดยสรุป

ฮะดีษบทนี้ ท่านนบี ﷺ ได้บอกถึงสภาพของชายสองคน คนหนึ่งเป็นผู้แสวงหาผลประโยชน์ต่างๆในโลกนี้(ดุนยา)อีกคนหนึ่งเป็นผู้แสวงหาผลประโยชน์ในโลกหน้า(อาคิเราะฮฺ) ดังนั้นคนที่แสวงหาเพื่อโลกนี้(ดุนยา)เขาก็จะตกเป็นทาสของโลกนี้(ดุนยา) เมื่อ

เขาได้ในสิ่งที่ปรารถนาเขาก็จะชื่นชม และเมื่อประสบกับสิ่งที่ไม่พึงปราถนา เขาก็กริ้วโกรธ สาปแช่ง ดังที่ปรากฏอยู่ในฮะดีษ

((تَعِسَ وَانْتَكَسَ وَإِذَا شِيكَ فَلاَ انْتَقَشَ))

“เมื่อเขาประสบกับสิ่งที่ไม่ดี ไม่ได้ตามที่ตั้งใจไว้ เขาก็จะกระวนกระวาย และกลายเป็นทาสของอารมณ์ใฝ่ต่ำ โดยขาดการรำลึกถึงอัลลอฮฺ ในการที่จะทำให้เขารอดพ้นจากสิ่งเลวร้ายต่าง ๆ”

หลังจากนั้นท่านนบี ﷺ ได้แจ้งถึงสภาพบ่าวของอัลลอฮฺ ﷻ ที่สัตย์จริง มีความพยายามแสวงหาความพึงพอใจจากพระองค์ และออกห่างจากความโกรธกริ้วของพระองค์ อีกทั้งยังอดทนต่อความเหนื่อยยากลำบาก โดยที่เขาไม่เคยมีเวลาหาความสุขสำราญใส่ตัว แม้แต่จะปรากฏตัวต่อหน้าผู้คน เพื่อเป็นที่รู้จักในหมู่ผู้คนเหล่านั้น หรือเป็นที่ยอมรับของสังคม เพราะเขาไม่ต้องการให้การทำงานเพื่อผลประโยชน์ในโลกนี้(ดุนยา)หรือแสวงหาตำแหน่งลาภยศ หากแต่เขาต้องการผลบุญจากอัลลอฮฺ ﷻ และต้องการผลประโยชน์ในโลกหน้า(อาคิเราะฮฺ)เท่านั้น ด้วยเหตุนี้เอง เขาจึงได้รับสวนสวรรค์เป็นผลตอบแทน

ความเกี่ยวเนื่องกันระหว่างฮะดีษบทนี้กับเนื้อหาของบท

ฮะดีษบทนี้มีการประณามผู้ที่ทำงานเพื่อหวังผลตอบแทนในโลกนี้(ดุนยา) และยกย่องชมเชยผู้ที่ทำงานเพื่อโลกหน้า(อาคิเราะฮฺ)

สิ่งต่าง ๆที่ได้รับจากฮะดีษ

1.ตำหนิการทำงานโดยมีเป้าหมายสูงสุดเพื่อโลกนี้(ดุนยา) และยกย่องชมเชยการทำงานโดยมีเป้าหมายสูงสุดเพื่อโลกหน้า(อาคิเราะฮฺ)

2.คุณค่าของการนอบน้อมถ่อมตน

3.คุณค่าของการญิฮาด ต่อสู้ในหนทางของอัลลอฮฺ ﷻ

4.ตำหนิผู้ที่ทำตัวฟุ้งเฟ้อและเอาแต่ความสำราญ แต่ทว่าชื่นชมความเรียบง่าย ความกล้าหาญ และเข้มแข็ง ที่ใช้ต่อสู้ในหนทางของอัลลอฮฺ ﷻ

أهل السعادة هم أهل التوحيد

ผู้ที่มีความสุข คือผู้ที่ให้เอกภาพต่ออัลลอฮฺ

بابُ

مَنْ أَطَاعَ الْعُلَمَاءَ والأمَرَاءَ فِي تَحْرِيْمِ مَا أَحَلَّ اللهُ أَوْ تَحْلِيْلِ مَا حَرَّمَ اللهُ فَقَدْ اتَّخَذَهُمْ أَرْبَابًا

บทว่าด้วยเรื่อง : ผู้ใดที่เชื่อฟังบรรดาผู้รู้และผู้นำในการสั่งห้ามสิ่งที่อัลลอฮฺทรงอนุมัติ หรืออนุมัติในสิ่งที่อัลลอฮฺทรงห้าม แท้จริงเขาได้ยึดถือคนเหล่านั้นเป็นพระเจ้าแล้ว

وَقَالَ ابْنُ عَبّاسٍ:(يُوشِكُ أَنْ تَنْزِلَ عَلَيْكُمْ حِجَارَةٌ مِنَ السَّمَاءِ أَقُوْلُ قَالَ رَسُوْلُ اللهِ وَتَقُوْلُوْنَ قالَ أَبُوْ بَكْرٍ وَعُمَرُ)

ความหมาย

และท่านอิบนุอับบาสได้กล่าวว่า : "ก้อนหินจากฟากฟ้า (เป็นการลงโทษจากอัลลอฮฺ)เกือบจะตกลงมาสู่พวกท่านแล้ว" (เพราะเมื่อ)ฉันกำลังกล่าวว่า ท่านร่อซูลุลลอฮฺ ﷺ ได้กล่าว (เช่นนั้นเช่นนี้) แต่พวกท่านกลับกล่าว(แย้ง)ว่า : อบูบักรและอุมัรได้กล่าวว่าอย่างนั้นอย่างนี้"

ความเกี่ยวเนื่องกันระหว่างเนื้อหาในบทนี้กับกิตาบุตเตาฮีด

เนื่องจากว่าการภักดีเชื่อฟังนั้น เป็นชนิดหนึ่งของการทำอิบาดะฮฺ(เคารพบูชาอัลลอฮฺ) ผู้เรียบเรียงจึงได้ตักเตือนในบทนี้ว่า การภักดีนั้นเป็นสิ่งที่จำเป็นจะต้องสงวนไว้ให้เฉพาะพระผู้ทรงสร้างเท่านั้น และแท้จริงจะไม่มีการเชื่อฟังใด ๆแก่คนๆหนึ่งในบรรดามนุษย์(และสิ่งถูกสร้างทั้งหมด) ยกเว้นในกรณีที่การเชื่อฟังนั้นมิได้เป็นการฝ่าฝืนต่ออัลลอฮฺ ﷻ

อธิบายคำศัพท์

أَرْبَابًا	บรรดาภาคีทั้งหลายที่ถูกนำมาเคารพภักดีเทียบเคียงอัลลอฮฺ ﷻ ในการวางบทบัญญัติศาสนา
قَالَ ابْنُ عَبَّاسٍ	ท่านอิบนุอับบาส رضي الله عنهما ได้พูดกับผู้ที่ตอบโต้ท่านในเรื่องการทำฮัจย์แบบตะมัตตุ๊วะอฺว่า ท่านร่อซูลได้สั่งใช้ให้ทำเช่นนี้ แต่มีผู้ที่ไม่เห็นด้วยโดยยึดเอาคำพูดของท่านอบูบักรและท่านอุมัรมาเป็นหลักฐานในการแย้งต่อท่านอิบนุอับบาส
يُوشِكُ	ใกล้เข้ามาแล้ว, มันเกือบจะเกิดขึ้นแล้ว

ความหมายของฮะดีษโดยสรุป

ท่านอิบนุอับบาส ﵁ ได้พูดว่า ใกล้แล้วที่การลงโทษจากฟากฟ้าจะลงมาในไม่ช้านี้เพื่อเป็นการประณามผู้ที่นำคำพูดของท่านอบูบักรและท่านอุมัร ﵄ มาใช้เป็นหลักฐานก่อนคำพูดของท่านร่อซูลฯ ﷺ เพราะการศรัทธาต่อร่อซูลนั้น จะต้องปฏิบัติตามท่านและยึดเอาคำพูดของท่านก่อนคำพูดของผู้อื่นไม่ว่าผู้นั้นจะเป็นใครก็ตาม

ความเกี่ยวเนื่องกันระหว่าง
คำพูดของอิบนุอับบาสกับบทเรียน

คำพูดของท่านอิบนุอับบาสแสดงให้เห็นว่าห้ามภักดีหรือปฏิบัติตามบรรดาผู้รู้หรือบรรดาผู้นำ ในสิ่งที่เป็นการฝ่าฝืนต่อคำพูดและการกระทำของท่านร่อซูลุลลอฮฺ ﷺ ซึ่งการกระทำเช่นนั้นจะทำให้ได้รับการลงโทษ

สิ่งต่าง ๆที่ได้รับจากคำพูดของท่านอิบนุอับบาส

1.จำเป็นต้องยึดถือคำพูดของท่านร่อซูลุลลอฮฺ ﷺ ก่อนคำพูดของคนอื่น

2.การฝ่าฝืนทางนำของท่านร่อซูลุลลอฮฺ ﷺ นั้นเป็นเหตุให้ถูกลงโทษ

وَقَالَ أَحْمَدُ بْن حَنْبَلٍ : عَجِبْتُ لِقَوْمٍ عَرَفُوْا الإِسْنَادَ وَصِحَّتَهُ، يَذْهَبُوْنَ إِلَى رَأْيِ سُفْيَانَ ، وَاللهُ تَعَالَى يَقُوْلُ ﴿ فَلْيَحْذَرِ ٱلَّذِينَ يُخَالِفُونَ عَنْ أَمْرِهِۦٓ أَن تُصِيبَهُمْ فِتْنَةٌ ﴿٦٣﴾ ﴾

(النور: ٦٣)

ความหมาย

ท่านอิมามอะหฺมัด อิบนุ ฮัมบัล ได้กล่าวว่า "ข้าพเจ้าแปลกใจกับคนกลุ่มหนึ่งที่พวกเขาทราบดีในเรื่องสายรายงานฮะดีษที่มีความถูกต้อง แต่ยังยึดเอาความคิดเห็นของซุฟยานทั้ง ๆที่อัลลอฮฺ ﷻ ทรงตรัสว่า

“ดังนั้นผู้ที่ฝ่าฝืนคำสั่งของเขา (มุฮัมมัด) จงระวังด้วยเถิดว่า เคราะห์กรรมจะเกิดขึ้นแก่พวกเขา หรือว่าการลงโทษอันเจ็บปวดจะเกิดขึ้นแก่พวกเขาเช่นกัน” (อันนูร : 63)

أَتَدْرِى مَا الفِتْنَةُ؟ الْفِتْنَةُ : الشِرْكُ : لَعَلَّهُ إِذَا رَدَّ بعض قولِهِ أَنْ يَقَعَ فِى قَلْبِهِ شَىْء مِنَ الزَّيْغِ فَيَهلِكُ

ความหมาย

ท่านทราบหรือไม่ว่า “อัลฟิตนะฮฺ” คืออะไร ? อัลฟิตนะฮฺก็คือการตั้งภาคี(ทำชิริก) โดยที่พวกเขาทราบถึงสายรายงานที่

ถูกต้องเป็นอย่างดี แต่เขาไม่ยอมรับคำพูดบางส่วนจากคำพูดของท่านนบี ﷺ ซึ่งเป็นเหตุทำให้การหันเหจากสิ่งที่ถูกต้องเกิดขึ้นภายในหัวใจของเขา ดังนั้นเขาก็จะพินาศ"

ประวัติโดยย่อของบุคคลสำคัญ

أَحْمَدُ بن حنبل อิมามอะหฺมัด บิน มุฮัมหมัด บิน ฮัมบัล เสียชีวิตเมื่อปีฮิจญ์เราะฮฺศักราชที่ 241 ร่อฮิม่ะฮุลลอฮฺ(ขออัลลอฮฺทรงเมตตาท่านด้วยเถิด)

سُفْيَانَ อบูอับดุลลอฮฺ ซุฟยาน บิน สะอีด อัษเษารียฺ เป็นอิมามผู้เคร่งครัดในการทำอิบาดะฮฺ มีความน่าเชื่อถือสูง เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านฟิกฮฺ เสียชีวิตปีฮิจญ์เราะฮฺศักราชที่161 ร่อฮิม่ะฮุลลอฮฺ(ขออัลลอฮฺทรงเมตตาท่านด้วยเถิด)

อธิบายคำศัพท์

قَالَ أَحْمَدُ	ท่านอิมามอะหมัดได้กล่าวคำพูดนี้ขึ้นมาในขณะที่มีคนบอกท่านว่า มีบุคคลพวกหนึ่งได้ละทิ้งฮะดีษของท่านนบี ﷺ แล้วหันไปยึดถือความคิดเห็นของท่านซุฟยาน และ

	บรรดานักวิชาการคนอื่นๆที่มีความชำนาญในด้านหลักการปฏิบัติศาสนกิจ(ฟิกฮฺ)แทน
عَرَفُوْا الإِسْنَادَ وَصِحَّتَهُ	พวกเขาทราบเรื่องความถูกต้องของสายรายงานอย่างดี เพราะเมื่อสายรายงานถูกต้องฮะดีษก็ถูกต้อง
يُخَالِفُوْنَ عَنْ أَمْرِهِ	ผู้ที่ฝ่าฝืนและออกห่างจากคำสั่งของอัลลอฮฺหรือคำสั่งของท่านร่อซูล ﷺ
أَنْ تصيبهُمْ فتنَةٌ	ความวุ่นวายจะประสบกับเขาในโลกนี้(ดุนยา)
أَوْيُصِيبهُم عذَابٌ أَلِيمٌ	หรือไม่ก็การลงโทษอันเจ็บปวดจะประสบกับเขาในโลกหน้า(อาคิเราะฮฺ)
لَعَلَّهُ	หมายถึงคนที่ทราบดีและได้เข้าใจในแบบอย่างของท่านร่อซูล ﷺ อย่างชัดเจนแล้ว
إِذَا رَدَّ بعضَ قولِهِ	เมื่อเขาไม่ยอมรับคำพูดบางส่วนของท่านนบี
مِنَ الزَيغِ	หันเหไปจากความจริงและเกิดความรู้สึกที่ไม่ดี

ความหมายของฮะดีษโดยสรุป

อิมามอะหฺมัดได้ปฏิเสธและต่อต้านผู้ที่มีความรู้ในตัวบทฮะดีษที่ถูกต้องเป็นอย่างดี จากท่านร่อซูล ﷺ แล้ว หลังจากนั้นได้หันไปเลียนแบบตามแนวทางของซุฟยานหรือคนอื่น ๆ ที่ไม่ตรงกับแนวทาง

ของฮะดีษ และยังแสดงเหตุผลและข้ออ้างต่างๆที่ไม่ถูกต้องเพื่อให้การกระทำของเขาเป็นการกระทำที่ถูกต้องและชอบธรรม ซึ่งผู้ที่เป็นมุอฺมิน(ผู้ศรัทธา)นั้น เมื่อเขาได้รับรู้และเข้าใจถึงคำสอนในคัมภีร์ของอัลลอฮฺ ﷻ และคำสอนจากแบบฉบับของท่านร่อซูล ﷺ ของพระองค์เป็นอย่างดีแล้ว เขาจำเป็นจะต้องปฏิบัติตามคำสอนนั้นๆ แม้จะมีผู้ไม่เห็นด้วยไม่ว่าจะเป็นผู้ใดก็ตาม ในสิ่งที่พระผู้เป็นเจ้าของเขาได้ทรงสั่งใช้ไว้ และท่านร่อซูล ﷺ ก็ได้สั่งใช้ไว้เช่นเดียวกัน และอิมามอะหฺมัด ยังได้สำทับให้ระวังสำหรับบุคคลที่มีความรู้เรื่องฮะดีษอย่างถูกต้อง จากท่านร่อซูล ﷺ แล้วยังปฏิบัติตัวค้านต่อคำสอนนั้นในบางอย่าง ซึ่งการกระทำเช่นนี้จจะเป็นเหตุที่ทำให้หัวใจของเขาหันเหไปสู่หนทางที่ผิดและได้รับความพินาศทั้งในดุนยาและอาคิเราะฮฺ โดยท่านได้ยกหลักฐานด้วยอายะฮฺ ที่อัลลอฮฺทรงตรัสว่า

قَوْلِهِ تَعَالَى :﴿فَلَمَّا زَاغُوٓاْ أَزَاغَ ٱللَّهُ قُلُوبَهُمْۚ ۝٥﴾

(الصف :٥)

ความหมาย

“ดังนั้นเมื่อพวกเขาเอนเอียง อัลลอฮฺก็ทรงทำให้หัวใจของพวกเขาเอนเอียง” (อัศศ็อฟ61: 5)

ความเกี่ยวเนื่องกันระหว่างฮะดีษนี้กับบทเรียน

เป็นการเตือนให้ระวังการเลียนแบบและทำตามผู้รู้โดยไม่มี

หลักฐาน และละทิ้งการปฏิบัติตามอัลกุรอานและซุนนะฮฺ ซึ่งการทำเช่นนั้นเป็นการตั้งภาคี(ทำชิริก)ในเรื่องการเคารพภักดีต่ออัลลอฮฺ

สิ่งต่าง ๆที่ได้รับจากคำกล่าวของท่านอิมามอะหมัด

1.ห้ามมิให้ผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจในตัวบทหลักฐานและเข้าใจวิธีการอ้างอิงหลักฐาน ไปเลียนแบบหรือทำตามผู้อื่นอย่างไร้หลักฐาน หรือตามผู้อื่นโดยไม่สนใจว่าหลักฐานจะถูกหรือผิดอย่างไร

2.อนุญาตให้เลียนแบบและทำตามผู้ที่เขามั่นใจในความรู้ และเรียนรู้ศาสนาจากบรรดานักวิชาการที่อยู่ในแนวทางที่ถูกต้อง

عَنْ عَدِىٍّ بْنِ حَاتِمٍ – رضى اللهُ عَنْه – أَنَّهُ سَمِعَ النَّبِيَّ يَقْرَأُ هَذِهِ الآيَةَ :﴿ ٱتَّخَذُوٓاْ أَحۡبَارَهُمۡ وَرُهۡبَٰنَهُمۡ أَرۡبَابٗا مِّن دُونِ ٱللَّهِ.. ﴿٣١﴾ ﴾(التوبة : ٣١) فَقُلْتُ لَهُ :إِنَّالَسْنَانَعْبُدَهُمْ ، قَالَ :((أَلَيْسَ يُحَرِّمُوْنَ مَاأَحَلَّ اللهُ فَتُحَرِّمُوْنَهُ ، وَيُحِلُّوْنَ مَاحَرَّمَ الله فَتُحِلُّوْنَهُ؟)) فَقُلْتُ:بَلى، قَالَ:((فَتِلْكَ عِبَادَتُهُمْ))

رواه أحمد والترمذى وحسنه

ความหมาย

รายงานจากท่านอะดีย์ บุตรของ ฮาติมว่าเขาได้ยินท่านร่อซูลอ่านอายะฮฺอัลกุรอานที่อัลลอฮฺทรงตรัสว่า

“พวกเขาได้ยึดเอาบรรดานักปราชญ์ของพวกเขา และ

บรรดาบาทหลวงของพวกเขาเป็นพระเจ้านอกเหนือจากอัลลลอฮฺ.." *(อัตเตาบะฮฺ 9: 31)*

ฉัน(ท่านอะดีย์)จึงกล่าวกับท่านร่อซูลว่า "พวกเราไม่ได้อิบาดะห์(เคารพบูชา)ต่อพวกเขา" ท่านนบีกล่าวว่า "เมื่อพวกเขาห้ามพวกท่านในสิ่งที่อัลลอฮฺทรงอนุมัติ ท่านก็ไม่ห้ามตัวของพวกท่านกระนั้นหรือ และเมื่อพวกเขาอนุมัติแก่พวกท่านในสิ่งที่อัลลอฮฺทรงห้ามพวกท่านก็ไม่ได้อนุมัติมันแก่ตัวของพวกท่านกระนั้นหรือ" ฉันกล่าวว่า "หามิได้ครับ(เป็นสำนวนว่ายอมรับต่อคำถาม)" ท่านร่อซูลจึงกล่าวว่า "นั่นแหละคือการอิบาดะห์(เคารพบูชา)ต่อพวกเขา" บันทึกโดยท่านอิมามอะหมัดและอิมามติรมีซีย์ และถือว่าเป็นฮะดีษที่หะซัน (ฮะดีษระดับรองลงมาจากฮะดีษเศาะเหียะฮฺ มีความถูกต้องและน่าเชื่อถือในระดับปานกลาง สามารถนำไปใช้เป็นหลักฐานอ้างอิงได้)

ประวัติโดยย่อของผู้รายงานฮะดีษบทนี้

عَدِيٌّ คือ อะดีย์ บุตรของ ฮาติม อัฏฏออีย์ เป็นศ่อฮาบะฮฺที่มีชื่อเสียงและมีประวัติที่ดีในการเป็นมุสลิม เสียชีวิตเมื่อฮิจญ์เราะฮฺศักราชที่ 68 ในขณะที่มีอายุได้ 120 ปี

อธิบายคำศัพท์

اتخذُوا	ยึดเอา, ยึดถือ
أَحْبَارَهُمْ	บรรดานักปราชญ์ของพวกเขาคือ ผู้รู้ในหมู่ชาวยิว
ورهبَانَهُمْ	บรรดาบาทหลวงของพวกเขาคือ บรรดานักบวช ของพวกนะศอรอ(ชาวคริสต์)
أربَابًا مِنْ دُونِ اللهِ	พวกเขายึดถือบรรดาผู้รู้และบาทหลวงเป็นพระเจ้านอกเหนือจากอัลลอฮฺ เพราะพวกเขาตามคนเหล่านั้นในการตัดสินเรื่องที่อัลลอฮฺทรงห้ามไว้ว่าเป็นเรื่องที่อนุมัติ และเชื่อฟังทำตามสิ่งที่พวกเขาสั่งห้ามทั้งที่อัลลอฮฺทรงอนุมัติสิ่งนั้น
لَسْنَا نَعْبُدُهُمْ	พวกเขากล่าวว่า "พวกเรามิได้เคารพบูชา(อิบาดะฮฺ)ต่อพวกเขา(บรรดาผู้รู้และนักบวชของพวกเขา)" เนื่องจากพวกเขาคิดว่าการทำอิบาดะฮฺ(เคารพบูชา)นั้น คือจำกัดเฉพาะแค่การสุญูด(ก้มกราบ)หรือการกระทำในลักษณะทำนองนี้เท่านั้น
أَلَيْسَ يحرمُون...	เมื่อพวกเขาห้ามพวกท่านในสิ่งที่อัลลอฮฺทรงอนุมัติ ท่านก็ไม่ห้ามตัวของพวกท่านกระนั้น

หรือ และเมื่อพวกเขาอนุมัติแก่พวกท่านในสิ่งที่อัลลอฮฺทรงห้ามพวกท่านก็ไม่ได้อนุมัติมันแก่ตัวของพวกท่านกระนั้นหรือ” เป็นการขยายความหมายที่พวกเขายึดเอานักปราชญ์และบาทหลวงของพวกเขาเป็นพระเจ้า....

ความหมายของฮะดีษโดยสรุป

ในขณะที่ศ่อฮาบะฮฺ ผู้นี้ได้ยิน ท่านร่อซูลุลลอฮฺ ﷺ อ่านอัลกุรอานอายะฮฺนี้ที่กล่าวถึงเรื่องของยิว และคริสต์ว่า พวกเขายึดเอาปราชญ์(อุละมาอฺ)ของพวกเขา และบรรดานักบวชของพวกเขาเป็นพระเจ้าของพวกเขา ด้วยการตั้งบทบัญญัติแก่พวกเขาแม้ว่าจะขัดกับบทบัญญัติของอัลลอฮฺ ﷻ พวกเขาก็ทำตามพวกเหล่านั้นในเรื่องดังกล่าว จึงทำให้ท่านอะดีย์สงสัย เพราะเขานึกว่าการทำอิบาดะฮฺ(เคารพบูชา)นั้น จำกัดแค่เฉพาะการสุญูด(การก้มกราบ) ด้วยเหตุนี้ท่านร่อซูลุลลอฮฺ ﷺ จึงแจ้งให้ทราบว่า การอิบาดะฮฺ(เคารพบูชา)ต่อผู้รู้ หรือบาทหลวงนั้น คือการเชื่อฟังพวกเขาในสิ่งที่พวกเขาอนุมัติทั้งที่อัลลอฮฺทรงห้าม หรือเชื่อฟังพวกเขาในสิ่งที่พวกเขาสั่งห้ามทั้งที่อัลลอฮฺทรงอนุมัติ ซึ่งเป็นการค้านกับหลักบัญญัติของอัลลอฮฺ ﷻ และร่อซูล ﷺ ของพระองค์

ความเกี่ยวเนื่องกันระหว่างฮะดีษนี้กับเนื้อหาของบทเรียน

การเชื่อฟังมนุษย์ในสิ่งที่ฝ่าฝืนต่อพระเจ้า คือการอิบาดะฮฺ (เคารพบูชา)ต่อมนุษย์นอกเหนือจากอัลลอฮฺ ﷻ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องการวางบทบัญญัติ, ข้อชี้ขาด หรือกำหนดข้อบังคับที่ค้านกับข้อชี้ขาดของอัลลอฮฺ ﷻ

สิ่งต่าง ๆที่ได้รับจากฮะดีษ

1.การเชื่อฟังทำตามบรรดาผู้รู้หรือคนอื่น ๆ ในการเปลี่ยนข้อชี้ขาดต่าง ๆ ของอัลลอฮฺ ﷻ ถ้าผู้ที่ตามนั้นทราบดีว่าเป็นการฝ่าฝืนศาสนาของอัลลอฮฺ ﷻ ถือว่าเป็นการตั้งภาคีต่ออัลลอฮฺขั้นร้ายแรง

2.การกำหนดบทบัญญัติหะล้าล(สิ่งที่อนุญาต)หรือหะรอม(สิ่งที่ต้องห้าม)นั้นเป็นสิทธิของอัลลอฮฺ ﷻ แต่เพียงพระองค์เดียว

3.การบอกให้ทราบถึงการตั้งภาคีต่ออัลลอฮฺ(ชิริก)อีกชนิดหนึ่ง นั่นคือชิริกเรื่องฏออะฮฺ(การตั้งภาคีต่ออัลลอฮฺด้วยการเชื่อฟัง และปฏิบัติตามผู้นำในสิ่งที่ค้านกับบทบัญญัติ)

4.มีบทบัญญัติจากศาสนาให้สั่งสอนคนที่ไม่รู้

5.ความหมายของคำว่า “อิบาดะฮฺ” มีความหมายกว้าง เพราะมันมีความหมายที่ครอบคลุมรวมถึงทุกๆสิ่งที่อัลลอฮฺ ﷻ ทรงพอพระทัยในคำพูดและการกระทำ ทั้งที่เปิดเผยและปกปิด

بابُ قَوْلِهِ تَعَالى

บทว่าด้วยเรื่อง ดำรัสของ อัลลอฮฺ ﷻ เกี่ยวกับการตัดสินด้วยกฎหมายของอัลลอฮฺ

أَلَمْ تَرَ إِلَى ٱلَّذِينَ يَزْعُمُونَ أَنَّهُمْ ءَامَنُوا۟ بِمَآ أُنزِلَ إِلَيْكَ وَمَآ أُنزِلَ مِن قَبْلِكَ يُرِيدُونَ أَن يَتَحَاكَمُوٓا۟ إِلَى ٱلطَّـٰغُوتِ وَقَدْ أُمِرُوٓا۟ أَن يَكْفُرُوا۟ بِهِۦ وَيُرِيدُ ٱلشَّيْطَـٰنُ أَن يُضِلَّهُمْ ضَلَـٰلًۢا بَعِيدًا ﴿٦٠﴾ وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ تَعَالَوْا۟ إِلَىٰ مَآ أَنزَلَ ٱللَّهُ وَإِلَى ٱلرَّسُولِ رَأَيْتَ ٱلْمُنَـٰفِقِينَ يَصُدُّونَ عَنكَ صُدُودًا ﴿٦١﴾ فَكَيْفَ إِذَآ أَصَـٰبَتْهُم مُّصِيبَةٌۢ بِمَا قَدَّمَتْ أَيْدِيهِمْ ثُمَّ جَآءُوكَ يَحْلِفُونَ بِٱللَّهِ إِنْ أَرَدْنَآ إِلَّآ إِحْسَـٰنًا وَتَوْفِيقًا ﴿٦٢﴾

(النساء : ٦٠-٦٢)

ความหมาย

“เจ้ามิได้มองดูบรรดาผู้ที่อ้างตนว่าพวกเขา ศรัทธาต่อสิ่งที่ถูกประทานลงมาแก่เจ้า และสิ่งที่ถูกประทานลงมาก่อนเจ้าดอกหรือ โดยที่เขาเหล่านั้นต้องการที่จะฟ้องร้องต่อฏอฆูต (พระเจ้าจอมปลอม) ทั้ง ๆ ที่พวกเขาถูกใช้ให้ปฏิเสธมันและ

ชัยฏอนนั้นต้องการที่จะให้พวกเขาหลงทางที่ห่างไกล (60) **และเมื่อถูกกล่าวแก่พวกเขาว่า ท่านทั้งหลายจงมายังสิ่งที่อัลลอฮฺได้ประทานลงมา และยังร่อซูลเถิด เจ้าก็ได้เห็นพวกมุนาฟิก (พวกกลับกลอก)ผินหลังให้แก่เจ้าอย่างแท้จริง** (61) **แล้วจะเป็นอย่างไรเล่า เมื่อมีเหตร้ายใด ๆ ประสบแก่พวกเขา เนื่องจากสิ่งที่มือ**ของพวกเขาได้**ประกอบขึ้น แล้วพวกเขาก็มาหาเจ้าโดยสาบานต่ออัลลอฮฺว่า พวกเรามิได้ต้องการสิ่งใดนอกจากการทำดี และการปรองดองกันเท่านั้น**”(62) (อันนิซาอฺ 4:60-62)

ความเกี่ยวเนื่องกันระหว่างบทนี้กับกิตาบุตเตาฮีด

ในบทนี้ผู้เรียบเรียง ได้ตักเตือนเรื่องหลักการเตาฮีด(การยึดมั่นต่ออัลลอฮฺองค์เดียว) ซึ่งการยึดมั่นต่ออัลลอฮฺองค์เดียวนั้นก็ได้รวมถึงการมอบสิทธิ์ขาดให้แก่ท่านร่อซูลในการตัดสินเมื่อเกิดข้อขัดแย้ง เพราะสิ่งนี้ถือเป็นส่วนหนึ่งที่อยู่ในความหมายของคำปฏิญาณตนทั้งสองประโยคอยู่แล้ว(ปฏิญาณตนว่าไม่มีพระเจ้าอื่นใดนอกจากอัลลอฮฺ และท่านนบีมุฮัมมัดคือบ่าวและศาสนาทูตของพระองค์) ดังนั้นใครก็ตามเมื่อเขาได้กล่าวคำปฏิญาณทั้งสองนั้น แล้ว แต่ว่าเขากลับเปลี่ยนไปใช้การตัดสินอื่นนอกเหนือจากการตัดสินของท่านร่อซูลุลลอฮฺ ﷺ แท้จริงเขาก็คือผู้ที่โกหกต่อคำปฏิญาณของตัวเองต่ออัลลอฮฺและร่อซูลของพระองค์

อธิบายคำศัพท์

أَلَمْ تَرَ	เจ้ามิได้มองดูดอกหรือว่า ซึ่งเป็นสำนวนประโยคคำถามเชิงคัดค้านและประหลาดใจ
يزْعَمُون أَنَّهُمْ أمنوا	พวกเขาอ้างว่าแท้จริงพวกเขาศรัทธา (ทั้งที่จริงแล้วพวกเขาโกหก)
أنْ يتَحَاكَمُوا	การขัดแย้งในเรื่องว่าจะให้ผู้ใดตัดสินข้อขัดแย้ง
إلَى الطاغوت	คำว่าฏอฆูต ตามความหมายเดิมมาจากรากศัพท์ที่มีความหมายว่า ล่วงละเมิด และเกินเลยขอบเขต สำหรับในอายะฮฺนี้คำว่าฏอฆูตมีความหมายครอบคลุมไปถึงการไม่ยึดถืออัลลอฮฺและร่อซูลเป็นผู้ตัดสิน ซึ่งเป้าหมายในที่นี้หมายถึง กะอฺบิน อัลอัชรอฟ ชาวยิวคนหนึ่ง และก็รวมถึงบุคคลที่ใช้การตัดสิน (คำพิพากษา)จากสิ่งอื่นไม่ใช่การตัดสินจากบทบัญญัติที่อัลลอฮฺทรงประทานลงมา
أن يكفروابه	พวกเขาทั้งหลายถูกใช้ให้ปฏิเสธการเชื่อฟังฏอฆูต

ويريد الشيطان	ชัยฏอนนั้นต้องการให้เห็นว่าการตัดสินโดยใช้ฏอฆูตนั้นดีกว่า
أن يضلهم	ชัยฏอนจะพยายามขัดขวางพวกเขาไม่ให้อยู่ในแนวทางอันถูกต้อง
ضلالا بعيدا	ทำให้พวกเขาหลงทางขั้นรุนแรง
إلى ماأنزل الله	สิ่งที่อัลลอฮฺทรงประทานลงมา(อัลกุรอาน) ซึ่งเป็นข้อชี้ขาดแก่หมู่มนุษย์
وإلى الرسول	และให้พวกเขากลับไปหาท่านร่อซูลเพื่อตัดสินชี้ขาดในสิ่งที่พวกเขาขัดแย้งกัน
رأيت المنافقين	เจ้า(มุฮัมมัด)จะเห็นพวกมุนาฟิก(กลับกลอก) มุนาฟิก คือ คนที่แสดงออกว่าเป็นมุสลิมและมีความศรัทธา แต่ซ่อนการปฏิเสธศรัทธาไว้ภายในใจ ซึ่งการกลับกลอกนั้นแบ่งเป็นสองประเภทคือ ประเภทที่หนึ่ง การกลับกลอกในด้านความเชื่อ(นิฟาก เอียะอฺติกอดีย์) ซึ่งการกลับกลอกประเภทนี้มีผลทำให้คนผู้นั้นสิ้นสภาพจากการเป็นมุสลิม ประเภทที่สอง คือ การกลับกลอกในด้านการกระทำ(นิฟาก อะมะลีย์) คือบุคคลที่มีพฤติกรรมภายนอก

	ตามที่ฮะดีษของท่านนบีได้บอกลักษณะเอาไว้ คือ บิดพลิ้วต่อสัญญา, โวยวายไร้เหตุผลเมื่อเกิดการขัดแย้ง, ทรยศหักหลังเมื่อได้รับความไว้วางใจ ประเภทนี้ไม่ทำให้คนผู้นั้นสิ้นสภาพจากการเป็นมุสลิม แต่เขาคือมุสลิมที่กระทำความผิดบาป
يصدون عنك صدودا	พวกเขาได้ผินหลังให้แก่เจ้า แล้วไปหาผู้อื่น
فكيف	สภาพของเขาเป็นอย่างไร ? แล้วอย่างไรเล่า?
إذا أصابتهم مصيبة	เมื่อพวกเขาประสบกับเหตุร้าย
بماقدمت أيديهم	อันเนื่องมาจากกการกระทำของพวกเขา พวกเขาก็ให้ผู้อื่นมาตัดสิน และไม่พอใจกับการตัดสินของท่านนบี
جاءوك	พวกเขาได้มาหาเจ้าเพื่อแก้ตัวด้วยข้ออ้างต่างๆนานา
ماأردنا	พวกเราไม่ต้องการการตัดสินข้อขัดแย้งจากคนอื่นใดนอกจากท่าน(นบี)เท่านั้น
إلا إحسانا	นอกจากเพื่อเป็นการออมชอมในหมู่มนุษย์
وتوفيقا	เพื่อเป็นการเอาใจทั้งสองฝ่ายและไม่ต้องการให้เกิดการขัดแย้ง

ความหมายของอายะฮฺเหล่านี้ โดยสรุป

อัลลอฮฺ ﷻ ทรงไม่ยอมรับและปฏิเสธผู้ที่อ้างตนว่าเขาศรัทธามั่นในสิ่งที่อัลลอฮฺ ﷻ ได้ทรงประทานลงมาแก่ร่อซูลของพระองค์และบรรดานบีก่อนหน้าท่าน แต่เมื่อเวลามีการวิวาทขัดแย้งกัน พวกเขากลับหันไปยึดเอาการตัดสินของผู้อื่น (ฏอฆูต) โดยไม่ใช้คัมภีร์และร่อซูลของพระองค์ในการตัดสินคดีความ ทั้งๆที่อัลลอฮฺทรงสั่งใช้ให้บรรดาผู้ศรัทธาต่อพระองค์ปฏิเสธการตัดสินกับสิ่งอื่นที่ไม่ใช่การตัดสินที่มาจากอัลลอฮฺและร่อซูลของพระองค์ ทั้งนี้ก็เนื่องจากชัยฏอนนั้นต้องการที่จะทำให้บรรดาผู้ที่ไม่รับการตัดสินของอัลลอฮฺ ﷻ และร่อซูลของพระองค์หลงผิดจนคล้อยตามฏอฆูต และออกห่างจากทางนำที่ถูกต้อง เที่ยงตรง กล่าวคือเมื่อพวกเหล่านั้นถูกเรียกร้องให้ใช้อัลกุรอาน และซุนนะฮฺของร่อซูลของพระองค์ในการตัดสินชี้ขาด พวกเขาก็ผินหลังอย่างยะโสโอหัง และเมื่อพวกเขาไม่สามารถแก้ไขข้อขัดแย้งได้และประสบกับภัยพิบัติต่างๆ พวกเขาก็กลับมาพึ่งพาท่านร่อซูล ﷺ เพื่อจะให้ท่านช่วยขอดุอาอฺวิงวอนต่ออัลลอฮฺ ﷻ ให้แก้ไขปัญหาของพวกเขา และพวกเขาก็ต่างแก้ตัวในสิ่งที่พวกเขาได้กระทำโดยอ้างว่าพวกเขามิได้เจตนาที่จะฝ่าฝืนหรือไม่ยอมรับข้อชี้ขาดของท่านนบี แต่พวกเขาต้องการที่จะปรับปรุงและประนีประนอมในหมู่ชนเท่านั้น

สิ่งต่าง ๆที่ได้รับจากอายะฮฺเหล่านี้

1.จำเป็นต้องใช้ข้อตัดสินชี้ขาดจากอัลกุรอานและซุนนะฮฺของท่านร่อซูลุลลอฮฺ ﷺ พร้อมทั้งยินยอมและน้อมรับในคำตัดสินนั้นโดยดี

2.ใครก็ตามที่ไม่ใช้การตัดสินชี้ขาดตามหลักบัญญัติอิสลาม เขามิใช่ผู้ศรัทธาและมิใช่ผู้ที่ปรับปรุงแก้ไข

3.ผู้ที่ตัดสินเรื่องต่างๆโดยไม่ใช้บทบัญญัติของอัลลอฮฺ ﷻ ที่ได้ประทานลงมา เขาผู้นั้นคือฏอฆูต(พระเจ้าจอมปลอมทั้งหมดที่ถูกเคารพบูชานอกเหนือจากอัลลอฮฺ ซึ่งรวมถึงผู้ที่ตัดสินปัญหาด้วยกฎหมายและบทบัญญัติที่ไม่ได้มาจากอัลลอฮฺและร่อซูลด้วยเช่นกัน) และผู้ที่นำข้อขัดแย้งไปให้ฏอฆูตเป็นผู้ตัดสินชี้ขาด เขาคือผู้ปฏิบัติตามกฎการตัดสินของฏอฆูต ไม่ว่าเขาจะพยายามเฉไฉหลีกเลี่ยงข้อกล่าวหานี้ด้วยเหตุใดก็ตาม

4.จำเป็นต้องปฏิเสธฏอฆูต

5.การเตือนให้ระวังแผนชั่วร้ายของชัยฏอน และการขัดขวางมนุษย์ให้ออกห่างจากสัจธรรม

6.ใครก็ตามที่ได้รับเกียรติเป็นผู้ตัดสินคดีควาามต่างๆหรือข้อขัดแย้งต่างๆเขาจะต้องใช้กฎหมาย(ฮุกุ่ม –คำพิพากษา)ของอัลลอฮฺ ซึ่งถ้าหากเขาไม่ใช้หรือปฏิเสธที่จะใช้กฎหมายของอัลลอฮฺ ﷻ แล้ว ถือว่าเขาคือผู้กลับกลอก(มุนาฟิก)

7.การแก้ตัวเมื่อไม่ตัดสินตามกฎหมายของอัลลอฮฺว่าที่กระทำไปนั้นเพื่อสร้างความปรองดอง ถือว่าเป็นการแก้ตัวที่ฟังไม่ขึ้นและไม่สามารถนำมาอ้างได้

และมีคำตรัสของพระองค์มีความว่า

﴿وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ لَا تُفْسِدُوا۟ فِى ٱلْأَرْضِ قَالُوٓا۟ إِنَّمَا نَحْنُ مُصْلِحُونَ ۝١١﴾ (البقرة : ١١)

"และเมื่อได้ถูกกล่าวแก่พวกเขาว่าพวกท่านจงอย่าก่อความเสียหายในแผ่นดิน(โลก)นี้ พวกเขาก็กล่าวว่าที่จริงนั้นเราเป็นผู้ปรับปรุงให้ดี" (อัลบะเกาะเราะฮฺ 2 : 11)

อธิบายคำศัพท์

وإذا قيل لهم	และเมื่อพวกมุนาฟิก(กลับกลอก)ถูกกล่าวเตือนว่า
لا تفسدوا فى الأرض	พวกท่านอย่าได้ทำความเสียหายในหน้าแผ่นดิน(พวกเจ้าอย่าทำให้โลกนี้เสียหายด้วยการปฏิเสธศรัทธาหรือทำบาปในรูปแบบต่างๆ
إنما نحن مصلحون	แท้จริงเราคือผู้ปรับปรุงให้ดี พวกเรามิได้สร้างความเสื่อมเสีย

ความหมายของอายะฮฺโดยสรุป

อัลลอฮฺ ﷻ ได้ทรงกล่าวถึงลักษณะของมุนาฟิกไว้หลายลักษณะด้วยกัน คือ เมื่อพวกเขาถูกสั่งห้ามไม่ให้ฝ่าฝืน เพราะการฝ่าฝืนนั้นจะก่อให้เกิดความเสียหายบนโลก ซึ่งมันจะเป็นเหตุทำให้ได้รับการลงโทษต่าง ๆ และเมื่อพวกเขาถูกสั่งใช้ให้เคารพเชื่อฟังเพราะมันจะเกิดผลดีและเป็นประโยชน์ต่อสังคมโลก (หลังจากที่พวกเขาถูกสั่งห้ามและถูกสั่งใช้ดังที่กล่าวมานี้) พวกเขากลับโต้ตอบว่าพวกเราเป็นผู้พัฒนาปรับปรุงให้ดีขึ้น แท้จริงพวกเขามองเห็นความเสียหายเป็นการพัฒนาปรับปรุงให้ดีขึ้นเนื่องจากเขาเป็นผู้กลับกลอก (หัวใจของเขาเป็นโรคเห็นสิ่งที่จริงเป็นเท็จและเห็นสิ่งที่เท็จเป็นจริง)

ความเกี่ยวเนื่องกันระหว่างอายะฮฺนี้กับบทเรียน

ผู้ใดที่เรียกร้องให้ใช้ข้อตัดสินอื่นที่ไม่ใช่ข้อตัดสินที่มาจากบทบัญญัติของอัลลอฮฺ ﷻ ที่พระองค์ทรงประทานลงมา หรือเรียกร้องให้ทำความผิดบาปต่างๆ เขาผู้นั้นได้นำความเสื่อมเสียอันใหญ่หลวงมาสู่โลกใบนี้

สิ่งต่าง ๆที่ได้รับจากอายะฮฺนี้

1.ห้ามใช้กฎหมายหรือข้อบังคับต่างๆที่ค้านกับหลักศาสนบัญญัติในการชี้ขาดตัดสิน แม้ว่าบรรดาผู้ใช้กฎหมายนั้นจะอ้างว่ามีเจตนาเพื่อปรับปรุงก็ตาม

2.การออมชอมมิใช่เหตุผลและข้ออ้างในการไม่ใช้กฎหมายที่อัลลอฮฺ ﷻ ประทานลงมา

3.ห้ามนิยมชมชอบในเรื่องของการใช้ความเห็นมากจนเกินไป

4.คนที่กลับกลอก(หัวใจเขาเป็นโรค)จะมองเห็นผิดเป็นชอบและเห็นสิ่งที่ดีเป็นสิ่งที่ชั่ว

5.เจตนาที่ดีงามนั้นจะต้องไม่ฝ่าฝืนกับหลักบัญญัติ

และคำตรัสของพระองค์มีความว่า

﴿وَلَا تُفْسِدُواْ فِي ٱلْأَرْضِ بَعْدَ إِصْلَٰحِهَا ٥٦﴾ (الأعراف :٥٦)

"และพวกเจ้าอย่าก่อความเสียหายไว้ในแผ่นดิน หลังจากได้มีการปรับปรุงแก้ไขมันแล้ว....." (อัลอะอฺรอฟ 7:56)

อธิบายคำศัพท์

لا تفسدوا فى الأرض คือ พวกเจ้าอย่าก่อความเสียหายบนแผ่นดิน (โลก) ด้วยการทำชิริกและการฝ่า ฝืน)

بعد إصلاحها หลังจากที่ได้มีการปรับปรุงแก้ไขแล้ว ด้วยการส่งบรรดานบีมาเผยแผ่บทบัญญัติต่าง ๆ ตลอดจน การกระทำความเคารพภักดีต่าง ๆ

ความหมายของอายะฮฺนี้โดยสรุป

อัลลอฮฺ سبحانه وتعالى ได้ทรงห้ามบ่าวของพระองค์ที่จะทำความเสื่อมเสียบนแผ่นดินด้วยการฝ่าฝืนอัลลอฮฺ หรือการเรียกร้องให้ไปภักดีเชื่อฟังต่อมนุษย์ในเรื่องที่ฝ่าฝืนพระองค์ หลังจากที่พระองค์ได้ส่งบรรดาศาสนทูตมาตักเตือนและชี้แจงให้ทราบถึงหลักการของศาสนา และเชิญชวนให้ภักดีกับอัลลอฮฺ سبحانه وتعالى เพราะว่าการเคารพบูชา(อิบาดะฮฺ) และการเชิญชวนไปสู่การเคารพบูชาสิ่งอื่นที่มิใช่อัลลอฮฺ รวมถึงการตั้งภาคีกับพระองค์ และการฝ่าฝืนต่าง ๆนั้น ทั้งหมดเหล่านี้เป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดความเสื่อมเสียที่ใหญ่หลวงบนโลกใบนี้

ความเกี่ยวเนื่องกันระหว่างอายะฮฺนี้กับบทเรียน

ผู้ใดที่เรียกร้องให้ใช้การตัดสินอื่นจากบทบัญญัติที่อัลลอฮฺ سبحانه وتعالى ประทานลงมา เท่ากับเขาได้นำความเสื่อมเสียอันใหญ่หลวงมาสู่โลกใบนี้

สิ่งต่าง ๆที่ได้รับจากอายะฮฺ

1.การฝ่าฝืนในรูปแบบต่างๆนั้นเป็นการสร้างความเสื่อมเสียบนโลกใบนี้

2.การจงรักภักดี(ในที่นี้คือการทำความดีงามต่างๆ) นั้นคือ การพัฒนาและปฏิรูปโลกใบนี้ให้เจริญรุ่งเรือง

3.การตัดสินอื่นที่มิได้มาจากบทบัญญัติของอัลลอฮฺ ﷻ ถือเป็นการสร้างความเสียหายแก่สังคมโลก

4.สังคมจะเจริญรุ่งเรืองได้ด้วยการใช้บทบัญญัติของอัลลอฮฺในการตัดสินเท่านั้น

ดำรัสของพระองค์ความว่า

﴿أَفَحُكْمَ ٱلْجَٰهِلِيَّةِ يَبْغُونَ ۚ وَمَنْ أَحْسَنُ مِنَ ٱللَّهِ حُكْمًا لِّقَوْمٍ يُوقِنُونَ ۝٥٠﴾ (المائدة : ٥٠)

ความหมาย

“ข้อตัดสินสมัยญาฮิลียะฮฺกระนั้นหรือที่พวกเขาปรารถนา และใครเล่าที่จะมีข้อตัดสินดียิ่งกว่าอัลลอฮฺ สำหรับกลุ่มชนที่เชื่อมั่น” (อัลมาอิดะห์ 50)

อธิบายคำศัพท์

أفحكم	ข้อตัดสิน(ของชนยุคก่อนอิสลาม)กระนั้นหรือ? เป็นสำนวนคำถามเชิงปฏิเสธ
الجاهلية	ยุคก่อนอิสลาม และทุกสิ่งที่ค้านกับอิสลามถือเป็น ญาฮิลียะฮฺ
يبغون	พวกเขาต้องการ ปรารถนา

ومن	และใครเล่า
أحسن من الله حكما	ดียิ่งกว่าอัลลอฮฺในการตัดสิน ซึ่งสำนวนดียิ่งกว่าในที่นี้มิได้หมายความว่าการตัดสินอื่นที่มิได้มาจากอัลลอฮฺนั้นดี ส่วนการตัดสินของอัลลอฮฺนั้นดีกว่า แต่หมายถึงการตัดสินของอัลลอฮฺนั้นดีที่สุดโดยไม่มีการตัดสินใดๆจะมาเทียบเทียมการตัดสินของพระองค์ได้เลย
لقوم يوقنون	สำหรับกลุ่มชนที่เชื่อมั่น เพราะพวกเขาได้พิจารณาอย่างถี่ถ้วนแล้วมั่นใจว่า ไม่มีข้อชี้ขาดใดดียิ่งกว่าข้อชี้ขาดของอัลลอฮฺ ﷻ

ความหมายของอายะฮฺนี้โดยสรุป

อัลลอฮฺ ﷻ ได้ประทานบทบัญญัติซึ่งเพียบพร้อมด้วยความดีและความยุติธรรมและสามารถยับยั้งความชั่วทั้งปวงได้ และทรงปฏิเสธการตัดสินชี้ขาดตามอารมณ์หรือกฎหมายที่มนุษย์ตั้งกันขึ้นมาเอง โดยไม่มีการอ้างอิงใด ๆ จากหลักบัญญัติของอัลลอฮฺ ﷻ เช่นเดียวกับที่พวกญาฮิลียะฮฺนำเอามาใช้ในการตัดสิน อันเป็นการหลงผิดและโง่เขลาอย่างสิ้นเชิง

ความเกี่ยวเนื่องกันระหว่างอายะฮฺนี้กับบทเรียน

ใครที่เรียกร้องและแสวงหาการใช้คำตัดสินอื่นที่มิได้มาจากบทบัญญัติของอัลลอฮฺ ﷻ เช่น กฎหมายที่มนุษย์บัญญัติขึ้น เท่ากับกำลังเรียกร้องให้ใช้ข้อชี้ขาดของญาฮิลียะฮฺ(การชี้ขาดในยุคก่อนหน้าอิสลามรวมถึงการตัดสินชี้ขาดทุกอย่างที่ไม่ได้มาจากบัญญัติอิสลาม)

สิ่งต่าง ๆที่ได้รับจากอายะฮฺนี้

1.จำเป็นต้องชี้ขาดกันตามหลักบัญญัติของอัลลอฮฺ ﷻในการตัดสิน

2.สิ่งที่ไม่ตรงกับหลักบัญญัติของอัลลอฮฺ ﷻ นั่นคือแนวทางของญาฮิลียะฮฺ

3.บอกถึงความสำคัญบทบัญญัติของอัลลอฮฺซึ่งเปี่ยมไปด้วยความดีงาม ความยุติธรรม และความเมตตา

4.การใช้กฎหมายที่มนุษย์ตราขึ้นถือเป็นการปฏิเสธศรัทธา

عَنْ عَبْدِ الله ابْنِ عَمْرو رضى الله عنهما ، أَنَّ رَسُوْلُ الله صلى الله عليه وسلم قَالَ :((لَا يُؤْمِنُ أَحَدُكُمْ حَتَّى يَكُوْنَ

هَوَاهُ تَبَعًا لِمَا جِئْتُ بِهِ)) قَالَ النَّوَوِيُّ : حَدِيْثٌ صَحِيْحٌ
رَوَيْنَاهُ فِيْ كِتَابِ الْحُجَّةِ بِإِسْنَادٍ صَحِيْحٍ

ความหมาย

"รายงานจากท่านอับดุลลอฮฺ บิน อัมรฺ รอฎิยัลลอฮุอันฮุมา ว่า "แท้จริงท่านร่อซูลุลลอฮฺ ﷺ กล่าวว่า "คนหนึ่งคนใดในหมู่พวกท่านจะยังไม่ศรัทธาอย่างสมบูรณ์จนกว่าอารมณ์ของเขาจะต้องคล้อยตามสิ่งที่ฉันนำมา" อันนะวาวียฺบอกว่า "เป็นฮะดีษที่ถูกต้องเราได้รายงานไว้ใน หนังสืออัลฮุจญะฮฺ ด้วยสายรายงานที่ถูกต้อง

ประวัติโดยสรุปของบุคคลสำคัญ

النووى อันนะวะวีย์ คือ มุหฺยิดดีน อะบู ซะกะรียา ยะห์ยา บิน ชะรอฟ อันนะวะวีย์ ซึ่งคำว่า นะวะวีย์คือชื่อที่พาดพิงไปหาเขต "นะวา" ซึ่งเป็นย่านแห่งหนึ่งในแผ่นดินชาม(ปัจจุบันแบ่งเป็นสี่ประเทศ คือ ซีเรีย จอร์แดน เลบานอน และปาเลสไตน์) เป็นอิมามที่โด่งดังเขียนหนังสือหลายเล่ม เสียชีวิตในปีฮิจญ์เราะฮฺศักราชที่ 676 ร่อฮิม่ะฮุลลอฮฺ

อธิบายคำศัพท์

الحجة	อัลฮุจญะฮฺ คือชื่อ หนังสือ อัลฮุจญะฮฺ อะลา ตาริกิ้ลมะฮัจญะฮฺ ผู้เขียน ชื่อเชค อบุลฟัตฮฺ นัศรฺ บิน อิบรอฮีม อัลมักดิซีย์ อัชชาฟิอีย์

โดยสายรายงานของฮะดีษบทนี้ถูกวิจารณ์จากหมู่นักวิชาการด้านฮะดีษว่ามีปัญหาในด้านความถูกต้อง แต่ความหมาย ของฮะดีษถูกต้องแน่นอน แม้ว่าสายรายงานจะมีปัญหาในความถูกต้อง โดยมีหลักฐานยืนยันสนับสนุน

จากอายะฮฺอัลกุรอานที่บ่งบอกว่าความหมายของฮะดีษบทนี้ถูกต้องอยู่ เช่น พระดำรัสของอัลลอฮฺ ﷻ ที่ทรงตรัสว่า

﴿فَلَا وَرَبِّكَ لَا يُؤْمِنُونَ حَتَّىٰ يُحَكِّمُوكَ فِيمَا شَجَرَ بَيْنَهُمْ ثُمَّ لَا يَجِدُوا۟ فِىٓ أَنفُسِهِمْ حَرَجًا مِّمَّا قَضَيْتَ وَيُسَلِّمُوا۟ تَسْلِيمًا ﴿٦٥﴾﴾ (النساء : ٦٥)

ความหมาย

"มิใช่เช่นนั้นดอก สาบานด้วยพระเจ้าของเจ้าว่า เขาเหล่านั้นยังไม่ศรัทธาจนกว่าพวกเขาจะมอบให้เจ้าตัดสินในสิ่งที่ขัดแย้งกันระหว่างพวกเขา แล้วพวกเขาจะต้องไม่พบความ

คับใจใดๆ ในจิตใจของพวกเขา จากสิ่งที่เจ้าได้ตัดสินไป และพวกเขายอมจำนนด้วยดี" (อันนิซาอฺ 4: 65)

อธิบายคำศัพท์

لا يؤمن أحدكم	คนหนึ่งคนใดในพวกท่านนั้นจะยังไม่มีความศรัทธาที่สมบูรณ์
هواه	อารมณ์ของเขา
تبعا لما جئت به	จะต้องคล้อยตามในสิ่งที่ฉันนำมา (บทบัญญัติและคำสอนของอิสลาม)

ความหมายของฮะดีษโดยสรุป

บุคคลหนึ่งจะยังไม่เป็นผู้ศรัทธาอย่างครบถ้วนสมบูรณ์ จนกว่าความชื่นชอบและการปฏิบัติของเขาจะต้องเป็นไปตามสิ่งที่ท่านร่อซูล ﷺ นำมา ทั้งคำสั่งใช้และคำสั่งห้ามหรืออื่น ๆ

ความเกี่ยวเนื่องกันระหว่างฮะดีษนี้กับบทเรียน

ฮะดีษบทนี้ปฏิเสธการมีอีมานศรัทธาที่สมบูรณ์ของคนๆหนึ่ง จนกว่าจิตใจของเขาจะน้อมรับบทบัญญัติของอัลลอฮฺ และรักที่จะนำบทบัญญัติของพระองค์มาตัดสินทุกๆปัญหาที่เกิดขึ้น และเขาจะต้องไม่เห็นชอบที่จะตัดสินด้วยบทบัญญัติหรือกฎหมายอื่นๆที่มิได้มาจากบัญญัติของอัลลอฮฺ

สิ่งต่าง ๆที่ได้รับจากฮะดีษ

1.จำเป็นต้องมีความรักและพึงพอใจในทุกสิ่งที่ท่านร่อซูล ﷺ นำมา โดยเฉพาะอย่างยิ่งทางด้านบทบัญญัติและการปฏิบัติ

2.จำเป็นต้องไม่เห็นชอบกับทุกสิ่งที่ค้านกับหลักบัญญัติของท่านร่อซูล ﷺ และออกห่างจากสิ่งนั้น

3.สำหรับผู้ที่หัวใจของเขาเอนเอียงไปสู่การฝ่าฝืนและสวนทางในสิ่งที่ท่านร่อซูล ﷺ นำมา ถือว่าเขายังมีอีมานศรัทธาที่ไม่สมบูรณ์ แม้ว่าเขาจะปฏิบัติตามคำสอนของท่านร่อซูลฯอย่างเปิดเผยก็ตาม

وَقالَ الشَّعْبِيُّ : كَانَ بَيْنَ رَجُلٍ مِنَ المُنَافِقِيْنَ وَرَجُلٌ مِنَ اليَهُوْدِ خُصُوْمَةٌ، فَقَالَ اليَهُوْدِيُّ : نَتَحَاكَمُ إِلَى مُحَمَّدٍ، عَرَفَ أَنَّهُ لَايَأْخُذُ الرِّشْوَةَ، وَقَالَ المُنَافِقُ : نَتَحَاكَمُ إِلَى اليَهُوْدِ لِيَعْلَمَ أَنَّهُمْ يَأْخُذُوْنَ الرِّشْوَةَ ، فَاتَّفَقَا عَلَى أَنْ يَأْتِيَا كَاهِنًا فِيْ جُهَيْنَةَ فَيَتَحَكَمَا إِلَيْهِ فَنَزَلَتْ ﴿أَلَمْ تَرَ إِلَى ٱلَّذِينَ يَزْعُمُونَ .....٦٠﴾

อัชชะอฺบีย์กล่าวว่า “มีการทะเลาะวิวาทระหว่างชายสองคน คนหนึ่งเป็นมุนาฟิก และอีกคนหนึ่งเป็นยิว ดังนั้นคนที่เป็นยิวจึงพูดขึ้นว่าเราไปให้มุฮัมมัดตัดสินกัน เพราะเราทราบว่ามุฮัมมัดไม่รับสินบน แต่คนมุนาฟิกบอกว่า เราจะไปให้คน

ยิวตัดสิน เนื่องจากเขา(มุนาฟิก)รู้ว่าคนยิวรับสินบน สุดท้ายทั้งคู่จึงตกลงกันว่าจะไปหาโหรผู้หนึ่งในตระกูลญุฮัยนะฮฺเพื่อให้เขาตัดสิน จึงมีอายะฮฺอัลกุรอานประทานลงมา มีความว่า "เจ้ามิได้มองดูบรรดาผู้ที่อ้างตน...." (อันนิซาอ์ 4:60)

ประวัติโดยสรุปของอิมามอัชชะอฺบีย์

الشعبي ท่านมีชื่อว่า อามิร บิน ชะรอฮีล อัชชะอฺบีย์บางรายงานบอกว่าท่านชื่อ อามีร บิน อับดุลลอฮฺ บิน ชะรอฮีล อัชชะอฺบีย์ อัลฮิมยะรีย์ อบูอัมรฺ อัลกูฟีย์ เป็นปราชญ์ที่ได้รับการรับรองว่ามีความน่าเชื่อถือ มีความจำที่ดี มีความเชี่ยวชาญทางด้านวิชาฟิกฮฺ(หลักปฏิบัติและบทบัญญัติอิสลาม) เป็นหนึ่งในตาบิอูน(ชนชั้นลูกศิษย์และสาวกของเศาะหาบะฮฺ) นักวิชาการมีความเห็นต่างกันในปีที่ท่านเสียชีวิต โดยบางกระแสรายงานว่า ท่านเสียชีวิตเมื่อปีฮิจญ์เราะฮฺศักราชที่ 103 ร่อฮิม่ะฮุลลอฮฺ

อธิบายคำศัพท์

من المنافقين	เป็นคำพหูพจน์ของคำว่า “มุนาฟิก” แปลว่า คนสองหน้าหรือหน้าไหว้หลังหลอก หมายถึงคนที่แสดงออกว่าเป็นมุสลิม ผู้ศรัทธาแต่ภายในใจปฏิเสธศรัทธาและไม่ยอมรับอิสลาม

اليهود	เป็นคำพหูพจน์ของ คำว่า "ยะฮูดีย์" มีรากศัพท์มาจากคำว่า"هَادَ" แปลว่า กลับ และมีบางสายรายงานบอกว่า อัลยะฮูดี นั้นมีที่มาจากคนที่ชื่อ ยะฮูดา บุตรชายของนบียะอฺกู๊บ อะลัยฮิสสลาม
خصومة	การโต้แย้ง, การโต้เถียงหรือทะเลาะวิวาท
الرشوة	สินบน คือผลประโยชน์ที่ถูกมอบให้แก่คนที่เป็นผู้ปกครอง เพื่อให้ผู้ปกครองตัดสินเอนเอียงไปทางผู้ให้สินบนนั้น เช่น คนหนึ่งในคู่กรณีที่วิวาทกันได้จ่ายสินบนให้ผู้พิพากษาหรือคนอื่นๆที่เกี่ยวข้องกับการตัดสิน เพื่อจะได้ตัดสินคดีให้ตนเป็นฝ่ายชนะ
جهينة	ตระกูลหนึ่งในอาหรับที่มีชื่อเสียง
فنزلت	บ่งบอกว่าเหตุการณ์จากคำกล่าวของท่านอิมามชะอฺบีย์นี้ คือ สาเหตุของการประทานอายะฮฺในเรื่องนี้ลงมา

ความหมายโดยสรุปของคำกล่าวท่านอิมามอัชชะอฺบีย์

อัชชะอฺบียฺ ร่อฮิม่ะฮุลลอฮฺ ได้รายงานไว้ว่า อายะฮฺนี้ (อายะฮฺ

ที่ 60 ในซูเราะฮฺอันนิซาอฺ) ได้ถูกประทานลงมา เนื่องด้วยมีชายผู้หนึ่งอ้างตนว่าเป็นผู้ศรัทธา แต่กลับไปให้ผู้อื่นที่ไม่ใช่ท่านร่อซูล ﷺ เป็นผู้ชี้ขาดชี้ขาดเพื่อหลีกเลี่ยงการตัดสินที่ยุติธรรม โดยไม่ได้คำนึงว่า ผลที่ตามมาจะทำให้ความศรัทธาของเขาไม่ถูกต้องสมบูรณ์ ซึ่งชี้ให้เห็นว่าการศรัทธาของเขานั้นเป็นการหลอกลวง และใครก็ตามที่ประพฤติตนเช่นเดียวกับชายผู้นี้ เขาก็เข้าข่ายเดียวกันกับชายคนนี้ด้วย

ความเกี่ยวเนื่องกันระหว่างฮะดีษนี้กับบทเรียน

การตัดสินคดีความหรือเรื่องต่างๆโดยไม่ใช้กฎหมายหรือข้อชี้ขาดจากบทบัญญัติของอัลลอฮฺ ทำให้การศรัทธาต่ออัลลอฮฺและคัมภีร์ของพระองค์นั้นบกพร่อง

สิ่งต่าง ๆที่ได้รับจากฮะดีษ

1.จำเป็นต้องชี้ขาดด้วยบทบัญญัติของอัลลอฮฺ سبحانه وتعالى

2.การตัดสินเรื่องใดๆโดยไม่ใช้บทบัญญัติของอัลลอฮฺ سبحانه وتعالى นั้นทำให้ความอีมานศรัทธาบกพร่อง

3.ในเรื่องนี้เปิดโปงให้เห็นถึงธาตุแท้ของพวกมุนาฟิก (กลับกลอก) และความชั่วร้ายของพวกยะฮูด(ยิว)เกี่ยวกับการรับสินบน

4.ห้ามรับสินบน และการรับสินบนนั้นเป็นธรรมเนียมของพวกยิว ซึ่งท่านนบี ﷺ ได้สาปแช่งทั้งผู้ให้และผู้รับสินบน

وَقِيْلَ : نَزَلَتْ فِيْ رَجُلَيْنِ اخْتَصَمَا ، فَقَالَ أَحَدُهُمَا : نَتَرَافَعُ إِلَى النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم ، وَقَالَ الآخَرُ : إِلى كَعْبِ بن الأَشْرَفِ، ثُمَّ تَرَافَعَا إِلَى عُمَرَ ، فَذَكَرَ لَهُ أَحَدُهُمَا الْقِصَّةَ ، فَقَالَ لِلَّذِيْ لَمْ يَرْضَ بِرَسُوْلِ الله صلى الله عليه وسلم : أَكَذَالِكَ؟ قَالَ : نَعَمْ ، فَضَرَبَهُ بِالسَّيْفِ فَقَتَلَهُ

"อายะฮฺนี้ได้ถูกประทานลงมาโดยมีสาเหตุมาจากกรณีของชายสองคนที่ทะเลาะวิวาทกัน คนหนึ่งบอกว่าเราจะไปตัดสินกันที่ท่านร่อซูลุลลอฮฺ ﷺ แต่อีกคนหนึ่งบอกว่า เราจะไปที่กะอฺ บิน อัชรอฟ(หนึ่งในชาวยิว) แล้วทั้งสองก็ไปร้องเรียนกับท่านอุมัร رضي الله عنه และคนหนึ่งได้เล่าเรื่องนั้นให้ท่านอุมัรฟัง ท่านอุมัร رضي الله عنه จึงถามคนที่ไม่ยอมไปให้ท่านท่านร่อซูลุลลอฮฺ ﷺ ตัดสินว่าเป็นอย่างนั้นจริงหรือ? เขาตอบว่าใช่ ดังนั้นท่านอุมัร رضي الله عنه จึงได้ตัดคอชายผู้นั้นด้วยดาบของท่าน"

ประวัติโดยสรุปของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์นี้

كعب بن الأشرف กะอฺบ บุตรของ อัลอัชร็อฟ เป็นคนอาหรับ

เชื้อสายยิว จากเผ่า ฏ็อยอฺ มีมารดาจากเผ่า อันนะฎีรฺ เขาเป็นศัตรูตัวฉกาจของ ท่านร่อซูลุลลอฮฺ ﷺ

อธิบายคำศัพท์

وقيل نزلت	หมายถึงอายะฮฺที่ถูกประทานลงมา(อายะฮฺที่ 60 ซูเราะฮฺ อันนิซาอฺ) ซึ่งที่ได้อธิบายไปก่อนหน้านี้แล้ว

ความหมายของฮะดีษโดยสรุป

เหตุการณ์นี้เป็นเรื่องเล่าซึ่งมาจากอีกสายรายงานหนึ่งที่เป็นสาเหตุของการประทานอายะฮฺดังกล่าว(อายะฮฺที่ 60 ซูเราะฮฺ อันนิซาอฺ) และเมื่อท่านอุมัร บิน ค็อฏฏ็อบ رضي الله عنه ทราบเรื่อง ท่านจึงได้ถามย้ำ แล้วจึงสังหารคนที่ไม่เห็นด้วยกับการให้ท่านร่อซูลุลลอฮฺ ﷺ เป็นผู้ตัดสินชี้ขาด

ความเกี่ยวเนื่องกันระหว่างเรื่องเล่านี้กับบทเรียน

เรื่องนี้เป็นหลักฐานยืนยันว่า คนที่ไม่ยอมใช้หลักบัญญัติของศาสนาของอัลลอฮฺ سبحانه وتعالى ในการตัดสินนั้น เป็นการปฏิเสธอิสลาม (กุฟุร)และเขาสมควรถูกประหารชีวิต เพราะเขาสิ้นสภาพจากการเป็นมุสลิมแล้ว

สิ่งต่าง ๆที่ได้รับจากเรื่องเล่านี้

1.การใช้ข้อตัดสินชี้ขาดตามกฏหมายที่มิได้มาจากอัลลอฮฺ ﷻ หรือร่อซูลของพระองค์นั้นมีผลทำให้สิ้นสภาพจากการเป็นมุสลิม

2.คนที่สิ้นสภาพจากการเป็นมุสลิมนั้นจะถูกประหารชีวิต

3.การเรียกร้องให้ใช้กฎหมายอื่นที่ไม่ใช่กฎหมายอิสลามเป็นหนึ่งในคุณลักษณะของพวกมุนาฟิก(พวกกลับกลอก) ถึงแม้ว่าเขาผู้นั้นจะเป็นผู้นำที่ประเสริฐเพียงใดก็ตาม

4.มีคำสั่งใช้จากบทบัญญัติอิสลามให้โกรธเพื่ออัลลอฮฺ ﷻ และโกรธเพื่อร่อซูลของพระองค์ และโกรธเพื่อศาสนาของพระองค์

5.มีคำสั่งใช้จากบทบัญญัติอิสลามให้ยับยั้งความชั่วด้วยมือ (หมายถึงด้วยการกระทำ)สำหรับผู้ที่มีความสามารถในการกระทำดังกล่าว

6.การรู้ในสิ่งที่เป็นสัจธรรมเพียงอย่างเดียวนั้นยังไม่เพียงพอ แต่จำเป็นต้องปฏิบัติตามและยึดมั่นอยู่ในเส้นทางของสัจธรรมนั้นด้วย

بابُ
مَنْ جَحَدَ شَيْئًا مِنَ الأَسْمَاءِ وَالصِّفَاتِ
บทว่าด้วย : เรื่องผู้ที่ปฏิเสธส่วนหนึ่งส่วนใดของพระนามและคุณลักษณะของอัลลอฮฺ ﷻ

ดำรัสของอัลลอฮฺ ตะอาลา ที่ว่า

وقول الله تعالى :﴿ ...وَهُمْ يَكْفُرُونَ بِٱلرَّحْمَٰنِ ۚ قُلْ هُوَ رَبِّي لَآ إِلَٰهَ إِلَّا هُوَ عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَإِلَيْهِ مَتَابِ ۝٣٠ ﴾ (الرعد : ٣٠)

ความหมาย

“ ..โดยที่พวกเขาปฏิเสธศรัทธาต่อพระผู้ทรง กรุณาปรานี (มุฮัมหมัด) จงกล่าวเถิดว่า พระองค์คือ พระเจ้าของฉัน ไม่มีพระเจ้าอื่นใด นอกจากพระองค์ เฉพาะพระองค์เท่านั้น ที่ฉันมอบหมายความไว้วางใจ และยัง พระองค์คือการกลับไปของฉัน (อัรเราะอฺดฺ13:30)

ความเกี่ยวเนื่องกันระหว่างบทนี้กับกิตาบุตเตาฮีด

เนื่องจากว่าหลักเตาฮีดทั้งสามประการคือ“เตาฮีดอัรรุบูบียะฮฺ”

(การให้เอกภาพต่ออัลลอฮฺในด้านการสร้าง ดูแลจัดการทุกสรรพสิ่ง) “เตาฮีด อัลอิลาฮียะฮฺ”การให้เอกภาพต่ออัลลอฮฺในด้านการเคารพบูชา) และ “เตาฮีดอัลอัสมาอฺ วัศศิฟาต”(การให้เอกภาพต่ออัลลอฮฺในด้านพระนามและคุณลักษณะของพระองค์) นั้นมีความสำคัญยิ่ง เพราะการศรัทธาต่ออัลลอฮฺ ﷻ จะไม่เกิดขึ้น นอกจากจะต้องทำให้เตาฮีดทั้งสามชนิดนี้เป็นจริง(ยึดมั่นในเตาฮีดทั้งสามนี้อย่างแท้จริง) ผู้เรียบเรียงหนังสือ(ชัยคฺมุฮัมมัด บิน อับดุลวะฮาบ)จึงได้หยิบยกเนื้อหาในบทนี้มากล่าวในตำรากิตาบุตเตาฮีด เพื่อบอกให้ทราบถึงหุก่ม(ข้อตัดสินชี้ขาด)ของผู้ที่ปฏิเสธเกี่ยวกับพระนามและคุณลักษณะของอัลลอฮฺ

อธิบายคำศัพท์

بَابُ مَنْ جَحَدَ..	หมายถึง คนที่ปฏิเสธและไม่เชื่อเรื่องดังกล่าว
وَهُمْ	พวกเขา ในที่นี้ หมายถึง ชนเผ่ากุเรชที่ปฏิเสธอิสลาม
يَكْفُرُوْنَ بِالرَّحْمٰنِ	พวกเขาปฏิเสธพระนาม “อัรเราะหฺมาน” ทั้งๆที่พวกเขาเชื่อมั่นต่ออัลลอฮฺ ﷻ ซึ่งคำว่า (الرحمن)“อัรเราะหฺมาน” ก็เป็นพระนามหนึ่งของอัลลอฮฺ ﷻ และมีความหมายว่าพระผู้ทรงกรุณาปรานีผู้ทรงเมตตาเสมอ ซึ่งความ

	เมตตาปราณีนั้น เป็นหนึ่งในคุณลักษณะของพระองค์อีกด้วย ซึ่งคำว่าอัรเราะหฺมานนี้ เป็นพระนามเฉพาะของอัลลอฮฺเพียงพระองค์เดียวเท่านั้น โดยไม่อนุญาตให้ใครตั้งชื่อว่าอัรเราะหฺมานอย่างเด็ดขาด
قُلْ	“มุฮัมมัด” จงกล่าวเถิด เพื่อเป็นการตอบโต้พวกเขาที่ได้ปฏิเสธพระนาม“อัรเราะฮฺมาน” ของอัลลอฮฺ
هُوَرَبِّيْ	พระองค์คือพระเจ้าของฉัน ถึงแม้ว่าพวกท่านจะไม่ยอมรับก็ตาม
لاَإِلَهَ إِلاَّ هُوَ	ไม่มีพระจ้าอื่นใดที่คู่ควรต่อการถูกเคารพสักการะโดยเที่ยงแท้นอกจากอัลลอฮฺ ﷻ เพียงพระองค์เดียวเท่านั้น
تَوَكَّلْتُ	ฉันมอบหมายเรื่องราวของฉันทั้งหมดแด่พระองค์ และฉันยึดมั่นอยู่กับพระองค์
وَإِلَيْهِ متاب	และฉันจะต้องกลับเนื้อกลับตัว และจะต้องกลับคืนไปสู่พระองค์เท่านั้น

ความหมายของอายะฮฺนี้โดยสรุป

อัลลอฮฺ ﷻ ทรงคัดค้าน ต่อต้านมุชริก(ผู้ตั้งภาคี)ชาวกุเรช เนื่องจากเขาปฏิเสธพระนามของพระองค์ที่ว่า "อัรเราะหฺมาน" (الرحمن) ด้วยเหตุนี้อัลลอฮฺทรงให้ร่อซูลของพระองค์ คือ ท่านมุฮัมมัด ﷺ โต้ตอบพวกเขา พร้อมทั้งให้ท่านนบีประกาศการศรัทธาที่ถูกต้องต่อพระเจ้า ซึ่งรวมถึงการศรัทธาต่อบรรดาพระนามและคุณลักษณะของพระองค์ และบอกให้พวกเขาทราบว่าพระองค์คือผู้ทรงสมควรแก่การอิบาดะฮฺแต่เพียงผู้เดียว และต้องมอบหมายเรื่องราวและสิ่งต่างๆทั้งหมดต่ออัลลอฮฺ พร้อมทั้งจะต้องสำนึกผิดและขออภัยโทษต่อพระองค์ในความผิดบาปทั้งหมดด้วย

ความเกี่ยวเนื่องกันระหว่างอายะฮฺนี้กับบทเรียน

การปฏิเสธพระนามหนึ่งพระนามใดจากพระนามหรือคุณลักษณะของพระองค์นั้น เป็นการปฏิเสธศรัทธา (กุฟุร)

สิ่งต่าง ๆที่ได้รับจากอายะฮฺนี้

1.การปฏิเสธพระนามหนึ่งพระนามใดจากพระนาม หรือคุณลัษณะของอัลลอฮฺ ﷻ นั้นเป็น การปฏิเสธอิสลาม(กุฟรฺ)

2.จำเป็นต้องศรัทธา(อีมาน)ต่อพระนามทั้งหลายของอัลลอฮฺ ﷻ และคุณลักษณะต่างๆของพระองค์

3.จำเป็นต้องมอบหมายต่ออัลลอฮฺ ﷻ และกลับเนื้อกลับตัวต่อพระองค์

4.จำเป็นต้องบริสุทธิ์ใจในการทำอิบาดะฮฺ(เคารพบูชา)ต่ออัลลอฮ ﷻ

وفِيْ صَحِيْحِ الْبُخَارِيِّ : قال عَلِيٌّ : حَدِّثُوا النَّاسَ بِمَا يَعْرِفُوْنَ ، أَتُرِيْدُوْنَ أَنْ يُكَذِّبَ اللهُ وَرَسُوْلُهُ ؟

ความหมาย

มีฮะดีษบทหนึ่งที่ถูกบันทึกอยู่ในตำราศ่อเฮียะหฺ อัลบุคอรีย์ โดยได้ระบุไว้ว่า ท่านอาลีได้กล่าวว่า "พวกท่านจงพูดกับคนทั้งหลายด้วยเรื่องที่พวกเขาพอจะเข้าใจ พวกท่านต้องการจะให้อัลลอฮฺ ﷻ และร่อซูลของพระองค์เป็นผู้พูดเท็จกระนั้นหรือ ?"

อธิบายคำศัพท์

صَحِيْح	คือฮะดีษที่มีความถูกต้องสูงสุด ศ่อเฮียะหฺ อัลบุคอรีย์ คือหนังสือที่ท่านอิมามบุคอรีย์ได้รวมรวมบรรดาฮะดีษที่อยู่ระดับศ่อเฮียะหฺ (ถูกต้องน่าเชื่อถือสูงสุด) เอาไว้ในนั้น และชื่อจริงของท่านอิมามบุคอรีย์ ก็คือ มุฮัมมัด

บุตรของ อิสมาอีล อัลบุคอรีย์ ท่านมาจากเมือง"บุคอรอ" ซึ่งเป็นเมืองหนึ่งอยู่ทางซีกโลกตะวันออก(ปัจจุบันตั้งอยู่ในประเทศอุซเบกิสถาน) และตำราฮะดีษศ่อเฮียะหฺอัลบุคอรีย์ถือเป็นตำราที่ถูกต้องที่สุดรองลงมาจากอัลกุรอาน

ความหมายของฮะดีษโดยสรุป

ท่านอมีรุ้ลมุอฺมินีน อาลี บิน อะบีฏอลิบ ﵁ ได้บอกให้ทราบว่า ไม่สมควรที่จะพูดจาปราศัยกับคนระดับความรู้น้อย นอกจากเรื่องที่พวกเขาสามารถเข้าใจได้ง่าย และเป็นประโยชน์แก่พวกเขา เช่น เรื่องพื้นฐานต่างๆของศาสนา หรือหุกุ่ม(ข้อตัดสิน)ต่าง ๆ ของศาสนาในเรื่องหลักศรัทธา หรือเรื่องหะลาลหะรอม(เรื่องข้อตัดสินต่างๆทางบทบัญญัติ) และไม่สมควรพูดถึงเรื่องที่คนธรรมดาทั่วไปเข้าใจได้ยาก ซึ่งอาจจะนำไปสู่การปฏิเสธสัจธรรมความจริงของศาสนาในเรื่องนั้นๆ เนื่องจากพวกเขาไม่เข้าใจ ซึ่งท่านอาลีได้กล่าวคำพูดนี้ในยุคของท่านที่เต็มไปด้วยพวกนักบรรยายที่ชอบเล่าเรื่องต่างๆ ซึ่งพวกเขาอาจจะเล่าเรื่องที่ทำให้ผู้คนเกิดความสับสนและปฏิเสธความจริงเนื่องจากขาดความเข้าใจที่ถูกต้อง

สิ่งที่ได้รับจากคำกล่าวของท่านอาลี

1.เมื่อเกรงว่าจะมีอันตรายจากการพูดจาปราศรัยกับผู้คนในเรื่องที่เขาเข้าใจยาก ก็สมควรงดไว้ก่อนแม้จะเป็นเรื่องจริงก็ตาม

มีรายงานระบุว่า

وروَى عَبْدُ الرَّزَّاقِ عَنْ مَعْمَرٍعَنْ ابْنِ طَاوُوسٍ عَنْ أَبِيه عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ : أَنَّهُ رَأَى رَجُلا انْتفَضَ لَمَّا سَمِعَ حدِيثاً عن النبى فى الصِّفَاتِ ، اسْتِنْكَارًا لِذَلِكَ فَقَالَ : مَا فَرَقُ هَؤُلاءِ ؟ يَجِدُوْنَ رِقَّةً عِنْدَ مُحْكَمِهِ وَيَهْلِكُوْنَ عَنْدَ مُتَشَابِهِهِ

ความหมาย

และอับดุรรอซาก ได้รายงานจากมะอฺมัร จากอิบนิ ฏอวูส จากบิดาของเขา จากอิบนิ อับบ๊าส แจ้งว่า “เราได้เห็นชายผู้หนึ่งตัวกลัวจนตัวสั่น ขณะที่เขาได้ยินฮะดีษบทหนึ่งของท่านนบี ﷺ ในเรื่องคุณลักษณะของอัลลอฮฺ โดยแสดงการคัดค้านในเรื่องดังกล่าว (ว่าไม่ควรพูดถึงเรื่องนี้) ดังนั้นท่านอิบนิอับบาสจึงกล่าวว่า พวกเขากลัวอะไรกัน? พวกเขาจะเชื่อในเรื่อง(คุณลักษณะของอัลลอฮฺ) ที่ชัดเจนเข้าใจง่าย แต่พวกเขาจะปฏิเสธในเรื่องที่เข้าใจยาก"

ประวัติโดยสรุปของผู้รายงานอะษัรฺ(คำกล่าว)ของท่านอิบนุ อับบาส

عَبْدُ الرَّزَّاقِ คือ อับดุรรอซาก บิน ฮัมมาม อัซซอนอานีย์ อิมาม อัลฮาฟิซ เป็นเจ้าของหนังสือ "อัลมุซอนนะฟาต" เสียชีวิตเมื่อปีฮิจญ์เราะฮฺศักราชที่ 211 ร่อฮิม่ะฮุลลอฮฺ

مَعْمَر คือ อบู อุรวะฮฺ มะอฺมัร บินรอชิด อัลอัซดียฺ อัลบะซ่อรียฺ ร่อฮิมะฮุลลอฮฺ เป็นผู้รายงานที่มีความแม่นยำและเชื่อถือได้ เสียชีวิตเมื่อปีฮิจญ์เราะฮฺศักราชที่ 154

ابن طَاوُوسٍ คือ อับดุลลอฮฺ บินฏอวูส อัลยะมานีย์ ร่อฮิม่ะฮุลลอฮฺ เป็นผู้รายงานที่เชื่อถือได้ เป็นผู้มีคุณธรรมและมีความเคร่งครัดในเรื่องศาสนา เสียชีวิตเมื่อปีฮิจญ์เราะฮฺ ศักราชที่ 132

อธิบายคำศัพท์

انْتَفَضَ	กลัวจนตัวสั่น
فَقَالَ	หมายถึงท่านอิบนุ อับบาส ได้กล่าว
مَا	แปลว่า อะไร เป็นประโยคคำถาม
فَرَقُ	แปลว่า กลัว
هَؤُلاءِ	คนกลุ่มหนึ่งที่ร่วมฟัง
رِقَّة	อ่อนโยน นอบน้อม และยอมรับ

مُحْكَمِهِ	สิ่งที่มีความหมายชัดเจนมากจนไม่มีผู้ใดสงสัย
مُتَشَابِهِهِ	สิ่งที่ไม่ชัดเจนที่ทำให้พวกเขามีความแคลงใจ

ความหมายของฮะดีษโดยสรุป

ในรายงานนี้ท่านอิบนิ อับบาส رضي الله عنه ไม่ยอมรับและคัดค้านคนกลุ่มหนึ่งที่มีความรู้น้อยโดยเข้ามาร่วมอยู่ในที่ประชุม(วงวิชาการ)ของเขา ซึ่งมีชายผู้หนึ่งแสดงความกลัวจนตัวสั่นออกมา ในขณะที่ได้เขายินฮะดีษที่เกี่ยวกับเรื่องคุณลักษณะของอัลลอฮฺ ﷻ และเขาก็แสดงการต่อต้านออกมาเมื่อได้รับฟังในเรื่องนั้น ทั้งๆที่สิ่งนั้นเป็นฮะดีษที่ถูกต้องและถูกรายงานมาจากท่านร่อซูล ﷺ โดยมีทั้งฮะดีษที่เขาเข้าใจความหมายและมีทั้งฮะดีษที่เขาไม่เข้าใจความหมาย ซึ่งจำเป็นที่เขาจะต้องศรัทธาทั้งหมดไม่ว่าจะเข้าใจหรือไม่เข้าใจก็ตาม แต่เขากลับปฏิเสธมัน ทั้งที่ในความเป็นจริงแล้วผู้ศรัทธาจะต้องไม่มีความสงสัยอันใดเลยในเรื่องนี้ ในขณะที่บางคนก็อธิบายสิ่งที่เข้าใจยากหรือไม่เข้าใจด้วยความหมายที่ไม่ถูกต้องตามที่อัลลอฮฺ ﷻ ทรงปรารถนา พวกเหล่านี้จึงตกอยู่ในหายนะด้วยเหตุดังกล่าว

ความเกี่ยวเนื่องกันระหว่างฮะดีษนี้กับบทเรียน

หลังจากผู้เรียบเรียงตำราเล่มนี้(ชัยคฺมุฮัมมัด บิน อับดุลวะฮาบ)ได้กล่าวถึงคำพูดของท่านอาลี ﷺ ที่ชี้ว่าไม่สมควรพูดกับผู้คนในเรื่องที่ทำให้พวกเขาเข้าใจยากหรือสติปัญญายังไปไม่ถึง ผู้เรียบเรียงตำราจึงได้นำคำกล่าวของท่านอิบนุ อับบาสนี้มาชี้แจงเพิ่มเติมว่า การชี้แจงหลักฐานที่เกี่ยวกับคุณลักษณะ(ซิฟาต)ของอัลลอฮฺนั้น เป็นเรื่องที่จำเป็นที่จะต้องบอกและชี้แจงให้คนทั้งหลายได้รับรู้ ซึ่งเรื่องนี้ไม่เข้าข่ายเรื่องที่ห้ามนำไปพูดกับคนทั้งหลายที่ท่านอาลีได้ชี้แนะไว้แต่อย่างใด ดังนั้นการไม่ยอมรับของคนบางคนในบางเรื่องนั้นก็ไม่ถือเป็นข้อห้ามที่จะกล่าวถึงเรื่องที่จำเป็นต้องกล่าว ซึ่งบรรดานักวิชาการมุสลิมก็ยังคงสอนอายะฮฺต่างๆในอัลกุรอานที่เกี่ยวกับเรื่องคุณลักษณะ (ซิฟาต) รวมถึงสอนฮะดีษต่างๆที่เกี่ยวกับเรื่องซิฟาตให้แก่นักศึกษาศาสนาและคนทั่วไปตั้งแต่อดีตสืบมาจนถึงปัจจุบันนี้

สิ่งต่าง ๆที่ได้รับจากฮะดีษ

1.ไม่มีข้อห้ามใด ๆ ที่จะเอ่ยถึงอายะฮฺต่าง ๆในอัลกุรอาน และฮะดีษที่เกี่ยวกับเรื่องของคุณลักษณะ(ซิฟาต) ของอัลลอฮฺ ﷻ เพื่อเป็นการสอน ไม่ว่าจะเป็นการสอนให้แก่ผู้คนทั้งหลายหรือเป็นการสอนเฉพาะบรรดานักศึกษาศาสนาก็ตาม

2.ผู้ใดที่ปฏิเสธหรือไม่ยอมรับตัวบทหลักฐานใดๆก็ตามในเรื่อง

คุณลักษณะของอัลลอฮฺ หรือไม่ยอมรับตัวบทหลักฐานนั้นๆทั้งๆที่ตัวบทนั้นมีความถูกต้องชัดเจนแล้ว ถือว่าเขาเป็นผู้หนึ่งที่ได้รับความพินาศ

3.ต่อต้านและคัดค้านคนที่ปฏิเสธตัวบทหลักฐานใดก็ตามในเรื่องคุณลักษณะ (ซิฟาต) ของอัลลอฮฺ ﷻ

ولَمَّا سَمِعَتْ قُـرَيْشٌ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم يَذْكُـرُ الرَّحْمَنَ ، أَنْـكَرُوا ذلِكَ ، فَأَنْزَلَ اللهُ :﴿... وَهُمْ يَكْفُرُونَ بِٱلرَّحْمَٰنِۚ﴾

ความหมาย

และในขณะที่ชาวอาหรับเผ่ากุเรชได้ยิน ท่านร่อซูล ﷺ กล่าวถึงพระนาม " อัรเราะฮฺมาน" (ซึ่งเป็นพระนามหนึ่งของอัลลอฮฺ) พวกเขาก็แสดงการคัดค้านและไม่ยอมรับในเรื่องนี้ ดังนั้นอัลลอฮฺ ﷻ จึงได้ประทานอายะฮฺที่ว่า

﴿وهم يكفرون بالرحمن﴾ **"พวกเขาปฏิเสธต่อพระผู้ทรงกรุณาปรานี (อัรเราะหฺมาน)" ลงมา**

ความหมายของเรื่องเล่านี้โดยสรุป

ในขณะที่ท่านนบีมุฮัมมัดได้เขียนคำว่า(بسم الله الرحمن الرحيم) ในการทำสนธิสัญญาสันติภาพกับพวกกุเรชมักกะฮฺที่ปฏิเสธอิสลาม

ณ ตำบลฮุดัยบิยะฮฺ พวกกุเรชเหล่านั้นจึงอุทานด้วยความประหลาดใจว่า "อัรเราะฮฺ มาน"กระนั้นหรือ? พวกเราไม่รู้จักเลย และพวกเราก็ไม่ทราบด้วยว่า "อัรเราะฮฺมาน" นั้นเป็นใคร ? และพวกเราจะไม่เขียนคำใดๆนอกจากคำว่า " ด้วยพระนามของพระองค์ท่านข้าแต่อัลลอฮฺ ﷻ" (باسمك اللهم) ด้วยเหตุนี้อัลลอฮฺจึงได้ทรงประทานอายะฮฺนี้ลงมา และมีอีกรายงานหนึ่งกล่าวกันว่า สาเหตุที่อายะฮฺนี้ถูกประทานลงมาก็คือ ครั้งหนึ่งในขณะที่ท่านร่อซูล ﷺ ก้มกราบ (สุญูด)อยู่นั้นท่านได้กล่าวคำวิงวอนต่ออัลลอฮฺว่า(يارحمن يارحيم) (โอ้พระผู้ทรงเมตตา พระผู้ทรงกรุณาปรานี) เมื่อพวกกุเรชได้ยินท่านนบีกล่าววิงวอนเช่นนั้นก็พากันพูดกันว่า มุฮัมหมัดอ้างว่าเคารพบูชาพระเจ้าเพียงองค์เดียว แต่กลับวิงวอนต่อพระเจ้าสององค์คือ (الرحمن) และ (الرحيم) ซึ่งการที่มีเรื่องเล่าหรือเหตุการณ์ที่เล่าถึงถึงสาเหตุการประทานอายะฮฺอัลกุรอานที่ไม่ตรงกัน ไม่ถือว่าเป็นการลดความน่าเชื่อถือในเรื่องนี้แต่อย่างใด เพราะอายะฮฺอัลกุรอานอายะฮฺหนึ่งอายะฮฺใดก็ตาม เป็นไปได้ที่จะถูกประทานลงมาเนื่องจากเพียงแค่เหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่ง หรืออาจจะมากกว่าหนึ่งเหตุการณ์ก็ได้

สิ่งที่ได้รับจากเรื่องเล่านี้

1.มีการยืนยันให้ทราบว่าพระองค์อัลลอฮฺ ﷻ ทรงมีหลายพระนามและหลายคุณลักษณะ

2.แจ้งให้ทราบว่าการมีหลายพระนามนั้น มิได้หมายความว่าจะต้องมีพระเจ้าหลายองค์

3.มีคำสั่งจากบทบัญญัติศาสนาให้วิงวอนขอดุอาอฺต่ออัลลอฮฺ ﷻ ด้วยการเอ่ยพระนามหรือคุณลักษณะของพระองค์

علامة التوبة .. عن شقيق البلخي رحمه الله قال:

"علامة التوبة البكاء على ما سلف والخوف من الوقوع في الذنب وهجران إخوان السوء وملازمة الأخيار"

สัญลักษณ์ของการเตาบะฮฺ(กลับเนื้อกลับตัว) ..
ชะกี้ก อัลบัลคีย์ รอฮิมะฮุ้ลลอฮฺ กล่าวว่า
"สัญลักษณ์ของการเตาบะฮฺนั้นคือ
การร้องไห้ให้กับบาปที่กระทำไป
กลัวต่อการกระทำบาปที่จะเกิด
ออกห่างจากพวกพ้องที่ไม่ดี
และและคบค้าสมาคมกับคนดี"

باب قوله تعالى

บทที่ว่าด้วย : พระดำรัสของอัลลอฮฺ ตะอาลา เรื่องการปฏิเสธความโปรดปราน (เนียะมะฮฺ) ของอัลลอฮฺ

قول الله تعالى :﴿يَعْرِفُونَ نِعْمَتَ ٱللَّهِ ثُمَّ يُنكِرُونَهَا وَأَكْثَرُهُمُ ٱلْكَٰفِرُونَ ﴿٨٣﴾﴾ (النحل : ٨٣)

ความหมาย

"และหมู่มากของพวกเขาเป็นผู้ปฏิเสธศรัทธา พวกเขารู้ถึงความโปรดปรานของอัลลอฮฺเป็นอย่างดี แต่แล้วพวกเขากลับปฏิเสธมัน" (อันนะหฺลฺ 16:83)

قَالَ مُجَاهِدٌ مَعْنَاه : "هُوَ قَولُ الرَّجُلِ ، هذَا مَالِي وَرِثْتُهُ عَنْ آبَائِي " وقَالَ عَوْنُ بْنُ عَبْدِ اللهِ : يَقُوْلُوْنَ "لَوْلا فُلاَنٌ لَمْ يَكُنْ كَذَا " وَقَالَ ابْنُ قُتَيْبَةَ : "يَقُوْلُوْنَ هَذَا بِشَفَاعَةِ آلِهَتِنَا "

ความหมาย

ท่านมุญาฮิดกล่าวถึงความหมายของการปฏิเสธ

เนียะมะฮฺของอัลลอฮฺว่า เช่น คำพูดของผู้ที่กล่าวว่า "นี่คือทรัพย์ของฉันซึ่งฉันได้รับมัน(มรดก)มาจากบรรพบุรุษของฉัน" และเอาว์นุ บิน อับดุลลอฮฺ บอกว่า เช่นที่พวกเขาพูดกันว่า "ถ้าไม่มีคนนี้ก็ไม่ได้อย่างนั้น" และอิบนุ กุตัยบะฮฺ กล่าวว่า เช่นที่พวกเขาพูดว่า "นี่เป็นการช่วยเหลือของบรรดาพระเจ้า (เจว็ด) ของพวกเรา"

ความเกี่ยวเนื่องกันระหว่างบทนี้กับกิตาบุตเตาฮีด

ในบทนี้ผู้เรียบเรียงต้องการแจ้งให้ทราบว่า มุสลิมนั้นจำเป็นจะต้องมีมารยาทต่ออัลลอฮฺด้วยการหลีกเลี่ยงถ้อยคำที่มีการตั้งภาคี (ชิริก)แอบแฝงอยู่ เช่น การพูดถึงเนียะมะฮฺ(ความโปรดปราน) ของอัลลอฮฺที่ได้รับว่ามันมาจากผู้อื่น ดังที่ท่านมุญาฮิดและท่านอื่นๆ ได้รายงานไว้ เนื่องจากการพูดเช่นนั้นเป็นสิ่งที่ทำให้หลักการให้เอกภาพต่ออัลลอฮฺ(เตาฮีด)ขาดความสมบูรณ์

ประวัติโดยสรุปของผู้รายงาน

مجاهد คือ ท่านมุญาฮิด บิน ญับรฺ อัลมักกียฺ อัลอิมาม อัรร็อบบานียฺ ร่อฮิม่ะฮุลลอฮฺ เป็นนักอรรถาธิบายอัลกุรอาน (มุฟัสสิรฺ)และเป็นหนึ่งในลูกศิษย์ของท่านอิบนุ อับบาส เสียชีวิตเมื่อปีฮิจญ์เราะฮฺศักราชที่ 104

عون คือ เอาว์นฺ บิน อับดุลลอฮฺ บิน อุตบะฮฺ บิน มัสอู๊ด อัลฮุซะลียฺ ร่อฮิม่ะฮุลลอฮฺ เป็นผู้รายงานที่เชื่อถือได้มีความเคร่งครัดในเรื่องศาสนา เสียชีวิตเมื่อประมาณปีฮิจญ์เราะฮฺศักราชที่ 120

ابن قتيبة คือ อับดุลลอฮฺ บิน มุสลิม บิน กุตัยบะฮฺ อัดดัยนะวะรีย์ ร่อฮิม่ะฮุลลอฮฺ เป็นฮาฟิซ(มีความแม่นยำสูงในการท่องจำ) มีผลงานเขียนตำราเกี่ยวกับตัฟซีรฺ(ตำราอรรถาธิบายอัลกุรอาน)รวมถึงตำราอื่นๆอีกมากมาย ท่านเสียชีวิตเมื่อปีฮิจญ์เราะฮฺศักราชที่ 276

อธิบายคำศัพท์

يَعْرِفُـوْنَ	คือ พวกมุชริก(พวกที่ตั้งภาคีต่ออัลลอฮฺ)นั้นรู้ดี
نِعْمَتَ اللهِ	ความโปรดปรานของอัลลอฮฺ
وَرِثْـتُـهُ عَنْ آبَابِى..	ผู้ใดที่กล่าวว่า"ฉันได้รับมรดกจากบรรพบุรุษของฉัน" หรือ“ถ้าไม่มีคนนี้ก็ไม่ได้อย่างนั้น” หรือ “นี่เป็นเพราะการช่วยเหลือของบรรดาพระเจ้า (เจว็ด) ของพวกเรา” ฯลฯ ในลักษณะคล้ายกันนี้ คนที่กล่าวคำพูดเหล่านี้ถือว่าเขาเป็นผู้ปฏิเสธ ความโปรดปราน

(เนียะมะฮฺ)ต่างๆที่มาจากอัลลอฮฺ โดยยกเอาคุณความดีที่ได้นั้นไปอ้างอิงถึงผู้อื่นนอกเหนือจากพระองค์ เขาจึงกลายเป็นผู้ปฏิเสธต่อเนียะมะฮฺ(ความโปรดปราน)และไม่ยอมรับ ความโปรดปราน(เนียะมะฮฺ)เหล่านั้น ดังเช่นที่บรรดาปราชญ์อาวุโสในยุคสลัฟหลายๆท่านได้ชี้แนะไว้ ซึ่งอายะฮฺอัลกุรอานในเรื่องนี้ครอบคลุมสิ่งที่บรรดาปราชญ์ได้พูดถึงทั้งหมด

ความหมายของอายะฮฺโดยสรุป

พวกมุชริก(พวกตั้งภาคีต่ออัลลอฮฺ)นั้นรู้ดีถึงความโปรดปราน(เนียะมะฮฺ)ที่อัลลอฮฺ ﷻทรงประทานมาให้พวกเขา ดังที่พระองค์ได้ทรงตรัสถึงพวกเขาในซูเราะฮฺ “อันนะหฺล” หรือในอายะฮฺอื่น ๆ แต่แล้วพวกเขากลับอ้างว่า ความโปรดปราน(เนียะมะฮฺ)ที่พวกเขาได้รับนั้นมากจากผู้อื่น เช่นบรรดาพระเจ้าของพวกเขา หรือบรรดาบรรพบุรุษของพวกเขา ดังนั้นพวกเขาจึงตกอยู่ในสภาพของผู้ที่มีพฤติกรรมย้อนแย้งกันในตัวเอง เพราะพวกเขายอมรับว่าพวกเขาได้รับความโปรดปรานมาจากอัลลอฮฺ แต่กลับพูดว่ามันนั้นมาจากผู้อื่น

สิ่งต่าง ๆที่ได้รับจากอายะฮฺนี้

1.พวกมุชริก(พวกตั้งภาคีต่ออัลลอฮฺ)นั้น ยอมรับเรื่องเตาฮีด "อัรรุบูบียะฮฺ" (เตาฮีดในด้านการเป็นพระผู้ทรงสร้างและคอยดูแลสิ่งถูกสร้างทั้งมวล)

2.จำเป็นต้องพูดว่า ความโปรดปราน(เนียะมะฮฺ)ที่ได้รับนั้นมาจากอัลลอฮฺ ﷻ เพียงพระองค์เดียว

3.ต้องระวังคำพูดที่พูดว่า ความโปรดปราน(เนียะมะฮฺ)ที่ได้รับนั้นมาจากผู้อื่นไม่ได้มาจากอัลลอฮฺ เพราะคำพูดเช่นนี้ ถือเป็นการตั้งภาคีอย่างหนึ่งในด้านการทรงสร้างของอัลลอฮฺและการดูแลทุกสรรพสิ่งของพระองค์

4.จำเป็นจะต้องมีมารยาทในการพูด และจะต้องไม่ยึดติดกับสาเหตุที่มาของเนียะมะฮฺว่ามาจากคนนั้นคนนี้ แต่ให้รำลึกไปยังพระผู้ทรงประทานมาให้เขาอย่างแท้จริง ก็คือ อัลลอฮฺ

وقال أَبُو الْعَبَّاسِ بَعْدَ حَدِيْثِ زيدِ بْنِ خَالِدٍ الَّذِى فِيْهِ أَنَّ اللهَ تَعَالَى قال :((أَصْبَحَ مِنْ عِبَادِى مُؤْمِنٌ بِى وَكَافِرٌ)) الحدِيثَ – وقَدْ تَقَدَّمَ – : وهَذا كَثِيْرٌ فِى الْكِتَابِ والسُّنَّةِ يَذُمُّ سُبْحَانَهُ مَنْ يُضِيفُ إنْعَامَهُ إلى غَيْرِهِ ، وَيُشْرِكُ بِهِ. قَالَ بَعضُ السَّلَفِ : هُوَ كقوْلِهِمْ كَانَتِ الرِّيحُ طَيِّبَةً والْمَلَّاحُ حَاذِقًا .. ونَحوِ ذَلِكَ مِمَّا هُوَ جَارٍ على اَلْسِنَةِ كَثِيرٍ

ความหมาย

และจากฮะดีษของซัยดฺ บิน คอลิด ที่บอกว่า อัลลอฮฺ ได้ตรัสว่า เช้าวันนี้ บ่าวของฉันมีทั้งที่เป็นผู้ศรัทธา (มุอฺมิน)ต่อฉันและเป็นผู้ปฏิเสธ (กาฟิร) -ดังฮะดีษข้างต้น- ท่านอบุลอับบาส (อิบนุ ตัยมียะฮฺ) ได้กล่าวว่า "อัลกุรอานและอัลฮะดีษมากมายหลายบทที่กล่าวถึงบุคคลทั้งหลายที่อัลลอฮฺทรงตำหนิพวกเขาในการที่พวกเขานั้นอ้างว่าความโปรดปรานที่เขาได้รับนั้นไม่ได้มาจากพระองค์และตั้งภาคีต่อพระองค์ ชาวสลัฟบางคนรายงานว่า "เช่นคำพูดของพวกเขาที่ว่า"ลม(ในทะเล)พัดดีและกัปตันมีความเชี่ยวชาญ"(เป็นสำนวนที่ชาวอาหรับบางคนพูดกันติดปาก คือ สาเหตุที่เรือของพวกเขาแล่นไปในท้องทะเลอย่างรวดเร็วนั้นเป็นเพราะลมพัดและเป็นเพราะกัปตันในเรือลำนั้นที่เก่งกาจ โดยหลงลืมไปว่าผู้ที่ดลบันดาลให้เรือของพวกเขาแล่นได้ดีนั้นก็คืออัลลอฮฺ) หรืออื่น ๆ จากคำพูดติดปากของพวกเขา

อธิบายศัพท์

أَبُو الْعَبَّاس	คือ ชัยคุลอิสลาม อะหฺมัด อิบนุ ตัยมียะฮฺ ร่อฮิมะฮุลลอฮฺ
وقَدْ تَقَدَّمَ	คือผ่านมาแล้วในบทที่ 4 ว่าด้วยเรื่องการขอฝนจากดวงดาว

الْمَلاح	กัปตันเรือ
السَّلَف	บรรดาปราชญ์รุ่นก่อนๆในนี้นำโดยบรรดาเศาะฮาบะฮฺและตาบิอูนและบรรดาผู้ที่ดำเนินตามในยุคหลังจากนั้น

ความหมายของฮะดีษนี้โดยสรุป

เมื่อเรือเดินทะเลได้แล่นไปโดยลมพาไปถึงที่หมายโดยสวัสดิภาพ ตามพระบัญชาของอัลลอฮฺ ﷻ แล้ว พวกเขาก็กล่าวอ้างอิงถึงการบรรลุจุดหมายว่ามีสาเหตุมาจากลมและมีกัปตันเรือที่มีความเชี่ยวชาญ โดยพวกเขาหลงลืมไปว่าพระเจ้าของพวกเขาต่างหากที่ทำให้เรือของพวกเขาแล่นไปในท้องทะเลอย่างปลอดภัยด้วยพระเมตตากรุณาของพระองค์ที่มีต่อพวกเขา การกระทำดังกล่าวนี้ก็อยู่ในประเภทเดียวกันกับบรรดาผู้ที่อ้างว่าดวงดาวทำให้ฝนตก และหุก่ม(ข้อตัดสินชี้ขาด)ของผู้ที่พูดเช่นนี้ มีรายละเอียดดังนี้

1.ถ้าผู้พูดดังกล่าวมีความเชื่อว่า การที่เรือแล่นไปถึงจุดหมายนั้นมาจากอัลลอฮฺแต่ต้องอาศัยสายลมและคนขับเรือที่มีความชำนาญ การพูดเช่นนี้ถือเป็นชิริกเล็ก(ผู้พูดยังคงเป็นมุสลิมแต่พูดในสิ่งที่เป็นบาปใหญ่)

2.ถ้าผู้พูดมีความเชื่อว่าสิ่งเหล่านี้มิได้เกิดขึ้นจากอัลลอฮฺ ﷻ

แต่เป็นเพราะลมและฝีมือกัปตันเรือล้วนๆ คำพูดเช่นนี้ถือว่าเป็นชิริก ใหญ่

สำหรับข้อที่หนึ่งนั้นเป็นคำพูดมุสลิมส่วนใหญ่ยังยังคุ้นเคย ติดปากกันอยู่ฉะนั้นจำเป็นที่เราทุกคนต้องระวังการพูดดังกล่าว

من صدق مع الله وأخلص لله

وفّقه الله! وأعانه، وبارك في جهوده وهدى به الأمة

وجعل له لسان صدق في العالمين.

ผู้ใดศรัทธาต่ออัลลอฮฺอย่างบริสุทธิ์ใจ
อัลลอฮฺจะประทานความสำเร็จแก่เขา
จะทรงช่วยเหลือเขา ให้ความสิริมงคลในความมุมานะของเขา
ให้เขาได้ชี้ทางที่ถูกต้องให้แก่ประชาชาติ
และให้เขามีลิ้น(คำพูด)ที่สัจจริงทั้งในโลกนี้และโลกหน้า

بابُ قوله تعالى

บทที่ว่าด้วยเรื่อง ดำรัสของอัลลอฮฺ ตะอาลา ที่ห้ามกล่าวคำพูดที่นำไปสู่การเทียงเคียงอัลลอฮฺกับสิ่งถูกสร้างของพระองค์

قول الله تعالى :﴿ فَلَا تَجْعَلُواْ لِلَّهِ أَندَادًا وَأَنتُمْ تَعْلَمُونَ۝٢٢ ﴾

ความหมาย

"ดังนั้น พวกเจ้าจงอย่าตั้งบรรดาภาคีใด ๆมาเทียบเท่าอัลลอฮฺ ทั้ง ๆที่พวกเจ้าก็รู้กันอยู่" (อัลบะเกาะเราะฮฺ 2: 22)

قال ابْنُ عَبَّاسٍ فى الآيَةِ :﴿ الأَنْدَادُ ﴾ هُوَ: الشِّرْكُ ، أَخْفَى مِنَ دَبِيْبِ النَّمْلِ عَلَى صَفَاةِ سَوْدَاءَ فِي ظُلْمَةِ اللَّيْلِ، وهُوَ أن تَقُول : وَاللهِ وحَيَاتِكَ يَافُلانُ، وحَيَاتِي ، وَتَقُولُ : لَوْلا كُلَيْبَةُ هَذَا، لأَتَانَا اللُّصُوْصُ ، ولوْلا الْبَطُّ فِي الدَّارِ ، لأَتَى اللُّصُوْصُ ، وقَوْلُ الرَّجُلِ لِصَاحِبِهِ ، مَا شَاءَ اللهُ وَشِئْتَ،وَقَوْلُ الرَّجُلِ : لَوْلا اللهُ وَفُلاَنٌ ، لا تَجْعَلْ فِيْهَا فُلانًا ، هَذَا كُلُّهُ بِهِ شِرْكٌ. رَوَاهُ ابْنُ أَبِي حَاتِمٍ

คำอธิบาย

อิบนุ อับบาส กล่าวอธิบายเกี่ยวกับอายะฮฺนี้ว่า "อัลอันด๊าด" นั้น คือการทำชิริก(ตั้งภาคี)ที่ซ่อนเร้นยิ่งกว่าการเดินของมดบนหินสีดำในเวลากลางคืน คือการที่ท่านพูดว่า "วัลลอฮิวะฮะยาติกะยาฟุลาน" แปลว่า : ขอสาบานต่ออัลลอฮฺและด้วยกับชีวิตของคุณ (แล้วบอกชื่อคน ๆนั้น) และด้วยกับชีวิตของฉัน

หรือพูดว่า "ถ้าไม่มีสุนัขน้อยตัวนี้แน่นอนขโมยจะ ต้องเข้ามาคุกคามเราหรือถ้าไม่มีเป็ดตัวนี้อยู่ในบ้านขโมยก็จะขึ้นบ้าน" หรือที่คนพูดกับเพื่อนของเขาว่า "มาชาอัลลออฮฺวะชิตะ" (สิ่งที่เกิดขึ้นนั้นเป็นไปตามที่อัลลอฮฺทรงประสงค์และตามความต้องการของท่าน) หรือคำพูดของคนที่พูดว่า "หากไม่มีอัลลอฮฺกับคนนั้นคนนี้" ฉะนั้นท่านอย่าได้เอาใครคนหนึ่งคนใดเข้ามาปะปนอยู่ในคำพูดเหล่านี้เพราะทั้งหมดเป็นการตั้งภาคีต่ออัลลอฮฺ(ชิริก)" (บันทึกโดยอิบนุ อบูฮาติม)

ความเกี่ยวเนื่องกันระหว่างบทนี้ กับกิตาบุตเตาฮีด

การป้องกันตัวให้พ้นจากคำพูดต่างๆที่เป็นการตั้งภาคีต่ออัลลอฮฺ(ทำชิริก)แม้ผู้พูดจะไม่มีเจตนาทำชิริกก็ตามนั้น ถือเป็นส่วนหนึ่งที่จะทำให้หลักเตาฮีด(การให้เอกภาพต่ออัลลอฮฺ)ถูกต้องและ

บริสุทธิ์ ดังนั้นผู้เรียบเรียง (ชัยคฺมุฮัมมัด บิน อับดุลวะฮาบ ร่อฮิมะฮุลลอฮฺ) จึงได้เตือนในเรื่องดังกล่าวในบทนี้ และเตือนให้ทราบว่าคำพูดเหล่านี้บางคำหรือที่คล้าย ๆ กันนั้นถือว่าเป็นการตั้งภาคีต่ออัลลอฮฺ(ชิริก) ทั้งนี้เพื่อจะได้หลีกเลี่ยงจากการพูดดังกล่าว

อธิบายคำศัพท์

فَلاَ تَجْعَلُوْا لِلهِ أَنْدَادًا	ดังนั้นพวกเจ้าอย่าตั้งภาคีใดๆ(ผู้มีส่วนร่วมและสิ่งใดๆ)เทียบเท่ากับอัลลอฮฺในการเคารพบูชา
وَأَنْتُمْ تَعْلَمُوْنَ	ทั้ง ๆ ที่พวกเจ้ารู้กันอยู่ (ว่าพระองค์คือพระเจ้าของพวกท่าน ไม่มีผู้ใดที่ให้ปัจจัยแก่พวกท่านได้ นอกจากอัลลอฮฺเพียงองค์เดียว และไม่มีผู้ใดคู่ควรที่จะได้รับการเคารพบูชา (อิบาดะฮฺ)นอกจากพระองค์เพียงพระองค์เดียว
دَبِيْبِ النَّمْلِ	การเดินของมด
على صَفَاةِ سَوْداء	บนหินเกลี้ยงสีดำ
كُلَيْبَة	คือ สุนัขตัวเล็กๆ ที่เลี้ยงไว้เฝ้าคอกสัตว์
اللُّصُوْص	พวกขโมย

الْبَطُّ	คือ เป็ดที่เลี้ยงไว้ในบ้าน เมื่อมีคนที่ไม่ใช่เจ้าของเข้ามาในบ้านมันจะส่งเสียงร้องขับไล่
لا تَجْعَلْ فِيْهَا فُلانًا	ท่านอย่าได้ให้ผู้อื่นผู้ใดมามีภาคีหรือหุ้นส่วนกับอัลลอฮฺในคำพูดของท่าน
هَذَا كُلُّهُ بِهِ شِرْكٌ	คำพูดต่างๆในทำนองนี้ถือเป็นการตั้งภาคีต่ออัลลอฮฺ

ความหมายของอายะฮฺนี้โดยสรุป

แท้จริง อัลลอฮฺ ﷻ ทรงห้ามคนทั้งหลายที่จะตั้งภาคีกับพระองค์ในการเคารพบูชา ทั้งๆ ที่พวกเขารู้ดีว่าอัลลอฮฺ ﷻ เพียงองค์เดียวคือผู้ทรงสร้างและเป็นผู้ทรงให้ปัจจัยยังชีพ และบรรดาภาคีหุ้นส่วนทั้งหมดเหล่านั้นต่างไร้ความสามารถไม่มีอำนาจหรือกรรมสิทธิ์ใดๆเลย และสิ่งที่ท่านอิบนุ อับบาสได้กล่าวเตือนไว้นั้นคือคำพูดต่างๆที่เป็นการตั้งภาคีต่ออัลลอฮฺ แม้จะเป็นชิริกเล็กก็ตาม แต่อายะฮฺได้ประทานลงมาเกี่ยวกับชิริกใหญ่ ซึ่งชาวสลัฟก็ได้ยกอายะฮฺนี้มายืนยันในเรื่องชิริกเล็กด้วยเช่นกัน

สิ่งต่าง ๆที่ได้รับจากอายะฮฺ

1.เตือนให้ระวังการตั้งภาคีต่ออัลลอฮฺ(ชิริก)ในเรื่องการเคารพบูชา(อิบาดะฮฺ)

2.พวกมุชริก(พวกตั้งภาคีต่ออัลลอฮฺ)นั้นยอมรับหลักเตาฮีด "อัรรุบูบียะฮฺ"

3.ชิริกเล็กนั้นเป็นสิ่งซ่อนเร้นมาก และมีการระมัดระวังกันน้อยมาก

4.จำเป็นจะต้องระวังการใช้ถ้อยคำที่เป็นชิริกเล็ก แม้ว่าจะไม่เจตนาก็ตาม

ท่านนบี ﷺ กล่าวว่า

وعَنْ عمر بنِ الخَطَّابِ أَنَّ رَسُوْلَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ :((مَنْ حَلَفَ بِغَيْرِ اللَّهِ فَقَدْ كَفَرَ أَوْأَشْرَكَ)) رَوَاهُ التِّرْمِذِىُّ وَحَسَّنَهُ وَصَحَّحَهُ الحَاكِمُ

ความหมาย

และมีฮะดีษบทหนึ่งที่รายงานจากท่านอุมัร บิน อัลค็อฏฏ็อบ رضي الله عنه ว่า แท้จริง ท่านร่อซูล ﷺ ได้กล่าวว่า "ผู้ใดสาบานต่อสิ่งอื่นนอกจากอัลลอฮฺ แน่นอนเขาได้ปฏิเสธศรัทธา (กุฟุร) หรือตั้งภาคี (ต่ออัลลอฮฺ)แล้ว"

(บันทึกโดย อัตติรมีซีย์ โดยบอกว่าฮะดีษนี้เป็นฮะดีษระดับหะซัน และอัลฮากิม ก็บอกว่าเป็นฮะดีษระดับศ่อเฮียะหฺ)

อธิบายคำศัพท์

عن عمر	ที่ถูกต้องนั้นคือ ฮะดีษบทนี้รายงานจากท่านอับดุลลอฮฺ อิบนุ อุมัร ซึ่งเป็นบุตรชายของท่านอุมัรฺ อิบนุ อัลค็อฏฏ๊อบ
مَنْ حَلَفَ	ใครที่สาบาน ซึ่งการสาบาน หมายถึง การกล่าวยืนยันเรื่องใดเรื่องหนึ่งอย่างหนักแน่นพร้อมกับยืนยันคำพูดนั้นด้วยการกล่าวอ้างถึงผู้ที่ยิ่งใหญ่ หรือสิ่งศักดิ์สิทธิ์
بِغَيْرِ اللَّهِ	ต่อสิ่งอื่นนอกจากอัลลอฮฺ
كَفَرَ أَوْ أَشْرَكَ	เขาได้ปฏิเสธหรือตั้งภาคี(ต่ออัลลอฮฺ)แล้ว ประโยคนี้มีนัยว่าเป็นไปได้ว่าอาจเป็นความไม่แน่ใจของผู้รายงาน เพราะคำว่า "เอา" أو มีความหมายว่า "หรือ" ซึ่งทั้ง"กุฟุร" และ "ชิริก"ในที่นี้นั้นเป็นกุฟรเล็กและชิริกเล็ก ซึ่งผู้กระทำสองสิ่งนี้ยังถือว่าเขาเป็นมุสลิมอยู่แต่ได้กระทำบาปใหญ่

ความหมายของฮะดีษโดยสรุป

ท่านนบี ﷺ กล่าวห้ามปรามในฮะดีษบทนี้ว่า ห้ามสาบาน

ต่อสิ่งอื่นจากอัลลอฮฺ سبحانه وتعالى และผู้ใดที่สาบานกับสิ่งอื่นนอกจากอัลลอฮฺแล้ว ก็เท่ากับว่าเขาได้ยึดเอาสิ่งที่นำมาอ้างในการสาบานนั้นเป็นภาคีกับอัลลอฮฺ سبحانه وتعالى และเป็นการกุฟุร(เนรคุณ)ต่ออัลลอฮฺ سبحانه وتعالى เพราะการสาบานต่อสิ่งใดเท่ากับเป็นการให้เทิดทูนและให้ความสำคัญต่อสิ่งนั้น ซึ่งแท้จริงแล้วความยิ่งใหญ่นั้น เป็นกรรมสิทธิ์ของอัลลอฮฺ سبحانه وتعالى เพียงพระองค์เดียวเท่านั้น ด้วยเหตุนี้จึงไม่อนุญาตให้สาบานต่อหนึ่งสิ่งใดหรือผู้หนึ่งผู้ใดทั้งสิ้นนอกจากอัลลอฮฺเพียงพระองค์เดียวเท่านั้น

ความเกี่ยวเนื่องกันระหว่างฮะดีษนี้กับบทเรียน

ฮะดีษบทนี้ชี้ให้เห็นว่า ผู้ใดที่สาบานต่อสิ่งอื่นนอกจากอัลลอฮฺ سبحانه وتعالى เท่ากับว่าเขาได้ยึดเอาสิ่งที่นำมาอ้างสาบานนั้นเป็นภาคีและหุ้นส่วนที่มีความเท่าเทียมกับอัลลอฮฺ سبحانه وتعالى

สิ่งต่าง ๆที่ได้รับจากฮะดีษ

1.ห้ามสาบานต่อสิ่งอื่นนอกจากอัลลอฮฺ سبحانه وتعالى เพราะเป็นการทำชิริก(ตั้งภาคีต่ออัลลอฮฺ)และเป็นการกุฟุร(เนรคุณ)ต่ออัลลอฮฺ سبحانه وتعالى

2.การให้ความยิ่งใหญ่ด้วยการสาบานนั้น เป็นกรรมสิทธิ์ของอัลลอฮฺ سبحانه وتعالى เท่านั้น ดังนั้นจึงไม่อนุญาตให้สาบานต่อสิ่งใดนอกจากจะต้องสาบานต่อพระองค์เท่านั้น

3.การสาบานต่อสิ่งอื่นนอกจากอัลลอฮฺ ﷻ ไม่จำเป็นต้องเสียค่าปรับเพราะไม่มีคำสอนศาสนาที่ระบุให้ทำการจ่ายค่าปรับในเรื่องนี้

และท่านอิบนุ มัสอู๊ด رضي الله عنه ได้กล่าวว่า

وقال ابن مسعود :(لأَنْ أَحْلِفَ باللهِ كَاذِبًا أَحَبُّ إِلَيَّ مِنْ أَنْ أَحْلِفَ بِغَيْرِهِ صَادِقًا)

ความหมาย

"ถ้าจะให้ฉันสาบาน ฉันขอสาบานเท็จต่ออัลลอฮฺ (สำหรับฉันแล้ว) ยังดีกว่า(มีโทษเบากว่า)ที่จะให้ฉันสาบานต่อสิ่งอื่นนอกจากอัลลอฮฺ แม้ว่าสิ่งนั้นจะเป็นเรื่องจริงก็ตาม"

ความหมายของฮะดีษโดยสรุป

การที่ท่านอับดุลลอฮฺ อิบนุ มัสอู๊ด ยินดีที่จะสาบานด้วยพระนามของอัลลอฮฺในเรื่องที่เป็นเท็จมากกว่าการสาบานต่อสิ่งอื่นในเรื่องที่เป็นความจริง เพราะการสาบานเท็จต่ออัลลอฮฺนั้นอย่างน้อยที่สุดก็ยังเป็นการรักษาหลักการให้เอกภาพต่ออัลลอฮฺ(เตาฮีด)ที่ถูกต้องเอาไว้ ถึงแม้จะมีความผิดในเรื่องการพูดเท็จ แต่การสาบานต่อสิ่งอื่นจากอัลลอฮฺนั้นถือเป็นการตั้งภาคีต่ออัลลอฮฺ(ชิริก)ถึงแม้ว่าเรื่องที่พูดจะเป็นเรื่องจริง เพราะการสาบานต่อสิ่งอื่นจากอัลลอฮฺนั้นทำให้

เสียหลักการให้เอกภาพต่ออัลลอฮฺ(เตาฮีด)เพราะถือว่าเป็นการตั้งภาคี(ชิริก)อย่างหนึ่ง ถึงแม้ว่าจะไม่มีความผิดในเรื่องของการโกหกก็ตาม แต่เรื่องผิดหลักการเตาฮีดนั้นสำคัญกว่าและมีโทษหนักกว่าการโกหก

ความเกี่ยวเนื่องกันระหว่างคำพูดของท่านอิบนุมัสอู๊ด กับบทเรียน

คำพูดของท่านอิบนุ มัสอู๊ดนี้แสดงให้เห็นว่าห้ามสาบานต่อสิ่งอื่นนอกจากอัลลอฮฺ ﷻ

สิ่งต่าง ๆที่ได้รับจากคำพูดของท่านอิบนุ มัสอู๊ด

1.ห้ามสาบานต่อสิ่งอื่นจากอัลลอฮฺ ﷻ

2.ชิริกเล็กนั้นเป็นบาปที่หนักกว่าบาปใหญ่บางอย่าง เช่น การโกหก หรือบาปอื่น ๆ ที่เป็นบาปใหญ่ ๆ

3.ในกรณีที่ต้องเผชิญหน้ากับสถานการณ์ที่มีแต่เรื่องที่เป็นบาปและไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ด้วยเหตุจำเป็นและสุดวิสัย โดยที่ต้องเลือกทำอย่างใดอย่างหนึ่งที่เป็นบาป อนุญาตให้ทำสิ่งที่เป็นบาปเล็กกว่า และเกิดผลเสียน้อยกว่า

4.บ่งบอกถึงความเข้าใจที่ละเอียดอ่อน และลึกซึ้งในเรื่องศาสนาของท่านอิบนุมัสอู๊ด

ท่านนบี ﷺ กล่าวว่า

عَنْ حُذَيْفَةَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ :((لا تَقُولُوْا : مَا شَاءَ اللهُ وَشَاءَ فُلانٌ،وَلَكِن قُولُوا : مَا شَاءَ اللهُ ثُمَّ شَاءَ فُلانٌ)) رواه أبو داود بسند صحيح

ความหมาย

มีรายงานจากท่านหุซัยฟะฮฺ ﷺ รายงานจากท่านนบี ﷺ ว่า "พวกท่านอย่าพูดว่า"มาชาอัลลอฮฺวะชาอะฟุลาน" (مَا شَاءَ اللهُ وَشَاءَ فُلانٌ) สิ่งที่อัลลอฮทรงประสงค์และคนนั้นคนนี้ก็ประสงค์ด้วย แต่จงพูดว่า " มาชาอัลลอฮฺ ซุมมะชาอะฟุลาน" (مَا شَاءَ اللهُ ثُمَّ شَاءَ فُلانٌ) สิ่งที่อัลลอฮทรงประสงค์แล้ว หลังจากนั้นคนนั้นคนนี้ถึงได้ประสงค์

(บันทึกโดยอบูดาวูด โดยสายรายงานที่ศ่อเฮียะหฺ)

وجَاءَ عَنْ إبرَاهِيْمَ النَّخَعِيِّ : أَنَّهُ يَكْرَهُ أَنْ يقُوْلَ الرَّجُلُ : أَعُوْذُ بِاللهِ وَبِكَ، وَيُجَوِّزُ أَنْ يَقُوْلَ: باللهِ ثُمَّ بِكَ، قال :وَيَقُوْلُ: لَوْلاَ اللهُ ثُمَّ فُلاَنٌ،ولا تَقُوْلُوْا : لَوْلا اللهُ وَفُلاَنٌ

มีทัศนะของท่านอิบรอฮีม อันนะค่ออีย์ ว่าท่านไม่ชอบ

ที่จะให้คนพูดว่า "อะอูซุบิลลาฮิว่ะบิกะ" (أَعُوْذُ بِاللهِ وَبِـكَ) (ฉันขอความคุ้มครองจากอัลลอฮฺและจากท่านด้วยพร้อมกัน) แต่อนุญาตให้พูดว่า "อะอูซุบิลลาฮิซุมม่ะบิกะ" (أعوذ بالله ثم بك) (ฉันขอความคุ้มครองจากอัลลอฮฺ หลังจากนั้นฉันจึงขอความคุ้มครองจากท่าน)และเขาจะต้องพูดว่า "เลาลัลลอฮุซุมมะฟุลาน" (لَوْلاَ اللهُ ثُمَّ فُلاَنٌ) (หากว่าไม่ใช่เป็นเพราะอัลลอฮฺ หลังจากนั้นหากไม่ใช่เป็นเพราะท่าน) แต่อย่าพูดว่า "เลาลัลลอฮะว่ะฟุลาน" (لَـوْلا اللهُ وَفـُلاَنٌ) (หากว่าไม่ใช่เป็นเพราะอัลลอฮฺและคน ๆนั้น)

อธิบายคำศัพท์

لا تَقُولُوْا	ท่านทั้งหลายอย่าได้พูดว่า(เป็นคำสั่งห้าม)
فُلانٌ	คนนั้นคนนี้
مَا شَاءَ اللهُ وَشَاءَ فُلانٌ	สิ่งที่อัลลอฮฺทรงประสงค์ร่วมกับคนนั้นคนนี้ที่เขาก็ประสงค์ด้วย (ประโยคนี้มีการรวมอัลลอฮฺกับมัคลู๊ก(สิ่งที่พระองค์ทรงสร้าง) ไว้ในระดับฐานะที่เทียบเทียมกัน โดยใช้คำสันทานและ(و)กับกริยาเดียวกัน(شَاء)
مَا شَاءَ اللهُ ثُمَّ شَاءَ فُلانٌ	สิ่งที่อัลลอฮฺทรงประสงค์แล้วหลังจากนั้นคนนั้นคนนี้ก็ประสงค์(ประโยคนี้

	อนุญาตให้กล่าวได้) เพราะมีการเรียงลำดับการกระทำที่ไม่พร้อมกันคือทำตามที่อัลลอฮฺต้องการก่อนเสร็จแล้วจึงทำที่ตามคนนั้นคนนี้ต้องการ ถือเป็นการกระทำต่างวาระกัน
يَكْـرَهُ	เขาไม่ชอบ ซึ่งคำว่าไม่ชอบ(มักรูฮฺ,กะรอฮะฮฺ) หากว่าชาวสลัฟเป็นผู้กล่าว หรือเป็นผู้แสดงความรู้สึกนี้ออกมา คำๆนี้จะมีความหมายว่าห้ามอย่างเด็ดขาด(หะรอม)
أَعُوْذُ	การขอความคุ้มครองจากผู้อื่นและพึ่งพาผู้อื่น
لَـوْلا	แปลว่า หากไม่มี
اَعُوْذُ بِاللهِ وَبِـك	ฉันขอความช่วยเหลือหรือความคุ้มครองจากอัลลอฮร่วมกับที่ฉันขอจากท่านด้วย
أعوذ بالله ثم بك	ขอความช่วยเหลือหรือความคุ้มครองจากอัลลอฮแล้วจากนั้นฉันจึงขอจากท่าน
لَوْلاَ اللهُ ثُمَّ فُلاَنٌ	หากไม่มีอัลลอฮแล้ว จากนั้นหากว่าไม่มีท่านด้วย
لَـوْلا اللهُ وَفُـلاَنٌ	หากไม่มีอัลลอฮและท่านด้วยแล้ว

ความหมายของฮะดีษโดยสรุป

ท่านนบี ﷺ ห้ามเชื่อม พระนามของอัลลอฮฺกับผู้ถูกสร้าง ด้วยคำว่า "วะ" (وَ) แปลว่า "และ" หลังจากได้พูดถึงกริยาคำว่า ประสงค์ (مشيئة) หรืออื่น ๆ เพราะคำว่า "วะ" (และ) เป็นคำที่ถูกนำมาเชื่อมทั้งสองคำให้มีความหมายว่าอยู่ในสถานะเท่าเทียมกัน เนื่องจากคำว่า (وَ)นอกจากมีความหมายว่าและแล้วยังมีความหมายว่า กับหรือด้วยกัน ดังนั้น (وَ) จึงถูกนำมาใช้สำหรับคำหรือการกระทำที่มีความหมายเท่าเทียมกันตรง ๆโดยไม่มีลำดับหรือการตามหลังใดๆ และการนำผู้ถูกสร้างมาเทียบกับผู้ทรงสร้างนั้นถือเป็นการตั้งภาคี(ชิริก)ในรูปแบบหนึ่ง ดังนั้นท่านร่อซูล ﷺ จึงอนุญาตให้ใช้คำที่เป็นคำเชื่อมอื่นเช่น "ซุมมะ"(ثم) แปลว่าหลังจากนั้น,จากนั้น , แล้ว บ่งบอกถึงลักษณะของการกระทำใดๆที่เสร็จสิ้นจบลงไปแล้วต่อจากนั้นอีกระยะหนึ่งจะมีการเริ่มต้นใหม่จะเป็นการกระทำอย่างเดียวกันหรือต่างกันก็แล้วแต่กรณี ซึ่งสามารถนำไปใช้ระหว่างผู้สร้างกับผู้ถูกสร้างได้ เพราะมีการเรียงลำดับความไม่เท่าเทียมกันในระหว่าง ตัวเชื่อมและตัวที่ถูกเชื่อมของประโยค เป็นลำดับรองถัดลงไประหว่างคำหน้ากับคำหลัง ดังนั้นจึงไม่มีข้อห้ามแต่ประการใด เพราะความหมายของการเชื่อม ด้วยกับคำว่า (ثم) และทัศนะของอันนะคออียฺนั้นถือว่ามีความหมายเดียวกันกับฮะดีษระบุไว้ในเรื่องนี้

ส่วนการขอความช่วยเหลือจากผู้ที่ยังมีชีวิตอยู่นั้นสามารถที่จะกระทำได้ในเรื่องที่เขาสามารถที่ช่วยเหลือได้แต่ต้องขอความช่วยเหลือจากคนๆนั้นหลังจากที่ได้ขอความช่วยเหลือหรือความคุ้มครองจากอัลลอฮฺก่อน ส่วนการขอความช่วยเหลือจากคนที่ตายไปแล้วนั้นไม่ว่าจะในเรื่องใดก็ตามถือว่าเป็นที่ต้องห้าม

ความเกี่ยวเนื่องกันระหว่างฮะดีษ และคำพูดของอันนะค่ออีย์กับบทเรียนนี้

ทั้งฮะดีษและคำพูดของอันนะค่ออีย์ได้ห้ามไม่ให้กล่าวคำว่า (مَا شَاءَ اللهُ وَشَاءَ فُلَانٌ) (สิ่งนั้นได้เป็นไปตามพระประสงค์ของอัลลอฮฺและความประสงค์ของคนๆนั้น) หรือคำพูดอื่น ๆ ในทำนองเดียวกัน เพราะคำพูดในทำนองนี้ถือเป็นการตั้งภาคีกับอัลลอฮฺ ﷻ ดังที่มีอายะฮฺอัลกุรอ่านได้ห้ามไว้ในตอนต้นของเรื่องตามที่ท่านอิบนุ อับบาส ได้อธิบายเอาไว้

สิ่งต่าง ๆที่ได้รับจากฮะดีษ

1.ห้ามพูดว่า ما شاء الله وشاء وفلان (สิ่งนั้นได้เป็นไปตามพระประสงค์ของอัลลอฮฺและความประสงค์ของคนๆนั้นด้วย) และคำพูดอื่นๆในทำนองนี้ เพราะเป็นคำพูดที่นำไปสู่การตั้งภาคีกับอัลลอฮฺ ﷻ

2.อนุญาตให้พูดว่า (ماشاء الله ثم شاء فلان) (สิ่งนั้นได้เป็นไปตามพระประสงค์ของอัลลอฮฺแล้ว จากนั้นคนๆนั้นถึงได้ประสงค์ตาม)ได้และคำอื่น ๆ ที่มีการเชื่อมประโยคกับอัลลอฮฺ ﷻ ด้วยคำว่า ثم (หลังจากนั้น) เพราะไม่มีการตั้งภาคีต่ออัลลอฮฺ(ชิริก)

3.ยืนยันเรื่องพระประสงค์ของอัลลอฮฺ ﷻ และความประสงค์ของมนุษย์ซึ่งความประสงค์ของมนุษย์นั้นจะเป็นไปตามพระประสงค์ของอัลลอฮฺ ﷻ

قال العلامة ابن عثيمين رحمه الله:

فالشرك لا يغفره الله أبداً

لأنه جناية على حق الله الخاص وهو التوحيد.

ท่านอิบนุ อุษัยมีน ร่อฮิมะฮุ้ลลอฮฺ ได้กล่าวว่า
“อัลลอฮฺนั้นจะไม่มีวันยกโทษให้กับการตั้งภาคีใดๆเป็นอันขาด เนื่องจากมันเป็นการละเมิดอย่างร้ายแรงต่อสิทธิของอัลลอฮฺ ซึ่งก็คือการให้เอกภาพต่อพระองค์”

بابُ
مَا جَاءَ فِيْمَنْ لَمْ يَقْـنَعْ بِالْحَلِفِ باللهِ
บทว่าด้วย : เรื่องโทษของผู้ที่ไม่ยอมรับการสาบานต่ออัลลอฮฺ ﷻ

عَنْ ابْنِ عُمَرَ– رضِيَ اللهُ عَنْهما–أَنَّ رَسُوْلَ اللهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ:((لا تَحْلِفُوا بِآبَائِكُمْ مَنْ حَلَفَ بِاللهِ فَلْيَصْدُقْ،وَمَنْ حُلِفَ لَهُ بِاللهِ فَلْيَرْضَ،وَمَنْ لَمْ يَرْضَ فَلَيْسَ مِنَ اللهِ)) رَوَاهُ ابْنُ مَاجَهْ بِسَنَدٍ حَسَنَ

ความหมาย

มีรายงานจากอิบนุ อุมัร ﵄ ว่า แท้จริง ท่านร่อซูลุลลอฮฺ ﷺ ได้กล่าวว่า “พวกท่านทั้งหลายอย่าได้สาบานต่อบรรดาบรรพบุรุษของพวกท่าน ผู้ใดที่มีการสาบานแก่เขาด้วยอัลลอฮฺ เขาจงยอมรับเถิด และผู้ใดที่ไม่ยอมรับการสาบาน อัลลอฮฺก็จะไม่ทรงยุ่งเกี่ยวกับเขา (เป็นการขู่และคาดโทษที่รุนแรง)

(บันทึกโดย อิบนิ มาญะฮฺด้วยสายรายงานที่หะซัน)

ความเกี่ยวเนื่องกันระหว่างบทนี้กับกิตาบุตเตาฮีด

การไม่พึงพอใจกับการสาบานต่อพระนามของอัลลอฮฺ ﷻ จะทำให้หลักการให้เอกภาพต่ออัลลอฮฺ(เตาฮีด)ขาดความสมบูรณ์ เพราะเป็นการไม่ให้ความสำคัญต่อพระนามของอัลลอฮฺ

อธิบายคำศัพท์

مَا جَاءَ فِيْمَنْ.. الخ	คือการคาดโทษแก่คนที่ไม่ยอมเชื่อคำสาบานด้วยพระนามอัลลอฮฺ
الْحَلِفِ	การสาบาน
لا تَحْلِفُوا بِآبَائِكُمْ	การห้ามสาบานด้วยบรรดาบรรพบุรุษ เพราะการสาบานด้วยการอ้างบรรพบุรุษ ถือเป็นการสาบานที่แพร่หลายในหมู่พวกเขาในขณะนั้น
فَلْيَصْدُقْ	เขาก็จงพูดความจริงตามที่ได้สาบานด้วยเถิด โดยคำนึงถึงความยิ่งใหญ่ของการสาบานต่ออัลลอฮฺด้วย เนื่องจากการความสัตย์จริงในการสาบานนั้นเป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่ง

فَلْيَرْضَ	เขาก็จงยินยอมหรือเชื่อคำสาบานนั้นเถิด โดยคำนึงถึงความยิ่งใหญ่ของการสาบานต่ออัลลอฮฺ ﷻ ด้วย
فَلَيْسَ مِنَ اللهِ	อัลลอฮฺ ﷻ จะไม่ทรงยุ่งเกี่ยวกับเขา ซึ่งสำนวนนี้ถือเป็นการคาดโทษต่อผู้ที่กระทำเรื่องดังกล่าวด้วยเช่นกัน

ความหมายของฮะดีษโดยสรุป

ท่านร่อซูล ﷺ ห้ามการสาบานต่อบรรดาบรรพบุรุษ เพราะการสาบานนั้น เป็นการให้ความสำคัญและความยิ่งใหญ่ต่อผู้ที่ถูกนำไปอ้างในการสาบาน ซึ่งการให้ความยิ่งใหญ่นั้นถือเป็นสิทธิที่จะต้องมอบแด่อัลลอฮฺ ﷻ เพียงพระองค์เดียวเท่านั้น และท่านนบีได้สั่งใช้ให้ผู้ที่สาบานต่ออัลลอฮฺ ﷻ ให้เขาพูดแต่เรื่องจริงเท่านั้น เพราะการพูดจริงเป็นสิ่งที่จำเป็นแก่มุสลิมทุกคน โดยเฉพาะเมื่อเขาสาบานด้วยพระนามของอัลลอฮฺ ﷻ จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องพูดความจริง และท่านนบี ﷺ ได้สั่งใช้ว่าคู่กรณีของผู้ที่สาบานนั้นจำเป็นจะต้องยินยอมต่อการสาบานนั้นในกรณีที่มีการพิพาทกันหรือในกรณีอื่นๆ ด้วยเช่นกัน เพราะการสาบานต่ออัลลอฮฺนั้นเป็นการยอมรับในอำนาจสูงสุดของอัลลอฮฺและถือเป็นการเทิดเกียรติต่อพระองค์ ด้วยเหตุนี้

ท่านนบี ﷺ จึงได้คาดโทษสถานหนักแก่ผู้ที่ไม่ยอมรับคำสาบานต่ออัลลอฮฺ ﷻ เพราะมันคือพฤติกรรมที่บ่งบอกว่าเขาไม่เทิดทูนอัลลอฮฺอย่างแท้จริง

ความเกี่ยวเนื่องกันระหว่างฮะดีษนี้กับบทเรียน

ในฮะดีษบทนี้มีการคาดโทษสถานหนักสำหรับผู้ที่ไม่ยอมเชื่อต่อคำสาบานด้วยพระนามของอัลลอฮฺ ﷻ

สิ่งต่าง ๆที่ได้รับจากฮะดีษ

1.การคาดโทษสถานหนักสำหรับผู้ที่ไม่ยอมเชื่อต่อคำสาบานด้วยพระนามของอัลลอฮฺ ﷻ

2.จำเป็นต้องพูดความจริงในการสาบาน

3.ห้ามพูดเท็จในการสาบาน

4.ต้องคิดดีและมองในแง่ดีต่อมุสลิมเมื่อไม่มีหลักฐานเป็นอย่างอื่น

5.จำเป็นต้องเชื่อผู้ที่สาบานต่ออัลลอฮฺ ﷻ ถ้าผู้สาบานเป็นผู้ศรัทธา

بابُ
قولُ : مَا شَاءَ اللهُ وَشِئْتَ
บทว่าด้วย : เรื่องคำพูดที่ว่า "สิ่งที่ได้เป็นไปตามที่อัลลอฮฺและท่านได้ประสงค์แล้ว"

عَنْ قُتَيْلَةَ : أَنَّ يَهُودِيًّا أَتَى النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ: إِنَّكُمْ تُشْرِكُونَ تَقُولُونَ: مَا شَاءَ اللهُ وَشِئْتَ ، وَتَقُولُونَ : وَالْكَعْبَةِ ، فَأَمَرَهُمُ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا أَرَادُوا أَنْ يَحْلِفُوا أَنْ يَقُولُوا : وَرَبِّ الْكَعْبَةِ،وَأَنْ يَقُوْلُوا : مَا شَاءَ اللهُ ثُمَّ شِئْتَ رَوَاهُ النَّسَائِيُّ وَصَحَّحَهُ

ความหมาย

มีรายงานจากท่านหญิง กุตัยละฮฺว่า มีชาวยิวคนหนึ่งมาหาท่านนบี ﷺ แล้วพูดว่า :พวกท่านตั้งภาคีต่ออัลลอฮฺ(ทำชิริก) กันโดยที่พวกท่านพูดกันว่า "มาชาอัลลอฮฺว่ะชิอฺตะ"(สิ่งนั้นได้เป็นไปตามที่อัลลอฮฺและท่านได้ประสงค์แล้ว) และพูดกันอีกว่า "วัลกะอฺบะฮฺ" (ฉันขอสาบานต่อกะอฺบะฮฺ) ดังนั้นท่านนบี ﷺ จึงใช้ให้พวกเขาเหล่านั้นพูดในขณะต้องการจะสาบานว่า "ว่ะร็อบบิลกะอฺบะฮฺ" (ฉันขอสาบานต่อพระเจ้าของกะอฺบะห์) และ

ใช้คำพูดว่า "มาชาอัลลอฮุษุมม่ะชิอฺตะ" (สิ่งนั้นได้เป็นไปตามที่อัลลอฮฺทรงประสงค์ก่อนแล้ว จากนั้นท่านจึงได้ประสงค์ตาม)

(บันทึกโดยอิมามอันนะซาอีย์และรับรองว่าเป็นสายรายงานที่ศ่อเฮี๊ยะฮ)

ความเกี่ยวเนื่องกันระหว่างบทนี้กับกิตาบุตเตาฮีด

บทนี้ถือเป็นส่วนขยายที่มีเนื้อหาหลักอยู่ในบทที่ 16 ว่าด้วยเรื่อง ดำรัสของอัลลอฮฺ ตะอาลา ที่ห้ามกล่าวคำพูดที่นำไปสู่การเทียบเคียงอัลลอฮฺกับสิ่งถูกสร้างของพระองค์ ซึ่งได้มีการบอกถึงความเกี่ยวเนื่องกันระหว่างบทเรียนและกิตาบุตเตาฮีดไปก่อนหน้านี้แล้ว (อ่านเพิ่มเติมได้จากความเกี่ยวเนื่องกันระหว่างบทที่ 16กับกิตาบุตเตาฮีด)

ประวัติผู้รายงาน

قُتَيْلَةَ:ท่านหญิงกุตัยละฮฺ บินติ(บุตรสาวของ) ซ็อยฟีย์ อัลญุฮะนียะฮฺ เป็นศ่อฮาบะฮฺหญิงท่านหนึ่ง

อธิบายคำศัพท์

قولُ : مَا شَاءَ اللهُ وَشِئْتَ "สิ่งนั้นได้เป็นไปตามที่อัลลอฮฺและ

	ท่านได้ประสงค์แล้ว" ซึ่งคำพูดนี้เป็นการแสดงถึงความประสงค์ของผู้สร้างกับผู้ที่ถูกสร้างนั้นอยู่ในระดับเดียวกัน ดังนั้นจึงไม่อนุญาตให้พูดเช่นนั้น
تُشْرِكُونَ	เป็นชิริกเล็ก(บาปใหญ่ที่ผู้กระทำยังคงมีสถานภาพเป็นมุสลิมอยู่)
مَا شَاءَ اللهُ وَشِئْتَ	"สิ่งนั้นได้เป็นไปตามที่อัลลอฮฺและท่านได้ประสงค์แล้ว" คำพูดนี้ถือเป็นการตั้งภาคีในเรื่องการมีความประสงค์ร่วมกันระหว่างอัลลอฮฺกับผู้อื่นหรือสิ่งอื่น(ชิริกเล็ก)
وَتَقُولُونَ : وَالْكَعْبَةِ	และพวกท่านพูดว่า "ฉันขอสาบานด้วยอัลกะอฺบะฮฺนี้ ซึ่งเท่ากับเป็นการสาบานต่อสิ่งอื่นนอกเหนือจากอัลลอฮฺ

ความหมายของฮะดีษโดยสรุป

ชาวยิว ผู้นี้ได้มาบอกกับท่านนบีมุฮัมมัด ﷺ ว่า มุสลิมบางคนกำลังทำชิริกเล็กอยู่ โดยกล่าวคำพูดบางคำตามที่ปรากฏในฮะดีษข้างต้น แล้วท่านนบีมุฮัมมัด ﷺ ก็ยอมรับ เพราะถือว่าคำกล่าวเหล่านั้นเป็นการทำชิริก(ตั้งภาคีต่ออัลลอฮฺในรูปแบบหนึ่ง)จริง และ

ได้แนะนำให้บรรดามุสลิมกล่าวคำพูดอื่นแทน เช่น กล่าวว่า “ฉันขอสาบานต่อพระเจ้าของกะอฺบะฮฺ” แทนการสาบานต่อกะอฺบะฮฺ และท่านได้พูดถึงเรื่องความประสงค์ของมนุษย์ว่ามันจะเป็นไปตามพระประสงค์ของอัลลอฮฺ ﷻ โดยใช้คำว่า ثُمَّ (แปลว่าหลังจากนั้น) เข้ามาคั่นกลาง ซึ่งเป็นสำนวนภาษาที่ให้ความหมายบอกถึงการเรียงลำดับตามหลังกัน มิใช่มาร่วมกัน เพื่อที่ความประสงค์ของมนุษย์จะได้เป็นไปตามพระประสงค์ของอัลลอฮฺ ﷻ ที่อยู่เหนือและมีมาก่อนความประสงค์ของมนุษย์

ความเกี่ยวเนื่องกันระหว่างฮะดีษนี้กับบทเรียน

ในฮะดีษระบุว่า การพูดคำว่า “มาชาอัลลอฮฺว่ะชิอฺตะ” (สิ่งนั้นได้เป็นไปตามที่อัลลอฮฺและท่านได้ประสงค์แล้ว) นั้นถือเป็นการตั้งภาคีต่ออัลลอฮฺในรูปแบบหนึ่ง(ชิริกเล็ก)ที่ผู้กระทำถือว่าได้ทำบาปใหญ่แต่ยังคงมีสถานภาพเป็นมุสลิมอยู่และจำเป็นต้องกลับตัวต่อบาปนี้

สิ่งที่ได้รับจากฮะดีษ

1.คำพูดที่ว่า (ما شاء الله وشئت) (สิ่งนั้นได้เป็นไปตามที่อัลลอฮฺและท่านได้ประสงค์ด้วยกัน) รวมถึงการสาบานต่อสิ่งอื่น

นอกเหนือจากอัลลอฮฺ ﷻ นั้นเป็นการตั้งภาคีต่ออัลลอฮฺ(ชิริก) เพราะว่าท่านร่อซูล ﷺ ยอมรับคำพูดของชาวยิว โดยถือว่าคำพูดต่างๆ เหล่านั้นเป็นการตั้งภาคีต่ออัลลอฮฺ(ชิริก)จริง

2.ชาวยิวคนนั้นมีความรู้ในเรื่องการตั้งภาคีต่ออัลลอฮฺ(ชิริกเล็ก)

3.คนเรานั้นสามารถมีความเข้าใจที่ถูกได้ ถึงแม้จะเป็นพวกใช้อารมณ์เป็นใหญ่ก็ตาม

4.จะต้องยอมรับฟังสัจธรรมความจริงถึงแม้ว่ามันจะมาจากคนต่างศาสนิกหรือศัตรูของอิสลามก็ตาม

5.การตั้งภาคีต่ออัลลอฮฺที่เป็นชิริกเล็กนั้นไม่ทำให้สิ้นสภาพจากการเป็นมุสลิม

6.ต้องออกห่างและไม่ใช้คำพูดที่ทำให้หลักการศรัทธาบกพร่อง โดยเปลี่ยนคำพูดที่เป็นชิริกเหล่านั้นให้เป็นคำพูดที่ถูกต้องตรงตามหลักศรัทธาของศาสนาและไม่ตั้งภาคีต่ออัลลอฮฺ ﷻ

7.ผู้รู้นั้นเมื่อห้ามผู้หนึ่งผู้ใดไม่ให้กระทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดที่ผิดและขัดต่อแนวทางของศาสนาแล้ว ก็จำเป็นที่ผู้รู้จะต้องบอกสิ่งที่ถูกต้องและตรงตามแนวทางของศาสนาให้แก่เขาผู้นั้นด้วย

8.การสาบานต่อสิ่งอื่นนอกเหนือจากอัลลอฮฺนั้นถือเป็นการตั้งภาคีต่ออัลลอฮฺ(ชิริก) แม้จะเป็นการสาบานต่อ "กะอบะฮฺ" ซึ่งเป็น

บ้านของอัลลอฮฺ ﷻ ในแผ่นดินของอัลลอฮฺ ﷻ ก็ตาม ดังนั้นถ้าสาบานต่อสิ่งอื่นยิ่งไม่สามารถทำได้เลย

9.ยืนยันหลักศรัทธาในเรื่อง "มะชีอะฮฺ"(ความประสงค์) ของอัลลอฮฺ ﷻ และเรื่อง "มะชีอะฮฺ" (ความประสงค์) ของมนุษย์ และ "มะชีอะฮฺ" (ความประสงค์) ของมนุษย์ต้องเกิดขึ้นหลังจาก "มะชีอะฮฺ" (ความความประสงค์)ของอัลลอฮฺ ﷻ

ท่านนบีมุฮัมมัด ﷺ กล่าวว่า

وَلَهُ أَيضًا عَنِ ابْنِ عَبَّاسَ : أَنَّ رَجُلاً قَالَ لِلنَّبِيْ : مَا شَاءَ اللهُ وَشِئْتَ ، قَالَ:((أَجَعَلْتَنِي للهِ نِدًا ؟ بَل مَا شَاءَ اللهُ وَحْدَهُ))

ความหมาย

มีรายงานจากอิมามอันนะซาอีย์ โดยรายงานจากอิบนุอับบาส رضي الله عنهما ว่ามีชายคนหนึ่งกล่าวแก่ท่านนบีมุฮัมมัด ﷺ ว่า مَا شَاءَ اللهُ وَشِئْتَ ***(สิ่งนั้นได้เป็นไปตามที่อัลลอฮฺและท่านนบีได้ประสงค์แล้ว) ท่านนบีมุฮัมมัด ﷺ จึงกล่าวกับเขาว่า "เจ้าจะให้ฉัน(เป็นภาคี)เทียบเท่ากับอัลลอฮฺ ﷻ กระนั้นหรือ ? แต่จงพูดว่า (*** ما شاء الله ***) (สิ่งนั้นได้เป็นไปตามพระประสงค์ของอัลลอฮฺ)เพียงพระองค์เดียวเท่านั้น"***

อธิบายคำศัพท์

وَلَهُ	คือฮะดีษบทนี้ที่ถูกบันทึกไว้ในตำรารวบรวมฮะดีษของท่านอิมามอันนะซาอีย์
أَجَعَلْتَنِي	เป็นคำถามเชิงปฏิเสธว่า เจ้าจะให้ฉันมีฐานะเทียบเท่ากับอัลลอฮฺกระนั้นหรือ ?
نِدًّا	เทียบเท่า คือเป็นผู้มีส่วนร่วม(ภาคี)ที่เท่าเทียมกับอัลลอฮฺ

ความหมายของฮะดีษโดยสรุป

ท่านนบีมุฮัมมัด ﷺ ได้ปฏิเสธผู้ที่ใช้สำนวนพูดที่บอกว่า ความประสงค์ของท่านร่อซูล ﷺ กับความประสงค์ของอัลลอฮฺ ﷻ นั้นอยู่ร่วมกันด้วยการใช้อักษร "วาว" (الواو) มาเป็นตัวเชื่อมประโยค เนื่องจากว่าการเชื่อมประโยคในรูปแบบนี้จะทำให้อัลลอฮฺ ﷻ กับมนุษย์อยู่ในสถานะที่เท่าเทียมกัน และถือว่าเป็นการตั้งภาคีต่ออัลลอฮฺ ﷻ โดยท่านนบีได้สั่งใช้ให้กล่าวว่า มาชาอัลลอฮฺ (สิ่งนั้นได้เป็นไปตามพระประสงค์ของอัลลอฮฺ) เท่านั้น

ความเกี่ยวเนื่องกันระหว่างฮะดีษนี้กับบทเรียน

คำว่า ما شاء الله وشئت(สิ่งนั้นได้เป็นไปตามที่อัลลอฮฺและ

ท่านนบีได้ประสงค์แล้ว) และคำอื่นๆที่คล้ายกับคำนี้ ถือเป็นการตั้งภาคีกับอัลลอฮฺ ﷻ เป็นคำต้องห้ามที่ระบุอยู่ในอายะฮฺ ที่ 22 ของซูเราะฮฺ อัลบะเกาะเราะฮฺ ที่ว่า :

﴿فلا تجعلوا لله أندادا وأنتم تعلمون﴾

ความว่า "**ดังนั้น พวกเจ้าอย่าได้(ให้มีผู้ใดเทียบเท่า)ตั้งภาคีใด ๆต่ออัลลอฮฺ ทั้ง ๆที่พวกท่านก็ทราบดี**"

สิ่งต่าง ๆที่ได้รับจากฮะดีษ

1.ห้ามพูดว่า (ما شاء الله وشئت) (สิ่งนั้นได้เป็นไปตามที่อัลลอฮฺและท่านนบีได้ประสงค์แล้ว) และคำอื่นๆ ที่ใช้คำเชื่อม(คำสันทาน) ด้วยอักษร (واو) เนื่องจากมันจะกลายเป็นสำนวนที่นำความประสงค์ของมนุษย์ไปเทียบเท่ากับพระประสงค์ของอัลลอฮฺ ﷻ นั่นเอง

2.ผู้ใดที่ทำให้อัลลอฮฺ ﷻ มีฐานะเท่าเทียมกับมนุษย์ แม้แต่ในเรื่องชิริกเล็ก เท่ากับว่าเขาได้ตั้งภาคีกับอัลลอฮฺ ﷻ แล้ว

3.สั่งใช้ให้ยับยั้งความผิด ดังที่ในฮะดีษเมื่อชายผู้นั้นพูดผิด ท่านนบีก็ได้ยับยั้งความผิดของเขาโดยให้เขาเปลี่ยนคำพูดใหม่ที่ถูกต้องแทน

4.ท่านร่อซูล ﷺ ได้ชี้แจงหลักการเตาฮีดที่ถูกต้องและปิดกั้นช่องทางของการตั้งภาคีต่ออัลลอฮฺ(ชิริก)ในรูปแบบต่างๆ

และจากฮะดีษบทหนึ่ง ที่ระบุว่า

ولإبنِ ماجَهْ عَنِ الطُّفَيْلِ أَخِى عَائِشَة لِأُمِّهَا،قال :رَأَيْتُ كَأَنِّى أَتَيْتُ عَلَى نَفرٍ مِنَ الْيَهُودِ، فَقُلْتُ : إِنَّكُمْ لأَنْتُمُ الْقَوْمُ ، لَوْ لاَ أَنَّكُمْ تَقُوْلُوْنَ : عُزَيْرٌ بْنُ اللهِ ، قالُوْا : وَإِنَّكُمْ لأَنْتُمُ الْقَوْمُ لَوْلاَ أَنَّكُمْ تَقُوْلُوْنَ : مَا شَاءَ اللهُ وَشَاءَ مُحَمَّدٌ ، ثُمَّ مَرَرْتُ بِنَفَرٍ مِنَ النَّصَارَى،فَقُلْتُ : إِنَّكُمْ لأَنْتُمُ الْقَوْمُ، لَوْ لا أَنَّكُمْ تَقُوْلُوْنَ : المَسِيْحُ بْنُ اللهِ ، قالُوْا : وإِنَّكُمْ لأَنْتُمُ الْقَوْمُ ، لَوْ لا أَنَّكُمْ تَقُوْلُوْنَ مَا شَاءَ اللهُ وَشَاءَ مُحَمَّدٌ،فَلَمَّا أَصْبَحتُ أَخْبَرْتُ بِهَا مَنْ أَخْبَرْتُ، ثُمَّ أَتَيْتُ النَّبِىَّ فأَخْبَرْتُهُ فقالَ :((هَلْ أَخْبَرْتَ بِهَا أَحَدًا ؟)) قلت : نَعَمْ ، قال : فَحَمِدَ اللهَ وَأَثْنَى عَلَيْهِ ، ثُمَّ قال :((أَمَّا بَعْدُ : فَإِنَّ طُفَيْلاً رَأَى رُؤيَا أَخْبَرَ بِهَا مَنْ أَخْبَرَمِنْكُمْ ، وإِنَّكُمْ قُلْتُم كَلِمَةً كَانَ يَمْنَعُنِى كَذَا وَكَذَا أَنْ أَنْهَاكُمْ عَنْهَا ، فَلا تَقُوْلُوْا : مَا شَاءَ اللهُ وَشَاءَ مُحَمَّد ، وِلَكِنْ قُوْلُوْا : مَا شَاءَ اللهُ وَحْدَهُ))

ความหมาย

มีบันทึกโดยท่านอิมามอิบนุ มาญะฮฺ โดยรายงานจากท่านฏุฟัยลฺ ซึ่งเป็นน้องชายของท่านหญิงอาอิชะฮฺจากมารดา

เดียวกันแจ้งว่า :ฉันฝันว่าฉันได้ไปหาพวกยิวกลุ่มหนึ่ง แล้วฉันก็ได้พูดกับพวกเขาว่า : พวกท่านนั้นจะเป็นกลุ่มที่ดียิ่งถ้าหากว่าพวกท่านไม่พูดว่า "อุซัยรฺเป็นบุตรของอัลลอฮฺ"พวกเขาจึงตอบกลับว่า : พวกท่านก็จะเป็นกลุ่มที่ดียิ่งถ้าหากว่าพวกท่านไม่พูดว่า "สิ่งนั้นได้เป็นไปตามที่อัลลอฮฺและนบีมุฮัมมัดได้ประสงค์แล้ว" ต่อมาฉันก็ได้ผ่านไปยังกลุ่มของพวกคริสต์แล้วพูดกับพวกเขาว่า : พวกท่านจะเป็นกลุ่มที่ดียิ่ง ถ้าพวกท่านไม่พูดว่า "อีซาเป็นบุตรของอัลลอฮฺ"พวกเขาก็ตอบกลับว่า : พวกท่านก็จะเป็นกลุ่มที่ดียิ่ง ถ้าหากพวกท่านไม่พูดว่า "สิ่งนั้นได้เป็นไปตามที่อัลลอฮฺและนบีมุฮัมมัดได้ประสงค์แล้ว" เมื่อตื่นขึ้นมาในตอนเช้า ฉันจึงได้เล่าให้บางคนฟัง แล้วฉันก็ได้ไปหาท่านนบีมุฮัมมัด ﷺ แล้วเล่าเรื่องที่ฝันให้ท่านฟัง ท่านนบีมุฮัมมัด ﷺ ถามว่า "ท่านได้เล่าเรื่องนี้ให้ใครฟังหรือยัง?" ท่านฏุฟัยลฺตอบว่า "ครับ ผมได้เล่าไปบ้างแล้ว" เมื่อได้ยินเช่นนั้นท่านนบีมุฮัมมัด ﷺ จึงได้กล่าวสรรเสริญอัลลอฮฺ ﷻ และกล่าวชมเชยพระองค์แล้วกล่าวว่า "อีกประการหนึ่ง" (เป็นสำนวนที่ใช้ก่อนจะเข้าสู่เนื้อหาของคุฏบะฮฺหรือสุนทรพจน์ในวาระต่าง ๆ) แท้จริง ฏุฟัยลฺ ได้ฝันเห็นและได้เล่าให้บางคนในหมู่พวกท่านฟังไปแล้ว โดยพวกท่านพูดกันอยู่ถ้อยคำหนึ่ง ซึ่งฉันจะห้ามพวกท่านอยู่แล้วแต่ยังไม่ทันห้ามเพราะมีสาเหตุบางประการ

ดังนั้น ต่อไปนี้พวกท่านอย่าพูดคำว่า “สิ่งนั้นได้เป็นไปตามที่อัลลอฮฺและนบีมุฮัมมัดได้ประสงค์แล้ว” แต่จงพูดเสีย ใหม่ว่า “สิ่งนั้นได้เป็นไปตามที่อัลลอฮฺได้ทรงประสงค์แล้ว” เพียงอย่างเดียว

ประวัติผู้รายงาน

الطُّفِيْلِ คือชื่อของ ฏุฟัยลฺ บิน อับดุลลอฮฺ บิน อัลฮาริษ บิน ซัคบะเราะฮฺ อัลอัซดีย์ เป็นหนึ่งในศ่อฮาบะฮฺ ซึ่งท่านได้รายงานฮะดีษจากท่านนบีมุฮัมมัดไว้เพียงฮะดีษเดียว ก็คือฮะดีษบทนี้

อธิบายคำศัพท์

على نفرٍ : النـَفَرِ คณะหรือกลุ่ม

لأَنْتُمُ الـقَـوْمُ แน่นอน พวกท่านคือพวกหรือกลุ่มที่เที่ยงตรงถูกต้องดียิ่ง

لـَوْ لاَ أَنـَّـكُمْ تَقـُوْلُوْنَ : عُزَيْرٌ ابْنُ الله

หากว่าพวกท่านไม่พูดว่า อุซัยรฺ เป็นบุตรของอัลลอฮฺ การพูดเช่นนี้เป็นการตั้งภาคีต่ออัลลอฮฺ(ชิริก) เพราะอุซัยรฺนั้นเป็นเพียงผู้ที่ท่องจำคัมภีร์เตารอดได้ทั้งเล่มเท่านั้น

تقولون : مَا شَاءَ اللهُ وَشَاءَ مُحَمَّدٌ

พวกยิวได้โต้ตอบกลุ่มมุสลิมว่า ที่พวกท่านพูดว่า “สิ่งนั้นได้เป็นไปตามที่อัลลอฮฺและนบีมุฮัมมัดได้ประสงค์แล้ว” ตรงนี้ถือเป็นการโต้ตอบของพวกยิวต่อบรรดามุสลิมที่พูดประโยคนี้กันอยู่ในขณะนั้น ซึ่งเป็นคำพูดที่ไม่ถูกต้องเช่นกัน

تَقُوْلُوْنَ : المَسِيْحُ ابْنُ اللهِ

อัลมะเซี๊ยะฮฺ คือ นบีอีซา บุตรของ มัรยัม

พวกคริสต์กล่าวว่านบีอีซาคือบุตรของอัลลอฮฺ ﷻ เท่ากับว่าพวกท่านตั้งภาคีต่ออัลลอฮฺ ﷻ โดยบอกว่าอัลลอฮฺทรงมีบุตร

فَحَمِدَ اللهَ وَأَثْنَى عَلَيْهِ

“อัลฮัมดุ” (**الحمد**) คือการสรรเสริญและกล่าวชมเชยพระองค์แด่ความโปรดปรานต่างๆและเรื่องอื่นๆที่อัลลอฮฺทรงประทานมาให้

كَانَ يَمْنَعُنِي كَذَا وَكَذَا

มีเหตุขัดข้องบางประการที่ไม่ทันได้ห้ามบรรดามุสลิม(เศาะหาบะฮฺ)จากการกล่าวคำพูดเช่นนี้ และในบางสายรายงานก็ระบุว่าว่าเหตุขัดข้องบางประการนั้นก็คือท่านนบี

ละอายที่จะยับยั้งเนื่องจากท่านยังไม่ได้รับคำสั่งให้ทำการยับยั้งในช่วงเวลาก่อนหน้านั้น

ความหมายของฮะดีษโดยสรุป

ฏุฟัยลฺ ﷺ เล่าว่า เขาได้ฝันเห็นว่า เขาได้ผ่านไปยังคนกลุ่มหนึ่งจากสองศาสนา(ยิวและคริสต์) แล้วได้แสดงการคัดค้านพวกเขาที่ได้ตั้งภาคีต่ออัลลอฮฺ(ชิริก)กันอยู่ด้วยการกล่าวว่าอัลลอฮฺทรงมีบุตร ซึ่งพระองค์ทรงบริสุทธิ์จากสิ่งดังกล่าว พวกเขาก็โต้ตอบด้วยการอ้างถึงมุสลิมบางกลุ่มที่ยังตั้งภาคีต่ออัลลอฮฺ(ชิริกเล็ก)ด้วยคำพูดบางคำของพวกเขาที่กล่าวว่า “สิ่งนั้นได้เป็นไปตามที่อัลลอฮฺและนบีมุฮัมมัดได้ประสงค์แล้ว” และเมื่อท่านฏุฟัยลฺตื่นขึ้นมาตอนเช้า ท่านก็ได้เล่าเรื่องราวที่ฝันเห็นนั้นให้ท่านนบีมุฮัมมัด ﷺ ฟัง ท่านนบีมุฮัมมัด ﷺ จึงได้ประกาศให้มุสลิมทั้งหลายทราบว่าท่านได้สั่งห้ามมุสลิมทั้งหลายไม่ให้กล่าวคำพูดต่างๆที่เป็นการตั้งภาคีต่ออัลลอฮฺ(ชิริกเล็ก) พร้อมกับสั่งใช้ให้พวกเขากล่าวคำพูดที่ถูกต้องซึ่งไม่มีการตั้งภาคีใดๆต่ออัลลอฮฺ(ชิริก)ปะปนอยู่แทน

ความเกี่ยวเนื่องกันระหว่างฮะดีษนี้กับบทเรียน

ฮะดีษนี้แจ้งให้ทราบว่า การพูดด้วยถ้อยคำที่ว่า

مَا شَاءَ اللهُ وَشَاءَ مُحَمَّدٌ (สิ่งนั้นได้เป็นไปตามที่อัลลอฮฺและนบีมุฮัมมัดได้ประสงค์แล้ว) หรือคำอื่นๆในลักษณะนี้ ถือว่าเป็นถ้อยคำที่มีการตั้งภาคีต่ออัลลอฮฺ(ชิริกเล็ก)ปะปนอยู่ด้วย

สิ่งต่าง ๆที่ได้รับจากฮะดีษบทนี้

1.การให้ความสำคัญต่อความฝัน ซึ่งความฝันถือเป็นหนึ่งในปัจจัยของการวางบทบัญญัติศาสนาในบางเรื่อง ในยุคที่ท่านร่อซูล ﷺ ยังมีชีวิตอยู่

2. คำว่า (ما شاء الله وشاء فلان) "สิ่งนั้นได้เป็นไปตามที่อัลลอฮฺและคนๆหนึ่งได้ประสงค์แล้ว" หรือคำอื่นๆที่คล้ายกันนี้ เป็นถ้อยคำที่มีชิริกเล็กปะปนอยู่

3.ทั้งยิวและคริสต์นั้นรู้จักเรื่องชิริกเล็กเป็นอย่างดี ทั้งๆ ที่พวกเขานั้นตั้งภาคีต่ออัลลอฮฺในแบบที่ร้ายแรงกว่าชิริกเล็กที่มุสลิมบางคนได้กระทำ ทั้งนี้ก็เพื่อที่จะหาโอกาสและช่องทางเหน็บแนมและตำหนิบรรดามุสลิม

4.การกล่าว الحمد لله(มวลการสรรเสริญเป็นสิทธิของอัลลอฮฺ) ถือเป็นคำเกริ่นนำในการกล่าวคำปราศรัยและสุนทรพจน์ต่างๆ และกล่าวคำว่า أما بعد(อนึ่ง, ประการสำคัญ) ก่อนจะเริ่มเข้าสู่เนื้อเรื่องหลังจากกล่าวคำเกริ่นนำนั้นแล้ว

5.สมควรที่จะกล่าวแค่ความประสงค์ของอัลลอฮฺ ﷻ เพียงพระองค์เดียวเท่านั้น ถึงแม้ว่าจะอนุญาตให้กล่าวว่า "อัลลอฮฺทรงประสงค์ ต่อมาคนๆนั้นก็มีความประสงค์ด้วย" ก็ตาม

قال سفيان الثوري رحمه الله:

البدعة أحب إلى إبليس من المعصية

فإن المعصية يُتاب منها والبدعة لا يتاب منها

ซุฟยาน อัษเษารีย์ รอฮิมะฮุ้ลลอฮฺ กล่าวว่า
"สิ่งที่เป็นบิดอะฮฺ(อุตริกรรม)นั้นเป็นที่รักยิ่งของอิบลีส
มากกว่าสิ่งที่เป็นมะอฺซิยะฮฺ(การฝ่าฝืน)
เพราะแท้จริง การกระทำที่ฝ่าฝืนนั้นอาจได้รับการอภัย
แต่การทำบิดอะฮฺนั้นจะไม่ได้รับการอภัย"

باب

مَنْ سَبَّ الدَّهْرَ فَقَدْ آذَى اللهَ

บทว่าด้วย : เรื่องผู้ใดที่ด่าว่ากาลเวลาเท่ากับเขาได้หมิ่นประมาทต่ออัลลอฮฺ ﷻ

และมีดำรัสของอัลลอฮฺ ตะอาลา ที่พระองค์ทรงตรัสว่า

﴿وَقَالُواْ مَا هِيَ إِلَّا حَيَاتُنَا ٱلدُّنْيَا نَمُوتُ وَنَحْيَا وَمَا يُهْلِكُنَآ إِلَّا ٱلدَّهْرُۚ وَمَا لَهُم بِذَٰلِكَ مِنْ عِلْمٍۖ إِنْ هُمْ إِلَّا يَظُنُّونَ ٢٤﴾

(الجاثية : ٢٤)

ความหมาย

“และพวกเขากล่าวว่า ไม่มีชีวิตอื่นใด นอกจากการมีชีวิตของเราในโลกนี้เท่านั้น เราจะตายไป และเราจะมีชีวิตอยู่ และจะไม่มีสิ่งใดมาทำลายเราได้ (ทำให้เราตายได้) นอกจากกาลเวลาเท่านั้น สำหรับพวกเขาไม่มีความรู้ในเรื่องนั้นดอก นอกจากพวกเขาเดาเอาเท่านั้น” (อัลญาซิยะฮฺ 45: 24)

ความเกี่ยวเนื่องกันระหว่างบทนี้กับกิตาบุตเตาฮีด

การด่าทอหรือตำหนิกาลเวลานั้น ถือเป็นเรื่องหนึ่งที่มีการตั้งภาคีต่ออัลลอฮฺ(ชิริก)ปะปนอยู่ด้วย เพราะผู้ที่ด่าทอหรือตำหนิกาลเวลานั้น หากเขาเชื่อมั่นว่ากาลเวลานั้นมีบทบาทร่วมกับอัลลอฮฺ ﷻ เขาก็กลายเป็นผู้ตั้งภาคีต่ออัลลอฮฺ(มุชริก) แล้ว

อธิบายคำศัพท์

آذى الله	หมิ่นประมาทต่ออัลลอฮฺ ﷻ โดยการให้ลักษณะของพระองค์ด้วยลักษณะที่บกพร่อง
وقالوا	พวกเขาในที่นี้หมายถึง พวกปฏิเสธการฟื้นคืนชีพได้กล่าวว่า
مَا هِيَ	ชีวิตนี้ไม่มีอะไร
إِلاَّ حَيَاتُنَا الدُّنْيَا	นอกจากการดำเนินชีวิตในโลกนี้เท่านั้น ไม่มีชีวิตอื่นใดอีกแล้วในโลกหน้า
نَمُوْتُ وَنَحْيَا	พวกเราจะตาย และเราจะมีคนรุ่นใหม่ที่มีชีวิตสืบทอดเป็นรุ่นๆต่อไปด้วยการให้กำเนิด
وَمَا يُهْلِكُنَا إِلاَّ الدَّهْر	จะไม่มีสิ่งใดทำให้เราพินาศได้ นอกจากการล่วงเลยผ่านไปของกาลเวลาเท่านั้น
وَمَالَهُمْ بِذَلِكَ	พวกเขามิได้มีหลักฐานใดๆในการพูดเช่นนั้น

مِنْ عِلْمٍ	ไม่มีความรู้และหลักฐานใดๆมายืนยันคำพูดของเขา นอกจากเพียงแค่คำกล่าวอ้างคาดเดาที่พูดสืบทอดต่อกันมาเท่านั้น

ความหมายของอายะฮฺโดยสรุป

อัลลอฮฺ ﷻ ทรงบอกให้ทราบว่าพวกที่เชื่อมั่นอยู่กับกาลเวลา (อัลดะฮฺรียะฮฺ) นั้นคือหนึ่งในบรรดาผู้ปฏิเสธศรัทธาต่ออิสลาม ซึ่งรวมไปถึงชาวอาหรับผู้ตั้งภาคีต่ออัลลอฮฺที่เห็นด้วยกับพวกเขา ในการปฏิเสธการฟื้นคืนชีพ โดยพวกเขากล่าวว่า ไม่มีชีวิตอื่นใดอีกแล้ว นอกจากการดำรงชีวิตของพวกเขาในโลกนี้เท่านั้น คือเมื่อพวกเราตายไปแล้ว ทายาทบางคนของพวกเราก็จะให้กำเนิดบุตรออกมา วนเวียนอยู่เช่นนี้เรื่อยไป และไม่มีเหตุใดๆทำให้พวกเราตายได้นอกจากกาลเวลาที่ได้ล่วงเลยผ่านไปเท่านั้น ด้วยเหตุนี้อัลลอฮฺ ﷻ จึงได้ตอบโต้พวกเขาว่า พวกเขาไม่ได้มีหลักฐานใดๆ เลยที่กล่าวปฏิเสธเช่นนั้น นอกจากการคาดเดาเอาเองเท่านั้น ซึ่งการคาดเดานั้นก็ไม่สามารถนำมาเป็นหลักฐานได้ และหากผู้ใดที่ปฏิเสธหรือไม่เชื่อเรื่องหนึ่งเรื่องใด เขาก็จำเป็นจะต้องมีหลักฐานมาพิสูจน์ยืนยันการปฏิเสธของเขา เช่นเดียวกันใครก็ตามที่รับรองสิ่งหนึ่งสิ่งใด เขาก็จำเป็นจะต้องมีหลักฐานมาพิสูจน์ยืนยันในเรื่องนั้นด้วยเช่นกัน

ความเกี่ยวเนื่องกันระหว่างอายะฮฺนี้กับบทเรียน

ผู้ใดที่ด่าทอกาลเวลาก็เท่ากับว่าเขาได้มีส่วนร่วมและเข้าข่ายมีลักษณะเดียวกับพวก "ดะฮฺรียะฮฺ"(พวกที่เชื่อเรื่องกาลเวลาว่าเป็นเพียงสิ่งเดียวที่มีผลในการมีชีวิตหรือเสียชีวิตต่อทุกๆสิ่ง) ในการด่าทอด้วย แม้ว่าเขาจะไม่ได้มีหลักเชื่อมั่นแบบที่พวกดะฮฺรียะฮฺเชื่อก็ตาม

สิ่งต่าง ๆที่ได้รับจากอายะฮฺนี้

1.การยืนยันว่าเรื่องการฟื้นคืนชีพนั้นมีจริง และตอบโต้กลุ่มที่ไม่เชื่อเรื่องนี้

2.ประณามกลุ่มชนที่พยายามเชื่อมโยงเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นว่าเป็นเพราะกาลเวลาเพียงอย่างเดียวเท่านั้น

3.ใครที่ปฏิเสธสิ่งใดก็ต้องหาหลักฐานมาพิสูจน์ยืนยันในการปฏิเสธนั้นให้ได้ เช่นเดียวกับผู้ที่รับรองสิ่งใดก็ต้องมีหลักฐานมาพิสูจน์ยืนยันในสิ่งนั้นด้วยเช่นกัน

4.การคาดเดานั้นไม่สามารถนำมาอ้างอิงในเรื่องของหลักยึดมั่นศรัทธา

****

จากฮะดีษกุดซีย์

وَفِى الصَّحِيْحِ عَنْ أَبِى هُرَيْرَةَ : عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ :((قَالَ اللهُ تَعَالَى : "يُؤْذِينِى ابْنُ آدَمَ، يَسُبُّ

الدَّهْرَ،وَأَنَا الدَّهْرُ، أُقَلِّبُ اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ" وفِىْ رِوَايَةٍ : "لا تَسُبُّوا الدَّهْرَ،فَإِنَّ اللَّهَ هُوَ الدَّهْرُ"))

ความหมาย

มีบันทึกในศ่อเฮียะหฺอิมามบุคอรีย์ โดยรายงานจากท่านอบูฮุรอยเราะฮฺ ﷺ ได้รายงานจากท่านนบีมุฮัมมัด ﷺ ว่า

อัลลอฮฺ ตะอาลา ทรงตรัสว่า "มนุษย์นั้นได้หมิ่นประมาทต่อข้า โดยที่พวกเขาด่าทอกาลเวลา ทั้ง ๆที่ข้านี้เป็นเจ้าของกาลเวลา และทำให้กลางวันและกลางคืนหมุนเวียนเปลี่ยนไป"

และอีกรายงานหนึ่งระบุว่า

"ท่านทั้งหลาย จงอย่าด่าว่ากาลเวลาเพราะอัลลอฮฺ นั้นเป็นเจ้าของ กาลเวลา"

อธิบายคำศัพท์

وَفِى الصَّحِيْحِ	ฮะดีษบทนี้ ถูกบันทึกไว้ในตำรารวบรวมฮะดีษศ่อเฮียะหฺของท่านอิมามบุคอรีย์
يُؤْذِينِى	ด่าว่า, ติเตียน, หมิ่นประมาทข้า
يَسُبُّ الدَّهْرَ	ด่าว่าและติเตียนกาลเวลาในขณะที่เกิดเหตุการณ์ต่างๆขึ้น

وَأَنَا الدَّهْرُ	ข้าเป็นเจ้าของกาลเวลา เป็นผู้คอยควบคุมกิจการต่าง ๆ ที่พวกเจ้าเอามันไปเชื่อมโยงหากาลเวลา
أُقَلِّبُ اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ	ข้าทำให้กลางคืนและกลางวันมีการสับเปลี่ยนหมุนเวียนกันไป รวมไปถึงสิ่งที่จะเกิดขึ้นในยามค่ำคืน และในยามกลางวัน ไม่ว่าจะดี หรือไม่ดีก็ตาม
وفِيْ رِوَايَةٍ	คือในอีกสำนวนหนึ่งของฮะดีษบทนี้ที่อยู่ในตำราฮะดีษของอิมามมุสลิมและคนอื่น ๆ
فَإِنَّ اللّٰهَ هُوَ الدَّهْرُ	คืออัลลอฮฺ ﷻ นั้น เป็นผู้ทรงดูและควบคุมทุกสิ่งไม่ว่าจะดีหรือชั่วที่ผ่านเข้ามาในกาลเวลาตามพระประสงค์ของพระองค์

ความหมายของฮะดีษโดยสรุป

ท่านร่อซูล ﷺ กล่าวว่า อัลลอฮฺตะอาลาทรงตรัสว่า ผู้ใดที่ด่าทอกาลเวลาในขณะที่เกิดอุบัติเหตุหรือเคราะห์กรรมต่างๆที่เขาไม่ปรารถนามัน เท่ากับว่าเขาได้ด่าทอและหมิ่นประมาทอัลลอฮฺ ﷻ เพราะพระองค์คือผู้เดียวเท่านั้นที่ทรงให้สิ่งต่าง ๆเหล่านี้เกิดขึ้น ส่วนกาลเวลานั้นก็คือสิ่งที่พระองค์ทรงสร้างขึ้นมาเพื่อให้ทุกสิ่งดำเนินไป

ตามระบบ และให้เหตุการณ์ต่างๆที่เกิดขึ้นนั้นเป็นไปตามบัญชาของพระองค์

ความเกี่ยวเนื่องกันระหว่างฮะดีษนี้กับบทเรียน

ในฮะดีษระบุว่า ใครที่ด่าว่ากาลเวลาก็เท่ากับว่า เขาได้ตำหนิและหมิ่นประมาทต่ออัลลอฮฺ سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى

สิ่งต่าง ๆที่ได้รับจากฮะดีษ

1.เมื่อเกิดเหตุการณ์ต่างๆห้ามด่าว่ากาลเวลา

2.เมื่อเกิดเหตุการณ์ต่างๆจำเป็นต้องศรัทธาและยอมรับต่อกำหนดสภาวะการณ์ของอัลลอฮฺ سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى

3.กาลเวลานั้นเป็นสิ่งถูกสร้างอย่างหนึ่งของอัลลอฮฺ

4.บางครั้งมนุษย์นั้นก็หมิ่นประมาทต่ออัลลอฮฺ سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى โดยการตำหนิ ติเตียน และด่าทอ แต่พวกเขาก็ไม่สามารถทำอันตรายใดๆอัลลอฮฺ سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى ได้เลยแม้แต่น้อย

باب

التّسَمّي بِقَاضِى القُضَاةِ وَنَحْوِهِ

บทว่าด้วย : เรื่องการตั้งชื่อว่า“ผู้พิพากษาเหนือเหล่าผู้พิพากษาทั้งหลาย” หรือคำอื่นที่คล้ายคลึงกัน

وَفِي الصَّحِيْحِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ :((إِنَّ أَخْنَعَ اسْمٍ عِنْدَ اللَّهِ رَجُلٌ تَسَمَّى مَلِكَ الأَمْلاكِ، لا مَالِكَ إِلاَّ اللهُ))قَالَ سُفْيَانُ: مِثْلُ: شَاهَان شَاه. وَ فِي رِوَايَةٍ :((أَغْيَظُ رَجُلٍ عَلَى اللهِ يوم القيامةِ وَأَخْبَثـُهُ)) قَوْلُهُ : أَخْنَعَ : يَعْنِي أَوْضَعُ

ความหมาย

มีรายงาน จากท่านอบูฮุรอยเราะฮฺ ﷺ ได้รายงาน จากท่านนบีมุฮัมมัด ﷺว่า “ชื่อที่อัปยศที่สุด ณ ที่อัลลอฮฺ คือการที่คน ๆหนึ่งได้ตั้งชื่อว่า "กษัตริย์เหนือบรรดากษัตริย์ทั้งหลาย" (เพราะ)แท้จริงแล้ว ไม่มีผู้มีกรรมสิทธิ์ครอบครองอื่นใดนอกจากอัลลอฮฺเท่านั้น ท่านซุฟยานได้กล่าวว่า เช่น ชื่อที่ว่า “ชาฮานชาฮฺ” (แปลว่ากษัตริย์เหนือบรรดากษัตริย์ทั้งหลาย)

และในอีกสายรายงานหนึ่ง บอกว่า : เขาเป็นคนที่อัลลอฮฺ ทรงโกรธกริ้วที่สุดในวันกิยามะฮฺและเป็นคนที่เลวที่สุด ณ ที่พระองค์"

และคำว่า أَخْنَعَ แปลว่าอัปยศ, เสื่อม, หยาบที่สุด

(บันทึกโดย อัลบุคอรี และมุสลิม)

ความเหมาะสมของบทนี้กับกิตาบุตเตาฮีด

เป็นการแจ้งให้ทราบว่า แท้จริงการตั้งชื่อหรือขนามนามด้วยชื่อที่มีความหมายร่วมหรือเทียบเท่ากับ อัลลอฮฺ ﷻ ในความยิ่งใหญ่ของพระองค์นั้น เป็นการตั้งภาคีต่ออัลลอฮฺในด้านการบริหารกิจการต่างๆร่วมกับอัลลอฮฺ ﷻ (อัรรุบูบียะฮฺ)

ประวัติผู้รายงาน

سفيان คือท่านซุฟยาน บิน(บุตรของ) อุยัยนะฮฺ บิน มัยมูน อัลฮิลาลีย์ เป็นผู้รายงานฮะดีษที่มีความน่าเชื่อถือสูง เป็นนักท่องจำที่มีความแม่นยำ และเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านฟิกฮฺ เกิดที่เมืองกูฟะฮฺ ปีฮิจญ์เราะห์ศักราช ที่ 107 จากนั้นได้ไปพำนักอยู่ที่นครมักกะฮฺและเสียชีวิตที่นั่นในปีฮิจญ์เราะฮฺ ศักราชที่ 198 ร่อฮิมะฮุลลอฮฺ

อธิบายคำศัพท์

ونحوه	คือ ชื่ออื่นๆที่คล้ายกับ "กอฎีลกุฎ็อต" (แปลว่า ผู้พิพากษาที่ยิ่งใหญ่เหนือบรรดาผู้พิพากษาทั้งหลาย เช่นชื่อ "ฮากิมุลฮุกกาม" (แปลว่า : ผู้ชี้ขาดที่ยิ่งใหญ่เหนือผู้ชี้ขาดทั้งหลาย) หรือชื่อ "ซุลฏอนุซซะลาฏีน" (แปลว่า : ผู้ครองอำนาจที่ยิ่งใหญ่เหนือผู้ครองอำนาจทั้งหลาย) หรือชื่อ "ซัยยิดุซซาด๊าต" (แปลว่านายที่ยิ่งใหญ่เหนือนายทั้งหลาย)
وَفِي الصَّحِيْحِ	คือ ในศ่อเฮียะหฺบุคอรีย์และเศาะเฮียะหฺมุสลิม
تَسَمَّى	คือตั้งชื่อตนเองด้วยชื่อดังกล่าวนั้น
الأَمْلاكِ	บรรรดากษัตริย์ทั้งหลาย
لا مَالِكَ إِلاَّ اللهُ	ไม่มีกษัตริย์ใดที่ยิ่งใหญ่นอกจากอัลลอฮฺ ประโยคนี้เป็นการตอบโต้ผู้ที่ทำตัวเทียบเคียงกับอัลลอฮฺในเรื่องที่เป็นกรรมสิทธิ์ของอัลลอฮฺแต่เพียงพระองค์เดียวเท่านั้น
شَاهَان شَاهٍ	มิใช่เป็นคำภาษาอาหรับ แต่มีความหมายเช่นเดียวกับชื่อ "มะลิกุลอัมล๊าก" โดยตรง

	นี้เป็นเพียงการยกตัวอย่าง มิได้จำกัดอยู่เพียงชื่อนี้เท่านั้น
وَ فِي رِوَايَةٍ	คือในอีกสายรายงานหนึ่งที่ถูกบันทึกไว้ในตำราศ่อเฮียะหฺของอิมามมุสลิม
أَغْيَظُ رَجُلٍ	แปลว่าเขาเป็นผู้ที่อัลลอฮฺ ﷻ ทรงโกรธกริ้วที่สุด
وَأَخْبَثُه	คือว่าเป็นคนที่ชั่วร้ายที่สุด ณ ที่อัลลอฮฺ ﷻ เป็นผู้ถูกกริ้วอย่างหนัก

ความหมายของฮะดีษโดยสรุป

ท่านนบีมุฮัมมัด ﷺ ได้บอกว่า คนที่อัปยศที่สุด ณ อัลลอฮฺ อัซซะวะญัล คือ ผู้ที่ตั้งชื่อตนเองด้วยชื่อที่มีความหมายที่ยิ่งใหญ่และเกรียงไกร ซึ่งไม่เหมาะสมและไม่คู่ควรกับสถานภาพของตน เนื่องจากไม่มีผู้ใดที่คู่ควรจะได้รับการขนานนามด้วยชื่อนั้นนอกจากพระองค์อัลลอฮฺ ﷻ เท่านั้น เช่นชื่อว่า (ملك الأملاك) มีความหมายว่า "มหากษัตริย์ที่ยิ่งใหญ่เหนือกษัตริย์ทั้งหลาย" เพราะการตั้งชื่อเช่นนี้เป็นการเย้ยหยันล้อเลียนต่ออัลลอฮฺ ﷻ และเป็นการแอบอ้างตีตนเทียบเคียงกับพระองค์ ด้วยเหตุนี้ผู้ที่ตั้งชื่อด้วยชื่อในลักษณะนี้จึงเป็นผู้ที่อัลลอฮฺ ﷻ ทรงโกรธกริ้วที่สุด และเป็นคนที่เลวที่สุด ณ ที่พระองค์

ความเกี่ยวเนื่องกันระหว่างฮะดีษนี้กับบทเรียน

ฮะดีษบทนี้แจ้งให้ทราบว่า ห้ามตั้งชื่อว่า قاض القضاة "ผู้พิพากษาที่ยิ่งใหญ่เหนือผู้พิพากษาทั้งหลาย" หรือชื่ออื่นๆที่มีความหมายคล้ายกัน โดยถือเป็นการเปรียบเทียบมาจากการห้ามตั้งชื่อว่า ملك الملوك "มหากษัตริย์ที่ยิ่งใหญ่เหนือกษัตริย์ทั้งหลาย" ที่ได้รับการประณาม และเตือนให้ระมัดระวังการตั้งชื่อนั้นเช่นเดียวกัน

สิ่งต่าง ๆที่ได้รับจากฮะดีษ

1.ห้ามตั้งชื่อว่า (قاض القضاة) "ผู้พิพากษาที่ยิ่งใหญ่เหนือผู้พิพากษาทั้งหลาย" และชื่ออื่น ๆที่มีความหมายคล้ายคลึงกับชื่อนี้

2.จำเป็นต้องให้เกียรติพระนามของอัลลอฮฺ ﷻ โดยไม่นำมาตั้งชื่อมนุษย์

3.ส่งเสริมให้มีความนอบน้อมถ่อมตน ในการเลือกชื่อที่เหมาะสมสำหรับมนุษย์ หรือฉายาและสมญานามที่ตรงกับความเป็นจริงของตนเอง

بابُ
احْتِرَامِ أَسماءِ اللهِ تَعَالَى وَتَغْيِيرِ الاِسْمِ لأَجْلِ ذَلِكَ
บทว่าด้วย : เรื่องการให้เกียรติต่อพระนามของอัลลอฮฺ ตะอาลา และการเปลี่ยนชื่อเดิมไปเป็นชื่ออื่น เพื่อเป็นการให้เกียรติต่ออัลลอฮฺ

عَنْ أَبِى شُرَيْحٍ – رَضِى الله عنه – أَنَّه كَانَ يُكْنَىَ أَبَا الْحَكم، فَقَالَ لَهُ النَبِيُّ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ :((إِنَّ اللَّهَ هُوَ الْحَكَمُ، وَإِلَيْهِ الْحُكْمُ)) فَقَالَ : إِنَّ قَوْمِى إِذَا اخْتَلَفُوْا فِى شَىْءٍ أَتَوْنِى فَحَكَمْتُ بَيْنَهُمْ، فَرَضِىَ كِلا الْفَرِيْقَيْنِ، فَقَالَ:((مَا أَحْسَنَ هَذَا، فَمَا لَكَ مِنَ الْوَلَدِ؟)) فَقُلْتُ : شُرَيْحٌ، وَمُسْلِمٌ، وَعَبْدُ اللَّهِ، قَالَ :((فَمَنْ أَكْبَرُهُمْ ؟)) قُلْتُ: شُرَيْحٌ ، قَالَ :((فَأَنْتَ أَبُو شُرَيْحٍ)) رَوَاهُ أَبُوْ دَاوُدَ وَغَيْرُهُ

ความหมาย

มีฮะดีษบทหนึ่งที่รายงานจากท่านอบูชุร็อยฮฺ رضي الله عنه ได้บอกว่าครั้งหนึ่งเขาเคยได้รับการขนานนามอีกชื่อหนึ่งว่า

أَبَا الحكم “อะบุลหะกัม” ดังนั้นท่านนบีมุฮัมมัด ﷺ จึงได้บอกเขาว่า “แท้จริงแล้วอัลลอฮฺ นั้น คือผู้ทรงตัดสินชี้ขาด (อัลหะกัม) และการชี้ขาดทั้งหลายนั้นจะต้องเป็นกรรมสิทธิ์ของพระองค์เพียงพระองค์เดียวเท่านั้น” อบูชุร็อยฮฺ(ที่ขณะนั้นยังชื่อว่าอบุลหะกัม)จึงอธิบายว่า "ที่จริงแล้วเมื่อพรรคพวกของฉันได้ขัด แย้งกันในเรื่องใดก็ตามพวกเขาก็จะมาหาฉัน แล้วให้ฉันทำการตัดสินให้พวกเขา จากนั้นทั้งสองฝ่ายก็จะพึงพอใจ (กับคำตัดสินของฉัน) ท่านนบีมุฮัมมัด ﷺ จึงกล่าวว่า การกระทำนี้ช่างเป็นสิ่งที่ดีเหลือเกิน แล้วท่านนบีมุฮัมมัด ﷺ จึงถามว่า "ท่านมีลูกหรือไม่" ? ฉันตอบว่า มีครับ ชื่อชุร็อยฮฺ , มุสลิม และอับดุลลอฮฺ ท่านนบีมุฮัมมัด ﷺ จึงถามว่า “ใครเป็นคนโตที่สุด ? ฉันตอบว่า :ชื่อ ชุร็อยฮฺ ครับ ท่านนบีมุฮัมมัด ﷺ จึงบอกว่า “ดังนั้นท่านคือ อบูชุร็อยฮฺ”

(บันทึกโดย อิมามอบูดาวูด และคนอื่น ๆ)

ความเกี่ยวเนื่องกันระหว่างบทนี้กับกิตาบุตเตาฮีด

การให้เกียรติต่อพระนามของอัลลอฮฺ ﷻ และการเปลี่ยนชื่อใหม่ เนื่องจากให้เกียรติต่อพระนามของอัลลอฮฺนั้นเป็นการทำให้หลักเตาฮีด(การให้เอกภาพต่ออัลลอฮฺ)นั้นสมบูรณ์

ประวัติผู้รายงาน

أَبِى شُرَيْحٍ อบูชุร็อยฮฺ ชื่อจริงของเขาคือ ฮานิอฺ บิน(บุตรของ) ยะซีด อัลกินดีย์ เป็นศ่อฮาบะฮฺของท่านร่อซูล ﷺ พำนักอยู่ที่เมือง กูฟะฮฺ และเสียชีวิตที่นครมะดีนะฮฺ ปีฮิจญ์เราะฮฺศักราชที่ 68

อธิบายคำศัพท์

احْتِرَامِ اسماءِ اللهِ	การเทิดทูนพระนามของอัลลอฮฺ ﷻ และการให้เกียรติต่ออัลลอฮฺ ﷻ
تَغْيِيْرِ الإِسْمِ	เปลี่ยนชื่อเดิมแล้วเอาชื่อใหม่มาแทนที่
من أَجْلِ ذَلِكَ	อันเนื่องจากให้เกียรติเทิดทูนต่อพระนามของอัลลอฮฺ ﷻ
يُكْنَى	นามแฝงใช้เรียกเป็นชื่อรอง โดยขึ้นต้นด้วยคำนำหน้าว่า อบู(พ่อ) หรือ อุมมุ(แม่)
الحَكَم	พระนามหนึ่งของอัลลอฮฺ มีความหมายว่า “ผู้ทรงตัดสินชี้ขาด” เมื่อพระองค์ได้ทำการชี้ขาดแล้วก็จะเป็นที่ยอมรับไม่มีผู้ใดปฏิเสธคำตัดสินนั้น
وَإِلَيْهِ الحُكْمُ	การตัดสินชี้ขาดแก่มวลมนุษย์ ทั้งในดุนยาและอาคิเราะฮฺนั้นถือเป็นกรรมสิทธิ์ของอัลลอฮฺเพียงพระองค์เดียวเท่านั้น

إِنَّ قَـوْمِى .. الخ	คือ ฉันมิได้ตั้งชื่อนี้ให้ตัวของฉันเอง แต่ทว่า กลุ่มชน ของฉันได้ขนานนามนี้(อบุลหะกัม) ให้กับฉัน
مَا أَحْسَنَ هَذَا	การกระทำนี้ช่างเป็นเรื่องที่ดีเหลือเกิน หมายถึงการประนีประนอมระหว่างคู่กรณีที่มีเรื่องพิพาทขัดแย้งกัน และทำการตัดสินชี้ขาดปัญหาขัดแย้งให้พวกเขาด้วยความเที่ยงธรรมและธำรงรักษาไว้ซึ่งความซื่อตรง
فَأَنْتَ أَبُو شُرَيْحٍ	ท่านนบีมุฮัมมัด ﷺ ได้ตั้งชื่อรอง(นามแฝง) ให้กับเขา โดยใช้ชื่อบุตรคนโตที่ชื่อชุร็อยฮฺ เป็นเกณฑ์ในการตั้งชื่อแทน โดยมีคำว่าอบูนำหน้า ด้วยเหตุนี้เขาจึงได้รับการขนานนามด้วยชื่อใหม่ว่า อบูชุร็อยฮฺ

ความหมายของฮะดีษโดยสรุป

ท่านนบีมุฮัมมัด ﷺ ได้คัดค้านศ่อฮาบะฮฺผู้นี้ในการมีชื่อรอง (นามแฝง)ว่า “อบุลหะกัม” เพราะคำว่า “อัลหะกัม” (الحكم) นั้นเป็นหนึ่งในบรรดาพระนามของอัลลอฮฺ ﷻ และสำหรับบรรดาพระนามของอัลลอฮฺ ﷻ นั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องได้รับการให้

เกียรติ ด้วยการสงวนพระนามทั้งหมดของอัลลอฮฺไว้เป็นชื่อเฉพาะของพระองค์เท่านั้นโดยผู้อื่นจะต้องไม่นำพระนามใดๆของอัลลอฮฺไปตั้งชื่อให้ตนเองหรือผู้อื่น ด้วยเหตุนี้อบูชุร็อยฮฺจึงได้อธิบายสาเหตุที่เขาเคยได้รับการขนานนามด้วยชื่อรองว่า(อบุลหะกัม) ก็เพราะว่าเขาเคยทำหน้าที่ประนีประนอมระหว่างคู่กรณีที่มีข้อพิพาทขัดแย้ง รวมถึงแก้ไขและยุติปัญหาต่าง ๆ ในชุมชนของพวกเขาจนเป็นที่พึงพอใจของคู่กรณีทั้งสองฝ่ายในชุมชนนั้น ท่านนบีมุฮัมมัด ﷺ ก็เห็นดีด้วยในการกระทำเช่นนั้น แต่ท่านได้ค้านเรื่องการเรียกเขาด้วยชื่อรองนั้น และด้วยเหตุนี้ ท่านจึงเปลี่ยนชื่อรองของเขา และตั้งชื่อรองให้ใหม่ด้วยการใช้ชื่อลูกชายคนโตของเขาเป็นเกณฑ์ในการตั้งชื่อว่า “อบูชุรอยฮฺ” ((أَبَوْشُرَيْح แทน أبوالحكم) "อบุลหะกัม" ซึ่งเป็นชื่อเดิม

ความเกี่ยวเนื่องกันระหว่างฮะดีษนี้กับบทเรียน

ฮะดีษบทนี้บ่งบอกให้รู้ว่า ห้ามนำพระนามของอัลลอฮฺมาตั้งเป็นชื่อของมนุษย์

สิ่งต่าง ๆที่ได้รับจากฮะดีษนี้

1.ห้ามนำพระนามของอัลลอฮฺมาตั้งชื่อ และห้ามตั้งชื่อใดๆก็ตามที่สุ่มเสี่ยงว่าเป็นการไม่ให้เกียรติต่อพระนามของพระองค์

2.คำว่า "อัลหะกัม" (ผู้ทรงตัดสินชี้ขาด) ถือเป็นหนึ่งในบรรดาพระนามของอัลลอฮฺ ﷻ

3.อนุญาตให้ขอความช่วยเหลือจากผู้ที่เหมาะสม มาเป็นผู้ทำหน้าที่ตัดสินชี้ขาดให้แก่ปัญหาและข้อขัดแย้งต่างๆที่เกิดขึ้น แม้ว่าเขาจะไม่ได้เป็นผู้พิพากษาอย่างเป็นทางการก็ตาม และการตัดสินของเขาถือว่าใช้ได้และคู่กรณีทั้งสองฝ่ายจะต้องยอมรับคำตัดสินของเขาด้วย

4.บุคคลหนึ่งสามารถจะตั้งชื่อตนเองด้วยชื่อรอง(นามแฝง) แทนชื่อจริง ด้วยกับชื่อของลูกชายคนโต เช่น อบูชุรอยฮฺ

5.มีคำสั่งใช้จากบทบัญญัติศาสนาให้เปลี่ยนชื่อที่ไม่เหมาะสมไปเป็นชื่ออื่นที่เหมาะสมแทน

اعرف السنة تعرف البدعة

أما إذا عرفت البدعة فلا يمكنك أن تعرف السنة

จงศึกษาสิ่งที่เป็นซุนนะฮฺ และท่านจะรู้ถึงสิ่งที่เป็นบิดอะฮฺ
แต่หากท่านเรียนรู้สิ่งที่เป็นบิดอะฮฺ
ท่านก็จะไม่มีวันรู้ถึงสิ่งที่เป็นซุนนะฮฺ

بابُ
مَنْ هَزَلَ بِشَيْءٍ فِيْهِ ذِكْرُ اللهِ أَوِ الْقُرْآنِ أَوِ الرَّسُولِ
บทว่าด้วย : เรื่องข้อชี้ขาดของผู้ที่ดูหมิ่นอัลลอฮฺ หรือล้อเล่นกับอัลกุรอาน หรือดูถูกเยาะเย้ยท่านร่อซูล

มีดำรัสของอัลลอฮฺ ตะอาลา ที่พระองค์ทรงตรัสว่า

وقال الله تعالى:﴿ وَلَئِن سَأَلْتَهُمْ لَيَقُولُنَّ إِنَّمَا كُنَّا نَخُوضُ وَنَلْعَبُۚ قُلْ أَبِٱللَّهِ وَءَايَٰتِهِۦ وَرَسُولِهِۦ كُنتُمْ تَسْتَهْزِءُونَ ﴿٦٥﴾

(التوبة : ٦٥)

ความหมาย

“และถ้าหากเจ้าได้ถามพวกเขา แน่นอน พวกเขาจะกล่าวว่า แท้จริงพวกเราเพียงแค่พูดสนุกและพูดเล่นเท่านั้น (มุฮัมมัด) จงกล่าวเถิดว่าด้วยกับอัลลอฮฺ และบรรดาอายะฮฺของพระองค์ และร่อซูลของพระองค์กระนั้นหรือ ที่พวกท่านเย้ยหยันกัน” (อัตเตาบะฮฺ 9: 65)

ความเกี่ยวเนื่องกันระหว่างบทนี้กับกิตาบุตเตาฮีด

เป็นการแจ้งข้อตัดสินชี้ขาด(หุก่ม)ของผู้ที่ล้อเลียน ทำเป็นเล่นกับสิ่งที่มีความเกี่ยวข้องกับอัลลอฮฺ ﷻ หรือ อัลกุรอาน หรือท่านร่อซูล ﷺ ว่า พฤติกรรมเหล่านี้ถือเป็นการปฏิเสธศรัทธา(กุฟุร)และเป็นการลบล้างหลักการให้เอกภาพต่ออัลลอฮฺ(เตาฮีด)

อธิบายคำศัพท์

باب مَنْ هَزَلَ .. الخ	บทว่าด้วยเรื่อง การแจ้งข้อชี้ขาดของผู้ที่ล้อเล่นกับการซิกรุลลอฮฺ หรืออายะห์อัลกุรอ่าน หรือคำพูดของท่านร่อซูล
الهزل : هَزَلَ	การล้อเลียน , หยอกล้อ และล้อเล่น
وَلَئِنْ سَأَلْتَهُمْ	“ลาม” (لَ) มีความหมายถึงการสาบาน ท่านร่อซูลได้ถามพวกมุชริกเหล่านั้นถึงการล้อเล่นของพวกเขา
لَيَقُوْلُنَّ	แน่นอน พวกเขาก็จะพูดแก้ตัวกันว่า
نَخُوْضُ ونَلْعَبُ	เรามิได้มีเจตนาล้อเลียนหรือปฏิเสธศรัทธา เราเพียงแค่เจตนาพูดคุยล้อเล่นกันสนุกๆ เท่านั้น
قُلْ أَبِاللهِ وَآيَاتِهِ وَرَسُوْلِهِ	มุฮัมหมัดจงบอกพวกเขาในเชิง

ตำหนิและประณามพวกเขาในการล้อเลียนของพวกเขาต่ออัลลอฮฺ ต่ออายะฮฺอัลกุรอานและร่อซูลของพระองค์ และสำนวนนี้เป็นบทสนทนาที่อัลลอฮฺทรงบอกท่านนบีให้ไปบอกพวกที่ล้อเล่นเหล่านี้ว่าข้ออ้างและคำแก้ตัวใดๆของพวกเขานั้นไร้ผล และไม่ได้รับการผ่อนผันใดๆจากอัลลอฮฺด้วย

ความหมายของอายะฮฺนี้โดยสรุป

อัลลอฮฺ ﷻ ได้ตรัสกับนบีมุฮัมมัด ﷺ ว่าถ้าเจ้าได้สอบถามพวกกลับกลอก(มุนาฟิก)เหล่านั้นที่ได้พูดจาล้อเลียนอัลลอฮฺ และล้อเล่นกับอายะฮฺอัลกุรอานของพระองค์ รวมถึงเยาะเย้ยร่อซูลของพระองค์ ซึ่งเป็นคำพูดที่ถือเป็นการปฏิเสธศรัทธา(กุฟุร) พวกเขาก็จะแก้ตัวว่า พวกเขามิได้ตั้งใจที่ทำการดูหมิ่นหรือปฏิเสธศรัทธา พวกเขาเพียงแค่พูดกันสนุกๆเท่านั้น ท่านนบีจึงได้บอกให้รู้ว่าข้อแก้ตัวใดๆก็ตามของพวกเขานั้นฟังไม่ขึ้นและจะได้รับการลงโทษจากอัลลอฮฺ

ความเกี่ยวเนื่องกันระหว่างอายะฮฺนี้กับบทเรียน

อายะฮฺนี้เป็นหลักฐานที่บอกให้รู้ว่า คนที่ล้อเล่นกับสิ่งที่มีความเกี่ยวข้องกับ อัลลอฮฺ ﷻ หรือท่านร่อซูล ﷺ หรืออัลกุรอานนั้น เขาคือผู้ปฏิเสธศรัทธา(กาฟิร)เนื่องจากการกระทำดังกล่าว

สิ่งต่าง ๆที่ได้รับจากอายะฮฺนี้

1.การล้อเล่นกับอัลลอฮฺ ﷻ อายะฮฺอัลกุรอาน และร่อซูลของพระองค์นั้น เป็นหนึ่งในการปฏิเสธศรัทธา(กุฟุร) และเป็นการทำลายหลักการให้เอกภาพต่ออัลลอฮฺ(เตาฮีด)

2.ใครก็ตามที่ทำเรื่องหนึ่งเรื่องใดที่เข้าข่ายเป็นการปฏิเสธศรัทธา(กุฟุร)แล้วอ้างว่าไม่ทราบว่าการกระทำนั้นเป็นการปฏิเสธศรัทธา(กุฟุร) ถือว่าคำแก้ตัวของเขาในเรื่องแบบนี้ฟังไม่ขึ้นและไม่ได้รับการผ่อนผันใดๆด้วย

3.จำเป็นต้องยกย่องเทิดทูนต่อเรื่องที่เกี่ยวข้องกับอัลลอฮฺ ﷻ กับอัลกุรอาน และกับร่อซูลของพระองค์

4.ใครที่ตั้งใจพูดคำหนึ่งคำใดที่เข้าข่ายเป็นคำพูดที่ปฏิเสธศรัทธา(กุฟุร) ถือว่าเขาได้ปฏิเสธศรัทธาแล้ว ถึงแม้ว่าเขาไม่ได้มีเจตนาจะปฏิเสธศรัทธาก็ตาม

****

จากอัลฮะดีษ

عَنِ ابْنِ عُمَرَ وَمُحَمَّدِ بْنِ كَعْبٍ وَزَيْدِ بْنِ أَسْلَمَ وَقَتَادَةَ، دَخَلَ حَدِيْثُ بَعْضِهِمْ فِي بعْضٍ :(أَنَّهُ قَالَ رَجُلٌ فِيْ غَزْوَةِ تبُوْكَ : مَا رَأَيْنَا مِثْلَ قُرَّاءِنَا هَؤُلاءِ أَرْغَبَ بُطُوْنًا، ولا

أَكْذَبَ أَلْسُنًا، ولا أَجْبَنَ عِنْدَ اللِقَاءِ يَعْنِي: رَسُوْلَ اللهِ وأصْحَابَهُ الْقُرَّاءَ - فقالَ لَهُ عَوْفُ بْنُ مَالِكٍ: كَذَبْتَ ، وَلَكِنَّكَ مُنَافِقٌ ، لأُخْبِرَنَّ رَسُوْلَ اللهِ ﷺ ،فَذَهَبَ عَوْفٌ إلَى رَسُوْلِ الله ﷺ لِيُخْبِرَهُ ،فَوَجَدَ الْقُرْآنَ قَدْ سَبَقَهُ ، فَجَاءَ ذَلِكَ الرَّجُلُ إِلَى رَسُولِ الله وَقَدِ ارْتَحَلَ وَرَكِبَ نَاقَتَهُ، فقالَ : يَا رسولَ الله ،إِنَّمَا كُنَّا نَخُوْضُ ونَتَحَدَّثُ حَدِيْثَ الرَّكْبِ نُقَطِّعُ بِهِ عَنَّا الطَّرِيْقَ) ،قال ابن عُمَرَ:(كَأَنِّي أَنْظُرُ إِلَيْهِ مُتَعَلِّقًا بِنِسْعَةِ نَاقَةِ رَسُولِ اللهِ وَإِنَّ الْحِجَارَةَ تَنْكُبُ رِجْلَيْهِ ، وَهُوَ يَقُوْلُ : إِنَّمَا كُنَّا نَخُوْضُ ونَلْعَبُ ، فَيَقُوْلُ لَهُ رَسُوْلُ اللهِ ﷺ أَبِٱللَّهِ وَءَايَٰتِهِۦ وَرَسُولِهِۦ كُنتُمْ تَسْتَهْزِءُونَ ﴿٦٥﴾ (التوبة ٦٥) وما يلتفتُ إليه وما يزيدُهُ عَلَيْهِ)

ความหมาย

มีรายงานจากท่านอิบนุ อุมัร และ มุฮัมมัด บิน กะอฺบฺ และ ซัยดฺ บิน อัสลัม และ ก่อตาดะฮฺ โดยเป็นฮะดีษที่ตรงกันระบุว่ามีชายคนหนึ่งได้พูดขณะอยู่ในสงครามตะบูกว่า เราไม่เคยเห็นใครที่เหมือนบรรดานักอ่านอัลกุรอานของเราพวกนี้เลย คือพวกเขาเป็นคนที่กินจุ คุยโว โป้ปด ขี้ขลาดในสงครามซึ่งลักษณะต่าง ๆที่พูดมาข้างต้น เขาหมายถึง : ท่านร่อซูล ﷺ

และบรรดาสาวกของท่านที่เป็นนักอ่านอัลกุรอาน และเข้าใจความหมายอย่างดี เมื่อได้ฟังเช่นนั้นท่านเอ๊าฟฺ บินมาลิก จึงได้พูดกับเขาว่า ท่านโกหก และท่านเป็นพวกกลับกลอก (มุนาฟิก)แน่นอน ฉันจะนำเรื่องนี้ไปบอกท่านนบีมุฮัมมัด ﷺ แล้วเอ๊าฟุก็ได้มุ่งหน้าไปพบท่านร่อซูล ﷺ เพื่อบอกเรื่องที่เกิดขึ้นกับท่าน แต่แล้วท่านก็พบว่า อายะฮฺอัลกุรอานได้ถูกประทานลงมาก่อนแล้วเกี่ยวกับเรื่องนี้ จากนั้นชายผู้ที่พูดเยาะเย้ยคนนั้นก็ได้มาพบท่านร่อซูล ﷺ ด้วยเช่นเดียวกัน ในขณะที่ท่านนบีกำลังเดินทางโดยท่านนั่งอยู่บนหลังอูฐ โดยชายผู้ที่พูดเยาะเย้ยคนนั้นได้เรียกท่านร่อซูลแล้วพูดว่า จริง ๆแล้วพวกเราเพียงแค่พูดคุยกันสนุก ๆเพื่อฆ่าเวลาในระหว่างเดินทางเท่านั้นเอง ท่านอิบนุอุมัรได้เล่าว่าชายผู้นั้นวิ่งตามอูฐของท่านร่อซูล เสมือนกับว่าเขาโดนอูฐลากจนทำให้เท้าทั้งสองของเขาโดนหินบาดจนเป็นแผล และเขาก็แก้ตัวอีกว่า เราพูดสนุก ๆ เท่านั้น ไม่ได้มีเจตนาอย่างอื่นแต่อย่างใด ซึ่งท่านร่อซูล ﷺ ก็ตอบเขาด้วยอายะฮฺอัลกุรอานว่า "อัลลอฮฺ บรรดาอายะฮฺต่าง ๆ ของพระองค์ และร่อซูลของพระองค์กระนั้นหรือที่พวกเจ้าเอามาเย้อหยันกัน "(ซูเราะฮฺ อัตเตาบะฮฺ 9: 65-66) แล้วท่านนบีมุฮัมมัด ﷺ ก็มิได้หันไปมองเขาและไม่พูดอะไรอีก"

ประวัติผู้รายงาน

ابن عمر อิบนุ อุมัร คือท่านอับดุลลอฮฺ บิน อุมัร อัลค็อฏฏ็อบ رضي الله عنهما

محمد بن كعب มุฮัมมัด บินกะอฺบฺ บินสุลัยมฺ อัลกุร่อซีย์ อัลมะดะนีย์ ร่อฮิมะฮุลลอฮฺ เขาเป็นผู้รู้และเป็นผู้ที่มีความน่าเชื่อถือสูง ท่านเสีย ชีวิตในปีฮิจญ์เราะฮฺ ศักราชที่ 120

زيد بن أسلم ซัยดฺ บิน อัสลัม ร่อฮิมะฮุลลอฮฺ ท่านเป็นผู้คอยรับใช้ท่านอุมัร บิน ค็อฏฏ็อบ رضي الله عنه เป็นผู้มีชื่อเสียง และเป็นผู้ที่มีความน่าเชื่อถือสูง ท่านเสียชีวิตในปีฮิจญ์เราะฮฺศักราชที่ 136

قتادة ก่อตาดะฮฺ บิน ดิอามะฮฺ อัซซะดูซีย์ ร่อฮิมะฮุลลอฮฺ เป็นนักท่องจำและเป็นนักอรรถาธิบายอัลกุรอานที่มีความเชี่ยวชาญ ท่านเสียชีวิตในปีฮิจญ์เราะฮฺ ศักราชที่ 117 โดยประมาณ

عوف بن مالك เอาฟฺ บิน มาลิก อัลอัชญะอีย฿ ท่านเป็นซอฮาฮาบะห์ โดยได้เข้าร่วมสงครามคอยบัรเป็นสมรภูมิแรก และบรรดาตาบิอูนจำนวนหนึ่งได้รายงานฮะดีษต่อจากท่าน เสียชีวิตในปีฮิจญ์เราะฮฺ ศักราชที่ 73

อธิบายคำศัพท์

دَخَلَ حَدِيْثُ بَعْضِهِمْ فِى بعْضٍ	คือ ฮะดีษบทนี้รวมอยู่ในการรายงานของพวกเขาทั้งหมดซึ่งตรงกัน
قرَّاِئِنَا	นักท่องจำและรู้ความหมายของอัลกุรอ่าน
أَرْغَبَ بُطُوْنَا	กินจุ พุงใหญ่
عِنْدَ اللِقَاءِ	ในขณะประจัญบานกับศัตรู
فَوَجَدَ الْقُـرْآنَ قَدْ سَبَقَـهُ	วะฮียฺจากอัลลอฮฺ ﷻ ได้ลงมาที่ท่านร่อซูล ﷺ ในเรื่องที่พวกมุนาฟิก(กลับกลอก) ได้พูดเยาะเย้ยท่านร่อซูล ก่อนที่เอาฟฺ บินมาลิกจะมาถึงท่านร่อซูลเพื่อแจ้งข่าวให้ทราบ
إِنَّمَا كُنَّا نَخُوْضُ.. الخ	พวกเราคุยเล่นกัน มิได้มีเจตนาล้อเลียนดูหมิ่นจริง ๆ
نِسْعَةِ	เชือกสำหรับผูกอูฐกับสัมภาระในขณะเดินทาง

ความหมายของเรื่องเล่านี้โดยสรุป

บรรดาผู้รายงานเรื่องนี้ได้บอกให้ทราบถึงลักษณะของพวกมุนาฟิกที่ล้อเลียน,ดูหมิ่นท่านร่อซูล ﷺ และเศาะหาบะฮฺของท่าน เนื่องจากพวกมุนาฟิกเหล่านี้มีความปฏิเสธศรัทธาและความแค้นเคืองซ่อนอยู่ภายในใจของพวกเขา ซึ่งอัลลอฮฺ ﷻ ทรงเปิดเผยเรื่องดังกล่าวนั้นออกมาจากการพูดของพวกเขา ซึ่งบรรดาผู้ศรัทธาที่แท้จริง

เมื่อได้ยินพวกมุนาฟิกพูดเช่นนั้นก็แสดงการคัดค้านต่อคำพูดของพวกเขา ด้วยหัวใจที่หวงแหนต่อเกียรติของอัลลอฮฺ ﷻ และศาสนาของพระองค์ จากนั้นท่านเอาฟฺ บิน มาลิก หนึ่งในเศาะหาบะฮฺที่ได้ยินคำพูดดูหมิ่นนี้ ได้มุ่งไปหาท่านร่อซูล ﷺ เพื่อแจ้งให้ท่านร่อซูลทราบเรื่องนี้ แต่ทว่า อัลลอฮฺ ﷻ พระผู้ทรงรอบรู้ทั้งเรื่องเร้นลับและเรื่องที่เปิดเผย พระองค์ทรงได้ยินคำดูหมิ่นเยาะเย้ยของพวกมุนาฟิก และได้ทรงแจ้งให้ศาสนทูตของพระองค์ได้ทราบก่อนที่มุอฺมินคนนั้น(ท่านเอาฟฺ บิน มาลิก)จะพบท่านร่อซูล ﷺ แล้วพระองค์ได้ทรงตัดสินชี้ขาด (หุก่ม) พวกมุนาฟิกเหล่านั้นว่าเป็นผู้ปฏิเสธศรัทธา และไม่ทรงรับข้อแก้ตัวใดๆของพวกเขา หลังจากนั้นหนึ่งในพวกมุนาฟิกเหล่านั้นก็ได้มากล่าวแก้ตัวกับท่านร่อซูล ﷺ แต่ท่านนบีมุฮัมมัด ﷺ ปฏิเสธที่จะรับการแก้ตัวของพวกเขา เนื่องจากอัลลอฮฺ ﷻ ได้ทรงกำชับมิให้รับคำแก้ตัวใดๆในเรื่องดังกล่าว ดังนั้นท่านนบีมุฮัมมัด ﷺ จึงมิได้พูดอะไรมากไปกว่าที่อัลลอฮฺ ﷻ ได้ทรงบอกไว้ เพื่อเป็นการประณามและตำหนิพวกเขานั่นเอง

ความเกี่ยวเนื่องกันระหว่างเรื่องเล่านี้กับบทเรียน

เรื่องเล่านี้ถือเป็นการอธิบายความหมายของอัลกุรอานในซูเราะห์เตาบะห์ อายะห์ที่ 65

สิ่งต่าง ๆที่ได้รับจากเรื่องเล่านี้

1.เป็นการเปิดเผยสิ่งที่พวกมุนาฟิกได้ปกปิดและซ่อนเร้นอยู่ภายในใจของพวกเขาที่มีต่อท่านร่อซูลและบรรดาผู้ศรัทธา นั่นก็คือความเป็นศัตรูอย่างชัดเจนต่ออัลลอฮฺ ศาสนทูตของพระองค์ รวมถึงบรรดาสาวก(เศาะหาบะฮฺ)ของท่านด้วย

2.ใครก็ตามที่ล้อเลียนอัลลอฮฺ ﷻ อายะฮฺอัลกุรอาน และร่อซูลของพระองค์ เขาก็คือผู้ปฏิเสธศรัทธา (กาฟิร) แม้ว่าเขาจะพูดจาหยอกเย้าล้อเล่นเท่านั้นก็ตาม

3.การนำความชั่วของบรรดาคนเลวไปร้องเรียนให้ผู้ปกครองรับทราบเพื่อเป็นการยับยั้งพวกเขาไม่ถือว่าเป็นการนินทา แต่เป็นการตักเตือนสั่งสอนกันเพื่ออัลลอฮฺ ﷻ เพื่อร่อซูลของพระองค์ เพื่อผู้นำมุสลิม และบุคคลทั่ว ๆ ไป

4.การแสดงความแข็งกร้าวอย่างเด็ดขาดต่อศัตรูของอัลลอฮฺ ﷻ และร่อซูลของพระองค์

5.ข้อแก้ตัวในบางกรณีนั้นไม่สามารถยอมรับได้

6.เตือนให้ระวังการกลับกลอกของพวกมุนาฟิก เพราะอัลลอฮฺ ﷻ ทรงยืนยันรับรองพวกเหล่านี้ว่ามีศรัทธาก่อนที่พวกเขาจะพูดคำเหล่านั้น

7.การล้อเลียนอัลลอฮฺ ﷻ หรือล้อเลียนร่อซูลและอัลกุรอาน

นั้น เป็นหนึ่งในสิ่งที่ทำให้มุสลิมคนหนึ่งสิ้นสภาพจากการเป็นมุสลิม แม้ว่าหัวใจของเขาจะไม่มีเจตนาอย่างนั้นจริงๆก็ตาม

قال يوسف الحسين: أعز شيء في الدنيا الإخلاص

وكم أجتهد في إسقاط الرياء عن قلبي

فكأنه ينبت على لون آخر

ยูซุฟ อัลฮุซัยนฺ กล่าวว่า

“สิ่งที่มีเกียรติที่สุดในโลกดุนยาคือ ความบริสุทธิ์ใจ ..

กี่มากน้อยแล้วที่ฉันพยายามขจัดการโอ้อวด

ออกจากหัวใจของฉันอย่างแข็งขัน

แต่ก็เหมือนกับว่ามันได้เติบโตขึ้นมาใหม่ในอีกสี(รูปแบบ)หนึ่ง”

بابُ قول الله تعالى

บทว่าด้วย : เรื่องดำรัสของอัลลอฮฺ ตะอาลา ที่เกี่ยวกับการเตือนให้สำนึกบุญคุณของอัลลอฮฺ และเตือนมิให้เนรคุณต่อพระองค์

قول الله تعالى ﴿ وَلَئِنْ أَذَقْنَٰهُ رَحْمَةً مِّنَّا مِنۢ بَعْدِ ضَرَّآءَ مَسَّتْهُ لَيَقُولَنَّ هَٰذَا لِى وَمَآ أَظُنُّ ٱلسَّاعَةَ قَآئِمَةً وَلَئِن رُّجِعْتُ إِلَىٰ رَبِّىٓ إِنَّ لِى عِندَهُۥ لَلْحُسْنَىٰ ۚ فَلَنُنَبِّئَنَّ ٱلَّذِينَ كَفَرُوا۟ بِمَا عَمِلُوا۟ وَلَنُذِيقَنَّهُم مِّنْ عَذَابٍ غَلِيظٍ ﴿٥٠﴾ ﴾

(فصلت : ٥٠)

ความหมาย

“และขอสาบานว่า ถ้าเราได้ให้เขาได้ลิ้มรสความเมตตาจากเราหลังจากที่ความทุกข์ยากได้ประสบกับเขา แน่นอนเขาก็จะกล่าวว่า นี่คือ ความสามารถของ ฉันและฉันไม่คิดว่ายามอวสานนั้นจะเกิดขึ้น และขอสาบานว่าถ้าฉันถูกส่งกลับไปยังพระเจ้าของฉัน แน่นอนฉันจะมีคุณความดี ณ ที่พระองค์ ดังนั้นขอสาบานว่าถ้า เรา(อัลลอฮฺ) จะให้บรรดาผู้ปฏิเสธศรัทธาได้รู้เห็นในสิ่งที่พวกเขาได้กระทำไว้ และแน่นอนเราจะให้พวกเขาได้ลิ้มรสการลงโทษอันรุนแรง” (ฟุศศิลัต 41:50)

นักอธิบายกุรอ่านได้ให้ความหมายเกี่ยวกับประโยคที่ว่านี้คือ “ความสามารถของฉัน” ไว้ดังนี้

قال مجاهد :(هذَا بِعَمَلِي وَأَنَا مَحْقُـوْقٌ بِهِ)

ท่านมุญาฮิดกล่าวว่านั้น หมายถึง “นี่เป็นเพราะผลงานของฉัน และฉันก็สมควรที่จะได้รับมัน”

وقال ابن عباس :(يُرِيدُ مِنْ عِنْدِى)

และท่านอิบนุ อับบาส กล่าวว่า หมายถึง “ที่เขาพูดนั้นมีความหมายว่า ทุกอย่างนั้นได้มาด้วยตัวของฉันเอง”

และคำตรัสของอัลลอฮฺในอายะห์อื่นอีกว่า

وقوله ﴿ قَالَ إِنَّمَآ أُوتِيتُهُۥ عَلَىٰ عِلۡمٍ عِندِيٓۚ ﴿٧٨﴾ (القصص: ٧٨)

“เขา (กอรูน) กล่าวว่า ฉันได้รับมัน (ทรัพย์สมบัติ) เพราะความ รู้ของฉันเอง..” (อัลเกาะศ็อศ 28:78)

ท่านก่อตาดะฮฺ ได้กล่าวว่า

قال قَتَادَةُ :(عَلَى عِلْمٍ مِنِّى بِـوُجُوْهِ الْمَكَاسِبِ)

“ทรัพย์สมบัติที่ฉันได้มา เนื่องจากความรอบรู้และความพยายามของฉัน”

และมีคนอื่นได้อธิบายอีกว่า

وقال آخَرُوْنَ :(على علم من الله أنى له أهل)

“เป็นความรอบรู้จากอัลลอฮฺอยู่แล้วว่า ซึ่งฉันเป็นผู้มีสิทธิ์ต้องได้รับสิ่งนี้”

ท่านมุญาฮิดได้อธิบายอีกว่า

وهذا مَعْنَى قَوْلِ مُجَاهِدٍ :(أُوْتِيْتُهُ عَلَى شَرَفٍ)

“ที่ฉันได้รับมาก็เพราะฉันได้รับเกียรติ (จากอัลลอฮฺ)”

ความเกี่ยวเนื่องกันระหว่างบทนี้กับกิตาบุตเตาฮีด

เป็นการแจ้งให้ทราบว่า การที่มนุษย์ได้หลงตัวเองโดยที่เขาคิดและพูดว่าตนเองนั้นเหมาะสมและคู่ควรต้องได้รับสิ่งดีๆ(เช่นสุขภาพที่ดีและความร่ำรวย)ทั้งหลายที่เขาได้รับมา หลังจากที่เขาได้ประสบกับความทุกข์ยากต่างๆมาแล้ว คำพูดหรือความคิดเช่นนี้เป็นการทำให้ความสมบูรณ์ของหลักการให้เอกภาพต่ออัลลอฮฺ(เตาฮีด)มีความบกพร่อง

อธิบายคำศัพท์

وَلَئِنْ	ประโยคนี้คือสำนวนการสาบาน โดยอักษร “ลาม” (لَ) ในที่นี้ เป็น “ลามุลก่อซัม” มีความหมายถึง การสาบ
أَذَقْنَاهُ	เราให้เขาได้ลิ้มรส,เราได้ประทานสิ่งนั้นให้เขา
رَحْمَةً	ความร่ำรวยและมีสุขภาพดี

ضَرَّاءَ	ความแร้นแค้นและภัยพิบัติ
وَلَئِنْ رُّجِعْتُ إِلَى رَبِّيْ	และแน่นอน หากวันสิ้นโลกเกิดขึ้นจริง แล้วฉันก็ได้กลับไปสู่พระเจ้าของฉัน
إِنَّ لِيْ عِنْدَهُ لِلْحُسْنَى	สภาพที่แท้จริงของฉัน ณ ที่อัลลอฮฺ ﷻ ในโลกอาคิเราะฮฺ จะมีแต่สภาพที่ดี ได้รับเกียรติอันสูงส่ง เนื่องจากเขาเชื่อว่าการที่เขาเคยได้รับคุณงามความดีในโลกนี้(ดุนยา) เขาจึงมีสิทธิ์ได้รับในโลกหน้า(อาคิเราะฮฺ)ด้วยเช่นกัน ซึ่งอัลลอฮฺไม่มีส่วนเกี่ยวข้องด้วยในส่วนแบ่งดีๆที่จะเขาจะต้องได้รับแต่อย่างใด
فَلَنُنَبِّئَنَّ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا	ดังนั้น แน่นอน เราจะบอกพวกปฏิเสธศรัทธาให้รู้ว่า
بِمَا عَمِلُوْا	จะบอกให้ผู้ปฏิเสธศรัทธารู้ว่า การงานและผลตอบแทนของพวกเขาในโลกหน้านั้นไม่ได้ดีหรือสวยงามอย่างที่พวกเขาคิด
غَلِيْظٍ	ความรุนแรง

ความหมายของอายะฮฺนี้โดยสรุป

อัลลอฮฺ ﷻ ทรงแจ้งให้ทราบว่า มนุษย์นั้นเมื่ออยู่ในสภาพ

คับขัน เขาก็จะมีจิตใจนอบน้อมต่ออัลลอฮฺ ﷻ มุ่งหวังสู่พระองค์และวิงวอนขอต่อพระองค์ ครั้นเมื่อเขามีความสุขสบาย มีความร่ำรวย เขากลับลืมสภาพของเขาที่เคยอยู่อย่างลำบากแร้นแค้น และเคยอ่อนน้อมต่ออัลลอฮฺ ดังนั้นเมื่อได้รับความสุขความสบายต่างๆมากมาย เขาจึงหลงลืมและปฏิเสธคุณความดีของอัลลอฮฺ ﷻ ที่เคยให้เขา และหันห่างออกจากการกตัญญูต่อพระองค์ โดยอ้างว่าความดีที่เขาได้รับนั้นเกิดจากความเพียรพยายามและความสามารถของเขา ความโปรดปรานทั้งหลาย(เนียะอฺมะฮฺ)ที่เขาเคยได้ในโลกนี้(ดุนยา) เขาก็จะต้องได้ในโลกหน้า(อาคิเราะฮฺ)ด้วยอย่างแน่นอน เพราะเขาเป็นผู้ที่เหมาะสมและคู่ควรจะต้องได้รับมันอยู่แล้ว ซึ่งอัลลอฮฺ ﷻ ได้ทรงย้ำในตอนสุดท้ายของอายะฮฺนี้ว่า บรรดาผู้ปฏิเสธศรัทธา (กาฟิร) และพวกที่มีแนวคิดแบบเดียวกันนั้น จะต้องพบกับผลของการงานที่ไม่ดีของพวกเขา ซึ่งพระองค์จะทรงตอบแทนพวกเขาด้วยการลงโทษอันรุนแรงยิ่ง

สิ่งต่าง ๆที่ได้รับจากอายะฮฺนี้

1.มุสลิมจำเป็นจะต้องขอบคุณต่อความโปรดปรานและสิ่งดีๆ (เนียะอฺมะฮฺ)ที่อัลลอฮฺ ﷻ ทรงประทานมาให้เขา และต้องเชื่อมั่นว่าเนียะอฺมะฮฺนั้นมาจากพระองค์เพียงผู้เดียวเท่านั้น

2.ห้ามทะนงตนว่าเนียะอฺมะฮฺ(ความโปรดปรานและสิ่งดีๆต่างๆ)ที่เขาได้มานั้น มาจากความสามารถของเขาเอง

3.จำเป็นต้องเชื่อมั่นเรื่องวันสิ้นโลก

4.จำเป็นต้องกลัวเกรงการลงโทษของอัลลอฮฺ ﷻ ในโลกหน้า

5.มีการคาดโทษแก่ผู้ที่ปฏิเสธว่าเนียะอฺมะฮฺ(ความโปรดปรานและสิ่งดีๆต่างๆ)นั้นมาจากอัลลอฮฺ ﷻ

จากอัลฮะดีษ

عن أَبِى هُرَيْرَةَ : أَنَّهُ سَمِعَ رسُولَ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ:((إِنَّ ثَلاثَةً مِنْ بَنِى إِسْرَاءِيلَ: أَبْرَص وَأَقْرَعَ وَأَعْمَى، فَأَرَادَ اللهُ أَنْ يَبْتَلِيَهُمْ: فَبعَثَ إِلَيْهِمْ مَلَكًا: فَأَتَى الأَبْرَصَ، فقَالَ: أَىُّ شَىْءٍ أَحَبُّ إِلَيْكَ؟ قَال: لَوْنٌ حَسَنٌ، وَجِلْدٌ حَسَنٌ، وَيَذْهَبُ عَنِّى الَّذِى قَدْ قَذِرَنِى النَّاس بِهِ. قَالَ: فَمَسَحَهُ، فَذَهَبَ عَنْهُ قَذَرُهُ، فَأُعْطِىَ لَوْنًا حَسَنًا وَجِلْدًا حَسَنًا، قَالَ: فَأَىُّ الْمَالِ أَحَبُّ إِلَيْكَ؟ قَالَ: الإِبِلُ أَوْ الْبَقَرُ - شَكَّ إِسْحَاقُ- فَأُعْطِىَ نَاقَةً عُشَرَاءَ، فَقَالَ: بَارَكَ اللهُ لَكَ فِيهَا.
قَالَ: فَأَتَى الأَقْرَعَ، فقَالَ: أَىُّ شَىْءٍ أَحَبُّ إِلَيْكَ، قَالَ: شَعْرٌ حَسَنٌ، وَيَذْهَبُ عَنِّى قَدْ قَذِرَنِى النَّاس بِهِ، فَمَسَحَهُ، فَذَهَبَ عَنْهُ، وَأُعْطِىَ شَعَرًا حَسَنًا، فَقَالَ:أَىُّ الْمَالِ أَحَبُّ إِلَيْكَ؟ قَالَ: الْبَقَرُ أَوِ الإِبِلُ، فَأُعْطِىَ بَقَرَةً حَامِلاً، قَالَ:

بَارَكَ اللهُ لَكَ فِيهَا.

قَالَ : فَأَتَى الأَعْمَى : فَقَالَ: أَيُّ شَيْءٍ أَحَبُّ إِلَيْكَ؟ قَالَ: أَنْ يَرُدَّ اللهُ إِلَيَّ بَصَرِى فَأُبْصِرَ بِهِ النَّاسَ. فَمَسَحَهُ، فَرَدَّ اللهُ إِلَيْهِ بَصَرَهُ، قَالَ: فَأَيُّ الْمَالِ أَحَبُّ إِلَيْكَ؟ قَالَ: الْغَنَمُ. فَأُعْطِيَ شَاةً وَالِدًا، فَأَنْتَجَ هَذَانِ وَوَلَّدَ هَذَا، فَكَانَ لِهَذَا وَادٍ مِنَ الإِبِلِ، وَلِهَذَا وَادٍ مِنَ الْبَقَرِ، وَلِهَذَا وَادٍ مِنَ الْغَنَمِ.

قَالَ : ثُمَّ إِنَّهُ أَتَى الأَبْرَصَ فِي صُورَتِهِ وَهَيْئَتِهِ، فَقَالَ: رَجُلٌ مِسْكِينٌ، قَدِ انْقَطَعَتْ بِيَ الْحِبَالُ فِي سَفَرِى، فَلا بَلاغَ لِي الْيَوْمَ إِلاَّ بِاللهِ ثُمَّ بِكَ، أَسْأَلُكَ بِالَّذِى أَعْطَاكَ اللَّوْنَ الْحَسَنَ وَالْجِلْدَ الْحَسَنَ وَالْمَالَ، بَعِيرًا أَتَبَلَّغُ بِهِ فِي سَفَرِى، فَقَالَ: الْحُقُوقُ كَثِيرَةٌ. فَقَالَ لَهُ: كَأَنِّي أَعْرِفُكَ، أَلَمْ تَكُنْ أَبْرَصَ يَقْذَرُكَ النَّاسُ، فَقِيرًا فَأَعْطَاكَ اللهُ عَزَّ وَجَلَّ الْمَالَ؟ فَقَالَ: إِنَّمَا وَرِثْتُ هَذَا الْمَالَ كَابِرًا عَنْ كَابِرٍ. فَقَالَ: إِنْ كُنْتَ كَاذِبًا فَصَيَّرَكَ اللهُ إِلَى مَا كُنْتَ.

قَالَ : وَأَتَى الأَقْرَعَ فِي صُورَتِهِ، فَقَالَ لَهُ مِثْلَ مَا قَالَ لِهَذَا، وَرَدَّ عَلَيْهِ مِثْلَ مَا رَدَّ عَلَى هَذَا، فَقَالَ: إِنْ كُنْتَ كَاذِبًا فَصَيَّرَكَ اللهُ إِلَى مَا كُنْتَ.

قَالَ: وَأَتَى الأَعْمَى فِي صُورَتِهِ،فَقَالَ: رَجُلٌ مِسْكِينٌ وَابْنُ

سَبِيلٍ قَدِ انْقَطَعَتْ بِيَ الْحِبَالُ فِي سَفَرِي، فَلا بَلاغَ لِي الْيَوْمَ إِلا بِاللهِ ثُمَّ بِكَ، أَسْأَلُكَ بِالَّذِي رَدَّ عَلَيْكَ بَصَرَكَ شَاةً أَتَبَلَّغُ بِهَا فِي سَفَرِي. فَقَالَ: قَدْ كُنْتُ أَعْمَى فَرَدَّ اللهُ إِلَيَّ بَصَرِي، فَخُذْ مَا شِئْتَ، وَدَعْ مَا شِئْتَ: فَوَاللهِ لا أَجْهَدُكَ بِشَيْءٍ أَخَذْتَهُ للهِ. فَقَالَ: أَمْسِكْ مَالَكَ فَإِنَّمَا ابْتُلِيتُمْ: فَقَدْ رَضِيَ عَنْكَ وَسَخِطَ عَلَى صَاحِبَيْكَ. أَخْرَجَاهُ البخاري ومسلم

ความหมาย

มีรายงานจากท่านอบูฮุร็อยเราะฮฺ رضي الله عنه ว่า เขาได้ยินท่านร่อซูล ﷺ พูดว่า “ แท้จริง มีชายสามคนจากบนี อิสรออีล : คนหนึ่งเป็นโรคผิวหนัง(โรคเรื้อน) อีกคนหนึ่งเป็นโรคที่ทำให้ศรีษะล้าน และอีกคนหนึ่งตาบอด อัลลอฮฺทรงประสงค์ที่จะทดสอบพวกเขา ดังนั้นพระองค์จึงได้ส่งมลาอิกะฮฺ (มะลัก) ตนหนึ่งมายังพวกเขา แล้วมลาอิกะฮฺผู้นั้นก็ได้มาหาชายคนที่เป็นโรคเรื้อนแล้วกล่าวว่า "ท่านชอบ(อยากได้)สิ่งใดมากที่สุดหรือ"? เขาตอบว่า : สีผิวที่สวยงาม ผิวหนังที่งดงาม และโรคผิวหนังที่เป็นสาเหตุทำให้ผู้คนทั้งหลายรังเกียจฉันได้หายไป เขาเล่าว่า : แล้วมลาอิกะฮฺ ก็เอามือลูบไปที่ชายผู้นั้น ทันใดนั้นสิ่งที่น่ารังเกียจ(โรคผิวหนัง)นั้นก็หายไป เขากลายเป็นคนที่มีสีผิวที่

สวยงามและผิวหนังที่ดูงดงาม แล้วมลาอิกะห์ท่านนั้นก็กล่าวอีกว่าท่านชอบทรัพย์สินอะไรมากที่สุด? เขาตอบว่า :อูฐหรือวัว (ผู้บันทึกรายงานคือท่านอิสฮากไม่แน่ใจ) แล้วเขาก็ได้รับอูฐท้องแก่ตัวหนึ่ง และมลาอิกะฮฺก็ขอดุอาอฺให้เขาว่า : ขออัลลอฮฺทรงประทานศิริมงคลให้กับท่านในอูฐตัวนี้ด้วยเถิด"

เขาเล่าต่อไปว่า : แล้วมลาอิกะฮฺ ก็ได้มาหาชายผู้ป่วยเป็นโรคที่ทำให้ศรีษะล้านแล้วกล่าวว่า "ท่านชอบ(อยากได้)สิ่งใดมากที่สุดหรือ? เขากล่าวว่า : ผมที่สวยดูดี และโรคที่เป็นเหตุให้ผู้คนรังเกียจฉันนี้หายไปจากฉัน แล้วมลาอิกะห์ก็ลูบไปที่ชายคนนั้น สิ่งที่น่ารังเกียจนั้นก็หายหมดไปจากเขา และเขาก็มีผมที่ดกงดงาม และมลาอิกะฮฺ (มะลัก) ท่านนั้นกล่าวอีกว่าท่านอยากได้ทรัพย์สินอะไรมากที่สุดหรือ? เขาตอบว่าวัวหรืออูฐ เขาก็ได้รับแม่วัวท้องแก่ตัวหนึ่ง และมลาอิกะฮฺได้ขอดุอาอฺให้แก่เขาว่า " ขออัลลอฮฺทรงประทานความศิริมงคลแก่ท่านในวัวตัวนี้ด้วยเถิด"

ต่อมามลาอิกะฮฺได้มาหาชายตาบอดและถามว่า : ท่านชอบ(อยากได้) สิ่งใดมากที่สุดหรือ? เขาตอบว่า "อยากจะให้อัลลอฮฺคืนสายตาให้แก่ฉัน เพื่อฉันจะได้มองเห็นผู้คนได้ แล้วมลาอิกะฮฺก็ลูบไปที่ชายผู้นั้น ทันใดนั้นอัลลอฮฺก็ให้สายตาของเขากลับคืนมา และมลาอิกะฮฺ ก็ได้ถามว่า "ท่านอยากได้

ทรัพย์สินอะไรมากที่สุดหรือ? เขาตอบว่า "แพะ" แล้วเขาก็ได้รับแม่แพะท้องแก่ตัวหนึ่ง ต่อมาพวกเขาก็ได้รับความเพิ่มพูนริสกี คนนั้นมีฝูงอูฐเต็มท้องทุ่งไปหมด คนนี้มีฝูงวัวเต็มท้องทุ่งไปหมดและอีกคนมีฝูงแพะเต็มท้องทุ่งไปหมด

เขาเล่าต่อไปว่า : หลังจากนั้นมลาอิกะฮฺก็ได้แปลงกายเป็นคนที่เป็นโรคผิวหนังแล้วกลับมาหาชายที่เคยเป็นโรคผิวหนัง และกล่าวว่า" ฉันเป็นคนยากจน ค่าใช้จ่ายในการเดินทางก็หมดลง ไม่มีใครที่จะทำให้ฉันเดินทางต่อไปได้อีกในวันนี้ นอกจากอัลลอฮฺเท่านั้น แล้วท่านนี่แหละที่จะช่วยฉันได้ด้วยพระนามของอัลลอฮฺผู้ที่ได้ให้สีผิวและผิวหนังอันงดงามและให้ทรัพย์สินแก่ท่าน ฉันขออูฐจากท่านสักหนึ่งตัว เพื่อเป็นพาหนะและค่าใช้จ่ายในการเดินทางของฉัน" เขาตอบว่า : เขายังมีภาระอีกมากมาย มลาอิกะฮฺจึงพูดว่าดูเหมือนว่าฉันนี้เคยรู้จักท่านมาก่อน ท่านเคยเป็นโรคผิวหนังมาก่อนแล้วผู้คนก็รังเกียจท่าน และท่านก็เคยยากจนมาก่อน แล้วอัลลอฮฺ ก็ทรงประทานทรัพย์สินให้แก่ท่านใช่หรือไม่? เขากลับตอบว่า "ไม่ใช่หรอก อันที่จริงฉันได้รับมรดกตกทอดมาจากบรรพบุรุษที่สืบทอดต่อ ๆกันมาต่างหาก" ดังนั้นมลาอิกะฮฺจึงพูดว่า "หากท่านโกหกก็ขออัลลอฮฺทรงทำให้ท่านกลับไปมีสภาพเป็นช่นเดิมด้วยเถิด"

ต่อมามลาอิกะฮฺก็ได้แปลงกายมาหาชายผู้เป็นโรคที่ทำให้ศรีษะล้านในรูปร่างเดิมของเขา แล้วก็พูดกับเขาเหมือนกับที่ได้พูดกับชายที่เป็นโรคผิวหนัง และเขา(ชายที่เคยเป็นโรคศีรษะล้าน)ก็ตอบเหมือนกับที่ชายที่เคยเป็นโรคผิวหนังได้ตอบ มลากิกะฮฺจึงบอกว่า "ถ้าท่านโกหก ก็ขอให้อัลลอฮฺทำให้ท่านมีสภาพเป็นเช่นเดิมด้วยเถิด"

เขาเล่าต่อไปอีกว่า : ต่อมามลาอิกะฮฺได้แปลงกายมาหาชายตาบอดในรูปร่างเดิมของเขา แล้วพูดว่า "เขาเป็นคนยากจนไม่มีค่าใช้จ่ายจะใช้ในการเดินทางและไม่มีใครที่จะช่วยเหลือให้เดินทางไปถึงปลายทางได้นอกจากอัลลอฮฺเพียงองค์เดียว แล้วท่านนี่แหละที่จะช่วยฉันได้ ฉันวิงวอนขอด้วยพระนามของอัลลอฮฺผู้ที่คืนสายตามาให้ท่าน ฉันขอแพะสักหนึ่งตัว เพื่อฉันจะได้เอาไปเป็นค่าใช้จ่ายในการเดิน ทางของฉันต่อไป" เขาตอบว่า "ฉันเคยเป็นคนตาบอดมาก่อน แล้วอัลลอฮฺได้คืนสายตามาให้แก่ฉัน ดังนั้นท่านจงเอาไปเลยตามที่ท่านต้องการและเหลือไว้ตามที่ท่านต้องการ และฉันขอสาบานด้วยพระนามของอัลลอฮฺว่า ฉันจะไม่ขัดขวางท่านเลยในสิ่งที่ท่านเอาไปนี้เพื่ออัลลอฮฺ

มลาอิกะฮฺจึงกล่าวว่า : ท่านจงดูแลทรัพย์สินของท่านให้ดี แท้จริงพวกท่านได้ถูกทดสอบ แล้วอัลลอฮฺก็ทรงพอพระทัยท่าน และทรงกริ้วโกรธเพื่อนทั้งสองของท่าน”

(บันทึกโดย อิมามบุคอรีย์ และอิมามมุสลิม)

อธิบายคำศัพท์

أَخْرَجَاه	บันทึกโดย อิมามบุคอรีย์ และอิมามมุสลิม
أَبْرَص	อัลอับร็อศ (الأبرص) คือ คนที่เป็นโรคผิวหนัง มีรอยปรากฏเป็นด่างขาวตามร่างกาย (โรคลากเกลื้อน)
أَقْرَع	คนที่เป็นโรคที่ศีรษะจนทำให้ผมร่วง บางคนเริ่มเป็นตั้งแต่ยังเป็นเด็กเล็ก โรคนี้จะทำให้ผู้ป่วยผมร่วงไปเรื่อยๆจนกระทั่งศีรษะล้าน (โรคชันนะตุ)
وَأَعْمَى	คนตาบอด
يَبْتَلِيَهُمْ	อัลลอฮฺทรงทดสอบพวกเขาด้วยกับการให้ได้รับเนียะอฺมะฮฺ(ความโปรดปรานและสิ่งดีๆ)
قَذِرَنِي النَّاسُ	ผู้คนรังเกียจที่จะคบค้าสมาคมกับฉัน และถือว่าเป็นคนสกปรกเนื่องจากโรคนี้
إِسْحَاقُ	อิสหาก บินอับดุลลอฮฺ บิน อบูฏ็อลหะฮฺ เป็นผู้รายงานฮะดีษ
عُشَرَاءَ	อูฐตัวเมียท้องแก่ที่ตั้งท้องประมาณ 8-10 เดือน
وَالِدًا	เป็นที่ทราบดีว่ามันมีลูกดก

فَأَنْتَجَ	ทั้งเจ้าของอูฐและเจ้าของวัวทำหน้าที่เลี้ยงดูและปศุสัตว์ของพวกเขา และมันก็ได้ออกลูกมากมาย
وَلَّد	ดูแลผลผลิตที่งอกเงย
فَكَانَ لِهَذَا وَادٍ..الخ	หมายความว่า แต่ละคนในหมู่พวกเขามีทั้งอูฐ วัว และแพะกันเต็มท้องทุ่ง
انْقَطَعَتْ بِيَ الْحِبَالُ	ค่าใช้จ่ายหมดสิ้น
أَتَبَلَّغُ بِهِ	เพื่อฉันจะไปถึงเมืองที่ต้องการได้
كَابِرًا عَنْ كَابِرٍ	ฉันได้ทรัพย์สินนี้มาจากบรรพบุรุษที่ได้รับตกทอดต่อๆกันมา
فَصَيَّرَكَ اللهُ إِلَى مَا كُنْتَ	ขออัลลอฮฺทรงทำให้ท่านกลับสู่สภาพเดิมของท่านทุกประการ
لا أَجْهَدُكَ	ฉันจะไม่ขัดขวางในการที่ท่านจะเอาทรัพย์ของฉันไป

ความหมายของฮะดีษนี้โดยสรุป

ท่านนบีมุฮัมมัด ﷺ ได้เล่าถึงชายสามคนที่ป่วยเป็นโรคร้ายและยากจน ซึ่งอัลลอฮฺ ﷻ ทรงต้องการจะทดสอบพวกเขา พระองค์

จึงได้ทำให้พวกเขาหายป่วย และประทานทรัพย์สินแก่พวกเขา ต่อมาพระองค์ได้ส่งมะลาอิกะฮฺมาหาพวกเขา โดยจำแลงกายมาในสภาพเดิมของพวกเขาเหล่านั้น โดยมาเพื่อขอความช่วยเหลือเพียงเล็กๆ น้อยๆเท่านั้น และนี่ก็เป็นการเปิดเผยความลับและธาตุแท้ของพวกเขา ซึ่งชายที่ตาบอดนั้นมีความนอบน้อมและสำนึกบุญคุณต่อเนียะอฺมะฮฺที่มาจากอัลลอฮฺ ﷻ และอ้างถึงสิ่งที่เขาได้รับนั้นว่ามาจากพระองค์อัลลอฮฺ ﷻ แล้วเขาก็ได้ตอบแทนความโปรดปรานของอัลลอฮฺที่เขาได้รับมาด้วยการบริจาค อุทิศทรัพย์สมบัติบางส่วนของเขาให้แก่ผู้ที่มาขอเพื่อเป็นการตอบแทนบุญคุณของอัลลอฮฺ ด้วยเหตุนี้เขาจึงได้รับความพอพระทัยจากอัลลอฮฺ ﷻ ส่วนอีกสองคนนั้นเนรคุณต่ออัลลอฮฺและไม่ยอมรับว่าเนียะอฺมะฮฺ(ความโปรดปรานและสิ่งดีๆ)ที่ได้รับนั้นมาจากอัลลอฮฺ ﷻ ดังนั้นเขาทั้งสองจึงได้รับความโกรธกริ้วจากอัลลอฮฺ ﷻ ด้วยเหตุดังกล่าว

ความเกี่ยวเนื่องกันระหว่างฮะดีษนี้กับบทเรียน

ในฮะดีษนี้บอกให้รู้ถึงผลลัพธ์ของผู้ที่เนรคุณต่อความโปรดปราน(เนียะอฺมะฮฺ) ของอัลลอฮฺ ﷻ และผลลัพธ์ของผู้ที่กตัญญูต่อความโปรดปรานของอัลลอฮฺ ว่าบุคคลทั้งสองประเภทนี้ได้รับอะไรตอบแทน

สิ่งต่าง ๆที่ได้รับจากฮะดีษนี้

1.มุสลิมจำเป็นจะต้องขอบคุณในเนียะอฺมะฮฺ(ความโปรดปรานและสิ่งดีๆ)ที่ได้รับ และต้องทำการบริจาคทรัพย์สินนั้นบางส่วนเพื่ออัลลอฮฺ ﷻ (ก็คือการจ่ายซะกาตและเศาะดะเกาะฮฺประเภทต่างๆ)

2.ห้ามเนรคุณต่อเนียะอฺมะฮฺและห้ามขัดขวางสิทธิของอัลลอฮฺ ﷻในทรัพย์สินนั้น(การขัดขวางคือการไม่บริจาคทรัพย์สินหรือความโปรดปรานอื่นๆที่ได้รับมาจากอัลลอฮฺให้แก่ผู้ที่จะต้องได้รับ)

3.อนุญาตให้เล่าเรื่องคนในยุคก่อนๆ ที่ผ่านมาแล้วในอดีตเพื่อเป็นข้อคิดสอนใจแก่ผู้ฟัง

4.อัลลอฮฺ ﷻ จะทรงทดสอบบรรดาบ่าวของพระองค์ด้วยการประทานเนียะอฺมะฮฺ(ความโปรดปรานและสิ่งดีๆ)ต่างๆให้แก่พวกเขาเพื่อดูว่าใครกตัญญูรู้คุณและใครที่เนรคุณต่อพระองค์

5.มีคำสอนจากบทบัญญัติศาสนาให้พูดว่า "อัลลอฮฺคือพระผู้ทรงช่วยเหลือ หลังจากนั้นท่าน(คนๆหนึ่ง)จึงเป็นผู้ที่ช่วยเหลือได้"

ทั้งนี้เพื่อเป็นการป้องกันการตั้งภาคีต่ออัลลอฮฺ(ชิริก)ด้วยการนำผู้อื่นหรือสิ่งอื่นมาเทียบเคียงพระองค์ในการขอความช่วยเหลือ

باب قول الله تعالى

บทว่าด้วย : เรื่องดำรัสของอัลลอฮฺ ตะอาลา ที่ว่าด้วยการตั้งชื่อที่เป็นการตั้งภาคีต่ออัลลอฮฺ

قولِ اللهِ تعالى :﴿ فَلَمَّآ ءَاتَىٰهُمَا صَٰلِحًا جَعَلَا لَهُۥ شُرَكَآءَ فِيمَآ ءَاتَىٰهُمَاۚ فَتَعَٰلَى ٱللَّهُ عَمَّا يُشۡرِكُونَ ١٩٠ ﴾

(الأعراف/ ١٩٠)

ความหมาย

"ครั้นเมื่อพระองค์ได้ทรงประทานบุตรที่สมบูรณ์ให้แก่เขาทั้งสอง เขาทั้งสองก็นำบรรดาภาคีไปเทียบเคียงต่อพระองค์ในสิ่งที่พระองค์ทรงประทานให้แก่เขาทั้งสอง ดังนั้นอัลลอฮฺทรงสูงส่งเกินกว่าสิ่งที่พวกเขานำมาตั้งภาคี"

(อัลอะอฺรอฟ 7:190)

قَالَ ابْنُ حَزْمٍ : (اتَّفَقُوا عَلَى تَحْرِيْمِ كُلِّ اسْمٍ مُعَبَّدٍ لِغَيْرِالله : كَعَبْدِعَمْرٍو ، وَعَبْدِ الْكَعْبَةِ ، وَمَاأَشْبَه ذٰلِكَ ، حَاشَا عَبْدَ الْمُطَّلِبِ)

عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ فِيْ الْآيَةِ قَالَ : " لَمَّا تَغَشَّاهَا آدَمَ حَمَلَتْ، فَأَتَاهُمَا إِبْلِيْسُ، فَقَالَ: إِنِّيْ صَاحِبُكُمَا الَّذِيْ أَخْرَجْتُكُمَا

مِنَ الْجَنَّةِ لِتُطِيْعُنَّنِيْ أَوْ لَأَجْعَلَنَّ لَهُ قَرْنَيْ أَيِّل، فَيَخْرُجُ مِنْ بَطْنِكِ فَيَشقُّهُ، وَلَأَفْعَلَنَّ، وَلَأَفْعَلَنَّ – يُخَوِّفُهُمَا–، سَمِّيَاهُ عَبْدُ الحَارِثِ، فَأَبَيَا أَنْ يُطِيعَاهُ، فَخَرَجَ مَيْتًا.

ثُمَّ حَمَلَتْ فَأَتَاهُمَا فَقَالَ مِثْلَ قَوْلِهِ، فَأَبَيَا أَنْ يُطِيْعَاهُ فَخَرَجَ مَيْتًا. ثُمَّ حَمَلَتْ فَأَتَاهُمَا فَذَكَرَ لَهُمَا فَأَدْرَكَهُمَا حُبُّ الْوَلَدِ، فَسَمَّيَاهُ عَبْدُ الْحَارِثِ فَذَلِكَ قَوْلِهِ جَلَّ جَلَالِهِ: ﴿ جَعَلَا لَهُۥ شُرَكَآءَ فِيمَآ ءَاتَىٰهُمَا ﴾ ﴿١﴾ " . رَوَاهُ ابْنُ أَبِيْ حَاتِمِ

وَلَهُ بِسَنَدٍ صَحِيْحٍ عَنْ قَتَادَةَ قَالَ : ((شُرَكَاءَ فِيْ طَاعَتِهِ وَلَمْ يَكُنْ فِيْ عِبَادَتِهِ)).

وَلَهُ بِسَنَدٍ صَحِيْحٍ عَنْ مُجَاهِدٍ فِيْ قَوْلِهِ تَعَالَى: ﴿لَئِنْ آتَيْنَا صَالِحًا﴾ قَالَ: ((أَشْفَقَا أَنْ لَا يَكُوْنِ إِنْسَانًا)). وَذَكَرَ مَعْنَاهُ عَنِ الحَسَنِ وَسَعِيدٍ وَغَيْرِهِمَا.

ความหมาย

ท่านอิบนุ ฮัซมิน ได้บอกว่า “นักวิชาการได้มีความเห็นตรงกันว่าห้าม ใช้คำว่า “อับดุล” ซึ่งแปลว่าบ่าวนำหน้าชื่อที่มิใช่พระนามของอัลลอฮฺ เช่น อับดุอัมรฺ อับดุลกะอฺบะฮฺ หรือคำอื่น ๆ ยกเว้นคำว่า “อับดุลมุฏฏอลิบ”เท่านั้น

และท่านอิบนุ อับบาสได้รายงานเกี่ยวกับความหมาย

ของอายะฮฺนี้ว่า เมื่อท่านนบีอาดัมได้มีเพศสัมพันธ์กับนางฮาวา นางก็ได้ตั้งครรภ์ ดังนั้น อิบลีสจึงได้มาหาเขาทั้งสองแล้วพูดว่า นี่คือสหายของเจ้าทั้งสองที่ได้เคยทำให้เจ้าทั้งสองออกจากสวรรค์มาแล้ว ดังนั้นเจ้าทั้งสองต้องเชื่อข้า หรือถ้าไม่เชื่อก็จะทำให้ลูกของเจ้านั้นมีเขาสองเขาเหมือนเขากวางโผล่ออกมาจากท้องของเจ้า ข้าต้องทำเช่นนั้นได้อย่างแน่นอน มันได้ทำการข่มขู่เขาทั้งสอง โดยให้ทั้งสองตั้งชื่อลูกว่า "อับดุลฮาริษ" ซึ่งทั้งสองไม่เชื่อและปฏิเสธที่จะทำตามมัน ต่อมาลูกของเขาทั้งสองคลอดออกมาเสียชีวิต

ต่อมานางเฮาวาก็ตั้งครรภ์อีก ชัยฏอนก็มาหาและพูดย้ำเช่นเดิมอีก ทั้งสองก็ปฏิเสธที่จะทำตามมัน ลูกคลอดออกมาก็เสียชีวิตอีก

หลังจากนั้นก็ตั้งครรภ์อีก ชัยฏอนก็มาพูดย้ำแบบเดิมอีก ซึ่งในครั้งนี้ทั้งสองคนรักและสงสารลูก ทั้งสองจึงตั้งชื่อว่า "อับดุลฮาริษ" (แปลว่าเป็นบ่าวของอิบลีสซึ่งเดิมอิบลีสมีชื่อ"อัลฮาริษ")ซึ่งเท่ากับว่าอิบลีสเป็นผู้มีส่วนร่วมกับอัลลอฮฺที่ได้ให้เขามีบุตรดังดำรัสของอัลลอฮฺที่ว่า (جَعَلَا لَهُۥ شُرَكَآءَ فِيمَآ ءَاتَىٰهُمَا) เขาทั้งสองก็ให้มีบรรดาภาคีขึ้นกับพระองค์ในสิ่งที่พระองค์ทรงประทานให้แก่เขาทั้งสอง (อัลอะอฺร็อฟ 7:190)

(บันทึกโดย อิบนุ อบีฮาติม)

มีรายงานของอิบนุ อับบาส ด้วยสายรายงานที่ถูกต้อง จากก่อตาดะฮฺว่า "การตั้งภาคีในเรื่องการเชื่อฟังชัยฏอนนั้น (ชิรกุฏฏออะฮฺ)มิได้ถึงขั้นชิรกุ้ลอิบาดะฮฺ(การตั้งภาคีในเรื่องการเคารพบูชาอัลลอฮฺ)"

และมีอีกรายงานหนึ่งของอิบนุ อับบาส ด้วยสายรายงานที่ถูกต้อง จากท่านมุญาฮิดเกี่ยวกับความหมายของคำตรัสที่ว่า

(لَئِنْ آتَيْتنا صالح) ถ้าหากพระองค์ ทรงประทานบุตรที่สมบูรณ์ให้ข้าพระองค์แล้ว.." เขากล่าวว่าทั้งสองคนมีความสงสารเกรงว่าลูกของตนจะมีรูปร่างไม่เหมือนคน" และจากการรายงานของ อัลฮะซัน และสะอี๊ด และคนอื่น ๆก็ได้กล่าวถึงความหมายนี้เช่นกัน

ประวัติผู้รายงาน

ابن حزم อิบนุ ฮัซมิน ร่อฮิม่ะฮุลลอฮฺ เป็นนักปราชญ์แห่งแคว้นอันดะลุเซีย มีชื่อเต็มว่า อบูมุฮัมมัด อาลี บิน อะหฺมัด บิน สะอี๊ด บินฮัซมิน อัลกุรฏูบีย์ อัซซอฮิรีย์ เสียชีวิตในปีฮิจญ์เราะฮฺศักราชที่ 456

ความเกี่ยวเนื่องกันระหว่างบทนี้กับกิตาบุตเตาฮีด

เป็นการแจ้งให้ทราบว่าการใช้คำว่า "อับดุล"นำหน้า ชื่อ

บุคคลที่ไม่ใช่พระนามของ อัลลอฮฺ ﷻ นั้น เป็นการตั้งภาคีต่ออัลลอฮฺ (ทำชิริก)ในเรื่องการฏออะฮฺ(เรื่องการภักดีเชื่อฟัง) และเป็นการปฏิเสธเนียะอฺมะฮฺ(เนรคุณต่อความโปรดปรานและสิ่งดีๆต่างๆที่อัลลอฮฺทรงประทานมาให้)

อธิบายศัพท์

آتَاهُمَا	ให้ลูกที่มีอวัยวะครบถ้วนสมบูรณ์แก่อาดัมกับฮาวาตามคำขอของเขาทั้งสอง
صَالِحًا	ลูกที่ปกติสมบูรณ์ดี
جَعَلاَ لَهُ شُرَكَاءَ	เขาทั้งสองตั้งภาคีกับอัลลอฮฺ ﷻ ในเรื่องการเชื่อฟัง คือเชื่อฟังอิบลีสแทนการเชื่อฟังอัลลอฮฺ
فِيْمَا آتَاهُمَا	ในสิ่งที่พระองค์ได้ทรงประทานให้แก่เขาทั้งสอง คือลูก ด้วยการตั้งชื่อลูกว่า “อับดุลฮาริษ” ซึ่งเป็นการไม่สมควรอย่างยิ่ง
فَتَعَالَى اللهُ	ดังนั้น อัลลอฮฺ ﷻ ทรงอยู่เหนือการตั้งภาคีทั้งหลาย
عَمَّا يُشْرِكُوْنَ	จากสิ่งที่พวกเขาตั้งภาคีกับอัลลอฮฺ
اتَّفَقُوا	คำกล่าวของอิบนุฮัซมฺ ณ ที่นี้ เป็นไปได้ว่าเป้า

หมายของเขา หมายถึงการอ้างอิงเรื่องดังกล่าวว่าเป็นมติเอกฉันท์ของของบรรดาปวงปราชญ์(อัลอิจมาอฺ)ว่าห้าม ใช้คำว่า "อับดุล" ซึ่งแปลว่าบ่าวนำหน้าชื่อที่มิใช่พระนามของอัลลอฮฺ

عَلَى تَحْرِيْمِ كُلِّ اسْمٍ مُعَبَّدٍ لِغَيْرِاللهِ

ห้ามตั้งชื่อที่นำด้วยคำว่า"อับดุล" กับคำที่ไม่ใช่พระนามของอัลลอฮฺ เนื่องจากการตั้งชื่อเช่นนี้เป็นการตั้งภาคีต่ออัลลอฮฺทั้งในด้านการทรงสร้าง(รุบูบียะฮฺ) และในด้านการเคารพบูชา(อุลูฮียะฮฺ)

حَاشَا عَبْدَ الْمُطَّلِبِ — ยกเว้นคำว่า "อับดุลมุฏฏอลิบ" เพราะบรรดาปราชญ์มีความเห็นต่างกันในการห้ามตั้งชื่อนี้(อับดุลมุฏฏอลิบ) เพราะคำว่า "อับดุล" รากศัพท์เดิมแปลว่า ทาส เมื่อนำเรียกผู้ที่เป็นทาสของชายชื่อมุฏฏอลิบ จึงหมายถึงผู้ที่เป็นทาสจริงๆของอัลมุฏฏอลิบในทางสังคมของโลกนี้

تَغَشَّاهَا — เป็นสำนวนอาหรับ หมายถึงการมีเพศสัมพันธ์กับนาง

أَيِّلَ	กวางตัวผู้
سمياه عبدَ الحَارِثِ	ชื่อเดิมของอิบลีส คือ “อัลฮาริษ” มันต้องการให้ทั้งสองตั้งชื่อลูกเช่นนั้นเพื่อให้เกิดการตั้งภาคีต่ออัลลอฮฺ ﷻ
أَدْرَكَهُمَا حبُّ الولدِ	ความรักและสงสารของเขาทั้งสองต่อลูก โดยปรารถนาให้ลูกคลอดมาปกติสมบูรณ์แข็งแรง ซึ่งตรงนี้ถือเป็นบททดสอบแก่เขาทั้งสอง
أشْفَقَـا	เขาทั้งสองมีความกลัว
أنْ لا يَكُوْنَ إنْسَانًا	เขากลัวว่าลูกจะคลอดออกมาไม่เป็นคนหรือออกมาเป็นสัตว์

ความหมายของอายะฮฺนี้โดยสรุป

อัลลอฮฺ ﷻ ได้ทรงเล่าถึงเหตุการณ์และเรื่องราวของอาดัมและเฮาวาว่า เมื่อพระองค์ได้ทรงตอบรับการวิงวอนขอดุอาอฺของทั้งสอง และได้ทรงประทานบุตรให้แก่ทั้งสองให้โดยเป็นบุตรที่สมบูรณ์แข็งแรงตามที่ทั้งสองต้องการ แต่แล้วเขาทั้งสองมิได้กตัญญูในความโปรดปราน (เนียะอฺมะฮฺ) นั้นตามที่ได้เคยสัญญาเอาไว้ แต่กลับตั้งชื่อลูกว่า عبد الحارث (อับดุลฮาริษ) ซึ่งเป็นการทำให้ลูกเป็นบ่าวของผู้อื่นนอกจากอัลลอฮฺ ﷻ ซึ่งการกตัญญูรู้คุณต่ออัลลอฮ ﷻ ที่

สมบูรณ์แบบนั้นคือ จะต้องตั้งชื่อลูกเป็นบ่าวของอัลลอฮฺ ﷻ เท่านั้น ด้วยเหตุนี้เขาทั้งสองจึงได้กระทำการตั้งภาคีต่ออัลลอฮฺ(ชิริก)ในการตั้งชื่อ ซึ่งมิใช่การตั้งภาคีต่ออัลลอฮฺ(ชิริก)ในการเคารพบูชาอัลลอฮฺ(อิบาดะฮฺ) จากนั้นอัลลอฮฺ ﷻ ได้ทรงแจ้งว่า พระองค์นั้นทรงบริสุทธิ์จากการเหล่าภาคีโดยรวมทั้งหมดไม่ว่าจะในเรื่องการตั้งชื่อ(ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการภักดีเชื่อฟัง) และในเรื่องการเคารพบูชา(อิบาดะฮฺ) ด้วย

สิ่งต่าง ๆที่ได้รับจากอายะฮฺนี้

1.ห้ามตั้งชื่อที่ขึ้นต้นด้วยคำว่า “อับดุล” โดยที่คำตามหลังมิใช่พระนามของอัลลอฮฺ ﷻ เช่น อับดุลหุซัยนฺ และ อับดุรร่อซูล และ อับดุลกะอฺบะฮฺ เป็นต้น

2.การตั้งภาคีต่ออัลลอฮฺ(ชิริก)นั้นสามารถเกิดขึ้นได้เพียงแค่การตั้งชื่อ แม้ว่าความจริงจะมิได้ตั้งใจก็ตาม

3.การที่อัลลอฮฺ ﷻ ทรงประทานบุตรที่คลอดออกมาอย่างสมบูรณ์ครบถ้วน แข็งแรงให้แก่บ่าวผู้ใดก็ตาม นับว่าเรื่องนี้เป็นหนึ่งในพระมหากรุณาธิคุณ (เนียะอฺมะฮฺ) ที่บ่าวนั้นจะต้องขอบคุณพระองค์

4.ส่วนหนึ่งของการขอบคุณต่อความโปรดปราน(เนียะอฺมะฮฺ)

ของอัลลอฮฺ ﷻ ที่ให้มีบุตร คือการตั้งชื่อบุตรโดยขึ้นต้นด้วยคำว่า อับดุล แล้วตามด้วยพระนามของอัลลอฮฺ ﷻ

قال الله تعالى في سورة النساء

((يا أيها الذين آمنوا أطيعوا الله وأطيعوا الرسول))

تجب طاعة النبي صلى الله عليه وسلم بفعل ما أمر به

وترك ما نهى عنه، وهذا من مقتضى شهادة أنه رسول الله

وقد أمر الله تعالى بطاعته في آيات كثيرة

อัลลอฮฺ ตะอาลา ตรัสไว้ในซูเราะฮฺอันนิซาอฺว่า
((โอ้บรรดาผู้ศรัทธาทั้งหลาย จงเชื่อฟังต่ออัลลอฮฺ
และจงเชื่อฟังต่อรอซู้ล))
จำเป็นที่เราจะต้องเคารพเชื่อฟังต่อท่านนบี
ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะซัลลัม โดยการปฏิบัติในสิ่งที่ท่านสั่งใช้
และละทิ้งในสิ่งที่ท่านห้าม ซึ่งนี่คือหัวใจหลักของการปฏิญาณว่า
เขา(มุฮัมหมัด)นั้นเป็นรอซู้ลของอัลลอฮฺ และอัลลอฮฺนั้นก็ได้สั่งใช้
ให้เราเชื่อฟังต่อท่านนบีในโองการต่างๆ ของพระองค์มากมาย

بابُ قول الله تعالى

บทว่าด้วย : เรื่องดำรัสของอัลลอฮฺ ตะอาลา ที่ห้ามเฉไฉและบิดเบือนในเรื่องพระนามและคุณลักษณะของพระองค์

قوله الله تعالى:﴿وَلِلَّهِ ٱلۡأَسۡمَآءُ ٱلۡحُسۡنَىٰ فَٱدۡعُوهُ بِهَاۖ وَذَرُواْ ٱلَّذِينَ يُلۡحِدُونَ فِيٓ أَسۡمَٰٓئِهِۦۚ سَيُجۡزَوۡنَ مَا كَانُواْ يَعۡمَلُونَ ١٨٠﴾ (الأعراف / ١٨٠)

ความหมาย

"และสำหรับอัลลอฮฺนั้น มีบรรดาพระนามอันสวยงาม ดังนั้น พวกเจ้าจงวิงวอนขอต่อพระองค์ด้วยพระนามเหล่านั้นเถิด และพวกเจ้าจงปล่อยบรรดาผู้ที่ทำให้เฉไปจากบรรดาพระนามของพระองค์เถิด แน่นอน พวกเขานั้นจะได้รับการตอบแทนในสิ่งที่พวกเขาได้ กระทำไว้" (อัลอะอฺรอฟ 7:180)

ذَكَرَابْنُ أَبِى حَاتِمٍ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ:يُلۡحِدُونَ فِيٓ أَسۡمَٰٓئِهِۦۚ : يُشْرِكُونَ وَعَنْهُ : سمُّوْااللاَّتَ مِنَ الإلهِ والْعُزَّى مِنَ العَزِيْزِ وَعَنِ الأَعْمَشِ : يُدْخِلُوْنَ فِيْهَا مَا لَيْسَ مَنْهَا:

ความหมาย

อิบนุ อบีฮาติม ได้รายงานจากอิบนุ อับบาส ว่า

﴿يُلْحِدُوْنَ فِى أَسْمَائِه﴾ (คำแปล) "บรรดาผู้ที่ทำให้เฉไปจากบรรดาพระนามของพระองค์" ความหมายก็คือ บรรดาผู้ที่ตั้งภาคีต่ออัลลอฮฺ(ทำชิริก)ในเรื่องพระนามของอัลลอฮฺ โดยที่พวกเขาได้ตั้งชื่อเทพพระเจ้าองค์หนึ่งว่า"อัลล๊าต" (اللات) โดยเป็นชื่อที่แผลงมาจากคำว่า "อัลอิลาฮฺ" (الإله) และได้ตั้งชื่อเทพพระเจ้าอีกองค์หนึ่งของพวกเขาว่า "อัลอุซซา" (العزى) โดยเป็นชื่อที่แผลงมาจากคำว่า "อัลอะซี๊ซ" (العزيز) ซึ่งเป็นพระนามหนึ่งของอัลลอฮฺ แปลว่า พระผู้ทรงอำนาจ

และมีรายงานจากอัลอะอฺมัชได้อธิบายว่า "บรรดาผู้ที่ทำให้เฉไปจากบรรดาพระนามของพระองค์" หมายถึงบรรดาผู้ที่นำชื่อต่าง ๆ มาอุปโลกน์ว่าเป็นพระนามของอัลลอฮฺ ซึ่งความจริงแล้วชื่อเหล่านั้นไม่ใช่พระนามของอัลลอฮฺ ﷻ

ความเกี่ยวเนื่องกันระหว่างบทนี้กับกิตาบุตเตาฮีด

ในบทนี้ผู้เรียบเรียง(ชัยคฺมุฮัมมัด บิน อับดุลวะฮาบ) ร่อฮิมะฮุลลอฮฺ มีจุดประสงค์เพื่อเป็นการตอบโต้ผู้ที่นำเอาคนที่ตายไปแล้วมาเป็นสื่อกลางนำพาไปสู่อัลลอฮฺ ﷻ เพราะตามหลักบัญญัติ

ศาสนาแล้วไม่อนุญาตให้ทำเช่นนั้น ส่วนที่ถูกต้องและเป็นที่อนุมัติตามบทบัญญัติศาสนาในเรื่องนี้ก็คือการนำบรรดาพระนามอันไพเราะของอัลลอฮฺ ﷻ และบรรดาคุณลักษณะอันสูงส่งของพระองค์มาเป็นสื่อกลางในการวิงวอนหรือขอความช่วยเหลือจากอัลลอฮฺ

ความรู้โดยสรุปเกี่ยวกับประวัติของบุคคลสำคัญ

الأعمش: อัลอะอฺมัช คือ สุลัยมาน บิน มิฮฺรอน อัลกาฮิลีย์ อัลกูฟีย์ ท่านเป็นนักวิชาการที่เชี่ยวชาญทางวิชาฟิกฮฺ และเป็นผู้รายงานที่มีความน่าเชื่อถือสูง มีความจำแม่นยำ และเป็นผู้ที่มีความยำเกรงต่ออัลลอฮฺมาก เสียชีวิตในปีฮิจญเราะฮ์ศักราชที่ 147

อธิบายคำศัพท์

الأَسْمَاءُ الْحُسْنَى	บรรดาพระนามของอัลลอฮฺที่สวยงาม ไม่มีนามของผู้ใดที่จะมาสวยงามและสมบูรณ์แบบเท่าพระนามของพระองค์อีกแล้ว
فَادْعُوْهُ بِهَا	ดังนั้นพวกเจ้าทั้งหลาย จงวิงวอนขอต่อพระองค์ด้วยพระนามเหล่านั้น และใช้พระนามเหล่านั้นเป็นสื่อไปสู่พระองค์
وَذَرُوا الَّذِيْنَ	จงละทิ้งพวกเขา อย่าไปสนใจการโต้แย้งของพวกเขา

يُلْحِدُوْنَ	คำว่า อิลหาด ในภาษาอาหรับ แปลว่า เอนเอียง เฉไฉ ในที่นี้คือ พวกเขาได้เอนเอียง และเฉไฉออกจากสัจธรรมในเรื่องบรรดาพระนามของอัลลอฮฺ ด้วยการปฏิเสธพระนามเหล่านั้น หรือไม่ก็ปฏิเสธความหมายของพระนามเหล่านั้น หรือนำพระนามเหล่านั้นของอัลลอฮฺไปตั้งชื่อให้กับสิ่งถูกสร้างต่างๆของพระองค์ ไม่ว่าจะเป็นมนุษย์ ญิน หรือเทวรูปต่างๆ
يُلْحِدُوْنَ فِى أَسْمَائِهِ	หมายถึง พวกเขาได้ตั้งภาคีต่ออัลลอฮฺโดยการตั้งชื่อเทพเจ้าของพวกเขาด้วยชื่อที่แผลงมาจากพระนามทั้งหลายของอัลลอฮฺ
سَيُجْزَوْنَ مَا كَانُوْا يَعْمَلُوْنَ	การกระทำของพวกเขาในเรื่องนี้ทำให้พวกเขาได้รับการคาดโทษอันมหันต์ และได้รับ การขู่ว่าพวกเขาจะได้รับการลงโทษจากอัลลอฮฺ
وَعَنْهُ	หมายถึงรายงานจาก ท่านอิบนุ อับบาส
سمُّوْااللاَّتَ .. الخ	ตรงนี้เป็นการอธิบายให้ทราบถึงการเอนเอียงและหลงผิดของพวกเขาในเรื่องบรรดา

พระนามของอัลลอฮฺ โดยการตั้งชื่อเทพเจ้าของพวกเขาด้วยชื่อที่แผลงมาจากพระนามทั้งหลายของอัลลอฮฺ เช่น อัลอิลาฮฺ นำไปตั้งเป็นชื่อของเทวรูปว่า อัลลาต และอัลอะซีซ นำไปตั้งเป็นชื่อของเทวรูปว่า อัลอุซซา

يُدْخِلُوْنَ فِيْهَا مَا لَيْسَ مِنْهَا คือการนำชื่อต่าง ๆ มาอุปโลกน์ว่าเป็นพระนามของอัลลอฮฺ ซึ่งความจริงแล้วชื่อเหล่านั้นไม่ใช่พระนามของอัลลอฮฺ โดยพระองค์มิได้ทรงบอกไว้ และท่านร่อซูล ﷺ ก็มิได้บอกไว้เช่นกัน

ความหมายของอายะฮฺนี้โดยสรุป

อัลลอฮฺ ﷻ ได้ทรงแจ้งว่า พระนามของพระองค์นั้นมีหลายพระนามที่ไพเราะสวยงาม และสมบูรณ์แบบที่สุด และได้ทรงสั่งใช้ให้บรรดาบ่าวของพระองค์วิงวอนขอต่อพระองค์ด้วยพระนามเหล่านั้น และถือเอาพระนามเหล่านั้นเป็นสื่อนำพาไปสู่การใกล้ชิดกับพระองค์ และทรงสั่งใช้ให้เลิกใส่ใจบรรดาผู้ที่นำพระนามเหล่านั้นไปใช้อย่างไม่ถูกต้อง อีกทั้งพวกเขายังได้เอนเอียง เฉไฉออกจากสัจธรรมความจริงด้วยรูปแบบต่างๆ ซึ่งเป็นเหตุที่ทำให้พวกเขาหลงทางและจะต้องถูกลงโทษอย่างสาสม

สิ่งต่าง ๆที่ได้รับจากอายะฮฺนี้

1.ต้องยืนยันพระนามและคุณลักษณะของอัลลอฮฺ ﷾ ในแบบที่คู่ควรกับความยิ่งใหญ่ของพระองค์ในการเป็นพระเจ้า

2.บรรดาพระนามของอัลลอฮฺ ﷾ ทั้งหมดนั้นเป็นพระนามที่ไพเราะและสวยงามทั้งสิ้น

3.มีคำสั่งใช้ให้ทำการขอวิงวอนขอต่ออัลลอฮฺ ﷾ และแสวงหาความใกล้ชิดกับพระองค์ด้วยพระนามอันไพเราะของพระองค์ในการวิงวอนขอสิ่งต่างๆจากพระองค์

4.ห้ามเฉไฉและหลงผิดในเรื่องบรรดาพระนามของอัลลอฮฺ ไม่ว่าจะด้วยการปฏิเสธพระนามเหล่านั้น หรือตีความพระนามเหล่านั้นไปเป็นคำหรือความหมายอื่นที่ไม่ถูกต้อง หรือนำพระนามเหล่านั้นไปตั้งชื่อให้กับบรรดาสิ่งถูกสร้างของพระองค์

5.มีคำสั่งใช้ให้ออกห่างจากพวกโฉดเขลาเบาปัญญา และเฉไฉ และอย่าได้ไปให้เกียรติหรือให้ราคาคุณค่าใดๆกับคนเหล่านั้น

6.มีการคาดโทษอย่างหนักแก่ผู้ที่เฉไฉและบิดเบือนพระนามและคุณลักษณะของอัลลอฮฺ ﷾

بابُ لا يُقـالُ السَّلاَمُ عَلَى اللهِ

บทว่าด้วย : เรื่องห้ามกล่าวสลาม (ขอความศานติสุขให้มาประสบ)ต่ออัลลอฮฺ

فى الصَحِيْحِ عَنِ ابْنِ مَسْعُوْدٍ - قَالَ: كُنَّا إِذَا كُنَّا مَعَ رَسُوْلِ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي الصَّلاةِ ، قُلْنَا: السَّلامُ عَلَى اللهِ مِنْ عِبَادِهِ ، السَّلامُ عَلَى فُلانٍ، وَفُلانٍ. فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ :((لا تَقُولُوا: السَّلامُ عَلَى اللهِ فَإِنَّ اللهَ هُوَ السَّلامُ))

ความหมาย

มีบันทึกอยู่ในศ่อเฮียะหฺอิมามบุคอรีย์และมุสลิม โดยรายงานจากท่านอิบนุ มัสอู๊ดว่า ครั้งหนึ่งในขณะที่พวกเราละหมาดพร้อมกับท่านนบีมุฮัมมัด ﷺ พวกเราได้กล่าวว่า : "อัสลามุอะลัลลอฮฺ" "ขอความศานติสุขจงมีแด่อัลลอฮฺ จากบรรดาบ่าวของพระองค์" "ขอความศานติสุขจงมีแด่คนนั้นและคนนี้" ท่านนบีมุฮัมมัด ﷺ จึงกล่าวว่า "พวกท่านอย่าพูดให้สลามต่ออัลลอฮฺว่า "ขอความศานติจงประสบแด่อัลลอฮฺ" เพราะพระองค์นั้นเป็นผู้ทรงทำให้เกิดความศานติสุข (อัสลามคือพระนามหนึ่งของอัลลอฮฺ) "

ความเกี่ยวเนื่องกันระหว่างบทนี้กับกิตาบุตเตาฮีด

อันเนื่องจากว่า การขอความศานติสุข ความรอดพ้นปลอดภัยให้ประสบกับคนๆหนึ่งนั้น มีความหมายว่า “ขอให้เขาพ้นจากความชั่วร้ายและโรคภัยและข้อตำหนิต่าง ๆ จึงห้ามมิให้กล่าวถ้อยคำนี้กับอัลลอฮฺ ﷻ เพราะพระองค์นั้นเป็นผู้ทรงครบถ้วนสมบูรณ์ปลอดภัยไร้ที่ติจากทุกข้อบกพร่องและข้อตำหนิใด ๆ ตลอดจนโรคภัยไข้เจ็บ ดังนั้นพระองค์จึงทรงเป็นผู้ให้ ไม่ใช่ผู้ที่ผู้อื่นจะขอให้พระองค์ ด้วยเหตุนี้ภายในบทนี้จึงมีการบอกให้รับรู้ว่าจำเป็นจะต้องยืนยันว่าอัลลอฮฺทรงบริสุทธิ์และปราศจากทุกสิ่งที่ขาดตกบกพร่องและไม่สมบูรณ์ และพระองค์นั้นคู่ควรกับความสมบูรณ์แบบในทุกด้านอย่างไร้ที่ติและข้อตำหนิใดๆ

อธิบายคำศัพท์

فى الصَحِيْحِ	ในศ่อเฮียะหฺของอิมามบุคอรีย์และมุสลิม
قُلْنَا السَّلامُ عَلَى اللهِ	เรากล่าวในขณะนั่ง “ตะชะฮฺฮุด”ในร็อกอะฮฺสุดท้ายของการละหมาด(คือการนั่งก่อนให้สลามและกำลังจะเสร็จสิ้นจากการละหมาด)ว่า "อัสสลามุ อะลัลลอฮฺ"(ขอความศานติสุขจงประสบแด่อัลลอฮฺด้วยเถิด) ซึ่งสำนวนนี้ได้ปรากฏในบางสายรายงานของฮะดีษ

لا تَقُولُوا السَّلامُ عَلَى اللهِ	พวกท่านอย่าพูดว่า “ขอความศานติสุขจงประสบแด่อัลลอฮฺ” โดยการห้ามในที่นี้คือคำสั่งห้ามที่มาจากท่านนบีมุฮัมมัด ﷺ ในการกล่าวสลามให้แก่อัลลอฮฺ
فَإِنَّ اللهَ هُوَ السَّلامُ	เหตุผลที่ห้ามเพราะคำว่า “อัสลาม” นั้นเป็นพระนามหนึ่งจากบรรดาพระนามของอัลลอฮฺ ﷻ ซึ่งมีความหมายว่าพระผู้ทรงสันติอย่างสมบูรณ์แบบ ดังนั้นพระองค์จึงพอเพียงและไม่ทรงพึ่งพาหรือต้องการให้ใครกล่าวสลาม(ขอความศานติสุข)ให้แก่พระองค์อีก

ความหมายของฮะดีษนี้โดยสรุป

ท่านอับดุลลอฮฺ อิบนุมัสอู๊ด رضي الله عنه ได้เล่าว่า:พวกเขา(บรรดาเศาะหาบะฮฺ)นั้นเคยกล่าวขอให้ความศานติสุขได้มาประสบแด่อัลลอฮฺ ﷻ ในขณะละหมาด ดังนั้นท่านนบีมุฮัมมัด ﷺ จึงห้ามกล่าวคำนั้นและแจ้งให้ทราบว่าคำกล่าวนั้นไม่เหมาะสมและไม่คู่ควรสำหรับพระองค์ เพราะพระองค์เป็นเจ้าผู้ทรงความศานติสุข(สลาม)อันสมบูรณ์แบบไร้ที่ติอยู่แล้ว และความศานติสุขทั้งมวลก็มาจากพระองค์ ดังนั้นจึงไม่เป็นการสมควรที่จะกล่าวขอให้ความศานติ(สลาม)ได้มาประสบแด่พระองค์ เพราะพระองค์ต่างหากที่จะประทาน

ความศานติสุข(สลาม) ให้แก่บรรดาบ่าวของพระองค์และให้พวกเขาปลอดภัยจากโรคภัยและสิ่งไม่ดีทั้งปวง

ความเกี่ยวเนื่องกันระหว่างฮะดีษนี้กับบทเรียน

ในฮะดีษบทนี้มีคำสั่งห้ามมิให้กล่าวสลามต่ออัลลอฮฺ ﷻ คือห้ามขอให้ความศานติได้มาประสบแด่อัลลอฮฺ เนื่องจากอัลลอฮฺเป็นพระผู้ทรงสันติอันสมบูรณ์แบบไร้ที่ติอยู่แล้ว พระองค์จึงพอเพียงและไม่ทรงพึ่งพาหรือต้องการให้ใครมาขอความศานติให้แด่พระองค์อีก)

สิ่งต่าง ๆที่ได้รับจากฮะดีษนี้

1.ห้ามกล่าวสลาม(ขอความศานติให้มาประสบ)แด่อัลลอฮฺ ﷻ

2.คำว่า السلام (อัสสลาม แปลว่า พระผู้ทรงสันติ) เป็นหนึ่งในบรรดาพระนามของอัลลอฮฺ ﷻ

3.การสอนคนที่ยังไม่รู้ให้รับรู้และเข้าใจอย่างถูกต้อง

4.เมื่อห้ามทำสิ่งใดหรือใช้ให้ทำสิ่งใดต้องมีหลักฐานชี้แจงด้วย

بابُ
قَوْلِ : اللَّهُمَّ اغْفِرْلِى إنْ شِئْتَ

บทว่าด้วย : เรื่องการกล่าวคำวิงวอนว่า "โอ้อัลลอฮฺ ขอพระองค์ทรงอภัยโทษให้แก่ข้าพระองค์ด้วยเถิด หากพระองค์ทรงประสงค์"

فى الصَحِيْحِ عَنْ أَبِى هُرَيْرَةَ أَنَّ رَسُوْلَ الله صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ :((لا يَقُلْ أَحَدُكُمُ : اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِى إنْ شِئْتَ، اللَّهُمَّ ارْحَمْنِى إِنْ شِئْتَ،لِيَعْزِمِ الْمَسْأَلَـةَ، فَإِنَّ اللَّهَ لا مُكْرِهَ لَهُ))

ความหมาย

มีรายงานจากท่านอบูฮุร็อยเราะฮฺ ﵁ แจ้งว่า แท้จริงท่านร่อซูลุลลอฮฺ ﷺ กล่าวว่า"คนหนึ่งคนใดในหมู่พวกท่านอย่ากล่าวดุอาว่า " โอ้ อัลลอฮฺ ขอพระองค์ทรงอภัยโทษให้แก่ฉันด้วยหากพระองค์ทรงประสงค์ โอ้ อัลลอฮฺ ขอพระองค์ทรงเมตตาฉัน หากพระองค์ทรงประสงค์" แต่จงทำให้คำขอของเขาหนักแน่นชัดเจน(โดยไม่ต้องกล่าวคำว่าหากว่าพระองค์ทรงประสงค์) เพราะสิ่ง(ที่ท่านวิงวอนขอ)นั้นไม่ใช่เป็นภาระหนักสำหรับพระองค์เลย" (บันทึกโดยอิมามบุคอรีย์และมุสลิม)

ولِمُسْلِمٍ:((وَلْيُعَظِّمِ الرَّغْبَةَ، فَإِنَّ اللهَ لاَ يَتَعَاظَمُهُ شَيْءٌ أَعْطَاهُ))

ความหมาย

และมีอีกสำนวนหนึ่งของฮะดีษนี้ที่รายงานจากท่านอิมามมุสลิมระบุว่า “และ เขาต้องให้ความสำคัญและความหนักแน่นต่อการขอของเขา เพราะอัลลอฮฺนั้น ไม่ทรงถือว่าสิ่งใดที่พระองค์ทรงให้ไปแล้ว จะเป็นภาระหนักสำหรับพระองค์”

ความเกี่ยวเนื่องกันระหว่างบทนี้กับกิตาบุตเตาฮีด

เนื่องจากคำพูดที่ว่า “อัลลอฮุมมัฆฟิรลียฺอินชิอฺตะ” (โอ้อัลลอฮฺ ขอพระองค์ทรงอภัยโทษให้แก่ข้าพระองค์หากพระองค์ทรงประสงค์) นั้นบ่งบอกให้รู้ว่าเป็นความปรารถนาที่ไม่มีน้ำหนักหรือแรงจูงใจที่มากพอสำหรับสิ่งที่ผู้ขออยากจะได้ ซึ่งยังส่อถึงการไม่ต้องการความช่วยเหลือจากพระองค์อย่างจริงจังอีกด้วย และคำกล่าวนี้ยังทำให้รู้สึกว่าผู้ขอมีความเกรงใจและเป็นมองว่าสิ่งที่เขาวิงวอนขอนั้นจะเป็นภาระสำหรับอัลลอฮฺ ﷻ ซึ่งตามความเป็นจริงแล้วมิใช่เป็นเช่นนั้นเลย

และเนื่องจากความคิดและคำกล่าวดุอาในลักษณะนี้ถือเป็นการกระทำที่ขัดกับหลักการให้เอกภาพ(เตาฮีด)ที่ถูกต้อง ด้วยเหตุ

นี้ผู้เรียบเรียง(เชคมุฮัมมัด บิน อับดุลวะฮาบ)จึงได้นำบทนี้มากล่าวในกิตาบุตเตาฮีดเพื่อเตือนให้ระวังจากพฤติกรรมนี้เพราะขัดกับหลักเตาฮีดอันถูกต้อง

อธิบายคำศัพท์

فى الصَحِيْحِ	ฮะดีษบทนี้ถูกบันทึกอยู่ในตำราศ่อเฮียะหฺบุคอรีย์และมุสลิม
لِيَعْزِمِ الْمَسْأَلَـةَ	จงมีความมุ่งมั่นในการขอของเขา และมีความ มุ่งหวัง,ปรารถนาอย่างจริงจัง รวมถึงต้องมั่นใจว่าจะได้รับตามคำขอนั้น
لا مُكْرِهَ لَهُ	สำหรับอัลลอฮฺ ﷻ นั้น การขอหรือการกระทำใดๆไม่ได้เป็นภาระและยากลำบากสำหรับพระองค์เลย
ولْيُعَظِّمِ الرَّغْبَةَ	ต้องมีจิตใจจดจ่อรอคอยในสิ่งที่ขอนั้นอย่างจริงจัง
لا يَتَعَاظَمُهُ شَىْءٌ أعْطَاهُ	ไม่มีความยุ่งยากลำบากใดๆ แก่พระองค์ในสิ่งที่พระองค์ทรงประทานให้กับผู้ที่วิงวอนขอเลย

ความหมายของฮะดีษนี้โดยสรุป

ท่านนบีมุฮัมมัด ﷺ ได้ห้ามการขออภัยโทษและการขอความเมตตาจาก อัลลอฮฺ ﷻ ด้วยการให้คำที่วิงวอนขอนั้นขึ้นอยู่กับพระประสงค์ของอัลลอฮฺ ﷻ (เสมือนไม่มีความจริงจังในการขอนั้น หรือไม่เต็มใจที่จะขอ) และท่านใช้ให้ขอตรงๆโดยไม่ต้องนำคำขอนั้นไปผูกพันกับพระประสงค์ใด ๆ ของอัลลอฮฺ ﷻ โดยให้เหตุผลว่าการนำเอาความต้องการที่จะขอไปผูกพันกับพระประสงค์ของอัลลอฮฺ ﷻ จะทำให้รู้สึกว่าสิ่งที่ขอนั้นเป็นภาระหนักของอัลลอฮฺ ﷻ ในการตอบรับสิ่งที่มนุษย์วิงวอนขอต่อพระองค์ และเป็นการสร้างความยากลำบากแก่พระองค์ที่จะทำการจัดแจงเรื่องราวต่าง ๆ เรื่องนี้เป็นสิ่งที่ค้านกับความจริงเพราะพระองค์เป็นผู้ทรงมั่งคั่ง เป็นผู้ได้รับการสรรเสริญ เป็นผู้ทรงทำทุกอย่างตามที่ทรงพระประสงค์ได้อย่างสะดวกง่ายดาย

ส่วนการขอแบบที่ผู้ขอไม่แน่ใจนั้น ทำให้รู้สึกว่าผู้ขอไม่จริงจังในการขอ และไม่ต้องการจะได้รับสิ่งที่ขอจากพระผู้อภิบาลอย่างจริงจัง ทั้งๆที่ตัวผู้ขอเองนั้นจะขาดพระองค์มิได้เลยแม้แต่เพียงพริบตาเดียว

ความเกี่ยวเนื่องกันระหว่างฮะดีษนี้กับบทเรียน

ในฮะดีษนี้มีการห้ามเอาคำขออภัยโทษต่ออัลลอฮฺ ﷻ ไป

ผูกพันไว้กับพระประสงค์ของพระองค์ พร้อมทั้งแจ้งให้ทราบถึงเหตุผลที่ห้ามการกระทำดังกล่าว

สิ่งต่าง ๆที่ได้รับจากฮะดีษ

1.ห้ามเอาการขอสิ่งที่ต้องการจากอัลลอฮฺ ﷻ ไปผูกพันอยู่กับพระประสงค์ของอัลลอฮฺ ﷻ และสั่งใช้ให้มีการขออย่างตรงๆ โดยไม่ต้องมีเงื่อนไขหรือสิ่งผูกมัดใดๆ

2.ต้องยืนยันว่าอัลลอฮฺทรงบริสุทธิ์ปราศจากทุกสิ่งที่บกพร่อง และไม่คู่ควรกับพระองค์ เพราะความโปรดปรานของพระองค์นั้นมากมายมหาศาล และพระองค์ทรงมั่งคั่ง สมบูรณ์ เพียงพอ รวมถึงทรงมีความเอื้อเฟื้ออย่างล้นเหลือ

العمل بغير إخلاص ولا اقتداء كالمسافر

يملأ جرابه رملاً يثقله ولا ينفعه.

การงานที่ปราศจากความบริสุทธิ์ใจและไม่มีแบบอย่าง
(จากท่านร่อซูล)นั้น เปรียบดังย่ามของนักเดินทาง
ที่เต็มเปี่ยมไปด้วยเม็ดทราย
ซึ่งทำให้เขาหนักและไม่ยังประโยชน์แก่เขาเลย

بابُ
لا يَقـُوْلُ عَبْدِى وأَمَتِى
บทว่าด้วย : เรื่องห้ามเรียกผู้ที่อยู่ภายใต้การปกครองดูแลด้วยคำว่า "ทาสชายของฉัน"และ"ทาสหญิงของฉัน"

فى الصَّحِيْحِ عن أَبِى هُرَيْرَةَ رَضِىَ اللهُ عَنْهُ: أَنَّ رَسُوْلَ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ :((لا يَقُلْ أَحَدُكُمْ: أَطْعِمْ رَبَّكَ، وَضِّئْ رَبَّكَ ،وَلْيَقُلْ: سَيِّدِى وَمَوْلاَىَ، وَلاَ يَقُلْ أَحَدُكُمْ : عَبْدِى وَأَمَتِى،وَلْيَقُلْ: فَتَاىَ وَفَتَاتِى وَغُلامِى))

ความหมาย

มีรายงานจากอบูฮุร็อยเราะฮฺ ﵁ ว่าท่านร่อซูล ﷺ กล่าวว่า "คนหนึ่งคนใดในหมู่พวกท่านอย่ากล่าวว่า "จงนำอาหารมาให้ผู้เป็นเจ้าของเจ้า" "จงนำน้ำละหมาดมาให้ผู้เป็นเจ้าของเจ้า" แต่จงเรียกว่า ผู้เป็นนายของฉัน (ซัยยิดีย์) ผู้เป็นคนปกครองฉัน (เมาลาย่า) และอย่าเรียกว่า "ทาสชายของฉัน (อับดีย์) ทาสหญิงของฉัน (อะมะตีย์) แต่จงเรียกว่า คนรับใช้

ชายหญิงและเด็กรับใช้ของฉัน (ฟะตาย่า ฟะตาตีย์ และฆุลามีย์)" (ฮะดีษศ่อเฮียะหฺ บันทึกโดยอิมามบุคอรีย์และมุสลิม)

ความเกี่ยวเนื่องกันระหว่างบทนี้กับกิตาบุตเตาฮีด

การใช้ถ้อยคำดังกล่าวนั้น ทำให้เกิดความเข้าใจว่า ทั้งผู้เรียกหรือมนุษย์ที่ถูกเรียกว่า พระผู้อภิบาล(ร็อบ)นั้นมีส่วนร่วมกับอัลลอฮฺในการเป็นพระผู้อภิบาล(ร็อบ) จึงห้ามมิให้ใช้คำนี้เพื่อเป็นการแสดงมารยาทต่อพระผู้เป็นเจ้า(อัลลอฮฺ) และรักษาไว้ซึ่งหลักการให้เอกภาพต่ออัลลอฮฺ(เตาฮีด) เพื่อป้องกันมิให้ถ้อยคำเหล่านี้นำไปสู่การตั้งภาคีต่ออัลลอฮฺ(ทำชิริก)ในภายหลัง

อธิบายคำศัพท์

فى الصَّحِيْحِ	ฮะดีษบทนี้ถูกบันทึกอยู่ในศ่อเฮียะหฺอิมามบุคอรีย์และอิมามมุสลิม
لا يَقُلْ أَحَدُكُمْ	อย่าพูดเช่นนั้นกับข้าทาสบริวารของท่าน
أَطْعِمْ رَبَّكَ	จงนำอาหารมาให้ผู้เป็นเจ้าของเจ้า
وَضِّئْ رَبَّكَ	สั่งใช้ให้ทำน้ำละหมาดให้ผู้เป็นเจ้าของเจ้า
وَلْيَقُلْ: سَيِّدِى	และจงพูดว่าผู้เป็นนายของฉัน และสาเหตุที่ห้ามใช้คำว่าผู้เป็นเจ้า(ร็อบ)แต่ให้ใช้คำว่า

เจ้านาย(ซัยยิด)เป็นคำเรียกแทน เนื่องจากว่า คำว่า ผู้อภิบาล(ร็อบ)นั้นเป็นหนึ่งในพระนามของอัลลอฮฺโดยเอกฉันท์จึงห้ามใช้เรียกผู้ใดนอกจากอัลลอฮฺเท่านั้น ส่วนคำว่าเจ้านาย(ซัยยิด)นั้นสามารถนำมาใช้ได้

وَمَوْلاىَ — ผู้เป็นผู้ปกครองของฉัน

وَلا يَقُلْ أَحَدُكُمْ : عَبْدِى وَأَمَتِى — คนหนึ่งในหมู่พวกท่านอย่าได้เรียกผู้ที่อยู่ภายใต้การปกครองดูแลของเขาว่า "ทาสชายของฉัน" และ "ทาสหญิงของฉัน"

وَلْيَقُلْ : فَتَاىَ وَفَتَاتِى وَغُلامِى — และจงพูดว่าเด็กรับใช้ชายและหญิงของฉัน

ความหมายของฮะดีษนี้โดยสรุป

ท่านนบีมุฮัมมัด ﷺ ห้ามใช้ถ้อยคำที่ทำให้เกิดการตั้งภาคีต่ออัลลอฮฺ(ชิริก) และถ้อยคำที่บ่งบอกว่าเป็นการไม่มีมารยาทต่ออัลลอฮฺ ﷻ เช่น การกล่าวเรียกคนๆหนึ่งว่าเป็นเจ้าผู้อภิบาลของคนอื่นๆ หรือเรียกคนๆหนึ่งว่าบ่าวทาสผู้ต่ำต้อยของคนๆหนึ่ง หรือแสดงความเป็นเจ้าเหนือมนุษย์ เพราะอัลลอฮฺ ﷻ นั้นเป็นพระเจ้า พระผู้อภิบาลทุกสรรพสิ่งที่คู่ควรได้รับการเคารพภักดีเพียงพระองค์เดียวเท่านั้น จาก

นั้นท่านนบีมุฮัมมัด ﷺ จึงได้สอนคำอื่นที่บริสุทธิ์ปลอดภัย ไม่คลุมเครือให้บรรดามุสลิมนำไปใช้แทนถ้อยคำที่คลุมเครือและสุ่มเสี่ยงต่อการตั้งภาคีและไม่ให้เกียรติต่ออัลลอฮฺ และการกระทำเช่นนี้ถือเป็นแบบอย่างของท่านนบีมุฮัมมัด ﷺ ในการปกป้องหลักการให้เอกภาพต่ออัลลอฮฺ(เตาฮีด) และรักษาหลักการยึดมั่นศรัทธา(อะกีดะฮฺ)ที่บริสุทธิ์ถูกต้องด้วยเช่นกัน

ความเกี่ยวเนื่องกันระหว่างฮะดีษนี้กับบทเรียน

ห้ามเรียกผู้ที่อยู่ภายใต้การปกครองดูแลด้วยคำว่า “ทาสชายของฉัน” (อับดีย์) และคำว่า “ทาสหญิงของฉัน” (อะมะตีย์)

สิ่งต่าง ๆที่ได้รับจากฮะดีษนี้

1.ห้ามใช้ถ้อยคำที่มีการตั้งภาคีต่ออัลลอฮฺ(ชิริก)ปะปนอยู่

2.ต้องปิดกั้นช่องทางทั้งหลายที่นำไปสู่การตั้งภาคีต่ออัลลอฮฺ(ชิริก)

3.มีการแนะนำให้ใช้ถ้อยคำที่ถูกต้องและปลอดภัยแทนการใช้ถ้อยคำที่ผิด

بابُ لا يُرَدُّمَنْ سَأَلَ بِالله

บทว่าด้วย : เรื่องห้ามปฏิเสธคำขอของผู้ที่กล่าวอ้างคำขอของเขาถึงอัลลอฮฺ

عَنِ ابْنِ عُمَر-رضِى اللهُ عَنْهُمَا- قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ:((مَنِ اسْتَعَاذَ بِاللهِ فَأَعِيذُوهُ، وَمَنْ سَأَلَ بِاللهِ فَأَعْطُوهُ، وَمَنْ دَعَاكُمْ فَأَجِيبُوهُ، وَمَنْ صَنَعَ إِلَيْكُمْ مَعْرُوفًا فَكَافِئُوهُ، فَإِنْ لَمْ تَجِدُوا مَا تُكَافِئُونَهُ، فَادْعُوا لَهُ حَتَّى تُرَوْا أَنَّكُمْ قَدْ كَافَأْتُمُوهُ)) رَوَاهُ أَبُوْدَاودَ النَّسَائِيُّ بِسَنَدِ صَحِيْحٍ

ความหมาย

มีรายงานจาก ท่านอิบนุ อุมัร ﵄ ว่าท่านร่อซูลุลลอฮ ﷺ กล่าวว่า " ผู้ใดที่มาขอความคุ้มครองโดยกล่าวอ้างถึงอัลลอฮฺ พวกท่านก็จงให้ความช่วยเหลือแก่เขาเถิด และผู้ใดที่มาขอโดยกล่าวอ้างพระนามของอัลลอฮฺ พวกท่านก็จงให้สิ่งที่เขาขอเถิด และผู้ใดที่เชื้อเชิญพวกท่าน พวกท่านก็จงตอบรับคำเชิญเขาเถิด และผู้ใดที่ทำความดีอย่างหนึ่งอย่างใดแก่พวกท่าน พวกท่านก็จงตอบแทนเขาเถิด หากว่าพวกท่าน

ไม่มีสิ่งที่จะตอบแทนเขา ก็จงขอดุอาอฺให้เขาเถิด เพื่อให้เขารู้สึกว่าท่านได้ตอบแทนความดีให้แก่เขาแล้ว"

(บันทึกโดย อบีดาวูด และอันนะซาอีย฿ ด้วยสายรายงานที่ถูกต้อง (ศ่อเฮียะหฺ)

ความเกี่ยวเนื่องกันระหว่างบทนี้กับกิตาบุตเตาฮีด

เมื่อมีผู้มาขอสิ่งหนึ่งสิ่งใดโดยที่เขาได้กล่าวอ้างการขอนั้นถึงอัลลอฮฺ แต่ผู้ที่ถูกขอกลับปฏิเสธและไม่ให้ตามที่เขาขอ เท่ากับเป็นการไม่ให้ความเคารพต่ออัลลอฮฺ ﷻ และไม่ให้การเทิดทูนต่อพระองค์ ซึ่งเท่ากับว่าเป็นการทำให้หลักการให้เอกภาพต่ออัลลอฮฺ (เตาฮีด)นั้นไม่สมบูรณ์

อธิบายคำศัพท์

مَنْ اسْتَعَاذَ	ใครที่กล่าวอ้างถึงอัลลอฮฺในการขอความช่วยเหลือจากท่านทั้งหลาย
فَأَعِيذُوهُ	ดังนั้น พวกท่านจงป้องกันเขาให้พ้นจากความชั่ว หรือขจัดความชั่วนั้นให้พ้นไปจากเขาเท่าที่พวกท่านมีความสามารถ
وَمَنْ سَأَلَ بِاللهِ	เช่น การที่เขาพูดว่า" ฉันขอท่านด้วยพระนามของอัลลอฮฺ"

فَأَعْطُوهُ	ดังนั้นท่านทั้งหลายจงให้สิ่งนั้นแก่เขาตามที่เขาขอเถิด ตราบใดที่เขามิได้ขอสิ่งที่เป็นบาป ทั้งนี้เพื่อเป็นการแสดงออกถึงการเทิดทูนของพวกท่านที่มีต่ออัลลอฮฺ
وَمَنْ دَعَاكُمْ	ใครที่เชิญท่านไปร่วมรับประทานอาหาร หรือเนื่องในวาระอื่นๆที่ดีงาม
فَأَجِيبُوهُ	ก็จงตอบรับคำเชิญของเขาเถิด
وَمَنْ صَنَعَ إِلَيْكُمْ	ใครที่ทำดีต่อท่านไม่ว่าจะเป็นความดีชนิดใดก็ตาม
مَعْرُوفًا	เป็นชื่อเรียกที่ครอบคลุมทุกอย่างที่เป็นความดีในทุกประเภท
فَكَافِئُوهُ	ก็จงตอบแทนเขาด้วยสิ่งดีๆที่ทัดเทียมกันกับที่เขาได้ทำดีแก่ท่าน หรือตอบแทนสิ่งที่ดีกว่านั้นให้แก่เขา
فَإِنْ لَمْ تَجِدُوا	หากไม่สามารถจะตอบแทนเขาได้
فَادْعُوا لَهُ	ท่านทั้งหลายก็จงขอดุอาอฺให้เขาอย่างจริงใจเถิด

ความหมายของฮะดีษนี้โดยสรุป

ในฮะดีษนี้มีคุณลักษณะที่ยิ่งใหญ่หลายประการที่ท่านนบีได้สั่งใช้ให้มุสลิมผู้ศรัทธากระทำ เช่น การให้ความสำคัญและคำนึงถึงสิทธิของอัลลอฮฺ ด้วยการตอบรับคำขอของผู้ที่มาขอ และให้ความคุ้มครองแก่ผู้ที่มาขอความช่วยเหลือ และตอบรับคำเชิญต่างๆของมุสลิมผู้ศรัทธาตามความเหมาะสมในวาระและโอกาสต่างๆ และให้มุสลิมผู้ศรัทธาทำความดีตอบแทนผู้อื่นที่ทำดีแก่เขา ด้วยการทำความดีที่ทัดเทียมกันหรือดีกว่านั้นทดแทนให้แก่เขาเท่าที่มีความสามารถ แต่ถ้าไม่สามารถตอบแทนสิ่งที่ดีคืนให้เขาได้ ก็ให้ขอดุอาอฺต่ออัลลอฮฺให้เขาได้รับสิ่งที่ดี เพื่อเป็นการตอบแทนความดีของเขา

ความเกี่ยวเนื่องกันระหว่างฮะดีษนี้กับบทเรียน

ในฮะดีษบทนี้มีคำสั่งใช้ให้มอบความช่วยเหลือแก่ผู้มาขอที่กล่าวอ้างคำขอของเขาถึงอัลลอฮฺ ﷻ และห้ามปฏิเสธคำขอนั้น

สิ่งต่าง ๆที่ได้รับจากฮะดีษนี้

1.ห้ามปฏิเสธผู้มาขอที่กล่าวอ้างคำขอของเขาถึงอัลลอฮฺ ﷻ ทั้งนี้เพื่อเป็นการเทิดทูนและให้ความยิ่งใหญ่ต่ออัลลอฮฺ ﷻ

2.ใครที่มาขอความคุ้มครองจากท่านโดยอ้างถึงอัลลอฮฺ ﷻ ก็จงช่วยเหลือเขาและปกป้องเขาให้พ้นจากอันตราย

3.มีคำสั่งใช้จากบทบัญญัติศาสนาให้ตอบรับคำเชิญของมุสลิมผู้ศรัทธา เนื่องในวาระทำบุญเลี้ยงอาหาร หรือในวาระอื่น ๆ ตามความเหมาะสม

4.มีคำสั่งใช้จากบทบัญญัติศาสนาให้มุสลิมทำความดีหรือสิ่งดีๆตอบแทนให้แก่ผู้ที่ทำดีให้แก่เขา หากเขามีความสามารถที่จะทำได้

5.มีคำสั่งใช้จากบทบัญญัติศาสนาให้มุสลิมผู้ศรัทธาขอดุอาอฺให้ผู้ที่ทำความดีแก่เขา หากว่าเขาไม่สามารถตอบแทนผู้นั้นด้วยสิ่งของที่ดีๆได้

إنّ ضعف العقيدة هو المرض الحقيقي

الذي يجب علاجه بمعرفة التوحيد والعقيدة الصحيحة

แท้จริง การศรัทธาที่อ่อนแอนั้น เป็นโรคที่จำเป็นต้องรักษา

ด้วยกับการรู้จักการให้เอกภาพ(ต่ออัลลอฮฺ)

และหลักศรัทธาที่ถูกต้อง

بابُ
لاَ يُسْأَلُ بِوَجْهِ اللهِ إِلا الْجَنَّةَ
บทว่าด้วย : เรื่องห้ามขอสิ่งใด ๆด้วยการอ้างพระพักตร์ของอัลลอฮฺ ﷻ เว้นแต่การขอเรื่องสวรรค์

عَنْ جَابِرِبْنْ عَبْدِ اللهِ -رَضِىَ الله عَنْهَمَا- قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ:((لا يُسْأَلُ بِوَجْهِ اللهِ إِلاَّ الْجَنَّةَ))

رواه أبو داود

ความหมาย

มีรายงานจากท่านญาบิร บิน อับดุลลอฮฺ ﷺ ว่าท่านร่อซูล ﷺ ได้กล่าวว่า " ห้ามการขอด้วยการอ้างพระพักตร์ของอัลลอฮฺ เว้นแต่การขอเรื่องสวรรค์"

(บันทึกโดย อิมามอบูดาวูด)

ความเกี่ยวเนื่องกันระหว่างบทนี้กับกิตาบุตเตาฮีด

จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องให้เกียรติต่อพระนามและคุณลักษณะ

ของอัลลอฮฺ ﷻ ดังนั้นจึงไม่สมควรจะนำเอาพระนามหรือคุณลักษณะของพระองค์โดยเฉพาะพระพักตร์ของพระองค์มาใช้ขอในเรื่องที่ต่ำต้อย เช่น เรื่องต่างๆที่เกี่ยวกับโลกนี้(ดุนยา) แต่จะต้องใช้ขอในเรื่องที่สูงส่งและสำคัญอย่างยิ่ง เนื่องจากเรื่องลักษณะนี้เป็นสิ่งสำคัญในการให้เอกภาพต่ออัลลอฮฺ(เตาฮีด)

อธิบายคำศัพท์

لا يسأل	ห้ามขอ
بوجه الله	ด้วยการอ้างพระพักตร์ของอัลลอฮฺ ﷻ ซึ่งพระพักตร์(อัลวัจฮฺ)นั้นถือเป็นหนึ่งในบรรดาคุณลักษณะของอัลลอฮฺ ﷻ ที่เกี่ยวกับเรือนร่าง โดยเป็นพระพักตร์ที่สมบูรณ์แบบคู่ควรกับความสูงส่ง และความยิ่งใหญ่ของอัลลอฮฺ ﷻ
إلا الجنة	เว้นแต่การขอเรื่องสวรรค์หรือสิ่งต่างๆที่เป็นสื่อนำพาไปสู่สวรรค์

ความหมายของฮะดีษนี้โดยสรุป

ท่านนบีมุฮัมมัด ﷺ ห้ามมิให้วิงวอนขอดุอาต่ออัลลอฮฺในเรื่อง

ที่ต่ำต้อย ด้วยการอ้างพระพักตร์อันประเสริฐของอัลลอฮฺ ﷻ ทั้งนี้ก็เพื่อเป็นการยกย่องและเทิดทูนพระองค์ และท่านนบีมุฮัมมัด ﷺ ได้เจาะจงการขอที่มีการอ้างพระพักตร์ของอัลลอฮฺ ﷻ ว่าจะต้องขอในเรื่องสวรรค์และสิ่งต่างๆที่นำพาไปสู่วรรค์เท่านั้น เพราะถือว่าเป็นเรื่องที่ประเสริฐและเหมาะสมที่สุดสำหรับการขอที่กล่าวอ้างการขอด้วยพระพักตร์ของอัลลอฮฺ ﷻ

สิ่งต่าง ๆที่ได้รับจากฮะดีษนี้

1.จำเป็นจะต้องยืนยันว่าอัลลอฮฺ ﷻ ทรงมีพระพักตร์ที่สมบูรณ์แบบและคู่ควรกับความสูงส่งของพระองค์ เช่นเดียวกับคุณลักษณะอื่นๆของพระองค์

2.จำเป็นจะต้องเทิดทูนอัลลอฮฺ ﷻ และให้เกียรติต่อบรรดาพระนามและคุณลักษณะต่างๆของพระองค์

3.อนุญาตให้ขอให้ได้เข้าสวรรค์ รวมถึงขอให้ได้กระทำสิ่งต่างๆที่เป็นสื่อทำให้ได้เข้าใกล้สวรรค์ด้วยการอ้างพระพัตร์ของอัลลอฮฺ ﷻในคำขอนั้น และห้ามขอเรื่องที่ต่ำต้อย เช่น เรื่องต่างๆที่เกี่ยวกับโลกนี้(ดุนยา)โดยอ้างพระพักตร์ของอัลลอฮฺในคำขอนั้น

بابُ مَا جَاءَ فِي اللَّو
บทว่าด้วย : เรื่องการใช้คำว่า“หากว่า”

และมีพระดำรัสของอัลลอฮฺ ﷻ ที่พระองค์ทรงตรัสว่า

وقول الله تعالى :﴿ ثُمَّ أَنزَلَ عَلَيْكُم مِّنۢ بَعْدِ ٱلْغَمِّ أَمَنَةً نُّعَاسًا يَغْشَىٰ طَآئِفَةً مِّنكُمْ ۖ وَطَآئِفَةٌ قَدْ أَهَمَّتْهُمْ أَنفُسُهُمْ يَظُنُّونَ بِٱللَّهِ غَيْرَ ٱلْحَقِّ ظَنَّ ٱلْجَٰهِلِيَّةِ ۖ يَقُولُونَ هَل لَّنَا مِنَ ٱلْأَمْرِ مِن شَىْءٍ ۗ قُلْ إِنَّ ٱلْأَمْرَ كُلَّهُۥ لِلَّهِ ۗ يُخْفُونَ فِىٓ أَنفُسِهِم مَّا لَا يُبْدُونَ لَكَ ۖ يَقُولُونَ لَوْ كَانَ لَنَا مِنَ ٱلْأَمْرِ شَىْءٌ مَّا قُتِلْنَا هَٰهُنَا ۗ قُل لَّوْ كُنتُمْ فِى بُيُوتِكُمْ لَبَرَزَ ٱلَّذِينَ كُتِبَ عَلَيْهِمُ ٱلْقَتْلُ إِلَىٰ مَضَاجِعِهِمْ ۖ وَلِيَبْتَلِىَ ٱللَّهُ مَا فِى صُدُورِكُمْ وَلِيُمَحِّصَ مَا فِى قُلُوبِكُمْ ۗ وَٱللَّهُ عَلِيمٌۢ بِذَاتِ ٱلصُّدُورِ ﴿١٥٤﴾ ﴾ (آل عمران/ ١٥٤)

ความหมาย

“แล้วพระองค์ก็ทรงประทานแก่พวกเจ้าซึ่งความปลอดภัย หลังจากความเศร้าโศกนั้น คือให้มีการงีบหลับครอบคลุมหนึ่งในหมู่พวกเจ้าและอีกกลุ่มหนึ่งนั้นพวกเขาทำให้ตัวเองกระวนกระวานใจ พวกเขากล่าวหาอัลลอฮฺ โดย

ปราศจากความเป็นธรรม อย่างพวกสมัยงมงาย (อัลญาฮิลียะฮฺ) พวกเขากล่าวว่า มีสิ่งหนึ่งสิ่งใดเป็นสิทธิ์ของเราบ้างไหม จงกล่าวเถิด (มุฮัมมัด) ว่าแท้จริงกิจการนั้นทั้งหมดเป็นสิทธิ์ของอัลลอฮฺ เท่านั้น พวกเขาปกปิดสิ่งที่เขาจะไม่เปิดเผยแก่เจ้า ไว้ในใจของพวกเขา พวกเขากล่าวว่า หากมีสิ่งหนึ่งสิ่งใดจากการนั้นเป็นสิทธิ์ของเราแล้วไซร้ พวกเราก็ไม่ถูกฆ่าตายที่นี่ จงกล่าวเถิด (มุฮัมมัด) ว่า แม้ว่าพวกท่านอยู่ในบ้านของพวกท่านก็ตาม แน่นอนบรรดาผู้ที่การฆ่าได้ถูกกำหนดแก่พวกเขามัน(การฆ่านั้น)ก็จะไปเยือนถึงที่นอนตายของพวกเขา และเพื่อที่อัลลอฮฺจะทรงทดสอบสิ่งที่อยู่ในหัวอกของพวกเจ้า และอัลลอฮฺเป็นผู้ทรงรอบรู้สิ่งที่อยู่ในหัวอกทั้งหลาย”

(อาละอิมรอน 3: 154)

ความเกี่ยวเนื่องกันระหว่างบทนี้กับกิตาบุตเตาฮีด

ส่วนหนึ่งของการมีหลักการให้เอกภาพต่ออัลลอฮฺ(เตาฮีด)ที่สมบูรณ์ก็คือ การยอมจำนนต่อเรื่องของกฎกำหนดสภาวะการณ์ (อัลก่อฎออฺ และ อัลก่อดัร) ของอัลลอฮฺ ﷻ ดังนั้นการกล่าวคำว่า “เลา” (لو) แปลว่า “หากว่าหรือ ถ้า” นั้นไม่ได้ก่อให้เกิดประโยชน์อะไรเลย ขณะเดียวกันคำๆนี้กลับทำให้รู้สึกว่าผู้กล่าวนั้นไม่มีความพึงพอใจต่อกำหนดของอัลลอฮฺ (อัลกอดัร) ซึ่งเป็นการทำให้หลักการให้เอกภาพต่ออัลลอฮฺ(เตาฮีด)นั้นบกพร่องไม่สมบูรณ์

อธิบายคำศัพท์

مَا جَاءَ فِى اللَّو	บทว่าด้วยการคาดโทษ หรือการห้ามการใช้คำว่า “เลา” ซึ่ง แปลว่า หากว่า – ถ้า
يَقُوْلُوْنَ	บรรดามุนาฟิกบางกลุ่มได้พูดในวันสงครามอุฮุด ถ้อยคำที่บ่งบอกว่าพวกเขาไม่ยอมรับต่อกฎกำหนดสภาวะการณ์ของอัลลอฮฺ (กอดัร)
لَوْكَانَ لَنَا مِنَ الأَمْرِ شَىْءٌ	ถ้าหากว่าเรามีสิทธิ์ที่จะเลือกได้
مَا قُتِلْنَا هَاهُنَا	พวกเราบางส่วนก็จะไม่ถูกฆ่าตาย ณ ที่นี้ ในสงครามนี้
لَوْكُنْتُمْ فِىْ بُيُوْتِكُمْ	ซึ่งในหมู่พวกท่านนั้นมีผู้ที่ถูกกำหนดไว้แล้วว่าจะต้องถูกฆ่าตาย ดังนั้นแม้ว่าคนบางคนในหมู่พวกท่านจะอยู่ในบ้านเรือนของพวกเขาโดยไม่ได้ออกมาร่วมรบในสมรภูมิก็ตาม หากว่าเขาถูกกำหนดแล้วว่าจะต้องถูกฆ่าตาย พวกเขาก็จะต้องตายอย่างแน่นอน แม้ว่าพวกเขาจะอยู่ที่บ้าน บนเตียงนอนก็ตาม
لَبَرَزَ	ออกไป

الَّذِيْنَ كُتِبَ	บรรดาผู้ที่ถูกกำหนดไว้แล้ว
عَلَيْهِمُ الْقَتْلُ	พวกเขาต้องถูกฆ่าตาย
إِلَى مَضَاجِعِهِمْ	แล้วถูกฆ่าตาย ณ ที่นอนของพวกเขา แม้จะอยู่เฉย ๆก็ไม่อาจทำให้เขารอดพ้นไปได้ เพราะกำหนดของอัลลอฮฺ ﷻ ต้องเป็นไปตามนั้น
وَلِيَبْتَلِيَ اللهُ	เพื่อที่อัลลอฮฺ ﷻ จะทรง ทดสอบ
مَا فِيْ صُدُوْرِكُمْ	สิ่งที่อยู่ในหัวอกของพวกท่านไม่ว่าจะเป็นความบริสุทธิ์ใจหรือการกลับกลอกก็ตาม
وَلِيُمَحِّصَ مَا فِى قُلُوْبِكُمْ	เพื่อที่จะแยกแยะเจตนาและจุดประสงค์ต่างๆที่อยู่ภายในหัวใจของพวกท่าน
بِذَاتِ الصُّدُوْرِ	หมายถึงสิ่งที่อยู่ภายในหัวใจ

ความหมายของอายะฮฺนี้โดยสรุป

อัลลอฮฺ ﷻ ได้ทรงแจ้งให้ทราบถึงสิ่งที่บรรดาพวกกลับกลอก (มุนาฟิก)ได้เก็บซ่อนไว้ภายในใจในวันสงครามอุฮุด ที่พวกเขาต่อต้านต่อการกำหนด(กอดัร) ของอัลลอฮฺ ﷻ และไม่พอใจต่อสิ่งที่ถูกกำหนดให้เกิดขึ้นกับพวกเขา โดยที่พวกเขากล่าวว่า หากปล่อยให้พวกเราเลือกหรือปรึกษาหารือกับพวกเราเสียก่อน พวกเราก็จะได้ไม่

ต้องออกไปแล้วพวกเราก็จะรอดพ้นจากความตายและความพ่ายแพ้ อัลลอฮฺ ﷻ จึงทรงตอบโต้พวกเขาว่าสิ่งที่เกิด ขึ้นนั้น มันเป็นสิ่งที่พระองค์ทรงกำหนดเอาไว้แล้ว ถึงแม้ว่าผู้ที่ถูกกำหนดให้ตายจะอยู่ในบ้านโดยไม่ออกไปรบก็ตาม มันก็มิได้ทำให้เขารอดพ้นจากความตายไปได้ ซึ่งการคร่ำครวญ หรือ การพูดว่า"หากทำอย่างนั้น" หรือ"ถ้าทำอย่างนี้" ต่อเรื่องที่เกิดขึ้นและผ่านไปแล้วไม่ก่อให้เกิดประโยชน์อันใดทั้งสิ้น

ความเกี่ยวเนื่องกันระหว่างอายะฮฺนี้กับบทเรียน

การพูดคำว่า "หากว่าทำเช่นนั้นหรือไม่ทำเช่นนั้นก็จะไม่เกิดเหตุเช่นนี้" หรือ การพูดว่า "ถ้าทำอย่างนั้น หรือ ถ้าไม่ทำอย่างนั้นก็จะไม่เกิดเหตุเช่นนี้" ในส่วนที่เกี่ยวกับเรื่องที่เกิดขึ้นและผ่านไปแล้วตามกำหนดของอัลลอฮฺ (กอดัร) นั้น ถือว่าเป็นคำที่ไม่อนุญาตให้พูด เพราะเป็นคำพูดของพวกกลับกลอก(มุนาฟิก)

สิ่งต่าง ๆที่ได้รับจากอายะฮฺนี้

1.ห้ามพูดคำว่า "หากว่า" ในเรื่องที่เกี่ยวกับการกำหนดของอัลลอฮฺ (กอดัร) เพราะบ่งถึงความไม่พอใจต่อการกำหนดของพระองค์ (กอดัร) และเป็นการย้ำความเศร้าโศกให้เกิดขึ้นในหัวใจ ส่วนการพูดคำว่า "หากว่า" เพื่อเป็นการแสดงความเสียดายที่พลาดโอกาส

ทำความดีในช่วงเวลาได้ที่ผ่านพ้นไปแล้ว ก็ถือว่าไม่เป็นไร เพราะเป็นการแสดงถึงความปรารถนาและมุ่งมั่นที่จะทำความดี

2.มีคำสั่งใช้จากบทบัญญัติให้ยอมจำนนต่อการกำหนดกฎสภาวะการณ์ของอัลลอฮฺ “กอฎอ กอดัร” และต้องไม่แสดงอาการโกรธเคืองต่อการกำหนดของพระองค์

3.การเฝ้าระวังนั้นไม่ทำให้รอดพ้นจากข้อกำหนด(กอดัร) ของอัลลอฮฺ

4.ใครที่ถูกกำหนดให้ตาย ณ ที่ใด เมื่อวาระแห่งความตายมาถึงเขาก็ต้องตายจากไป ณ ที่แห่งนั้นอย่างแน่นอน แม้ว่าเขาจะพยายามหลีกเลี่ยงหรือขัดขืนสักเพียงใดก็ตาม

และพระดำรัสของอัลลอฮฺ ﷻ ที่ทรงตรัสว่า

وقوله ﴿ ٱلَّذِينَ قَالُواْ لِإِخۡوَٰنِهِمۡ وَقَعَدُواْ لَوۡ أَطَاعُونَا مَا قُتِلُواْۗ قُلۡ فَٱدۡرَءُواْ عَنۡ أَنفُسِكُمُ ٱلۡمَوۡتَ إِن كُنتُمۡ صَٰدِقِينَ ١٦٨ ﴾

ความหมาย

“บรรดาผู้ที่พูดเกี่ยวกับพี่น้องของพวกเขา ขณะที่พวกเขานั่งอยู่เฉย ๆว่า"ถ้าหากพวกเขาเชื่อฟังเรา พวกเขาจะก็ไม่ถูกฆ่าตาย" (มุฮัมมัด) จงกล่าวเถิดว่าพวกท่านจงป้องกันความตายให้พ้นจากตัวของพวกท่านเถิด หากพวกท่านเป็นผู้ที่สัจจริง”

(อาละอิมรอน 3 : 168)

อธิบายคำศัพท์

قَالُوْا لِإِخْوَانِهِمْ	พวกกลับกลอก(มุนาฟิก)ได้พูดกับบรรดามุสลิมที่ทำการสู้รบ ซึ่งสาเหตุที่บรรดามุสลิมถูกพวกมุนาฟิกเรียกว่า เป็นพี่น้องของพวกเขา เนื่องจากสภาพภายนอกที่ตรงกันเท่านั้น(คือภายนอกเป็นมุสลิมเหมือนกัน) หรือไม่ก็เป็นพี่น้องร่วมสายเลือดเดียวกัน ที่คลานตามกันมา
وَقَعَدُوْا	ขณะที่พวกเขา(มุนาฟิก)นั่งเฉยอยู่กับที่ ไม่ยอม ออกไปสู้รบด้วย
لَوْأَطَاعُوْنَا	หากว่าพวกเขาเชื่อฟังเราโดยอยู่กับเรา ไม่ออกไปรบ
مَا قُتِلُوْا	พวกเขาก็จะไม่ถูกฆ่าตาย เหมือนที่พวกเรา(มุนาฟิก)ยังมีชีวิตและไม่ได้ถูกฆ่า
قلْ	"มุฮัมมัด" เจ้าจงพูดแก่พวกกลับกลอกเหล่านั้นเถิดว่า

فَادْرَءُوْا عَنْ أَنْفُسِكُمُ الْمَوْتَ

ดังนั้นพวกท่านจงป้องกันตัวของพวกท่านเองให้พ้นจากความตายเถิด

إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِيْنَ	หากพวกท่านเป็นผู้ที่พูดจริงว่าการไม่ออกไปรบจะเป็นสาเหตุที่ทำให้มีชีวิตอยู่และรอดพ้นจากความตายได้

ความหมายของอายะฮฺนี้โดยสรุป

อัลลอฮฺ ﷻ ได้ทรงปฏิเสธคัดค้านพวกกลับกลอก(มุนาฟิก) ที่ไม่ยอมรับในเรื่องการกำหนดของอัลลอฮฺ (กอดัร) โดยที่พวกเขาพูดว่าผู้ที่ออกไปรบในสมรภูมิพร้อมกับท่านร่อซูล ﷺ ที่ภูเขาอุฮุดว่า ถ้าหากพวกเขา(บรรดาผู้ศรัทธาที่ร่วมรบกับท่านนบี) เชื่อคำเสนอของพวกเราที่บอกให้อยู่กับบ้านเฉยๆ โดยไม่ต้องออกไปรบในสงครามพวกเขาก็จะไม่โดนฆ่าตาย ซึ่งอัลลอฮฺได้ทรงตอบโต้พวกเขาว่า หากพวกเขาสามารถป้องกันผู้ที่ถูกกำหนดให้ถูกฆ่าตายในสงครามให้พ้นจากความตายได้ พวกเขาก็จงป้องกันตนเองให้พ้นจากความตายก่อนเถิด เพราะมันสมควรยิ่งกว่าที่จะทำให้ตัวของพวกเขาเองรอดพ้นจากความตายเพราะอยู่บ้านเฉยๆ ไม่ได้ออกไปร่วมรบด้วย ซึ่งในความเป็นจริงพวกเขานั้นไม่สามารถป้องกันหรือหลีกหนีความตายไปได้เลย ดังนั้นเมื่อพวกเขาไม่สามารถที่จะป้องกันตนเองให้รอดพ้นจากความตายได้แล้วจะไปป้องกันผู้อื่นได้อย่างไร โดยเฉพาะผู้ที่ออกไปรบในสมรภูมิ

ความเกี่ยวเนื่องกันระหว่างอายะฮฺนี้กับบทเรียน

การพูดคำว่า "หากว่า" หรือ "ถ้า" ในเรื่องที่เกิดขึ้นและผ่านพ้นไปแล้วตามการกำหนดของอัลลอฮฺ (กอดัร) นั้น เป็นคุณลักษณะหนึ่งของพวกกลับกลอก(มุนาฟิก)

สิ่งต่าง ๆที่ได้รับจากอายะฮฺนี้

1.เป็นการห้ามเตือนไม่ให้พูดคำว่า "หากว่า" หรือ "ถ้า"ในเชิงไม่ยอมรับต่อการกำหนดของอัลลอฮฺ (กอดัร) ที่ไม่เป็นใจซึ่งได้เกิดขึ้นและผ่านพ้นไปแล้ว หรือกล่าวคำนี้ในเชิงเสียดายและเสียใจต่อสิ่งที่ไม่เป็นใจทั้งหลายที่ได้เกิดขึ้นและผ่านไปแล้ว

2.หนึ่งในการมีความศรัทธาต่ออัลลอฮฺที่แท้จริงนั้น คือการยอมจำนนต่อกฎกำหนดสภาวะการณ์ (กอดัร) ของอัลลอฮฺ ﷻ ซึ่งการไม่ยอมรับต่อกฎกำหนดสภาวะการณ์ของอัลลอฮฺนั้นถือเป็นหนึ่งในคุณลักษณะของพวกกลับกลอก(มุนาฟิก)

3.มีคำสั่งใช้จากบทบัญญัติให้โต้ตอบพวกกลับกลอก(มุนาฟิก)และคนเลวประเภทอื่นๆ เพื่อเป็นการขจัดข้อคลุมเครือทั้งหลายและหักล้างความเท็จของพวกเขา

****

ท่านร่อซูล ﷺ กล่าวว่า

فى الصَّحِيْحِ عَنْ أَبِى هُرَيْرَةَ -رَضِىَ الله عَنْه-:أَنَّ رَسُولَ الله صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قال : احْرِصْ عَلَى مَا يَنْفَعُكَ، وَاسْتَعِنْ بِاللهِ، وَلا تَعْجِزَنَّ، وَإِنْ أَصَابَكَ شَىْءٌ فَلا تَقُلْ : لَوْ أَنِّى فَعَلْتُ كَذَا،لَكانَ كَذَاوَكَذَا، وَلَكِنْ قُلْ : قَدَرُ اللهِ وَمَا شَاءَ فَعَلَ ،فَإِنَّ لَوْ تَفْتَحُ عَمَلَ الشَّيْطَانِ))

ความหมาย

มีรายงานมาจากท่านอบูฮุร็อยเราะฮฺ رضي الله عنه ว่า แท้จริง ท่านร่อซูล ﷺ กล่าวว่า "ท่านจงพยายามขวนขวายในสิ่งที่เป็นประโยชน์แก่ท่าน และจงขอความช่วยเหลือจากอัลลอฮฺ และอย่าได้ท้อแท้เป็นอันขาด และหากเกิดสิ่งใดขึ้นกับท่านแล้ว ก็อย่าได้พูดว่า หากว่าฉันทำอย่างนี้ก็จะได้อย่างนั้นอย่างนี้ แต่จงพูดว่า นี่คือกำหนด (กอดัร) ของอัลลอฮฺ และสิ่งใดที่พระองค์ทรงประสงค์ พระองค์ก็ทรงกระทำให้เป็นไปตามนั้น เพราะคำว่า "หากว่า"หรือ "ถ้าว่า" นั้นเป็นการเปิดทางให้ชัยฏอนทำงานของมัน" (บันทึกโดยอิมามมุสลิม)

อธิบายคำศัพท์

فى الصَّحِيْحِ — คือฮะดีษบทนี้ถูกบันทึกในตำราศ่อเฮียะหฺมุสลิม

احْرِصْ عَلَى مَا يَنْفَعُكَ — คือ การทุ่มเทความพยายามและขวนขวายในสิ่งที่เป็นประโยชน์แก่ท่านทั้งในการดำรงชีพในโลกนี้ และในโลกหน้าหลังจากเสียชีวิต

وَاسْتَعِنْ بِاللهِ — และจงขอความช่วยเหลือจากอัลลอฮฺ سبحانه وتعالى ในทุกกิจการงาน โดยอย่าขอจากผู้อื่น

وَلا تَعْجَزَنَّ — อย่าได้ท้อแท้ในการแสวงหาสิ่งที่เป็นประโยชน์ โดยอ้างว่าปล่อยให้เป็นไปตามการกำหนดของอัลลอฮฺ(กอดัร) หรือปล่อยเวลาและโอกาสให้ผ่านพ้นไปกับความเกียจคร้านและความสิ้นหวัง

وَإِنْ أَصَابَكَ شَيْءٌ — หากเกิดเรื่องใดขึ้นกับท่าน โดยที่ไม่ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งใจไว้ หลังจากที่ได้ทุ่มเทกำลังความสามารถไปหมดแล้ว

فَلا تَقُلْ : لَوْ أَنِّي فَعَلْتُ كَذَا — ก็อย่าได้พูดว่า "หากฉันทำเช่นนั้นเช่นนี้ก็คงจะดี" เพราะการพูดเช่นนี้ ไม่ทำให้เกิดประโยชน์ใดๆแก่ท่านเลย

وَلَكِنْ قُلْ : قَدَرُ اللهِ แต่ทว่าท่านจงพูดว่า "นี่เป็นการกำหนดของอัลลอฮฺ ซึ่งต้องเป็นไปตามที่พระองค์ทรงกำหนดไว้"

فَإِن لَوْ تَفْتَحُ عَمَلَ الشَّيْطَانِ เพราะการพูดคำว่า "หากว่า" หรือ "ถ้า" นั้นเป็นการแสดงความเสียดายและเสียใจในสิ่งที่ผ่านพ้นไปแล้ว ซึ่งเท่ากับว่าเป็นการตำหนิการกำหนดของอัลลอฮฺ และถือเป็นการเปิดประตูให้กับชัยฏอนเข้ามาสร้างความปั่นป่วน และก่อความวุ่นวายแก่ผู้กล่าวคำนี้

ความหมายของฮะดีษนี้โดยสรุป

ในฮะดีษนี้ ท่านนบีมุฮัมมัด ﷺ ได้สั่งใช้ให้มีความพากเพียรและขวนขวายในการทำงานที่เป็นประโยชน์ และให้ขอความช่วยเหลือต่ออัลลอฮฺ ﷻ ในการทำงานนั้นๆ และให้มุ่งหวังในผลที่จะเกิดขึ้น และท่านนบียังได้ห้ามการท้อแท้ เนื่องจากการท้อแท้จะทำให้หมดความพยายามทำในสิ่งที่เป็นประโยชน์ เพราะเป็นธรรมดาของมนุษย์ในโลกนี้ที่อาจประสบกับความไม่ดีแก่ตนเอง ท่านนบีมุฮัมมัด ﷺ จึงสั่งใช้ให้มีความอดทนและห้ามบ่นหรือด่าว่าด้วยการ

ใช้คำพูดว่า "ถ้าฉันทำอย่างนั้น อย่างนี้ก็คงจะดี" หรือ"ถ้าฉันไม่ทำอย่างนั้นอย่างนี้ก็คงจะดี" เพราะคำพูดเช่นนี้นอกจากจะไม่เกิดประโยชน์ใดๆแล้ว ยังจะเป็นการเปิดช่องทางให้ชัยฏอนซึ่งเป็นศัตรูของเขาได้เข้ามาสร้างความปั่นป่วนและก่อความวุ่นวายแก่ผู้ที่กล่าวคำพูดนี้ ซึ่งทำให้เขาต้องเศร้าโศกเสียใจ

ความเกี่ยวเนื่องกันระหว่างฮะดีษนี้กับบทเรียน

ห้ามพูดคำว่า "ถ้า" หรือ "หากว่า" เมื่อเกิดเรื่องไม่ดีหรือไม่เป็นใจ และบอกถึงผลเสียที่จะเกิดขึ้นจากการพูดเช่นนั้น

สิ่งต่าง ๆที่ได้รับจากฮะดีษนี้

1.ส่งเสริมให้มีความพากเพียรในการแสวงหาสิ่งที่เป็นประโยชน์ ทั้งในปัจจุบัน และอนาคต ทั้งในโลกนี้และโลกหน้า ด้วยการทุ่มเทการทำงานอันเป็นสาเหตุที่มาของการได้รับความสำเร็จ

2.จำเป็นต้องขอความคุ้มครองต่ออัลลอฮฺ ﷻ ให้ได้รับความสำเร็จในการทำงานที่เป็นประโยชน์ ห้ามคิดว่าเป็นความสามารถของตนเพียงอย่างเดียว

3.ห้ามท้อแท้และล้มเลิกหยุดกระทำ แล้วหันไปอยู่เฉยๆไม่ทำอะไร โดยอ้างว่ารอคอยความสำเร็จจากอัลลอฮฺ

4.จำเป็นจะต้องยืนยันและยอมรับต่อการกำหนดของอัลลอฮฺ ซึ่งการกำหนดของพระองค์นั้นไม่ได้ขัดกับเรื่องการทุ่มเทในการทำสิ่งที่เป็นต้นเหตุให้ได้รับความสำเร็จ และความพยายามในการแสวงหาความดี

5.จำเป็นต้องอดทนเมื่อประสบกับบททดสอบที่ไม่เป็นใจและความเลวร้าย

6.ห้ามพูดคำว่า "หากว่า" หรือคำว่า "ถ้า" โดยมีเจตนาเพื่อเป็นการแสดงความไม่พอใจเมื่อเกิดสิ่งไม่ดีหรือไม่เป็นใจ และบอกถึงข้อเสียในการพูดเช่นนั้น

7.เตือนให้ระวังแผนร้ายของชัยฏอน

قال شيخ الإسلام ابن تيمية: إنما يرفع الله الشخص
بقدر تمسكه بسنة الرسول صلى الله عليه وسلم

อิบนุ ตัยมียะฮฺ กล่าวว่า
"แท้จริง อัลลอฮฺจะทรงยกระดับคนหนึ่งๆ ให้เท่ากับระดับการยึดมั่นของเขาที่มีต่อซุนนะฮฺของท่านรอซู้ล"

بابُ النَّهى عَنْ سَبِّ الرِّيْحِ
บทว่าด้วย : เรื่องห้ามแช่งด่าสายลม

عَنْ أُبَيِّ بْنِ كَعْبٍ -رَضِىَ الله عَنْه - أَنَّ رَسُولَ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ :((لا تَسُبُّوا الرِّيحَ ، فَإِذَا رَأَيْتُمْ مَا تَكْرَهُونَ فَقُولُوا: اللَّهُمَّ إِنَّا نَسْأَلُكَ مِنْ خَيْرِ هَذِهِ الرِّيحِ وَخَيْرِ مَا فِيهَا وَخَيْرِ مَا أُمِرَتْ بِهِ، وَنَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ هَذِهِ الرِّيحِ وَشَرِّ مَا فِيهَا وَشَرِّ مَا أُمِرَتْ بِهِ))صَحَّحَهُ التِّرْمِذِىُّ

ความหมาย

มีรายงานจากท่านอุบัย บิน กะอ์บฺ ﵁ ว่า แท้จริงท่านร่อซูล ﷺ ได้กล่าวว่า “พวกท่านทั้งหลายอย่าได้แช่งด่าลม ดังนั้นเมื่อพวกท่านพบเห็นสิ่งที่พวกท่านไม่ปรารถนา(กลัวและเกรงว่าจะเป็นอันตราย) จากสายลมนั้นก็จงขอดุอาอฺว่า “โอ้อัลลอฮฺ พวกเราขอวิงวอนพระองค์ให้ได้รับความดีงามจากสายลมนี้ และความดีที่มากับสายลมนี้และความดีที่ลมได้ถูกสั่งใช้(นำ)มา และพวกเราขอความคุ้มครองต่อพระองค์ให้พ้นจากความเลวร้ายของลมนี้ และความไม่ดีที่มากับลมนี้ และความเลวร้ายที่ลมได้ถูกใช้(นำ)มา”

(ท่านติรมีซียฺ ได้รับรองว่าเป็นฮะดีษที่ “ศ่อเฮียะหฺ” ถูกต้อง)

ความเกี่ยวเนื่องกันระหว่างบทนี้กับกิตาบุตเตาฮีด

การแช่งด่าลมถือเป็นการแช่งด่าผู้สร้างและเจ้าของลม และผู้ควบคุมมันก็คือ อัลลอฮฺ ﷻ เพราะลมนั้นจะพัดไปตามคำสั่งของอัลลอฮฺ ﷻ ดังนั้นการแช่งด่าลมก็เป็นหนึ่งในสาเหตุที่ทำให้หลักการให้เอกภาพต่ออัลลอฮฺ(เตาฮีด)บกพร่องและขาดความสมบูรณ์

ความรู้โดยสรุปเกี่ยวกับประวัติบุคคลสำคัญ

أُبَيّ คือ ท่าน อุบัย อิบนุ กะอ์บฺ อิบนุ ก็อยสฺ อัลอันศอรีย์ ศ่อฮาบะฮฺท่านหนึ่งที่เป็นหนึ่งในนักท่องจำอัลกุรอานชั้นแนวหน้า ได้เข้าร่วมทำสัตยาบัน(บัยอะฮฺ อัลอะก่อบะฮฺ) และสงคราม “บะดัร” และสงครามอื่นๆด้วย มีรายงานว่าท่านเสียชีวิตในสมัยค่อลีฟะฮฺ อุมัร อิบนุลค็อฏฏ๊อบ رضي الله عنه และบางรายงานบอกว่า ในสมัยค่อลีฟะฮฺ อุษมาน ร่อฎิยัลลอฮุ อันฮุ

อธิบายคำศัพท์

لا تَسُبُّوا الرِّيحَ	ท่านทั้งหลายอย่าแช่งด่าลมหรือสาปแช่งลม อันเนื่องจากได้รับความเสียหายจากลมนั้น
فَإِذَا رَأَيْتُمْ مَا تَكْرَهُونَ	เมื่อพวกท่านพบสิ่งที่พวกท่านไม่ชอบในลมนั้น เช่น ร้อนจัด เย็นจัด หรือมีความรุนแรงมาก

فَقُولُوا: اللَّهُمَّ .. الخ	พวกท่านจงขอดุอาอฺวิงวอนต่ออัลลอฮฺพระผู้ทรงสร้างและควบคุมลมด้วยการกล่าวว่า ขอให้ได้รับความดีที่พระองค์ประทานมาให้พร้อมกับลมนั้น และขอให้พระองค์ทรงช่วยปกป้องให้พ้นจากความรุนแรงของลมนั้น

ความหมายของฮะดีษโดยสรุป

ท่านนบีมุฮัมมัด ﷺ ห้ามการแช่งด่าลม เพราะลมเป็นสิ่งที่อัลลอฮฺ سبحانه وتعالى ทรงสร้างขึ้นมา และลมนั้นจะพัดไปด้วยพระบัญชาของอัลลอฮฺ سبحانه وتعالى ดังนั้นการแช่งด่าลมถือเป็นการด่าว่าอัลลอฮฺ سبحانه وتعالى และเป็นการแสดงความโกรธกริ้วสิ่งที่พระองค์ทรงกำหนด ซึ่งท่านนบีมุฮัมมัด ﷺ ได้ชี้แนะให้บรรดามุสลิมหันกลับไปสู่พระผู้ทรงควบคุมให้ลมพัดมา ด้วยการวิงวอนขอต่อพระองค์ให้ได้รับความดีของลม และขอความคุ้มครองให้พ้นจากความชั่วร้ายของลมนั้น การกระทำเช่นนั้นเป็นการแสดงถึงการยอมจำนนในการเป็นบ่าวของอัลลอฮฺ سبحانه وتعالى และเป็นคุณลักษณะของผู้ที่มีการให้เอกภาพต่ออัลลอฮฺ(เตาฮีด)ที่ถูกต้อง

ความเกี่ยวเนื่องกันระหว่างฮะดีษนี้กับบทเรียน

ในฮะดีษบทนี้มีคำสั่งห้ามมิให้สาปแช่ง ,ด่าสายลม

สิ่งต่าง ๆที่ได้รับจากฮะดีษนี้

1.ห้ามสาปแช่ง,บ่น,หรือด่าสายลม เพราะลมเป็นสิ่งถูกสร้างที่มีผู้ควบคุมดูแลอยู่ ดังนั้นการแช่งด่าลมก็เท่ากับเป็นการก้าวร้าวล่วงเกินต่อพระผู้สร้างและควบคุมดูแลลม ก็คือ อัลลอฮฺ ﷻ นั่นเอง

2.ให้รำลึกถึงอัลลอฮฺและขอความคุ้มครองจากพระองค์ให้พ้นจากความชั่วร้ายที่มากับลมนั้น

3.ลมนั้นมีทั้งดีและไม่ดี

4.การแนะนำให้ใช้คำพูดที่ดีมีประโยชน์ (เช่น การขอดุอาอฺ) เมื่อพบเห็นหรือสัมผัสได้ถึงสิ่งที่น่าจะเป็นอันตราย ทั้งนี้ก็เพื่อป้องกันตัวเองให้ปลอดภัยจากความชั่วร้าย

قال الحسن البصري رحمه الله:

"المتقون اتقوا ما حرم الله عليهم وأدوا ما فرض الله عليهم"

อัลฮะซัน อัลบะศอรีย์ รอฮิมะฮุ้ลลอฮฺ กล่าวว่า

"บรรดาผู้ที่มีความยำเกรงทั้งหลาย จงยำเกรงต่ออัลลอฮฺในสิ่งที่พระองค์ทรงห้าม และจงปฏิบัติในสิ่งที่พระองค์สั่งใช้"

باب : قوله تعالى فى عدم إيمان بقضاء الله وقدره

บทว่าด้วย : เรื่องการไม่ศรัทธาต่อกำหนดสภาวการณ์ของอัลลอฮฺ

จากดำรัสของอัลลอฮฺที่พระองค์ทรงตรัสว่า

قوله تعالى : ﴿ يَظُنُّونَ بِٱللَّهِ غَيْرَ ٱلْحَقِّ ظَنَّ ٱلْجَـٰهِلِيَّةِ ۖ يَقُولُونَ هَل لَّنَا مِنَ ٱلْأَمْرِ مِن شَىْءٍ ۗ قُلْ إِنَّ ٱلْأَمْرَ كُلَّهُۥ لِلَّهِ ۗ يُخْفُونَ فِىٓ أَنفُسِهِم مَّا لَا يُبْدُونَ لَكَ ۖ يَقُولُونَ لَوْ كَانَ لَنَا مِنَ ٱلْأَمْرِ شَىْءٌ مَّا قُتِلْنَا هَـٰهُنَا ۗ قُل لَّوْ كُنتُمْ فِى بُيُوتِكُمْ لَبَرَزَ ٱلَّذِينَ كُتِبَ عَلَيْهِمُ ٱلْقَتْلُ إِلَىٰ مَضَاجِعِهِمْ ۖ وَلِيَبْتَلِىَ ٱللَّهُ مَا فِى صُدُورِكُمْ وَلِيُمَحِّصَ مَا فِى قُلُوبِكُمْ ۗ وَٱللَّهُ عَلِيمٌۢ بِذَاتِ ٱلصُّدُورِ ﴿١٥٤﴾ ﴾

ความหมาย

“พวกเขาคาดเดาเกี่ยวกับอัลลอฮฺในทางที่ไม่ถูกต้อง เช่นเดียวกับพวกที่อยู่ในสมัยงมงาย(ญาฮิลียะฮฺ) พวกเขากล่าวว่ามีสิ่งหนึ่งสิ่งใดจากกิจการนั้นเป็นกรรมสิทธิ์ของเราบ้างไหม ? จงกล่าวเถิด(มุฮัมมัด) ว่าแท้จริง กิจการทั้งหมดนั้นเป็นกรรมสิทธิ์ของอัลลอฮฺเท่านั้น พวกเขาปกปิดสิ่งซึ่งพวกเขาจะ

ไม่เปิดเผยแก่เจ้าไว้ในใจของพวกเขา พวกเขากล่าวว่าหากปรากฏว่ามีสิ่งหนึ่งสิ่งใดจากกิจการนั้นเป็นกรรมสิทธิ์ของเราแล้วไซร้ พวกเราก็จะไม่ถูกฆ่าตายที่นี่ (มุฮัมมัด) จงกล่าวเถิดว่าแม้ว่าพวกท่านจะอยู่ในบ้านของพวกท่านเองก็ตาม แน่นอนบรรดาผู้ที่ความตายได้ถูกกำหนดแก่พวกเขาแล้ว ความตายนั้นก็จะต้องเกิดขึ้นแก่พวกเขา โดยไปถึงที่นอนของพวกเขาอย่างแน่นอน และเพื่อที่อัลลอฮฺจะทรงทดสอบสิ่งที่อยู่ในหัวอกของพวกเจ้าและเพื่อที่อัลลอฮฺ จะทรงจำแนกและทรงขัดเกลาการศรัทธา (อีมาน) ที่อยู่ในหัวใจของพวกเจ้าและอัลลอฮฺนั้นเป็นผู้ทรงรอบรู้สิ่งที่อยู่ในบรรดาหัวอกทั้งหลาย”

(อาละอิมรอน 3:154)

ความเกี่ยวเนื่องกันระหว่างอายะฮฺนี้กับกิตาบุตเตาฮีด

เป็นการเตือนให้ทราบว่า การนึกคิดที่ดีต่ออัลลอฮฺ ﷻ นั้นเป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่งต่อการให้เอกภาพต่ออัลลอฮฺ(เตาฮีด) ส่วนการนึกคิดที่ไม่ดีต่ออัลลอฮฺ ﷻ เป็นสิ่งที่ทำให้หลักการให้เอกภาพต่ออัลลอฮฺ(เตาฮีด)นั้นบกพร่อง

อธิบายศัพท์

يَظُنُّوْنَ	ตรงนี้หมายถึงพวกกลับกลอก(มุนาฟิก)ที่คิดในแง่ร้ายกับอัลลอฮฺ ซึ่งคำว่า "อัซซอน" (الظَّن) นั้นมีความหมายตรงข้ามกับคำว่า "อัลยะกีน" (اليقين)แปลว่า ความแน่ใจ
غَيْرَ الْحَقِّ	การคาดเดา,การนึกคิดที่ไม่ถูกต้อง
ظَنَّ الْجَاهِلِيَّةِ	พวกเขาเชื่อว่า อัลลอฮฺ ﷻ จะไม่ทรงช่วยเหลือศาสนทูตของพระองค์ และคำว่า"ญาฮิลียะฮฺ"นั้น หมายถึงยุคงมงายโง่เขลาก่อนหน้ายุคอิสลาม
يَقُوْلُوْنَ	คือ พวกเขาคาดเดากันเอาเองว่า
هَلْ لَنَا مِنَ الأَمْرِ مِنْ شَيْئٍ	พวกเราไม่มีสิทธิ์ที่จะมีส่วนร่วมในกิจการนี้เลยกระนั้นหรือ? ตรงนี้ เป็นสำนวนคำถามเชิงปฏิเสธ หมายถึงพวกเราจะไม่ได้รับชัยชนะอย่างเด็ดขาด หรืออีกความหมายหนึ่งคือ พวกเราถูกขัดขวางมิให้สามารถกำหนดเรื่องใดให้แก่ตัวเองได้ ดังนั้นพวกเราจึงไม่มีสิทธิ์ไม่ว่าในเรื่องใดๆ
قُلْ إِنَّ الأَمْرَ كُلَّهُ للهِ	มุฮัมมัดเอ๋ยจงกล่าวแก่พวกเขาว่า "พวกท่าน

	หรือคนอื่นๆล้วนแต่เป็นผู้ที่ไม่มีสิทธิ์ในเรื่องนี้แม้แต่น้อย เพราะว่าเรื่องทั้งหมดเหล่านี้นั้นเป็นกรรมสิทธิ์ของอัลลอฮฺ ﷻ เพียงพระองค์เดียวเท่านั้น ดังนั้นสิ่งใดที่พระองค์ทรงประสงค์และต้องการ ก็จะไม่มีผู้ใดสามารถขัดขวางพระองค์ได้อย่างแน่นอน"
يُخْفُوْنَ فِيْ أَنْفُسِهِمْ	พวกเขาปกปิดซ่อนเร้นการปฏิเสธและการต่อต้านไว้ภายในใจของพวกเขา
مَّا لاَ يُبْدُوْنَ لَكَ	คือสิ่งอื่นนอกเหนือจากการศรัทธาที่พวกเขาแสดงออกมาให้เจ้าเห็น มันคือสิ่งที่พวกเขาจะไม่เปิดเผยแก่เจ้า(มุฮัมมัด) ซึ่งก็คือการปฏิเสธและการต่อต้านที่พวกเขาซ่อนไว้ภายในใจของพวกเขา

ความหมายของอายะฮฺนี้โดยสรุป

อัลลอฮฺ ﷻ ตรัสถึงพวกกลับกลอก(มุนาฟิก)ในสงครามอุฮุดที่พวกเขาได้คิดในแง่ร้ายต่ออัลลอฮ ﷻ โดยที่พวกเขาคิดเดาเอาเองว่าอัลลอฮฺ ﷻ จะไม่ทรงช่วยเหลือร่อซูลของพระองค์(ท่านนบีมุฮัมมัด) และจะทำให้ท่านนบีมุฮัมมัด ﷺ ต้องประสบกับความ

พ่ายแพ้ และพวกเขายังอ้างอีกว่าหากพวกเขามีสิทธิ์ในการกำหนดเรื่องนี้(การรบรวมถึงผลแพ้ชนะในสงครามอุฮุด) โดยที่ท่านร่อซูล ﷺ กับบรรดาสาวก(เศาะหาบะฮฺ)คล้อยตามและเชื่อฟังพวกเขา พวกเขาก็จะไม่ถูกฆ่าตายและจะมีชัยชนะอีกด้วย อัลลอฮฺ ﷻ จึงได้ทรงแฉความโกหกของพวกเขาในการคิดร้ายครั้งนี้และทรงแจ้งให้ทราบว่าทุกๆเรื่องและทุกๆสิ่งจะไม่มีทางเกิดขึ้นหรือเป็นไปได้เว้นแต่สิ่งที่ได้ถูกพระองค์กำหนดและบันทึก(กอดัร) เอาไว้ก่อนแล้ว และจะไม่มีผู้ใดสามารถล้มเลิกหรือขัดขวางการกำหนดของพระองค์ได้เป็นอันขาด

สิ่งต่าง ๆที่ได้รับจากอายะฮฺนี้

1.ผู้ใดที่คิดว่า อัลลอฮฺ ﷻ จะทรงทำให้ความเท็จอยู่เหนือความจริง ซึ่งเป็นการคิดคาดเดาที่ไม่ถูกต้องต่ออัลลอฮฺ ﷻ และเป็นการคิดของพวกญาฮิลียะฮฺ(พวกที่อยู่ในยุคก่อนหน้าอิสลาม)

2.เป็นการยืนยันให้ทราบถึงเหตุผลที่อัลลอฮฺ ﷻ ทรงให้เกิดความพ่ายแพ้แก่ผู้ศรัทธาในบางครั้ง

3.เป็นการแจ้งให้ทราบถึงความเลวร้ายที่พวกกลับกลอก(มุนาฟิก)ได้ปกปิดเอาไว้ภายในใจ โดยเมื่อใดที่อยู่ในสภาวะคับขันพวกเขาจะแสดงความกลับกลอกออกมาทันที

4.เป็นการยืนยันเรื่องการกำหนดสภาวะการณ์ของอัลลอฮฺ (กอฎอ กอดัร)

5.จำเป็นจะต้องขจัดทุกๆสิ่งที่ไม่คู่ควรกับอัลลอฮฺ ﷻ ให้หมดไป

6.จำเป็นจะต้องคิดในแง่ดีต่ออัลลอฮฺ ﷻ

****

พระดำรัสของอัลลอฮฺ ﷻ ที่พระองค์ทรงตรัสว่า

وقوله تعالى :﴿ ٱلظَّآنِّينَ بِٱللَّهِ ظَنَّ ٱلسَّوْءِۚ عَلَيْهِمْ دَآئِرَةُ ٱلسَّوْءِۖ وَغَضِبَ ٱللَّهُ عَلَيْهِمْ وَلَعَنَهُمْ وَأَعَدَّ لَهُمْ جَهَنَّمَۖ وَسَآءَتْ مَصِيرًا ۝٦ ﴾

ความหมาย

"พวกเขาคิดกับอัลลอฮฺด้วยความคิดร้าย (บรรดามุนาฟิกีนและบรรดามุชริกีน) เหตุร้ายเหล่านั้นจงประสบกับพวกเขาเถิด และอัลลอฮฺทรงโกรธกริ้วพวกเขา และทรงสาปแช่งพวกเขา อีกทั้งทรงเตรียมนรกญะฮันนัมไว้ให้พวกเขาอีกด้วย และมันบั้นปลายที่ชั่วร้ายยิ่ง" (ซูเราะฮฺอัลฟัตฮฺ 48: 6)

อธิบายคำศัพท์

الظَانِيْنَ	บรรดาผู้ที่คิดร้ายต่ออัลลอฮฺ ก็คือ พวกกลับกลอก(มุนาฟิก)ทั้งชายและหญิง
ظَنَّ السُّوْءِ	คือ การคิดในแง่ร้ายต่ออัลลอฮฺ โดยคิดว่า อัลลอฮฺ จะไม่ทรงช่วยเหลือร่อซูลของพระองค์และบรรดาผู้ศรัทธา
عليْهم دَائِرَةِ السَّوْءِ	การลงโทษและความตกต่ำจะประสบกับพวกเขาตลอดกาล
وَغَضِبَ الله عَلَيْهِمْ وَلَعَنَهُمْ	อัลลอฮฺทรงโกรธกริ้วพวกเขา และทรงขับไล่พวกเขาให้พ้นจากความเมตตาของพระองค์
وَأَعَدَّلَهُمْ	อัลลอฮฺทรงตระเตรียมไว้ให้พวกเขาแล้วในโลกหน้า(อาคิเราะฮฺ)
جَهَنَّمَ	ไฟนรกญะฮันนัม ซึ่งเป็นการลงโทษอันเจ็บปวดแสนสาหัส
وَسَاءَتْ مَصِيْرًا	และมันคือบั้นปลายอันเลวร้ายอย่างยิ่ง หมายถึงไฟนรกญะฮันนัมนั้นจะเป็นที่พำนักอันชั่วช้าแก่พวกเขาในวันกิยามะฮฺ

ความหมายของอายะฮฺนี้โดยสรุป

อัลลอฮฺ ﷻ ทรงตรัสว่า “พวกที่กล่าวหาและคิดในแง่ร้ายกับอัลลอฮฺ ﷻ จากการกำหนดและการตัดสินของพระองค์ และคิดคาดเดาเอาเองว่าพระองค์จะไม่ทรงช่วยร่อซูลของพระองค์ รวมถึงบรรดาสาวก(เศาะหาบะฮฺ)ของท่านนบีมุฮัมมัด ﷺ โดยมิให้มีชัยชนะเหนือบรรดาศัตรู ซึ่งพวกที่คิดเช่นนี้ พระองค์จะทรงลงโทษพวกเขาให้ทนทุกข์ทรมานและจะทรงทำให้พวกเขาห่างไกลจากพระเมตตาของพระองค์ และพระองค์ได้ทรงจัดเตรียมไฟนรกไว้สำหรับพวกเขาในโลกหน้า(อาคิเราะฮฺ) ซึ่งพวกเขาจะต้องถูกลงโทษในนั้นไปตลอดกาล

ความเกี่ยวเนื่องกันระหว่างอายะฮฺนี้กับบทเรียน

ผู้ใดที่คิดว่าอัลลอฮฺ ﷻ จะไม่ทรงช่วยเหลือพลพรรคของพระองค์ให้มีชัยชนะเหนือศัตรูของพวกเขา ถือว่าเขาได้คิดในแง่ร้ายต่ออัลลอฮฺ ﷻ แล้ว

สิ่งต่าง ๆที่ได้รับจากอายะฮฺนี้

1.เตือนมิให้คิดในแง่ร้ายต่ออัลลอฮฺ ﷻ

2.ผู้ใดที่คิดว่าอัลลอฮฺ ﷻ จะไม่ทรงช่วยเหลือร่อซูลและศาสนาของพระองค์ ถือว่าเขาได้คิดในแง่ร้ายต่ออัลลอฮฺ ﷻ

3.บอกให้ทราบว่าความโกรธกริ้วนั้นเป็นหนึ่งในคุณลักษณะของอัลลอฮฺ ﷻ โดยพระองค์ทรงโกรธกริ้วศัตรูของพระองค์และทรงขับไล่พวกเขาให้พ้นไปจากความเมตตาของพระองค์อีกด้วย

4.แจ้งให้ทราบถึงบั้นปลายและที่พำนักของพวกปฏิเสธอิสลาม (กาฟิร)และพวกกลับกลอก(มุนาฟิก)

****

قال ابن القيم فى الآية الأولى: فسر هذا الظن بأنه سبحانه لا ينصر رسوله، وأن أمره سيضمحل، وفسر بأن ما أصابه لم يكن بقدر الله وحكمته، ففسر بإنكار الحكمة وإنكار القدر، وإنكار أن يتم أمر رسوله صلى الله عليه وسلم، وأن يظهره الله على الدين كله، وهذا هو ظن السوء الذى ظن المنافقون والمشركون فى سورة الفتح، وإنما كان هذا ظن السوء؛ لأنه ظن غير ما يليق به سبحانه، وما يليق بحكمته وحمده ووعده الصادق.

فمن ظن أنه يديل الباطل على الحق إدالة مستقرة يضمحل معها الحق، أو أنكر أن يكون ما جرى بقضائه وقدره، أو أنكر أن يكون قدره لحكمة بالغة يستحق عليها

الحمد، بل زعم أن ذلك لمشيئة مجردة،: ﴿ فذلك ظن الذين كفروا فَوَيْلٌ لِّلَّذِينَ كَفَرُواْ مِنَ ٱلنَّارِ﴾ وأكثر الناس يظنون بالله ظن السوء فيما يختص بهم وفيما يفعله بغيرهم ولا يسلم من ذلك إلا من عرف الله وأسماءه وصفاته.

فليعتن اللبيب الناصح لنفسه بهذا، وليتب إلى الله تعالى وليستغفره من ظنه بربه ظن السوء ولو فتشت من فتشت لرأيت عنده تعنتا على القدر وملامة له، وأنه كان ينبغى أن يكون كذا وكذا، فمستقل ومستكثر، وفتش نفسك: هل أنت سالم؟

فإن تنج منها تنج من ذى عظيمة   وإلا فإنى لا إخالك ناجيا

ท่านอิบนุล ก็อยยิม – ร่อฮิมะฮุลลอฮฺ– ได้อธิบายถึงอายะฮฺแรกว่า :

“การคิดไม่ดีหมายความว่า พระองค์จะไม่ทรงช่วยเหลือผู้เป็นร่อซูลของพระองค์ซึ่งทำให้เรื่องราวและภาระกิจของท่านร่อซูลนั้นจะต้องวอดวายและสูญสิ้น และเรื่องราวและเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นแก่พวกเขานั้นมิได้เป็นไปตามการกำหนด (กอดัร) สภาวะการณ์ของอัลลอฮฺและความรอบรู้ของพระองค์ ดังนั้นการคิดในแง่ร้ายดังกล่าวจึงหมายถึง การปฏิเสธความรอบรู้และการกำหนดสภาวะการณ์

(กอดัร) ของพระองค์ ตลอดจนเป็นการปฏิเสธว่าท่านร่อซูลของพระองค์นั้นจะไม่ได้รับความสำเร็จและมีชัยชนะเหนือบรรดาศาสนาทั้งมวล ทั้งหมดนี้เป็นการคิดที่เลวร้ายที่พวกกลับกลอก(มุนาฟิก)และพวกตั้งภาคีต่ออัลลอฮฺ(มุชริกีน)คิดกันอยู่ ดังที่มีระบุอยู่ในซูเราะฮฺ "อัลฟัตฮฺ" ซึ่งแท้จริงแล้วการคิดเช่นนี้เป็นการคิดที่ชั่วร้าย เพราะเป็นการคิดในสิ่งที่ไม่คู่ควรต่ออัลลอฮฺ ﷻ และความรอบรู้ของพระองค์ และไม่คู่ควรต่อการสรรเสริญของพระองค์ และต่อสัญญาของพระองค์อันเป็นจริง

ดังนั้นใครที่คิดว่าพระองค์อัลลอฮฺ ﷻ จะทรงปล่อยให้ความเท็จอยู่เหนือความจริง หรือปฏิเสธว่าเรื่องที่เกิดขึ้นนั้นว่ามิใช่เป็นการกำหนด (กอดัร) ของอัลลอฮฺ ﷻ ด้วยความรอบรู้ของพระองค์ที่สมควรได้รับการสรรเสริญ และอ้างว่าเป็นเพียงแค่ความประสงค์ของพระองค์เพียงอย่างเดียว เท่ากับว่าเขาได้คิดและคาดเดาเหมือนบรรดาผู้ปฏิเสธศรัทธา ดังนั้นความหายนะ ก็คือไฟนรกจงประสบแก่บรรดาผู้ปฏิเสธศรัทธา ดังที่อัลลอฮฺได้ทรงตรัสว่า

ذلك ظن الذين كفروا فَوَيْلٌ لِّلَّذِينَ كَفَرُواْ مِنَ ٱلنَّارِ

ความหมาย

"ดังกล่าวนั้น คือการนึกคิดของบรรดาผู้ปฏิเสธศรัทธา ดังนั้น ความหายนะ คือ ไฟนรก จงประสบแก่บรรดาผู้ปฏิเสธศรัทธา" (ศ็อด 38:27)

และคนส่วนมากมักมีการคิดร้ายต่ออัลลอฮฺ ﷻ ในสิ่งที่เกิดขึ้นกับพวกเขา และในสิ่งที่เกิดขึ้นกับผู้อื่น ซึ่งไม่มีใครรอดพ้นจากความคิดในแง่ร้ายเช่นนี้ นอกจากผู้ที่รู้จักอัลลอฮฺ ﷻ และพระนามและคุณลักษณะของพระองค์ รวมถึงรู้จักความรอบรู้ การสรรเสริญและสัญญาอันเป็นจริงของพระองค์อย่างแท้จริง ดังนั้นคนที่ฉลาดและมีสติปัญญาที่ดีจงหมั่นเตือนตนเองในเรื่องนี้ และจงสำนึกผิดกลับเนื้อกลับตัว และขออภัยโทษต่ออัลลอฮฺ ﷻ ในสิ่งที่เขาคิดในแง่ร้ายต่อพระเจ้าของเขาเถิด

และถ้าหากท่านได้สำรวจคนอื่น ท่านจะพบว่ายังมีผู้ที่คัดค้านและเฝ้าตำหนิในเรื่องการกำหนดสภาวะการณ์ของอัลลอฮฺ (กอดัร) ไม่ว่าจะมากหรือน้อยก็ตามโดยที่เขาจะพร่ำบ่นว่าเรื่องนั้นควรจะเป็นอย่างนั้น เรื่องนี้ควรจะเป็นอย่างนี้สิ หากท่านพบเจอกับเหตุการณ์และคำพูดในทำนองนี้ ท่านจงสำรวจตนเองว่า ท่านรอดพ้นจากเรื่องนี้แล้วหรือไม่ ? ถ้าท่านปราศจากเรื่องนี้ ท่านก็รอดพ้นจากเรื่องใหญ่ที่ร้ายแรง แต่ถ้าไม่ ฉันคิดว่าท่านก็ไม่ปลอดภัยและไม่รอดพ้นจากความผิดอันยิ่งใหญ่นั้นด้วย

อธิบายคำศัพท์

قال ابْنُ الْقَيِّم	อิบนุล ก็อยยิม ได้กล่าวไว้ในตำราเล่มหนึ่ง

ของท่านที่มีชื่อว่า "ซาดุลมะอ๊าด" ในการพูดถึงเหตุการณ์และเรื่องราวต่างๆที่เกิดขึ้นในสงครามอุฮุด และการนำคำพูดของท่านมาอ้างอิงในที่นี้ ก็เพื่อเป็นการอธิบายอายะฮฺกุรอานข้างต้น

فُسِّرَ هَذا الظَّنُّ — คือ การคิดร้ายที่ถูกระบุอยู่ในอายะฮฺที่ 154 จากซูเราะฮฺอาละอิมรอน ที่ว่า (يظنون بالله غير الحق) "พวกเขาคิดกับอัลลอฮฺในสิ่งที่ไม่ถูกต้องไม่เป็นจริง"

سَيَضْمَحِلُّ — การช่วยเหลือและชัยชนะจะไม่เกิดขึ้น และคำว่า الاضمحلال "อัลอิฎเมี๊ยะฮฺลาล" แปลว่า สิ่งที่อันตรธานหายไปหมดสิ้น

فَفُسِّرَ — ได้ให้ความหมายของการคิดในแง่ร้ายไว้สามประการด้วยกัน คือ

1.إِنْكَارِ الْحِكْمَةِ: คือการปฏิเสธว่าสิ่งที่เกิดขึ้นในสงครามอุฮุดนั้น มิได้มีเหตุผลและเบื้องหลังอันลึกล้ำใดๆที่มาจากอัลลอฮฺ ดังที่ปรากฏในอายะฮฺที่ 154 ของซูเราะฮฺอาละอิมรอน ซึ่งอัลลอฮฺทรงตรัสว่า

﴿وَلِيَبۡتَلِيَ ٱللَّهُ مَا فِي صُدُورِكُمۡ وَلِيُمَحِّصَ مَا فِي قُلُوبِكُمۡۚ وَٱللَّهُ عَلِيمُۢ بِذَاتِ ٱلصُّدُورِ ١٥٤﴾

ความหมาย "เพื่อที่อัลลอฮฺจะทรงทดสอบสิ่งที่อยู่ในหัวอกของพวกเจ้า และเพื่อที่อัลลอฮฺจะทรงจำแนกและทรงขัดเกลาการศรัทธา (อีมาน) ที่มีอยู่ในหัวใจของพวกเจ้า และอัลลอฮฺนั้นเป็นผู้ทรงรอบรู้สิ่งที่อยู่ในบรรดาหัวอกทั้งหลาย"

2.وإنْكَارِ الْقَدَرِ: คือการปฏิเสธเรื่องการกำหนดสภาวะการณ์ของอัลลอฮฺ (กอดัร) ที่พวกเขา(พวกกลับกลอก)พูดว่า"ถ้าหากพวกเขา(ท่านนบีและเศาะหาบะฮฺของท่านนบี) เชื่อพวกเรา และไม่ออกไปร่วมรบแล้ว พวกเขาก็จะไม่ถูกฆ่าตาย"

3.وإنكار أنْ يُتِمَّ أَمْرَ رَسُوْلِهِ:คือการปฏิเสธเรื่องของท่านร่อซูลุลลอฮฺว่าจะไม่มีทางได้รับความสำเร็จ โดยคิดเดาเอาเองว่าบรรดาพวกตั้งภาคีต่ออัลลอฮฺ(มุชริก)ได้มีชัยชนะในเวลานั้นแล้ว ซึ่งเป็นการด่วนสรุปที่เร็วเกินไปว่า

	อิสลามและมุสลิมจะต้องล่มสลายอย่างแน่นอน
فى سورة الفتح	คือ การคิดในแง่ร้ายที่อัลลอฮฺ ﷻ ได้ทรงแจ้งไว้ใน "ซูเราะฮฺอัลฟัตฮฺ"จากเรื่องราวของพวกกลับกลอก(มุนาฟิก)และพวกตั้งภาคีต่ออัลลอฮฺ(มุชริก) ซึ่งอยู่ในคำตรัสของพระองค์ที่ว่า (الظانين بالله ظن السوء) "บรรดาผู้ที่คิดกับอัลลอฮฺในแง่ร้าย"
يُدِيْلُ الْبَاطِل	จะทำให้ความเท็จชนะและอยู่เหนือความจริง
تعنتا على القدر	เป็นการต่อต้านและคัดค้านต่อเรื่องการกำหนดของอัลลอฮฺ (กอดัร)
فمستقل ومستكثر	ซึ่งมีทั้งมากและน้อยในการคัดค้านต่อเรื่องนั้น
فإن تنج منها	หากว่าท่านรอดพ้นจากลักษณะนี้
تنج من ذى عظيمة	ก็เท่ากับว่าท่านได้รอดพ้นจากเรื่องใหญ่ที่ร้ายแรง
إخَالك	หมายถึง ฉันคิดว่าท่าน
ناجيا	ปลอดภัยและรอดพ้นจากเรื่องที่ร้ายแรง

باب : مَا جَاءَ فِى مُنْكِرِى الْقَدَرِ

บทว่าด้วย : เรื่องโทษของผู้ที่ไม่เชื่อเรื่องกำหนดสภาวการณ์ (กอดัร)

وقال ابنُ عُمَرَ : "والَّذِىْ نَفْسُ ابْنِ عُمَرَ بِيَدِهِ، لَوْكَانَ لأَحَدِهِمْ مِثْلُ أُحُدٍ ذَهَبًا، ثُمَّ أَنْفَقَهُ فِى سَبِيْلِ اللهِ : مَا قَبِلَهُ اللهُ مِنْهُ حَتَّى يُؤْمِنَ بِالْقَدَرِ" ثمَّ اسْتَدَلَّ بِقَوْلِ النبى:((الإِيْمَانُ : أَنْ تُؤْمِنَ بِاللهِ وَمَلاَئِكَتِهِ وَكُتُبِهِ وَرُسُلِهِ وَالْيَوْمِ الآخِرِ وَتُؤْمِنَ بِالْقَدْرِ خَيْرِهِ وَشَرِّهِ)) رواه مسلم.

ความหมาย

และท่านอิบนุ อุมัร กล่าวว่า “ขอสาบานต่ออัลลอฮฺ ผู้ที่ชีวิตของ อิบนุ อุมัรอยู่ในพระหัตถ์ของพระองค์ หากว่าคนใดในหมู่พวกเขามีทองคำเท่าภูเขาอุฮุด แล้วได้บริจาคทองคำนั้นไปในหนทางของอัลลอฮฺ อัลลอฮฺก็จะยังไม่ทรงรับทองคำนั้นจากเขาจนกว่าเขาจะต้องมีความศรัทธาต่อเรื่องกำหนดสภาวการณ์ (กอดัร) เสียก่อน แล้วท่านได้ยกหลักฐานด้วยคำพูดของท่านนบีมุฮัมมัด ﷺ ที่ว่า “ การอีมาน(ศรัทธา)นั้นคือ

ท่านจะต้องศรัทธา(เชื่อมั่น)ต่ออัลลอฮฺ บรรดามลาอิกะฮฺ บรรดาคัมภีร์ บรรดาศาสนทูตของพระองค์ วันสิ้นโลก และศรัทธาต่อกำหนดสภาวการณ์ของอัลลอฮฺ(กอดัร)ทั้งดีและร้าย”

(บันทึกโดย อิมามมุสลิม)

ความเกี่ยวเนื่องกันระหว่างบทนี้กับกิตาบุตเตาฮีด

หลักการให้เอกภาพต่ออัลลอฮฺในด้านการทรงสร้างจัดการและบริหารสิ่งที่พระองค์ทรงสร้างทั้งมวล(เตาฮีดอัรรุบูบิยะฮฺ)นั้น จะไม่ครบถ้วนสมบูรณ์ นอกจากจะต้องเชื่อมั่นในเรื่องกำหนดสภาวการณ์ (กอดัร) และยืนหยัดศรัทธาตามนั้นเสียก่อน ท่านผู้เรียบเรียง(ชัยคฺมุฮัมมัด บิน อับดุลวะฮาบ)จึงได้กล่าวถึงการคาดโทษสำหรับผู้ที่ปฏิเสธกำหนดสภาวการณ์ (กอดัร) เพื่อเป็นการเตือนให้รู้ว่าการศรัทธาต่อกำหนดสภาวการณ์ของพระองค์(กอดัร) นั้นคือเรื่องที่จำเป็น

อธิบายคำศัพท์

مَا جَاءَ فِي مُنْكِرِي الْقَدَرِ การคาดโทษสถานหนักแก่ผู้ที่ปฏิเสธกำหนดสภาวการณ์ของอัลลอฮฺ (กอดัร) ซึ่งคำว่า “อัลก็อดรฺ” (القدر) แปลว่า การกำหนดของอัลลอฮฺ ﷻ ที่พระองค์ได้

	ทรงกำหนดเอาไว้สำหรับทุกๆสิ่งที่จะเกิดขึ้นในพิภพนี้
أُحُدٍ	เป็นชื่อภูเขาลูกหนึ่งที่อยู่ใกล้กับเมืองมะดีนะฮฺของท่านร่อซูล ﷺ
ثُمَّ اسْتَدَلَّ بِقَوْلِ النبى	คือ ท่านอิบนุอุมัรได้ยกหลักฐานยืนยันด้วยคำพูดของท่านนบีมุฮัมมัด ﷺ ในขณะที่ท่านญิบรีลได้ถามท่านนบีมุฮัมมัด ﷺ ถึงเรื่องของการอีมาน(ศรัทธา) โดยท่านนบีมุฮัมมัด ﷺ ถือว่าการอีมาน(ศรัทธา)ต่อกำหนดสภาวการณ์ (กอดัร) นั้นถือเป็นหนึ่งในรุกุ่นอีมาน(องค์ประกอบหลักของการศรัทธา) ดังนั้นผู้ใดที่ปฏิเสธต่อกำหนดสภาวการณ์ (กอดัร) เขาคือผู้ที่ไม่ศรัทธา ไม่มีความยำเกรง และอัลลอฮฺ سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى จะไม่ทรงรับการงานของเขา

ความหมายของคำพูดท่านอิบนุอุมัรในเรื่องนี้โดยสรุป

เมื่อท่านอับดุลลอฮฺ อิบนุ อุมัร ร่อฎิยัลลอฮุอันฮุมา ได้ทราบว่ามีคนกลุ่มหนึ่งไม่เชื่อในเรื่องของกำหนดสภาวการณ์ (กอดัร) ท่านได้

แจ้งให้ทราบว่า พวกที่ไม่มีความเชื่อในเรื่องนี้นั้น พวกเขาได้สิ้นสภาพจากการเป็นมุสลิมไปแล้วอันเนื่องจากพวกเขาได้ปฏิเสธรากฐานที่สำคัญประการหนึ่งของศาสนา(อุศูล) และท่านได้ยกหลักฐานยืนยันในเรื่องดังกล่าวด้วยฮะดีษของท่านร่อซูล ﷺ ว่าการอีมาน(ศรัทธา)ต่อกำหนดสภาวการณ์ (กอดัร) ถือเป็นหนึ่งในรุก่นอีมาน(องค์ประกอบหลักของการศรัทธา)หกประการที่มุสลิมผู้ศรัทธาต่ออัลลอฮฺจำเป็นจะต้องอีมาน(ศรัทธา)ทั้งหมด ดังนั้นผู้ใดที่ปฏิเสธรุก่น(องค์ประกอบหลัก)ประการหนึ่งประการใดไป ถือว่าเขาเป็นผู้ปฏิเสธศรัทธา(กาฟิร)ต่อทุกๆเรื่องของอิสลามโดยสิ้นเชิง

ความเกี่ยวเนื่องกันระหว่างคำพูดของท่านอิบนุอุมัรกับบทเรียน

เป็นการแจ้งให้ทราบถึงข้อตัดสินชี้ขาด(ฮุก่ม)ของอัลลอฮฺ ﷻ สำหรับบรรดาผู้ที่ปฏิเสธต่อกำหนดสภาวการณ์(กอดัร)

สิ่งต่าง ๆที่ได้รับจากคำพูดของท่านอิบนุอุมัรในเรื่องนี้

1.การปฏิเสธต่อกำหนดสภาวการณ์ (กอดัร) ถือว่าเป็นการปฏิเสธศรัทธาต่ออิสลาม(กุฟรฺ)

2.การงานที่ดีทั้งหลายนั้นจะไม่ถูกตอบรับ นอกจากจะต้องเป็นผู้ศรัทธา(อีมาน)ต่อกำหนดสภาวการณ์(กอดัร)เสียก่อน

3.การยกหลักฐานยืนยันในเรื่องข้อตัดสินชี้ขาดต่างๆของศาสนานั้นจะต้องอ้างอิงมาจากอัลกุรอานและฮะดีษ

****

จากอัลฮะดีษ

عن عُبَادَةَ بْن الصَّامِتِ: أَنَّهُ قَالَ لابْنِهِ : يَا بُنَيَّ إِنَّكَ لَنْ تَجِدَ طَعْمَ الْإِيمَانِ حَتَّى تَعْلَمَ أَنَّ مَا أَصَابَكَ لَمْ يَكُنْ لِيُخْطِئَكَ، وَمَا أَخْطَأَكَ لَمْ يَكُنْ لِيُصِيبَكَ، سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ:((إِنَّ أَوَّلَ مَا خَلَقَ اللَّهُ الْقَلَمَ، فَقَالَ لَهُ: اكْتُبْ. فَقَالَ: رَبِّ، وَمَاذَا أَكْتُبُ؟ قَالَ :أُكْتُبْ مَقَادِيرَ كُلِّ شَيْءٍ حَتَّى تَقُومَ السَّاعَةُ)) يَا بُنَيَّ، سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ:((مَنْ مَاتَ عَلَى غَيْرِ هَذَا، فَلَيْسَ مِنِّي))

وفي روايةٍ لأحمَدَ :((إِنَّ أَوَّلَ مَا خَلَقَ اللهُ الْقَلَمَ، فَقَالَ لَهُ: أُكْتُبْ، فَجَرى فِي تِلْكَ السَّاعَةِ بِمَا هُوَ كَائِنٌ إِلَى يَوْم الْقِيَامَةِ))

وفي رِوَايَةٍ لِابْنِ وَهْبٍ قَالَ : قال رسول الله :((فَمَنْ لَمْ يُؤْمِنْ بِالقَدَرِ خَيْرِهِ وَشَرِّهِ، أَحْرَقَهُ اللهُ بِالنَّارِ))

ความหมาย

มีคำพูดหนึ่งของท่านอุบาดะฮฺ บิน อัศศอมิต ที่ท่านได้พูดกับลูกของท่านว่า ลูกรักของพ่อ แท้จริงเจ้าจะยังไม่พบรสชาติของความศรัทธา จนกว่าเจ้าจะต้องรู้ว่าสิ่งใดที่จะเกิดขึ้นกับเจ้านั้นมันก็จะต้องเกิดขึ้นกับเจ้า และสิ่งใดที่ไม่เกิดขึ้นกับเจ้านั้นมันก็จะไม่เกิดขึ้นกับเจ้า พ่อได้ยินท่านร่อซูล ﷺ กล่าวว่า "สิ่งแรกที่อัลลอฮฺ ได้ทรงสร้างขึ้น(ก่อนชั้นฟ้าและแผ่นดิน) นั้นคือ "อัลก่อลัม" (ปากกาที่จดบันทึกทุกเหตุการณ์และเรื่องราว) แล้วพระองค์ได้ทรงสั่งแก่มันว่า เจ้าจงบันทึก มันจึงพูดว่า "โอ้ พระผู้อภิบาลของฉัน พระองค์ท่านจะให้ฉันบันทึกอะไรหรือ?" พระองค์ตรัสว่า "เจ้าจงบันทึกทุกสิ่งไปจนกระทั่งวันกิยามะฮฺ" ลูกรักเอ๋ย พ่อได้ยินท่านร่อซูล ﷺ กล่าวว่า "ผู้ใดที่ตายไปในสภาพที่ไม่ได้ศรัทธาต่อเรื่องนี้ เขาไม่ใช่พวกของฉัน"

และมีในรายงานของอิมาม อะหฺมัด ระบุว่า "สิ่งแรกที่อัลลอฮฺ ﷻ ได้ทรงสร้าง(ก่อนชั้นฟ้าและแผ่นดิน) คืออัลก่อลัม (ปากกาที่จดบันทึกทุกเหตุการณ์และเรื่องราว) แล้วพระองค์ได้ทรงสั่งว่า "เจ้าจงบันทึก" ดังนั้นจึงได้มีการบันทึกขึ้น แล้วทุกสิ่งก็จะดำเนินไปตามนั้นจนถึงวันกิยามะฮฺ"

และในอีกรายงานหนึ่งของอิบนุ วะฮ์บฺ ระบุว่า "ท่านร่อซูล ﷺ ได้ กล่าวว่า "ดังนั้นผู้ใดที่ไม่ศรัทธาต่อเรื่องกำหนด

สภาวการณ์ (กอดัร) ทั้งดีและไม่ดีนั้น อัลลอฮฺ ﷻ จะทรงเผาเขาด้วยไฟ”

ประวัติผู้รายงานโดยสรุป

أَنَّهُ قَالَ لابْنِهِ อัลวะลีด อิบนุ อุบาดะฮฺ (ร่อฮิมะฮุลลอฮฺ) เป็นหนึ่งในตาบิอูน(ชั้นลูกศิษย์ของเศาะหาบะฮฺ)รุ่นอาวุโส เสียชีวิตหลังจากปี ฮ.ศ.70

لاِبْنِ وَهْبٍ คือ ท่านอับดุลลอฮฺ อิบนุ วะฮ์บฺ อิบนุ มุสลิม อัลมิศรีย์ (ร่อฮิมะฮุลลอฮฺ) เป็นผู้รายงานที่น่าเชื่อถือและเชี่ยวชาญในด้านฟิกฮฺ เป็นคนสนิทของอิมามมาลิก เกิดในปีฮิจญ์เราะฮฺศักราชที่ 125 เสียชีวิตเมื่อปีฮิจญ์เราะฮฺศักราชที่ 197

อธิบายคำศัพท์

طَعْمَ الْإِيمَانِ รสชาติของการศรัทธา เพราะการศรัทธา (อีมาน)นั้นมีรสชาติที่หวานชื่น ผู้ใดได้ลิ้มรสความหวานชื่นนั้นแล้วเขาก็จะจากโลกดุนยาไปอย่างมีความสุข

مَا أَصَابَكَ لَمْ يَكُنْ لِيُخْطِئَكَ คือสิ่งที่ได้ถูกกำหนดไว้แก่เจ้าทั้งดีและชั่ว มันก็จะไม่พลาดไปจากเจ้า และ

	สิ่งที่ไม่ได้ถูกกำหนดไว้แก่เจ้า มันก็จะไม่มาประสบกับเจ้า
سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ..الخ	ท่านอุบาดะฮฺได้ยินท่านร่อซูลุลลอฮฺพูด...
إِنَّ أَوَّلَ مَا خَلَقَ اللَّهُ الْقَلَمَ	อัลก่อลัม (ปากกาที่อัลลอฮฺทรงสร้างขึ้นมาจดบันทึกทุกเหตุการณ์และเรื่องราวจนถึงวันกิยามะฮฺ) ในที่นี้หมายถึงอัลก่อลัมคือสิ่งแรกที่อัลลอฮฺทรงสร้างขึ้นมาก่อนที่พระองค์จะสร้างบรรดาชั้นฟ้าและแผ่นดิน แต่มิได้หมายความว่าอัลก่อลัมคือสิ่งแรกที่ถูกสร้างจากบรรดาสิ่งถูกสร้างทั้งหมดของอัลลอฮฺ
مَنْ مَاتَ عَلَى غَيْرِ	หมายถึงใครที่ตายไปโดยไม่ศรัทธาต่อเรื่องกำหนดสภาวการณ์(กอดัร)
هَذَا فَلَيْسَ مِنِّي	เขาไม่ใช่พวกของฉัน เพราะเขาปฏิเสธเรื่องความรอบรู้ของอัลลอฮฺที่มีมาแต่ดั้งเดิมซึ่งรวมถึงความรอบรู้ในทุกการกระทำของบ่าวทั้งหลายของพระองค์ ซึ่งใครที่เป็นเช่นนั้น (คือปฏิเสธศรัทธาต่อกำหนดสภาวการณ์) เขาก็คือผู้ปฏิเสธศรัทธาต่ออิสลาม(กาฟิร)

فَمَنْ لَمْ يُؤْمِنْ بِالقَدَرِ	ใครที่ไม่เชื่อไม่ศรัทธาต่อกำหนดสภาวการณ์ (กอดัร)ต่างๆของอัลลอฮฺ ที่พระองค์ทรงกำหนดไว้แก่ทุกสรรพสิ่งที่พระองค์ทรงสร้าง
أَحْرَقَهُ اللهُ بِالنَّارِ	อัลลอฮฺ จะทรงเผาเขาด้วยไฟ เพราะการที่พวกเขา ปฏิเสธต่อกำหนดสภาวการณ์อันสมบูรณ์แบบของอัลลอฮฺนั้น เท่ากับว่าเขาได้ปฏิเสธต่อพระประสงค์ของพระองค์ที่ต้องการให้ทุกสิ่งที่พระองค์ทรงประสงค์เกิดขึ้นมาและดำเนินไปตามที่พระองค์ทรงต้องการ รวมถึงปฏิเสธต่อการสร้างทุกสรรพสิ่งของพระองค์ อีกทั้งยังปฏิเสธต่อบรรดาคัมภีร์และบรรดาศาสนทูตของพระองค์อีกด้วย

ความหมายของคำพูดท่านอุบาดะฮฺ อิบนุ อัศศอมิตโดยสรุป

ท่านอุบาดะฮฺ อิบนุ อัศศอมิต رضي الله عنه ได้สั่งสอนลูกของท่านที่ชื่อว่า “อัลวะลีด” ให้รู้เรื่องการศรัทธาต่อกำหนดสภาวการณ์ “อัลกอฎอ วัลกอดัร” ทั้งที่ดีและไม่ดีที่อัลลอฮฺ سبحانه وتعالى ทรงกำหนดไว้ และบอกให้

รู้ว่าการศรัทธาในเรื่องดังกล่าวนั้นจะส่งผลที่ดีงาม โดยทำให้ได้รับความดีทั้งในโลกนี้(ดุนยา)และโลกหน้า(อาคิเราะฮฺ) ตลอดจนผลเสียของการไม่เชื่อเรื่องกำหนดสภาวการณ์ และข้อควรระวังต่างๆ ทั้งในโลกนี้(ดุนยา)และโลกหน้า(อาคิเราะฮฺ) แล้วท่านยังได้ยกหลักฐานยืนยันในเรื่องนี้ด้วยการอ้างอิงคำพูดที่ท่านร่อซูล ﷺ ได้ยืนยันไว้อย่างหนักแน่นว่า กำหนดสภาวการณ์ต่างๆนั้น ได้ถูกอัลก่อลัม(ปากกา)บันทึกไว้ตามคำบัญชาของอัลลอฮฺก่อนที่บรรดาชั้นฟ้าและแผ่นดินรวมถึงทุกสรรพสิ่งในพิภพนี้จะกำเนิดขึ้น ดังนั้นจะไม่มีสิ่งใดเกิดขึ้นในพิภพนี้จนกระทั่งถึงวันสิ้นโลก นอกจากจะอยู่ในกำหนดสภาวการณ์ของอัลลอฮฺ ﷻ แล้วทั้งสิ้น

ความเกี่ยวเนื่องกันระหว่างคำพูดของท่านอุบาดะฮฺกับบทเรียน

ในคำพูดของท่านอุบาดะฮฺนี้ บ่งบอกว่าจำเป็นจะต้องศรัทธาต่อกำหนดสภาวการณ์ และเตือนให้ทราบว่าการไม่เชื่อและปฏิเสธเรื่องนี้ถือเป็นการปฏิเสธศรัทธาต่ออิสลาม(กุฟรฺ) และจะต้องถูกลงโทษอย่างหนัก

สิ่งต่าง ๆที่ได้รับจากคำพูดของท่านอุบาดะฮฺในเรื่องนี้

1.จำเป็นจะต้องศรัทธาต่อกำหนดสภาวการณ์ของอัลลอฮฺ ﷻ

2.ผู้ที่ปฏิเสธกำหนดสภาวการณ์ของอัลลอฮฺ เขาจะได้รับโทษสถานหนัก

3.ยืนยันให้ทราบว่าเรื่องปากกา(อัลก่อลัม)และการบันทึกกำหนดสภาวการณ์ ตั้งแต่อดีต ปัจจุบัน และอนาคตไปจนถึงวันสิ้นโลกนั้นเป็นเรื่องจริง

****

وفى المُسْنَدِ وَالسُّنَنِ عَنِ ابنِ الْدَّيْلَمِيِّ قال: " اَتَيْتُ أُبَيَّ بْنَ كَعْبٍ ، فَقُلْتُ : فِى نَفْسِى شَىْءٌ مِنَ الْقَدَرِ، فَحَدَّثْنِى بِشَىْءٍ ، لَعَلَّ اللهَ يُذْهِبُهُ مِنْ قَلْبِىْ ، فَقَالَ : لَوْ أَنْفَقْتَ مِثْلَ أُحُدٍ ذَهَبًا ، مَا قَبِلَهُ اللهُ مِنْكَ حَتىَّ تُؤْمِنَ بِالْقَدَرِ، وتَعلَمَ أَنَّ مَا أَصَابَكَ لَمْ يَكُنْ لِيُخْطِئَكَ، وَمَا أَخْطَأَكَ لَمْ يَكُنْ لِيُصِيْبَكَ ، وَلَوْ مِتَّ عَلَى غَيْرِ هَذَا، لَكُنْتَ مِنْ أَهْلِ النَّارِ ، قَالَ فَأَتَيْتُ عبدَ اللهِ بْنِ مَسْعُوْدٍ وَحُذَيْفَةَ بْنَ الْيَمَانِ وزَيْدَ بْنَ ثَابِتٍ، فَكُلُّهُمْ حَدَّثَنِى بِمِثْلِ ذَلِكَ عَنِ النبِيِّ " حديثٌ صَحِيْحٌ رَوَاهُ الْحَاكِمُ فى صحيحه

ความหมาย

และมีคำกล่าวหนึ่ง(อะษัรฺ)ของท่านอัดดัยละมีย์ที่ถูกบันทึกไว้ในตำรา อัลมุสนัด กับตำราอัสสุนัน โดย ท่านอิบนุ

ดัยละมีย์ ได้กล่าวว่า "ฉันได้ไปหาอุบัย บิน กะอ์บฺ แล้วได้พูดกับเขาว่า "ฉันยังมีข้อข้องใจบางอย่าง เกี่ยวกับเรื่องของกำหนดสภาวการณ์ ขอให้ท่านช่วยบอกฉันหน่อย หวังว่าอัลลอฮฺจะได้ทรงขจัดข้อข้องใจนั้นให้หมดไปจากฉัน" ดังนั้นอุบัยจึงได้บอกว่า "หากท่านบริจาคทองคำเท่าภูเขาอุฮุด อัลลอฮฺก็จะไม่ทรงรับมัน จนกว่าว่าท่านจะต้องศรัทธาต่อกำหนดสภาวการณ์(กอดัร) และท่านจะต้องรับทราบว่าสิ่งที่(ถูกกำหนดแล้วว่า)จะเกิดกับท่านนั้นมันก็จะเกิดกับท่านอย่างแน่นอน และสิ่งที่(ถูกกำหนดว่า)จะไม่เกิดกับท่านนั้นมันก็จะไม่เกิดกับท่านแน่นอน และถ้าท่านตายไปโดยที่ท่านมิได้ศรัทธาเช่นนี้(หมายถึงไม่ศรัทธาต่อกำหนดสภาวการณ์) ท่านก็จะต้องเป็นชาวนรกอย่างแน่นอน และท่านอิบนุ อัดดัยละมีย์ก็เล่าต่อไปอีกว่า "จากนั้นฉันก็ได้ไปหาอับดุลลอฮฺ อิบนุ มัสอู๊ด และฮุซัยฟะฮฺ อิบนุลยะมาน และเซด อิบนุ ซาบิต ซึ่งทุกคนต่างพูดกับฉันเช่นนั้น โดยอ้างอิงว่ามาจากท่านนบีมุฮัมมัด ﷺ".

(บันทึกโดยอิมามอัลฮากิม ในตำราศ่อเฮียะหฺ อัลฮากิม)

ประวัติโดยสรุปของผู้รายงาน

ابنِ الدَّيْلَمِيِّ คือ ท่านอับดุลลอฮฺ บิน ฟัยรูซ อัดดัยละมีย์ เป็นผู้รายงานที่น่าเชื่อถือ เป็นหนึ่งในบรรดาตาบิอูนรุ่นอาวุโส(ชั้นลูก

ศิษย์ของบรรดาเศาะหาบะฮฺ) บิดาของท่านคือ ฟัยรูซ เป็นผู้สังหาร อัลอัสวัด อัลอะนะซีย์ ที่อ้างตัวว่าเป็นนบี

อธิบายคำศัพท์

وفى المُسْنَدِ وَالسُّنَنِ	คือคำกล่าวของอัดดัยละมีย์นี้ถูกบันทึกไว้ในตำราอัลมุสนัด ของอิมาม อะหฺมัด และตำราอัสสุนันของอบูดาวูด และตำราอัสสุนันของอิบนุ มาญะฮฺ
فِى نَفْسِى شَىْءٌ مِنَ الْقَدَرِ	ฉันมีความข้องใจในเรื่องกำหนดสภาวการณ์ ซึ่งเกรงว่าถ้าปล่อยไว้ให้สงสัยต่อไปอาจจะเลยเถิดไปถึงขั้นปฏิเสธต่อกำหนดสภาวการณ์(อัลก่อดัร)ของอัลลอฮฺ
لَوْ أَنْفَقْتَ..الخ	หากท่านบริจาคทองคำปริมาณเท่ากับภูเขาอุฮุด .. ตรงนี้เป็นสำนวนการยกตัวอย่างเปรียบเทียบให้รู้ว่าคำพูดของท่านอุบัยในที่นี้ไม่ได้เจาะจงเฉพาะการบริจาคทองคำที่มีปริมาณเท่ากับภูเขาอุฮุดเท่านั้น แต่ครอบคลุมรวมไปถึงการงานอื่นๆที่ยิ่งใหญ่ด้วยเช่นกัน

حتى تؤمِنَ بِالْقَدَرِ	จนกว่าท่านจะต้องศรัทธาว่าการงานทั้งหมดทั้งมวลนั้นเกิดขึ้นตามกำหนดสภาวการณ์ (กอดัร) และความรอบรู้ของอัลลอฮฺทั้งสิ้น
ولوْ مِتَّ عَلَى غير هذا	และหากท่านตายไปโดยมิได้ศรัทธาต่อกำหนดสภาวการณ์ (กอดัร)
لَكُنْتَ مِنْ أَهْلِ النَّارِ	ท่านก็จะต้องเป็นชาวนรกอย่างแน่นอน เพราะว่าท่านได้ปฏิเสธองค์ประกอบหลักประการหนึ่งในองค์ประกอบหลักต่างๆของการศรัทธา(รุก่นอีมาน) และใครที่ปฏิเสธองค์ประกอบหลักประการหนึ่งประการใดของการศรัทธา(รุก่นอีมาน)เท่ากับว่าเขาได้ปฏิเสธองค์ประกอบหลักของการศรัทธา (รุก่นอีมาน)ทั้งหมดด้วยเช่นกัน

ความหมายของคำพูดท่านอัดดัยละมีย์ในเรื่องนี้โดยสรุป

ท่านอับดุลลอฮฺ บิน ฟัยรู๊ซ อัดดัยละมีย์ ได้เล่าเรื่องข้อข้องใจของเขาต่อกำหนดสภาวการณ์ (กอดัร) โดยท่านเกรงว่าหากปล่อยความข้องใจนี้ทิ้งไว้อาจจะเลยเถิดไปถึงขั้นปฏิเสธต่อเรื่องกำหนดสภาวการณ์ของอัลลอฮฺ ท่านจึงได้ไปหานักวิชาการหลายท่านที่เป็น

ศ่อฮาบะฮฺของท่านร่อซูล ﷺ เพื่อช่วยไขข้อข้องใจนั้น และนี่แหละคือแบบอย่างที่สอนให้บรรดามุสลิมผู้ศรัทธารู้ว่าเขาจะต้องสอบถามนักปราชญ์และผู้รู้ ในสิ่งที่เขาสงสัยและข้องใจเกี่ยวกับเรื่องศาสนา ทั้งนี้ก็เพื่อให้เป็นไปตามคำสอนของอัลลอฮฺ ﷻ ที่พระองค์ทรงตรัสว่า

فَسۡـَٔلُوٓاْ أَهۡلَ ٱلذِّكۡرِ إِن كُنتُمۡ لَا تَعۡلَمُونَ ٤٣

“ดังนั้นท่านทั้งหลายจงถามผู้รู้เถิด หากพวกท่านไม่รู้”

(อันนะฮฺล 16: 43)

ซึ่งบรรดาปราชญ์และผู้รู้ที่เป็นศ่อฮาบะฮฺเหล่านั้นก็ได้ตอบปัญหาให้กับท่านอัดดัยละมีย์ในประเด็นนี้ตรงกันทั้งหมด โดยบอกว่าจำเป็นจะต้องศรัทธาต่อเรื่องกำหนดสภาวการณ์ (กอดัร) และผู้ใดที่ตายไปในสภาพที่ยังไม่ศรัทธาต่อกำหนดสภาวการณ์ เขาก็จะต้องเป็นชาวนรกอย่างแน่นอน เพราะเขาตายไปในสภาพของกาฟิร (ผู้ปฏิเสธศรัทธาต่ออิสลาม)

ความเกี่ยวเนื่องกันระหว่างคำพูดของอัดดัยละมีย์กับบทเรียน

การนำคำพูดของอัดดัยละมีย์มาอ้างอิงในเรื่องนี้ ก็เพื่อเป็นการแจ้งให้ทราบว่าการศรัทธาต่อกำหนดสภาวการณ์ (กอดัร) นั้น เป็น

เรื่องสำคัญ โดยได้รับการรายงานถ่ายทอดมาจากบรรดาศ่อฮาบะฮฺ ที่ได้รับความเข้าใจมาจากท่านนบีมุฮัมมัด ﷺ

สิ่งต่าง ๆที่ได้รับจากคำพูดของอัดดัยละมียฺในเรื่องนี้

1.การคาดโทษสถานหนักแก่ผู้ที่ไม่ศรัทธาต่อเรื่องกำหนดสภาวการณ์ (กอดัร)

2.ต้องสอบถามผู้รู้เมื่อมีข้อสงสัยใดๆในเรื่องศาสนา เช่นเรื่องหลักการยึดมั่นศรัทธา(อะกีดะฮฺ) หรือเรื่องอื่นๆ

3.หนึ่งในหน้าที่ของผู้รู้คือไขข้อข้องใจและเผยแผ่ความรู้ให้แก่มวลชน

قال الشيخ ربيع المدخلي حفظه الله: ومن علامة السعادة
أنك تحرص على الحق وتبحث عنه وتفرح إذا نُبِّهت على خطئك

เชครอบีอฺ อัลมัดคอลีย์ ฮะฟิซอฮุลลอฮฺ กล่าวว่า
“ส่วนหนึ่งจากสิ่งที่บ่งบอกถึงความสุขคือ การที่ท่านรักษาความจริง ค้นหามัน และดีใจเมื่อถูกตักเตือนจากความผิดของท่าน”

بَابُ

بَابُ مَا جَاءَ فِي الْمُصَوِّرِيْنِ

บทว่าด้วย : เรื่องโทษของผู้ที่ทำรูปต่าง ๆ

จากอัลฮะดีษของท่านนบีมุฮัมมัด

عن أَبِى هُرَيْرَةَ رَضِىَ اللهُ عَنْهُ قَالَ : قَالَ رَسُوْلُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمُ : قَالَ اللهُ عَزَّ وَجَلَّ :((وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنْ ذَهَبَ يَخْلُقُ كَخَلْقِى ،فَلْيَخْلُقُوا ذَرَّةً ، أَوْ لِيَخْلُقُوا حَبَّةً ، أَوْلِيَخْلُقُوْا شَعِيرَةً)) أخرجاه

ความหมาย

มีฮะดีษบทหนึ่งที่รายงานจากท่านอบูฮุร็อยเราะฮฺ ร่อฎิยัลลอฮุอันฮุ ว่า ท่านร่อซูล ﷺ ได้กล่าวว่า "อัลลอฮฺ ผู้ทรงอำนาจและทรงสูงส่ง ได้ตรัสว่า "และจะไม่มีผู้ใดอธรรมยิ่งไปกว่าผู้ที่ทำเลียนแบบในสิ่งที่ข้าได้สร้างขึ้น ดังนั้นพวกเขาจงสร้างมดตัวเล็ก ๆขึ้นมาสักตัวหนึ่งสิ หรือไม่ก็จงสร้างเมล็ดพืช หรือสร้างเมล็ดข้าวบาร์เลย์ขึ้นสักเมล็ดหนึ่งให้ได้เสียก่อน"

(บันทึกโดย อิมามบุคอรีย์และอิมามมุสลิม)

ความเกี่ยวเนื่องกันระหว่างบทนี้กับกิตาบุตเตาฮีด

เนื่องจากการทำรูปภาพเป็นสื่อที่นำไปสู่การตั้งภาคีต่ออัลลอฮฺ (ชิริก) และขัดแย้งกับหลักการให้เอกภาพต่ออัลลอฮฺ(เตาฮีด) ผู้เรียบเรียง(ชัยคฺมุฮัมมัด บิน อับดุลวะฮาบ)จึงเห็นสมควรนำเรื่องนี้มาเรียบเรียงไว้ในกิตาบุตเตาฮีด เพื่อแจ้งให้ทราบว่าเรื่องนี้เป็นเรื่องที่ต้องห้าม และบอกให้รู้ถึงโทษสถานหนักในการกระทำเช่นนั้น

อธิบายคำศัพท์

مَا جَاءَ فِي الْمُصَوِّرِيْنِ	โทษสถานหนักสำหรับบรรดาผู้ที่ทำรูปต่างๆ
وَمَنْ أَظْلَمُ	ไม่มีผู้ใดที่อธรรมเท่า
يَخْلُقُ كَخَلْقِي	เพราะผู้ทำรูปนั้นเลียนแบบการสร้างของอัลลอฮฺ
فَلْيَخْلُقُوا	“ดังนั้นจงทำขึ้นมาสิ” เป็นประโยคที่เป็นการท้าทายและข่มขู่ และเตือนให้ทราบว่าไม่มีทางทำได้
ذَرَّةً	มดตัวเล็กๆ
أَوْ لِيَخْلُقُوا	“หรือจงทำขึ้นมา” เป็นประโยคอีกประโยคหนึ่งที่เป็นการท้าทายและข่มขู่ และเตือนให้ทราบว่าไม่มีทางทำได้

حَبَّةً	เมล็ดพันธุ์ธัญญาหารชนิดหนึ่งในตระกูลข้าวสาลี
شَعِيرَةً	เมล็ดข้าวบาร์เลย์

ความหมายของฮะดีษนี้โดยสรุป

ท่านนบีมุฮัมมัด ﷺ กล่าวว่า อัลลอฮฺตรัสไว้มีความว่า "ไม่มีผู้ใดอธรรมยิ่งไปกว่าผู้ที่ทำรูปต่างๆให้มีลักษณะตามที่อัลลอฮฺ ﷻ ได้ทรงสร้างขึ้นมา เพราะการทำเช่นนั้นเป็นการเลียนแบบในสิ่งที่อัลลอฮฺ ﷻ ทรงสร้าง จากนั้นอัลลอฮฺ ﷻ จึงได้ท้าทายเขาและแจ้งให้เขาทราบว่าเขาไม่มีความสามารถที่จะทำขึ้นมาได้เลย แม้แต่สิ่งเล็กๆจากบรรดาสิ่งที่พระองค์ทรงสร้าง เช่น มด หรือสิ่งที่ง่ายกว่านั้นก็ไม่สามารถทำได้ แม้เป็นเพียงวัตถุอันน้อยนิด ซึ่งสาเหตุที่เขาไม่สามารถทำสิ่งใดๆได้เลย ก็เพราะว่าอัลลอฮฺ ﷻ คือ พระผู้สร้างแต่เพียงพระองค์เดียวที่แท้จริง

ความเกี่ยวเนื่องกันระหว่างฮะดีษนี้กับบทเรียน

ห้ามทำรูป เพราะการกระทำเช่นนี้ถือเป็นหนึ่งในการอธรรม,ล่วงละเมิดที่ใหญ่หลวง

สิ่งต่าง ๆที่ได้รับจากฮะดีษนี้

1.ห้ามทำรูปในทุกรูปแบบและผู้ทำรูปนั้นเป็นหนึ่งในผู้ที่อธรรมที่สุด

2.บอกให้ทราบว่าการพูดนั้นคือหนึ่งในบรรดาคุณลักษณะของอัลลอฮฺ ﷻ

3.การทำรูปเป็นการเลียนแบบในการสร้างของอัลลอฮฺ ﷻ และเป็นการพยายามเข้าไปมีส่วนร่วมในการสร้างสิ่งต่างๆกับพระองค์

4.อำนาจและเดชานุภาพในการสร้างสิ่งทั้งมวลนั้นเป็นกรรมสิทธิ์ของอัลลอฮฺ ﷻ เพียงพระองค์เดียวเท่านั้น

****

ท่านร่อซูล ﷺ กล่าวว่า

ولَهُمَا عَنْ عَائِشَةَ رَضى اللهُ عنها : أَنَّ رَسُوْلَ اللهِ ﷺ قالَ :((أَشَدُّ النَّاسِ عَذَابًا يَوْمَ الْقِيَامَةِ الَّذِيْنَ يُضَاهِئُوْنَ بِخَلْقِ اللهِ))

ความหมาย

จากท่านหญิงอาอิชะฮฺ رضي الله عنها แจ้งว่า "แท้จริงท่านร่อซูล ﷺ ได้กล่าวว่า "ผู้ที่ถูกลงโทษอย่างรุนแรงที่สุดในวันกิยามะฮฺ คือพวกที่ทำเลียนแบบ ในการสร้างของอัลลอฮฺ"

(บันทึกโดยอิมามบุคอรีย์ และอิมามมุสลิม)

อธิบายคำศัพท์

ولَهُمَا	หมายถึงฮะดีษบทนี้บันทึกโดยอิมามบุคอรีย์และอิมามมุสลิม
يُضَاهِئُوْنَ بِخَلْقِ اللهِ	พวกที่ทำเลียนแบบ ในการสร้างของอัลลอฮฺ

ความหมายของฮะดีษนี้โดยสรุป

ท่านนบีมุฮัมมัด ﷺ ห้ามและตักเตือนให้ทราบว่า บรรดาผู้ที่ทำรูปนั้น เป็นหนึ่งในผู้ที่ถูกลงโทษอย่างหนักในวันอาคิเราะฮฺ เพราะพวกเขาบังอาจกระทำสิ่งที่ชั่วช้า นั่นก็คือพวกเขาเลียนแบบการสร้างของอัลลอฮฺ ﷻ ด้วยการทำรูปในรูปแบบต่างๆ

ความเกี่ยวเนื่องกันระหว่างฮะดีษนี้กับบทเรียน

ฮะดีษบทนี้บอกให้รู้ถึงโทษสถานหนักสำหรับพวกที่ทำรูป เพราะการทำรูปนั้นถือเป็นการอธรรมที่ใหญ่หลวง

สิ่งต่าง ๆที่ได้รับจากฮะดีษนี้

1.ห้ามทำรูปสิ่งมีชีวิตทุกชนิดไม่ว่าจะโดยวิธีการใดก็ตาม เพราะเป็นการเลียนแบบอัลลอฮฺ ﷻในการสร้างของพระองค์

2.การลงโทษในวันกิยามะฮฺนั้นขึ้นอยู่กับความหนักเบาของการทำบาป

3.การทำรูปนั้นเป็นการทำบาปที่ใหญ่หลวง และเป็นบาปใหญ่ชนิดหนึ่ง

****

ท่านร่อซูล ﷺ กล่าวว่า

ولهُمَا عَن ابْنِ عَبَّاس -رَضِى الله عنهما- : سَمِعْتُ مِنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ :((كُلُّ مُصَوِّرٍ فِى النَّارِ، يُجْعَلُ لَهُ بِكُلِّ صُورَةٍ صَوَّرَهَا نَفْسٌ يُعَذَّبُ بِهَا فِى جَهَنَّمَ)) ولَهُمَا عَنْهُ مَرْفُوْعًا :((مَنْ صَوَّرَصُوْرَةً فِى الدُّنْيَا، كُلِّفَ أَنْ يَنْفُخَ فِيهَا الرُّوْحَ، وَلَيْسَ بِنَافِخٍ))

ความหมาย

และมีฮะดีษบทหนึ่งที่รายงานจากท่านอิบนุ อับบาส ร่อฎิยัลลอฮุ อันฮุมา ว่า ฉันได้ยินท่าน ร่อซูล ﷺ กล่าวว่า “ทุกคนที่ทำรูปนั้นอยู่ในไฟนรก ซึ่งแต่ละรูปที่เขาทำขึ้นนั้นจะถูกทำให้มีชีวิตขึ้น โดยเขาจะถูกทรมานด้วยกับบรรดารูปเหล่านั้นในนรกญะฮันนัม” (บันทึกโดยอิมามบุคอรีย์ และอิมามมุสลิม)

มีบันทึกของท่านอิมามบุคอรีย์และอิมามมุสลิม ซึ่งเป็นฮะดีษมัรฟัวะอฺว่า “ใครที่ทำรูปหนึ่งรูปใดในโลกนี้(ดุนยา) เขา

จะถูกใช้ให้เป่าวิญญาณเข้าไปในรูปนั้น ซึ่งเขาก็ไม่สามารถเป่าวิญญาณใด ๆ ได้”

อธิบายคำศัพท์

كُلُّ مُصَوِّرٍ	หมายถึงผู้ทำรูปของสิ่งมีชีวิตทั้งหลาย
فِي النَّارِ	เขาจะต้องไปอยู่ในนรก เนื่องจากเขาเลียนแบบการสร้างของอัลลอฮฺ
يَجْعَلُ لَهُ بِكُلِّ صُورَةٍ	แต่ละรูปที่เขาทำขึ้นนั้นจะถูกทำให้มีชีวิตขึ้นมา
صَوَّرَهَا نَفْسٌ يُعَذَّبُ بِهَا	แล้วรูปนั้นจะทำการลงโทษเขา

ความหมายของฮะดีษนี้โดยสรุป

ท่านนบีมุฮัมมัด ﷺ ได้แจ้งให้ทราบว่า ผลตอบแทนในบั้นปลายของผู้ที่ทำรูปชนิดต่างๆในวันกิยามะฮฺนั้นคือ พวกเขาจะต้องไปอยู่ในนรก และพวกเขาจะถูกลงโทษอย่างหนัก โดยรูปต่าง ๆ ที่เขาได้ทำไว้ในโลกดุนยาจะถูกนำมาอยู่ต่อหน้าเขา และรูปเหล่านั้นก็จะมีชีวิตขึ้นมา แล้วก็จะทำการทรมานพวกเขาในนรก เท่ากับว่าพวกเขาจะถูกทรมานด้วยสิ่งที่พวกเขาทำไว้ด้วยมือของพวกเขาเอง (ขออัลลอฮฺทรงคุ้มครองให้พ้นจากสิ่งนี้ด้วยเถิด) และพวกเขายังจะ

ต้องรับบทลงโทษอีกอย่างในวันกิยามะฮฺ คือพวกเขาจะถูกสั่งใช้ให้ทำในสิ่งที่พวกเขาทำไม่ได้ ก็คือการเป่าวิญญาณเข้าไปในรูปที่พวกเขาทำขึ้นนั่นเอง

ความเกี่ยวเนื่องกันระหว่างฮะดีษนี้กับบทเรียน

ฮะดีษบทนี้เป็นหลักฐานที่บอกให้รู้ว่า ห้ามทำรูปและมีการคาดโทษไว้สำหรับบรรดาผู้ที่ทำรูป

สิ่งต่าง ๆที่ได้รับจากฮะดีษนี้

1.ห้ามทำรูปสิ่งมีชีวิต และการทำรูปสิ่งมีชีวิตนั้นเป็นบาปใหญ่

2.ห้ามทำรูปสิ่งมีชีวิตทุกรูปแบบ ไม่ว่าจะเป็นรูปปั้นหรือแกะสลักตลอดจนการวาดเขียนด้วยมือหรือโดยการใช้เครื่องมือต่างๆ เช่น กล้องถ่ายรูป ยกเว้นในกรณีที่จำเป็นเท่านั้น

3.ห้ามทำรูปสิ่งมีชีวิตไม่ว่าจะมีเจตนาหรือวัตถุประสงค์ใดๆ ก็ตาม นอกจากกรณีที่จำเป็นจริงๆเท่านั้น

4.ในรายงานสุดท้ายของฮะดีษเป็นหลักฐานบ่งบอกว่า การลงโทษผู้ที่ทำรูปนั้นมีระยะเวลาที่ยาวนาน และการเน้นถึงการไร้ความสามารถของพวกเขา

5.ฮะดีษบทนี้บอกให้รู้ว่า การสร้างและการเป่าวิญญาณนั้นไม่มีใครที่สามารถจะทำได้ นอกจากอัลลอฮฺ ﷻ เพียงองค์เดียวเท่านั้น

มีรายงานคำพูดของท่านอาลีที่ระบุว่า

وَلِمُسْلِمٍ عَنْ أَبِي الْهَيَّاجِ ،قال : قَالَ لِي عَلِيُّ بْنُ أَبِي طَالِبٍ : (أَلا أَبْعَثُكَ عَلَى مَا بَعَثَنِي عَلَيْهِ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : أَنْ لا تَدَعَ صُوْرَةً إلاَّ طَمَسْتَهَا وَلا قَبْرًا مُشْرِفًا إِلا سَوَّيْتَهُ)

ความหมาย

มีรายงานคำพูดหนึ่งของท่านอาลี โดยรายงานจากท่านอบุลฮัยยาจญ์ แจ้งว่า ท่านอาลี อิบนุ อบีฏอลิบ กล่าวแก่ฉันว่า "ฉันจะแต่งตั้งท่านไปทำภารกิจเหมือนกับที่ท่านร่อซูล ﷺ ได้แต่งตั้งฉันไปทำภารกิจจะได้ไหม ? คือทำการกวาดล้างมิให้เหลือรูปปั้นไว้เลยแม้เพียงรูปเดียว และหลุมศพกุบุ๊รที่ก่อดินสูงก็ทำให้มันราบเรียบด้วย" (บันทึกโดย อิมามมุสลิม)

ประวัติของผู้รายงานโดยสรุป

أبو الْهَيَّاجِ ท่านอบุลฮัยยาจญ์ ชื่อจริงของท่านคือ ฮัยยาน บิน ฮุศ็อยนฺ อัลอะสะดีย์ เป็นหนึ่งในบรรดาตาบิอูน เป็นผู้รายงานฮะดีษที่มีความน่าเชื่อถือ

อธิบายคำศัพท์

أَلَا	เป็นสำนวนที่ใช้ในการดึงความสนใจผู้ฟังก่อนจะเริ่มพูดเรื่องหนึ่งเรื่องใด
أَبْعَثُكَ	ฉันจะแต่งตั้งท่านให้ไปทำภารกิจ
لا تَدَعَ	ท่านอย่าปล่อยทิ้งไว้
إلاَّ طَمَسْتَهَا	นอกจากกวาดล้างและทำลายให้หมดสิ้น
مُشْرِفًا	สูง, ยื่น
سَوَّيْتَهُ	ทำให้หลุมศพที่สูงนั้นราบเรียบกับพื้น

ความหมายของฮะดีษนี้โดยสรุป

ท่านอมีรุลมุมินีน(ผู้นำแห่งศรัทธาชน) อาลี บิน อบีฏอลิบ ﵁ ได้เสนอให้อบุลฮัยยาจญ์ ไปทำภารกิจอันสำคัญ ที่ท่านร่อซูล ﷺ เคยแต่งตั้งท่านให้ไปทำมาแล้ว ก็คือไปทำลายรูปปั้น เนื่องจากว่ามันเป็นการเลียนแบบการสร้างของอัลลอฮฺ ﷻ และก่อให้เกิดความโกลหล วุ่นวาย (ฟิตนะฮฺ)ต่างๆ เช่น การให้ความเคารพบูชาหรือเทิดทูนรูปปั้นเหล่านั้น ซึ่งจะนำไปสู่การตั้งภาคีต่ออัลลอฮฺ(ชิริก)

ส่วนการปรับหลุมศพให้ราบเสมอกับพื้นนั้น ก็เพราะหลุมศพที่ถูกก่อให้สูงนั้น เป็นสื่อที่นำไปสู่การตั้งภาคีต่ออัลลอฮฺ ﷻ ด้วยการเคารพบูชา และเทิดทูนหลุมศพนั้น

ความเกี่ยวเนื่องกันระหว่างคำพูดของท่านอาลีกับบทเรียน

คำพูดของท่านอาลีบอกให้รู้ว่า จำเป็นจะต้องกวาดล้างและทำลายรูปปั้นทั้งหมด

สิ่งต่าง ๆที่ได้รับจากฮะดีษนี้

1.ห้ามทำรูปสิ่งมีชีวิต และต้องทำลายทิ้งให้หมดทุกประเภท

2.การสั่งเสียในเรื่องสัจธรรม และการใช้ให้ทำความดี ห้ามปรามมิให้ทำความชั่ว และการเผยแผ่ความรู้

3.ห้ามก่อหลุมศพให้สูง เพราะมันจะเป็นสื่อที่นำไปสู่การตั้งภาคีต่ออัลลอฮฺ

4.จำเป็นจะต้องรื้อสิ่งปลูกสร้างหรือสิ่งอื่นที่อยู่บนหลุมศพทิ้งไป

5.การทำรูปภาพหรือรูปปั้นต่าง ก็เป็นการกระทำที่ต้องห้ามเช่นเดียวกับการสร้างอาคารไว้บนหลุม (มะกอม) เพราะเป็นสื่อที่นำไปสู่การตั้งภาคีต่ออัลลอฮฺ

قال العلامة مقبل بن هاديّ الوادعي رحمه الله تعالى:

"الله أنعم عليك بعقل لكن لا لتعارض به الكتاب والسنة بل لتفاهم به الكتاب والسنة"

ท่านมุกบิล บิน ฮาดี อัลวาดิอีย์ ร่อฮิมะฮุลลอฮฺ ได้กล่าวว่า
"อัลลอฮฺนั้นได้ประทานสติปัญญาให้กับท่าน
มิใช่เพื่อให้ท่านใช้มันในการคัดค้านต่ออัลกุรอานและซุนนะฮฺ
ทว่าใช้มันเพื่อทำความเข้าใจในอัลกุรอานและซุนนะฮฺ "

بَابُ مَا جَاءَ فِي كَثْرَةِ الْحَلِفِ

บทว่าด้วย : เรื่องห้ามการสาบานพร่ำเพรื่อ และการสาบานเท็จ

ดังพระดำรัสของอัลลอฮฺ ﷻ ที่พระองค์ทรงตรัสว่า

وقوله تعالى:﴿وَٱحۡفَظُوٓاْ أَيۡمَٰنَكُمۡۚ ..﴾ (المائدة : ٨٩)

" และพวกเจ้าจงรักษาการสาบานของพวกเจ้า .."

(อัลมาอิดะฮฺ 5: 89)

และในฮะดีษของท่านร่อซูลﷺ

عن أَبَا هُرَيْرَةَ ـ رَضِىَ اللهُ عَنْهُ ـ قَالَ : سَمِعْتُ رَسُولَ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ :((الْحَلِفُ مَنْفَقَةٌ لِلسِّلْعَةِ مَمْحَقَةٌ لِلْكَسْبِ)) أخرجاه

ความหมาย

มีรายงานจากอบูฮุร็อยเราะฮฺ ร่อฎิยัลลอฮุอันฮุ กล่าวว่า ฉันได้ยินท่านร่อซูล ﷺ กล่าวว่า "การสาบาน(เท็จ)นั้น ทำให้ซื้อง่ายขายคล่อง แต่ลบล้างทั้งทุนและ กำไร"

(บันทึกโดย อิมามบุคอรีย์ และอิมามมุสลิม)

ความเกี่ยวเนื่องกันระหว่างบทนี้กับกิตาบุตเตาฮีด

ส่วนหนึ่งของการมีหลักการให้เอกภาพต่ออัลลอฮฺ(เตาฮีด)ที่สมบูรณ์นั้น คือ การยกย่องให้เกียรติต่อพระนามของอัลลอฮฺ ﷻ และการไม่นำเอาพระนามของพระองค์มาลบหลู่ด้วยการนำมาใช้อย่างไม่คู่ควร เช่นการสาบานพร่ำเพรื่อ การสาบานเท็จ การทำเช่นนั้นเป็นการกระทำที่ต้องห้ามและเป็นการไม่ให้เกียรติต่อพระองค์

อธิบายคำศัพท์

مَا جَاءَ فِي كَثْرَةِ الْحَلِف	ห้ามสาบานพร่ำเพรื่อและสาบานเท็จ
واحْفَظُوْا أَيْمَانَكُمْ	ท่านทั้งหลายจงรักษาการสาบานของพวกท่าน ซึ่งหมายถึงสาบานโดยไม่มีการไถ่ถอนและการผิดคำสาบาน
مَنْفَقَةٌ	แปลว่า คล่องตัว
لِلسِّلْعَةِ	แปลว่า สินค้า , ข้าวของ
مَمْحَقَةٌ	แปลว่า ลบล้าง , ทำให้บกพร่อง

ความหมายของฮะดีษโดยสรุป

ท่านนบีมุฮัมมัด ﷺ ได้เตือนให้ระวังความมักง่ายในเรื่องการสาบานอย่าง พร่ำเพื่อและเป็นเท็จ เพื่อทำให้ซื้อง่ายขายคล่องและ

เกิดผลกำไร เพราะผู้ขายต้องการสร้างความน่าเชื่อถือให้แก่ผู้ซื้ออย่างไม่ชอบธรรม แน่นอนการกระทำเช่นนั้นเป็นการใช้พระนามของอัลลลอฮฺในหนทางที่ต้องห้าม จึงทำให้บะรอกะฮฺ(ความดีงามและความจำเริญ)ในการซื้อขายนั้นหมดไป

ความเกี่ยวเนื่องกันระหว่างฮะดีษนี้กับบทเรียน

ในฮะดีษบทนี้ มีการเตือนมิให้สาบานเท็จในการซื้อขาย เพราะจะทำให้บะรอกะฮฺ(ความดีงามและความจำเริญ)ในการซื้อขายนั้นหมดไป

สิ่งต่าง ๆที่ได้รับจากฮะดีษนี้

1.เตือนให้ระวังเรื่องการสาบานเท็จในการซื้อขาย เพราะเป็นการลบหลู่ดูหมิ่นพระนามของอัลลอฮฺ ﷻ และยังทำให้หลักการให้เอกภาพต่ออัลลอฮฺ(เตาฮีด)บกพร่องอีกด้วย

2.แจ้งให้ทราบถึงสิ่งที่จะเกิดขึ้นเนื่องจากการสาบานเท็จและอันตรายของมัน

3.การแสวงหากำไรโดยไม่ถูกต้อง ถึงแม้จะได้มามากสักเพียงใดก็ตาม แต่ก็จะถูกลบล้างบะรอกะฮฺ(ความดีงามและความจำเริญ)และไม่มีความดีใดๆเหลืออยู่เลย

จากอัลฮะดีษ

وَعن سَلْمَانَ -رضى الله عنه- أَنَّ رَسُولَ اللهِ قال :((ثَلاَثَةٌ لا يُكَلِّمُهُمُ الله وَلاَيُزَكِّيْهِمْ وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ : أُشَيْمِطٌ زَانٍ، وَعَائِلٌ مُسْتَكْبِرٌ ، ورَجُلٌ جَعَلَ اللهَ بِضَاعَتَهُ ، لا يَشْتَرِىْ إِلاَ بِيَمِيْنِهِ ، وَلا يَبِيعُ إلا بِيَمِيْنِهِ)) رَوَاهُ الطَّبَرَانِيُّ بِسَنَدٍ صَحِيْحٍ

ความหมาย

มีรายงานจากท่านซัลมาน ร่อฎิยัลลอฮุอันฮุ ว่า แท้จริงท่านร่อซูลลุลลอฮฺ ﷺ ได้กล่าวว่า "บุคคลคนสามประเภทที่อัลลอฮฺจะไม่ทรงพูดกับพวกเขาและจะไม่ทรงชำระลบล้างความผิดบาปให้แก่พวกเขา และพวกเขาจะถูกลงโทษอย่างแสนสาหัส คือ คนชราที่ทำผิดประเวณี(ซินา) คนยากไร้ที่มีความเย่อหยิ่งจองหอง และคนที่นำเอาอัลลอฮฺมาเป็นผู้รับประกันสินค้า คือ ซื้อขายด้วยการสาบานเท็จ(โดยนำพระนามของพระองค์มาอ้างในการสาบานนั้น)"

(บันทึกโดย อัฏฏ็อบรอนีย์ ด้วยสายรายงานที่ศ่อเฮียะหฺ)

ประวัติผู้รายงานฮะดีษนี้โดยสรุป

ซัลมาน (سلمان) หมายถึง อบูอับดุลลอฮฺ หรือซัลมาน

อัล ฟารีซีย์ เป็นชาวเมืองอัศบะฮาน(เมืองหนึ่งที่ปัจจุบันตั้งอยู่ในประเทศอิหร่าน)บางสายรายงานบอกว่าท่านเป็นชาวเมืองรอมะฮุรฺมุซ(เมืองหนึ่งที่ปัจจุบันตั้งอยู่ในประเทศอิหร่าน) โดยท่านได้เข้ารับอิสลามในขณะที่ท่านนบีมุฮัมมัด ﷺ อพยพมาเมืองมะดีนะฮฺ และท่านได้เข้าร่วมสงครามคอนดัก(สงครามสนามเพาะ)และสงครามอื่นๆ ท่านเสีย ชีวิตในปีฮิจญ์เราะฮฺศักราชที่ 36

อธิบายคำศัพท์

لا يُكَلِّمُهُمُ اللهُ	อัลลอฮฺจะไม่ทรงพูดกับพวกเขา เป็นการคาดโทษอย่างหนักแก่ผู้ที่มีลักษณะดังนี้
وَلاَ يُزَكِّيْهِمْ	จะไม่ทรงชำระลบล้างความผิดบาปให้แก่พวกเขา
وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ	และพวกเขาจะได้รับการลงโทษอันเจ็บปวด
أُشَيْمِط	คนที่เริ่มมีผมหงอกเนื่องจากแก่ชรา
زَانٍ	ผู้ที่ผิดประเวณี
وَعَائِلٌ مُسْتَكْبِرٌ	คนยากไร้ที่มีความหยิ่งยะโส
جَعَلَ اللهَ بِضَاعَتَهُ	สาบานโดยอ้างพระนามของอัลลอฮฺอย่างพร่ำเพรื่อและเป็นเท็จในการซื้อขาย

ความหมายของฮะดีษนี้โดยสรุป

ท่านนบีมุฮัมมัด ﷺ ได้บอกให้ทราบถึงคนสามประเภทจากบรรดาคนฝ่าฝืนที่จะถูกลงโทษสถานหนัก อันเนื่องจากความผิดของเขา

1.ผู้ที่ละเมิดทางเพศ (ทำซินา) ทั้งๆที่มีอายุมาก และเป็นวัยที่สมรรถภาพทางเพศเสื่อมถอยลงแล้ว แต่บุคคลชราผู้นั้นก็ยังคงทำผิดประเวณีอยู่ ตรงนี้แสดงให้เห็นว่าการทำผิดประเวณี (ซินา) เป็นสันดานเดิมของเขาที่ชอบฝ่าฝืนทำความชั่ว และเนื่องจากว่าการทำผิดประเวณี(ซินา)นั้น เป็นการกระทำที่น่ารังเกียจสำหรับทุกๆคนโดยพื้นฐานเดิมอยู่แล้ว ดังนั้นสำหรับผู้สูงอายุมันจึงเป็นพฤติกรรมที่ยิ่งน่ารังเกียจมากกว่าคนอื่นๆ

2.คนที่ยากไร้ที่มีความยะโสโอหังต่อผู้อื่น แม้ว่าความยะโสโอหังเป็นที่น่ารังเกียจในทุกคนอยู่แล้ว แต่คนที่ยากไร้ซึ่งไม่มีทรัพย์สินที่จะทำให้เขาหยิ่งผยอง แต่เขากลับทำเช่นนั้น ตรงนี้บ่งบอกให้รู้ว่าคนประเภทนี้คือผู้ที่หยิ่งยโสโอหังโดยธาตุแท้และสันดานเดิมของเขา ไม่ใช่เป็นคนหยิ่งยโสเพราะปัจจัยหรือตัวแปรอื่นๆที่เข้ามามีผลทำให้เขาเปลี่ยนแปลงจากคนดีไปเป็นคนไม่ดี

3.ผู้ที่อ้างการสาบานด้วยพระนามของอัลลอฮฺ ﷻ มาใช้ในการขายสินค้าของเขา อย่างพร่ำเพรื่อและเป็นเท็จ ซึ่งการกระทำเช่นนี้ถือเป็นการลบหลู่ดูหมิ่นต่อพระนามของอัลลอฮฺ ﷻ โดยนำมาเป็นสื่อที่ใช้ในการแสวงหาทรัพย์สิน และผลกำไรต่างๆ

ความเกี่ยวเนื่องกันระหว่างฮะดีษนี้กับบทเรียน

ฮะดีษบทนี้เตือนให้ระวังการใช้คำสาบานพร่ำเพรื่อและเป็นเท็จในการค้าขาย

สิ่งต่าง ๆที่ได้รับจากฮะดีษนี้

1.เตือนให้ระวังการคำสาบานอย่างพร่ำเพรื่อและเป็นเท็จในการค้าขาย และเตือนให้ระมัดระวังในการสาบานที่กล่าวอ้างพระนามของอัลลอฮฺ ﷻ เพื่อเป็นการให้เกียรติต่อพระนามของพระองค์

2.ยืนยันว่าอัลลอฮฺนั้นจะทรงพูดกับผู้ที่ภักดีต่อพระองค์ และจะทรงให้เกียรติเขาด้วยการพูดกับเขา

3.เตือนให้ระวังการทำผิดประเวณี(ซินา) โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับผู้ที่สูงอายุ

4.เตือนให้ระวังการหยิ่งยะโสโดยเฉพาะคนที่ยากไร้

****

และในฮะดีษอีกบทหนึ่งที่ว่า

وفى الصَّحِيْحِ عن عِمْرَانَ بْنِ حُصَيْنٍ ـ رَضِىَ اللهُ عَنْهُ ـ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ :((خَيْرُ أُمَّتِى

قَرْنِى ، ثُمَّ الَّذِينَ يَلُونَهُمْ ، ثُمَّ الَّذِينَ يَلُونَهُمْ)) قَالَ عِمْرَانُ: فَلا أَدْرِى أَذَكَرَ بَعْدَ قَرْنِهِ مَرَّتَيْنِ أَوْ ثَلاثًا ((ثُمَّ إِنَّ بَعْدَكُمْ قَوْمًا يَشْهَدُونَ وَلا يُسْتَشْهَدُونَ ، وَيَخُونُونَ وَلا يُؤْتَمَنُونَ ، وَيَنْذُرُونَ وَلا يُوْفُونَ ، وَيَظْهَرُ فِيهِمُ السِّمَنُ))

ความหมาย

มีรายงานจากท่านอิมรอน บิน ฮุศ็อยนฺ ﷛ ว่า ท่านร่อซูล ﷺ กล่าวว่า "ประชาชาติที่ดีที่สุดของฉันคือผู้ที่อยู่ในยุคของฉันและยุคต่อจากฉัน และยุคต่อจากนั้น โดยท่าน อิมรอน ได้กล่าวว่า "ฉันไม่แน่ใจว่าท่านร่อซูลได้ระบุหลังจากยุคของท่านสองครั้งหรือสามครั้ง"

หลังจากนั้นจะมีชนกลุ่มหนึ่งที่จะเป็นพยาน แต่ไม่สามารถเอามาอ้างเป็นหลักฐานได้ (เนื่องจากเป็นการกล่าวเท็จ) โดยพวกเขาจะบิดพลิ้วและไม่ได้รับความไว้วางใจ พวกเขาจะบนบานแต่จะไม่ทำตามในสิ่งได้ที่บนบานไว้ และความอ้วนพี(เนื่องจากลุ่มหลงและอิ่มหนำสำราญกับการใช้ชีวิตในโลกนี้จนหลงลืมโลกหน้า)จะปรากฏชัดในหมู่พวกเขา"

(บันทึกโดย อิมามมุสลิม)

อธิบายคำศัพท์

وفى الصَّحِيْحِ	หมายถึง ฮะดีษบทนี้ถูกบันทึกอยู่ในศ่อเฮียะหฺมุสลิม
قَرْنِى	พวกที่อยู่ในยุคของฉัน ในที่นี้หมายถึงบรรดาศ่อฮาบะฮฺ และคำว่า "ก็อรนฺ"(القرن) โดยทั่วไปแปลว่าศตวรรษ ซึ่งหมายถึงยุคสมัยในแต่ละรุ่นของกลุ่มชนที่มีชีวิตอยู่ในช่วงเวลาที่ใกล้เคียงกัน
ثُمَّ الَّذِينَ يَلُونَهُمْ	หลังจากนั้นคือ ยุคของบรรดาตาบิอูน (ยุคของบุคคลที่มาหลังจากยุคของศ่อฮาบะฮฺ) ภาษาไทยมักเรียกกันติดปากว่า "ตาบิอูน" ซึ่งถ้าให้ถูกต้องตามหลักภาษาต้องใช้คำว่า "ตาบิอูน"
ثُمَّ الَّذِينَ يَلُونَهُمْ	หลังจากนั้นคือยุคของตาบิอุตตาบีอีน (ยุคของบุคคลที่มาหลังจากยุคของตาบิอูน) ภาษาไทยมักเรียกกันติดปากว่า "ตาบิอิตตาบิอูน" ซึ่งถ้าให้ถูกต้องตามหลักภาษาต้องใช้คำว่า "ตาบิอุตตาบิอูน"
يَشْهَدُونَ	พวกเขาจะเป็นพยานเท็จ

وَلا يُسْتَشْهَدُونَ	ซึ่งการเป็นพยานของเขานั้นไม่เป็นที่เชื่อถือ เนื่องจากการเป็นพยานของพวกเขานั้นคือการเป็นพยานเท็จและเนื่องจากพวกเขาไม่รักษาคำมั่นสัญญา และไม่รักษาสัจจะ
وَيَخُونُونَ	พวกเขาบิดพริ้ว
وَلا يُؤْتَمَنُونَ	ผู้คนไม่ไว้วางใจพวกเขา เนื่องจากความคดโกงของพวกเขา
وَيَنْذُرُونَ وَلا يُوْفُونَ	พวกเขามิได้ทำตามสิ่งที่พวกเขาได้บนบานไว้ ทั้งๆที่การแก้บนตามที่ได้ให้สัญญาและบนบานไว้นั้นเป็นสิ่งที่จำเป็น (วาญิบ)
وَيَظْهَرُ فِيهِمُ السِّمَنِ	ความอ้วนพีจะปรากฏในหมู่พวกเขา หมายถึงความอ้วนพี อุดมสมบูรณ์เนื่องจากมีความสุข อิ่มหนำสำราญ และเพลิดเพลินกับการใช้ชีวิตในโลกนี้ โดยหลงลืมเรื่องของโลกหน้า(อาคิเราะฮฺ)

ความหมายของฮะดีษบทนี้โดยสรุป

ท่านนบีมุฮัมมัด ﷺ ได้บอกให้ทราบว่ายุคที่ดีที่สุดของ

ประชาชาตินี้ มีสามยุคด้วยกัน โดยเรียงตามลำดับ ก็คือ 1.ยุคศ่อฮาบะฮฺ(ยุคของบุคคลที่มีชีวิตอยู่ร่วมกับท่านนบี) 2.ยุคตาบิอูน 3.ยุคของตาบิอุตตาบิอูน เนื่องจากอิสลามที่แท้จริงยังโดดเด่นอยู่ในยุคของพวกเขา และสามยุคนี้เป็นยุคที่อยู่ใกล้ชิดกับรัศมีแห่งสัจธรรมของท่านนบีมุฮัมมัด ﷺ ซึ่งต่อมาในยุคภายหลังจากนั้น ความเลวร้ายก็เกิดขึ้นในประชาชาติมุสลิม ความหลงผิดต่างๆที่อุตริขึ้นมาในเรื่องศาสนามีมากขึ้น ซึ่งรวมถึงความมักง่ายในเรื่องของการเป็นพยานยืนยัน และการหย่อนยาน,ละเลยต่อความรับผิดชอบและสัญญา โดยมุ่งแต่เรื่องการแสวงหาความสุขสำราญในโลกนี้โดยไม่สนใจเรื่องของโลกหน้า ซึ่งพฤติกรรมที่น่ารังเกียจดังกล่าวนี้ แสดงให้เห็นชัดเจนว่า การนับถืออิสลามของพวกเขานั้นตกต่ำลง

ความเกี่ยวเนื่องกันระหว่างฮะดีษนี้กับบทเรียน

ในฮะดีษบทนี้มีการประณามบรรดาพวกที่มักง่ายและหย่อนยานในเรื่องการเป็นพยานยืนยัน ซึ่งการเป็นพยานนั้นถือเป็นการสาบานชนิดหนึ่ง

สิ่งต่าง ๆที่ได้รับจากฮะดีษนี้

1.ความประเสริฐของยุคทั้งสามหรือสี่ ได้แก่ ยุคของศ่อฮาบะฮฺ ยุคของตาบิอูน และยุคของตาบิอุตตาบิอูนผู้ที่ดำเนินตามพวกเขา

2.ประณามความรีบร้อนในการเป็นพยาน โดยไม่ตรวจสอบให้รอบคอบอย่างแน่ชัดเสียก่อน

3.ห้ามมักง่ายในการบนบาน และต้องรับผิดชอบการกระทำในสิ่งที่ได้บนบานไว้(แก้บน)

4.ประณามเรื่องการบิดพลิ้วในเรื่องความรับผิดชอบ และส่งเสริมให้มีความซื่อสัตย์

5.ประณามการหมกมุ่นอยู่กับการแสวงหาความสุขสำราญและลุ่มหลงอยู่กับเรื่องของโลกนี้(ดุนยา)โดยไม่สนใจและหลงลืมเรื่องของโลกหน้า(อาคิเราะฮฺ)

6.ลักษณะพิเศษของการเป็นนบีของท่านนบีมุฮัมมัด ﷺ คือการที่ท่านสามารถบอกเหตุการณ์บางอย่างได้ก่อนที่จะเกิดขึ้น และหลังจากนั้นเหตุการณ์ดังกล่าวก็เกิดขึ้นจริงด้วยการอนุมัติของอัลลอฮฺ

****

และในฮะดีษของท่านนบีมุฮัมมัดอีกบทที่ระบุว่า

قال رحمه الله وفيْهِ عَنْ ابْنِ مَسْعُوْدٍ ـ رضى اللهُ عنه ـ أَنَّ النَّبِيْ: ((خَيْرُ النَّاسِ قَرْنِي ،ثُـمَّ الَّذِينَ يَلُونَهُمْ ، ثُمَّ الَّذِينَ يَلُونَهُمْ ثُمَّ يَجِيءُ قَوْمٌ تَسْبِقُ شَهَادَةُ أَحَدِهِمْ يَمِينَهُ ، وَيَمِينُهُ شَهَادَتَهُ)) قال إبراهيم :" كانوا يَضْرِبُوْنَنَا عَلَى الشَّهَادَةِ وَالْعَهْدِ وَنَحْنُ صِغَارٌ"

ความหมาย

และมีฮะดีษบทหนึ่งที่ถูกบันทึกไว้ในตำราเศาะเหี๊ยะฮฺของอิมามมุสลิมโดยรายงานจากท่านอิบนุ มัสอู๊ด ﷺ แจ้งว่า แท้จริงท่านนบีมุฮัมมัด ﷺ ได้กล่าวว่า "กลุ่มชนที่ดีที่สุดคือยุคของฉัน หลังจากนั้นคือยุคต่อจากนั้น และยุคต่อจากนั้น แล้วจะมีชนกลุ่มหนึ่งที่สาบานก่อนที่จะเป็นพยานยืนยัน และบางครั้งก็เป็นพยานยืนยันก่อนที่จะสาบาน"

อิบรอฮีมอันนะค่ออีย์ได้กล่าวว่า "พวกเขา(พ่อของพวกเรา) เคยเฆี่ยนตีพวกเราเกี่ยวกับเรื่องของการเป็นพยานยืนยันและการรักษาสัญญา ในขณะที่พวกเรา (ลูก) ยังเป็นเด็ก"

(บันทึกโดย อิมามมุสลิม)

ประวัติผู้รายงานโดยสรุป

إبراهيم คือ ท่านอบู อิมรอน อิบรอฮีม บิน ยะซีด อันนะค่ออีย์ อัลกูฟีย์ เป็นหนึ่งในตาบิอูน และเป็นผู้รู้ในด้านฟิกฮฺ เสียชีวิตในปีฮิจญ์เราะฮฺศักราชที่ 96 ร่อฮิม่ะฮุลลอฮฺ

อธิบายคำศัพท์

تَسْبِقُ شَهَادَةُ أَحَدِهِمُ يَمِينَهُ الخ	รวมกันระหว่างการสาบานและการยืนยัน โดยบางครั้งก็ยืนยันก่อนและบางครั้งก็สาบานก่อน
كانوا	พวกเขา (ตาบิอูน)
يَضْرِبُوْنَنَا عَلَى الشَّهَادَةِ...الخ	พวกเขาลงโทษลูกของเขาเพื่อดัดนิสัยไม่ให้บิดพริ้วต่อสัญญา และเพื่อให้ลูกของพวกเขาให้ความสำคัญอย่างจริงจังต่อความรับผิดชอบกับการรักษาสัญญาในขณะที่ลูกๆยังเล็กอยู่ เพื่อพวกเขาจะได้เคยชินต่อการรักษาสัญญา เพราะคนที่สาบานแล้วนั้นจำเป็นต้องรักษาตามที่ได้สาบานไว้ เช่นเดียวกับเรื่องของสัญญา เพื่อมิให้มักง่าย

ความหมายของฮะดีษนี้โดยสรุป

ท่านนบีมุฮัมมัด ﷺ ได้บอกให้ทราบว่า ประชาชาติที่ดีที่สุดนั้นอยู่ในสามยุคดังที่กล่าวไว้ข้างต้น หลังจากนั้นจะมีพวกที่มักง่าย

ในเรื่องของการเป็นพยานยืนยันและในเรื่องของการสาบาน อันเนื่องจากการศรัทธาที่อ่อนแอของพวกเขา โดยที่พวกเขามิได้ให้ความสำคัญกับเรื่องการเป็นพยานยืนยันและเรื่องการสาบาน ทั้งในด้านความรับผิดชอบและในการปฏิบัติ เพราะพวกเขาไม่เกรงกลัวอัลลอฮฺ ﷻ และไม่สนใจในเรื่องดังกล่าวนั้นด้วย

อิบรอฮีม อัลนะค่ออีย์ ได้บอกเพิ่มเติมอีกว่า บรรดาตาบิอูนนั้นจะพร่ำสอนลูกๆเด็กๆของพวกเขาในการให้ความสำคัญอย่างจริงจังกับการเป็นพยานและการรักษาสัญญา เพื่อที่จะได้มีความคุ้นเคยกับพฤติกรรมดีๆนี้และเติบโตขึ้นมาโดยไม่มักง่ายในเรื่องการเป็นพยานและการสาบาน

ความเกี่ยวเนื่องกันระหว่างฮะดีษนี้กับบทเรียน

ในฮะดีษนี้มีการเตือนมิให้มักง่ายในเรื่องการสาบานและการเป็นพยาน

สิ่งต่าง ๆที่ได้รับจากฮะดีษนี้

1.ยุคที่ดีนั้นอยู่ในสามศตวรรษแรก ซึ่งถือว่าเป็นสามศตวรรษที่ดีที่สุดในประชาชาตินี้

2.ประณามเรื่องความรีบร้อนในการเป็นพยานยืนยันและการสาบาน

3.ลักษณะพิเศษของท่านนบีมุฮัมมัด ﷺ ที่ท่านสามารถบอกเหตุการณ์บางอย่างได้ก่อนที่เหตุการณ์นั้นๆจะเกิดขึ้น ด้วยการอนุมัติของอัลลอฮฺ ﷻ

4.ความเอาใจใส่ของคนรุ่นแรกๆในการสั่งสอนเยาวชน และอบรมบ่มนิสัยของพวกเขา

عمل ينجي من عذاب الله: قال رسول الله صلى الله عليه وسلم:

ما عمل آدميٌّ عملاً أنجى له من عذاب الله من ذكر الله.

การงานที่ช่วยให้รอดพ้นจากการลงโทษของอัลลอฮฺ ..

ท่านร่อซู้ล ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะซัลลัมกล่าวว่า

"ไม่มีการงานใดที่ลูกหลานของอาดัมจะทำแล้วช่วยให้เขารอดพ้นจากการลงโทษของอัลลอฮฺได้ดีไปกว่าการรำลึกถึงพระองค์"

بَاب مَا جَاءَ فِيْ ذِمَّةِ اللهِ وَذِمَّةِ نَبِيِّهِ

บทว่าด้วย : เรื่องส่งเสริมให้มีความรับผิดชอบในเรื่องของอัลลอฮฺ และร่อซูลของพระองค์

อัลลอฮฺ ﷻ ทรงตรัส ว่า

وقول الله تعالى: ﴿ وَأَوۡفُواْ بِعَهۡدِ ٱللَّهِ إِذَا عَٰهَدتُّمۡ وَلَا تَنقُضُواْ ٱلۡأَيۡمَٰنَ بَعۡدَ تَوۡكِيدِهَا وَقَدۡ جَعَلۡتُمُ ٱللَّهَ عَلَيۡكُمۡ كَفِيلًاۚ إِنَّ ٱللَّهَ يَعۡلَمُ مَا تَفۡعَلُونَ ۝٩١ ﴾

ความหมาย

"และพวกเจ้าจงปฏิบัติให้ครบถ้วนตามพันธสัญญาของอัลลอฮฺ เมื่อพวกเจ้าได้สัญญาไว้ และพวกเจ้าอย่าได้ทำลายคำสาบาน หลังจากที่ได้มีการยืนยันไว้แล้ว และแน่นอน พวกเจ้าได้ตั้งอัลลอฮฺเป็นพยานแก่พวกเจ้า แท้จริงอัลลอฮฺ ทรงรอบรู้สิ่งที่พวกเจ้ากระทำกัน" (อันนะฮลฺ 16:91)

ความเกี่ยวเนื่องกันระหว่างอายะฮฺนี้กับกิตาบุตเตาฮีด

การรักษาสัญญานั้นเป็นการให้ความยิ่งใหญ่และเทิดทูนต่ออัลลอฮฺ ﷻ และการไม่รักษาสัญญานั้นถือเป็นการไม่ให้เกียรติต่อพระองค์และทำให้หลักการให้เอกภาพต่ออัลลอฮฺ(เตาฮีด)บกพร่อง

อธิบายคำศัพท์

مَا جَاءَ فِيْ ذِمَّةِ اللهِ	ส่งเสริมให้มีความรับผิดชอบในเรื่องของอัลลอฮฺ
وأَوْفُوْا بِعَهْدِ اللهِ	พวกเจ้าจงรักษาสัญญาของอัลลอฮฺ (ด้วยการปฏิบัติตามข้อบังคับในการทำสัญญาหรือการสาบานหรืออื่นๆ)
وَلا تَنْقُضُوْا الأَيْمَانَ	และพวกเจ้าอย่าผิดคำสาบานต่ออัลลอฮฺ
بَعْدَ تَوْكِيْدِهَا	หลังจากที่ได้เน้นย้ำด้วยการใช้พระนามของอัลลอฮฺ ﷻ มากล่าวอ้างยืนยัน
وقَدْ جَعَلْتُمُ اللهَ علَيْكُمْ كَفِيْلاً	แน่นอนพวกท่านได้ให้อัลลอฮฺ ﷻ เป็นสักขีพยานแทนพวกท่านในเรื่องสัญญานั้นแล้ว
إِنَّ اللهَ يَعْلَمُ مَا تَفْعَلُوْنَ	อัลลอฮฺ ﷻ ทรงรอบรู้ยิ่งในการที่พวกท่านผิดคำสาบานหรือการสัญญา ซึ่งสำนวนนี้เป็นการบอกกล่าวเชิงขู่สำทับให้ระวัง

ความหมายของอายะฮฺนี้โดยสรุป

อัลลอฮฺ ﷻ ทรงใช้ให้รักษาสัญญาด้วยความซื่อสัตย์ต่อคำมั่นที่ได้ให้ไว้ และปฏิบัติให้ตรงตามคำสาบานที่มีการเน้นย้ำด้วย

การกล่าวอ้างพระนามของอัลลอฮฺ ﷻ เพราะว่าผู้ที่สาบานนั้นได้ยึดเอาอัลลอฮฺ ﷻ เป็นสักขีพยานและเป็นผู้คุ้มครองดูแลพวกเขา โดยที่พระองค์ทรงรู้ดียิ่งถึงการกระทำตลอดจนความเคลื่อนไหวของพวกเขา ซึ่งพระองค์จะทรงพิพากษาและตอบแทนพวกเขาในการกระทำเหล่านั้น

ความเกี่ยวเนื่องกันระหว่างอายะฮฺนี้กับบทเรียน

อายะฮฺนี้บอกให้รู้ว่าการรักษาสัญญาต่างๆนั้นเป็นเรื่องที่จำเป็น และส่วนหนึ่งจากสัญญาที่จำเป็นจะต้องรักษากับเพื่อนมนุษย์ด้วยกันนั้นก็คือการมีความรับผิดชอบ คือจำเป็นจะต้องมีความซื่อตรงต่อหน้าที่ๆได้รับผิดชอบอยู่ เพราะเป็นส่วนหนึ่งจากความหมายของอายะฮฺ

สิ่งต่าง ๆที่ได้รับจากอายะฮฺนี้

1.จำเป็นจะต้องรักษาคำมั่นสัญญา

2.ห้ามผิดคำสัญญาและการสาบานที่มีอยู่ในสัญญาหรือคำมั่นต่างๆ

3.ยืนยันให้ทราบว่าความรอบรู้นั้นเป็นหนึ่งในบรรดาคุณลักษณะอันสมบูรณ์แบบของอัลลอฮฺ ﷻ ซึ่งไม่มีสิ่งใดจะซ่อนเร้นจากพระองค์ได้

4.การคาดโทษแก่ผู้ที่ผิดคำมั่นสัญญา

จากฮะดีษของท่านร่อซูล ﷺ ว่า

عَنْ بُرَيْدَةَ ـ رَضِىَ اللهُ عَنهُ ـ قَالَ : كَانَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا أَمَّرَ أَمِيرًا عَلَى جَيْشٍ أَوْ سَرِيَّةٍ ، أَوْصَاهُ بِتَقْوَى اللهِ ـ تَعَالَى ـ وَمَنْ مَعَهُ مِنَ الْمُسْلِمِينَ خَيْرًا ، فَقَالَ:((اغْزُوا بِاسْمِ اللهِ ، فِى سَبِيلِ اللهِ ، قَاتِلُوا مَنْ كَفَرَ بِاللهِ ، اغْزُوا ، وَلا تَغُلُّوا ، وَلا تَغْدِرُوا ، وَلا تُمَثِّلُوا، وَلا تَقْتُلُوا وَلِيدًا.

وَإِذَا لَقِيتَ عَدُوَّكَ مِنَ الْمُشْرِكِينَ ، فَادْعُهُمْ إِلَى ثَلاثِ خِلاَلٍ (أَوْ خِصَالٍ) فَأَيَّتُهُنَّ مَا أَجَابُوكَ : فَاقْبَلْ مِنْهُمْ ، وَكُفَّ عَنْهُمْ ، ثُمَّ ادْعُهُمْ إِلَى الإِسْلامِ ، فَإِنْ أَجَابُوكَ : فَاقْبَلْ مِنْهُمْ ، ثُمَّ ادْعُهُمْ إِلَى التَّحَوُّلِ مِنْ دَارِهِمْ إِلَى دَارِ الْمُهَاجِرِينَ ، وَأَخْبِرْهُمْ أَنَّهُمْ إِنْ فَعَلُوا ذَلِكَ، فَلَهُمْ مَا لِلْمُهَاجِرِينَ، وَعَلَيْهِمْ مَا عَلَى الْمُهَاجِرِينَ ، فَإِنْ أَبَوْا أَنْ يَتَحَوَّلُوا مِنْهَا، فَأَخْبِرْهُمْ أَنَّهُمْ يَكُونُونَ كَأَعْرَابِ الْمُسْلِمِينَ، يَجْرِى عَلَيْهِمْ حُكْمُ اللهِ الَّذِى يَجْرِى عَلَى الْمُؤْمِنِينَ، وَلا يَكُونُ لَهُمْ فِى الْغَنِيمَةِ وَالْفَىْءِ شَىْءٌ، إِلاَّ أَنْ يُجَاهِدُوا مَعَ الْمُسْلِمِينَ، فَإِنْ هُمْ أَبَوْا، فَسَأَلْهُم الْجِزْيَة، فَإِنْ هُمْ أَجَابُوكَ ،فَاقْبَلْ مِنْهُم

وَكُفَّ عَنْهُمْ، فَإِنْ هُمْ أَبَوْا، فَاسْتَعِنْ بِاللهِ وَقَاتِلْهُمْ.
وَإِذَا حَاصَرْتَ أَهْلَ حِصْنٍ، فَأَرَادُوكَ أَنْ تَجْعَلَ لَهُمْ ذِمَّةَ اللهِ وَذِمَّةَ نَبِيِّهِ، فَلا تَجْعَلْ لَهُمْ ذِمَّةَ اللهِ وَ ذِمَّةَ نَبِيِّهِ، وَلَكِنْ اجْعَلْ لَهُمْ ذِمَّتَكَ وَذِمَّةَ أَصْحَابِكَ، فَإِنَّكُمْ إِنْ تُخْفِرُوا ذِمَمَكُمْ وَذِمَّةَ أَصْحَابِكُمْ أَهْوَنُ مِنْ أَنْ تُخْفِرُوا ذِمَّةَ اللهِ وَذِمَّةَ نَبِيِّهِ
وَإِذَا حَاصَرْتَ أَهْلَ حِصْنٍ فَأَرَادُوكَ أَنْ تُنْزِلَهُمْ عَلَى حُكْمِ اللهِ، فَلا تُنْزِلْهُمْ عَلَى حُكْمِ اللهِ، وَلَكِنْ أَنْزِلْهُمْ عَلَى حُكْمِكَ، فَإِنَّكَ لا تَدْرِى أَتُصِيبُ حُكْمَ اللهِ فِيهِمْ أَمْ لا))
رَوَاهُ مُسْلِمٌ

ความหมาย

มีรายงานจากท่านบุรอยดะฮฺ ﵁ ว่า ท่านร่อซูล ﷺ นั้น เมื่อท่านได้แต่งตั้งแม่ทัพประจำกองทหารหรือหน่วยทหารย่อย ๆ ท่านจะสั่งเสียเขาให้มีความยำเกรง ต่ออัลลอฮฺ ﷻ และให้เขาปกครองดูแลบรรดามุสลิมที่อยู่ภายใต้การปกครองของเขาให้ดี แล้วท่านร่อซูลก็ได้กล่าวต่อไปอีกว่า "ท่านทั้งหลายจงต่อสู้ด้วยพระนามของอัลลอฮฺ จงต่อสู้ในหนทางของอัลลอฮฺ ﷻ จงต่อสู้กับผู้ปฏิเสธศรัทธาต่ออัลลอฮฺ ﷻ ท่านทั้งหลายจงต่อสู้ ท่านทั้งหลายจงอย่ายักยอกทรัพย์เชลย อย่าบิดพริ้วในสงคราม อย่าทำลายศพ และอย่าฆ่าเด็ก

เมื่อท่านพบศัตรูของท่านที่เป็นพวกมุชริก(ผู้ที่ตั้งภาคีต่ออัลลอฮฺ) ก็จงเรียกร้องเชิญชวนพวกเขาด้วยสิ่งสามประการ เมื่อพวกเขารับข้อหนึ่งข้อใดก็จงปล่อยพวกเขาไว้ นั่นคือจงเชิญชวนพวกเขาสู่ศาสนาอิสลาม หากพวกเขารับคำเชิญชวนก็ให้รับพวกเขาไว้ จากนั้นก็จงชักชวนให้พวกเขาย้ายออกจากที่อยู่ของพวกเขาไปยังที่อยู่ของเหล่าผู้อพยพ (มุฮาญีรีน) และแจ้งให้พวกเขาทราบว่า หากพวกเขาทำเช่นนั้น พวกเขาจะได้รับการปฏิบัติเช่นเดียวกับบรรดามุฮาญีรีน และพวกเขาจะต้องปฏิบัติเช่นเดียวกับเหล่ามุฮาญีรีน หากพวกเขาปฏิเสธที่จะย้ายที่อยู่เดิม ก็จงแจ้งให้พวกเขาทราบเช่นเดียวกับอาหรับชนบทที่เป็นมุสลิมทั่วไป คือจะต้องอยู่ภายใต้กฎหมายและการปกครองของอัลลอฮฺ(บทบัญญัติอิสลาม) เช่นเดียวกับบรรดามุอฺมิน(ผู้ศรัทธาต่ออิสลาม) แต่พวกเขาจะไม่ได้รับส่วนแบ่งจากทรัพย์เชลย เว้นแต่เมื่อพวกเขาออกไปสู้รบร่วมกับบรรดามุสลิม หากพวกเขาปฏิเสธ ก็ให้เก็บค่าส่วย และหากว่าพวกเขาตอบรับก็ปล่อยพวกเขาไว้ แต่หากพวกเขาปฏิเสธข้อเสนอทั้งสามนี้แล้ว ท่านก็จงขอความช่วยเหลือต่ออัลลอฮฺ ﷻ และเริ่มสู้รบกับพวกเขาได้

เมื่อพวกท่านได้ปิดล้อมเมืองหนึ่งเมืองใดได้แล้ว และพวกเขามีความต้องการที่จะให้พวกท่านปล่อยพวกเขาไว้ใน

ความรับผิดชอบของอัลลอฮฺ และความรับผิดชอบของนบีของพระองค์ ท่านก็อย่าได้ปล่อยพวกเขาไว้ หากแต่ว่าจงให้พวกเขาอยู่ในความรับผิดชอบดูแลของท่านและบรรดาพวกพ้องของท่าน เพราะการที่พวกท่านจะเปลี่ยนแปลง,ยกเลิกสัญญาความรับผิดชอบของท่านและพวกพ้องของท่านนั้น เป็นเรื่องที่เบากว่าที่จะเปลี่ยนแปลง,ยกเลิกความรับผิดชอบของอัลลอฮฺและความรับผิดขอบของนบีมุฮัมมัด ﷺ ของพระองค์

และเมื่อท่านได้ปิดล้อมเมืองใดแล้ว พวกเขาต้องการที่จะให้ท่านปล่อยพวกเขาไว้ตามการตัดสินชี้ขาดของอัลลอฮฺ ท่านจงอย่าปล่อยพวกเขาไว้ แต่จงให้พวกเขาขึ้นอยู่กับการชี้ขาดของท่าน เพราะท่านไม่อาจทราบได้ว่าการตัดสินชี้ขาดของท่านต่อพวกเขานั้นจะถูกต้องตรงกับข้อตัดสินชี้ขาดของอัลลอฮฺหรือไม่” (บันทึกโดย มุสลิม)

อธิบายคำศัพท์

أَمَّرَ أَمِيرًا	แต่งตั้งผู้ใดผู้หนึ่งเป็นผู้นำทัพ
عَلَى جَيْشٍ	กองทหาร
أو سَرِيَّةٍ	หน่วยลาดตระเวน
وَمَنْ مَعَهُ	ผู้ที่อยู่ภายใต้การปกครองของเขา คือ เหล่าทหารที่อยู่ภายใต้บังคับบัญชาของแม่ทัพ

خَيْرًا	ปฏิบัติต่อพวกเขา(เหล่าทหาร)โดยดี
اغْزُوا	ให้เริ่มทำสงคราม
فِى سَبِيلِ اللهِ	อยู่ในหนทางของอัลลอฮฺ
مَنْ كَفَرَ بِاللهِ	ปฏิเสธศรัทธาต่ออัลลอฮฺ
وَلا تَغُلُّوا	คำว่า “ อัลฆุลู้ล” (الغلول) แปลว่า การยักยอกเอาทรัพย์จากที่ยึดได้ก่อนทำการแบ่ง
وَلا تَغْدِرُوا	ท่านอย่าผิดสัญญา
وَلا تَمْثِـلُوا	อย่าทำร้ายศพด้วยการตัดอวัยวะต่างๆของเขา
وَلِيدًا	คือเด็กและทาส
ثَلاثِ خِلاَلٍ (أَوْ خِصَالٍ)	3 ประการ ตรงนี้เป็นสำนวนที่บ่งบอกว่าผู้รายงานฮะดีษนี้มีความลังเลระหว่างคำสองคำ คือ خِلاَل และ خِصَالٍ แต่โดยสรุปแล้วไม่นับว่าเป็นเรื่องน่าตำหนิหรือส่งผลต่อความถูกต้องของฮะดีษ เพราะคำทั้งสองมีความหมายที่เหมือนกัน คือแปลว่า ประการ
فَاقْبَلْ مِنْهُمْ	จงยอมรับการเข้ารับอิสลามของพวกเขาและละเว้นจากการทำสงครามกับพวกเขา

دَارِ الْمُهَاجِرِينَ	ที่พำนักของเหล่าผู้อพยพ ในที่นี้หมายถึงเมืองมะดีนะฮฺ
فَلَهُمْ مَا لِلْمُهَاجِرِينَ	คือมีสิทธิ์ได้รับส่วนแบ่งจากทรัพย์เชลยที่ได้รับจากการรบหรือยึดได้
مَا عَلَى الْمُهَاجِرِينَ	หมายถึง พวกเขาต้องทำการญิฮาด(สู้รบ) และอื่นๆ เช่นเดียวกับเหล่ามุฮาญิรีน
كَأَعْرَابِ الْمُسْلِمِينَ	หมายถึง ผู้ที่อาศัยอยู่ในชนบท และไม่ได้อพยพหรือออกไปร่วมทำสงครามร่วมกับเหล่ามุฮาญิรีน
فَسْألهُم الْجِزْيَةَ	จงบอกให้เขาจ่ายส่วย,ค่าคุ้มครอง(ญิซยะฮฺ) ก็คือทรัพย์สินและเครื่องบรรณาการที่เก็บมาจากพวกปฏิเสธศรัทธา(กาฟิร) เพื่อแลกกับการคงอยู่ในศาสนาเดิมและอยู่ภายใต้การคุ้มครองของทัพมุสลิมโดยไม่ต้องถูกประหาร
فَإِنْ هُمْ أَبَوْا	หากพวกเขาปฏิเสธการเข้าสู่อิสลามและไม่ยอมจ่ายค่าคุ้มครอง
حَاصَرْتَ أَهْلَ حِصْنٍ	หิศน์ حِصْنٌ หมายถึง ป้อมปราการ และคำว่า حاصرتم แปลว่า พวกท่านได้ล้อมพวกเขาไว้แล้ว

ذِمَّةَ اللهِ وَذِمَّةَ نَبِيِّه “อัซซิมมะฮฺ” การดูแลรับผิดชอบของอัลลอฮฺ และ นบีมุฮัมมัด ﷺ ของพระองค์

أَنْ تُخْفِرُوا ذِمَمَكُمْ การที่พวกท่านจะเปลี่ยนแปลงหรือยกเลิกสัญญาของพวกท่านเอง

ความหมายของฮะดีษนี้โดยสรุป

เศาะหาบะฮฺผู้มีเกียรติท่านนี้ชื่อว่า บุรอยดะฮฺ บิน อัลฮุศอยนฺ رضي الله عنه ได้บอกให้ทราบถึงสิ่งที่ท่านนบีมุฮัมมัด ﷺ ได้ปฏิบัติในขณะที่ท่านจะส่งกองทหารหรือหน่วยลาดตระเวนออกไปรบในหนทางของอัลลอฮฺ سبحانه وتعالى ท่านนบีมุฮัมมัด ﷺ จะกำชับบรรดาแม่ทัพให้มีความยำเกรงต่ออัลลอฮฺ سبحانه وتعالى อยู่ตลอดเวลา ให้เกรงกลัวการลงโทษของพระองค์ด้วยการรักษาความยำเกรงต่อพระองค์ และได้สั่งให้พวกเขาเริ่มด้วยการขอความคุ้มครองช่วยเหลือจากอัลลอฮฺ سبحانه وتعالى ก่อนทำการสู้รบกับพวกปฏิเสธอิสลาม(กาฟิร) เพื่อปราบปรามและขจัดการปฏิเสธศรัทธาให้หมดไป และให้การนับถือศาสนาทั้งหมดนั้นเป็นกรรมสิทธิ์ของอัลลอฮฺแต่เพียงพระองค์เดียว سبحانه وتعالى และได้ห้ามพวกเขาในการผิดคำสัญญาหรือยักยอกทรัพย์สินเชลยที่ยึดได้ก่อนมีการแบ่งสรรปันส่วน และห้ามการทำร้ายศพหรือเข่นฆ่าผู้ที่ไม่สมควร เช่นบรรดาเด็กๆ และเมื่อได้เผชิญหน้ากับข้าศึกศัตรูแล้วก่อนที่จะเริ่ม

ทำการรบกับพวกเขาให้บอกข้อเสนอสามประการแก่พวกเขา ประการแรกคือเชิญชวนให้พวกเขาเข้ารับอิสลาม ถ้าหากพวกเขาได้เข้ารับอิสลามก็ให้เลือกเอาระหว่างสองประการ คืออพยพไปอยู่มะดีนะฮฺ ซึ่งพวกเขาจะได้รับสิทธิเช่นเดียวกับพวกมุฮาญิรีนได้รับ โดยจะต้องปฏิบัติเช่นเดียวกับพวกมุฮาญิรีนปฏิบัติ หรือไม่ก็อยู่แบบเดียวกันกับกลุ่มมุสลิมชนบทที่ไม่มีสิทธิ์ได้รับส่วนแบ่งจากทรัพย์เชลยใดๆเลย ประการที่สองคือให้พวกเขาจ่ายส่วยเครื่องบรรณาการให้แก่กองทัพมุสลิมเพื่อแลกกับการคุ้มครองจากทัพมุสลิมและไม่ต้องถูกฆ่า หรือประการที่สาม หากเขาไม่รับข้อเสนอทั้งสองประการข้างต้น ก็ให้ทำการสู้รบกับพวกเขา จากนั้นท่านนบีมุฮัมมัด ﷺ ได้สั่งเสียบรรดาแม่ทัพขณะที่ปิดล้อมเมืองของเหล่าผู้ปฏิเสธอิสลาม(กุฟฟารฺ)ได้แล้ว จากนั้นเมื่อพวกกุฟฟารขอร้องให้ปล่อยพวกเขาไว้กับความรับผิดชอบของอัลลอฮและร่อซูล จงอย่าปล่อยพวกเขาตามที่ขอ แต่ให้บรรดาแม่ทัพมุสลิมทำสัญญาข้อตกลงระหว่างพวกเขากับกองทัพมุสลิม เพราะว่า การที่จะผิดสัญญาของอัลลอฮฺ ﷻ หรือสัญญาของร่อซูลของพระองค์นั้นถือเป็นความผิดมหันต์ยิ่งกว่าการผิดสัญญาระหว่างบรรดาแม่ทัพมุสลิมกับพวกปฏิเสธอิสลาม(กุฟฟารฺ) และเมื่อพวกกุฟฟารขอร้องให้ตัดสินพวกเขากับข้อตัดสินชี้ขาด(หุก่ม)ของอัลลอฮฺ ﷻ ก็จงอย่าปล่อยพวกเขาตามที่ขอ แต่ต้องให้พวกเขาอยู่ภายใต้การตัดสินชี้ขาดที่มาจากการตัดสินและวินิจฉัยของบรรดาแม่ทัพมุสลิม เพราะเกรงว่าหากใช้ข้อตัดสินชี้ขาด(หุก่ม)ของอัลลอฮฺ ﷻ

ในการตัดสินแล้วอาจจะตัดสินได้ไม่ถูกต้องไม่ครบถ้วนตามข้อตัดสินชี้ขาดของอัลลอฮฺ และอาจจะอ้างอิงสิ่งผิดๆไปสู่อัลลอฮฺ ﷻ อีกด้วย

ความเกี่ยวเนื่องกันระหว่างฮะดีษนี้กับบทเรียน

ในฮะดีษบทนี้มีการห้ามปล่อยหรือยอมให้พวกปฏิเสธอิสลาม (กาฟิร)ไว้กับสัญญาของอัลลอฮฺ ﷻ และสัญญาของร่อซูลของพระองค์ เพราะเกรงว่าจะไม่มีการทำตามสัญญานั้นแล้วทำให้เกิดเรื่องร้ายแรงยิ่งใหญ่ขึ้น ซึ่งการกระทำเช่นนี้ถือเป็นการทำลายสัญญาของอัลลอฮฺ ﷻ และยังทำให้การให้เอกภาพต่ออัลลอฮฺ(เตาฮีด)เกิดความบกพร่องอีกด้วย

สิ่งต่าง ๆที่ได้รับจากฮะดีษนี้

1.มีคำสั่งใช้จากบทบัญญัติให้ตั้งหน่วยลาดตระเวนหรือกองทหาร เพื่อส่งออกไปทำการสู้รบในหนทางของอัลออฮฺ ﷻ

2.การสู้รบนั้นจำเป็นจะต้องทำไปเพื่อเชิดชูพระดำรัสของอัลลอฮฺ ﷻ และเพื่อขจัดให้การปฏิเสธศรัทธาหมดไปจากหน้าแผ่นดิน และจะต้องไม่ใช้การรบเพื่อการขยายอำนาจ หรือเพื่อครอบครองทรัพย์สิน หรือเพื่อสร้างเกียรติยศและแสวงหาชื่อเสียง

3.มีคำสั่งใช้จากบทบัญญัติให้ตั้งผู้นำกองทัพหรือหน่วยทหาร

ลาดตระเวน

4.มีคำสั่งใช้จากบทบัญญัติให้ผู้ปกครองแผ่นดินหรือผู้นำของประเทศสั่งเสียบรรดาแม่ทัพมุสลิม รวมทั้งให้อธิบายยุทธวิธีและขั้นตอนต่างๆที่จะต้องใช้ในการสู้รบ

5.การสู้รบนั้นจำเป็นต้องเป็นไปโดยการอนุมัติของผู้ปกครองแผ่นดินหรือผู้นำของประเทศเท่านั้น

6.มีคำสั่งใช้จากบทบัญญัติให้ทำการเรียกร้องเชิญชวนมาสู่การนับถือศาสนาอิสลามก่อนที่จะทำการสู้รบ

7.มีคำสั่งใช้จากบทบัญญัติให้เรียกเก็บค่าส่วย,เครื่องบรรณาการจากพวกปฏิเสธอิสลาม(กาฟิร)ทั้งหมด

8.ห้ามฆ่าเด็ก

9.ห้ามทำร้ายศพ

10.ห้ามยักยอกทรัพย์เชลยหรือบิดพริ้วต่อคำมั่นสัญญา

11.ต้องยกย่องให้เกียรติต่อสัญญาของอัลลอฮฺ ﷻ และสัญญาของนบี ﷺ ของพระองค์ ซึ่งมีข้อแตกต่างกันระหว่างสัญญาของอัลลอฮฺ ﷻและนบีมุฮัมมัด ﷺ กับสัญญาในหมู่มนุษย์ด้วยกัน

12.การป้องกันเพื่อมิให้ตกอยู่ในสิ่งที่เป็นบาป

13.ข้อตัดสินชี้ขาด(หุก่ม)ของอัลลอฮฺนั้นจำเป็นจะต้องรักษาไว้โดยเปลี่ยนแปลงหรือยกเลิกไม่ได้ ส่วนข้อชี้ขาดและการวินิจฉัยของ

บุคคลนั้นสามารถเปลี่ยนแปลงและยกเลิกได้ และแจ้งให้ทราบว่าผู้ที่ทำการวินิจฉัยนั้นย่อมมีโอกาสที่จะวินิจฉัยถูกต้องหรือผิดพลาด

14.การแนะนำให้ทำสิ่งที่มีอันตรายน้อยที่สุดในภาวะที่จำเป็น

15.มีคำสั่งใช้จากบทบัญญัติว่าสามารถทำการวินิจฉัยได้ในภาวะที่จำเป็น

قال الشيخ السعدي: "إذا أحسن العبد في عبادة ربه
ووطن نفسه على الأعمال الفاضلة الشاقة
سهّل الله له الأمور، وهّون عليه صعابها."

เชคอัซซะอฺดี้ กล่าวว่า “เมื่อบ่าวคนหนึ่งจะกระทำความดี และเตรียมตัวปฏิบัติการงานที่ดีที่เป็นการยากลำบากสำหรับเขา อัลลอฮฺก็จะทรงให้การงานของเขานั้นสะดวก และทำให้ความยากลำบากนั้นง่ายดาย”

بَاب مَا جَاءَ فِي الإِقْسَامِ عَلَى اللهِ

บทว่าด้วย : เรื่องหลักฐานห้ามเกี่ยวกับการสาบานโดยดูหมิ่นอัลลอฮฺ ﷻ

عَنْ جُنْدَبِ بن عَبْدِ اللهِ ـ رضى الله عنه ـ قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ :((قَالَ رَجُلٌ : وَاللهِ لاَ يَغْفِرُ اللهُ لِفُلانٍ،فَقَالَ اللهَ عَزَّ وَجَلَّ : مَنْ ذَا الَّذِى يَتَأَلَّى عَلَيَّ أَنْ لا أَغْفِرَ لِفُلانٍ؟! إِنِّى قَدْ غَفَرْتُ لَهُ وَأَحْبَطْتُ عَمَلَكَ)) رَوَاهُ مُسْلِمٌ

وفِي حَدِيْثِ أَبِى هُرَيْرَةَ أَنَّ الْقَاإِلَ رَجُلٌ عَابِدٌ : قَالَ أَبُوْ هُرَيْرَةَ " تَكَلَّمَ بِكَلِمَةٍ أَوْبَقَتْ دُنْيَاهُ وَآخِرَتَهُ"

ความหมาย

มีรายงานจากท่านญุนดุบ บิน อับดุลลอฮฺ ؓ แจ้งว่าท่านร่อซูล ﷺ ได้กล่าวว่า "มีชายคนหนึ่งพูดว่า "ขอสาบานด้วยพระนามของอัลลอฮฺว่าพระองค์นั้นจะไม่ทรงอภัยโทษให้ชายคนหนึ่ง" ดังนั้นอัลลอฮฺจึงทรงตรัสว่า "ใครเล่าที่สาบานในเชิงบังคับข้าไม่ให้ยกโทษให้คน ๆหนึ่ง? แท้จริงข้าได้ยกโทษให้อภัยเขาไปแล้ว และได้ลบล้างการกระทำของเจ้า(ผู้ที่สาบานในเชิงบังคับต่ออัลลอฮฺ)ให้สูญเปล่าไปแล้ว"

(บันทึกโดย อิมามมุสลิม)

และมีรายงานโดยท่านอบูฮุรอยเราะฮฺ แจ้งว่า คนที่พูดนั้นเป็นคนที่เคร่งครัดในการทำอิบาดะฮฺ(ประกอบศาสนกิจ,ทำการเคารพบูชาอัลลอฮฺ) ท่านอบูฮุรอยเราะฮฺบอกว่า "เขาพูดเพียงคำเดียวทำให้เขาสูญเสียทั้งโลกนี้(ดุนยา) และโลกหน้า(อาคิเราะฮฺ)"

ความเกี่ยวเนื่องกันระหว่างบทนี้กับกิตาบุตเตาฮีด

การสาบานในลักษณะที่เป็นการบังคับอัลลอฮฺ ﷻ โดยขัดขวางพระองค์จากการกระทำอย่างหนึ่งอย่างใดนั้น ถือเป็นการลบล้างหลักการให้เอกภาพต่ออัลลอฮฺ(เตาฮีด) เพราะเป็นการกระทำที่เสียมารยาทต่ออัลลอฮฺ ﷻ

อธิบายคำศัพท์

ما جَاءَ فِي الإِقْسَامِ عَلَى اللهِ มีหลักฐานห้ามการสาบานโดยการดูหมิ่นต่ออัลลอฮฺ

مَنْ ذَا الَّذِى يَتَأَلَّى عَلَى ใครเล่าที่จะบังคับข้า ตรงนี้เป็นสำนวนคำถามในเชิงปฏิเสธ คือในความเป็นจริงแล้วไม่มีใครสามารถบังคับข้า(อัลลอฮฺ)ได้หรอก

أَحْبَطْتُ عَمَلَكَ	ทำให้การงานนั้นเป็นโมฆะ,สูญเปล่าและไร้ผล
أَوْبَقَتْ	ทำให้การงานของเขาทั้งในโลกนี้และในโลกหน้าต้องพินาศ

ความหมายของฮะดีษนี้โดยสรุป

ท่านนบีมุฮัมมัด ﷺ ได้บอกเตือนให้ทราบถึงภัยของการใช้คำพูด โดยท่านนบีได้เล่าว่ามีชายคนหนึ่งสาบานว่าอัลลอฮฺ ﷻ จะไม่ทรงให้อภัยแก่คนชั่วคนนั้นเสมือนกับว่าเขาได้ออกตัวตัดสิน(หุก่ม) แทนอัลลอฮฺ ﷻ และทำการยับยั้งพระองค์ออกจากอภิสิทธิ์ในการตัดสินและจัดการเรื่องต่างๆที่เป็นกรรมสิทธิ์ของพระองค์แต่เพียงผู้เดียว เนื่องจากตัวเขาเชื่อว่าตนเองเป็นผู้มีเกียรติ , มีสิทธิพิเศษ และมีส่วนร่วมกับอัลลอฮฺ ﷻ ส่วนคนชั่วคนนั้นคือผู้ที่ต่ำต้อยไม่มีเกียรติ ณ ที่อัลลอฮฺ ซึ่งทัศนะคติเช่นนี้ถือเป็นการอุกอาจและเสียมารยาทต่อพระองค์อัลลอฮฺ ﷻ พระองค์จึงได้ทรงให้ผู้ที่พูดเช่นนั้นประสบกับความเลวร้าย และขาดทุนทั้งในโลกนี้(ดุนยา)และในโลกหน้า (อาคิเราะฮฺ)

ความเกี่ยวเนื่องกันระหว่างฮะดีษนี้กับบทเรียน

ฮะดีษนี้บอกให้ทราบว่าห้ามสาบานต่ออัลลอฮฺ ﷻ ในเชิงลบหลู่ดูหมิ่น และห้ามมิให้ทะนงตน เพราะการกระทำเช่นนี้จะทำให้หลักการให้เอกภาพต่ออัลลอฮฺ(เตาฮีด)นั้นบกพร่อง

สิ่งต่าง ๆที่ได้รับจากฮะดีษ

1.ห้ามสาบานในเชิงลบหลู่ดูหมิ่นต่ออัลลอฮฺ ﷻ ซึ่งการสาบานต่อพระองค์นั้นจะต้องเป็นการสาบานที่มีเจตนาดีและมุ่งหวังจะได้รับความดีงามจากพระองค์เท่านั้น

2.จำเป็นจะต้องมีมารยาทที่ดีต่ออัลลอฮฺ ﷻ

3.บอกให้ทราบถึงภยันตรายที่เกิดจากคำพูดและจะต้องระมัดระวังในการใช้คำพูด โดยเฉพาะคำพูดที่พาดพิงถึงอัลลอฮฺ

بَاب لا يُسْتَشْفَعُ بِاللهِ عَلَى خَلْقِهِ

บทว่าด้วย : เรื่องการขอความช่วยเหลือจากอัลลอฮฺโดยไม่ต้องรอการอนุมัติจากใคร หรือขอจากผู้ใดอีก

عَنْ جُبَيْرِ بْنِ مُطْعِمٍ ـ رضى اللهُ عنه ـ قَالَ : جَاءَأَعْرَابِيٌّ إِلَى النَّبِي ، فَقَالَ : يَا رَسُولَ اللهِ ، نُهِكَتِ الأَنْفُسُ ، وَجاعَ الْعِيَالُ ، وَهَلَكَتِ الأَمْوَالُ؛ فَاسْتَسْقِ لَنَا رَبَّكَ ؛ فَإِنَّا نَسْتَشْفِعُ بِاللَّهِ عَلَيْكَ ،وَبِكَ عَلَى اللهِ، فَقَالَ النَّبِيُّ:((سُبْحَانَ اللهِ ! سُبْحَانَ اللهِ!)) فَمَا زَالَ يُسَبِّحُ حَتَّى عُرِفَ ذَلِكَ فِى وُجُوهِ أَصْحَابِهِ: ثُمَّ قَالَ النَّبِيُّ :((وَيْحَكَ! أَتَدْرِى مَا اللهُ ؟ إِنَّ شَأْنَ اللهِ أَعْظَمُ مِنْ ذَلِكَ؛إِنَّهُ لا يُسْتَشْفَعُ بِهِ عَلَى أَحَدٍ مِنْ خَلْقِهِ)) وذَكَرَ الْحَدِيْث . رَوَاهُ أَبُوْ دَاوُدَ

ความหมาย

มีรายงานจากท่านญุบัยรฺ บิน มุฏอิม ﵁ ว่า มีอาหรับชนบทคนหนึ่งมาหาท่านนบีมุฮัมมัด ﷺ แล้วเขาได้พูดว่า ท่านร่อซูลุลลอฮฺครับ ตอนนี้พวกเด็ก ๆ ต่างหิวโหย ทรัพย์สินก็เสียหาย ดังนั้นขอให้ท่านช่วยวิงวอนต่อพระเจ้าของท่านได้โปรด

ประทานฝนให้แก่พวกเราด้วยเถิด พวกเราจะขอต่ออัลลอฮฺ โดยให้ท่านเป็นผู้อนุมัติ (ให้ฝนตก) ซึ่งท่านนบีมุฮัมมัด ﷺ ก็ได้กล่าวว่า ซุบฮานัลลอฮฺ และกล่าวซ้ำอยู่เช่นนั้นจนกระทั่งดูได้จากสีหน้าของกลุ่มศ่อฮาบะฮฺว่าต้องเป็นเรื่องใหญ่แน่ หลังจากนั้นท่านนบีมุฮัมมัด ﷺ จึงได้กล่าวว่า "วัยฮัก" (เป็นการกล่าวอุทานแสดงถึงความไม่พอใจ) ท่านรู้ไหมว่าอัลลอฮฺคือใคร? แท้จริงกิจการงานของอัลลอฮฺนั้นยิ่งใหญ่กว่าสิ่งที่ท่านบอกมามากมายนัก แท้จริงแล้วจะต้องไม่ขอความช่วยเหลือจากอัลลอฮฺโดยอาศัยพระองค์เป็นสื่อกลางเพื่อไปขอความช่วยเหลือจากผู้ใดหลังจากพระองค์อีกแล้ว ..."

(บันทึกโดย อิมามอบูดาวูด)

ความเกี่ยวเนื่องกันระหว่างบทนี้กับกิตาบุตเตาฮีด

เพื่อเป็นการแจ้งให้ทราบในบทนี้ว่า ห้ามมิให้ไปขอพึ่งพาผู้อื่นให้ความช่วยเหลืออื่นใดอีก เมื่อได้ขอความช่วยเหลือและพึ่งพาต่ออัลลอฮฺ ﷻ แล้ว เพราะเมื่อมั่นใจอยู่กับพระองค์แล้วแต่กลับไปมุ่งขอจากคนอื่นอีกเท่ากับเป็นการแสดงถึงการไม่มอบหมายในการเป็นพระเจ้าผู้บริหารกิจการงานของอัลลอฮฺและเป็นการทำให้หลักการให้เอกภาพต่ออัลลอฮฺ(เตาฮีด)บกพร่อง เพราะผู้ขอให้ช่วยนั้นได้ขอต่อผู้ที่สูงส่งอยู่แล้ว คืออัลลอฮฺ ﷻ พระองค์ทรงบริสุทธิ์และยิ่งใหญ่เกิน

กว่าที่จะไปพึ่งพาผู้ใดอีก เพราะไม่มีผู้ใดที่จะสูงส่งยิ่งใหญ่ไปกว่าพระองค์อีกแล้ว

ประวัติโดยสรุปของผู้รายงานฮะดีษนี้

جبير ท่านญุบัยรฺ บิน มุฏอิม บิน อะดีย์ บิน เนาฟัล บิน อับดิ มะนาฟ อัลกุร่อชีย์ เป็นหนึ่งในผู้อาวุโสของตระกูลกุร็อยชฺ เข้ารับอิสลามก่อนการพิชิตมักกะฮฺ ท่านเสียชีวิตในปีฮิจญ์เราะฮฺศักราชที่ 57 ร่อฎิยัลลอฮุอันฮุ

อธิบายศัพท์

نُهِكَتِ แปลว่า ลำบาก อ่อนแอ ผอมโซ

فَاسْتَسْقِ لَنَا رَبَّكَ ขอท่านช่วยขอให้พระเจ้าของท่านได้โปรดประทานให้ฝนตกลงมาแก่พวกเราด้วยเถิด

نَسْتَشْفِعُ بِاللَّهِ عَلَيْكَ وَبِكَ على الله พวกเราจะขอต่ออัลลอฮฺ โดยให้ท่านเป็นผู้อนุมัติ

سُبْحَانَ اللهِ ! ให้ความบริสุทธิ์ต่ออัลลอฮฺ โดยยืนยันว่าพระองค์ทรงบริสุทธิ์และปราศจาก จากคุณลักษณะและทุกสิ่งที่ไม่คู่ควรกับพระองค์

عُرِفَ ذَلِكَ فِي وُجُوهِ أَصْحَابِهِ จนเป็นที่ทราบกันดีว่าท่านนบี

	มุฮัมมัด ﷺ โกรธ โดยดูได้จากที่สีหน้าของบรรดาศ่อฮาบะฮฺ
وَيْحَكَ!	เป็นการกล่าวอุทานแสดงถึงความไม่พอใจ
أَتَدْرِى مَا اللهُ؟	ท่านไม่รู้หรือว่าอัลลอฮฺเป็นใคร?

ความหมายของฮะดีษนี้โดยสรุป

ศ่อฮาบะฮฺท่านนี้ได้เล่าถึงชายชาวชนบทคนหนึ่งที่มาหาท่านนบีมุฮัมมัด ﷺ แล้วร้องทุกข์เรื่องที่ผู้คนได้ประสบภัยพิบัติเนื่องจากความแห้งแล้ง ไม่มีน้ำฝน และเขาก็ได้มาร้องขอต่อท่านนบีมุฮัมมัด ﷺ ให้ช่วยวิงวอนขอต่ออัลลอฮฺ ﷻ ให้ประทานน้ำฝนแก่พวกเขา แต่ทว่าเขาแสดงถึงวิธีการขอที่ไม่ถูกต้องและไร้มารยาทต่ออัลลอฮฺ ﷻ โดยพูดราวกับว่านบีมุฮัมมัด ﷺ นั้นเป็นผู้อนุมัติ แสดงว่านบีมุฮัมมัด ﷺ นั้นยิ่งใหญ่กว่าอัลลอฮฺ ﷻ ซึ่งการกระทำเช่นนี้เป็นความโง่เขลาเบาปัญญาของเขาในเรื่องความยิ่งใหญ่ของพระองค์ เพราะการขอความช่วยเหลือนั้นจะต้องขอจากผู้ที่ต่ำต้อยไปสู่ผู้ที่สูงส่งกว่า ด้วยเหตุนี้ท่านนบีมุฮัมมัด ﷺ จึงคัดค้านคำพูดเช่นนั้นของเขาและได้กล่าวให้ความบริสุทธิ์ต่ออัลลอฮฺ ﷻ ว่าพระองค์ทรงปราศจากข้อบกพร่องนั้นรวมถึงข้อบกพร่องอื่นๆทั้งหมด แต่ท่านนบีก็มิได้ค้านส่วนที่เป็นการขอความช่วยเหลือจากท่าน เพื่อให้ท่านช่วยขอต่ออัลลอฮฺ ﷻ ด้วยการวิงวอนขอต่อพระองค์เพียงผู้เดียว

ความเกี่ยวเนื่องกันระหว่างฮะดีษนี้กับบทเรียน

ในฮะดีษนี้ชี้ให้เห็นว่า ห้ามขอความช่วยเหลือจากอัลลอฮฺ ﷻ โดยเอาพระองค์เป็นสื่อกลางไปสู่คนใดคนหนึ่งจากมนุษย์หรือสิ่งถูกสร้างอื่นๆทั้งหมดในการให้หรืออนุมัติ เพราะการกระทำดังกล่าวเป็นการแสดงถึงความบกพร่องของอัลลอฮฺ

สิ่งต่าง ๆที่ได้รับจากฮะดีษนี้

1.ห้ามขอต่ออัลลอฮฺ ﷻ โดยให้พระองค์เป็นสื่อกลางสู่คนใดในหมู่มนุษย์หรือสิ่งถูกสร้างอื่นๆทั้งหมด เท่ากับเป็นการทำให้คุณลักษณะที่สมบูรณ์แบบไร้ที่ติของอัลลอฮฺ ﷻ นั้นดูบกพร่อง

2.ยืนยันให้ความบริสุทธิ์ต่ออัลลอฮฺ ﷻ ว่าพระองค์ทรงปราศจากจากทุกๆสิ่งที่ไม่คู่ควรกับพระองค์ ด้วยกับการกล่าวคำว่า “ซุบฮานัลลอฮฺ”

3.ให้คัดค้านสิ่งที่ไม่ถูกต้อง พร้อมกับสอนสิ่งที่ถูกต้องให้แก่ผู้ที่ไม่รู้

4.อนุญาตให้ขอความช่วยเหลือจากท่านร่อซูล ﷺ ในขณะที่ท่านยังมีชีวิตอยู่ เช่น ขอให้ท่านช่วยขอดุอาอฺต่ออัลลอฮฺ ﷻ ในการขจัดเรื่องเดือดร้อน เพราะท่านนบีมุฮัมมัด ﷺ นั้นเป็นผู้ที่ขอดุอาอฺแล้วจะการขอดุอานั้นได้รับการตอบรับ แต่เมื่อท่านเสียชีวิตไป

แล้วห้ามกระทำเช่นนั้นเด็ดขาด เนื่องจากบรรดาศ่อฮาบะฮฺมิได้กระทำเช่นนั้นอีกเลย(เพราะการวิงวอนขอสิ่งที่ต้องการจากคนตายให้ช่วยเป็นสื่อกลางไปขอจากอัลลอฮฺอีกต่อหนึ่งนั้นเป็นการตั้งภาคีต่ออัลลอฮฺ)

5.ให้สอนโดยการใช้วิธีการตั้งคำถาม เพราะจะทำให้การสอนนั้นได้รับความสนใจจากผู้เรียนมากยิ่งขึ้น

قال ابن قيم رحمه الله: "لكل عبد بداية ونهاية
فمن كانت بدايته اتباع الهوى!
كانت نهايته الذل والصغار والحرمان والبلاء"

อิบนุ กอยยิม รอฮิมะฮุ้ลลอฮฺกล่าวว่า
"สำหรับบ่าวคนหนึ่งนั้นมีจุดเริ่มต้นและจุดจบ
หากจุดเริ่มต้นของเขาคือการปฏิบัติตามอารมณ์แล้ว
จุดจบของเขาก็คือความต่ำต้อย และความหายนะ"

بَاب مَا جَاءَ فِي حِمَايَةِ الْمُصْطَفَى حِمَى التَّوْحِيْدِ وَسَدِّهِ طَرُقَ الشِّرْكِ

บทว่าด้วย : เรื่องการปกปักรักษาหลักการให้เอกภาพต่ออัลลอฮฺ(เตาฮีด)ของท่านนบีมุฮัมมัด ﷺ และป้องกันหนทางสู่การตั้งภาคีต่ออัลลอฮฺ(ชิริก) ในทุกรูปแบบ

จากอัลฮะดีษ

عن عَبْدِ اللهِ ابْنِ الشِّخِّيرِ رضي الله عنه قال : انْطَلَقْتُ فِي وَفْدِ بَنِي عَامِرٍ إِلَى رَسُولِ اللهِ ﷺ فَقُلْنَا : أَنْتَ سَيِّدُنَا ، فَقَالَ :((السَّيِّدُ اللهُ تَبَارَكَ وَتَعَالَى)) فَقُلْنَا : وَأَفْضَلُنَا فَضْلاً ، وَأَعْظَمُنَا طَوْلاً .فقال:((قُوْلُوْا بِقَوْلِكُمْ أَوْ بَعْضِ قَوْلِكُمْ، وَلا يَسْتَجْرِيَنَّكُمُ الشَّيْطَانُ)) رَوَاهُ أَبُوْدَاوُدَ بِسَنَدٍ جَيِّدٍ.

ความหมาย

มีฮะดีษบทหนึ่งที่รายงานจากอับดุลลอฮฺ บิน ชิคคีร รอฎิยัลลอฮุอันฮุว่า ฉันได้ไปหาท่านนบีมุฮัมมัด ﷺ พร้อมกับคณะของบนี(ตระกูล) อามิร แล้วพวกเขาก็ได้พูดว่า ท่าน(นบีมุฮัมมัด ﷺ)นั้น เป็นเจ้านายเหนือพวกเรา ท่านนบี

มุฮัมมัด ﷺ จึงกล่าวว่า เจ้านายที่ยิ่งใหญ่นั้นคือ อัลลอฮฺ ผู้ทรงศิริและทรงสูงส่ง แล้วพวกเราก็พูดอีกว่าท่าน(นบีมุฮัมมัด)นั้นเป็นผู้ที่ประเสริฐที่สุดในหมู่พวกเรา และมีความสามารถ ยิ่งใหญ่เหนือพวกเรา ท่านจึงกล่าวว่า "พวกท่านจงพูดไปตามปกติอย่างที่เคยพูดเถิด (ไม่ต้องถึงขนาดที่กล่าวมานี้) และอย่าได้ปล่อยให้ชัยฏอนเข้ามาแทรกแซงในคำพูดของพวกท่าน"
(บันทึกโดย อิมามอบูดาวูด ด้วยสายรายงานระดับปานกลางหะซัน)

ความเกี่ยวเนื่องกันระหว่างบทนี้กับกิตาบุตเตาฮีด

ในบทนี้ได้แจ้งให้ทราบว่า หลักการให้เอกภาพต่ออัลลอฮฺ(เตาฮีด)นั้นจะสมบูรณ์ได้ ด้วยการห่างไกลจากคำพูดทุกประเภทที่นำไปสู่การยกย่องบุคคลอย่างเลยเถิด จนถึงขั้นทำให้บุคคลนั้นเป็นหุ้นส่วนกับอัลลอฮฺ(ชิริก)

ประวัติโดยสรุปของผู้รายงานฮะดีษ

اِبْنِ الشِّخِّيرِ อิบนุ ชิคคี๊ร คือ ท่านอับดุลลอฮฺ บินอัชชิคคี๊ร บินเอ๊าฟฺ บินกะอ์บฺ บินวักดาน อัลฮะรีชียฺ เข้ารับอิสลามในวันพิชิตมักกะฮฺ ท่านเป็นหนึ่งในศ่อฮาบะฮฺและผู้รายงานฮะดีษ

อธิบายคำศัพท์

حِمَايَةِ	การป้องกัน , การรักษาให้รอดพ้นจากการคุกคามและภยันตราย
الْمُصْطَفَى	มุศฏ่อฟา คือชื่อหนึ่งของท่านนบี แปลว่า"ผู้ที่ถูกคัดเลือกเนื่องจากความบริสุทธิ์"
حِمَى التَّوْحِيْدِ	การรักษาการให้เอกภาพต่ออัลลอฮฺ(เตาฮีด) ให้บริสุทธิ์ใสสะอาดจากทุกๆการกระทำและคำพูดที่จะมาลบล้างหรือทำลายหลักเตาฮีดให้สูญหายไป
السَّيِّدُ	เจ้านายที่แท้จริงนั้นคือ อัลลอฮฺ ผู้มีอำนาจสูงสุด ﷻ และมนุษย์ทุกคนรวมถึงสิ่งถูกสร้างทั้งหมดนั้นล้วนแต่เป็นบ่าวของอัลลอฮฺ ﷻ
وَأَفْضَلُنَا فَضْلاً	ความดีเลิศประเสริฐที่เพียบพร้อมและครบถ้วนสมบูรณ์ทุกประการที่สุดในหมู่พวกเรา โดยพวกเขาหมายถึง ท่านนบีมุฮัมมัด
طَوْلا	ความประเสริฐ ยิ่งใหญ่ อำนาจ และมั่งคั่ง
قُوْلُوْا بِقَوْلِكُمْ	พวกท่านจงพูดตามปกติอย่างที่เคยพูด และอย่าใช้คำยกย่องจนเลยเถิด

وَلا يَسْتَجْرِيَنَّكُمُ الشَّيْطَانُ อย่าให้ชัยฏอนเข้ามาแทรกแซงในคำพูดของพวกท่าน

ความหมายของฮะดีษโดยสรุป

ครั้งหนึ่งในขณะที่ตัวแทนของตระกูลอามิรฺได้พูดยกย่องชมเชยท่านนบีมุฮัมมัด ﷺ ด้วยถ้อยคำที่เลยเถิด ท่านนบีจึงได้ห้ามพวกเขาในการพูดเช่นนั้น เพื่อเป็นการให้เกียรติและแสดงมารยาทที่ดีต่ออัลลอฮฺ ﷻ รวมถึงเป็นการปกป้องหลักการให้เอกภาพต่ออัลลอฮฺ(เตาฮีด)และเป็นการส่งเสริมพวกเขาให้ใช้ถ้อยคำที่เหมาะสม ไม่เกินเลย ดังเช่นที่ อัลลอฮฺ ﷻ ทรงเรียกท่านว่า ร่อซูลลุลลอฮฺ(ศาสนทูตของอัลลอฮฺ)

ความเกี่ยวเนื่องกันระหว่างฮะดีษนี้กับบทเรียน

ในฮะดีษนี้มีการห้ามไม่ให้ใช้คำพูดยกย่องที่เลยเถิดเกินความเหมาะสม เพราะคำพูดบางคำก็นำไปสู่การตั้งภาคีต่ออัลลอฮฺ(ชิริก)

สิ่งต่าง ๆที่ได้รับจากฮะดีษนี้

1.ความนอบน้อมถ่อมตนของท่านร่อซูล ﷺ และการแสดงมารยาทที่ดีของท่านต่อพระผู้เป็นเจ้าของท่าน

2.ห้ามกล่าวยกย่องชมเชยมนุษย์ด้วยถ้อยคำที่เลยเถิดเกินความเหมาะสม

3.คำว่า " อัซซัยยิด" السيد หรือเจ้านายในที่นี้ หมายถึงผู้มีอำนาจสูงสุดซึ่งเป็นคำที่คู่ควรกับอัลลอฮฺ และไม่สมควรกล่าวชมเชยมนุษย์คนใดด้วยการใช้คำว่า " อัซซัยยิด" السيد หรือ "เจ้านาย"

4.ห้ามใช้คำพูดยกย่องจนเลยเถิดเกินความเป็นจริง และสมควรพูดตามสถานภาพที่เหมาะสมและเป็นจริง

5.ต้องปกป้องหลักการให้เอกภาพต่ออัลลอฮฺ(เตาฮีด)ให้พ้นจากทุกสิ่งที่จะทำให้เตาฮีดบกพร่องไม่ว่าจะเป็นคำพูดหรือการกระทำ

****

และมีฮะดีษบทหนึ่งที่ท่านนบีมุฮัมมัด ﷺ ได้กล่าวว่า

وَعَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ ـ رَضى الله عَنه ـ أَنَّ نَاسًا قَالُوْا : يَا رَسُوْلَ اللهِ ، يَاخَيْرَنَا ، وَابْنَ خَيْرِنَا ، وسَيِّدَنَا،وَابْنَ سَيِّدِنَا، فَقَالَ :((يَا أَيُّهَا النَّاسُ ،قُوْلُوْابِقَوْلِكُمْ ، وَلا يَسْتَهْوِيَنَّكُمُ الشَّيْطَانُ ، أَنَّا مُحَمَّدٌ عَبْدُ اللهِ وَرَسُولُهُ ، مَا أُحِبُّ أَنْ تَرْفَعُونِى فَوْقَ مَنْزِلَتِى الَّتِى أَنْزَلَنِى اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ)) رواه النسائى بسند جيد

ความหมาย

รายงานจากท่านอนัส ﷺ ว่ามีคนกลุ่มหนึ่งพูดว่า "ท่านร่อซูลุลลอฮฺครับ ท่านคือผู้ประเสริฐสุดของพวกเรา ท่านคือลูกของผู้ประเสริฐสุดของพวกเรา ท่านคือผู้เป็นนายผู้สูงส่งของพวกเรา ท่านคือลูกของนายผู้สูงส่งของพวกเรา ดังนั้นท่านนบีมุฮัมมัด ﷺ จึงกล่าวว่า "ปุถุชนทั้งหลายเอ๋ย พวกท่านจงพูดตามปกติ ด้วยคำพูดของพวกท่าน(เหมือนที่พวกท่านเคยพูดกัน) แต่อย่าปล่อยให้ชัยฏอนล่อลวงพวกท่านจนคล้อยตามไปกับมัน ฉันคือมุฮัมมัด เป็นบ่าวของ อัลลอฮฺ ﷻ และเป็นศาสนทูตของพระองค์ ฉันไม่ชอบที่จะให้พวกท่านกล่าวยกย่องฉันเกินกว่าฐานะของฉันที่อัลลอฮฺ ﷻ ได้ทรงแต่งตั้งให้แก่ฉัน"

(บันทึกโดย อิมามอันนะซาอีย์ ด้วยสายรายงานระดับปานกลาง (หะซัน))

อธิบายคำศัพท์

يَاخَيْرَنَا	ท่านคือผู้ที่ประเสริฐสุดของพวกเรา
يَسْتَهْوِيَنَّكُمُ الشَّيْطَانُ	ปล่อยให้ชัยฏอนมาล่อลวงพวกท่านจนคล้อยตามอารมณ์ใฝ่ต่ำและขาดสติ

ความหมายของฮะดีษนี้โดยสรุป

ท่านนบีมุฮัมมัด ﷺ ไม่ชอบที่จะให้ผู้ใดยกย่องท่านด้วยถ้อยคำต่างๆที่ปรากฏในฮะดีษบทนี้ หรือถ้อยคำอื่นๆที่คล้ายคลึงกันนี้ ทั้งนี้เพื่อมิให้เป็นการยกย่องชมเชยโดยใช้คำพูดที่เลยเถิด จนเป็นสื่อที่นำไปสู่ความคลั่งไคล้ เพราะอัลลอฮฺ ﷻ ได้ทรงให้ท่านนบีนั้นมีฐานะที่สมบูรณ์และเหมาะสมในการเป็นบ่าวของพระองค์แล้ว ซึ่งท่านก็ไม่ชอบที่จะให้ใครมายกย่องจนเกินเหตุ เนื่องจากสาเหตุต่อไปนี้

1.เพื่อที่ผู้คนจะได้ให้เกียรติต่อท่านอย่างถูกต้องและเหมาะสม

2.เพื่อเป็นการชี้แนะให้พวกเขาละทิ้งการยกย่องท่านอย่างเลยเถิด

3.เพื่อเป็นการตักเตือนและสั่งสอนพวกเขา

4.เพื่อเป็นการปกป้องหลักการให้เอกภาพต่ออัลลอฮฺ (เตาฮีด) ให้สะอาดบริสุทธิ์

โดยท่านได้ชี้แนะพวกเขาให้เรียกท่านด้วยสองลักษณะด้วยกันคือ อับดุลลอฮฺ (บ่าวของอัลลอฮฺ) และร่อซูลุลลอฮฺ (ศาสนทูตของอัลลอฮฺ) เพราะทั้งสองคุณลักษณะนี้ถือเป็นคุณสมบัติที่สูงส่งที่สุดแล้วในฐานะของผู้ที่เป็นบ่าว

ซึ่งท่านก็ไม่ประสงค์จะให้มีการยกย่องท่านให้สูงเกินกว่าตำแหน่งที่ อัลลอฮฺ ﷻ ได้ประทานมาให้แก่ท่าน

ความเกี่ยวเนื่องกันระหว่างฮะดีษนี้กับบทเรียน

ท่านนบีมุฮัมมัด ﷺ ได้ห้ามมิให้กล่าวยกย่องชมเชยท่านเกินกว่าที่อัลลอฮฺ ﷻ ได้ทรงระบุลักษณะของท่านไว้ เพื่อเป็นการรักษาปกป้องหลักการให้เอกภาพต่ออัลลอฮฺ(เตาฮีด) และเพื่อป้องกันให้รอดพ้นจากความคลั่งใคล้ทั้งหมดที่จะนำไปสู่การตั้งภาคีต่ออัลลอฮฺ(ชิริก)

สิ่งต่าง ๆที่ได้รับจากฮะดีษนี้

1.ห้ามยกย่องชมเชยด้วยคำพูดที่เลยเถิดและเกินเลยความเหมาะสม เพื่อป้องกันไม่ให้คำพูดเหล่านั้นเป็นสื่อที่นำไปสู่การตั้งภาคีต่ออัลลอฮฺ(ชิริก)

2.ความถ่อมตนของท่านนบีมุฮัมมัด ﷺ และความพยายามของท่านในการปกป้องหลักการศรัทธาให้พ้นจากทุกสิ่งที่จะทำให้การศรัทธานั้นบกพร่อง

3.ท่านนบีมุฮัมมัด ﷺ เป็นบ่าวของอัลลอฮฺ ﷻ และเป็นศาสนทูตของพระองค์

4.เตือนให้ระวังแผนการอันชั่วร้ายของชัยฏอน ซึ่งบางครั้งมันจะมาในรูปของคำพูดและการกระทำที่เกินเลยขอบเขตของศาสนบัญญัติ

قال المحدث الألباني:

"الدين ليس بالعقل ولا بالعاطفة

إنما باتباع أحكام الله في كتابه وأحكامه

ورسوله في سنته وفي حديثه"

อัลอัลบานีย์กล่าวว่า
"ศาสนานั้นไม่ใช่การใช้สติปัญญาหรืออารมณ์
แต่ทว่าศาสนานั้น คือการปฏิบัติตามบทบัญญัติของอัลลอฮฺ
ที่มีอยู่ในคัมภีร์ของพระองค์
และคำสั่งใช้ของรอซู้ลตามแบบอย่างของท่าน"

باب قوله تعالى

บท(ส่งท้ายว่าด้วย : เรื่องความยิ่งใหญ่ของอัลลอฮฺ และรายละเอียดของสิ่งถูกสร้างบางอย่างของพระองค์ที่ยิ่งใหญ่)

จากดำรัสของอัลลอฮ ตะอาลา ที่พระองค์ทรงตรัสว่า

وقوله تعالى :﴿وَمَا قَدَرُوا۟ ٱللَّهَ حَقَّ قَدْرِهِۦ وَٱلْأَرْضُ جَمِيعًا قَبْضَتُهُۥ يَوْمَ ٱلْقِيَـٰمَةِ وَٱلسَّمَـٰوَٰتُ مَطْوِيَّـٰتٌۢ بِيَمِينِهِۦ ۚ سُبْحَـٰنَهُۥ وَتَعَـٰلَىٰ عَمَّا يُشْرِكُونَ ﴿٦٧﴾﴾ (الزمر : ٦٧)

ความหมาย

“และพวกเขามิได้ให้ความยิ่งใหญ่แด่อัลลอฮฺอันพึงมีต่อพระองค์อย่างแท้จริง โดยที่แผ่นดินนี้ทั้งหมดเป็นเพียงกำพระหัตถ์หนึ่งของพระองค์เท่านั้นในวันกิยามะฮฺ และชั้นฟ้าทั้งหลายจะถูกม้วนพับด้วยพระหัตถ์ขวาของพระองค์ มหาบริสุทธิ์ยิ่งแด่พระองค์ และพระองค์ทรงสูงส่งเหนือกว่าสิ่งที่พวกเขาตั้งภาคี” (อัซซุมัร 39:67)

ความเกี่ยวเนื่องกันระหว่างบทนี้กับกิตาบุตเตาฮีด

ผู้เรียบเรียง(ชัยคฺมุฮัมมัด บิน อับดุลวะฮาบ) มีความประสงค์ที่จะปิดท้ายหนังสือของท่านด้วยบทนี้ ซึ่งรวมเอาตัวบทต่างๆที่แสดงถึงความยิ่งใหญ่ของอัลลอฮฺ ﷿ และความต่ำต้อยของมวลมนุษย์และสรรพสิ่งต่างๆต่อพระองค์ เป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นว่าสมควรที่จะต้องมอบการเคารพบูชา(อิบาดะฮฺ)ทั้งมวลให้แด่อัลลอฮฺ ﷿ เพียงองค์เดียวและพระองค์นั้นทรงมีคุณลักษณะที่สมบูรณ์และสูงส่งยิ่ง

อธิบายคำศัพท์

بَابُ قَوْلِ اللهِ تَعَالَى	บทที่ว่าด้วยดำรัสของอัลลอฮ ตะอาลา ที่ว่า
وَمَا قَدَرُوْا اللهَ حَقَّ قَدْرِهِ	คือที่บรรดาผู้ตั้งภาคี(มุชริก)มิได้ให้ความยิ่งใหญ่ต่ออัลลอฮฺ ﷿ อย่างเหมาะสมคู่ควรกับความยิ่งใหญ่ของพระองค์อย่างแท้จริง เพราะพวกเขาเคารพกราบไหว้สิ่งอื่นนอกจากพระองค์ และนำสิ่งเหล่านั้นมาเป็นภาคีร่วมกับพระองค์
وَالأَرْضُ جَمِيعًا	โดยที่แผ่นดินทั้งหมด
سُبْحَانَهُ	มหาบริสุทธิ์แด่พระองค์ (เป็นการเทิดทูนและยืนยันถึงความบริสุทธิ์ของพระองค์)
وَتَعَالَى عَمَّا يُشْرِكُوْنَ	สูงส่งเหนือกว่าบรรดาภาคีต่าง ๆ ที่ต่ำต้อยไร้ความสามารถ

ความหมายของอายะฮฺนี้โดยสรุป

อัลลอฮฺ ﷻ ทรงตรัสว่า พวกที่ตั้งภาคีนั้นมิได้ให้ความยิ่งใหญ่ต่ออัลลอฮฺ ﷻ อย่างถูกต้องเหมาะสมกับคุณลักษณะของพระองค์ เนื่องจากพวกเขาได้กราบไหว้สิ่งอื่นนอกจากพระองค์และนำสิ่งเหล่านั้นมาตั้งเป็นภาคี(ชิริก)กับพระองค์ ทั้งๆที่พระองค์เป็นผู้ทรงสูงส่ง ผู้ทรงยิ่งใหญ่ ไม่มีผู้ใดจะมายิ่งใหญ่เหนือไปกว่าพระองค์ และพระองค์เป็นผู้ทรงเดชานุภาพเหนือทุกสิ่ง เป็นผู้ทรงครอบครองทุกสิ่งทุกอย่างที่อยู่ภายใต้อำนาจและเดชานุภาพของพระองค์ ซึ่งบรรดาสิ่งถูกสร้างทั้งปวงนั้นสำหรับพระองค์แล้วถือว่าเป็นส่วนที่เล็กน้อยและต่ำต้อย และพระองค์ทรงบอกอีกว่า พระองค์นั้นทรงบริสุทธิ์อยู่เหนือการตั้งภาคีของบรรดาผู้ตั้งภาคี(มุชริกีน)

ข้อพึงสังเกต

แนวทางของสลัฟที่เกี่ยวกับคำดำรัสของพระองค์ที่ว่า

﴿وَٱلۡأَرۡضُ جَمِيعٗا قَبۡضَتُهُۥ يَوۡمَ ٱلۡقِيَٰمَةِ وَٱلسَّمَٰوَٰتُ مَطۡوِيَّٰتُۢ بِيَمِينِهِۦۚ﴾

ความหมาย

“โดยแผ่นดินทั้งหมดนั้นเป็นเพียงกำพระหัตถ์หนึ่งของพระองค์เท่านั้น ในวันกิยามะฮฺ และบรรดาชั้นฟ้าทั้งหลายจะถูกม้วนพับด้วยพระหัตถ์ขวาของพระองค์”

นั่นคือความหมายและความเข้าใจที่ทราบกัน พร้อมทั้งต้องศรัทธาตามนั้นโดยไม่มีการบิดเบือนหรือหาวิธีการใดๆมาอธิบาย

****

จากอัลฮะดีษ

عَنِ ا بْنِ مَسْعُود ـ رَضِىَ اللهُ عَنْه ـ قَالَ : جَاءَ حَبْرٌ مِنَ الأَحْبَارِ إِلى رسُوْلِ اللهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ : يَا مُحَمَّدُ ، إنَّا نَجِدُ أَنَّ اللهَ يَجْعَلُ السَّمَاوَاتِ عَلَى أصْبُع ،وَالأَرَضِيْنَ عَلَى أصْبُع ،وَالشَّجَرَ عَلَى أصْبُع ، وَالثَّرَى عَلَى أصْبُع ، وَسَاِئِرَ الْخَلْقِ عَلَى أصْبُع ، فَيَقُولُ : أَنَا الْمَلِكُ . فَضَحِكَ النَّبِى صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حَتَّى بَدَتْ نَوَاجِذُه تَصْدِيقًا لِقَوْلِهِ الْحَبْر ، ثم قَرَأَ :﴿وَمَا قَدَرُوا اللَّهَ حَقَّ قَدْرِهِ والأَرْضُ جَمِيْعًا قَبْضَتُهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ ﴾

وفى رواية لمسلم: " وَالْجِبَالَ وَالشَّجَرَ عَلَى أَصْبُعٍ ثُمَّ يَهُزُّهُنَّ فَيَقُوْلُ : أَنَا الْمَلِكُ ، أَنَا اللهُ"

وفى رِوَايَةٍ لِلْبُخَارِيّ :" يَجْعَلُ السَّمَوَاتِ عَلَى أَصْبُعٍ ، وَالْمَاءَ وَالثَّرَى عَلَى أَصْبُعٍ ، وَسَاِئِرَ الْخَلْق عَلَى أَصْبُعٍ " أَخْرَجَاهُ

ความหมาย

มีรายงานจากอิบนุ มัสอู๊ด ﷺ ว่า "ได้มีผู้รู้ชาวยิวคนหนึ่งมาหาท่านร่อซูล ﷺ แล้วเขาได้กล่าวว่า โอ้ มุฮัมมัด พวกเราพบว่าอัลลอฮฺ ﷻ นั้นจะทรง ให้ชั้นฟ้าต่าง ๆอยู่บนนิ้วหนึ่ง และบรรดาแผ่นดินอยู่บนนิ้วหนึ่ง และต้นไม้ต่าง ๆอยู่บนนิ้วหนึ่ง และดินโคลนอยู่บนนิ้วหนึ่ง และสิ่งต่าง ๆที่เหลืออยู่บนนิ้วหนึ่ง แล้วพระองค์ก็จะทรงกล่าวว่า ข้าคือพระเจ้าผู้ยิ่งใหญ่ ดังนั้น ท่านนบีมุฮัมมัด ﷺ จึงหัวเราะจนเห็นฟันด้านกรามของท่าน เป็นการแสดงให้เห็นว่าคำพูดของผู้รู้ชาวยิวนั้นถูกต้อง แล้วท่านก็ได้อ่านอายะฮฺที่ว่า

﴿وَمَا قَدَرُوا اللَّهَ حَقَّ قَدْرِهِ وَالأَرْضُ جَمِيْعًاقَبْضَتُهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ﴾

ความหมาย

"และพวกเขามิได้ให้ความยิ่งใหญ่แด่อัลลอฮฺ ﷻ อันจะพึงมีต่อพระองค์อย่างแท้จริง โดยที่แผ่นดินนี้ทั้งหมดนั้นเป็นเพียงกำพระหัตถ์หนึ่งของพระองค์เท่านั้นในวันกิยามะฮฺ"

และในอีกสายรายงานหนึ่งของฮะดีษบทนี้ที่อิมามมุสลิมระบุว่า

"และบรรดาภูเขากับบรรดาต้นไม้อยู่บนนิ้วหนึ่ง แล้วพระองค์จะแกว่งมันเหล่านั้นแล้วกล่าวว่า "ข้าคือ พระเจ้าผู้ยิ่งใหญ่ ข้าคืออัลลอฮฺ)"

และในอีกสายรายงานหนึ่งของฮะดีษบทนี้ที่อิมามบุคอรีย์ระบุว่า

"พระองค์จะทรงเอาบรรดาชั้นฟ้าไว้บนนิ้วหนึ่ง และน้ำกับดินโคลนไว้บนนิ้วหนึ่ง และส่วนอื่นที่เหลือก็อยู่บนอีกนิ้วหนึ่ง"

(บันทึกโดย อิมามบุคอรีย์และอิมามมุสลิม)

وَلِمُسْلِمِ عَنِ ابْنِ عُمَرَ مَرْفُوْعًا :((يَطْوِى اللهُ عَزَّ وَجَلَّ السَّمَاوَاتِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ ، ثُمَّ يَأْخُذُهُنَّ بِيَدِهِ الْيُمْنَى، ثُمَّ يَقُولُ : أَنَا الْمَلِكُ ، أَيْنَ الْجَبَّارُونَ ؟ أَيْنَ الْمُتَكَبِّرُونَ ؟ ثُمَّ يَطْوِى الأَرَضِينَ السَّبْعَ ،ثُمَّ يَأْخُذُهُنَّ بِشِمَالِهِ ، ثُمَّ يَقُولُ : أَنَا الْمَلِكُ ، أَيْنَ الْجَبَّارُونَ ؟ أَيْنَ الْمُتَكَبِّرُونَ ؟)) ورُوِىَ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ: "مَا السَّمَاوَاتُ السَّبْعُ وَالأَرْضُون السَّبْعُ فِى كَفِّ الرَّحْمنِ إلاَّ كَخَرْدَلَةٍ فِى يَدِ أَحَدِكُمْ"

และในฮะดีษบทหนึ่งที่บันทึกโดยอิมามมุสลิม โดยรายงานจากท่านอับดุลลอฮฺ อิบนุ อุมัร เป็นฮะดีษมัรฟู้อฺว่า

"ในวันกิยามะฮฺ อัลลอฮฺจะทรงม้วนบรรดาชั้นฟ้า และพระองค์ก็จะกำมันด้วยพระหัตถ์ขวาของพระองค์แล้วตรัสว่า "ข้าคือพระเจ้าผู้ยิ่งใหญ่ ไหนเล่าผู้ที่ยิ่งใหญ่ทั้งหลาย? ไหนเล่า

ผู้ที่อวดยิ่งใหญ่ทั้งหลาย?" จากนั้นพระองค์ก็ทรงม้วนแผ่นดินทั้งเจ็ด และทรงกำไว้ด้วยพระหัตถ์ซ้ายของพระองค์ แล้วพระองค์ทรงกล่าวว่า "ข้าคือพระเจ้าผู้ยิ่งใหญ่ ไหนเล่าผู้ที่ยิ่งใหญ่ทั้งหลาย? ไหนเล่าผู้ที่อวดยิ่งใหญ่ทั้งหลาย ?"

และมีฮะดีษอีกบทหนึ่งที่รายงานจาก ท่านอิบนุอับบ๊าส رضي الله عنه ได้แจ้งว่า

"ฟ้าทั้งเจ็ดชั้นและแผ่นดินทั้งเจ็ดชั้น เมื่ออยู่ในพระหัตถ์ของพระองค์ผู้ทรงเมตตาแล้ว มันก็ไม่ใช่อื่นใด นอกจากเหมือนกับเมล็ดพืชเล็ก ๆที่อยู่ในมือของคนใดคนหนึ่งในหมู่พวกท่านเท่านั้น"

อธิบายคำศัพท์

حَبْرٌ	หมายถึง ผู้รู้ชาวยิวคนหนึ่ง
عَلَى أَصْبُع	นิ้วหนึ่ง
وَالثَّرَى	ดินโคลน ซึ่งเป้าหมายในที่นี้คือ แผ่นดิน
الشَّجَرَ	ต้นไม้ต่างๆ
وَسَائِرَ الخَلْقِ	สิ่งที่ถูกสร้างอื่นๆ
نَوَاجِذُه	คือฟันกรามของท่าน
هز الشئ : يَهُزُّهُنَّ	คือการแกว่งหรือเหวี่ยงไปมาให้สั่น

الْجَبَّارُونَ	คือผู้ที่มีอำนาจและผู้ยิ่งใหญ่
كَخَرْدَلَةٍ	เมล็ดพืชที่มีขนาดเล็กมาก

ความหมายของฮะดีษนี้โดยสรุป

ผู้รู้คนหนึ่งของยิวได้เล่าให้ท่านนบีมุฮัมมัด ﷺ ฟังว่า เขาได้พบในคัมภีร์ "อัตเตาร็อต" ของพวกเขา ว่ามีการแจ้งถึงความยิ่งใหญ่ของอัลลอฮฺ ﷻ และความเล็กของสิ่งต่างๆ โดยที่พระองค์จะทรงวางสิ่งเหล่านั้นไว้บนนิ้วของพระองค์ ซึ่งท่านนบีมุฮัมมัด ﷺ ก็เห็นด้วยในเรื่องดังกล่าว ท่านจึงมีความยินดีและหัวเราะจนเห็นฟันกราม แล้วท่านก็ได้อ่านอายะฮฺดังกล่าวข้างต้น

สิ่งต่าง ๆที่ได้รับจากอายะฮฺและฮะดีษนี้

1.เป็นการชี้ให้เห็นถึงความยิ่งใหญ่ของอัลลอฮฺ ﷻ และความเล็กของสิ่งต่างๆ เมื่อเปรียบเทียบกัน

2.ความยิ่งใหญ่เป็นของอัลลอฮฺ ﷻ แต่เพียงผู้เดียว

3.ผู้ใดที่ตั้งภาคีต่ออัลลอฮฺ ﷻ เท่ากับว่าเขามิได้ให้ความยิ่งใหญ่ที่คู่ควรต่อพระองค์อย่างแท้จริง

4.การยืนยันว่าพระองค์ทรงมีพระหัตถ์ทั้งขวาและซ้ายและบรรดานิ้ว รวมถึงฝ่ามือ โดยมีคุณลักษณะที่ยิ่งใหญ่สมบูรณ์แบบและคู่ควรกับพระองค์

5.แท้จริงความรู้ที่ถูกต้องแท้จริงในคัมภีร์อัตเตาร็อตของพวกยิวที่อยู่ในยุคของท่านนบีมุฮัมมัด ﷺ ที่ระบุว่าพระองค์ทรงเป็นพระเจ้าผู้ทรงยิ่งใหญ่แต่เพียงผู้เดียว นั้นยังคงมีหลงเหลืออยู่ โดยที่พวกเขายังมิได้ปฏิเสธหรือบิดเบือนความเชื่อในเรื่องนี้

****

และฮะดีษอีกบทหนึ่งระบุว่า

وَقَالَ ابْنُ جَرِيْرٍ : حَدَّثَنِي يُوْنُس ، أَنْبَأَنَا ابْنُ وَهْبٍ، قَالَ : قال ابْنُ زَيْدٍ: حَدَّثَنِي أَبِي ؛ قَالَ : قَالَ رَسُوْلُ اللهِ :((مَا السَّمَاوَاتُ السَّبْعُ فِي الْكُرْسِيِّ إِلاَّ كَدَرَاهِمَ سَبْعَةٍ أُلْقِيَتْ فِيْ تُرْسٍ)) قَالَ: وَقَالَ أَبُوْ ذَرٍّ : سَمِعْتُ رَسُوْلَ الله يَقُوْلُ :((مَا الْكُرْسِيُّ فِي الْعَرْشِ إِلا كَحَلْقَةٍ مِنْ حَدِيْدٍ أُلْقِيَتْ بَيْنَ ظَهْرَيْ فَلاَةٍ مِنَ الْأَرْضِ))

ความหมาย

และท่านอิบนุ ญะรี๊รกล่าวว่า ยูนุสได้พูดกับฉันว่า อิบนุ วะฮฺบ บอกพวกเราว่า อิบนุ ซัยด์ ได้กล่าวว่าบิดาของฉันพูดกับฉันว่า ท่านร่อซูล ﷺ ได้กล่าวไว้ว่า "ฟ้าทั้งเจ็ดชั้นนั้นเมื่อเปรียบเทียบกับ "อัลกุรซีย์" (แท่นวางพระบาทของอัลลอฮฺ)

ก็เหมือนกับเหรียญเล็กเจ็ดเหรียญที่ถูกโยนลงไปบนผืนหนังเท่านั้น” ท่านอิบนุญะรีรกล่าวอีกว่า และอบูซัรฺได้กล่าวว่า “ฉันได้ยินท่านร่อซูล ﷺ กล่าวว่า “เมื่อเปรียบเทียบ “อัลกุรซีย์” กับ “อัลอัรชฺ” (บัลลังก์ของอัลลอฮฺ) ก็เปรียบเสมือนกับห่วงเหล็กที่ถูกโยนลงบนผืนทะเลทรายที่เวิ้งว้าง”

อธิบายคำศัพท์

تُرْسٍ	มีสองความหมาย คือ 1.แผ่นหนังกลมกว้างใหญ่ 2.โล่ห์ ก็คือแผ่นโลหะที่ใช้ถือเพื่อป้องกันคมดาบคมอาวุธ ซึ่งความหมายในที่นี้ คือความหมายแรก
فَلاَةٍ	ท้องทะเลทรายที่กว้างใหญ่

ความหมายของฮะดีษทั้งสอง

ท่านนบีมุฮัมมัด ﷺ ได้บอกถึงความยิ่งใหญ่ของ “อัลกุรซีย์” และ “อัลอัรชฺ” และบรรดาชั้นฟ้าทั้งเจ็ดที่กว้างใหญ่ไพศาล ซึ่งแต่ละชั้นของมันเมื่อเทียบกับความกว้างของ “อัลกุรซีย์” แล้วดูเหมือนเหรียญเล็กๆ เจ็ดเหรียญที่ถูกวางอยู่บนแผ่นหนังที่กว้างใหญ่ ซึ่งมันใช้พื้นที่เพียงเล็กน้อยเท่านั้น

เช่นเดียวกับที่ท่านนบีมุฮัมมัด ﷺ ได้บอกในฮะดีษของ อบูซัรฺ ว่า “อัลกุรซีย์” (แท่นวางพระบาทของอัลลอฮฺ)ที่ว่าใหญ่แล้ว แต่ถ้าไปเทียบกับ “อัลอัรชฺ” (บัลลังก์ของอัลลอฮฺ)แล้ว ก็เปรียบเหมือนเพียงห่วงเหล็กที่ถูกวางลงบนทะเลทรายเวิ้งว้างที่มีพื้นที่กว้างใหญ่ไพศาล ซึ่งตรงนี้เป็นการบอกถึงความยิ่งใหญ่ของพระผู้สร้างและเดชานุภาพที่สมบูรณ์แบบของพระองค์

หมายเหตุ

“อัลอัรชฺ” หมายถึงบัลลังก์ของอัลลอฮฺ ﷻ ที่มีลักษณะคู่ควรกับพระองค์

“อัลกุรซีย์” หมายถึง แท่นวางพระบาททั้งสองอัลลอฮฺที่มีลักษณะคู่ควรกับพระองค์

ความเกี่ยวเนื่องกันระหว่างฮะดีษทั้งสองกับบทนี้

ฮะดีษทั้งสองชี้ให้เห็นถึงความยิ่งใหญ่ของอัลลอฮฺ ﷻ และเดชานุภาพของอัลลอฮฺและอำนาจของพระองค์ที่สมบูรณ์แบบ

สิ่งต่าง ๆที่ได้รับจากฮะดีษทั้งสองนี้

1. “อัลอัรชฺ” นั้นยิ่งใหญ่กว่า “อัลกุรซีย์” และ “อัลกุรซีย์” นั้นยิ่งใหญ่กว่าบรรดาชั้นฟ้า(เรียงตามลำดับจากสิ่งที่ใหญ่ที่สุดไปหาเล็กที่สุด)

2.เป็นการแสดงถึงความยิ่งใหญ่ของอัลลอฮฺ ﷻ และเดชานุภาพของพระองค์ที่สมบูรณ์แบบ

3.อัลอัรชฺ(บัลลังก์ของอัลลอฮฺ) นั้นมิใช่ อัลกุรซีย์(แท่นวางพระบาททั้งสองของอัลลอฮฺ)

4.เป็นการตอบโต้ผู้ที่ให้ความหมาย "อัลกุรซีย์" ว่าคืออำนาจหรือความรอบรู้

****

จากอัลฮะดีษ

وعَنِ ابْنِ مَسْعُوْدٍ -رَضِىَ اللهُ عَنْه- قَالَ :((بَيْنَ السَّمَاءِ الدُّنْيَا وَالَّتِي تَلِيْهَا خَمْسُمِائَةِ عَامٍ ، وَبَيْنَ كُلِّ سَمَاءٍ خَمْسُمِائَةِ عَامٍ ، وَبَيْنَ السَّمَاءِ السَّابِعَةِ وَالْكُرْسِيِّ خَمْسُمِائَةِ عَامٍ ، وَبَيْنَ الْكُرْسِيِّ وَالْمَاءِ خَمْسَمِائَةِ عَامٍ ، وَالْعَرْشُ فَوْقَ الْمَاءِ ، وَاللهُ فَوْقَ الْعَرْشِ ، لاَ يَخْفَى عَلَيْهِ شَيْئٌ مِنْ أَعْمَالِكُمْ)) أَخْرَجَهُ ابْنُ مَهْدِيِّ عَنْ حَمَّادِ بْنِ سَلَمَةَ عَنْ عَاصِمٍ عَنْ زِرِّ عَنْ عَبْدِاللهِ.

وَرَوَاهُ بِنَحْوِهِ الْمَسْعُوْدِىُّ عَنْ عَاصِمٍ عَنْ أَبِىْ وَائِلٍ عَنْ عَبْدِ اللهِ. قَالَهُ الْحَافظ الذَّهَبِيُّ رَحِمَهُ اللهُ قَالَ: وَلَهُ طُرُقٌ.

ความหมาย

และมีฮะดีษบทหนึ่งที่รายงานจากท่านอิบนุ มัสอู๊ด ﵁ ว่า "ระหว่างชั้นฟ้าโลกดุนยากับฟ้าที่อยู่ถัดไปมีระยะทางห่างกันห้าร้อยปี และระยะห่างในแต่ละชั้นฟ้านั้นคือห้าร้อยปี และระหว่างฟ้าชั้นที่เจ็ดกับ "อัลกุรซีย์" นั้นห่างกันห้าร้อยปี และระหว่าง "อัลกุรซีย์" กับน้ำห่างกันห้าร้อยปี และ"อัลอัรชฺ" นั้นอยู่เหนือน้ำ และอัลลอฮฺ ﷻ ทรงประทับอยู่บนอัรชฺ ไม่มีสิ่งใดจากการกระทำทั้งหลายของพวกเจ้าจะซ่อนเร้นพระองค์ไปได้แม้แต่เพียงสิ่งเดียว"

(บันทึกโดย อิบนุ มะฮฺดีย์ จากฮัมมาด อิบนุ สะละมะฮฺ จากอาซิม จาก ซัรฺ จากท่านอับดุลลอฮฺ อิบนุ มัสอู๊ด)

และเช่นเดียวกัน อัลมัสอู๊ดี ได้รายงานจากอาซิม จาก อบูวาอิล จาก ท่านอับดุลลอฮฺ อิบนุ มัสอู๊ด โดยอัลฮาฟิซ อัซซะฮะบียฺ ร่อฮิมะฮุลลอฮฺ ได้บอกว่าฮะดีษนี้มีหลายสายรายงาน)

وَعَنِ العَبَّاسِ بْنِ عَبْدِ الْمُطَّلِبِ قال : قَالَ رَسُوْلُ اللهِ ﷺ :((هَلْ تَدْرُوْنَ كَمْ بَيْنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ ؟)) قُلْنَا : اللهُ وَرَسُوْلُهُ أَعْلَمُ ، قَال :((بَيْنَهُمَا مَسِيْرَةُ خَمْسِمِائَةِ سَنَةٍ ، وَبَيْنَ

كُلِّ سَمَاءٍ إِلَى سَمَاءٍ مَسِيْرَةُ خَمْسِمِائَةِ سَنَةٍ ، وَكِثَفُ كُلِّ سَمَاءٍ مَسِيْرَةُ خَمْسِمِائَةِ سَنَةٍ ، وَبَيْنَ السَّمَاءِ السَّابِعَةِ وَالْعَرْشِ بَحْرٌ، بَيْنَ أَسْفِلِهِ وَأَعْلاهُ كَمَا بَيْنَ السَّمَاءِ وَالأَرْضِ ، وَاللهُ فَوْقَ ذَلِكَ ، لا يَخْفَى عَلَيْهِ شَئٌ مِنْ أَعْمَالِ بَنِي آدَمَ)) رواه أبو داود وغيره.

และมีฮะดีษบทหนึ่งที่รายงานจากอัลอับบ๊าส บิน อับดุมุฏฏ็อลิบ ﵁ ว่าท่านร่อซูลุลลอฮฺ ﷺ กล่าวว่า "พวกท่านทราบไหมว่าระยะทางระหว่างท้องฟ้ากับแผ่นดินห่างกันเท่าไหร่? พวกเราตอบว่า "อัลลอฮฺและร่อซูลของพระองค์เท่านั้นที่รู้ดี" ท่านนบีมุฮัมมัด ﷺ กล่าวว่าระหว่างทั้งสองนั้น(ท้องฟ้าและแผ่นดิน)มีระยะการเดินทางห้าร้อยปี และในระหว่างแต่ละชั้นฟ้านั้นมีระยะการเดินทางห้าร้อยปี และความหนาของฟ้าแต่ละชั้นนั้นมีระยะการเดินทางอีกห้าร้อยปี ซึ่งระหว่างท้องฟ้าชั้นที่เจ็ดกับ "อัรชฺ" นั้น มีทะเลกั้นอยู่ และจุดสูงสุดและจุดต่ำสุดของทะเลนั้นมีระยะห่างกันเท่ากับระยะห่างของชั้นฟ้าและแผ่นดิน และอัลลอฮฺ ﷻ ทรงอยู่เหนือทุกสิ่งดังกล่าวนั้น ซึ่งจะไม่มีสิ่งใดในการงานทั้งหลายของมนุษย์จะซ่อนเร้นไปจากพระองค์ได้เลย

(บันทึกโดย อิมามอบูดาวูด และท่านอื่นๆ)

อธิบายคำศัพท์

هَلْ تَدْرُوْنَ	พวกท่านรู้หรือไม่ ? ซึ่งท่านนบีกล่าวโดยการตั้งคำถาม เนื่องจากว่าการบอกและสอนโดยใช้วิธีตั้งคำถามนั้นจะดึงดูดความสนใจของผู้ฟังได้ดีที่สุด
اللهُ وَرَسُوْلُهُ أَعْلَمُ	อัลลอฮฺและร่อซูลของพระองค์ทรงรู้ดีที่สุด ซึ่งคำกล่าวนี้ใช้ได้เฉพาะในช่วงที่ท่านร่อซูลยังมีชีวิตอยู่เท่านั้น ส่วนหลังจากที่ท่านร่อซูลเสียชีวิตไปแล้ว ให้กล่าวว่า อัลลอฮฺ อะอฺลัม (อัลลอฮฺทรงรู้ดีที่สุด)
وَكَثِفُ كُلِّ سَمَاءٍ	แปลว่า ความหนาของแต่ละชั้นฟ้า

ความหมายของฮะดีษนี้โดยสรุป

ท่านนบีมุฮัมมัด ﷺ ได้บอกให้ทราบถึงสิ่งถูกสร้างต่างๆ ที่อยู่เบื้องบนในด้านความยิ่งใหญ่ของมัน รวมถึงความกว้างใหญ่ไพศาลและความห่างไกลของแต่ละส่วน ซึ่งท่านบอกว่าชั้นฟ้านั้นมีเจ็ดชั้น และแต่ละชั้นก็อยู่เหนือกันขึ้นไป โดยความสูงของฟ้าเมื่อวัดจากแผ่นดินนั้นมีระยะทางห้าร้อยปีของการเดินทาง และระยะห่างระหว่างฟ้าแต่ละชั้นคือห้าร้อยปี ความหนาของแผ่นฟ้าแต่ละชั้นนั้น

มีระยะทางห้าร้อยปี และระยะทางระหว่างฟ้าชั้นที่เจ็ดกับอัลกุรซีย์ (แท่นวางพระบาทของอัลลอฮฺ)นั้นคือห้าร้อยปี และเหนือขึ้นไปจากอัลกุรซีย์นั้นคือทะเล และระยะทางระหว่างอัลกุรซีย์กับทะเลนั้นคือห้าร้อยปี และความหนาแน่นของทะเลนั้นเท่ากับความกว้างใหญ่ของชั้นฟ้าและแผ่นดิน และเหนือขึ้นไปจากทะเลนั้นก็คือ อัลอัรชฺ (บัลลังก์ของอัลลอฮฺ) และอัลลอฮฺ ﷻ ทรงอยู่เหนือ "อรัช" ซึ่งไม่มีสิ่งใดจากการงานทั้งหลายของมนุษย์จะซ่อนเร้นพระองค์ไปได้

ความเกี่ยวเนื่องกันระหว่างฮะดีษทั้งสองนี้กับบทเรียน

แจ้งให้ทราบถึงความยิ่งใหญ่ของอัลลอฮฺ ﷻ และเดชานุภาพของพระองค์อย่างชัดเจน รวมถึงความสูงส่งของพระองค์ต่อบรรดาสิ่งถูกสร้างต่างๆ และความรอบรู้ของพระองค์ต่อสภาพของพวกเขา

สิ่งต่าง ๆที่ได้รับจากฮะดีษทั้งสองบทนี้

1.ในฮะดีษทั้งสองบทนี้ แจ้งให้ทราบถึงความยิ่งใหญ่และพลานุภาพของอัลลอฮฺ ﷻ และบอกให้ทราบว่าจำเป็นที่จะต้องให้เอกภาพต่ออัลลอฮฺ(เตาฮีด)ด้วยการเคารพบูชา(อิบาดะฮฺ)ต่อพระองค์เพียงผู้เดียว

2.ในฮะดีษทั้งสองบทนี้มีการบอกให้ทราบถึงสิ่งถูกสร้างที่อยู่เบื้องบนที่มีความยิ่งใหญ่ และมีความกว้างขวาง รวมถึงระยะความห่างไกลของสิ่งต่างๆในแต่ละส่วน

3.ในฮะดีษทั้งสองได้ตอบโต้อย่างชัดเจนต่อกลุ่มแนวความคิดและทฤษฎีต่างๆในยุคใหม่ ที่ไม่เชื่อเรื่องบรรดาชั้นฟ้า เรื่องอัลกุรซีย์และเรื่องอัลอัรชฺ และยังอ้างอีกว่าจักรวาลด้านบนนั้นเป็นเพียงแค่อวกาศและหมู่ดาวเท่านั้น

4.ในฮะดีษทั้งสองยืนยันว่า อัลลอฮฺ ﷻ ทรงประทับอยู่เบื้องบนเหนือปวงบ่าวของพระองค์ด้วย "ซ๊าต" (เรือนร่างที่คู่ควรกับพระองค์) อันทรงเกียรติของพระองค์ ต่างกับความเชื่อที่กลุ่ม "ญะฮฺมียะฮฺ" และ"มั้วะอฺตะซิละฮฺ" และ "อะชาอิเราะฮฺ" อ้างว่า "อัลลอฮฺ ﷻมิได้ทรงอยู่เบื้องบนเหนือสิ่งถูกสร้างทั้งหมด

5.ในฮะดีษทั้งสอง ยืนยันถึงความรอบรู้ของอัลลอฮฺ ﷻ ที่ครอบคลุมและหยั่งถึงทุกๆสิ่งที่พระองค์ทรงสร้างทั้งหมด ทั้งๆที่พระองค์ทรงอยู่เบื้องสูงเหนือทุกสิ่งทุกอย่าง แต่ก็ไม่มีสิ่งใดเลยที่จะซ่อนเร้น หรือเล็ดลอดไปจากพระองค์ได้

6.ในฮะดีษทั้งสอง มีคำสอนจากบทบัญญัติที่บอกให้ชี้แจงความเป็นจริงอันยิ่งใหญ่แก่มวลมนุษย์ เพื่อที่พวกเขาจะได้รู้ถึงความยิ่งใหญ่ของอัลลอฮฺ ﷻ และเดชานุภาพ ของพระองค์ วัลลอฮฺ อะอฺลัม (และอัลลอฮฺทรงรอบรู้ดีที่สุด)

ขอให้อัลลอฮฺทรงโปรดประทานพรและความศานติแก่ท่านนบีมุฮัมมัดของพวกเรา รวมถึงวงศาคณาญาติและบรรดาสาวกพวกพ้องของท่านทั้งผองทั้งปวงด้วยเถิด

وصلى الله عليه وسلم على نبينا محمد
وعلى آله وصحبه أجمعين

ท่านสมาชิกและพี่น้องมุสลิมที่มีจิตศรัทธาที่เคารพ

เอกสารอัล-อิศลาหฺ สมาคมจัดทำขึ้นเป็นวิทยาทานเพื่อเผยแพร่หลักการอิสลามแด่พี่น้องมุสลิมทั่วไป

ขอเชิญร่วมบริจาคได้ที่ **อัล-อิศลาหฺ สมาคม**

60/1 ริมคลองบางกอกน้อย แขวงอรุณอมรินทร์ เขตบางกอกน้อย
กรุงเทพมหานคร 10700 โทรศัพท์: 024346625-6,0898159528
โทรสาร : 024346626

นำเข้าบัญชีกระแสรายวัน ชื่อ “อัล-อิศลาหฺ สมาคม”

ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) สาขาบางกอกน้อย

เลขบัญชี 119-3-03265-1

_หรือ_ บมจ.ธนาคารกสิกรไทย สาขาวังบูรพา เลขบัญชี 044-1-10033-7

_หรือ_ โอนโดยธนาณัติสั่งจ่าย ปณ.บางกอกน้อย ในนามอัล-อิศลาหฺ สมาคม
หลังจากนั้นส่งแฟกซ์แจ้งรายละเอียดมาที่โทรสาร : 024346626

_หรือ_ เฟสบุค อัลอิศลาหฺสมาคมบางกอกน้อย

_หรือ_ ส่ง SMS ชื่อนามสกุลของท่านสมาชิกและจำนวนเงินที่โอนมาที่กรรมการท่านใดท่านหนึ่งข้างล่างนี้

คุณอาคม กรีมี นายทะเบียน โทร 086-5045990

คุณมนัสวี ฮะกีมี เลขานุการ โทร 089-8159528

คุณอดุลย์ มัสอูดี สมาชิกสัมพันธ์ โทร 081-4453383

สมาคมฯจะจัดส่งใบเสร็จและบันทึกการชำระเงินค่าบำรุงของสมาชิกผู้ชำระในระบบสมาคมฯเพื่อความถูกต้องและเป็นปัจจุบัน

อัล-อิศลาหฺ สมาคม

THE AL-ISLAH ASSOCIATION

60/1 ริมคลองบางกอกน้อย อรุณอมรินทร์ บางกอกน้อย
กรุงเทพฯ 10700 TEL:0-2434-6625 FAX : 0-2434-6626
Website : al-islahsamakom.com

ใบสมัครเป็นสมาชิกอัล-อิศลาหฺ

กรุณากรอกรายละเอียด

วันที่..........................เดือน......................พ.ศ....................
ข้าพเจ้า..อายุ...........................
บ้านเลขที่...หมู่ที่.........................
ซอย.............................ถนน...
ตำบล/แขวง...............................อำเภอ/เขต...........................
จังหวัด...................................รหัสไปรษณีย์........................
โทรศัพท์...............................อีเมล์.....................................

ข้าพเจ้าได้ทราบวัตถุประสงค์และข้อบังคับของอัล-อิศลาหฺ สมาคม แล้ว ขอสมัครเข้าเป็นสมาชิกของสมาคมนี้ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

ข้าพเจ้าขอสัญญาว่าจะปฏิบัติตามวัตถุประสงค์ซึ่งปรากฏในข้อบังคับของสมาคมเสมอไป ข้าพเจ้าได้ส่งค่าสมัครและค่าบำรุงแล้วเป็นเงิน................... บาทถ้วน พร้อมกับใบสมัครนี้และขอเลขานุการได้โปรดนำเสนอต่อคณะกรรมการด้วย

วัสสลาม

(ลงนาม)..........................ผู้สมัคร

(ลงนาม)..........................ผู้แนะนำ

หมายเหตุ *: ค่าสมาชิกใหม่ 20 บาท ค่าบำรุงปีละ 100 บาท*

بسم الله الرحمن الرحيم

อัล-อิศลาหฺ สมาคม

ขอเรียนเชิญท่านสมาชิกและพี่น้องมุสลิมร่วมรับฟัง

รายการวิทยุภาคมุสลิม

"ที่นี่อัลอิศลาหฺสมาคม"

ออกอากาศทุกวันเสาร์เวลา 09.00 -10.00 **น.**

ทางสถานีวิทยุกองพลที่ 1 **รักษาพระองค์** AM 999 KHZ

หรือรับฟังผ่าน internet WWW.999 Radio.com

ฟัง รายการศาสนาและสังคมโดยอาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิ

- **อัลกุรอานพร้อมความหมาย**
- **สัจธรรมอิสลาม**
- **ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมอิสลาม**
- **หิ้งหนังสืออัลอิศลาหฺ**
- **ข่าวและบริการ**

ติดต่อฝ่ายควบคุมและดำเนินรายการ

โทร 0898159528 , 024346625 , 024346626

รายนามคณะกรรมการอำนวยการ
อัล-อิศลาหฺสมาคมบางกอกน้อย
พ.ศ.2558-2560

1. นายฟารีด มัสอูดี..นายกสมาคม

2.นายวินัย บุญมาเลิศ.............................อุปนายกฝ่ายวิชาการ

3.นายชาคริต กรีมี...................................อุปนายกฝ่ายบริหาร

4.นายสุธี(อบูบักร) มัสอูดี... เหรัญญิก

5.นายสมศักดิ์ มูหะหมัด..........................ที่ปรึกษาสาราณียกร

6.นายอาทิตย์(ยาซิร) กรีมี.......................................สาราณียกร

7.นายพรชัย เพชรทองคำ.........................นโยบายและแผนงาน

8.นายมนู(อาลี) เพชรทองคำ....................นโยบายและแผนงาน

9. นายอดุลย์ มัสอูดี..สมาชิกสัมพันธ์

10.นายมูฮัมมัดรอชาร์ด กรีมี....................................หารายได้

11.นายวีระ(อิสมาอีล) มัสอูดี ....บรรณารักษ์

12.นายอาคม(ริฎอ) กรีมี ....นายทะเบียน

13..นายณรงค์ แสงโก๊ะ.......................................ประชาสัมพันธ์

14.นายสุเมธ(สุเบร) มัสอูดี....................................... กรรมการ

15.นายมนัสวี ฮะกีมี ....กรรมการและเลขานุการ

นายเกรียงศักดิ์ มัสอูดี

ผู้ตรวจสอบบัญชี